శ్రీరస్తు

శ్రీ మహాత్రిపురసుందర్యై నమః

శ్రీకార్వేటినగర సంస్థానాధీశ్వరాణాం

శ్రీ బొమ్మరాజమూర్ధాభిషిక్తానాం

నిదేశేన

శ్రీస్కాన్దపురాణాన్తర్గతః

శ్రీరుద్రకోటి మహిమా దర్శః

శ్రీకాంచీ మాహాత్మ్యగ్రంథః

నానా విశేష చిత్రగ్రన్థచతుష్టయావలోకనపూర్వకం.

పణ్డితైస్సమ్యక్పరిష్కృత్య

శ్రీకార్వేటినగరరాజధాన్యాం.

శ్రీ భారతీవిలాసదనముద్రాక్షరశాలాయాం

సర్వధారిశరత్పుష్యప్రథమాయాం

సమ్ముద్రితస్సన్విజేజీయతామ్

1889- REGISTERED COPPY RIGHT

చతుర్భుజేచంద్రకళావతంసే । కుచోన్నతేకుంకుమరాగశోణే ।
పుండ్రేక్షుపాశాంకుశపుష్పబాణ । హస్తేనమస్తే జగదేకమాతః॥

ప్రకటన

వలయు వారలు కార్వేటి నగరం సమస్థానం ప్రెస్ ఆఫీసుకు వీటిక్రయం
పోస్టేజి సహా పంపించి తెప్పించుకో వచ్చును దీనిక్రయంరూ౨ - ౮ - ౦
పోస్టేజీరూ ౦ - ౮ - ౦

శ్రీకాంచీమాహాత్మ్య విషయసూచికా

శ్రీ కాంచీమాహాత్మ్య విషయసూచికా

విషయసంఖ్య — పుటసంఖ్య

శ్రీ కాంచీమాహాత్మ్య విషయసూచికా

శ్రీ కాంచీమాహాత్మ్య విషయసూచికా

శ్రీకాంచీమాహాత్మ్యవిషయసూచికా

శ్రీ కాంచీమాహాత్మ్యవిషయసూచిక

శ్రీ కాంచీమాహాత్మ్య విషయసూచికా

శ్రీ కాంచీమాహాత్మ్య విషయసూచికా

శ్రీ కాంచీమాహాత్మ్య విషయసూచికా

శ్రీ కాంచీమాహాత్మ్య విషయసూచికా

శ్రీరస్తు

శ్రీమహాత్రిపురసుందర్యైనమః.

శ్రీస్కాందపురాణాంతర్గతకాంచీమాహాత్మ్యప్రారంభః

వికటచక్రవినాయక ధ్యానం

శ్లో॥స్వకటజాతమదాశ్రితబంభరప్రకటకూజితనాదితదిక్తటం
వికటనాసికమేకరదాలినోపికటచక్రవినాయకమాశ్రయే॥(౧)
పూంతామహామహశ్శైలంమహాస్తదపితామహం। *
కారణంజగతాంవన్దే కంఠాదుపరివారణం॥ (౨)

—*ఈశ్వర ధ్యానం*—

ఐశ్వర్యంపరమంతత్త్వమాదిమధ్యాంతవర్జితం। *
ఆధారంసర్వలోకానామనాధారమవిక్రియం॥ (౩)
ఆనన్దానందబోధాంబునిధిమద్భుతవిక్రమం। *
అమ్బికాపతిమీశానమనిశంప్రణమామ్యహం॥ (౪)
శివాయపరిపూర్ణాయశీతళాయచిదాత్మనే। *
చిత్తనాథాయనాథాయతేజసాంబ్రహ్మణేనమః॥ (౫)

—*సుందరేశ్వర ధ్యానం*—

ఆసఙ్గసంగర రసాకుల శైలకన్యా। *
వక్షోజకుంభయుగళీ పరిరబ్ధదేహ। *
రోమాంచకంచుకపరిష్కృతగాత్రయష్టిం। *
దేవంభజామిమధురాపురనాథమీశం॥ (౬)

—*త్రిపుర సుందరీ ధ్యానం*—

ఇక్షుకోదండపుష్పేషుపాశాంకుశలసత్కరాం। *
ఉద్యత్సూర్యనిభాంవందేమహాత్రిపురసున్దరీం॥ (౭)

శ్రీకాంచీమాహాత్మ్యే

—*కథాప్రారంభః.*—

పురాకేచిన్మహాభాగా మునయస్సంశితవ్రతాః। *
నైమిశే పరమే పుణ్యే తపస్తేపుస్సుదుష్కరం॥ (౮)

వసిష్ఠః కాశ్యపః కణ్వాః పులస్త్యః పులహః క్రతుః। *
విశ్వామిత్రో భరద్వాజః పరాశరశుకావపి॥ (౯)

దాల్భ్యశ్చ శంఖలిఖితావాణిమాండవ్యపవచ। *
వాజశ్రవాః పృథుయశాః జమదగ్నిశ్చ రైవతః॥ (౧౦)

నాచికేతో మహాతేజా రజనిః కుణిరేవచ। *
మునిః కుసురుబింద్వాఖ్యస్తత్పితోద్దాలకో గురుః॥ (౧౧)

శునశ్శేఫశ్శునఃపుచ్ఛ ఆత్రేయో మణిమేచకః। *
ఆజీగర్తస్సుపుణ్యాత్మా నారదః పర్వతో౽గ్నిపః॥ (౧౨)

వేదారణ్యశ్చ గర్గశ్చ వాసుదేవో వసుశ్రవాః। *
శౌనకశ్చాథ శాణ్డిల్యస్సంవర్తశ్శంభుతత్పరః॥ (౧౩)

ఆశ్వలాయనకో రైభ్యో దూర్వాసాస్తపతాంవరః। *
ఏతే చాన్యే చ మునయో ద్విజేంద్రాః క్షీణకల్మషాః॥ (౧౪)

సర్వే పాశుపతాశ్శుద్ధాః భస్మోద్ధూళితవిగ్రహాః। *
త్రిపుణ్డ్రావలిభిర్దీప్తా రుద్రాక్షవరభూషణాః॥ (౧౫)

రుద్రక్షేత్రరతా నిత్యం రుద్రలింగార్చనప్రియాః। *
శ్రీమత్పంచాక్షరీవిద్యాజపనిష్ఠాజితేంద్రియాః॥ (౧౬)

వేదవేదాఙ్గతత్వజ్ఞా వేదాన్తజ్ఞానకోవిదాః। *
సర్వే సంభూయ సుచిరం సదారతనయాగ్నయః॥ (౧౭)

సంసారవిషవృక్షోయం సర్వదోషఫలో మహాన్। *
సాక్షాత్కారకుఠారేణచ్ఛేద్యస్సాచ్చస్యైనాన్యధా॥ (౧౮)

ఇతినిశ్చిత్యచాన్యోన్యంతదుపాయంవ్యచిన్తయన్। *

వసిష్ఠస్తత్రతపతాంవరిష్ఠః ప్రత్యువాచతాన్॥ (౧౯)

—*వసిష్ఠఉవాచ*—

సూతము తపఏవపరోమార్గస్తపసాదృశ్యతేశివః॥ *

గణయో తపసాస్వర్గమాప్నోతిదేవత్వమపివానరః॥ (౨౦)

స్సంవాదః దేవేన్ద్రత్వమథాన్యద్వాదిక్పాలపదమేవవా। *

బ్రహ్మత్వమపివిష్ణుత్వంకింవాన్యదిహదుష్కరమ్॥ (౨౧)

ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వాశాతాతపమహామునిః॥ *

—*శాతాతపఉవాచ*—

ధర్మేణపాపంనుదతిధర్మేణస్వర్గమృచ్ఛతి॥ (౨౨)

ధర్మోపరాతనుశ్శంభోర్ధర్మఏవసనాతనః। *

ధర్మేణశంభుమారాధ్యసర్వేసిద్ధింగతాఃపురా॥ (౨౩)

ధర్మమేకంసమాశ్రిత్యనబిభేతికుతశ్చన। *

తంప్రాహగౌతమోదానంసర్వేషాంసర్వసిద్ధిదమ్। (౨౪)

దానేనవిద్విషానిత్యంమిత్రాణిస్యుర్నచాన్యథా। *

దాతారమనుయాన్త్యన్యేదాతాభూతానిరక్షతి॥ (౨౫)

తదోవాచమహాతేజాఃకాశ్యపోభగవానృషిః। *

—*కాశ్యపఉవాచ*—

సత్యమేవపరంశ్రేయస్సత్యేసర్వంప్రతిష్ఠితమ్॥ (౨౬)

సత్యేనవాయురావాతిసవితోదయమృచ్ఛతి। *

సత్యేనరాస్థితాస్సర్వేసముద్రాస్సరితోనగాః (౨౭)

సత్యేనాన్తర్బహిర్వహ్నిఃపాకమేకఃకరోత్యసౌ। *

సత్యమిత్యేషనశ్శంభుస్సత్యంబ్రహ్మపరంత్వితి॥ (౨౮)

—*భరద్వాజఉవాచ*—

తచ్ఛ్రుత్వాహభరద్వాజోయజ్ఞోలోకత్రయాధికః। *
యజ్ఞేనదేవాస్సంతృప్తాయజ్ఞోయజ్ఞేశ్వరప్రియః॥ (౨౯)
యజ్ఞోహిశ్రేష్ఠమత్యన్తంకర్మయజ్ఞసమంనచ॥

—*కణ్వఉవాచ*—

తమాహకణ్వఃపుణ్యాత్మాప్రజావైపరమాగతిః॥ (౩౦)
పుత్రేణలోకాఞ్జయతిపౌత్రేణానంత్యమశ్నుతే। *
అథపుత్రస్యపౌత్రేణబ్రధ్నస్యాప్నోతివిష్టపం॥ (౩౧)
ప్రజయావైపిత్రూణాంహిఋణముక్తిర్నచాన్యథా। *
దూర్వాసావైష్ణవంమత్వాపదంలఘుతదాబ్రవీత్॥ (౩౨)

దూర్వాసాఉవాచ

దూర్వాసాఃపునరుత్థాయప్రోవాచపరమోమునిః॥ *
సన్న్యాసస్సర్వధర్మేభ్యోవరిష్ఠశ్శంభుతుష్టికృత్॥ (౩౩)
సన్న్యాసాద్బ్రహ్మణస్థానంసన్న్యాసాద్వైష్ణవంపదం *
సన్న్యాసేనశివప్రాప్తిస్సర్వేషామధికోహ్యయం। (౩౪)
ఇత్యేవంవివదత్స్వష్టంమహర్షిష్వపియోగిషు॥ *
తపోరశ్మిసమాకృష్టఇవతేషాంమహాత్మనాం॥ (౩౫)
వ్యాసప్రసాదసంపన్నశ్శిష్యస్తస్యతపోధనః। *
రుద్రాధ్యాయార్థనిశ్చేత్తారుద్రధ్యానపరాయణః॥ (౩౬)
రుద్రాక్షమణిసంక్లిప్తభూషణైర్భూషితాంగవాన్। *
భస్మత్రిపుండ్రవిలసదుత్తమాంగవిరాజితః॥ (౩౭)

సూతః పౌరాణికశ్రేష్ఠస్సంప్రాప్తః పుణ్యగౌరవాత్ ।
తం దృష్ట్వా మునయస్సర్వే పులకాంకితవిగ్రహాః ॥ (౩౮)
తస్మై సామ చ పూజాం చ యథావదనుపూర్వశః ।
కృత్వాసనార్ఘ్యపాద్యాద్యైః పప్రచ్ఛుస్తం ముదాన్వితాః ॥ (౩౯

ఋషయ ఊచుః

ఏతే వయం మహాభాగ సంశయావిష్టమానసాః ।
ముముక్షవోఽస్మాత్సంసారాత్తపః పూర్వం సమాశ్రితాః ॥ (౪౦)
తపసా తు న విజ్ఞాతో ముక్తేర్హేతుర్ద్విజోత్తమైః ।
సాక్షాత్కారశ్శివస్యేతి వేదాన్తజ్ఞానచక్షుషా ॥ (౪౧)
తదుపాయమజానంతో బ్రువన్త ఇతరేతరం ।
భిన్నా వివదమానాశ్చ జ్ఞాతోఽస్మాభిర్న నిర్ణయః ॥ (౪౨)
అస్మద్భాగ్యవశాదద్య త్వయేదం సమలంకృతం ।
బాదరాయణశిష్యేణ క్షేత్రం నైమిశముత్తమం ॥ (౪౩)
కృష్ణద్వైపాయనో విష్ణురితి నో నిశ్చితా మతిః ।
స తు సమ్యక్పురాణార్థం త్వయా పూర్వముపాసితః ॥ (౪౪)
తత్ప్రసాదేన సర్వజ్ఞస్సూత త్వం నాత్ర సంశయః ।
ధర్మార్థకామమోక్షేషు సదాచారపథేష్వపి ॥ (౪౫)
త్వయా న విదితం కించిత్త్రిషు లోకేషు విద్యతే ।
తస్మాద్వద మహాభాగ సాక్షాత్కారస్తు శూలినః ॥ (౪౬)
ఉపాయో నిశ్చితస్సమ్యగ్బహుభిర్బహుధాగమైః ।
అకుర్వన్ కిమపి శ్రేయో న తూష్ణీం గన్తుమర్హసి ॥ (౪౭)
అమోఘదర్శనం ప్రాహుః సతాం స్వర్భూరుహామివ ।
ఇత్యుక్తో మునిభిస్సూతః ప్రత్యువాచ స తాన్ స్తువన్ ॥ (౪౮)

సాధుసాధుమహాప్రాజ్ఞాఃమునయస్సంశితవ్రతాః। ❋
అయమర్థోమయాప్రాప్తఃపురావ్యాసాత్ప్రసేదుషః॥ (౪౯)

తీర్థమాహాత్మ్యకథనేకాళికాఖండమధ్యతః। ❋
స్కాందేసనత్కుమారస్యసంహితాయాంప్రసాదతః॥ (౫౦)

సనత్కుమారాద్వ్యాసేనప్రాప్తస్తేనాపినందితః। ❋
తచ్ఛృణుధ్వంమునిశ్రేష్ఠాఃభాగ్యవన్తస్సమాహితాః॥ (౫౧)

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాందేసనత్కుమారసంహితా
యాంకాళికాఖండేతీర్థప్రశంసాయాంశ్రీకాంచీ
మాహాత్మ్యేసూతమునిగణసంవాదో
నామప్రథమోఽధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

ద్వితీయాధ్యాయప్రారంభః.

ఋషయఊచుః

సూతసూత్క్ష్మమహాబుద్ధేభవతాకథితంహితం। ❊
ఉపాయస్తీర్థమాహాత్మ్యేకథంలబ్ధస్త్వయాపురా॥ (౧)

సూతఉవాచ

పురామేరౌమహాశైలేదేవదానవసేవితే। ❊
సిద్ధచారణగంధర్వయక్షకిన్నరసంకులే॥ (౨)

మేరుపర్వతాంతర్గత శతశృంగాఖ్య గిరివర్ణనమ్

శతశృంగాభిధఃకశ్చిత్కాంచనఃపర్వతోత్తమః। ❊
నానామునిగణావాసోయోగిభిస్సతతంశ్రితః॥ (౩)
అచ్ఛాచ్ఛస్వాదుపానీయ్యైసరోవరశతావృతః। ❊
పున్నాగపాటలీపూగహిన్తాలవకుళాసనైః॥ (౪)
పనసాంకోలమాలూరవటాశ్వత్థకపిత్థకైః। ❊
ఖాదిరోదుంబరాశోకశ్యామానిమ్బరసాలకైః॥ (౫)
నాళికేరశమీవృక్షనాగకేసరమాతులైః। ❊
ధాత్రీశేఫాలికావంశమధూకలికుచామ్రకైః॥ (౬)
భల్లాతకీకురవకతింత్రిణీకకుభాశ్మకైః। ❊
ఏవమాదిభిరన్యైశ్చవృక్షషండైరలంకృతః॥ (౭)
నదీప్రస్రవణైఃపుణ్యైరభిషిక్తాత్మసానుకః। ❊
శతశృంగస్తుపుణ్యాత్మాసానుమానతిపేశలః॥ (౮)

తత్రబ్రహ్మవనంనామనానాభాగ్యసమృద్ధిమత్। ❋
తన్మధ్యేబ్రహ్మణస్సాక్షాత్పురమస్తిమహత్తరం। (౯)

బ్రహ్మపుర్యాం సనత్కుమారకృతశివోద్దేశకతపః ప్రకారః

తదభ్యాశేమహాయోగీసనత్పూర్వకుమారకః। ❋
తపఃకుర్వన్ శుచౌదేశేయోగీయోగపరాయణః॥ (౧౦)
ఆస్తేయోగిజనైర్జుష్టశ్శివధ్యానైకతత్పరః। ❋
కదాచిత్సతువైకాల్యేస్నాత్వామందాకినీజలే॥ (౧౧)
సంతర్ప్యదేవాన్సమునీన్పితౄనపియథావిధి। ❋
భస్మసంగృహ్యవిధివద్విరజాగ్నిసముద్భవం॥ (౧౨)

పంచబ్రహ్మాదిభిర్మంత్రైర్న్యాసధ్యానపురస్సరమ్। ❋
అగ్నిరిత్యాదిభిర్మంత్రైర్జాబాలోక్తైశ్చసప్తభిః॥ (౧౩)

షడ్భిరాధర్వణైర్విద్వాన్సవ్యేనిక్షిప్యతత్కరే। ❋
త్రివారమభిమంత్ర్యైతజ్జలైస్సంయోజ్యభావతః॥ (౧౪)

ఉద్ధూళ్యపంచభిర్బ్రహ్మమంత్రైర్మంత్రవిదాంవరః। ❋
మూర్ధాదిపాదపర్యంతంపునశ్చైవంత్రియంబకైః॥ [౧౫]

పంచాక్షరీమహామంత్రైఃపునరాచమ్యభక్తితః। ❋
త్రియాయుషైఃపుసర్వాన్త్రియంబకమనూత్తమైః॥ (౧౬)

పంచాక్షరైశ్చవిధివత్త్రిపుండ్రంత్రిసురాత్మకం। ❋
త్రివేదవహ్నిత్రిగుణత్రివర్ణత్రిజగన్మయం॥ (౧౭)

ధృత్వాపంచదశస్థానేష్వంహస్తూలమహానలం। ❋
తిర్యక్త్రిఖావిలసితంత్రైలోక్యతిమిరాపహం॥ (౧౮)

కృత్వాతుసంధ్యామర్ఘ్యంచభానవేభీశుమాలినే। ❋
ప్రాఙ్ముఖస్సంయతోభూత్వాసుఖాసీనశ్శుభాసనే॥ (౧౯)

సంయోజ్యపృథివీతత్త్వంతత్త్వేనానేనతత్త్వనః। *
తైజసేనసమాయోజ్యవాయవ్యేనచతైజసం॥ (౨౦)

వాయవ్యంవ్యోమతత్త్వేనబ్రహ్మరంధ్రేనియోజ్యవై। *
ఆత్మానంవాయుబీజేనపాపపుంజంనిరాకృతం॥ (౨౧)

సంశోష్యవహ్నిబీజేనదగ్ధ్వాతద్భస్మవారుణాత్। *
బీజతఃప్లావనంకృత్వాపునఃపార్థివబీజతః॥ (౨౨)

పిండముత్పాద్యతంభూయఃకృత్వాసావయవంపునః। *
దేహబీజేనశాంతేనవ్యాపయిత్వాతతఃక్రమాత్॥ (౨౩)

యథాపూర్వంస్వమాత్మానంప్రతిష్ఠాప్యశుచాతనా। *
తస్యామాధారపద్మేషుమాతృకాంవర్ణరూపిణీం॥ (౨౪)

విన్యస్యహంసమంత్రేణవిఘ్నేశాదిభ్యఆదరాత్। *
నివేద్యోచ్ఛ్వాసనిశ్వాసాన్షట్ఛతంచైకవింశతీన్॥ (౨౫)

మనసాపూజాంవిధాయైవస్వాత్మలింగాయమానసీం। *
బహిశ్చమాతృకాదేవీంపంచాశద్వర్ణరూపిణీం॥ (౨౬)

మూర్ధాననాక్షిశ్రోత్రేషున్యస్యనాసాపుటద్వయే। *
గండోష్ఠదంతమూర్ధాస్యదోఃపదాంసంధికోటిషు॥ (౨౭)

హృదాదిపాణ్యోర్యుగళేపాదయోర్జఠ[redacted]ముఖే। *
దశధాన్యస్యదేవేశీంగాయత్రీంవేదమాతరం॥ (౨౮)

ప్రాణాయామాన్మునివరస్సగర్భాన్షోడశాదరాత్। *
ఆవర్త్యవాహ్యవేదాంగీంగాయత్రీరూపిణీంశివాం॥(౨౯)

అష్టోత్తరసహస్రంతువారమాధాసుదర్శనాత్। *
ఉపాస్యయోగసిద్ధ్యర్థం సంపూజ్యాదౌగణేశ్వరం॥ (౩౦).

సర్వోపచారైస్సర్వేశం మండలే సవితుః ప్రభోః। ❊
స్థండిలే చ తథా లింగే హృదయేంగుష్ఠరూపిణం॥ (౩౧)
సమభ్యర్చ్య మహాయోగీ సనత్పూర్వకుమారకః। ❊
యోగయుక్తో హృది స్వస్మిన్ ప్రాణాయామైర్వినిద్రితే॥ (౩౨)
ఐశ్వర్యాష్టదళే పద్మే పరవైరాగ్యకర్ణికే। ❊
వామాదికేసరే శంభుం త్రిమూర్తిం త్రిగుణాధిపం॥ (౩౩)
త్రిమండలస్థం దేవేశం త్ర్యంబకం పుష్టివర్ధనం। ❊
నిష్కళం సకళాకారం నీలగ్రీవం త్రిలోచనం॥ (౩౪)
ఋతం సత్యం పరం బ్రహ్మ పురుషం కృష్ణపింగళం। ❊
వహ్నిరేతసమీశానం విశ్వరూపం పరాత్పరం॥ (౩౫)
పురుషం పరమాత్మానం పురుహూతం పురుష్టుతం। ❊
సర్వాత్మానం పరాత్మానం సన్మహచ్ఛబ్దగోచరం॥ (౩౬)
పరమాకాశమధ్యస్థం పరంజ్యోతిస్స్వరూపిణం। ❊
శక్త్యా తాదృశయా యుక్తం జగత్కారణభూతయా॥ (౩౭)
ధ్యాత్వా తేన స్వమాత్మానమేకీకృత్య పరాత్మనా। ❊
అతిష్ఠదచలస్తబ్ధో యోగీ యోగసమాధినా॥ (౩౮)
తస్మిన్ స్వాత్మపరాభేదభావమాస్థాయ తిష్ఠతి। ❊
కదాచిత్పార్వతీశానా లోకరక్షావిధాయినా॥ (౩౯)
ఆరుహ్యాశాక్వరం ధర్మం కైలాసగిరిసన్నిభం। ❊
సంసేవ్యమానం గణపైస్సర్వైరపి మహర్షిభిః॥ (౪౦)
యోగిభిస్సిద్ధసాధ్యైశ్చ గంధర్వోరగరాక్షసైః। ❊
దిక్పాలమౌళివిలసన్మణిరంజితపాదుకం॥ (౪౧)

హాహాహూహూముఖ్యైశ్చైవగంధర్వైర్గాయకోత్తమైః। ※
స్తూయమానాపదానౌతౌ చేరతుర్దివిదేవపౌ॥ (౪౨)
సనత్కుమారో యోగీంద్రస్సమాధినిభృతేంద్రియః। ※
చచాలనాసనాత్తస్మాత్సాంబేచలతియోగతః॥ (౪౩)
దృష్ట్వేశానోపితంతాదృక్సమాధిస్థంజగత్ప్రభుః। ※
మామేవదేవ్యాస్సాత్రస్థంధ్యాత్వామల్లీనమానసః॥ (౪౪)
ఇతిమత్వాప్రసన్నాత్మాజగామాభీష్టమాలయం। ※
నందీశ్వరస్తుసంక్రుద్ధశ్శాపేనైనమయోజయత్ (౪౫)
యస్మాత్క్రమేశకేనైవమూర్ఖేణానేనయోగినా। ※

నంది శాపాత్సనత్కుమారస్యోష్ట్రత్వప్రాప్తి కథనం

అవజ్ఞాతౌశివౌతస్మాద్భవత్వేషక్రమేళకః॥ (౪౬)
ఇతిశప్తోమునిస్తేనప్రాప్యోష్ట్రత్వంచచారసః। ※
తస్మిన్ చరతిసంప్రాప్యమహాముష్ట్రత్వమాత్మభూః॥ (౪౭)
కాంచ్యాంవసతిహా సాద్యకచ్ఛపేశాలయాంతికే। ※
తపస్తీవ్రతరంతేపేస్రష్టాకామోజగత్ప్రియం॥ (౪౮)
తత్రదైవాచ్చరన్భూమింసంప్రాపోష్ట్రవపుర్ధరః। ※
సనత్కుమారఃకాలేనకచ్ఛపేశాలయాంతికం॥ (౪౯)
తందృష్ట్వాచింతయామాసదుఃఖవ్యాకులమానసః ※
యోగిశ్రేష్ఠఃకుమారోమేకథమేవంవిధో౽భవేత్॥ (౫౦
శివభక్తో౽యమత్యర్థంశివానుగ్రహభాజనం। ※
జ్ఞానమాస్థాయతద్ధేతోఃజ్ఞాతవానఖిలంవిధిః॥ (౫౧
దేవంజగామశరణంతచ్ఛాంత్యైకచ్ఛపేశ్వరం। ※
స్తోత్రేణారాధయామాససంపూజ్యవిధిపూర్వకం॥ (౫౨

—*॥బ్రహ్మోవాచ॥*—

నమస్తే దేవదేవేశ సురసిద్ధ నిషేవిత। *
సుధాంశుమౌళేత్వం ధాతా విధాతా జగతాంవరః॥ (౫౩
త్వామాశ్రిత్యపురాముక్తః కూర్మఃత్వాత్ కుత్సితాద్ధరిః। *
కురుక్షేత్రాచ్చకేదారాన్నైమిశాత్పుష్కరాదపి॥ (౫౪
కాశ్యావిశిష్టా కాంచీతి కథావేదే ప్రసిద్ధిభాక్। *
కదాచిదపినైషాపూస్త్వయాదేవ్యావినాకృతా॥ (౫౫
దృష్టామయానుభూతా చ ప్రత్యక్షం పరమేశ్వర। *
త్వత్ప్రసాదాద్ధిబహవో నిస్తీర్ణాశ్శోకసాగరాత్॥ (౫౬
ప్రసీదకరుణామూర్తే ప్రసీదార్తి వినాశన। *
ప్రసీదపార్వతీనాథ ప్రసీదానందవిగ్రహ॥ (౫౭
అష్టమూర్తిరధిష్ఠాతా భవానవనహేతవే। *
తస్మాదస్మాకమీశానత్వమేవగతిరవ్యయః॥ (౫౮
ఇతిస్తుతింపితేశ్శ్రుత్వా కృపయాకచ్ఛపేశ్వరః। *
సాంబస్సర్వగణైర్దేవైస్సంవృతోవృతకశిఙ్గతం॥ (౫౯
బ్రహ్మాణంప్రాహభగవాన్ ప్రసన్నః పరయాముదా। *

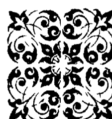
—*ఈశ్వరఉవాచ*—

వత్సవత్సవిధే బ్రూహిమత్తః కింతేహ్యభీప్సితం॥ (౬౦
తత్సర్వం దీయతే తుభ్యం వృణీష్వవరముత్తమం। *
ఇత్యుక్తో దేవదేవేన బ్రహ్మా ప్రోవాచ శంకరం॥ (౬౧
సనత్కుమారో మత్పుత్రః త్వద్భక్తః కరుణానిధే। *
శతశృంగే స్థితః పూర్వం తవధ్యానపరాయణః॥ (౬౨

త్వదాగమనమజ్ఞాత్వా స్థితవాన్ జ్ఞాననిష్ఠయా। *
శప్తోసౌనందికేశేనసంప్రాపోప్ట ప్రేత్వమద్భుతం॥ (౬౩
తస్మాదేషవిమోక్తవ్యశ్శాపస్సర్వజ్ఞ శంకర। *
ఇతివిజ్ఞప్తిమాకర్ణ్య బ్రహ్మణోలోకతంత్రిణః॥ (౬౪
ప్రోవాచేదంశివశ్శాపంనాన్యథాకర్తుమర్హసి। *
మద్భక్తైర్యత్కృతంకర్మనమయాతన్నివార్యతే॥ (౬౫
తస్మాన్నందీశ్వరేణైష మోచ్యోహికరుణాబలాత్। *
ఇత్యుక్త్వాంతర్దధేదేవః కాశ్మేదేవశ్చలింగకే॥ (౬౬
బ్రహ్మాపిస్వాత్మనస్సూనుశాపముక్తేరథాకులః। *
తపసాప్రాప్యశైలాదింశాపమోక్షమయాచత॥ (౬౭
నందీశ్వరో బ్రవీద్బ్రహ్మన్ శాపముక్తస్తవాత్మజః। *
దర్శనాత్కచ్ఛపేశస్యకారుణ్యామృతవారిధేః॥ (౬౮
కింతుభక్తందయాసింధుః ప్రమాణీకురు తేస్వయం। *
తస్మాన్మన్నిలయేమేరావేషవేషంవిముంచతు॥ (౬౯
మత్ప్రసాదాత్పునస్తత్రమచ్ఛిష్యత్వమవాప్యచ। *
మత్తశ్శ్రీణోతిసకలంశివజ్ఞానమనుత్తమం॥ (౭౦
విస్మృతాస్సకలావిద్యాఃపునస్సంస్కారపూర్వకం। *
ఉక్త్వైవాంతర్దధేనందీబ్రహ్మాణమనుగృహ్యతం॥ (౭౧
తతస్సభగవాన్ బ్రహ్మస్వకీయ్యోరుద్రరూపిణం। *
సనత్కుమారంతత్పార్శ్వంప్రాపయిత్వాగతైఃపునః॥ (౭౨
తపస్తప్త్వాచిరంకాలం ప్రసన్నాత్కచ్ఛపేశ్వరాత్। *
కింశుకాఖ్యాతపోర్మ్యాంనిలయాదీశ్వరేశ్వరాత్। (౭౩

కాంచ్యామవాప్యబ్రహ్మత్వంససర్జసకలంజగత్। *
దేవాన్ఋషీన్మనుష్యాంశ్చగంధర్వోరగరాక్షసాన్।౭౪
సూర్యాచంద్రమసౌధాతాయథాపూర్వమకల్పయత్। *
యంప్రాగుపాస్యసహరిర్ద్విజపశ్చామునీంద్ర॥ ౭౫
శాపాత్తుహూర్మవపురాశుమహానికృష్టం। *
తంకచ్ఛపేశ్వరముమాకలితార్ధదేహం॥ ౭౬
వందేమహేశమఖిలార్తిహరంవరేణ్యం। *

ఇతిశ్రీస్కాందేపురాణేసనత్కుమారసంహితాయాం
కాళికాఖండే తీర్థప్రశంసాయాం కాంచీ
స్థానమాహాత్మ్యేద్వితీయోధ్యాయః

శ్రీరస్తు

తృతీయాధ్యాయప్రారంభః.

—*ఋషయఊచుః*—

కథంనందీశ్వరాద్బ్రహ్మన్కుమారోయోగిసత్తమః। *
అవాపశార్వంవిజ్ఞానంవేదాంతార్థంసునిశ్చితం॥ (౧
సాక్షాత్కృతశ్శివస్తేనసంసారార్ణవతారకః।

—*సూతఉవాచ*— *

శృణుధ్వంఋషయస్సర్వేభాగ్యవంతస్సమాహితాః (౨
వ్యాసేనకథితంపూర్వంయుష్మాకంకథయామ్యహం। *
సనత్కుమారాత్తేనాపిశ్రుతంపూర్వతపోబలాత్॥ (౩
మేరుపృష్ఠేసమాసీనంనందినంగణపుంగవం। *
సేవితంగణగంధర్వైస్సిద్ధసాధ్యమరుద్గణైః॥ (౪
యోగిశ్రేష్ఠైర్మునీంద్రైశ్చయోగాధ్యక్షంజగద్గురుం। *
సనత్కుమారేణోపేత్రేణబ్రహ్మణోగణపుంగవాః॥ ౫
ప్రణమ్యోచుర్మహాత్మానంప్రీతికంటకితత్వచః। *
భగవన్జగతాంధాతాబ్రహ్మాస్మాన్ప్రాహిణోత్స్వయం॥
యాయంగత్వామహామేరుంనందీశస్యాంతికంగణాః। *
నీత్వాసమర్ప్యతత్రైనసనత్పూర్వకుమారకం॥ ౬
శిష్యంతస్యైవభూయోపిశీఘ్రమాగచ్ఛతాధునా। *
గమనాయానుజానీహిపునస్తస్మికటంప్రతి॥ ౭

పశ్చాన్నం
దికేశ్వరకృ
తసనత్కు
మారశా
పవిమో
చనం

ఏవముక్త్వాగతేష్వేషుబ్రహ్మాణోనికటంప్రతి। ❋
నందీశ్వరస్సమాహూయసనత్పూర్వకుమారకం॥ ౯
అంగీచకారశిష్యత్వేనాత్మనస్త్వంగణేశ్వరః। ❋
త్యక్తక్రమేళకవపుఃప్రాప్తకౌమారవిగ్రహః॥ ౧౦
సనత్కుమారోపిమునిస్తదారాధనతత్పరః। ❋
జగ్రాహనిఖిలాంవిద్యాంపునస్సంస్కారపూర్వకం॥ ౧౧
పురాణంప్రథమంపశ్చాన్న్యాయశాస్త్రమతఃపరం। ❋
మీమాంసాంధర్మశాస్త్రంచశీఘ్రమపియమీశ్వరః ౧౨
ఛందాంసిస్తసర్వాణినవవ్యాకరణానిచ। ❋
త్రిస్కంధంజ్యోతిషాంశాస్త్రంకల్పసూత్రంతువైక్రమాత్।౧౩
ఋగ్వేదంచయజుర్వేదంసామ్నామంగానిస్తచ। ❋
అథర్వణాఖ్యమపరమాయుర్వేదమథాపిచ॥ ౧౪
ధనుర్వేదంచగాంధర్వమర్థశాస్త్రమనుత్తమం। ❋
అధీత్యవిధివద్యోగీనందీశాత్కరుణార్ణవాత్॥ ౧౫
పునశ్చప్రార్థయామాసతంయోగీవినయాన్వితః। ❋

సనత్కుమారఉవాచ

భగవన్నందికేశానసర్వజ్ఞాననిధేగురో॥ (౧౬
త్వత్తశ్శ్రుతామయావిద్యాస్సకలాస్సిద్ధిహేతవః। ❋
తత్రవిద్యాసుసర్వాసుసాక్షాత్కారశ్శివస్యవై॥ ౧౭
ముక్తిరిత్యేవయుష్మాభిస్సర్వత్రప్రతిపాదితః। ❋
అస్మాచ్ఛరీరాదుత్థాయపరంజ్యోతిస్స్వరూపిణం॥ ౧౮
ఉపసంపద్యసపశుస్స్వరూపంశివతాంవ్రజేత్। ❋
అనీశయాముహ్యమానశ్శోచతిస్వీయయాహ్యసౌ॥ ౧౯

జుష్టంసదాస్వమీశానంపశ్యతిద్రాక్షివంమహత్। *
వీతశోక స్తదైవాస్యమహిమానముపైతిచ॥ (౨౦
యదాపశ్యః పశ్యతేరుక్మవర్ణం కర్తారమీశంపురుషం బ్రహ్మ
యోనిం।తదాచ విద్వాన్ పుణ్యపాపేవిధూయ నిరంజనస్సా
మ్యముపైతిదైవం॥ (౨౧
నసందృశేతిష్ఠతిచాస్యరూపంనకంచనైనంసదృశాపిపశ్యతి।*
హృదాపరంస్నేహమనీష యామాంయేవైవి దుస్తేత్వమృ
తాభవంతి॥ (౨౨
సాక్షాత్కారంవినాముక్తిర్నకస్యాపీతిచశ్రుతం। *
చర్మవద్వ్యోమయేమర్త్యావేష్టయంతియదాతదా॥ (౨౩
శివంసాంబమవిజ్ఞాయతేషాందుఃఖాంతఇత్యపి। *
స్వాక్షాత్కారశ్శుభోపాయోబహుధావర్ణితస్త్వయా॥ ౨౪
తస్మాద్ధ్యేషుకరఃకోవావదత్వంకరుణానిధే। *

—*శ్రీనందికేశ్వరఉవాచ*—

సనత్కుమారనన్దికేశయోస్సంవాదః

సనత్కుమారయోగీంద్రసత్కందాంశస్త్వంశ్రుతశ్శ్రుతే ౨౫
తత్తేమతీరతేస్వచ్ఛాసర్వజ్ఞోసిచయోగిరాట్। *
జగతాంశ్రేయసేయత్తత్తచ్ఛృణుష్వయథాతథం॥ (౨౬
బ్రహ్మక్షత్రవిశోజ్ఞేయాఃద్విజావేదాధికారిణః। *
తేషామేవాశ్రమాజ్ఞేయాశ్చత్వారోమంత్రపూర్వకాః॥ (౨౭
బ్రహ్మచర్యాశ్రమఃపూర్వంపశ్చాజ్జ్యేష్ఠోగృహాశ్రమః। *
వానప్రస్థాశ్రమశ్చాన్యస్సన్యాసశ్చోత్తమస్తతః॥ (౨౮
గర్భాష్టమేబ్రాహ్మణస్యగర్భైకాదశకేపునః। *
క్షత్రియస్యతథాన్యస్యగర్భద్వాదశకేవిధిః॥ (౨౯

కృతోపనయనస్యోత్తమాచార్యేణయథాక్రమం। *
స్వాధ్యాయాధ్యయనస్యైవసరహస్యషడంగినః॥ (౩౦
ఋణముక్తిర్మునీనాంచపశ్చాద్దారపరిగ్రహః। *
ధర్మార్థకామసిద్ధ్యర్థం దేవపిత్ర్యార్ణముక్తయే॥ (౩౧
వనేనివసనంచైవతపస్సంపాదనేచ్ఛయా। *
ఋణాన్ముక్తస్తతఃకుర్యాత్సన్యాసంనాన్యథాద్విజః॥ ౩౨
కుర్యాద్యదిద్విజోమూర్ఖఃపతత్యేవనసంశయః। *
సన్యస్యవిధివత్కుర్యాద్వేదాంతార్థవిచారణాం॥ (౩౩
మీమాంసాశాస్త్రమాశ్రిత్యన్యాయసంచారపూర్వకం। *
న్యాయశ్చద్వివిధఃప్రోక్తఃపూర్వోత్తరసమాఖ్యయోః॥ (౩౪
మీమాంసాశాస్త్రయోశ్శంభోఃపూజాప్రాప్తివిధాయినోః
శ్రుతిలింగపదౌఘానాంతథాప్రకరణస్యచ। (౩౫
స్థానస్యచసమాఖ్యాయాబలాబలవిచారణా। *
పూర్వస్యన్యాయసంచారఃపూజాఖ్యస్యాత్రకర్మణః॥ (౩౬
ఉపక్రమోపసంహారావభ్యాసోపూర్వతాఫలం। *
అర్థవాదోపపత్తిశ్చలింగంతాత్పర్యసిద్ధయే॥ (౩౭
ఏవముత్తరమీమాంసాశాస్త్రస్యన్యాయఈరితః। *
శివప్రాప్తికరస్యాస్యశివశాస్త్రార్థవేదిభిః॥ (౩౮
సునిశ్చితార్థవిజ్ఞానఉపాసితమహేశ్వరః। *
ప్రణవేనసదావిద్వాంస్తద్భావంస్వయమాశ్రితః॥ (౩౯
యావదస్మాచ్ఛరీరాత్తుసముత్థానముపాసనం। *
పరంజ్యోతిస్స్వతస్తస్మైసాక్షాద్భవతిశంకరః॥ (౪౦

తతోతిమహదానందస్తస్యాశంభోర్యథాతథా। *
తతోన్యజాయతేభూయస్సాశివతాంగతః॥ (౪౧

ఏవముక్తఃక్రమోపాయస్సాక్షాత్కారస్యశూలినః। *
ఏషపంథానసుగమస్సర్వేషామల్పచేతసాం॥ (౪౨

సుగమోతిఋజుఃపంథాశ్శివక్షేత్రాశ్రయస్తదా। *
తత్రచేన్మృతిరంతేస్యాశ్వపచస్యాపిసంభవేత్॥ (౪౩

తిరశ్చాంతృణజాతానామపిముక్తిర్నసంశయః। *
ఇతివాక్యంసమాకర్ణ్యశైలాదేరమృతోపమం॥ (౪౪

సనత్కుమారఃప్రోవాచప్రణమ్యపరయాముదా। *
క్షేత్రేణానస్త్వయాప్రోక్తఃపంథాఋజురితిప్రభో॥ (౪౫

సంతిక్షేత్రాణిదేవస్యప్రియాణిపృథివీతలే। *
తేషుక్షేత్రవరఃకోవాశంభోరమితతేజసః॥ (౪౬

యస్మిన్నివసతాంముక్తిస్సాక్షాత్కారేణధూర్జటేః। *
ఇతిపృష్టఃక్షణంధ్యాత్వాశైలాదిర్గణనాయకః॥ (౪౭

స్మృత్వాపురోక్తందేవేనదేవ్యైశీతాంశుమాళినా। *
ప్రోవాచవచనంనందీప్రణమ్యతముమాపతిం॥ (౪౮

—నందికేశ్వరఉవాచ—

హంతతేకథయిష్యామిశివేనోక్తంపురామునే। *
దేవ్యాఅగ్రేగణేంద్రాణాంవిఘ్నేశస్కందయోఃపురః॥౪౯

పార్వతీమహేశయోస్సంవాదఘట్టః

—దేవ్యువాచ—

దేవదేవజగన్నాథజగత్కారణకారణ। *
సాక్షాత్కారేణవైముక్తిస్సర్వేషాంతవశంకర॥ (౫౦

సత్యవేదాంతవిజ్ఞానసునిశ్చితధియాంసతాం। ❀
సాక్షాద్భవసియత్నేనతపోధ్యానసమాధిభిః॥ (౫౧

కర్మవిద్యావిహీనానాంజనానాంపశుపక్షిణాం। ❀
సాక్షాత్కారఃకథంతేస్యాద్యేనముక్తిర్నచాన్యతః॥ (౫౨

—❀ఈశ్వరఉవాచ❀—

శృణుదేవిమయాపూర్వంపరమాకాశవాసినా। ❀
సర్వంజగదిదంనిత్యంతురీయాంశస్యతేజసా॥ (౫౩

పాదోమేవిశ్వాభూతానిత్రిపాదోదివమాశ్రితః। ❀
తథాపిక్షేత్రవర్యేషుసాక్షాత్కారోస్తిమేసదా॥ [౫౪

—❀దేవ్యువాచ❀—

కానితేక్షేత్రవర్యాణిదేవదేవజగత్పతే। ❀
యేషువామమదేవేశసాక్షాత్కారస్సదాప్రభో॥ (౫౫

—❀ఈశ్వరఉవాచ❀—

సేతుర్హాలాస్యమపరంత్రిశిరోమహితంపునః। ❀
గజారణ్యంపంచనదంమధ్యార్జునమనుత్తమం॥ (౫౬

తతశ్చిదంబరసభాయత్రనృత్తామిసంతతం। ❀
వృద్ధాచలాఖ్యమపరంవేదాధ్యాపకమద్భుతం। (౫౭

అరుణాద్రిరతఃపశ్చాద్విరించిపురమద్భుతం। ❀
కాంచీపుణ్యతమాలోకేకామాక్షీవ్రతపాలితా॥ (౫౮

వటారణ్యమపిశ్రీమత్కాళహస్తిమహాపురీ। ❀
శ్రీపర్వతంసిద్ధవటంవిరూపాక్షేశ్వరాలయం॥ (౫౯

గోకర్ణంత్రిజగత్పుణ్యాంత్రియంబకమనుత్తమం। *
ఉజ్జయిన్యాంమహాకాళంకాశీకేదారమద్భుతం॥ (౬౦
ప్రభాసక్షేత్రమమలంహిమాలయమహాచలం। *
మందరఃపరమశ్శైలశ్శ్రీమత్కైలాసపర్వతః॥ (౬౧
ఏవమాదీనిపుణ్యానిస్థానానిసుబహూనిమే। *

—*నందికేశ్వర ఉవాచ*—

ఇతిశ్రుత్వాబ్రవీద్వాక్యంగిరేఃపుత్రీసురేశ్వరం॥ ౬౨
ఏషుశ్రేష్ఠతమంక్షేత్రంబ్రూహిప్రీతోఽయదీశ్వర। *
మాతుర్గర్భంనవివిశేత్పునర్యత్రస్థితోనరః॥ (౬౩
ఏతచ్ఛ్రుత్వాబ్రవీద్భూయశ్శ్రీమాన్శ్రీకంఠనాయకః। *
కాంచీపరమపుణ్యాత్రపురీసర్వేషుశోభతే॥ (౬౪
సాశ్రుతాకీర్తితాధ్యాతాప్రణతాహ్యపవర్గదా। *
తస్యాంత్వయాసదాకాలంనివసామిముదాన్వితః॥ (౬౫
అవిముక్తాదపిశ్రేష్ఠంకాంచీక్షేత్రమనుత్తమం। *
అతీవపుణ్యఫలదమావయోఃప్రీతివర్ధనం॥ (౬౬
అవిముక్తేమయాలింగంస్థాపితంనిర్మితంపురా। *
విశ్వనాథాభిధానేనవిశ్వరక్షావిధిత్సయా॥ (౬౭
కాంచీపురేమయైకామ్రమూలేలింగేనభూయతే। *
అనుగ్రహతిరోధావసృష్టిస్థి లయేచ్ఛయా॥ (౬౮
ఏకామ్రనాథనామ్నైవజగతాంకరుణాబలాత్। *
తతశ్శ్రేష్ఠమిదంస్థానంస్థానేభ్యస్సత్యమీరితం॥ (౬౯

కాంచీపు రీ మహా మాను వ ర్ణనం

తత్తత్రైకదినంవాపినివసన్ముక్తిభాగ్జనః। *
ప్రసంగేనాపికాశ్యేనసుదృశస్సంగమాశయా॥ (౭౦
స్థిత్వాపూర్గవశాత్కాంచ్యాంక్షణాన్ముక్తోనసంశయః। *
కాంచీతివాప్రసంగేనయోవాకోవావదేత్స్మరేత్॥ (౭౧

సోపిపాపవినిర్ముక్తస్స్వర్గలోకేమహీయతే। *
కాంచీపురికలిధ్వంసహేతవేకల్పితామయా॥ (౭౨

తత్రనాస్తియుగావస్థానచకర్మఫలంతువా। *
సాపునర్భూరుహైర్భాతిసంవృతాసర్వతోదిశః॥ (౭౩
కల్యాదిదోషదుష్ప్రాపప్రాకారేణేవసంవృతా *
ఉద్యానశతసాహస్రైరున్నిద్రకమలేక్షణైః॥ (౭౪
ఉద్యుక్తైరివరక్షార్థమంతస్స్థైస్సైన్యైరివాబభౌ। *
ఉన్నిద్రకమలోద్భాసదీర్ఘికామాలయావృతా॥ (౭౫
భాతిదీపసహస్రేణదేవతావసతిర్యథా। *
అనేకదేవాయతనైరద్రిరాజసమప్రభైః॥ (౭౬
ఆభాతిసంవృతాకాంచీకైలాసఇవసానుభిః। *
నాళికేరద్రుమైరేషారాజతేనయనప్రియా॥ (౭౭
లోకానాంపతతశ్శీఘ్రంహస్తైరాహ్వయతీవసా। *
కంపయాకంపయాపుణ్యజలయానిశయావృతా॥ (౭౮
వేగవత్యావిశేషేణపుణ్యకోటీశమాన్యయా। *
క్షీరనద్యామహత్యాచస్యందనద్యాచసంయుతా॥ (౭౯
మాలాభిరభితస్స్వచ్ఛ సుమాభిరివమానినీ। *
రసాలకోటిసాహస్రైస్సదాఫలసమానతైః॥ (౮౦

వేదస్సహస్రశాఖోత్రషడంగోపనిషద్గతైః। *
ఏకామ్రద్రుమతామేత్యస్వమూలంసర్వదంశివం॥ (౧౧
మూలదేశస్థితంప్రాపసర్వేషాంసర్వసిద్ధయే। *
సప్తకోటిమహామంత్రైరుపమంత్రైరపిస్వయం॥ (౧౨
తత్సారూప్యమనుప్రాప్తైరివరేజేవృతాపురీ। *
పున్నాగపాటలాశోకతమాలామలకాసనైః॥ (౧౩
హింతాలతాళవకుళక్రముకాగస్త్యకింశుకైః। *
ఆరగ్వధమధూకాక్షులికుచామ్లికచంపకైః॥ (౧౪
త్వక్సారబీజపూరామ్రజంబూప్లక్షశిలావటైః। *
నమేరుసరళాంకోలకర్ణికారశమీద్రుమైః॥ (౧౫
తింత్రిణీచిరిబల్వార్జుననింబాశోకసురద్రుమైః। *
ఏవమాదిభిరన్యైశ్చభూరుహైర్భాతిసంవృతా॥ (౧౬
ప్రావృడ్ఘనసమాకీర్ణప్రభేవద్యుమణేరియం। *
మంటపైశ్చప్రపాభిశ్చమహాశాలానివేశనైః॥ (౧౭
సర్వతస్సంవృతామేరో స్తటీవాచలపుంగవైః। *
ప్రతివీధీషుచిత్రాభిఃపతాకాభిర్విభాత్యసౌ॥ (౧౮
సిరస్యవాస్వర్గలోకముపరిష్టాదవస్థితం। *
పణ్యవీధీషుయస్యాశ్చ క్రయవిక్రయిభిర్జనైః॥ ౧౯
ముక్త్వాస్వమాతాపితరావన్యత్సర్వంతులభ్యతే। *
విషయస్సమాస్నిగ్ధాస్తత్తద్వర్ణసమాకులాః॥ (౨౦
సువిభక్తాశ్చపృథులావీథ్యశ్చిత్రపరిష్కృతాః। *
పృథక్పృథగ్బ్రాహ్మణానాంచతుర్ణాంవర్ణానామపి॥ (౨౧

శూద్రాణాంసంకరాణాంచకువిందాంబష్ఠచక్రిణాం। ❊
ఆభీరతక్షాయస్కారస్వర్ణకారసుశిల్పినాం॥ (౯౨
వేశ్యానాందేవదాసీనాంచేటీనాంనటవందినాం। ❊
కల్పితావీథయస్తత్రపృథక్పృథగసంకరాః॥ (౯౩
ప్రాక్పశ్చాదాయతాఃకాశ్చిదుదగ్దక్షిణతోపివా। ❊
పరిష్కుర్వంతి తాంసర్వాఃప్రభాఇవనిశాకరం॥ (౯౪
సాపురీప్రథితా వేదవేదాంతేషుజగత్త్రయే। ❊
కఇతిబ్రహ్మణస్థాణోర్నామోక్తంనిగమాగమైః॥ (౯౫
తేనాంచితత్వాదీశేన కాంచీతిప్రథితాపురీ। ❊
కఇతిబ్రహ్మణోనామకస్యచోక్తప్రజాపతేః॥ (౯౬
తేనాంచితాత్రజాతేనవిశ్వస్మాదధికాంచితా। ❊
యత్తత్కాంచీతివిఖ్యాతా త్రైలోక్యమలశోధినీ॥ (౯౭
సాపురీబ్రహ్మలోకాఖ్యాతస్మాదేవసమాగతా। ❊
తత్పురస్థాస్సతస్సర్వేముచ్యంతేమత్పరామృతాత్॥ (౯౮
పురమధ్యేమహద్దివ్యంవిపాపమతికోమలం। ❊
పుండరీకనిభంసాక్షాదాలయంమమశోభతే॥ (౯౯
తస్మిన్నంతస్థితస్సోహంజ్యోతిర్లింగవపుస్సదా। ❊
యజుషోమస్తకాదేవమహంప్రోక్తోవరాననే॥ (౧౦౦
సఆకాశఇతిప్రోక్తఃఛాందోగ్యేజ్యోతిరస్మ్యహం। ❊
ఛాందోగ్యేసాపునర్బ్రహ్మపురమిత్యేవవర్ణితా॥ (౧౦౧
ఆథర్వణేనసాస్వర్గలోకఃప్రోక్తామహాపురీ। ❊
తైత్తిర్యజ్యోతిషాస్వర్గఆవృతోలోకఇత్యపి॥ (౧౦౨

తద్బ్రహ్మపురమేతద్ధి నాన్యత్కాంచీపురాదితి। *
సర్వోప్యుపనిషద్భాగః ప్రవదత్యాగమైస్సహ॥ (౧౦౩
తామేతాం దూరసంస్థోపి సమీపస్థోయథాస్మరేత్। *
న మేద్యాముచ్యతే సద్యస్సర్వస్మాదేనసోమితాత్॥ (౧౦౪
ఇతి చేవేన కథితం దేవ్యా పృష్టేన శూలినా। *
సాదరం సర్వమత్యర్థం సర్వభూతాంతరాత్మనా॥ (౧౦౫
తదేతన్నందినా సాక్షాత్కుమారాయానుపృచ్ఛతే। *
కృష్ణద్వైపాయనస్తస్మాత్ప్రాప్తవాన్ పుణ్యగౌరవాత్॥
తత్సకాశాన్మయా ప్రాప్తం పూర్వపుణ్యతపోబలాత్॥ *
తదహం ప్రోక్తవానద్య యుష్మాకం భూతయే భువః॥ ౧౦౬
యే శృణ్వంతి మయాఖ్యాతం నందంతి పరయా ముదా। *
తే పుత్రపౌత్రసౌభాగ్యధనధాన్యసమృద్ధిభిః॥ ౧౦౭
సమృద్ధాస్సర్వదారోగ్యదృఢగాత్రాశ్చిరాయుషః। *
మోదంతి దేవసంకాశాస్సత్యం సత్యం న సంశయః॥ (౧౦౮
భుక్త్వాతు విపులాన్ భోగాన్ ప్రాప్నువంతి చ నిర్వృతిం। *
ఇతి పరమరహస్యం శ్రీమదేకామ్రనాథ। *
ప్రియకరగమఖిలార్థప్రాప్తిసిద్ధ్యైకదానం। *
ప్రతిదినమిహ కీర్త్యం శ్రావ్యమాలిఖ్యకోశే। *
శివపదమపి చ సేవ్యం శ్రీకరం సాధువృత్తైః॥ (౧౦౯

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే సనత్కుమార సంహితాయాం
కాళికా ఖండే కాంచీస్థాన మాహాత్మ్యే
తృతీయోధ్యాయః.

(౪)

శ్రీరస్తు.

తురీయాధ్యాయప్రారంభః.

ఋషయఊచుః

సూతసర్వజ్ఞ పాదాబ్జమిళిందాయితమానస। *
సాధుప్రోక్తంత్వయామూర్తే స్థానంక్షేత్రముత్తమం (౧

శ్రుత్వాకథామిమాంపుణ్యాంభవనీరనిధేస్తరీం। *
వయంధన్యానసందేహాముక్తిశ్చసులభాహినః॥ (౨

కియత్ప్రమాణంక్షేత్రంస్యాత్కాంచీపుర్యామహామతే। *
కతిశంభోస్థలాన్యత్రకతివిష్ణోస్థలానిచ॥ (౩

వినాయకవిశాఖాదిస్థానమన్యచ్చయచ్చతత్। *
దేవ్యైప్రోక్తమ్మహేశేనకింకించిత్రంకిమద్భుతం॥ (౪

తత్సర్వంకృపయాస్మాకంవక్తుమర్హసిసాదరం। *

సూతఉవాచ

హంతవఃకథయిష్యామిశృణుధ్వంమునిపుంగవాః॥ (౫

దేవ్యువాచ

స్వామిన్సర్వజ్ఞ దేవేశకరుణామయశంకర। *
కాంచీక్షేత్రప్రమాణంచతత్రస్థానానితేప్రభో॥ (౬

కతివిష్ణుముఖాదీనాంస్థానంబ్రూహిదయానిధే। *

ఈశ్వరఉవాచ

శృణుదేవిప్రవక్ష్యామియత్పృష్టంసర్వమద్యతే॥ (౭

ప్రాచ్యాంప్రతీచ్యాంచోదీచ్యాందక్షిణేచాపిసుందరి। ❋
పంచయోజనమాత్రేణప్రమాణేనపరిష్కృతా॥ (౮

తతోత్తమోత్తమాకాంచీసార్ధయోజనమాత్రతః। ❋
మమతేజోంకురైస్సృష్టాసర్వదాసర్వదానృణాం॥ (౯

మహాప్రళయకాలేపితూలాగ్రేధారయామితాం। ❋
యోవైతాంబ్రహ్మణోవేదచామృతేనావృతాంపురీం॥ (౧౦

తస్మైదిశతిసాకాంచీచాయుఃకీర్తింప్రజాంపశూన్। ❋
మదీయగాత్రంతత్క్షేత్రంమచ్ఛక్తిపరిపూరితం॥ (౧౧

తస్మాన్నాస్తిసమంక్షేత్రంకాంచీక్షేత్రస్యకుత్రచిత్। ❋
ముక్తిక్షేత్రమిదంప్రోక్తంవసతాంముక్తిదంప్రియే॥ (౧౨

అన్యక్షేత్రేషుయద్దానంమల్లింగస్థాపనాదికం। ❋
తత్సర్వంసాధనంకాంచీక్షేత్రవాసస్యనాన్యథా॥ (౧౩

కాంచీవాసాదృతేముక్తిర్నాస్తికుతాపిశోభనే। ❋
ఇత్యుక్తందేవదేవేనదేవ్యైశీతాంశుమౌళినా॥ (౧౪

పారంపర్యేణతచ్ఛ్రుత్వాయుష్మాకంకథితంమయా। ❋
తస్మాన్మాహాత్మ్యమనఘంశృణ్వతాంపాపనాశనం॥ ౧౫

—❋ఋషయఊచుః❋—

సూతసర్వజ్ఞయాప్రోక్తంసాక్షాన్మోక్షైకసాధనం। ❋
ఇదానీంసస్సమాసేనవిస్తరాద్వక్తుమర్హసి॥ (౧౬

—❋సూతఉవాచ❋—

హంతవఃకథయిష్యామికథాంపాపప్రణాశినీం। ❋
పురాకుశికవంశ్యేనతాపసేనమహాత్మనా॥ (౧౭

శివాధిష్ఠితచిత్తేనశివభక్తానుయాయినా। *
పృచ్ఛద్భ్యస్తత్రవైకాంచ్యాంనివసద్భోఽద్యముదాతదా॥ (౧౮
ప్రోక్తంవిస్తరతఃకాంచ్యామాహాత్మ్యంవర్ణయామివః। *

—*ఋషయఊచుః*—

కథంతేనసమాఖ్యాతంకాంచీమాహాత్మ్యముత్తమం॥ (౧౯
స్థానానితత్రతీర్థానిపుణ్యానిసుమహాంతిచ। *
సంతితద్విస్తరాత్సర్వంసూతవక్తుమిహార్హసి॥ (౨౦

సూతఉవాచ

కౌశికమహర్షిప్రభావవర్ణనమ్

అస్తికశ్చిద్ద్విజశ్రేష్ఠశ్శివభక్తోదృఢవ్రతః। *
శ్రుతిస్మృతిసదాచారనిరతశ్శుద్ధమానసః॥ (౨౧
వేదవేదాంగతత్త్వజ్ఞస్సకలాగమపారగః। *
స్సకదాచిద్యయౌకాంచీంశివపూజాధురంధరః॥ (౨౨
శంకరోత్సవసేవార్థంసకుటుంబస్సబాంధవః। *
తేందృష్ట్వాపరయాతత్రముదాకేచనసాధవః॥ ౨౩
సత్కృత్యబహుభిర్వాక్యైరాతిథ్యైరతిథిప్రియాః। *
తమపృచ్ఛన్మహాత్మానస్సప్రశ్రయమిమాఃకథాః॥ ౨౪

ద్విజాఊచుః

భోభోతాపససర్వజ్ఞశివప్రియదృఢవ్రత। *
భవాన్సర్వంవిజానాతికృపయాబ్రూహినఃప్రభో॥ (౨౫
శ్రుతిస్మృతిపురాణానాంరహస్యజ్ఞోవిభాసినః। *
తదిదానీంవదప్రీత్యామాహాత్మ్యంపాపనాశనం॥ ౨౬
రాజధాన్యాంమహేశస్యకాంచ్యాంకలుషశోధనం *

—*తాపసఉవాచ*—

సాధుసాధుమహాప్రాజ్ఞా మహేశసమతేజసః॥ (౨౭
యూయం సాక్షాద్గణాధ్యక్షా విధూతకలికల్మషాః। *
కైలాసాదాగతాశ్శంభోః రాజధానీమిమాం పురీం॥ (౨౮
లోకానుగ్రహణేయుక్తాస్సాధువృత్తా మహౌజసః। *
అద్యప్రభృత్యహం యుష్మత్సహవాసకృతాదరః॥ (౨౯
అగ్రహారేషు వసతాం ద్విజానామశివాత్మనాం। *
నివృత్తసహవాసోహం ప్రవృత్తశివసత్కథః॥ (౩౦
తదర్థమిహ సంప్రాప్తశ్శివాధిష్ఠితమానసః। *
యుష్మాభిశ్చ కథా పృష్టా కాంచీమాహాత్మ్యమిశ్రితా॥ (౩౧
ప్రణమ్యేశం ప్రవక్ష్యామి కథామేకామ్రనాయకం। *
శ్రుణుధ్వం భక్తియోగేన మత్తస్స్వస్థాపురస్సరం॥ (౩౨
కాంచీపురీ మహాపుణ్యా కలికల్మషనాశినీ। *
ప్రశస్తా సర్వలోకేషు పరమాకాశమధ్యగా॥ (౩౩
స్మరణాన్మోక్షదా నౄణాం వసతాం కిముతాదరాత్। *
ప్రథమం తస్య దేవస్య స్థానాని శృణుత ద్విజాః॥ (౩౪
పూర్వభాగే మహత్పుణ్యం స్థానం సత్యవ్రతాభిధం। *
(సత్యవ్రత క్షేత్రమాహాత్మ్యం) సత్యవ్రతేశ్వరస్తత్ర సోమాస్కందవినాయకః॥ (౩౫
సగణస్సర్వదేవైశ్చ సాన్నిధ్యం కురుతే సదా। *
సత్యేభ్యో హ్యేష సత్యశ్చ సత్యమిత్యుక్తమిత్యపి॥ (౩౬
సత్యకామస్తథా సత్యసంకల్పస్సత్యశోధకః। *
సర్వేషాం ప్రాణినామాస్తే తత్క్షేత్రం తేన శాసితం॥ (౩౭

సత్యవ్రతమితిఖ్యాతంస్మరణాద్భోగమోక్షదం। ✻
తత్రతీర్థంచసుమహన్మజ్జతామఘశోధనం॥ (౩౮

తచ్చసత్యవ్రతంతీర్థమిత్యేతత్ప్రథితంభువి। ✻
అద్యాపిసత్యసంధానాంసాక్షాదీశప్రకాశకం॥ (౩౯

తత్రస్నాత్వానరశ్శ్రీమాన్బుధవారేముదాన్వితః। ✻
సంతర్ప్యదేవర్షిపితౄన్ప్రాప్నోతిస్వామియోగినః॥ (౪౦

దృష్ట్వాసత్యవ్రతేశానంనత్వాస్తుత్వానరోత్తమః। ✻
సాక్షాత్కారేణతస్యైవముక్తోమర్త్యస్స్వబాంధవాత్ (౪౧

పుత్రకామోలభేత్పుత్రంధనకామోమహాధనం। ✻
సౌభాగ్యకామస్సౌభాగ్యంపశుకామఃపశూన్వ్రజేత్ (౪౨

క్షేత్రకామోలభేత్క్షేత్రంస్త్రీకామస్త్రియముత్తమాం। ✻
విద్యాకామోలభేద్విద్యామాయుష్కామోనరోభవేత్॥

ఆరోగ్యకామస్త్వారోగ్యంసర్వాన్సర్వత్రమానవః। ✻
కామానవాప్యకామహారేఃకటాక్షేణవిముచ్యతే. (౪౪

కులకోటింసముద్ధృత్యమోదతేభువివాదివి। ✻
సత్యవ్రతంచతత్క్షేత్రంపౌరందరసమాహ్వయం॥ (౪౫

ప్రథితంసర్వలోకేషుతీర్థంతచ్చైంద్రసంజ్ఞితం। ✻
అస్మిన్నర్థేపురావృత్తమితిహాసంసుశోభనం॥ (౪౬

వారాహేబ్రహ్మణఃకల్పేషష్ఠేమన్వంతరేపురా। ✻
శిబిర్నామాభవజ్జిష్ణుస్త్రివిష్టపపతిర్మహాన్॥ (౪౭

మహాసురవరానీకవాన్ధర్పబహవ్యావాట్। ✻
మహీధ్రవరపక్షాణాంఛేత్తామఖభుజాంవరః॥ (౪౮

దేవతానీకపద్మానాముద్యన్మార్తాండమండలః। *
స్వస్థసర్వాప్సరష్షండకుముదానాంసుధాకరః॥ (౪౯
సకదాచిన్మహాతేజాస్సుధర్మామధ్యమాశ్రితః। *
సింహాసనేరత్నచిత్రేశచ్యాసహామనోజ్ఞయా॥ (౫౦
ఉపాస్యమానస్త్రిదశైరాదిత్యైర్వసుభిస్తథా। *
రుద్రైస్సాధ్యైస్సగంధర్వైరశ్విభ్యాంచమరుద్గణైః॥ (౫౧
విశ్వేదేవైస్సనక్షత్రైర్గ్రహైర్మునిగణైరపి। *
దోధూయమానోవ్యజనైర్వీజ్యమానశ్చచామరైః॥ (౫౨
స్తూయమానస్సుపుణ్యాత్మాసిద్ధగంధర్వకిన్నరైః। *
తస్యైవంవర్తమానస్యచింతాభూత్సుశుభావిభోః॥ (౫౩
అహోధిజ్ఞాంసుసమ్మూఢమవలేపహృతాంతరం। *
అజ్ఞానాంధతమఃపంకగర్తస్థగ్రామసూకరం॥ (౫౪
యదనిత్యమిదంరాజ్యమధిగమ్యముదాన్వితః। *
భవాబ్ధౌకాలకాలాభిముఖస్థోపినలజ్జయే॥ ౫౫
కాలస్సృజతిభూతానికాలస్సంహరతిప్రజాః। *
కాలస్యవశగాస్సర్వేనకాలఃకస్యచిద్వశే॥ (౫౬
బ్రహ్మణోపిహ్యయంకల్పేచతుర్దశపురందరాః। *
మనవస్సర్వపవైతేమ్మైస్సర్వగస్సమలంకృతః। ౫౭
సకలోదివసస్తస్యత్రింశద్భిర్మాసఈరితః। *
తైశ్చద్వాదశభిస్తస్యవత్సరస్తచ్ఛతంపునః॥ (౫౮
పరార్ధద్వయమిత్యాహుస్తదహఃకమలాసతేః। *
తస్యాపితాదృశైర్మాసైర్వత్సరస్తచ్ఛతంసమాః॥ (౫౯

తదం తే విలయంయాతి సోపి నారాయణస్స్వయం। ॥
ధిగిదృశమనిత్యం యద్రాజ్యం స్వారాజ్యమధ్రువం॥ (౬౦
కేనముక్తిర్మయాలభ్యా యజ్ఞేన తపసాపివా। ॥
దానేనవానశనకైరథవాతీర్థసేవయా॥ (౬౧
సర్వమంగిరసః పుత్రం బృహద్బుద్ధిం బృహస్పతిం। ॥
పృచ్ఛామితం మహాత్మానం సురలోకపురోహితం॥ (౬౨
ఇతినిశ్చిత్య మనసా సర్వానపిసభాసదః। ॥
విసృజ్యతరసా శ్రీమానంతఃపురముపావిశత్॥ (౬౩
తత్రజీవం సమాహూయ పప్రచ్ఛ వినయాన్వితః। ॥

॥ శిబిరువాచ ॥

భోభోవాచస్పతే బ్రహ్మన్నమస్తేశృణుమేగురో॥ (౬౪
విజ్ఞప్తిం బ్రహ్మవిచ్ఛ్రేష్ఠ తాపిమాంశరణాగతం। ॥

॥ గురురువాచ ॥

కిమ్మహేంద్ర మహాభాగత్వయానవిదితంవద॥ (౬౫
త్రైలోక్యస్యాధినాథేన దేవదేవేనవాసవ। ॥

॥॥ శిబిరువాచ ॥॥

నాహం రాజ్యమిదం సర్వం కాంక్షేయమమికద్యతే॥ (౬౬
నచవా బ్రహ్మణోవిష్ణోర్వాపిదిక్పాలసంపదం। ॥
యేనస్యాం నివృతో బ్రహ్మన్ముక్తస్సంసారసాగరాత్॥ (౬౭
యజ్ఞేనవాథదానేన తపసానశనేనవా। ॥
అన్యేనవాథయోగేన సత్యం వదగురోమమ॥ (౬౮

ఇతిపృష్టశ్చిరంధ్యాత్వా వాచస్పతిరుదారధీః। ✻
ప్రోవాచనిశ్చితంవాక్యమింద్రంప్రతిరహస్యధా॥ (౯

—✻గురురువాచ✻—

నయజ్ఞేనన దానేననతపోభిర్నచవ్రతైః। ✻
నచానశనకేనాపిప్రాప్యతేముక్తిరుత్తమా॥ (౧౦

✻ఇంద్రఉవాచ✻

యజ్ఞాదినావిముక్తిర్నయదిలభ్యాగురోమమ। ✻
తముపాయంవదబ్రహ్మన్ కృపయామయ్యనుగ్రహాత్॥ (౧౧

—✻గురురువాచ✻—

అస్తినాథఃపరిత్రాతాపుంసాంసంసారమండలాత్। ✻
ఈశఃకశ్చిదపర్యంతరమణీయగుణాకరః॥ (౧౨

అసత్యేస్మిన్ జగన్నాథేతమోభూతమిదంజగత్। ✻
ఆదిత్యేనయథాహీనంనిరాలోకంజగత్త్రయం॥ (౧౩

అసావశేషకల్యాణగుణకత్వాచ్ఛివస్మృతః। ✻
అనాదిమలసంశ్లేషవిహీనత్వాచ్చతాదృశః॥ (౧౪

ఔదార్యవీర్యగాంభీర్యమాధుర్యమకరాలయః। ✻
అనంతమహిమాభూమిరపరిచ్ఛిన్నవైభవః॥ (౧౫

ఉత్తరోత్తరభూతానాముత్తరశ్చనిరుత్తరః। ✻
అనంతానందసందోహమకరందమధువ్రతః॥ (౧౬

ఆత్మశక్త్యమృతాస్వాదప్రమోదరసికోభవః। ✻
అశేషవిషయామోఘశుద్ధబుద్ధివిజృంభణః॥ (౧౭

అఖండజగదండానాంపిండీకరణపండితః। ❊
ఆదిసర్గేసఏవైకఃపూర్వమాసీత్పితామహః॥ (౨౮
విశ్వస్మాదధికోరుద్రోబ్రహ్మాణముదపాదయత్। ❊
తతఏవసముత్పన్నాదేవావిష్ణుముఖాఃపురా॥ (౨౯
తేనోపదిష్టాశ్చపునస్సర్వేవిద్యాస్సుసాదరం। ❊
ప్రతికల్పంప్రసూతానాంబ్రహ్మాణాంశాస్త్రవిస్తరం॥ (౩౦
ఉపదేష్టాసఏవాద్యాకాలావచ్ఛేదవర్తినాం। ❊
కాలావచ్ఛేదయుక్తానాంగురూణామప్యసౌగురుః॥ (౩౧
సఏవసర్వభక్తానాంజ్ఞానదోమోక్షదస్స్మృతః। ❊
యదాతమోనచదివానచరాత్రిరసౌనసత్॥ (౩౨
కేవలంశివఏవైకోప్రజ్ఞాతస్మాద్వినిస్సృతా। ❊
ఏషఏవహిదేవేశఃప్రదిశోవిదిశశ్చహ॥ (౩౩
పూర్వోహిజాతస్సవైగర్భేత్వంతస్తిష్ఠతిసర్వగః। ❊
విశ్వంతస్యవశేసర్వంసవిశ్వస్యవశేనవై॥ (౩౪
విశ్వతస్తస్యవైచక్షుర్హస్తాఃపాదాముఖానిచ। ❊
ఏకఏవహియోరుద్రోనద్వితీయాయతస్థితి॥ (౩౫
ఏకోబహూనాంజంతూనాంవిక్రియాణాంచసత్క్రియః। ❊
ఏకంవాబహుధాబీజంకరోతివికరోతిచ॥ (౩౬
ఏకమేవాద్వితీయంసన్మహోబ్రహ్మససర్వవిత్। ❊
సత్యంజ్ఞానమనంతంతదృతంసత్యంగుహాగతం॥ (౩౭
అణోరల్పతరంప్రాహుర్మహతోపిమహత్తరం॥ ❊
ఆత్మానమకృతంపశ్యన్వీతశోకస్తతోభవేత్॥ (౩౮

ఏకస్యైవాస్యహిపదం బ్రహ్మావిష్ణుసురాసురైః। *
వేదైరపిచ వేదాంతైర్వేదాంతజ్ఞానకోవిదైః॥ (౮౯

వీతరాగైశ్చయోగీంద్రైర్మృగ్యతే స్వార్థసిద్ధయే। *
సఏవ మోచకస్సాంబో నాన్యః పంథా ఇతిశ్రుతిః॥ (౯౦

తమిమం విశ్వకర్మాణమీశ్వరాణాం మహేశ్వరం। *
దేవతానాం మహాదేవం పతినాం పతిమవ్యయం॥ (౯౧

ఉమయాసహితం సాక్షాన్నీలకంఠం త్రిలోచనం। *
పరంజ్యోతిస్స్వరూపం తత్తమసః పారే ప్రతిష్ఠితం॥ (౯౨

ధ్యాత్వాగచ్ఛతి నైముక్తిం సాక్షిణం సర్వకర్మణాం। *
అజాత ఏష ఏవైకో రుద్రోయం జన్మభీరుభిః॥ (౯౩

ఉపాసితవ్యోయత్నేన దక్షిణాముఖమాశ్రితః। *
శివ ఏకస్సదా ధ్యేయస్సర్వం త్యక్త్వా శివంకరః॥ ౯౪

ఆదరేణ హృదంభోజే సర్వైరపి ముముక్షుభిః। *
చర్మవద్గగనం మర్త్యైర్వేష్టితం చేత్ప్రయత్నతః॥ (౯౫

తదా శివమభిజ్ఞాయ దుఃఖస్యాంతం వ్రజేదణుః।
గుద్రస్య గాణపత్యేన త్వయోనిత్వం నచాన్యతః॥ (౯౬

తమిమం భజ దేవేశం సర్వభావేన వాసవ। *
సవై చేత్స్యాత్సుప్రసన్నస్తవ ముక్తిర్నచాన్యతః॥ (౯౭

—*ఇంద్ర ఉవాచ*—

భోభో బ్రహ్మన్మహాభాగ గురుర్బ్రహ్మా గురుర్హరిః। *
గురుశ్శివో గురుస్త్రాతా గురుర్మాతా గురుః పితా॥ (౯౮

ఇతిశాస్త్రప్రసిద్ధోర్థస్సత్యోమయ్యాద్యదృశ్యతే।
భవతాహంకరుణయాతర్తవ్యోహంనసంశయః॥ (౯
కథంస్యామద్యముక్తోహంసేవ్యశ్చకథమీశ్వరః।
కేనవేహావిధానేనకుత్రవావిజనేస్థలే॥ (౧౦

గురురువాచ

కృత్వాపాశుపతీంశుద్ధింవిరజామార్గదర్శితాం।
భస్మోద్ధూళితసర్వాంగస్త్రిపుండ్రాంకితమస్తకః॥ (౧౦
రుద్రాక్షమాలాభరణోరుద్రలింగార్చనేరతః।
గత్వాకాంచీపురీంపుణ్యాంపూర్వభాగేమనోరమాం॥ (౧౦
తత్రసత్యవ్రతక్షేత్రేస్థానమస్తిమహత్తరం।
సత్యవ్రతాఖ్యలింగస్యదేవదేవస్యశూలినః॥ (౧౦
సత్యవ్రతాఖ్యతీర్థంచసన్నిధౌపశ్చిమేశుభం।
తేనకాంచీపురీపుణ్యాపూర్వభాగేష్వలంకృతా॥ (౧౦
స్నాత్వాతత్రశుభేతీర్థేసర్వతీర్థోత్తమోత్తమే।
కృత్వాదేవఋషీణాంచపితౄణాంతర్పణంముదా॥ (౧౦
సమాప్యవిధివత్కర్మనిత్యనైమిత్తికాదికం।
తత్రైవవపనంకృత్వాశ్రాద్ధంకృత్వాయథోచితం॥ ౧౦
సత్యవ్రతేశ్వరంసర్వలోకనాథముమాపతిం।
హృత్పుండరీకనిలయంత్రినేత్రంచంద్రమౌళినం॥ (౧౦
శుద్ధస్ఫటికసంకాశంతమసఃపరమవ్యయం।
ధ్యాత్వాస్వాత్మనిదేవేశంతత్సాయుజ్యమవాప్నుయాత్॥

ఇంద్రఉవాచ

సత్యవ్రతేశ్వరస్థానంశ్రుత్వామేహృదయంగురో।
ప్రీతమేతికథంబ్రూహిభూతపూర్వమివాత్మనః॥ (౧

గురురువాచ

ఏవమేవమహాబాహోభవాన్ సత్యవ్రతేశుభే। *
తీర్థేసత్యవ్రతేస్నాతోబుధవారేపురాభవే॥ ౧౧౦
తేనపుణ్యేనసంప్రాప్తమైంద్రంపదమనుత్తమం। *
సకృత్‌స్నానాత్సురేంద్రత్వంప్రాజాపత్యంద్వివారతః॥
వైష్ణవంచత్రివారేణచతుర్వారేణముచ్యతే। *
ఏవంతీర్థస్యమాహాత్మ్యంసత్యవ్రతమాహేశితుః॥ (౧౧౨
బుధవారేసకృత్ స్నానాత్తత్రజంతుర్విముచ్యతే। *
అతఏవహితేముక్తిర్భవితానాత్రసంశయః॥ (౧౧౩

ఇంద్రఉవాచ

తీర్థమేతన్మహత్పుణ్యంత్రైలోక్యాఘౌఘనాశనం।
బుధవారేగుణాధిక్యంకేనేదంవదమేగురో॥ ౧౧౪

గురురువాచ

సత్యవ్రత తీర్థస్నానాత్ బుధస్యగ్రహత్వప్రాప్తికథనం

పూర్వమాసీద్బుధస్సోమ్యోరోహిణేయోమహాతపాః। *
పితరంపరిపప్రచ్ఛశశినంశివభూషణం॥ (౧౧౫
కేనోపాయేనమేతాతగ్రహప్రాప్తిస్సునిర్మలా। *
వదత్వంకృపయాస్వామిన్ మనస్త్వంసర్వదేహినాం॥(౧౧౬

సోమఉవాచ

శృణుపుత్రప్రవక్ష్యామితపఃకురుమహామతే। (౧౧౭
సన్నిధౌభవతాప్రాప్యంగ్రహత్వంవ్రజసత్వరం। *
ఇతిశ్రుత్వాబుధస్సోమాత్తతశ్శీఘ్రమతంద్రితః॥ (౧౧౮
ప్రాప్యసత్యవ్రతక్షేత్రంతపశ్చక్రేమహత్తరం। *
దేవోఽపితస్యదేవేశస్సత్యవ్రతమహేశ్వరః॥ (౧౧౯

వృషమారుహ్యాసు శ్వేతం దేవ్యాస్కందేననందినా। ❖
విఘ్నేశ్వరేణగణపైః పార్శ్వదుర్గాయావదత్పృథీ॥ (౧౨౦
తంద్దృష్ట్వాసగణంసాంబంబుధోబుద్ధిమతాంవరః॥ ❖
నమశ్చకారదేవాయప్రహృష్టేనాంతరాత్మనా॥ (౧౨౧
అస్తౌషీత్ స్తుత్యమీశానంసత్యవ్రతమహేశ్వరం। ❖
జాతస్యజగతఃశ్రేష్ఠస్త్రష్టాయాసిపరమేశ్వర॥ (౧౨౨
యథాతవస్తవశ్శ్రేష్ఠస్త్వనానామితిహేస్పృశిః। ❖
అగుణోపిస్తవస్స్వామిన్ కృపయాసగుణోభవేత్॥ (౧౨౩
నమస్తేదేవదేవేశనమస్తేభక్తవత్సల। ❖
నమస్తేధ్వరరాజాయవచసాంపతయేనమః॥ (౧౨౪
సర్వజ్ఞాయవరేణ్యాయనిత్యతృప్తాయశంభవే। ❖
నమస్తేనాదిబోధాయస్వతంత్రాయనమోనమః। (౧౨౫
అలిప్తశక్తయేతుభ్యమనంతాయనమోనమః। ❖
ప్రసీదదేవదేవేశకరుణాకరశంకర॥ (౧౨౬
సురాసురస్యజగతఃప్రవర్తకనివర్తక। ❖
మహ్యంప్రసీదదేవేశరక్షమాంశరణాగతం॥ (౧౨౭
ఇతిస్తుత్వాబుధస్సామ్యోనమశ్చక్రేపునఃపునః। ❖
తమువాచమహాదేవఃప్రీతోస్మివరదోస్మ్యహం॥ ౧౨౮
వరందదామితేవత్సవృణీష్వవరముత్తమం। ❖

❖బుధఉవాచ❖

వరదోయదిదేవేశప్రసన్నోయదిశంకర॥ (౧౨౯
పితృవద్గ్రహభావోస్తుభక్తిశ్చత్వయిశాశ్వతీ॥ ❖
తీర్థేస్మిన్ స్నాయినోవారేమమసర్వత్రభాతాహ్వయే॥ (౧౩౦

పూర్వోక్తాద్విగుణం ప్రాప్య ముక్తో భవతు సత్ప్రభో। ❖
అస్త్వేవమితి తత్సర్వముక్త్వాంతర్ధానం గతశ్శివః॥ (౧౩౧
తదాప్రభృతి తత్తీర్థం బుధవారే ఫలోన్నతం। ❖
ఇతి శ్రుత్వా గురోర్వాక్యం సురశ్రేష్ఠస్త్వరాన్వితః॥ (౧౩౨
తస్మిన్పురోధసి స్వర్గరాజ్యభారం నిధాయ సః। ❖
కాంచీపురీమనుప్రాప్య సత్యవ్రతముపాగమత్॥ (౧౩౩
తత్ర త్రిషవణం స్నానం కృత్వా తీర్థే మహత్తరే। ❖
భస్మోద్ధూళితసర్వాంగః త్రిపుండ్రాంకితమస్తకః (౧౩౪
రుద్రాక్షమాలాభరణో రుద్రజప్యపరాయణః। ❖
హృత్పుండరీకనిలయం ధ్యాయమానో మహేశ్వరం॥ (౧౩౫
సంపూజ్య సర్వలోకేశం సత్యవ్రతకృతాలయం। ❖
స్తోత్రం చకార పుణ్యాత్మా పురుహూతః పురుష్టుతం॥ (౧౩౬

❖ఇంద్రఉవాచ❖

సత్యవ్రతేశ సతతోదితసత్యధామన్। ❖
సత్యేశ సత్యజనమానససత్యనిష్ఠ। ❖
సత్యం ప్రసీద సరసిరుహనేత్రనేత్ర। ❖
సంభావితాంఘ్రికమలామలకోమలాంగ॥ (౧౩౭
సత్యోభవానితి గిరః పురుషాపి విశ్వం। ❖
భూతంశ్చ తేర్భువనమవ్యయజాయమానం। ❖
జాతం జనిష్యదఖిలం బహుధాపి సర్వం। ❖
త్వం చంద్రచూడ భవ తేస్తు నమోద్యక్ష్ప్తం॥ (౧౩౮
విశ్వాధికో మహర్షి కశిపి ధర్విధాతా। ❖

జాతోజగత్పతిరుమాపతిరంబికేశః।
క్రోశన్నృవేరితిగదంతిమునీంద్రముఖ్యాః।
స్తుంత్వామనన్యగతిరీశసమాశ్రితోస్మి॥ ౧౩౯

మహ్యంప్రసీదనయనీరనిధేరపారాత్।
పారంభవాన్భవభవస్యహిహేతురుక్తః।
త్వంవిశ్వమష్టతనుభిస్సతతంబిభర్షి।
స్రష్టాస్యవస్యఖిలలోకశరణ్యశూలిన్॥ (౧౪౦

తుభ్యంనమఃపరమకారుణికార్తిహారిన్।
భక్తంనయస్యపితృఘుంశ్వపచంచముక్తిం।
అత్యుగ్రఘోరభవవారిధిమగ్నమీశ।
మాముద్ధరాద్యశరణాగతమార్తబంధో॥ ౧౪౧

ఇతిస్తుత్వామహేశానంసురశ్రేష్ఠఃప్రసన్నధీః।
పునఃపునఃపదాంభోజేప్రణనామజగద్గురుం॥ ౧౪౨

తదాదృష్ట్వామహేంద్రస్యతాదృశంభక్తిమాత్మని।
ప్రసన్నఃపార్వతీనాధఃప్రాదుర్భూయైనమబ్రవీత్॥ ౧౪౩

శృత్రిహంతఃప్రసన్నంమాంవిద్ధిమత్తోవరంవృణు।
యత్త్వమర్థయసేబ్రూహితచ్ఛదాస్యామ్యసంశయం॥ ౧౪౪

ఇతిబ్రువాణంగౌరీశంమహేంద్రఃప్రత్యువాచతం।
స్వామిన్సర్వజగన్నాధసర్వదేవనమస్కృత॥ ౧౪౫

సంసారార్ణవమగ్నానాంసాక్షాత్సంసారమోచక।
నానాయోనిషుజాతస్యకర్మాధీనస్యముహ్యాతః॥ ౧౪౬

బహూనిమేవ్యతీతానిజన్మానికరుణానిధే।
తేషుశంభోకటాక్షస్తేమయినాసీద్విముక్తిదః॥ ౧౪౭

ఇదానీమస్మి తేదృష్టిమార్గమధ్యగతోఽప్యహం। *
ఇతఃపరంన మేజన్మభవేద్భవభవోద్భవ॥ ౧౪౮

ఇదంసత్యవ్రతక్షేత్రంత్వంచసత్యవ్రతేశ్వరః। *
పౌరందరమితిఖ్యాతింయాతుతేకృపయావిభో॥ ౧౪౯

ఇతిప్రార్థయతేతస్మైశివశ్శీతాంశుభూషణః। *
ప్రసన్నఃప్రదదౌతస్మైగాణాపత్యమనుత్తమం॥ ౧౫౦

యద్వదంతిశివత్వంతత్పునరావృత్తిదుర్లభం। *
ప్రార్థస్యాస్యమహతస్స్వారాజ్యఫలతఃపరం॥ ౧౫౧

స్థానంచైతత్తదారభ్యపౌరందరమితిస్మృతం। *
పౌరందరంసకృద్దృష్ట్వాపునర్జన్మసుదుర్లభం॥ ౧౫౨

ఇదమ్మితిమహాదీశితుస్సురాణాం। *
త్రిపురరిపోఃప్రియమాశ్రితస్యలోకే। *
నచభవతిహికాపితస్యమాతా। *
నపునరముష్యయమోఽపిహంతహంతా॥ ౧౫౩

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాందేసనత్కుమార
సంహితాయాం కాళికాఖండేతీర్థప్రశం
సాయాం కాంచీ మాహాత్మ్యే
చతుర్థోఽధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

పంచమాధ్యాయ ప్రారంభః.

❊కౌశికఉవాచ❊

అథాన్యదపివక్ష్యామికాంచీస్థానస్యవైభవం। ❊
యచ్ఛృత్వామనుజశ్రేష్ఠోనపునఃప్రవిశేద్భవం॥ (౧
సత్యవ్రతస్యస్థానస్యదక్షిణేనమహత్తరం। ❊
(పుణ్యకోటీశ్వరమహిమానువర్ణనమ్) పుణ్యకోటీశ్వరస్థానంపుణ్యకోటిసరస్తటే॥ (౨
పురాకశ్చిదభూత్కల్పే మేఘవాహనసంజ్ఞయా। ❊
బ్రహ్మణస్తత్రమేధావీహరిర్నారాయణోచ్యుతః॥ (౩
స్రష్టుకామస్త్విమాన్లోకాన్బ్రహ్మణాచసురాసురైః। ❊
బహుకాలేనదేవేశంమేఘోభూత్వావహద్ధరం॥ (౪
తతఃప్రీతమనాభూత్వాప్రాహదేవోజనార్దనం। ❊
కిమర్థంమేఘరూపీమామవహస్త్వంజనార్దన॥ (౫
దివ్యవర్షసహస్రంత్వంకింకామ్యంమన్యసేవద। ❊

—❊విష్ణురువాచ❊—

దేవదేవజగన్నాథ సృష్టిస్థిత్యంతకారణ॥ (౬
అహంవామాంగసంభూతఃకృపయాపాలకోభవం। ❊
ఇదంచవైష్ణవంస్థానంత్వత్కృపాప్తంనసంశయః॥ (౭
ఇదానీంతుజగత్స్రష్టుమనాస్సబ్రహ్మకంప్రభో। ❊
సామర్థ్యంత్వత్కృపాలభ్యంప్రార్థయేపరమేశ్వర॥ (౮
మురారిప్రార్థనాతుష్టఃపురారిరిదమబ్రవీత్। ❊
యదిదంతేవ్యవసితంతత్కురుష్వమదర్చనం॥ (౯

కాంచ్యాంలింగంప్రతిష్ఠాప్యకమలైఃకమలాపతే। *
ఇతిశ్రుత్వాస్వయంవిష్ణుర్నమస్కృత్వామహేశ్వరం॥ (౧౦

ఆరుహ్యాజగతాంనాథోగరుడంకాంచనప్రభం। *
జగామకాంచీనగరంప్రీతయేగిరిజాపతేః॥ (౧౧

తస్మాత్తస్యాస్యకల్పస్యమేఘవాహనసంజ్ఞతా। *
తత్రగత్వాకృతస్నానఃపుణ్యేవేగవతీజలే॥ (౧౨

పౌరందరస్యస్థానస్యదక్షిణేచశుభస్థలే। *
లింగంశైవంప్రతిష్ఠాప్యఖాత్వాచసుమహత్సరః (౧౩

కమలైర్విమలైశ్శంభుంస్వర్ణపద్మతటాకజైః। *
నానాతటాకజైశ్చాపిసేవదేవముపాచరత్॥ (౧౪

స్నాత్వాసరసిసంశుద్ధోభస్మోద్ధూళితవిగ్రహః। *
రుద్రాక్షమాలాభూషాఢ్యోరుద్రాధ్యాయనతత్పరః॥ (౧౫

ప్రత్యహంసయథా।పూర్వంధినోతిస్మమహేశ్వరం। *
తస్యైవంవర్తమానస్యవిష్ణోర్విశ్వజగద్గురోః॥ (౧౬

శ్రీరూపోర్థంకరిఃకశ్చిత్స్వయమేవాన్వపద్యత। *
గజరాజస్సుపుణ్యాత్మాదిననాథోదయాత్పురా॥ (౧౭

పక్వానిబహుపద్మానివిష్ణవేప్రభవిష్ణవే। *
కరవీరాణిమాలూరదళానికనకానిచ॥ (౧౮

చంపకాశోకపున్నాగనమేరుకుసుమానిచ। *
మల్లికాయూధికాజాతికర్ణికారబకానిచ॥ (౧౯

అపచిత్యానుదివసమభూత్సపరిచారకః। *
తస్మిన్కదాచిత్పుష్పాణితత్రతత్రజలాశయే॥ (౨౦

విచిన్వతిసరోజానిగజేంద్రేసర్వతోదిశః।
తత్రచిత్రస్యపాదాగ్రంజగ్రాహగ్రాహకోమహాన్॥ (౨౧
విచకర్షాంభసాంమధ్యంతటాకేగజపుంగవం।
సచాకర్షకరీనక్రంసరసఃకూలమంజసా॥ (౨౨
తయోరాకర్షతోర్నక్రకరిణోస్తీరనీరయోః।
వ్యతీయుర్బహువర్షాణిమ్లానోహస్తీభృశంరుదన్॥ (౨౩
ఆజుహావసమూలేతికేశవంక్లేశనాశనం।
క్రియాసమభిహారేణగజరాజోతిదుఃఖితః॥ (౨౪
అనాదిమూలంసస్థాణురాదిమూలంహరిస్స్మృతః।
మూలంప్రజాపతిఃప్రోక్తోదేవేషుసకలేష్వపి॥ ౨
త్రిదశేషువయంనైవమూలమిత్యాశయాంత్యతః।
ఆదిమూలంమహావిష్ణుఃదేవేషుసకలేష్వపి॥ (౨౬
మత్వాతోగజరాజోద్యమామేవాహ్వయదార్తితః।
ఇతివిష్ణుర్మహాయోగీజగద్యోనిస్స్వమాశ్రితం॥ (౨౭
జగామగరుడారూఢోయత్రాస్తేసరసీభరాట్।
దృష్ట్వాగజేంద్రంధర్మాత్మాగ్రాహగ్రస్తపదంచిరాత్॥ (౨౮
తామ్యంతంవీక్ష్యతీవ్రక్రోశంతంమూలమిత్యముం।
గ్రాహంచిచ్ఛేదచక్రేణమాభైర్మాభైరితిబ్రువన్॥ (౨౯
సహసాసహితస్తేనజగామస్వాశ్రమంపునః।
కాంచ్యామీప్సితసిద్ధ్యర్థమానర్చేశానమంబుజైః॥ (౩౦
అన్యైరపిచపుష్పైస్తమానీతైఃకరిణామునా।
తపసాతోషయామాసస్వాధ్యాయేనజపేనచ॥ (౩౧

స్తుతించకారపుణ్యాత్మా స్తోత్రైస్స్తుత్యంసుఖప్రదం। *
సాక్షాత్కర్తుమనాశ్శంభుంసచ్చిదానందవిగ్రహం॥ ౩౨ *

హావిష్ణు నమస్తేదేవదేవాయనమస్తేరుద్రమన్యవే। *
త వేదా ఇషవేధనుషేదేవబాహుభ్యాముతతేనమః॥ (౩౩
మ యస్తేశాంతతమాబాణాశ్చాపోన్యాహేతయశ్శుభాః। *
శ్వర శరవ్యానిశుభానీహతైరస్మాన్మృడయప్రభో॥ (౩౪
శిపా) యత్తేవపుశ్శివందేవధర్మిష్ఠానాంప్రకాశతే। *
భః తేనాభిచాకశీహీశసుఖదేనసుఖప్రద॥ (౩౫)

విమోచనార్థంధనుషిసత్యంస్థేయంశరంప్రభో। *
శివంకురుసదాసత్వంమామాహింసీఃపశూన్జగత్॥ (౩౬

శివేనవచసాశంభోగిరిశాస్మాన్వదామసి। *
యథావయమయత్నాణ్ణోభవేమసుఖినశ్చిరం॥ (౩౭

ప్రథమస్త్వంభిషగ్దేవాహీన్సర్వాంశ్చనిశాచరాన్। *
సంభర్త్స్యసర్వదాశంభోరక్షరక్షకృపానిధే॥ (౩౮

నమస్తేనీలకంఠాయసహస్రాక్షాయమీఢుషే। *
అంతరాదిత్యఆసీనహిరణ్మయవపుష్మతే॥ (౩౯

ఉతైనమదృశంగోపాఉదహార్యోపిభానుగం। *
విశ్వానిత్వాంచభూతానిసత్వందృష్ట్వామయావమాం॥ (౪౦

ఉభాభ్యాముతతేశంభోబాహుభ్యాంతవధన్వనే। *
నమస్తేధన్వనోహేతిరస్మాన్సర్వత్రరక్షతు॥ (౪౧

హిరణ్యబాహవేతుభ్యంసేనాన్యేపతయేదిశాం। *
పశూనాంపతయేతుభ్యంపథీనాంపతయేనమః॥ (౪౨

అన్నానాంపతయేతుభ్యంపుష్టానాంపతయేనమః। *
సంసారవిషవృక్షస్య హేతవేజగతాంపతే॥ (౪౩
క్షేత్రాణాంపతయేతుభ్యంవనానాంపతయేనమః। *
వృక్షకక్షౌషధీనాంచవిశ్వస్యప్రభవేనమః॥ (౪౪
పత్తీనాంపతయేతుభ్యంసత్వానాంపతయేనమః। *
పుళిందతస్కరస్తేనస్తాయ్వారణ్యకముష్ణతాం॥ (౪౫
ప్రకృంతానాంకులుంచానాంపతయేతేనమోనమః। *
ఇషుమాంశ్చధనుష్మాంశ్చఆతన్వాన్ప్రతివేదధత్॥ (౪౬
ఆయచ్ఛన్విసృజన్నస్యన్విధ్యన్త్వంహియథార్థతః। *
శయానశ్చస్వపన్జాగ్రన్తిష్ఠన్ధావన్సభాప్యసి॥ (౪౭
సభాపతిస్త్వమశ్వశ్చతత్పతిస్తేనమోనమః। *
సర్వరూపశ్శివశ్శంభుశ్శంకరస్త్వమ్మయస్కరః॥ (౪౮
భవాయభవభంగస్త్వంపర్ణేజప్యన్పరేష్వపి। *
నియామకఃపతిస్త్వంహినియమ్యాశ్చపశుర్జగత్॥ (౪౯
శర్వోరుద్రోమహాదేవోవిశ్వాధికఉమాపతిః। *
ఇత్యేవమఖిలాకారఈశ్వరోభిష్టుతస్సదా॥ (౫౦

మహావిష్ణుకృతమహేశసాక్షాత్కారఘట్టః

ప్రసన్నఃపార్వతీనాథఃపురారిస్సమురారయే। *
దర్శనంప్రదదౌతస్మై దేవ్యాధివృషమీశ్వరః॥ (౫౧
దివ్యమాలాపరిక్షిప్తంతేజసాంపతిమవ్యయం। *
శంభుంనారాయణోదృష్ట్వావవందేవిశ్వనాయకం॥ (౫౨
ప్రణమంతంసముత్థాప్యసపరిష్వజ్యమాధవం। *
ప్రోవాచాలోక్యగిరిశోమేఘగంభీరయాగిరా॥ (౫౩

ఘత్ప్రసాదాన్మనుష్యేషుదేవగంధర్వయోనిషు।
అప్రమేయబలాత్మాత్వంనారాయణభవిష్యసి॥ (౫౪

అపివాసమరంప్రాప్యభవిష్యసిమమాధికః।
త్వన్మయంయజ్జగత్సర్వంజగతాంపతిరస్మ్యహం॥ (౫౫

తద్వృణీష్వేప్సితంసర్వంయత్తేమనసివర్తతే।
ఇత్యేవంభాషితోవిష్ణురవృణోద్వరముత్తమం॥ (౫౬

ప్రణమ్యాంజలిమాధాయమూర్ధ్నాముగ్ధేందుశేఖరం।
యదిదేయోవరోమహ్యంవరార్హోయదిచాప్యహం॥ (౫౭

భక్తిర్భవతుతేపాదయుగళేవ్యభిచారిణీ।
సబ్రహ్మకంజగత్స్రష్టుకామోహంవరదాతుమే॥ (౫౮

దాతుంవరదశంభోత్వంప్రసీదప్రణతార్తిహా।

— ఈశ్వరఉవాచ —

దత్తోమయావరస్సర్వస్తవేచ్ఛాసదృశశ్శృణు॥ (౫౯

క్రియాసమభిహారేణయథార్థవరదేతిమాం।
సత్వంవరదరాజాఖ్యోనామ్నాలోకేభవిష్యసి॥ (౬౦

ఇతిప్రాప్తవరోవిష్ణుఃపునఃప్రాహమహేశ్వరం।
విజ్ఞప్తిశ్శ్రూయతాందేవకృపయాభవతావిభో॥ (౬౧

అయంహస్తీమమాత్యంతమంతేవాసీప్రసన్నధీః।
తవపాదాంబుజార్చాయాంసమ్యక్పరిచచారహి॥ (౬౨

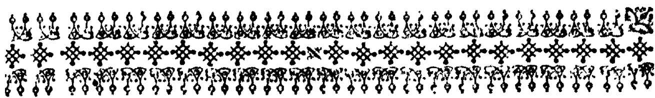
తవాగ్రేయస్థితశ్శైలోనివాసస్సర్వదామమ।
ఏతన్నామ్నాభవేద్ధస్తిగిరిత్యేవవిశ్రుతః॥ (౬౩

అత్రైకంపుణ్యమీశానకుర్వతాంశ్రద్ధయావిభో। ❊
తత్కోటిగుణితంభూయాత్ కృపయాతవశంకర॥ (౬౪
పుణ్యకోటీశ్వరమితిస్థానమేతత్ప్రసిద్ధిమత్। ❊
చక్రతీర్థసరస్తీరేపుణ్యకోటీశ్వరాభిధే॥ (౬౫
లింగేత్వందేవదేవేశప్రీతియుక్తోవసేస్సదా। ❊
మయాచసతతంసేవ్యస్సన్నిధౌవసతాతవ॥ (౬౬
మహాదేవ్యాత్రలక్ష్మ్యాచసురైస్సేంద్రైర్మునీశ్వరైః। ❊
నిత్యసేవాసముదితఃప్రత్యక్షువరదోభవ॥ (౬౭
పుణ్యకోటివిమానంత్వత్కృపాలబ్ధమిభాచలే। ❊
తదంతర్మాంతుభజతామిష్టకామోస్తుసర్వదా॥ (౬౮
విజ్ఞప్తింపరమేశ్వరోమురరిపోశ్శ్రుత్వాప్రసన్నాత్మధీః। ❊
సంపూర్యస్మితపూర్వమాత్మగణపైర్దేవ్యాస్మతాభ్యాంతదా।
తల్లింగేపరిపశ్యతోస్యచపురస్థాణుర్ఘృణాంభోనిధి। ❊
స్సంచంద్రకేశశిఖండమండితజటస్త్వంతర్ధిమంతఃపురే॥ (౬౯

—❊కౌశికఉవాచ❊—

యత్పాదాబ్జంకరిగిరిపతిఃపూజయన్నాపముఖ్యం। ❊
పుష్పాంభోభిర్దృఢతరమనాఃపుణ్యకోటీవిమానం॥ ❊
యోయంశంభుఃకృతపదయుగోవేగవత్యుత్తరేతం। ❊
చేతోనిత్యంభజతుసుతరాంపుణ్యకోటీశ్వరంమే॥ (౭౦

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాందేసనత్కుమార సంహితాయాం
కాళికాఖండే తీర్థప్రశంసాయాం కాంచీ మాహాత్మ్యే
పుణ్యకోటీ శ్వర మహిమాను వర్ణనం
నామపంచమోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

షష్ఠాధ్యాయప్రారంభః.

ద్విజా ఊచుః

హస్తిశైలేత్ర వైకాంచ్యాం దత్తనావర్తివిష్ణురాట్।
కథమాస్తే మునిశ్రేష్ఠ వద తాపససత్తమ॥ (౧

అస్యోత్పత్తిశ్చ దేవేశాత్కథమాసీద్గజాకృతిః।
కిమర్థమథవై తస్య మహిమా కోను వర్ణ్యతాం॥ (౨

కౌశిక ఉవాచ

(ప్రశ్నోత్తరిక పాఠః)

దక్షిణాపథవిఘ్నేశప్రసంగేన ద్విజోత్తమాః।
విఘ్నరాజస్య చోత్పత్తిం వక్ష్యామి సమాసతః॥ (౩
పురా సబ్రహ్మకా దేవాః సనారాయణకాస్తథా।
మునిభిస్సహసాక్షైశ్చ సంప్రధార్య పరస్పరం॥ (౪

అసురాణామసాధూనాం విఘ్నం కర్మసు సాంప్రతం।
ప్రవర్తతే తత్సిద్ధిశ్చ కృషిగోరక్షవాణిజాః॥ (౫

తదిదానీం వయం తేషాం విఘ్నార్థం పరమేశ్వరం।
విఘ్నకర్తురథోత్పత్త్యై ప్రార్థయామః పినాకినం॥ (౬

అస్మాకం విఘ్నశాంత్యర్థం సాధూనాం చ మనీషిణాం।
అచిరాదతిసంప్రాప్య మందరం చారుకందరం॥ (౭

అస్తువన్ స్తుతిభిస్తుత్యమానమ్రశిరసో ముహుః।

శ్రీకాంచీమాహాత్మ్యే

—*దేవా ఊచుః*—

నమశ్శివాయ సాంబాయ శంకరాయ మృడాయ తే॥ (౮
నమశ్శివతరాయాస్తు మయస్కరనమోనమః। *
శంభవే తే నమస్తుభ్యం మయోభవ ఉమాపతే॥ (౯
ఉగ్రాయోగ్రత్రిశూలాయ సుభగాయ భవ తే నమః। *
సోమసూర్యాగ్నినేత్రాయ స్వర్ణదీం మూర్ధ్ని బిభ్రతే॥ (౧౦
నీలకంఠాయ నిత్యాయ సత్యాయ మహతే నమః। *
వ్యోమకేశాయ విశ్వాయ విశ్వామరహితాయ తే॥ (౧౧
విశ్వంభరావారిశిఖిమరుద్వ్యోమరవీంద్వణూన్। *
అధిష్ఠాయ జగత్సర్వం సృజతే గ్రసతే నమః॥ (౧౨
త్వం కర్తా సర్వలోకానాం భర్తా హర్తా నియామకః। *
భుక్తిదో ముక్తిదశ్చ త్వం సిద్ధిదస్స్ఫుటవంచితః॥ (౧౩
సర్వైశ్వర్యేణ సంపూర్ణో నానాస్యానస్వేశ్వరశ్శ్రితః। *
ప్రసీద భగవన్ శంభో విజ్ఞప్తిశ్శ్రూయతాం త్వయా॥ (౧౪
అసురాణామసాధూనాం యథా విఘ్నః క్రియావతాం। *
తథా కురు సదాస్మాకం నిర్విఘ్నాస్స్యుస్సదాక్రియాః॥ (౧౫
ఏవమభ్యర్థితో దేవైః ప్రోవాచ విబుధాన్ స్మయన్। *
తథా కరిష్యే వోఽభీష్టమదర్శనమగాదతి॥ (౧౬
గతేషు దేవసంఘేషు స్వం స్వం లోకం యథాగతం। *
అంతఃపురే విభుర్దేవ్యా చిత్రశాలాంతరం గతః॥ (౧౭
తత్ర సర్వం జగచ్చిత్రైశ్చిత్రితం విశ్వకర్మణా। *
సప్తకోటిమహామంత్రైరుపమంత్రైశ్చ చిత్రితాః॥ (౧౮

తదాసందర్శయామాస దేవ్యై దేవవరోహరః। ❊
క్రమేణదృష్ట్వాసాదేవీమంత్రాన్సర్వానపృచ్ఛత॥ (౧౯
ప్రథమంప్రణవాదృష్ట్వాసోముమేతద్విధాస్థితా। ❊
ముహుర్ముహుర్విలోక్యైనావాదరాదాత్మనాయకం॥ (౨౦
ఆలోక్యాహస్మహృష్టాసాంకావేతౌవదభోరితి। ❊
తామథాలింగ్యసంప్రీత్యప్రోవాచపరమేశ్వరః॥ (౨౧
అయంమత్ప్రణవోనామత్రిమూర్తిజనకశ్శివే। ❊
అస్యస్త్వత్ప్రణవోమాన్యస్త్రిశక్తిజనకస్మృతః॥ (౨౨
త్రివేదస్యత్రైలోకస్యత్రిధాభూతస్యసర్వతః। ❊
జననీజనకావేతావావయోర్వాచకౌపరౌ॥ (౨౩
ఏతయోర్వాక్యతోభూత్వాక్రీడయావఃప్రియేధునా। ❊
సశీఘ్రంగజవక్త్రాభావేతౌదృష్ట్వాగజాకృతీ॥ (౨౪
శివాచిక్రీడితుస్స్వైరంజాతస్తత్రగజాననః। ✱
జాతంవిలోక్యపితరౌతదాముముదతుస్తరాం॥ (౨౫
అంకమారోప్యతౌహృష్టౌపరస్పరమథాత్మనోః। ❊
అలంకృత్యశుభాకల్పైర్నతృప్తిమధిజగ్మతుః॥ (౨౬
భూషితోభూషణైర్బాలోలీలాలయమనోహరః। ✱
ననర్తాగ్రేతయోర్హృష్టస్తదాతత్కరతాళతః॥ (౨౭
నృత్తంవిలోక్యదేవేశేహృష్టేదేవీకృతాంజలిః। ❊
ప్రార్థయామాససంతుష్టాశంభుంసాపుత్రవత్సలా॥ (౨౮
గణానాంగణముఖ్యానాంజ్యేష్ఠరాజమముంకురు। ❊
కవింకవీనామధిపంబ్రహ్మణాంబ్రహ్మణస్పతిం॥ (౨౯

ఏవమభ్యర్థితోదేవ్యాశంకరోలోకశంకరః। ※
సమాహూయసురాన్సర్వాన్మహర్షీంశ్చతపోధనాన్॥ (౩౦

బ్రహ్మాణంవిష్ణుమఖిలాన్గణనాథాన్గణానపి। ※
పుత్రంస్వమంకమారోప్యప్రోవాచవిబుధాన్గణాన్॥ (౩౧

అయంమమాగ్రజఃపుత్రోదేవీప్రీత్యైకభాజనం। ※
సర్వేషామేవలోకానామాధిపత్యేభిషిచ్యతాం॥ (౩౨

సంభృతాశేషసంభారైర్భవద్భిర్ధ్యాయతామితి। ※
అథతైరాజ్ఞయాశంభోస్సంభారేతత్రసంభృతే॥ (౩౩

గజవక్త్రంప్రతిష్ఠాప్యదివ్యేసింహాసనోత్తమే। ※
అభిషేకంస్వయంశంభురకరోత్స్మవిధిస్సమం॥ (౩౪

ఆధిపత్యేజగతోవిఘ్నానాంచవిశేషతః। ※
అలంకృత్యశుభైస్తత్రచిహ్నైరాజ్ఞామువాచహి॥ (౩౫

శృణుబ్రహ్మన్హరేవజ్రిన్మునయోదేవసత్తమాః। ※
యుష్మాకమధిరాజోయంకృతోదేవ్యాసమనుజ్ఞయా॥ (౩౬

అసురాణాంచవిఘ్నార్థమసాధూనాంచయోజితః। ※
ఇతిశ్రుత్వావిభోర్వాక్యంసాధుసాధ్వితిచాబ్రువన్॥ (౩౭)

ప్రణేముశ్చగణాధీశంబ్రహ్మణాంబ్రహ్మణస్పతిం। ※
ఉపాయనకరాభూత్వాతేప్రత్యేకమనేకధా॥ (౩౮)

తతోవిసృష్టాదేవేనజగ్ముస్సర్వేయథాగతం। ※
వినాయకోపిదేవాభ్యాంవిధాయశిరసానతిం॥ (౩౯)

చిక్రీడగణైస్సార్ధంతత్రతత్రమహోద్ధతః। ※

కదాచిదర్ణవాంభస్సు జలక్రీడాసముద్యతః॥ (౪౦)
చచారసుమహాతేజాలోడయన్ జలమార్ణవం। *
శుండాగ్రేణసజగ్రాహ ఖేలన్వారీణివారిధేః॥ (౪౧)
తైర్గృహీతానిరత్నానియాదాంసిచజలైస్సహ। *
తదానాభ్యంబుజేవిష్ణోర్నివసన్ కమలాసనః॥ (౪౨)
సచలక్ష్మీశ్చవిష్ణుశ్చభోగీచపతతాంవరః। *
తేపతత్పుష్కరంప్రాప్యవిసృష్టాశ్చపునర్జలైః॥ (౪౩)
నానాదిక్షువికీర్ణాస్తేపతితాస్సర్వతోజలే। *
సమేతాఃపునరేకత్రజాతాన్స్వాన్మేనిరేపునః॥ (౪౪)

తతోవిష్ణుర్గజస్యాగ్రేశ్శంఖంవామకరాచ్చ్యుతం। *
పాంచజన్యమదృష్ట్వాసౌచింతయామాసతేజసా॥ (౪౫)
క్వాసౌశంఖోమహాన్నష్టోజలమధ్యేకరచ్యుతః। *
తతశ్శుశ్రావశంఖస్యస్వనంకాష్ఠాసుజృంభితం॥ (౪౬)
నిశ్చిత్యతేనశబ్దేనపాంచజన్యంతమాత్మనః। *
తాంపశుంప్రేషయామాసపురుషాన్స్వాన్మహాజసః॥ (౪౭)
తేఽపిదృష్ట్వాగణేశస్యకరాగ్రతలసంస్థితం। *
శశంసుస్సత్వరంభూయోవిష్ణవేసర్వజిష్ణవే॥ (౪౮)
సతునారాయణోఽభిత్యాయయాచేతన్నవారిజః। *
శివమేవదయాసింధుంప్రార్థయిష్యేతమబ్జకం॥ (౪౯)
ఇతినిశ్చిత్యమనసాసమ్మంత్ర్యాత్మగణైరపి। *
ఆరూఢగరుడస్సాక్షాదింద్రాదిభిరభిష్టుతః॥ (౫౦)
శ్రీమత్కైలాసనగరంజగామపురుషోత్తమః। *
తత్రగత్వామహాదేవంసదస్యాలోక్యశంకరం॥ (౫౧)

ప్రణమ్యసాదరంభూమాప్రార్థయామాససాంజలిః। ❊

—❊విష్ణురువాచ❊—

అహంత్వదాజ్ఞయాంభోధావస్వపంవిశ్వనాయక॥ (౫౨)
క్రీడతాగణరాజేనసముద్రసలిలైస్సహ। ❊
గృహీతముక్తశ్శుండాగ్రాత్ప్రసజ్జాతోస్మిమానదాత్॥ (౫౩)
తదానీంమమహస్తాగ్రాద్భ్రష్టశ్శంఖోమహారవః। ❊
గజవక్త్రగణేంద్రేణహృతస్సమహతావిభో॥ (౫౪)
తమేనంతస్యహస్తాగ్రాద్ధస్తంచేప్రాపయత్రిహన్। ❊
ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వావిష్ణోర్విశ్వజగద్గురుః॥ (౫౫)
ఊచేగంభీరయావాచాగౌర్యాముఖమవేక్ష్యసః। ❊

—❊ఈశ్వరఉవాచ❊—

జనార్దననైతదస్మాకంనైవశక్యమిదంపునః॥ (౫౬)
కింతూపాయంరమానాథమత్తశ్శృణ్వప్రమత్తతః। ❊
కాంచ్యాంవరదరాజేనత్వయానివసతాసదా॥ (౫౭)
హస్తిశైలగుహాయాంతుప్రార్థితోయోగణాధిప ❊
దక్షిణావర్తశంఖస్యదక్షిణావర్తవిఘ్నపం॥ (౫౮)
ప్రతిష్ఠాప్యార్చయేరాశుతత్ప్రసాదేనలభ్యతే। ❊
ఇత్యాదిష్టోమహేశేనచక్రపాణిరరిందమః॥ (౫౯)
సత్వరంపశ్చిమద్వారనికుంజేహస్తిభూభృతః। ❊
దక్షిణావర్తశుండాగ్రంప్రతిష్ఠాప్యగజాననం॥ (౬౦)
అర్చయామాసవిధివదంబికాసుతమద్భుతం। ❊
ఆవాహ్యచాదరాత్పూర్వంగాయత్ర్యాస్తత్తదీయయా (౬౧)

అర్ఘ్యంపాద్యంతథైవార్ఘ్యమాసీయాచమనాదికం। *
స్నానంవస్త్రోపవీతేచగంధంధూపంచదీపకం॥ (౬౨)
నైవేద్యంపాయసాపూపశష్కులీమోదకాన్వితం। *
శర్కరామధుసంయుక్తమిక్షుపుండ్రగుడాన్వితం॥ (౬౩)
అనేకభక్ష్యసంయుక్తంపానీయంశీతలంశుభం। *
తాంబూలంచూర్ణసహితంసర్వంమంత్రపురస్సరం॥ (౬౪)
తత్పురుషాయవయంవిద్మోవక్రతుండాయధీమహి। *
తన్నోక్లిష్టమయందంతీచోదయాదిత్యహృద్గతం॥ (౬౫)
అనయాదంతిగాయత్ర్యాసంపూజ్యగిరిజాసుతం। *
ప్రదక్షిణంవిధాయాస్యప్రణమ్యభువిదండవత్॥ (౬౬)
తుష్టావవాగ్భిరిష్టాభిరిష్టదంవిధిపూజితం। *

—*వరదరాజఉవాచ*—

వరదరాజకృతదణావప్రపన్నశ్వరస్తుతిః

వందేవేతండవదనమంతరాయాపహారిణం॥ (౬౭)
కవింకవీనాంసూరీణాంబ్రహ్మణాంబ్రహ్మణస్పతిం। *
జ్యేష్ఠరాజంతమస్మాకంగణానాంచగణాధిపం॥ (౬౮)
నమామివిఘ్నకర్తారమసురాణాంతథాసతాం। *
సాధూనామఘ్రేంచాత్రిణాంసర్వమంగళదాయకం॥ (౬౯)
యంబ్రహ్మవేదవిజ్ఞానసునిశ్చితధియోమలాః। *
వదంతిపరమంతత్త్వంపరంజ్యోతిస్స్వరూపిణం॥ (౭౦)
తంవందేషణ్ముఖజ్యేష్ఠంసర్వయజ్ఞాధిపాధిపం। *
నమస్తేవిఘ్నరాజాయభక్తవిఘ్నవినాశినే॥ (౭౧)
విఘ్నాన్యక్షాయముఖ్యాయలోకాధ్యక్షాయదంతినే। *

గణాధ్యక్షాయలోకానాంసర్వాధ్యక్షాయసాక్షిణే॥ (౭౨)
నమోనమస్తేదేవాయపునర్భూయోనమోనమః। *
ఇతిస్తుత్వాగణాధీశంప్రార్థయామాసశాంకరీ। (౭౩)
భగవన్ దేవవిఘ్నేశభక్తవత్సలసర్వదా। *
ప్రసీదకృపయామహ్యంప్రణతార్తిప్రభంజన॥ (౭౪)
భవదంభోధికేళీషుప్రభ్రష్టోస్మత్కరాగ్రతః। *
శంఖఃపంచజనోభ్భూతోగణనాథకరేతవ (౭౫)
వర్తతేకృపయామహ్యందీయతాంమేషనోత్తమః। *
అథవిఘ్నేశ్వరస్తస్మైప్రహృష్టోదయానిధిః। (౭౬)
దాపయామాసతంశంఖంగణహస్తగతంపురః। *
ప్రోవాచచాంబుజాక్షీంత్వంవృణుష్వాయోవరానితి। (౭౭)
తతోమధురిపుర్భూయఃప్రోవాచవచనంశివం। *
అత్రైవత్వంమయాసార్ధంహస్తిశైలగుహాంతరే। (౭౮)
పుణ్యకోటీశ్వరస్యైవసన్నిధౌపుణ్యవర్ధనే। *
సర్వేషాంసర్వదాభీష్టందదద్వాస్వదివానిశం॥ (౭౯)
తస్మైతథాస్త్వితిప్రాదాద్వరానిష్టాన్గణాధిపః। *
ఏవమాభాషమాణౌతౌవిఘ్నేశ్వరజనార్దనౌ। (౮౦)
లోకరక్షావినోదాయసముద్యుక్తౌబభూవతుః। *
ఏతదాఖ్యానమమలంయేశృణ్వంతిపఠంతిచ॥ (౮౧)
శ్రావయంతిద్విజాన్ శుద్ధాన్యాంశ్చైవామలాశయాః। *
తేషామాయుశ్చకీర్తిశ్చలక్ష్మీఃపుష్టిర్ధృతిఃకృపా॥ (౮౨)

మతిశ్చవిమలాతేషాంపుత్రపౌత్రాభివర్ధనం।
ధనంధాన్యసమృద్ధిశ్చభవేత్పరమశోభనం। (౧౩)

సర్వవిఘ్నోపశమనంసర్వమాంగల్యవర్ధనం।
సర్వదారిద్ర్యశమనంసర్వవిఘ్ననివారణం॥ (౧౪)

సర్వదాసంపఠేత్తస్మాదధ్యాయమిదముత్తమం।
ఏతాంప్రవృత్తిమిహదంతిముఖస్యసర్వా।
వేదాంతవేద్యమహిమాఢ్యపదాంబుజస్య।
శ్రుత్వాభవంతిమనుజాముదితాఃకృతార్థా।
ముక్తింప్రయాంతిభవవారినిధేశ్చసత్యం॥ (౧౫

ఇతిశ్రీసాంబపురాణే కాంచీస్థానమాహాత్మ్యే

విఘ్నేశోత్పత్తి కథనం నామ
షష్ఠోధ్యాయః.

(౧)

శ్రీరస్తు.

సప్తమాధ్యాయప్రారంభః.

ద్విజాఊచుః

అథాన్యస్యాపిభో బ్రహ్మన్ స్థానస్యవద వైభవం। *
క్రమప్రాప్తస్య వై కాంచ్యాం యచ్ఛృత్వా ముక్తిమాప్నుయుః

కౌశిక ఉవాచ

చతుర్ముఖకృతాశ్వమేధయజ్ఞహేతుకథాప్రారంభః

శృణుధ్వం బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠా భక్తియోగేన సాంప్రతం। *
అన్యస్యాపి చ వారంభోః కాంచ్యాం స్థానస్య వైభవం॥ (౨

హిరణ్యగర్భో భగవాన్ బ్రహ్మా బ్రహ్మవిదాంవరః। *
విశ్వాధికస్సముత్పన్నో విశ్వకర్మ శిరోజితః॥ (౩

విష్ణునా స్పృజతా గ్రస్తో జగత్ సృష్టుంచ మత్సరాత్। *
ఈర్ష్యయా పరయా శంభుమువాచాగ్రే ప్రణమ్య తం॥ (౪

భగవన్ దేవసర్వేశ మహాదేవ జగన్మయ। *
తవ వామాంగజో విష్ణుర్దక్షిణాంగభవో హ్యహం॥ (౫

ఆవాభ్యాం చ త్వయా దత్తం పరం బ్రాహ్మం చ వైష్ణవం। *
సృష్టిస్థిత్యోః క్రియే యుక్త్యా స్వస్వయా కర్తృకృపాబలాత్। (౬

అపయోస్సదృశీ ప్రీతిర్మయి విష్ణావుమాపతే। *
శేషయిత్వా కృపామూర్తే కుహకం త్వాం జనార్దనః॥ (౭

భక్త్యా ప్రాప్తవరో విష్ణుస్సృష్టవాన్ సమయా జగత్। *
మహ్యం ప్రసీద వరద తేన స్రష్టుమహం జగత్॥ (౮

సృష్టకామః కృపామూర్తే భక్తవత్సల శంకర। *
తత్సామర్థ్యం దదస్వాద్య ప్రణతస్య మమాధునా॥ (౯
ఇతి బ్రహ్మవచశ్శ్రుత్వా సాక్షాల్లోకమహేశ్వరః॥ *
అవాదీదిమముద్వీక్ష్య బ్రహ్మాణం పుత్రమాత్మనః॥ (౧౦)

ఈశ్వర ఉవాచ

వత్స వత్స విధేయస్తే చిత్తే తచ్చాభివాంఛితం॥ *
క్షిప్రమస్తు శయప్రాప్తుం తత్కురుష్వ మదర్చనం॥ (౧౧)
కాంచ్యాం వాంఛితదాయిన్యాం కమలాసన మాచిరం। *
ప్రాప్స్యస్యథ తవాభీష్టం తత్ర తదా స్వామ్య సంశయః॥ (౧౨)
శ్రుత్వా ఫణితమిత్యస్య భక్త్యా బద్ధాంజలిర్విధిః। *
జగామ త్వరయాయుక్తః కాంచీం వాంఛితదాయినీం॥ (౧౩)
పుణ్యకోటీశ్వరస్యైవ పూర్వభాగే సుస్మృతే। *
దక్షిణే వేగవత్యాశ్చ తత్రైపుణ్యేగ వాంఛితం॥ (౧౪)
స్వనామ్నైవ ప్రతిష్ఠాప్య లింగం శైవం యథావిధి। *
సరశ్చ బ్రహ్మతీర్థాఖ్యం మహత్ప్రఖ్యాతమం శుభం॥ (౧౫)
నిర్మాయ తజ్జలే స్నాత్వా నియమేన కృతాహ్నికః। *
పూజయామాస దేవేశం పుష్పైః పురహరం శివం॥ (౧౬)
ప్రీతయే తస్య సోమేన యష్టుకామోన్వపద్యత। *
ఆహూయ చ సురాన్ సర్వాన్ మహర్షీంశ్చ తపోధనాన్ (౧౭
దీక్షితస్సహ సావిత్ర్యా గాయత్ర్యా చ పితామహః। *
సరస్వతీ తదా సాధ్వీ దేవేభ్యో కాప్రిమదర్శపా॥ (౧౮)
యజ్ఞాయ తేస్తహానస్య వ్యభానే సాపికేప్సితం। *

బ్రహ్మయ
జ్ఞజిఘాంస
యా వేగవ
తీనదీరూప

ప్రవృత్తసరస్వతీకథారంభః

సైషావదతివైభార్యావీణాయాంవైణవేతథా। (౧౯)
అద్యాపిలోకేలోకేశీధ్వనతీతిపరాశ్రుతిః॥ *
సాశ్రుత్వాయజమానంతంబ్రహ్మాణంబ్రహ్మణస్పతిం। (౨౦)
హృదయేభారతీక్రుద్ధాయజ్ఞవాటీజిఘాంసయా। *
నదీరూపేణమహతాప్రళయాంబుదనిస్వనా॥ (౨౧)
నారదోక్త్యాత్యసహసాబ్రహ్మాణమిదమబ్రవీత్। *
సరస్వతీమహిష్యగ్ర్యాసమాయాతివిధేనదీ॥ (౨౨)
కోపాద్యజ్ఞవిఘాతాయకురుయత్నాత్ప్రతిక్రియాం। *
నారదోక్తంవిధిశ్శ్రుత్వాధ్యానయజ్ఞరతోభవత్॥ (౨౩)
శంభోరార్తిహరస్యాస్యతాత్రితాస్యేతిశృతస్యసః। *
రాజాధ్వరాణాంసత్యానాంసత్యంసత్యమృతంశివః। (౨౪)
విదిత్వాసకలంభూయస్సరస్వత్యావిచేష్టితం॥ *
ప్రాజాపత్యస్యయజ్ఞస్యపరిత్రాణార్థమీశ్వరః। (౨౫
విష్ణుంవరదరాజంతంకృపాభోక్తారమాత్మనః॥ *
ప్రేషయామాసయజ్ఞస్యరక్షార్థంవిశ్వరక్షకం। (౨౬

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

కాంచ్యాః పశ్చిమేపంచయోజనదూరేనదీ

శృణుయజ్ఞోసివైవిష్ణోరాజాహంతస్యవిశ్రుతః॥ *
తదంతరాయమాయాతినిరంతరమియంనదీ। (౨౭)
రక్షస్వహవ్యంవిష్ణోత్వంనదీవేగాన్మహాక్రతోః *

విష్ణుప్రశమనాయ

ఆజ్ఞాంలబ్ధ్వాదృశీంవిష్ణురధ్వరత్రాణఉద్యతః। (౨౮)
ప్రత్యుజ్జగామసహసాపంచయోజనమగ్రతః *

శివాజ్ఞయావిష్ణు

తత్రాశేతాహిమాస్థాయరుద్ధ్వామార్గంమహావపుః।(౨౯
నారాయణోమహాయోగీనీలమేఘసమద్యుతిః॥ *

ృతశేష / ాయ్యావ / తారః

ధృష్ట్వాసరస్వతీవేగాద్దూరేముక్త్వాతమచ్యుతం। (౩౦)
ఉత్తరేణమహావేగాన్నిమ్నగైషాద్రవత్పునః॥ ※
అతీతార్ధాధ్వనోమధ్యేపునర్నారాయణోఽస్వపత్। (౩౧)
సాపిదక్షిణతస్తత్రవిలంఘ్యపునరద్రవత్॥ ※

యథోక్త / కారిదీప / ప్రకాశ / కాఖ్యవి / ష్ణ్వవతా / రసృష్టిః

సోఽపినారాయణోభూయఃకాంచ్యామేవాస్వపత్సుధీః (౩౨)
తత్రాపిసావిలంఘ్యైవపూరందక్షిణతోఽత్యగాత్॥ ※
ప్రాగ్వశాత్పూర్వభాగంప్రాగత్వావేగవశాదియం। (౩౩)
విలోక్యలజ్జితానమ్రముఖీసాగరమభ్యగాత్॥ ※
తతశ్చతుర్ముఖఃప్రసన్నాత్మాప్రోవాచమధుసూదనం। (౩౪)
ఉక్తప్రకారంభవతాయత్కృతంకృతినాంవర॥ ※
తస్మాద్యథోక్తకారీతితత్ప్రసిద్ధోభవాచ్యుత। (౩౫)
ఇయంచవేగవతీఖ్యాతాయతోవేగాదుపాగతా॥ ※
భూయశ్చనామ్నావేగవతీసాతిపాపప్రణాశినీ। (౩౬)
ఇతఃపరంప్రసిద్ధాస్తుమజ్జతామఘశోధినీ॥ ※
నైశ్శేతమసిసంప్రాప్తాపురీమేతామియంనదీ। (౩౭)
తదాలోకనబుద్ధ్యాత్వందీపజ్యోతిస్తథాభవః॥ ※
యత్తద్దీపప్రకాశాఖ్యాంస్థానేత్వంప్రాప్తుమర్హసి। (౩౮)
ఏవంవిశ్వాధికోయజ్ఞంవిష్ణునాసమరక్షయత్॥ ※
బ్రహ్మాపిదేవోభగవాన్వాచంవృత్తేష్వవస్థితాం। (౩౯)
నదీరూపాంసవాక్షేణదండేనావాయుదీక్షితః॥ ※
కృతేసోమేతతఃప్రాదాన్మైత్రావరుణిహస్తకే। (౪౦)
విభజస్వేతితాంవాచమృత్విగ్భ్యోయజ్ఞవృద్ధయే॥ ※
ఋత్విజోఽపిచతాంభూయోయజమానేన్యవేదయన్। (౪౧)

తతోదేవీచసంప్రీతాయజ్ఞపత్నీసరస్వతీ॥ ❀
బభూవబ్రహ్మణఃపార్శ్వేసాతస్మాన్మూర్తిమతీస్వయం। (౪౨)

తతస్సమాప్యవైయజ్ఞంప్రాప్తావభృథఆత్మభూః॥ ❀
తీర్ణాఘౌఘస్స్వయంతత్రలింగస్యాగ్రేమహేశితుః। (౪౩)

ఆస్థాయశాంకరంధ్యానంతత్ స్థానేదేవదానవైః॥ ❀
మునిభిశ్చవసిష్ఠాద్యైఃపత్నీభిస్త్రిసృభిస్సహ। (౪౪)

స్తూయమానస్స్వయంబ్రహ్మాప్యాత్మన్యారాధయచ్ఛివం ❀
తస్యస్థానేస్థితస్యాభూదగ్రేపాగాదుమాపతిః। (౪౫)

చతుర్ముఖానుగ్రహాయతత్పురతస్సాంబశివప్రాదుర్భావః

ఆస్థాయశాక్వరంశ్రేష్ఠమంబికామంకముద్వహన్॥ ❀
అనంతవలయోనంతస్సనందముఖయోగిభిః॥ (౪౬

హాహాహూహూప్రభృతిభిర్గంధర్వైరాత్తసంస్తవః। ❀
ఆఖండలతరూద్భూతసుమనస్స్రగలంకృతః॥ (౪౭)

దేవదుందుభినిర్ఘోషముఖరీకృతదిఙ్ముఖః। ❀
క్వణత్కంకణహస్తాభీరుద్రకన్యాభిరాదరాత్॥ (౫౦)

సేవీజ్యమానస్సద్వాలవ్యజనోదేవతేశతా। ❀
దిక్పాలమౌళిమాణిక్యరంజితాంఘ్రిసరోరుహః॥ (౪౯)

తందృష్ట్వాదేవమీశానంసర్వదేవనమస్కృతం। ❀
ప్రణమ్యదండవద్భూమౌబ్రహ్మాబ్రహ్మవిదాంవరః॥ (౫౦)

ఆనందాశ్రుజలాపూర్ణలోచనోగద్గదస్వరః। ❀
ప్రణమ్యపాదయోస్తస్యప్రాస్తౌషీత్స్తుత్యమీశ్వరం॥ (౫౧)

❀బ్రహ్మోవాచ❀

ఇమాగిరోమహేశాయసంతురుద్రాయశంభవే। ❀

స్కాన్ద శివస్తుతిః శిపివిష్టేసుధామ్నేస్యూర్ణమాంసిస్థిరధన్వనే॥ (౫౨)
అషాఢాయహ్యభక్తానాంసహమానాయమీఢుషే। ❉
భక్తానాంసాపరాధానామపితస్మా ఇదంనమః॥ (౫౩)
అర్హస్త్వంసర్వదేవేశబిభర్షి ధనురస్యసిం। ❉
సాయకాంశ్చావమాన్నిత్యంనాస్త్యోజిష్ఠస్తదీశ్వరః॥ (౫౪)
మానస్తోకేచతనయేమానఆయుషిగోషుచ। ❉
అశ్వేషుమావధీఃకాంశ్చిద్ధపిష్మంతోవయంనమః॥ (౫౫)
పినేమహిమహేశాయశంకరాయసగాయతే। ❉
పితాపితామహస్త్వత్త్వమీశ్వరాణాంమహేశ్వరః॥ (౫౬)
దేవానామపిదేవస్త్వంపతీనాంపతిరవ్యయః। ❉
ఉమాపతేపశుపతేప్రసీదజగతాంపతే॥ (౫౭)
ఏకద్విత్రిచతుఃపంచకృత్వస్తేస్తునమశ్శివ। ❉
దశధాశతధాదేవనమస్తేస్తుసహస్రధా॥ (౫౮)
అనంతాయాపరిమితకృత్వస్తేస్తునమోనమః। ❉
నమోనమోనమోభూయఃపునర్భూయోనమోనమః॥ (౫౯)
స్తుతస్త్వేవంశివఃప్రాహసమీక్ష్యాత్మభువంవిభుః। ❉
సృష్టంవిధేత్వయాయత్తత్సపిష్టకమిదంజగత్॥ (౬౦)
స్రజేయమితిసామర్థ్యందత్తంస్సృజజగద్విధే।
సనారాయణమన్యచ్చవృణీష్వవరముత్తమం॥ (౬౧)
శ్రుత్వాపితామహశ్శంభోర్వాక్యంవవ్రేవరంమహత్। ❉
దేవదేవమమాస్థానంతవాస్థానమిదంకృతం॥ (౬౨)

శివాస్థానేశస్య బ్రహ్మతీర్థస్య చ ప్రభావః॥

శివాస్థానేశ్వరంనామస్థానమేతత్ప్రసిద్ధిమత్।
భవతాద్భవసాన్నిధ్యంసదాత్వంకురుచాత్రవై॥ (౬
భక్తిర్భవతుపాదాబ్జేభవతఃపరమేశ్వర।
త్వత్సృష్టస్త్వన్నియుక్తశ్చత్త్వత్ప్రపాధాజనంసదా॥

మహ్యంప్రసీదనయమహాన్మృజునాత్వంపథాశిభో।
శివాస్థానేశ్వరంప్రాప్యయోవాకోవానరోత్తమః॥ (౬

బ్రహ్మతీర్థేసకృత్స్నాత్వనభూయస్సభవంవ్రజేత్।
అమాయాంపూర్ణిమాయాంవావ్యతీపాతేదినత్రయే॥ (౬

అష్టమ్యాంచచతుర్ధశ్యాంకృష్ణాయాంతువిశేషతః।
ఆషాఢేకార్తికేమాఘేవైశాఖేవానరోత్తమః॥ (౬

ఉపరాగేపిత్ృదినేభక్తిశ్రద్ధాపురస్సరం।
స్నాత్వాసంతర్ప్యదేవాదీన్దత్వాశక్త్యాధనంమువా॥ (౬౮

బ్రాహ్మణేభ్యశ్శివాస్థాననాయకంత్వాముపాస్యచ।
విముక్తసకలాఘౌఘఃపరిపూర్ణమనోరథః॥ (౬౯

కులకోటింసముద్ధృత్యకృపయాతవశంకర।
విముక్తిమథసంగచ్ఛేద్విశుద్ధజ్ఞానతస్స్వయం॥ (౭

ఇతిప్రార్థితమాకర్ణ్యమహాదేవఃప్రసన్నధీః।
దత్వాతస్మైతతస్సర్వంతత్రైవాంతరధీయత॥ (౭౧

తతస్సభగవాన్బ్రహ్మవరంప్రాప్యమహేశ్వరాత్।
విశ్వంవిష్ణుంజగద్యోనింజగామహగామసమాత్మనః॥ (౭౨

షడ్గోత్రానైవపునర్యాత్వాస్వజన్వాన్ప్రజాపతిః।
వనస్సృష్ట్వాచతథాగాయత్రీంవేదమాతరం॥ (౭౩

త్వామేవాకృతిమాసాద్య లయాద్యక్షరజిత్తం। ❋
గాయత్ర్యాది ఛందాంసి ఛందోభ్యశ్చాధి సామచ (౭౪)
సామ్నాధిచ యజూంష్యేవ యజుర్భ్యోఽప్యధిజనార్దనం। ❋
విస్తారభ్యోఽపధీస్సర్వా ఓషధీభ్యో దిశాకరం॥ (౭౫)
సోమాదధిప శూన్సర్వాన్ పశుభ్యోఽపి సురేశ్వరం। ❋
తైస్సైర్వ్యద్యక్షరః ప్రోక్తం తత్ప్రాలభ తాత్త్వభూః॥ (౭౬)
మహేంద్రాద్యధిదైవస్స్యం జగదేతచ్చరాచరం। ❋
సృష్ట్వానుపూర్వ్యా బ్రహ్మా సో వాస్థానే స్వరాజ్ఞయా॥ (౭౭)
నత్రైకీ సన్నిధో వా సంచ కారపరయా ముదా॥ (౭౭౧)

అనే హాస్యమిదం ముని జ్ఞ వాక్యైనచరిత్రనుదాహృతమత్యర్థః శ్యాఃఖలభక్తియుతేన సహాచేల సాపరమ స్థలి నైభవ మృధిమిత

——❋ [illegible] ఉవాచ ❋——

శ్యాఃఖస్వంభూ సురాగస్స్వే స్థానమాస్య మహాత్మనః। ❋
శివా స్థానా ద్వ్యాప్య భాగే కరన వ్యాప్చవమితేః (౭౯)
వృందారూ పయాల — కరంగిణీగోష్ఠ నానుస్థానమిత్ర ప్రియం మహత్। ❋
పుణ్యావన్యాస్స్వరిపత్న్యాజనన్యారమయాంచిరం॥ (౮౦)
క్షేత్రేశవ యోగినాం — కరంగిణీ మహాభాజా పూజితో త్రమమహేశ్వరః॥ ❋
శివయోగినా మాన్యత్రహరితాంచ సమన్వితః॥ (౮౧)
మ్నావిష్ణు నాచపూ — బ్రహ్మణా వాసవేనాపి నారదేన హనూమతా। ❋
జితకురం గిణీశమ — చికో విమునినా చాపివాల్మీకాదవ్యతిన్యా॥ (౮౨)
హిమానుదర్శనమ్ — పూజితశ్చపరమేశానో భక్తిముక్తిప్రదః॥ ❋
అవ్యాదిద్విత్యవేద క్తమన గోనసురన్యతః॥ (౮౩)

భజతాంపశ్యతాంచాపిస్మరతామపిశంకరః।
తస్యైవమహిమావక్తుంబ్రహ్మాద్యైరపినశక్యతే॥ (౮౪

తత్సమీపేమహాతీర్థంధర్మాఖ్యంబహువిశ్రుతం।
తజ్జలేమజ్జతాంనౄణాంసర్వకామఫలంభవేత్॥ (౮౫

పునరన్యత్ప్రవక్ష్యామిశ్శృణుధ్వంద్విజపుంగవాః।
శ్రవణాత్సర్వపాపఘ్నందర్శనాద్భుక్తిముక్తిదం॥ (౮౬

తస్యపశ్చిమదిగ్భాగేస్థానమస్తిమహత్తరం।
తాళీవనమితిఖ్యాతంశంభోరానందవర్ధనం॥ (౮౭

తత్రాగస్త్యపులస్త్యాభ్యాంపూజితఃపరమేశ్వరః।
తాళీవనేశనామ్నాచకృపానాథాహ్వయేనచ॥ (౮౮)

లింగద్వయశరీరేణప్రఖ్యాతోబలివల్లభః। *
హరిణావృషరూపేణపూజితస్త్రిపురాంతకః॥ (౮౯)

గుహేననందినాకాళ్యాపూజితశ్చశివాపతిః। *
భుక్తిముక్తిప్రదోనౄణాంభక్తిభాజాముమాపతిః॥ (౯౦)

తమభ్యర్చ్యమహేశానంరాజానోబహవోత్రవై। *
మనోరథఫలంప్రాప్యముక్తిమంతేక్షయాంగతాః॥ (౯౧

తస్యైవనైఋతేభాగేజీవత్పాకేశ్వరాభిధం। *

జవత్పాకేశ్వరమహిమా

లింగమస్తిరమానాథపూజితంభవనాశనం॥ (౯౨

తస్యైవదర్శనంపుంసాంబ్రహ్మహత్యాదినాశనం। *

సువర్ణసం

సర్వకామప్రదంసాక్షాన్మోక్షసామ్రాజ్యసాధనం (౯౩

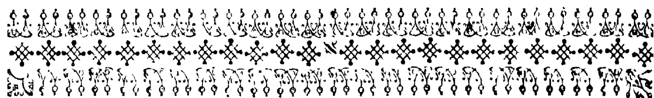
తాళీశపురతస్తీర్థంజటాగంగాఖ్యముత్తమం। *
మజ్జతాంతజ్జలేభక్త్యాపునర్జన్మనసంభవేత్॥ (౯౪
కృపానాథస్యాస్యాచ్యుతేవృషభపూజాకృతముద। *
స్సదాతాళారణ్యావనిజనిహరస్యాపిచరితం। *
ముదాయేవాభక్త్యాసతతమపిశృణ్వంతిసుధియో॥ *
నతేమాతుస్తన్యంపునరపిపిబంతీశకృపయా॥ (౯౫)

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాందేసనత్కుమారసంహి

తాయాంకాళికాఖండేతీర్థప్రశంసాయాం

కాంచీమాహాత్మ్యే

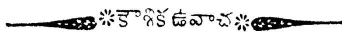
సప్తమోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

అష్టమాధ్యాయప్రారంభః.

కౌశికఉవాచ

మణికంఠేశ్వరమహిమా

అతఃపరంప్రవక్ష్యామిస్థానస్యాస్యవైభవం। *
మణికంఠేశ్వరాఖ్యస్యనీలకంఠస్యశూలినః॥ ౧
పుణ్యకోటీశలింగస్యపశ్చిమస్థానవాసినః। *
పురాసురాసురాస్సర్వేఽభియుక్తాగణాద్విషాం॥ ౨

అమరత్వప్రాప్త్యుపాయబుభుత్స

తేవైప్రజాపతింసర్వేఉపధావన్ పివేద్యనః। *
వదోపాయమితిప్రష్టుంబ్రహ్మలోకంసనాతనం॥ ౩
తత్రసంభూయతేసర్వేసర్వజ్ఞంసర్వకారణం। *
స్తుత్వాతువివిధైస్తోత్రైః ప్రణమ్యాప్రార్థయన్సురాః॥ ౪

యాసర్వదేవకృతబ్రహ్మస్తుతిః॥

నమస్త్రిమూర్తయేతుభ్యంసర్గస్థిత్యంతకారిణే। *
రజసాత్వంజగత్స్రష్టాసత్త్వేనావస్థితోహరిః॥ ౫
తమసాకాలరుద్రస్త్వంనిర్గుణస్సగుణోఽపిసన్। *
సమష్టివ్యష్టిరూపేణసర్వమేతచ్చరాచరం॥ ౬
విభజ్యక్రీడసేదేవవిశ్వమూర్తేవిగ్రహవిభో। *
తవాన్మేషసిమేపాభ్యాసస్మాకంప్రభయోదయా॥ ౭
భీతాస్స్మమరణాద్బ్రహ్మన్ప్రతీకారంవదస్వనః। *
యేనామృతాపయంయుక్తానిత్యంయోతాస్స్యామహేవిభో॥ ౮
తదీదృశంవదోపాయంసర్వేషాంనపితామహ। *

విధిశ్శ్రుత్వావచస్తేషాంహరిమభ్యగమత్సురైః॥ (౯
సబ్రహ్మదేవానాం విష్ణుసమీపగమనం
తైస్సాకం విరజాంతీర్త్వావైకుంఠంవిష్ణుమందిరం। ❊
శయానంతత్రభోగ్యంగమధిష్ఠాయగదాధరం॥ (౧౦
క్షీరార్ణవామృతమివగరుడాదిమునీశ్వరైః। ❊
సనకాదిమునీంద్రైశ్చధ్యాయమానపదాంబుజం॥ (౧౧
రమామృదుకరాంభోజస్పర్శరక్తాంఘ్రిపంకజం। ❊
యోగనిద్రాగతంసాక్షాద్విష్ణుమచ్యుతమద్భుతం॥ (౧౨
స్తుత్వాతంవివిధైస్స్తోత్రైస్సంబోధ్యవిబుధర్షభాః। ❊
బ్రహ్మణాసహతేసర్వేప్రార్థయామాసురవ్యయం॥ (౧౩
జగత్సుఖాయభగవన్ప్రవృత్తిఃపురుషోత్తమ। ❊
విజ్ఞప్తిమేకాందేవేశశ్రోత్రేకృత్వావిధీయతాం॥ (౧౪
దేవాశ్చపూర్వదేవాశ్చబ్రహ్మేచవయమచ్యుత। ❊
శరణంత్వామనుప్రాప్తామరణాద్భయవేపితాః॥ (౧౫
తనుపాయంవినిశ్చిత్యరక్షాస్మాన్కరుణాబలాత్। ❊
శ్రుత్వాసురాసురోక్తంతద్విష్ణుర్విశ్వహితేరతః॥ (౧౬
నారాయణశ్చిరంధ్యాత్వాజ్ఞాత్వాహృదిచికీర్షితం। ❊
ఉత్థాయసహసాభక్తాన్తానాహస్మకృపానిధిః॥ (౧౭
మాభైష్టయూయంత్రిదశామరణౌషధమస్తినః। ❊
అమృతంమథనోద్భూతంపిబామస్సాగరస్యతత్॥ (౧౮
అమరత్వమతోనూనమాప్నుమస్త్రిదశేశ్వరాః। ❊
ఇతిశ్రుత్వావచస్తస్యసురాస్సబ్రహ్మకాస్తదా॥ (౧౯

ప్రోచుఃప్రణమ్యతంహృష్టా స్త్వరయత్వందయానిధే। *
కథంకారమనుష్ఠేయంమథనంకేనవారిధేః॥ (౨౦

అమృతోత్పాదనార్థమహావిష్ణూక్తక్షీరసాగరమథనోపాయః॥

తేషాంవచనమాకర్ణ్యమురారిఃప్రీతమానసః। *
ధ్యాత్వానారాయణఃప్రాహమంథానంమందరాచలం॥
వాసుకింయోక్త్రమానీయమథ్నీమఃక్షీరసాగరం। *
హరావదతితేసర్వేహృష్టోత్ఫుల్లవిలోచనాః॥ (౨౨
కృత్వాకిలికిలాశబ్దమానయన్మందరంగిరిం। *
వాసుకించమహాయత్నాద్యోక్త్రమాబధ్యతంనగం॥ (౨౩
మమచుస్సాగరస్యాంతరమృతేకృతనిశ్చయాః। *
ఆవేష్ట్యవాసుకింయత్నాదచలేత్రకృతశ్రమాః॥ (౨౪

ఏవమేతేషుసంయత్తేష్వసురేష్వమరేషుచ। *
తతోనారాయణఃప్రాహపూర్వదేవాన్సురానపి॥ (౨౫

యేషుమథ్నత్సుసంభూతంపయోధేరమృతంభవేత్। *
తేషామేవభవేత్తత్తునాన్యేషామసురాస్సురాః॥ (౨౬

అసురాస్తుతతశ్శ్రుత్వాహర్షాదుత్తస్థురంజసా। *
జగ్రహుర్వాసుకేర్వాలంఫణానపిసుసంయతాః॥ (౨౭

విచకర్షుశ్చతేసర్వేయత్నేనమహతాద్విజాః। *
మందరాద్రిశ్చసుమహాన్స్వాచలత్వమదర్శయత్॥ (౨౮

శ్రాన్తాన్తతోసురాన్దృష్ట్వాదేవాహర్షసమాకులాః। *
యూయంవిసృజతేత్యుక్త్వాజగృహుర్వాసుకేర్వపుః॥ ౨౯
ఫణాన్వాలంచసంభూయవిచకర్షుశ్చయత్నతః। *
తేషామపిసశైలేంద్రోనాచలచ్చాచలోయతః॥ (౩౦

ఏవం వ్యర్థశ్రమాస్సర్వే విషేదుః ఖండితాశయాః। *
తదంతరే తు మాహేంద్రో వాలీ వానరపుంగవః॥ (౩౧

సాగరేష్వపి సర్వేషు శంభుపూజాపరాయణః। *
యదృచ్ఛయైవ సంప్రాప సమాజం సార్వదైవికం॥ (౩౨

తం దృష్ట్వా విబుధా దైత్యా బ్రహ్మా చ మధుసూదనః। *
ప్రహర్షమతులం ప్రాపుః సిద్ధిం లబ్ధ్వేవ నిర్ధనాః॥ (౩౩

వాలీ నారాయణం దేవం బ్రహ్మాణమభివాద్య చ। *
దేవేభ్యశ్చాంజలిం కృత్వా పప్రచ్ఛ కిమిదం త్వితి॥ (౩౪

కిమర్థమిహ వో యత్నో మహాన్ శైలభుజంగమౌ। *
అబ్ధిమధ్యే వినిక్షిప్య స్వస్థా బ్రూతాద్య వో నమః॥ (౩౫

ఇతి సంగిరమాణం తం విధిరాహ హరీశ్వరం। *
యదర్థమిహ సంప్రాప్తాశ్శృణు వాలిన్నిమే వయం॥ (౩౬

మంథానం మందరం కృత్వా యోక్త్రం కృత్వా చ వాసుకిం। *
మంథనార్థం సముద్రస్య ప్రవృత్తాశ్చ న శక్నుమః॥ (౩౭

సుసహాయో భవానద్య సంప్రాప్తో దైవచోదితః। *
ఏతేషాం త్వం మహాభాగ సాహాయ్యం కర్తుమర్హసి॥ (౩౮

శ్రుత్వా వచో విధేర్వాలీ స్మితపూర్వమభాషత। *
ఏతే సురాసురాస్సర్వే బలవంతో గతక్లమాః॥ (౩౯

ఏతైః కర్తుమశక్యం యత్కథం శక్యం మయాద్య తత్। *
వాలినా సాకం దే — వయం సర్వేపి సంభూయ మథ్నీమః క్షీరసాగరం॥ (౪౦
మహతా దైవయత్నేన సిద్ధ్యేదర్థోఽఖిలం బలతః। *

(వాసురకృతసముద్రమథనఘట్టః)

విజ్ఞాప్యైవంవిధాంలేసాంవాజుహావసురాసురాన్॥ (౪౧
ఆలంబంతఫణాజాలమసురాః పూర్వముత్థితాః। ॥
వాలీవాలంతదాతస్యమమంథుర్మిథఓజసా॥ (౪౨
అసురావాలినోభాగమాగతాఃకేష్ణమూర్ధజాః। ॥
సోహాంచక్రుశుస్సర్వేశ్లేధబాహూరుసంధయః॥ (౪౩

పరిత్యజ్యగతాహంతాఃపలాయనపరాఅహిం। ॥
తతోదేవాస్సముత్తస్థుస్సహసాహృష్టమానసాః॥ ౪౪
విచకర్షురహింపూర్ణంమహాప్రాణేనబాహుభిః। ॥
తేపివాలివశంప్రాప్యవాలభాగముపాగమన్॥ (౪౫
ఆగ్రోక్షేంతోసిరాసంవాసిరాణాశ్చామృతంప్రతి। ॥
తతస్సురాసురాస్సర్వేసంభూయవచనాద్విభోః॥ ౪౬

ఆలంబంతేఫణావాలమభవన్పూర్వవత్స్థితాః। ॥
విముంచతేతితానుక్త్వావాలీవాలంఫణాంనహీం। (౪౭
అవలంబ్యకరాభ్యాంతంమమంథుస్సమహోదధిం। ॥
మహతాతేనవేగేనబాహ్వోర్వరబలేనచ॥ (౪౮

(కూర్మావతారఘట్టః)

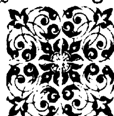
మత్స్యమానేమహాంభోధౌమందరాద్రిరయాన్నిషః। ॥
నారాయణోమహాయోగీకూర్మోభూత్వాదధారసః॥ (౪౯

మందరాద్రిస్తతోపృష్ఠముదప్లవతవేగతః॥ ॥
తతాప్యపానసముద్వేణహాస్తేనగరిముత్థితం॥ (౫౦
తతఃకళకళాశబ్దోగిరిభ్రమణసంభవః। ॥
త్రైలోక్యంబధిరీకుర్వన్జజృంభేదిక్షునర్గళం॥ (౫౧

అతివేగేనవైవాలిన్యాకర్షతిమహీధరం।
శ్రమేణనిశ్వసద్భోగిసఫేనముఖసంతతిః॥ (౫౨
సముద్రేసరవేసోష్ణైభోగిఫేనేనసంగతే। ❊
కాలకూటవిషప్రాదుర్భావః తత్పాకాదుదభూద్ఘోరంహాలాహలమహావిషం॥ (౫౩
సాముద్రంసకలంచాంభస్తద్విషాగ్నిసమాకులం। ❊
దిదీపేతత్క్షణేనైవతదద్భుతమివాభవత్। (౫౪
తేనఘోరేణశిఖినాచరాచరమిదంజగత్॥ ❊
జలస్థలవిభాగేనదిదీపేండకటాహకం॥ (౫౫
తేనప్లుష్టశరీరోహంవాలీసంత్యజ్యదుద్రువే। ❊
సురాసురాదిశామీశావిష్ణునాసహవేధసా॥ (౫౬
ప్లుష్టాంగసంధయస్తేనచుక్రుశుర్భృశవిహ్వలాః। ❊
శుక్లేవపుషిదైత్యారేస్తేనకృష్ణత్వమేయుషీ॥ (౫౭
తదాప్రభృతితంవిష్ణుంకృష్ణమాహుర్మనీషిణః। ❊
హిరణ్యగర్భోహేమాంగస్సధూమ్రస్సమపద్యత॥ (౫౮
ఇంద్రోగ్నిశ్చయమశ్చైవనైఋతిర్వరుణోమరుత్। ❊
కుబేరశ్శర్వఈశానోవైవర్ణ్యంప్రతిపేదిరే॥ (౫౯
కేచిచ్ఛుక్లాశ్చకృష్ణాశ్చరక్తాఃపీతాస్సపాటలాః। ❊
కఠినావిశ్లథాశ్చాన్యేబభూవుస్సర్వఏవతే॥ (౬౦
వివశావిషవేగేనక్రందమానాశ్చదుద్రువుః। ❊
అరక్ష్యమాణాస్సర్వేతేశరణంతంసదాశివం॥ (౬౧

ఉగ్రాతిభీమవిషవేగవిశీర్ణగాత్రాః। ❋
పద్మోద్భవాచ్యుతవలారిరవీందుముఖ్యాః। ❋
త్యక్త్వాహిభోగమమరాహృతదర్పమానా। ❋
విశ్వాధికంపరశివంశరణంప్రపన్నాః॥ (౬౨

ఓమిత్యాది మహాపురాణే శ్రీస్కాందే శంకర
సంహితాయాం శ్రీకాంచీ మాహాత్మ్యే
అష్టమో ధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

నవమాధ్యాయప్రారంభః.

—※కౌశికఉవాచ※—

కాలకూటాభితప్తవిష్ణ్వాదిదేవానాంకైలాసగమనం	అథవిష్ణుప్రధానాస్తేత్వరయామహతాభృశం। జగ్ముఃకైలాసమచలంశివస్యహృదయంగమం॥	※ ౧)
	స్మరణాదేవపాపఘ్నంభుక్తిముక్తిఫలప్రదం। ప్రవిష్టానథసర్వాంస్తాన్నబాధతవిషానలః॥	※ ౨)
	యథాచండాతపక్లిష్టతనోశ్ఛాయాద్రుమాశ్రయః। ఏవంనిర్వృతిమాపన్నాఃకైలాసేతేసురాసురాః॥	※ (౩

ప్రణమ్యాపురుహూశ్శైలంప్రీతియుక్తేనచేతసా। ※
పుష్పకంభోగపురంతత్రభూతభర్తుస్సమాసదన్॥ (౪

స్థిత్వాముహూర్తంవిశ్రమ్యపురద్వారేమహోన్నతే। ※
దివ్యమాణిక్యఖచితేదృష్టిప్రసరతత్పరే॥ (౫

కైలాసగిరివర్ణనం	దదృశూరాజమార్గంతేచిత్రధ్వజపరిష్కృతం। నవరత్నసమాబద్ధతోరణైరుపశోభితం॥	※ (౬

అతిక్రమ్యగణేంద్రాణామాగారాణిశనైశ్శనైః। *
అనేకరథసంకీర్ణంగజవాజిసమాకులం॥ (౭

నానావిధాయుధధరైర్గణేంద్రైరభిభూషితం॥ ※
వివిశుర్భవనంతత్రసర్వరత్నవిరాజితం॥ (౮

తత్రతత్రచకక్ష్యాసుక్రమాత్సర్వేనివారితాః। ※

ప్రథమాయాంతుకక్ష్యాయాంకర్మదేవానివారితాః॥ (౯
పూర్వదేవాద్వితీయాయాంతృతీయాయాంసురాఃక్రమాత్।
చతుర్థ్యాంసాధ్యదేవాస్తేవిశ్వేదేవాశ్చయోగినః॥ (౧౦
పంచమ్యాంమరుతస్సర్వేమునయశ్చతపోధనాః। ✲
షష్ఠ్యామష్టౌచదిక్పాలాగణేంద్రైర్వినివారితాః॥ (౧౧
వేధాహరిశ్చద్వావేతావనర్గళమగచ్ఛతాం। ✲
తౌతుశైలాదినానీతావజిరంగిరిజాపతేః॥ (౧౨
రుద్రకన్యాసహస్రాఢ్యమప్సరోగణసంకులం। ✲
గీతవాదిత్రకుశలైర్గంధర్వాద్యైరలంకృతం॥ (౧౩)
నృత్యద్భిరప్సరస్సంఘైరతీవసుమనోహరం। ✲
దృష్ట్వాతదద్భుతంశంభోస్సాంబమూర్తేస్సభాంకణం(౧౪
ప్రీతావభూతాంభీతౌచగణవేత్రప్రహారతః। ✲
కైలాసే బ్రహ్మాది కృతమహేశ్వర దర్శనం
పద్మాసనోమురారిశ్చప్రణేమతురుమాపతిం॥ (౧౫)
దూరాదేవాంజలింమూర్ధ్నిన్యస్యతస్థతుర్యాదరాత్। ✲
నందీజగామసవిధంవిన యేనవిభోస్తదా॥ (౧౬)
వ్యజిజ్ఞపదుమాభర్త్రేవిశ్వేశాయసమాగమం। ✲
విధివిష్ణ్వోస్తమాలోక్యవృషకేతురువాచహ॥ (౧౭)
ఆనయేమౌహరివిధీసమీపంమేశిలాదజ। ✲
తతోనందీస్వవేత్రాగ్రచలనాత్తౌసమాహ్వయత్॥ (౧౮
తౌతుబద్ధాంజలిపుటౌసమీపముపజగ్మతుః। ✲
ఆలోక్యాహస్మతౌదేవశ్శీతాంశుతిలకస్స్వయం॥ (౧౯

విష్ణోక్కిమేతత్కృష్ణోసిత్వంధూమ్రోసికథంవిధే। *
ఏతస్మిన్నంతరేదేవాస్తత్రైతత్రైగణార్దితాః॥ (౨౦
చుక్రుశుర్భృశదుఃఖార్తాఉచ్చైర్హాహారహారేతిచ। *
కిమేతదితిహోవాచబ్రహ్మావిష్ణూసదాశివః॥ (౨౧
భ్రూసంజ్ఞయావిధింప్రాహబ్రూహీతిపురుషోత్తమః। *

——*బ్రహ్మోవాచ*——

అదితేశ్చదితేశ్చైవవంశ్యాద్వౌత్వద్దిదృక్షయా॥ (౨౨
ఆగతౌవారితౌద్వాస్థైస్సరాహూయాలోకయప్రభో। *
తయోస్తవకటాక్షేణజాతాలక్ష్మీఃప్రదీయతాం॥ (౨౩
ఇతిసంచోదితశ్శంభుర్బ్రహ్మణోవాచనందినం। *
ప్రవేశయసురాన్సర్వానసురానపిమాచిరం॥ (౨౪
ఇత్యాదిష్టోగణాధ్యక్షోనిర్గత్యసహవేధసా। *
వేత్రాగ్రచలనాదేవద్వార్స్థాన్సర్వాన్నిరుధ్యసః॥ (౨౫
ప్రావేశయదమూన్నందీపార్శ్వంవిశ్వజగద్గురోః। *
కుండోదరశ్చనందీచనసహేతాంసురాసురాన్॥ (౨౬
ఇతిభీతాస్తదాతాభ్యాంరక్షితాబ్రహ్మణాభృశం। *
ప్రవిశ్యదదృశుస్సర్వేసభాయాంచంద్రమౌళినం॥ (౨౭
అలంకృతాత్మసవిధంహరిణాబ్రహ్మణాపిచ। *
జాతమిత్యేవతత్కార్యంనేముఃప్రాంజలయోహరం॥ (౨౮
తాన్విలోక్యదయాంభోధిఃప్రోవాచప్రహసన్నివ। *
ఏతేకిమితివైక్లాంతాఏషాంపరిభవఃకుతః॥ (౨౯

పురేవనముఖేశోభాకిమిదంవదపద్మజ। ॥

—॥బ్రహ్మోవాచ॥—

శంభునికే బ్రహ్మాదేవాదీనాంవిష జనితతాపనివేదనం

అవిజ్ఞాస్యవిభోసర్వేవయమజ్ఞానతస్తతః॥ (౩౦
అమృతార్థమిహాంభోధిమ్మమంథామాద్రిణాహినా। ॥
విపరీతమభూద్ఘోరంవిషంనైవామృతంపునః॥ (౩౧
జగచ్చరాచరంతేనవిభోదందహ్యతేధునా। ॥
కేచిచ్ఛుక్లాశ్చకృష్ణాశ్చవయంప్లుష్టాంగసంధయః॥ (౩౨
హతావశిష్టాఃప్రాప్తాస్మో భవదంతికమద్యవై। ॥
ఏతావతాద్యకాలేనజగద్భస్మావశేషితం॥ (౩౩
భవిష్యతినసందేహస్త్రాహిత్రాహిదయానిధే। ॥
అవివేకోయమత్యర్థఃక్షమాపదంకురుతేభృశం॥ (౩౪
అధునారక్షసినచేద్గతమేవజగత్త్రయం। ॥
దేవాశ్చసమమేతస్మిఃచుక్రుశుర్భయవిహ్వలాః॥ (౩౫
తేషామభయదానార్థంమతించక్రేకృపాలయః। ॥

శంభుకృతహాలాహలభక్షణఘట్టః

ఉత్తానపాణిరాసీనస్తత్రచాకర్షయద్విషం। (౩౬
తత్క్షణాదేవతద్ఘోరంకరంకమలకోమలం। ॥
అలంచకారవైచిత్రంఫుల్లంభృంగఇవాంబుజం। (౩౭
నిరీక్షణాన్మహేశస్యతత్స్వల్పమభవత్తరాం। ॥
దేవాఃకరేమహేశస్యవిషంవీక్ష్యాతికంపితాః॥ (౩౮
తాదృశంచతదావీక్ష్యకరస్థంగరళంచతత్। ॥
ప్రహస్యప్రాహశీతాంశుశేఖరఃప్రణతార్తిహా॥ (౩౯
ఇదంపశ్యతఘోరంతత్కాలకూటంమహావిషం। ॥
పిబేయమథవామూర్ధ్నిధారయామ్యుతహేసురాః॥ (౪౦

ఇతి బ్రువతి దేవేశే నైవ కించిచ్ఛ తే బ్రువన్ । *
తతః ప్రోవాచ దేవేశశ్శీతాంశుతిలకశ్శివాం॥ (౪౧
ఉమే పశ్య విశాలాక్షి విషమేతత్సముద్రజం । *
అనేనాద్య జగత్సర్వం నిర్దగ్ధం ససురాసురం॥ (౪౨
తవాద్య వీక్షణాదేతద్విషమప్యమృతం భవేత్ । *
భక్షితం వాపి వికృతిం కర్తుం న పటు నిర్విషం॥ (౪౩
న తయాపి నిషేధశ్చ కృతో వానుమతిస్తదా । *
వాత్సల్యాదర్ధదేహస్య భర్తుశ్చ జగతోంబయా॥ (౪౪
నిరైక్షి గరళం ఘోరం తిరశ్చీనముఖాబ్జయా । *
తదా దేవః ప్రసన్నాత్మా లోకరక్షణతత్పరః॥ (౪౫
పపౌ సంస్తభ్య తద్వేగమాగళాత్ గరళాశనః । *
గళస్థే గరళే బ్రహ్మా ప్రోవాచ మధుసూదనం॥ ౪౬
కాలకూటం హరే పశ్య కంఠభూషణమీశితుః । *
వరాంగనానాం సర్వాసాం కంఠమంగళదాయకం॥ (౪౭
తదా జయజయేత్యూచుస్సురాసురమహర్షయః । *
శివస్తేషాం సముద్వీక్ష్య సంభ్రమం కరుణానిధిః॥ (౪౮
స్థాప్యతత్త్రైవ గరళం నీలకంఠస్తతోభవత్ । *
సర్వస్యాపి తు తచ్ఛక్యం యదన్నముదకం ఫలం॥ (౪౯
ఆస్యదేశే ధజరరే ధర్తుం నాన్యత్ర కుత్రచిత్ । *
అతిఘోరం యదఖిలం భస్మీకరణశక్తిమత్ । (౫౦
కంఠే సంస్థాపయామాస నీలకంఠస్సదాశివః । *
స్వతంత్రశక్తేరీశస్య మహిమా కేన గణ్యతే॥ (౫౧

బ్రహ్మాదిభిఃకృతనీలకంఠస్తుతిః

అథబ్రహ్మాదయస్సర్వేనీలకంఠముమాపతిం। *
తుష్టువుర్హృష్టమనసఃకృత్వామూర్ధ్న్యంజలింతదా॥ (౫౨
ఓంనమోనీలకంఠాయశంకరాయార్తిహారిణే। *
సర్వజ్ఞాయవరేణ్యాయనిత్యతృప్తాయశంభవే॥ (౫౩
అనాదిబోధధామ్నేస్తుస్వతంత్రాయనమోనమః। *
అలుప్తాత్మక్రియాశక్తిధామ్నేనంతాత్మశక్తయే॥ (౫౪
నివృత్తిశాంత్యతీతాదికలాకలితశక్తయే। *
సర్వభూతస్యదమననమస్సర్వాత్మనేస్తుతే॥ (౫౫
యస్మాద్బ్రహ్మచక్షత్రంచహ్యుభేభవతఓన్నమః। *
యస్యోపసేచనంమృత్యుర్మహాగ్రాసాయవైనమః॥ (౫౬
ఏవంతైస్సంస్తుతశ్శంభుర్నీలకంఠస్సదాశివః। *
ప్రసన్నస్త్రిదశాన్ప్రాహప్రసమీక్ష్యశివాంస్మయన్॥ (౫౭
హేదేవవిష్ణోసురాస్సర్వేశ్శృణుధ్వంవచనంమమ। *
శక్తిరద్యమయాదత్తాక్షీరసాగరమంథనే॥ (౫౮
ఉపాయేనైవపూర్వేణమథిత్వాక్షీరసాగరం। *
భుంజధ్వమమరాయూయమమృతంమరణౌషధం (౫౯
వృణీధ్వంవరమన్యంచయద్వోమనసివర్తతే। *
ఇతిదేవస్యవచనంనిశమ్యవిబుధర్షభాః॥ (౬౦
బ్రహ్మణావిష్ణునాసార్ధంవవ్రిరేవరముత్తమం। *

—*దేవాఊచుః*—

త్వత్పాదయుగళేస్త్వీశభక్తిరవ్యభిచారిణీ॥ (౬౧

విషపానకారయితృత్వాపనిర్హరణాయ కాంచ్యాం బ్రహ్మాదికృతమణికంఠేశ్వరాఖ్యలింగప్రతిష్ఠా

అనంతసరస్తీరే వాసుకిపూజితఫణామణీశ్వరమహిమానువర్ణనమ్॥

పునఃపునస్సదాస్మభ్యంప్రసీదకరుణానిధే। *
ఏవమస్త్వితివైసాంబేసగణేంతర్హితేపునః॥ (౬౨
బ్రహ్మణాసహసంభూయదేవావిష్ణుపురోగమాః॥ *
విషంసంభోజితోస్మాభిర్విశ్వేశోస్మత్ప్రభుస్స్వయం॥ (౬౩
అస్మాభిరకృతంకర్మకార్యంలింగార్చనంవిధే। *
పుణ్యక్షేత్రేమహాతీర్థేశ్రీమత్కాంచీపురేశుభే॥ (౬౪
సర్వేషామేవపాపానామీశార్చానిష్కృతిఃపరా। *
ఇతికాంచీపురీంప్రాప్యశ్రద్ధయావిబుధోత్తమాః॥ (౬౫
మణికంఠేశ్వరంనామనీలకంఠముమాపతిం। *
ప్రతిష్ఠాప్యసమభ్యర్చ్యవిముక్తాపాస్స్వగసోమరాః॥ (౬౬
మథిత్వాంభోధిమపితేపీత్వాపీయూషముత్తమం। *
అమరత్వమనుప్రాప్యదేవాదైత్యానపాహరన్॥ (౬౭
మణికంఠేశ్వరాఖ్యస్యలింగస్యమహిమామహాన్। *
తస్యదర్శనమాత్రేణపుంసాంపాపంప్రణశ్యతి॥ (౬౮
నభవేద్విషభీతిశ్చభవభీతిశ్చనశ్యతి। *
మణికంఠేశ్వరాఖ్యస్యశంభోర్వాయవ్యభాగకే (౬౯
స్థానమస్తిమహేశస్యఫణామణిశివాశ్రితం। *
శృణుధ్వంతచ్చవక్ష్యామిసంగ్రహేణద్విజోత్తమాః॥ (౭౦
వాసుకిర్నామనాగేంద్రస్స్వగోమోక్షాయభక్తిమాన్। *
అనంతాఖ్యంసరఃఖాత్వాతత్తీరేలింగముత్తమం॥ (౭౧
ప్రతిష్ఠాప్యస్వయంభక్త్యాతత్సరోవారిణాశివం। *
పూజయిత్వాప్రతిదినంఫణిరాజోదృఢవ్రతః॥ (౭౨
ఫణామణిసహస్రేణభక్త్యాశంభుమథార్చతి। *

కదాచిద్భగవానీశ స్తద్భక్తశ్శోధనాయవై॥ (౭౩
ఏకంతిరోహితంచక్రేమణీనాంతుసహస్రకే। *
ఫణీంద్రోపిపునశ్శంభోస్సాయంపూజావిధిత్సయా॥ (౭౪
ప్రాప్యలింగంమహేశస్యనిర్మాల్యమపనీయచ। *
పూజయిత్వాసరోంభోభిర్గంధపుష్పాక్షతాదిభిః॥ (౭౫
సహస్రనామభిశ్శంభోరర్చనంకర్తుముద్యతః। *
నిర్మాల్యభూతాన్స్వమణీన్ప్రక్షాళ్యపయసాహిరాట్ (౭౬
మణీనాంగణనాంకుర్వన్నదృష్ట్వైకంమణింతదా। *
మహేశంపరితోదృష్ట్వామణింవ్యాకులమానసః॥ (౭౭
తత్రతత్రవిచిన్వంశ్చకాళీంతత్రస్థితాంచిరాత్। *
విలోక్యపృష్టవాన్త్రకాత్వమంబేతిసర్పరాట్॥ (౭౮
కాళి కా వాసుక్యోః కలహారంభః॥
తతస్సాకాళికాప్రాహవాసుకింవినయాన్వితా *
అహంకాళీమహాప్రాజ్ఞ కాంచీనగరపాలినీ॥ (౭౯
శివాజ్ఞయాచిరాదత్రనివసామిచకోభవాన్। *
ఇత్యుక్తఃప్రాహతాంకాళీంవాసుకిస్సోహమస్మివై॥ (౮౦
కాంచ్యామీశ్వరమారాద్ధుమాగతోత్రస్థలేధునా। *
శివలింగంప్రతిష్ఠాప్యపూజయామీష్టసిద్ధయే॥ (౮౧
మత్ఫణామణిభిర్నిత్యంసహస్రైరర్చితశ్శివః। *
మణిమేకమదృష్ట్వాత్రచింతావ్యాకులమానసః॥ (౮౨
విమృగ్యసర్వతఃకాళిదైవాత్త్వాందృష్టవానిహ। *
మణిస్త్వయాత్రదృష్టశ్చేద్దయయాచాతుమర్హసి॥ (౮౩
ఏవంపృష్టోరగేంద్రేణప్రత్యువాచాథకాళికా। *

నాహంజానామినాగేంద్రతల్లింగంత్వాంచవామణిం॥ (౮౪
ఏవమాకర్ణ్యతద్వాక్యంవాసుకిఃపునరబ్రవీత్। *
త్వాంవినాజనసంచారోదృశ్యతేనాత్రకుత్రచిత్॥ (౮౫
దృష్టశ్చేద్యత్రకుత్రాపిత్వరయాదీయతాంమణిః। *
రాత్రౌనగరరక్షార్థంసంచారఃక్రియతేత్వయా॥ (౮౬
మణిస్తుభాస్వరఃకాంత్యాదీపవద్దళయత్తమః। *
సమీపంగతయాకాళిత్వయాదృష్టోభవేన్మణిః॥ (౮౭
ఇతిమేత్వయిసందేహోజాయతేవజ్రవద్దృఢః। *
తస్మాత్తవకరేలబ్ధంమాణిక్యంనాత్రసంశయః॥ (౮౮
శివద్రవ్యాపహారస్తుసర్వేషాంజనయేద్భృషం। *
శివపూజావిరోధంనోకర్తుమర్హసికాళికే॥ (౮౯
కతిచిద్దివసాదేవతాదృశంమణిముత్తమం। *
శిరోభూషణయోగ్యంతేరత్నందాస్యామ్యసంశయః॥ ౯౦
కాలయాపనముత్సృజ్యశీఘ్రందేహిమణింమమ। *
కాలాతిక్రమణంశంభుపూజాయాస్తుభవేద్యది॥ (౯౧
కోపోదురాసదోభూయాద్యథామేమాతథాకురు। *
ఇతీరితంనిశమ్యైషాకాళీతంప్రత్యువాచవై॥ (౯౨
వృథాకాండేవాసుకేత్వంమయిదోషంబ్రవీషికిం। *
రసనాద్వయమస్మాకంనాహీనామివభాషణే॥ (౯౩
పూర్వమేవమయాప్రోక్తంనజానామీతిసత్యతః। *
పునఃపునర్వృథాకింమాంపృచ్ఛసిత్వంజడాత్మవత్॥ (౯౪

గచ్ఛ గచ్ఛ యతో భ్రష్టం మణిం తత్ర విలోకయ। *
ఇత్యాకర్ణ్య వచః కాళ్యాః క్రోధేన మహతాన్వితః॥ (౯౫
దంష్ట్రాకోటిసముద్భూతవిషపావకభీకరః। *
జ్వాలామాలాకులం వక్త్రం విదార్యోత్థాయ వాసుకిః॥ (౯౬
తాం క్షణాద్భస్మసాత్కర్తుం సముద్యుక్తో భయంకరః। *
తామువాచ కృధా మూఢే కిమర్థమయి దూషణం॥ (౯౭
ఛిత్వా కుక్షిం తవేదానీం తలో మాణిక్యముత్తమం। *
హృత్వా తే దర్శయామ్యద్య త్వచ్చౌర్యం చ ప్రకాశతు॥ (౯౮
ఇత్యుక్త్వా శీఘ్రమాయాంతం వాసుకిం వీక్ష్య సాబ్రవీత్। *
మాయాహి మత్సమీపం త్వం తిష్ఠ దూరేత్ర వాసుకే॥ (౯౯
కర్తవ్యం యత్త్వయా హంత తత్కరిష్యేద్య విలోకయ। *
ఇత్యుక్త్వా కాళికాత్యర్థం భయకంపితవిగ్రహా॥ (౧౦౦
కరాభ్యాం స్వోదరం ఛిత్వా తస్మై పశ్యేత్యదర్శయత్। *
సోప్యదృష్ట్వా మణిం తస్యాః కుక్షౌ భీతిప్రకంపితః॥ (౧౦౧
స్తుత్వా కాళీం ప్రణామాద్యైస్తోషయిత్వా ముహుర్ముహుః॥ *
స్వస్థానం ప్రాప్య చింతార్తో లింగస్య పురతో హిరాట్॥ ౧౦౨
స్వశిరశ్ఛేత్తుముద్యుక్తశ్శివపూజాంతరాయతః। *
తదా ప్రసన్నో భగవాన్ భక్తత్రాణపరాయణః॥ (౧౦౩
అవలంబ్య కరౌ తస్య సాంబో వాసుకిమబ్రవీత్। *

—❋ ఈశ్వర ఉవాచ ❋—

దృఢభక్తి ప్రహృష్ట
సాహసం మాకురుష్వాశు ప్రసన్నోస్మ్యద్య వాసుకే॥ (౧౦౪
ప్రీతోస్మి దృఢభక్త్యా తే వృణీష్వ వరముత్తమం। *

శంభునా వాసుకేర్వరప్రదానఘట్టః॥

త్వద్భక్తిశోధనాయాత్రలింగేంతర్విధృతంమయా॥ (౧౦౫
గృహీష్వేతికరేతస్యదత్వామాణిక్యమీశ్వరః। ※
తత్కృతస్తుతిసంతుష్టస్తస్మైదత్వావరాన్బహూన్॥ (౧౦౬
కాళికాకుక్షినిర్భేదదోషస్తేనాస్తువాసుకే। ※
మద్ధేతోర్యత్కృతంకర్మకల్యారంతత్సగుణంభవేత్॥ (౧౦౭
సుందరోదరయుక్తాపినామ్నాభిన్నోదరీతిచ। ※
ఖ్యాతింభజతిసాకాళీకాంచీపుర్యాంకృతావనిః॥ (౧౦౮
సాచతిష్ఠతుమత్పార్శ్వేసత్యవాణీహకాళికా। ※
తదీయదర్శనంనౄణాంపుణ్యవర్ధనమిష్టదం॥ (౧౦౯
ఫణామణిభిరేవాత్రలింగేర్చావిహితాత్వయా। ※
అతఃఫణామణీశానఇతిలింగంప్రసిద్ధిమత్॥ (౧౧౦
భూమ్యాయాత్సరోప్యనంతాఖ్యంసర్వపాపప్రణాశనం। ※
లింగంతీర్థంచకాళీంచభజతాంకామదోస్మ్యహం॥ (౧౧౧
ఇత్యుక్త్వాంతరధాద్దేవోలింగేతస్మిన్సహాంబయా। ※
వాసుకిశ్చముదంప్రాప్యస్వాలయంనిర్వృతోయయౌ॥ ౧౧౨
ఫణామణీశలింగస్యదర్శనంసర్వకామదం। ※
యోవార్చయతితల్లింగంసకృద్వాభక్తిమాన్నరః॥ (౧౧౩
సర్వకామానవాప్యేహసచాంతేముక్తిమాప్నుయాత్। ※
తస్మిన్తీర్థేచయోస్నాతిపుణ్యకాలేషుభక్తిమాన్॥ (౧౧౪
అభిషించతితన్నీరైర్లింగంనేయాత్పునర్భవం॥ ※
ఫణామణీశమాహాత్మ్యంయశ్శృణోతిపఠత్యపి॥ (౧౧౫

సర్వకామానవాప్యాసౌ సాక్షాన్మోక్షంచవిందతి। *

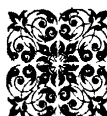
ఇదమిహపరమాద్భుతంపురారే।

త్రిదశవిపత్కరిణోహరేశ్చరిత్రం।

పఠతిసకృదపిప్రియంశివస్య।

ప్రతిపదమేతిసమోక్షభాగ్భవేచ్చ॥ (౧౧౬౪

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందే శంకర సంహితాయాం
కాంచీమాహాత్మ్యే మణికంఠేశ్వర మహిమాను
వర్ణనంనామనవమోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

దశమాధ్యాయప్రారంభః.

కాశ్యాం విశ్వేశని కటేవ్యాసేనస్వకృతవిష్ణుపరత్వఘూపాసత్యశపథజనితపాపప్రశమనాయకాంచ్యాంప్రతిష్ఠితవ్యాసశ్రాంతాశ్రమేశ్వరాఖ్యలింగమహిమారంభః

అథాన్యస్యాపివక్ష్యామిస్థానస్యగిరిజాపతేః। *
కాంచీపురేమహాపుణ్యేధన్యైరన్వహమాశ్రితే॥ (౧
అత్రైవమణికంఠస్యానైఋతేభువివిశ్రుతం। *
వ్యాసశ్రాంతాశ్రయంనామస్థానంవ్యాసార్చితంపురా॥ (౨
పురావ్యాసోమునివరఃకృష్ణద్వైపాయనోమహాన్। *
కలేరాగమనాద్భీతఃకాశ్యాంవాసంచకారహి॥ (౩
తత్రతమ్మునయస్సర్వేసర్వయోగీశ్వరేశ్వరం *
దృష్ట్వాపృచ్ఛన్సుఖాసీనంవేదవేదాంతనిర్ణయం॥ ౪
శ్రుత్వాతస్మాన్మునిశ్రేష్ఠాఃప్రహృష్టేనాంతరాత్మనా। *
నిర్ణయంపరిపప్రచ్ఛురేకార్థత్వేనసాదరం॥ (౫
సమునిస్తుతదామోహాత్పూర్వోక్తార్థవిరోధినీం। *
వాచంవాబాహుమాఖ్యేణసర్వేషాంతత్రశృణ్వతాం॥ (౬
ఆలోక్యసర్వశాస్త్రాణివిచార్యాశుపునఃపునః। *
ఇదమేకంసునిష్పన్నంధ్యేయోనారాయణస్సదా॥ (౭
సర్వేషామేవశాస్త్రాణాంనిర్ణయస్సత్యమీరితః। *
సత్యంసత్యంపునస్సత్యముద్ధృత్యభుజముచ్యతే॥ (౮
వేదాచ్ఛాస్త్రంపరంనాస్తినదైవంకేశవాత్పరం। *
వదత్యస్మిన్మునీశానైవిరుద్ధార్థంశ్రుతేస్మృతేః॥ (౯

అయంనత్వజముఖ్యానాం శ్లాఘ్యాస్మాకం శ్రుతేస్స్మృతేః। *
ఇతిసంవిగ్నమనసః ప్రోచుః కలుషితాశయాః॥ (౧౦
మునేత్వయోక్తం సత్యంచేద్విశ్వేశాగ్రేఘణాద్యనః। *
ఇత్యుక్తం మునిభిస్సర్వైర్వచో వ్యాసో దధచ్ఛ్రుతౌ॥ (౧౧
ఉత్థాయమార్గ్యాద్దుర్బుద్ధిర్విశ్వేశాంతికమాశ్రితః। *
ఉద్ధృత్యాత్మభుజద్వంద్వముచ్చైరగ్రేస్యతస్థివాన్॥ (౧౨
సత్యం సత్యం పునస్సత్యముద్ధృత్యభుజముచ్యతే। *
వేదాచ్ఛాస్త్రంపరంనాస్తి నదైవం కేశవాత్పరం॥ (౧౩
ఇత్యుచ్చైర్గోస్మహతోవ్యాసః షపాఠమతివిభ్రమాత్। *
శివస్యసర్వవాచ్యత్వాత్ప్రీతో దేవ్యాతదాస్థితః॥ (౧౪
తదానందీశ్వరః క్రుద్ధశ్శాపేనైనమయోజయత్। *
తత్ప్రభావేన వైచిత్ర్యం వ్యాసబాహురచంచలః॥ (౧౫
అతిష్ఠదచల స్తబ్ధః స్తంభితోపలసన్నిభః। *
వ్యాసోపిపునరాకృష్టుం తదాచలయితుంకరం॥ (౧౬
అశక్నువం స్తదా రేజేజయ స్తంభ ఇవాగ్రతః। *
చకారసహసాధ్యానం వైష్ణవం సమునిర్హృది॥ (౧౭
ధ్యాయత స్తస్యసహసా విష్ణుః కృష్ణవపుర్ధరః। *
విష్ణుకృత వ్యాసధిక్కారః॥ ఆవిర్భూయాథసంక్రుద్ధః ప్రోవాచమునిమచ్యుతః॥ (౧౮
మునేకథమధిక్షిప్తం మయ్యజ్ఞానాత్త్వయాధునా। *
కోయంతవమహామోహోభ్యాస్తవేదస్యసర్వదా॥ (౧౯
సునిశ్చితమహావాక్యజ్ఞానస్యసుధియోధునా। *
శంభుస్సర్వేశ్వరస్సర్వైర్ధ్యేయశ్శాస్త్రైషునిశ్చితః॥ (౨౦

సర్వమన్యత్పరిత్యజ్యశివఏవశివంకరః। ※
ధ్యేయఇత్యాగమార్థోపిధ్యాతారఃపశవోవయం॥ (౨౧
తత్సాన్నిధ్యాత్పశుర్ధ్యేయఏకశ్శాస్త్రస్యనిర్ణయః। ※
ఆచారశ్చాపిసర్వేషామయంమోహోమహాంస్తవ॥ (౨౨
అత్రమేవచనంవ్యాసశ్రుణుమాధయథార్థవత్। ※
యచ్ఛృత్వాసర్వభూతానాంశివఏవభవేన్మతిః॥ (౨౩
యజ్ఞకర్తాచదేవేంద్రోవేదకర్తాచవాక్పతిః। ※
అహంసర్వజగత్కర్తామమకర్తామహేశ్వరః॥ (౨౪
తస్యదేహాధిదేవస్యకర్తాకోపినవిద్యతే। ※
సఏవసర్వజగతాంప్రవర్తకనివర్తకః॥ (౨౫
తస్యలింగంమయారాధ్యచారుచిత్రంమయాసహ। ※
ఇదంవిష్ణుపదంప్రాప్తంబ్రాహ్మంచబ్రహ్మణాపురా। (౨౬
సర్వేషామపిదేవానాంపదప్రాప్తిస్తథైవనః। ※
తమేవశరణంగచ్ఛమోహంత్యజమునేధునా॥ (౨౭
అన్యథాచేత్స్వయంనష్టఃపరాన్నాశయసిధ్రువం। ※
ఇతిక్రుద్ధస్యవైవిష్ణోర్వచశ్శ్రుత్వాతినిష్ఠురం। (౨౮
విహాయతృణవద్దేవాన్మునిశ్శివముమాపతిం। ※
మునీనపిచతాన్వ్యాసఃప్రోవాచసముదీక్ష్యసః॥ (౨౯
అహోమునివరామోహయుష్మాకంమమయాదృశః। ※
వత్సస్నాతోప్యనడుహేత్యర్థశ్రద్ధేయఈదృశః॥ (౩
యూయంహ్యధీతవేదాంతాన్యాయసంచారపూర్వకం। ※
విశ్వఇత్యేవవిదితోవిష్ణుర్విశ్వాధికశ్శివః। (౩౧

వ్యాససంస్తుతశంభుప్రభావః

యజ్ఞో విష్ణుశ్శివో రాజా హ్యధ్వరస్యేతి విశ్రుతః । *
మాయీతి న శివః ప్రోక్తో స శివః పరమాకృతిః ॥ (౩౨
జగద్విష్ణుమయం సర్వం జగతాం పతిరీశ్వరః ॥ *
విష్ణుర్యోనిరితి ప్రోక్తః పురుషో రుద్ర ఈరితః ॥ (౩౩
తదర్థో బహుభిశ్శాస్త్రైః పురాణైశ్చాపి నిశ్చితః *
కస్సందేహో త్ర వదత కిమర్థం మాం చ పృచ్ఛథ ॥ (౩౪
బుద్ధిమోహేన మూఢం మాముపేత్య ధ్వం మునీశ్వరాః । *
వ్రజామ శరణం సర్వే వయం పశుపతిం ప్రభుం ॥ (౩౫
ఈశేన పూజితః కో వా కేన వేశో న పూజితః । *
స్మితేన త్రిపురం దగ్ధం వీక్షణేన మనోభవః ॥ (౩౬
కాలకూటవిషం కేన ఘోరం కంఠే నివేశితం । *
యత్క్షణేన మహావిష్ణుః కృష్ణశ్శుక్లో భవత్స్వయం ॥ ౩౭
దక్షాధ్వరే సురాస్సేంద్రా యదీయే నైవ దండితాః । *
బ్రహ్మణశ్చ శిరశ్ఛిన్నం పంచమం యన్నఖేన వై ॥ (౩౮
నారసిహ్మస్తు యేనైవ శరభేణ నిషూదితః । *
వరాహః కచ్ఛపశ్చాపి నిగృహీతః పినాకినా । (౩౯
కాలో దండధరో దండం నీతః స్వేష్టాహితోంఘ్రిణా ॥ *
యదంగుష్ఠాగ్రచలనాద్రావణో రాక్షసాధిపః । (౪౦
పపాత మూర్ఛితో త్యర్థమధో యో రజతాచలాత్ । *
ఆరోపితో యేన శూలం విష్వక్సేనో పి చాంధకః । (౪౧
యస్యాశక్తిః పరా రమ్యా భావగమ్యా మనోరమా । *
స ఏవ సర్వశాస్త్రాణాం నిర్ణయస్సముదాహృతః ॥ (౪౨

తస్యాంఘ్రికమలద్వంద్వం వ్రజామి శరణం సదా। ❊
యన్నామవదతామేకం వాజిమేధశతాధికం॥ (౪౩

యద్దానతేరల్పతరం పదం మాహేంద్రమీరితం। ❊
యత్ స్తుత్యా సర్వలోకాప్తిర్యస్యార్చా మోక్షదాయినీ॥ (౪౪

అన్యం వేద్మి న శంభోస్తదహం మహ్యం ప్రసీదతు। ❊
సత్యేనానేన తపసా సాంబస్సర్వజ్ఞ ఈరితః॥ (౪౫

ఇతి ప్రార్థయతేతస్మై ప్రససాద పినాకధృక్। ❊
ఆరుహ్య ధవళం వాహం కకుద్మంతం మహోన్నతం। (౪౬

ఆలింగ్య గిరిజాం దేవీ మర్భకాభ్యాం పరిష్కృతః। ❊
హరిణా బ్రహ్మణా దత్తపాదసంవాహనాదృతః॥ (౪౭

ఆరాల్లేఖకరోన్ముక్తపుష్పవృష్టిభిరర్చితః। ❊
ఆఖండలాగ్నిశమననిశాచరజలేశ్వరైః॥ (౪౮

హరిణధ్వజయక్షేశశూలపాణిభిరావృతః। ❊
నందీశ్వరకరోత్క్షిప్తశ్వేతచ్ఛత్రావృతాంతరః॥ (౪౯

రుద్రకన్యాకరానేకవీజ్యమానప్రకీర్ణకః। ❊
తాళవృంతానిలోద్ధూతసురసింధూర్మిభూషితః॥ (౫౦

సూతమాగధసంగీతకమణవృత్తానుమోదితః॥ ❊
వ్యాజహారస్మితవ్యాజహారచారుభుజాంతరః॥ (౫౧

వ్యాసం శీతాంశుతిలకో వ్యాసక్తాత్మాంఘ్రిమానసం। ❊

—❊ఈశ్వరఉవాచ❊—

విప్రషేకిమిదం మాఖ్యా ద్వ్యాసస సాహసికో భవాన్॥ (౫౨

శంభుకృతవ్యాసశిక్షాపూర్వకస్వమహిమాప్రకటనం॥

అవిజ్ఞాతానుభావామేసర్వేయాంతిపరాభవం। *
యమద్యశపథైరగ్రేప్రతిజానాసిమూఢధీః॥ (౫౩
సోయంపశ్యాధునాపాణిపాదసంవాహనోద్యతః। *
మమవామాంగసంభూతోమురారిర్మమసేవకః। (౫౪
దక్షిణాంగభవోప్యేషబ్రహ్మామత్పరిచారకః॥ *
మయిశ్రద్ధాసమాయుక్తావిమౌమద్భక్తపుంగవౌ। ౫౫
అవిముక్తాస్సదాసన్నాసదామన్నామజాపకౌ॥ *
ఇతఃపశ్యాత్మనోమూర్ధ్నిమాలాబ్రహ్మకపాలకాః। (౫౬
పరార్ధేషుపరార్ధేషుపరేతేషువిధాతృషు॥ *
అమూరన్యామురారీణామాయుషోంతముపేయుషాం। (౫౭
అస్థిమాలాశ్శిరోగ్రీవాకటిబాహుషుసంయుతాః। *
అహమేకోజగన్మృత్యుర్మహాగ్రాసోస్థిభూషణః। ౫౮
గ్రసేయమేవసకలంసృజామివిసృజామిచ॥ *

యస్యబ్రహ్మచక్షత్రంచఉభేభవతఓదనం। (౫౯
యస్యోపసేచనంమృత్యురద్వితీయస్సనాతనః॥ *
అనిత్యానాంతథాస్థీనినిత్యత్వావగమాయచ। (౬౦)
సృజామివిసృజామీదంసచరాచరమన్వహం॥ *
త్వంతువేదవిదాంశ్రేష్ఠోవేదాంతార్థవిచారణః। (౬౧
మాముపాస్యభవైరద్యవిముక్తస్స్వాత్మసంసృతేః॥ *
ఇత్యుక్త్వాంతర్దధేదేవస్సాంబస్సంసారభేదనః। (౬౨
వ్యాసోపిభీతభీతస్సన్శ్రుత్వాశంభోస్సుభాషితం॥ *
ముహూర్తంధ్యానమాస్థాయశర్వస్యగిరిజాపతేః। (౬౩

అహోమౌర్ఖ్యంమమాద్యాభూత్ ధిఙ్మాంబాలిశమీదృశం॥
అథవాద్యమయాజ్ఞాతమజ్ఞానస్యాస్యకారణం। ౬౪
సర్వస్యాపిజనస్యేహదేవావిఘ్నక్రియాపరాః॥ *
కాశ్యాంవిశ్వేశ్వరస్వామీకారుణ్యామృతవారిధిః। (౬౫
ప్రసీదతినసందేహోపురభిద్భగవానితి॥ *
ఇతోపికాంచీదేవస్యప్రియాదేవ్యావిశేషతః। (౬౬
తత్రముక్తిస్తుసుకరోనిర్విఘ్నేనకృపాబలాత్॥ *
మృత్యేహముక్తిర్మర్త్యానాంకాంచ్యాంస్మృత్యాఖిలాత్మనాం
నిశ్చిత్యకాంచీమగమద్విశ్వస్యైకామ్రనాయకం॥ *

శంభోర్నే యత్వకథ నజన్యపా పశమనా యకాం చ్యాంవ్యా సలింగప్ర తిష్ఠా ఘట్ట

ఆసాద్యకాంచీంతరసావ్యాసశ్శిష్యగణావృతః। (౬౮
శివగంగాజలేస్నాత్వాశివమారాధ్యసాగజం॥ *
ఏకామ్రమూలనిలయమేణాంకకృతశేఖరం। (౬౯
హారిద్రాతటినీతీరేనివసన్నాశ్రమేశుభే॥ *
శివలింగంప్రతిష్ఠాప్యవ్యాసశ్శ్రీంతాశ్రయేశ్వరం। (౭౦
పూజీయామాసపుణ్యాత్మానిత్యంభూతపతింముదా॥ *
పూజయాతస్యసంతుష్టఃపురారిరమరారిహా। (౭౧
మురారివారిజావాససురాసురనిషేవితః॥ *
ప్రాహహాలాహలజ్వాలాలీలానీలితకంధరః। (౭౨
వృణువిప్రమునేవ్యాస వివిధం తేమనోరథం॥ *
ప్రసన్నోస్మిమునేహ్యద్యపరయాశ్రద్ధయాతవ। (౭౩
గదత్యేవంముదాశంభావగదంకారనాయకే॥ *
భవామయస్యపాపౌఘవిధ్వంసనపటీయసి। (౭౪

వ్యాసశ్శ్రోత్రసుఖంవాక్యంవ్యాకృత్యపునరబ్రవీత్॥ *
యదిప్రసన్నోభగవాన్ యదిదేయోవరశ్చమే। (౧౫
మమశాంతాశ్రమేలింగేసదాసన్నిహితోభవ॥ *
త్వయిసన్నిహితేత్రైవవ్యాసశాంతాశ్రమేశ్వరే। (౧౬
ధర్మార్థీలభతేధర్మమర్థార్థీచార్థమాప్నుయాత్॥ *
కామానవాప్నుయాత్కామీమోక్షార్థీనిర్వృతింపరాం। ౧౭
యంయంప్రార్థయతేభీష్టంతంతంసంప్రాప్యముచ్యతాం॥
విషువాయనకాలేషుగ్రహణేచసమయాంతరే। (౧౮
త్వామాశ్రిత్యభవేన్ముక్తోవ్యాసశాంతాభిధేశ్వరం। *
యోవాకోవాతిథౌయస్యాంకస్యాంవాపిసకృన్నరః॥ (౧౯
శాంతాశ్రయంత్వామారాధ్యమర్త్యోయోనింనసంవిశేత్।
మయాసంస్థాపితేలింగేవ్యాసశాంతాశ్రమేశ్వరే॥ (౨౦
మహ్యంకృపాతిరేకేణప్రసన్నోముక్తిదోభవ। (౧
ఏవంవదత్యథమునౌశ్రుతికర్ణధారే॥ *
సాక్షాత్పరాశరసుతేప్రభురార్తిహంతా। *
సంప్రేక్ష్యతాంగిరిభువంప్రహసన్ తథాస్త్విౕ। *
త్యంతర్హితోభవదసౌసగణస్ససూనుః। ౨౧౧

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాందేశంకరసంహితాయాం
కాంచీ మాహాత్మ్యే వ్యాసశాంతాశ్రమే
శ్వరమహిమానువర్ణనంనామ
దశమోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

ఏకాదశాధ్యాయప్రారంభః.

—ద్విజా ఊచుః—

తాపసాగ్రేసరాద్యత్వం బ్రువాణశ్శివసత్కథాః।
రాజసేగౌతమో దేవ్యై కథయన్నివసద్వ్రతం॥ (౧

శ్రీంతాశ్రమేశమాహాత్మ్యం త్వయా సాధ్వనువర్ణితం।
ఇదానీం పునరన్యేషాం స్థానానాం వద వైభవం॥ (౨

హరిద్రానదీతటే అత్రాది సప్త ఋషి ప్రతిష్ఠిత లింగ మహిమా ప్రారంభః

హరిద్రాతటినీతీరే భుక్తిముక్తిప్రదాయిని।

—కౌశికఉవాచ—

హంతవః కథయిష్యామి స్థానానామథ వైభవం॥ ౩
హరిద్రాతటినీతీరే లింగాని మునిసత్తమైః।
స్థాపితాని చ తైశ్శ్రద్ధాభావితాని మహాత్మభిః॥ (౪
హరిద్రాతటినీ పుణ్యా వికసత్కమలోజ్జ్వలా।
దర్శనస్పర్శనస్నానపానధ్యానైర్విముక్తిదా॥ (౫
అస్యాస్తీరే మునిశ్రేష్ఠైః స్థాపితాని విముక్తయే।
సంతి ప్రియాణి లింగాని శంభోస్సాంబస్య సంతతం॥ (౬
తేషు కాని ప్రవక్ష్యామి శంభోశ్శృణుత సాదరం।
పురాత్రిర్భృగుకుత్సౌ చ వసిష్ఠో గౌతమస్తథా॥ (౭
కాశ్యపశ్చాంగిరాశ్చైవ సప్తైతే తు మహర్షయః।
హిమవచ్ఛిఖరే రమ్యే తపస్తప్త్వా సుదుశ్చరం॥ (౮

బ్రహ్మాణంతేసమాలోక్యప్రాహుర్దుఃఖాతంకృపాబలాత్। *
ప్రణమ్యపరయాభక్త్యాపప్రచ్ఛుర్ముక్తిముక్తిదం॥ (౯
దేవకేనజనాస్సర్వేపారంగచ్ఛంతివారిధేః। *
సంసారస్యాస్యవిజ్ఞానహీనావేదవివర్జితాః॥ (౧౦
అనాయాసేనలోకేశకృపయావదపద్మజ। *

—*బ్రహ్మోవాచ*—

సాధుపృష్టంమహాప్రాజ్ఞైర్విద్వద్భిశ్చవిచక్షణైః॥ (౧౧
శృణుధ్వమత్రవక్ష్యామిసర్వేషాంముక్తికారణం। *
ధర్మస్తుసర్వదాశంభోస్తుష్టికృత్త్వేననిర్వృతః॥ (౧౨
సోపిద్విధావిభక్తోత్రవేదవేదాంతకోవిదైః। *
పశుధర్మఃప్రథమతఃపతిధర్మస్తతఃపరం॥ (౧౩
పశుధర్మక్షయఃకాలాత్పతిధర్మోక్షయాస్మృతః। *
వజ్రతండులవన్నైవనశ్యోభోగశతైరపి॥ (౧౪
ఇష్టాపూర్తానికర్మాణిపశుధర్మాత్మకానివై। *
శివస్మరణమారభ్యశివధర్మస్తుసంస్మృతః॥ (౧౫
ప్రతిష్ఠాంతస్తులింగస్యసర్వేషాముత్తమోత్తమః। *
శివభక్తవరస్యాపిప్రతిష్ఠాతద్వదీరితా॥ (౧౬
శివక్షేత్రేషుతత్పుణ్యంకోటికోటిగుణోత్తరం। *
తతోకోటిగుణితంకాంచ్యాంసంఖ్యాతస్యనవిద్యతే॥ (౧౭
కాంచీస్మరణమాత్రేణకాశీవాసఫలంస్మృతం। *
తస్మాత్కాంచీపురీశ్రేష్ఠాసర్వేషాముత్తమోత్తమా। (౧౮

శివభక్తప్రతిష్ఠాపితభువనేతద్వదీరితా। ❋
ఇతిబ్రహ్మముఖాద్వాక్యంశ్రుత్వాతాపసపుంగవాః॥ (౧౯
ప్రహృష్టమనసస్సర్వేకాంచీపురముపాగమన్। ❋
తత్రస్నాత్వాశుభేతీర్థేశివగంగాభిధేశివం॥ (౨౦
ఏకామ్రనాథంసంపూజ్యప్రణిపత్యమునీశ్వరాః। ❋
హరిద్రాతటినీతీరేశ్రాంతాశ్రయసమీపతః॥ (౨౧
స్వస్వనామ్నాశలింగానిసంస్థాప్యాసర్చ్చరాదరాత్। ❋
అత్రిరత్రీశ్వరంలింగంభృగుర్భార్గవముత్తమం॥ (౨౨
కుత్సఃకౌత్సంమహాదేవంవసిష్ఠోవాగ్విదాంవరః। ❋
వసిష్ఠేశ్వరనామానంగౌతమోగౌతమేశ్వరం॥ (౨౩
కాశ్యపఃకాశ్యపేశానమంగిరామునిరాదరాత్। ❋
సర్వేమునిగణశ్రేష్ఠావేదవేదాంతపారగాః॥ (౨౪
మహాదేవంసమారాధ్యముదాయుక్తాస్తుస్తువుంజగుః। ❋

—❋మునయఊచుః❋—

అస్మభ్యమీశశశిచూడసదానుకంపా। ❋
కృష్టస్వచిత్తనగజారమణామలాంగ। ❋
భక్తప్రియాద్యవితరాంఘ్రిసరోజభక్తిం। ❋
ముక్తిస్తయాభవతియత్సకలాత్మభోగ్యా॥ (౨౫
పూజాన్నృణాంతవకరోతిగృహేషుమత్త। ❋
మాతంగవాజిగణసంకులమంగణాగ్రం। ❋
రాకాశశాంకవదనాభిరమందధీభి। ❋
ర్యోషిద్భిరీశతనయైస్సుగుణైర్ద్విజైశ్చ॥ (౨౬

త్వత్పాదపద్మయుగళేసుమనోమనుష్యః। *

పత్రంతదేకమపివాసకృదర్పయిత్వా। *

తీర్ణాత్మసంసృతిమహాంబుధిరాదృతాంఘ్రి। *

ర్దేవైఃకరోతిజగదాపదపాకృతింసః॥ (౨౭

ఇతిస్తుతోమునిగణైశ్శివఃప్రాదుర్భవన్వచః। *

శుభంసమాదదేహృష్టోదేవీమాలోక్యసస్మితం॥ (౨౮

అత్రేభృగోమునేకుత్సవసిష్ఠస్తువతాంవర। *

గౌతమాద్యమహాభాగకాశ్యపాంగిరసాంవర॥ (౨౯

వైవస్వతేంతరేసప్తమునయోభవతాజ్ఞయా। *

అంతేమన్వంతరస్యాస్యవిముక్తామామవాప్స్యథ॥ (౩౦

శ్రుత్వాతుమునయశ్శంభోర్వచశ్శుభతరంహితం। *

కృతాంజలిపుటాస్సర్వేప్రహృష్టావాక్యమబ్రువన్॥ (౩౧

భగవన్దేవదేవేశవిజ్ఞప్తిశ్శ్రూయతామియం। *

అస్మాసుస్థాపితేష్వేషులింగేషుశివసప్తసు॥ (౩౨

సదాజనవిముక్త్యర్థంసాన్నిధ్యంకురుశంకర। *

సప్తస్థానకృతశ్రద్ధానభూయోపిభవాశ్రయాః॥ (౩౩

మృత్యుర్దారిద్ర్యమేతేషాంపాపామయవిషవ్యథాః। *

నైవాస్యుస్సంతతేస్తస్యవిచ్ఛిత్తిఃకరుణానిధే॥ (౩౪

అథదత్వాఖిలంశంభురేభ్యోంతర్ధానమాపసః। *

సప్తస్థానమనుప్రాప్యముక్తోభవతిమానవః॥ (౩౫

—*కౌశికఉవాచ*—

అథాన్యస్యాపివక్ష్యామిస్థానస్యసుసమాహితాః। *

పరాశరేశ్వర మహిమానువర్ణనమ్

శృణుధ్వంబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠామాహాత్మ్యంవిస్మయావహం ౩౬
సప్తస్థానోత్తరేచాస్తిపారాశర్యంశివప్రియం। *
స్థానంముక్తికరంన్నౄణాంసర్వసిద్ధికరంపరం॥ (౩౭
యత్రపూర్వంసమారాధ్యశక్తిసూనుఃపరాశరః। *
రక్షోఘ్నంయజ్ఞమారభ్యదదాహసనిశాచరాన్॥ (౩౮,
పితృఘ్నాన్క్రోధతామ్రాక్షోవ్యాసతాతోమహాద్యుతిః। *

—*ద్విజా ఊచుః*—

కథందదాహరక్షాంసిశక్తిసూనుఃపరాశరః॥ (౩౯
శక్తిశ్చసహతోయేనరాక్షసేనసహానుజైః। *

—*కౌశిక ఉవాచ*—

పురావసిష్ఠదాయాదాశ్శతమాసన్మహౌజసః॥ (౪౦.
జ్యాయాన్శక్తిర్మహాభాగఃప్రజాపతిసమోమునిః। *
విశ్వామిత్రస్తుసతతంవసిష్ఠస్పర్ధయాన్వితః॥ (౪౧
చోదయామాససమునిస్సుదాసంనామరాక్షసం। *
సతురాజావసిష్ఠేనశప్తోరాక్షసతాంగతః॥ (౪౨
భక్షయామాససమునీన్వాసిష్ఠాన్రాక్షసఃక్రుధా। *
శ్రుత్వావసిష్ఠస్తుతదావృత్తాంతమతిదుస్సహం॥ (౪౩
వసిష్ఠోహతపుత్రోసౌసదారోతిరురోదహ। *
ఆరుహ్యచైచ్చగిరేశ్శృంగంసపపాభృశదుఃఖితా॥ (౪౪
తదాధరాధరాద్విప్రప్రస్నాచసాక్షాదరుంధతీ। *
మూర్ఛితఃపునరుత్థాయలబ్ధసంజ్ఞోమునీశ్వరః॥ (౪౫
అరోదీత్సశతస్యైవపుత్రాణాంనామకీర్తయన్। *
అరుంధతీకరాగ్రాభ్యాంజఘ్నేజఠరమాత్మనః॥ (౪౬

దదతీ శ్రుణ్వతాం దుఃఖం పరిదేవనవర్ణనైః। *
అరుంధతీస్నుషా శక్తేర్భార్యా దోహదవత్యపి॥ (౪౭
జఘాన జఠరం దుఃఖాద్వ్యాలుఠంతీ ధరాతలే। *
దృష్ట్వా వసిష్ఠస్తాం తాదృఙ్ఘ్నంతీం గర్భమందిరం॥ (౪౮
హా హేతి విలపన్ దుఃఖాద్రురోద భృశవేపితః। *
అబ్రవీత్కిమిదం వత్సే మమ సంతానమందిరే॥ ౪౯
ప్రహరంతీ వసిష్ఠస్య కులం హంతుం సముద్యతా। *
శ్వశురోక్తమిదం శ్రుత్వా భీతా తూష్ణీం స్నుషాభవత్॥ (౫౦
గర్భస్తు తత్ప్రహారార్త్తో రురోదాత్ర తదాద్భుతం। *
శ్రుత్వా వసిష్ఠః కేనోక్తమితి సంచింత్య తిష్ఠతి॥ (౫౧
ఆవిర్భూయావదద్విష్ణుర్వాసుదేవో జనార్దనః। *
త్వత్పౌత్రరోదనం బ్రహ్మన్ మాభూత్తే దుఃఖకారణం॥ (౫౨
బ్రహ్మర్షే మా కృథా దుఃఖం త్వం తు సంతానకారణాత్। *
పౌత్రస్తే బ్రహ్మవిచ్ఛ్రేష్ఠశ్శివభక్తో భవిష్యతి॥ (౫౩
అచిరాదేవ గర్భస్థో మత్సమస్సకలార్థవిత్। *
ఇత్యుక్త్వాంతర్దధే విష్ణుర్మునీనాం తత్ర పశ్యతాం॥ (౫౪
వసిష్ఠో హతపుత్రోపి సావకామయత వైరుషా।
విందేయం సంతతిం పౌత్రం తేనాహం పుత్రఘాతవాన్॥ (౫౫
అసౌదాసాన్ దహేద్యశ్చ రాక్షసాన్ నిజతేజసా।
ఇతి సంచింత్య చ మునౌ సభార్యే తత్ర తిష్ఠతి॥ (౫౬
తతోచిరేణ కాలేన జాతస్సాక్షాత్పరాశరః। *
జాతమాత్రే మునిప్రదేశక్తిసూనౌ పరాశరే॥ (౫౭

వవర్ష రుధిరం మేఘా రాక్షసానాం పురే పురే। *
వసిష్ఠో జాతకర్మాదీన్ చకారాస్యాశు ధర్మతః॥ (౫౮

తతః కదాచిత్తాం పుత్రో మాతరం ప్రేక్ష్య దుఃఖితః। *
అపృచ్ఛదాస్థితోఽంకం తామదృశ్యంతీం మహాత్మనాం॥ ౫౯

మాతః కిమంగళైస్త్రీనావర్తసే క్వను మే పితా। *
శ్రుత్వేతి వాక్యం బాలస్య రుదంతీ ప్రాహ తం సతీ॥ (౬౦

వత్స తే భక్షితః పుత్ర పితా క్రూరేణ రక్షసా। *
మమాద్య మందభాగ్యాయాస్త్వం తు జాతః కుమారకః॥ (౬౧

ఇత్యుక్త్వా భృశదుఃఖేన రురోద ఘననిస్వనా। *
మునిదారాశ్చ తత్రస్థా రురుదుస్తేన దుఃఖితాః॥ (౬౨

అరుంధతీ వసిష్ఠాచ మునయశ్చ తపోధనాః। *
బాలః క్రుద్ధస్తదా ప్రాహ భక్ష్యామి నిఖిలం జగత్॥ ౬౩

సమారాధ్య మహాదేవం సంహర్తారం పినాకినం। *
శ్రుత్వా వసిష్ఠస్తద్వాక్యం బాలం ప్రోవాచ హృష్టధీః॥ (౬౪

జగతాం నాపరాధోఽస్తి శృణు వత్స వచో మమ। *
రాక్షసానామభావాయ కురు సర్వేశ్వరార్చనం॥ (౬౫

పైతామహం వచః శ్రుత్వా ప్రోవాచ పునరర్భకః। *
తాత కుత్ర శివేష్టేహం స్థానే కుర్యాం తదర్చనం॥ (౬౬

సద్యః ప్రీతికరం శాస్త్రదృష్టం సర్వోత్తమం వద। *

——*వసిష్ఠ ఉవాచ*——

సాధు పృష్టం త్వయా వత్స స్థానం సర్వార్థసిద్ధిదం॥ ౬౭

స్మరణాన్మోక్షదం న్నాణాం కాంచీస్థానమనుత్తమం। *
తత్రైకదివసే నైవ శివస్తుష్యతి దేహినాం॥ (౬౮

పాపిష్ఠానామపి విభుః కింపునస్త్వాదృశాత్మనాం॥ *
సురాసురమునీంద్రైశ్చ మనుష్యోరగరాక్షసైః॥ (౬౯

తత్ర తత్సిద్ధిస్తతః ప్రాప్తాస్సర్వైరస్మాస్మదాదిభిః। *
వాసిష్ఠం వచనం శ్రుత్వా వహ్న్యాదికృత్వా పరాశరః॥ (౭౦

స్వమాత్రనుమతః పశ్చాత్కాంచీం సత్వరమభ్యగాత్। *
కంపాతరంగిణీవాతచుంబిత శ్రమసంహతిః॥ (౭౧

తత్ర తీర్థే కృతస్నానస్సాంబమేకామ్రనాయకం। *
సమారాధ్య యథాశ్రద్ధం హారిద్రాతటినీతటే॥ (౭౨

ఉత్తరే పశ్చిమే తస్య మణికంఠేశ్వరస్య వై। *
శివలింగం ప్రతిష్ఠాప్య పూజయామాస భావతః॥ (౭౩

స్వనామ్నా శక్తిపుత్రోత్ర తస్యాభీష్టఫలసిద్ధయే। *
పూజయా తస్య సంతుష్టః పురుషార్థఫలప్రదః॥ (౭౪

ప్రసన్నః పరయా శక్త్యా ప్రాదుర్భూయావదచ్ఛివః। *
వత్సవత్స మునిశ్రేష్ఠ శక్తిసూనో పరాశర॥ (౭౫

వృణీష్వ వరమాత్మేష్టం యద్యన్మనసి వర్తతే। *
ఇతి బ్రువంతం దేవేశం బాలస్సం ప్రేక్ష్య శంకరం॥ (౭౬

వృషోపరి సమాసీనం దేవ్యా దేవం సనామహా। *
స్తుత్వా తు వివిధైః స్తోత్రైర్వవ్రే వరమనుత్తమం॥ (౭౭

పితా మే దేవదేవేశ రక్షసా భక్షితః ప్రభో। *
పితృఘ్నాన్ రాక్షసాన్ శంభో సంహరేయం దయానిధే॥ (౭౮

కేనోపాయేనతన్మేద్య ప్రసీదవరముత్తమం। *
స్థానేచాస్మిన్ త్వయాశంభో ప్రసన్నేనసదాస్యతాం॥ (౪౯

ఈశ్వరఉవాచ

పితరంపశ్యతేవత్స భ్రాతృభిస్సహసంగతం। *
త్వత్పూజయామాంసంప్రాప్తం త్వదాలోకనకౌతుకాత్॥
రక్షోఘ్నేనైవయజ్ఞేనపితృఘ్నాన్ తాంశ్చసంహర। *
పరాశరాఖ్యంత్వత్ స్థానంమత్ప్రియంసర్వసిద్ధిదం॥ (౫౦
భవత్వితిమహాదేవః ప్రభురంతరధాత్తదా। ౪
ఇతివిమలమతిర్వసిష్ఠపౌత్రః। *
త్రిపురరిపుంవ్యసనారిమాత్తజంతోః। *
రజనిచరగణందదాహయజ్ఞే। *
శమముపిచాపమహాత్మనాంవచోభిః॥ (౫౨

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందే సనత్కుమార సంహితాయాం
కాళికాఖండే తీర్థప్రశంసాయాం కాంచీమాహాత్మ్యే
పరాశరేశ్వరమహిమానువర్ణనంనామ
ఏకాదశోధ్యాయః

స్మరణాన్మోక్షదం న్నూణాం కాంచీస్థానమనుత్తమం। *
తత్రైకదివసే నైవ శివస్తుష్యతి దేహినాం॥ (౬౮

పాపిష్ఠానామపి విభుః కింపునస్త్వాదృశాత్మనాం॥ *
సురాసురమునీంద్రైశ్చ మనుష్యైరగరాక్షసైః॥ (౬౯

తత్తత్సిద్ధిస్తతః ప్రాప్తాస్సర్వైర్యక్షైస్సదాదిభిః। *
వాసిష్ఠం వచనం శ్రుత్వా హృదికృత్వా పరాశరః॥ (౭౦

స్వమాత్రానుమతః పశ్చాత్కాంచీం సత్వరమభ్యగాత్। *
కంపాతరంగిణీవాతచుంబితశ్రమసంహతిః॥ (౭౧

తత్ర తీర్థే కృతస్నానస్సాంబమేకామ్రనాయకం। *
సమారాధ్య యథాశ్రద్ధం హరిద్రాతటినీతటే॥ (౭౨

ఉత్తరే పశ్చిమే తస్య మణికంఠేశ్వరస్య వై। *
శివలింగం ప్రతిష్ఠాప్య పూజయామాస భావతః॥ (౭౩

స్వనామ్నా శక్తిపుత్రోత్ర స్వాభీష్టఫలసిద్ధయే। *
పూజయా తస్య సంతుష్టః పురుషార్థఫలప్రదః॥ (౭౪

ప్రసన్నః పరయా శక్త్యా ప్రాదుర్భూయావదచ్ఛివః। *
వత్స వత్స మునిశ్రేష్ఠ శక్తిసూనో పరాశర॥ (౭౫

వృణీష్వ వరమాత్మేష్టం యద్యన్మనసి వర్తతే। *
ఇతి బ్రువంతం దేవేశం బాలస్సంప్రేక్ష్య శంకరం॥ (౭౬

వృషోపరి సమాసీనం దేవ్యా దేవం సనామహ। *
స్తుత్వా తు వివిధైస్తోత్రైర్వవ్రే వరమనుత్తమం॥ (౭౭

పితా మే దేవదేవేశ రక్షసా భక్షితః ప్రభో। *
పితృభ్యూనాత్రక్షసాం శంభో సంహరేయం దయానిధే॥ (౭౮

కేనోపాయేనతన్మేద్య ప్రసీదవరముత్తమం। *
స్థానేచాస్మిన్ త్వయాశంభో ప్రసన్నేనసదాస్యతాం॥ (౭౯

ఈశ్వరఉవాచ

పితరంపశ్యతేవత్సభ్రాతృభిస్సహసంగతం। *
త్వత్పూజయామాంసంప్రాప్తంత్వదాలోకనకౌతుకాత్॥
రక్షోఘ్నైనైవయజ్ఞేనపితృఘ్నాన్ తాంశ్చసంహర। *
పరాశరాఖ్యంత్వత్ స్థానంమత్ప్రియంసర్వసిద్ధిదం॥ (౮౧
భవత్వితిమహాదేవః ప్రభురంతరధాత్తదా। ౪
ఇతివిమలమతిర్వసిష్ఠపౌత్ర। *
స్త్రిపురరిపుంవ్యసనారిమార్తజంతోః। *
రజనిచరగణందదాహయజ్ఞే। *
శమమపిచాపమహాత్మనాంవచోభిః॥ (౮–౨౪

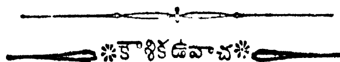
ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందేసనత్కుమారసంహితాయాం
కాశీకాఖండేతీర్థప్రశంసాయాంకాంచీమాహాత్మ్యే
పరాశరేశ్వరమహిమానువర్ణనంనామ
ఏకాదశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

ద్వాదశాధ్యాయప్రారంభః.

కౌశిక ఉవాచ

అతఃపరంప్రవక్ష్యామిసంతిస్థానానిభూరిశః। *
కాంచ్యాంముక్తిప్రదాయిన్యాంమోచకస్యాత్మనాంవిభోః॥౧

అష్టభుజే శ్వరమ హిమాను వర్ణనం

పురానక్రాసురంవిష్ణుస్సంహృత్యేభంరరక్షసః। *
తస్యనక్రాసురస్యైవభ్రాతరోష్టౌమహాసురాః॥ (౨
తపసాతుష్టచిత్తస్యబ్రహ్మణోవరగర్వితాః। *
నక్రాసురస్యహంతారంమహావిష్ణుంజిఘృక్షవః॥ (౩

తతస్తాన్హంతుకామేనహరిణావిశ్వకర్మణా। *
హారిద్రాతటినీతీరేస్వాత్మనోభ్యర్ణదక్షిణే॥ (౪

శివలింగంప్రతిష్ఠాప్యపూజితాత్పరమేశ్వరాత్। *
సంప్రాప్యాష్టభుజాన్విష్ణుర్వివిధాన్యాయుధాన్యపి॥ (౫

ఏకైకేనభుజేనైషతథాలబ్ధాయుధేనచ। *
ఏకైకంయుద్ధసన్నద్ధంక్రుధాదేవఃపృథక్పృథక్॥ (౬

తానష్టావసురాన్హత్వాబభూవాష్టభుజోహరిః। *
తదాప్రభృతితల్లింగంఖ్యాతమష్టభుజేశ్వరం॥ (౭

తల్లింగదర్శనంస్నాణాంభుక్తిముక్తిఫలప్రదం। *

—*కౌశికఉవాచ*—

ఆదీపితేశ్వర ప్రభావః

అథాన్యచ్చప్రవక్ష్యామిశృణుధ్వంబ్రాహ్మణోత్తమాః॥ (౮
పురాసరస్వతీక్రుద్ధాబ్రహ్మయజ్ఞజిఘాంసయా। *
ప్రవాహితానదీవేగాత్ప్రళయాంబునిధిర్యథా॥ (౯
తదామధురిపుశ్శంభువాక్యాద్యజ్ఞావనేరతః। *
శయ్యాస్థానేతతఃపశ్చాత్క్షీరసాగరసంజ్ఞికే॥ (౧౦
తత్రతత్రాశ్రయత్ శయ్యాంనలేభేల్పంఫలంయదా। *
తదానిశీథేసమయేకాంచీంప్రాపమహానదీ॥ (౧౧
భీతోమధురిపుస్తత్రశర్వప్రళయశంకయా। *
నారాయణోతిదుఃఖార్తోయజ్ఞవాటాభిరక్షయా॥ (౧౨
దీపజ్యోతిఃప్రకాశేనజజ్వాలకిలవిశ్వపాః। *
గజాభిరక్షణస్థానపశ్చిమేపురుషోత్తమః॥ (౧౩
ఆదీపితేశ్వరంలింగంప్రతిష్ఠాప్యార్చనాపరః। *
లబ్ధ్వాసిద్ధింమహాదేవాత్తతోయజ్ఞంరరక్షసః॥ (౧౪
అనేకాన్పుకాన్విష్ణుర్వరానాదీపితేశ్వరాత్। *
సంప్రాప్యసన్నిధౌదీపజ్యోతిరాఖ్యోవసత్యసౌ॥ (౧౫
స్వాయమేవయతోవిష్ణుఃప్రాప్యదీపప్రకాశతాం। *
సుభక్త్యాదీపితేశానసన్నిధావాస్థితోనిశం॥ (౧౬
దీపప్రకాశనామాసౌతస్మాదద్యాపిదృశ్యతే। *
విష్ణునాపూజితంలింగంశంభోరాదీపితేశ్వరం॥ (౧౭
యేపశ్యంతినరాస్తేషామీశ్వరోభీష్టదోభవేత్। *
విష్ణుసిద్ధంహితత్థ్స్నానంసర్వపాపప్రణాశనం॥ (౧౮

దీపప్రకాశవిష్ణోస్తుదక్షిణేబాణపాతనే। *
ప్రహ్లాదరక్షకఃపూర్వంనరసిహ్మాకృతిర్హరిః॥ (౧౯
హిరణ్యకశిపుంహత్వాతద్దోషస్యనివృత్తయే। *
శివలింగంప్రతిష్ఠాప్యపూజయిత్వాతిభక్తిమాన్॥ (౨౦
తత్ప్రసాదాన్నివృత్తాఘస్తత్రైవేశ్వరపూజకః। *
వర్తతేనరసిహ్మాఖ్యోహరిశ్శివబలిప్రియః॥ (౨౧

నారసిహ్మేశ
తేనప్రతిష్ఠితంలింగంనారసిహ్మేశ్వరాభిధం। *
యేపశ్యంతినరాభక్త్యాతేయాంతిక్వాపినాపదం॥ (౨౨

—*కౌశికఉవాచ*—

జైగిషవ్యేశ్వరమహిమా॥
అథాన్యదపివక్ష్యామిశృణుధ్వంద్విజపుంగవాః। *
అవిముక్తేమహాక్షేత్రేవిశ్వేశారాధకోమునిః॥ (౨౩
తాపసానాంబ్రహ్మవిదామగ్రగణ్యశ్శివార్చకః। *
శివశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞశ్శివమంత్రపరాయణః॥ (౨౪
జైగిషవ్యోమునిశ్రేష్ఠశ్శిష్యైర్బహుభిరన్వితః। *
కదాచిత్పుణ్యక్షేత్రాణాంప్రశంసాయాంమునీశ్వరైః॥ (౨౫
తర్కితాయాంతారతమ్యవిచారణపరైస్తదా। *
కాంచీపురీప్రభావోభూదవాఙ్మానసగోచరః॥ (౨౬
అవిముక్తప్రభావానామపికోటిగుణోత్తరః। *
ఏకామ్రనాథమహిమావాచాతీతస్సవర్ణితః॥ (౨౭
శ్రుత్వాతంజైగిషవ్యోత్రస్వచ్ఛాత్రైఃపరివారితః। *
విశాలాక్షీపతింనత్వాకాంచీపురదిదృక్షయా॥ (౨౮

విశ్వనాథాభ్యనుజ్ఞాతఃకాంచీంప్రాప్యముదాన్వితః। *
దృష్ట్వాకాంచీపురీంరమ్యాంవిస్మయాక్రాంతమానసః॥ ౨౯
ప్రణమ్యబహుధాకాంచీంస్తుతించక్రేమునీశ్వరః। *
సార్ధత్రికోటిలింగానామాస్పదీకృతభూమయే॥ (౩౦
అనేకకోటితీర్థౌఘమండితాయైనమోనమః।
త్రయస్త్రింశత్కోటిదేవమందిరాయితకుక్షయే॥ ౩౧

పంచయోజనవిస్తీర్ణవిష్వజ్మితభువేనమః।
ముక్తికన్యాజనన్యైచనమస్తేభుక్తిదాయిని॥ (౩
కాంచీపుర్యైనమస్తేస్తుకలికల్మషనాశిని।
ఏకామ్రనాథహృత్పద్మద్యుమణిద్యుతయేనమః॥ (౩
ఇతిస్తుత్వాముహుర్నత్వాశివగంగాజలేమునిః।
స్నాత్వాసశిష్యస్సంపూజ్యశ్రీమదేకామ్రనాయకం॥ ౩
ప్రణమ్యప్రార్థ్యదేవేశంజైగిషవ్యఃప్రతిష్ఠితుం।
శివలింగమనుజ్ఞాతస్తేనకాంచీస్థరేతదా॥ ౩
పురీంప్రదక్షిణీకుర్వన్హారిద్రాతటినీతటే।
వేగవత్యుత్తరేతీరేనారసింహ్మేశపూర్వకే॥ (౩
శివలింగంప్రతిష్ఠాప్యకూపంచోత్పాద్యపార్శ్వతః।
ద్రోణారామంవిధాయాత్రపుణ్యకూపోదకైర్మునిః॥ (౩
అభిషిచ్యతదారామద్రోణపుష్పైస్సమర్చయత్।
తత్పూజయాప్రసన్నాత్మాతమువాచమహేశ్వరః॥

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

జైగిషవ్యమునేతుభ్యంప్రసన్నోస్మిమహాపూజయా।
వరంవృణుమహాయోగిన్యత్తేమనసివర్తతే॥

ఇత్యాకర్ణ్యమహేశస్యవాక్యంతాపసపుంగవః। *
ప్రత్యువాచమహేశానంవృషస్థంసాంబమానతః॥ (౪౦
భక్తవత్సలదేవేశకరుణామృతవారిధే। *
సంసారసాగరాద్భీతంత్రాహిమాంనతమోక్షద॥ (౪౧
సాయుజ్యంతవవాంఛామిపునరావర్తివర్జితం। *
మయాస్మిన్ పూజితేలింగేసాన్నిధ్యంసర్వదాస్తుతే॥ (౪౨
లింగమేతత్ప్రణమతాంసంతుసర్వార్థసిద్ధయః। *
మయార్చితమిదంలింగంమన్నామాంకితమస్తువై॥ (౪౩
దోర్భిణైః పూర్ణమిదంస్థానంబల్యర్థంతేమగర్వితైః। *
తస్మాద్దోర్భిణవనంనామఖ్యాతమస్తుధరాతలే॥ ౪౪
తచ్ఛ్రుత్వాశంకరోబ్రహ్మన్ యద్యత్పృష్టంత్వయాధునా। *
తత్తద్భవతుసర్వంమత్ప్రసాదాదితిశంకరః॥ (౪౫
ఉక్త్వాలింగేంబయాసాకంతిరోధానంగతశ్శివః। *
తదాప్రభృతితల్లింగంజైగిషవ్యేశ్వరస్మృతం॥ (౪౬
పుణ్యందోర్భిణవనంతచ్చఖ్యాతంకాంచ్యామఘాద్ద్విజాః। *
తల్లింగదర్శనంపుంసాంపురుషార్థప్రదంధ్రువం॥ (౪౭
తస్యపశ్చిమదిగ్భాగేదక్షేచాపీపితేశితుః। *
ఫణాధరేశ్వరంనామస్థానమీశప్రియంమహత్॥ (౪౮
వేగవత్యుత్తరేతీరేపిశ్వేశేష్టతమంశుభం॥ *
పురాకద్రుస్సుపర్ణీచస్పర్థేతామాత్మరూపయోః॥ (౪౯
సాకద్రురజయద్రూపైస్సుపర్ణీమహిసూస్తదా। *
కారాగృహేతుసంస్థాప్యకాశ్యపస్యప్రియాప్రియాం॥ (౫౦

గరుడేశఫ ణాధరేశ్వ రయోఃప్ర భావః

ఉవాససుచిరంకాలంసుపర్ణీభృశదుఃఖితా। *
తపసాకాశ్యపాత్ప్రీతాల్లేభేసావినతాసుతం॥ (౫౧
సుపర్ణీగరుడంశూరమువాచవరయాముదా। *
పుత్రమాంమోచయక్షిప్రంత్వత్ప్రభావేనమానద॥ (౫౨

పురాకద్ర్వాహమాపృష్టాతృతీయస్యామితోదివి। *
అమృతంసోమసంభూతంవర్తతేరక్షితంసురైః॥ (౫౩
తదాహృత్యస్వమాత్మానంతేనమూల్యేనమోచయ। *
తత్సోమసంభవంస్వాదుపీయూషందివిరక్షితం॥ (౫౪

దేవైరానీయయత్నేనమాంమోచయమహామతే। *
ఇతిమాతృవచశ్శ్రుత్వాసుపర్ణఃపతతాంవరః॥ (౫౫

ప్రణమ్యమాతరంసాక్షాత్పితరంకాశ్యపంతథా। *
ఆసాద్యతరసానాకమమృతాహరణోద్యతః॥ (౫౬

తత్రతైర్రక్షిభిర్యుద్ధమభవద్వినతాభువః। *
తచ్ఛ్రుత్వాదేవరాజోపిసహసాయోద్ధుమాగతః॥ (౫౭
తేనాభూత్తుములంయుద్ధంపక్షిరాజస్యధీమతః। *
ముమోచవజ్రంవృత్రారిస్సుపర్ణాయమహాత్మనే॥ ౫౮
తేనాంగరుహమస్యైకంరుగ్ణంవజ్రేణవజ్రిణః। *
సుపర్ణఃకుపితోవజ్రపాణింతుసహదంతినా॥ (౫౯

పక్షవాతేననిర్ధూయజహారామృతమద్భుతం। *
తతోజగామగగనంసుపర్ణఃపతతాంవరః॥ (౬౦

తత్సర్వమంతరావిష్ణుశ్శ్రుత్వాసద్యస్త్వరాన్వితః। *
సుపర్ణేనసమభ్యేత్యచకారకదనంమహత్॥ (౬౧

త్రిసప్తదినమన్యోన్యమవిశ్రాంతంనియుధ్యతోః। *
నైవాసీద్విజయోన్యస్యపరస్పరజయైషిణోః॥ (౬౨

తతశ్చక్రీప్రసన్నాత్మాప్రోవాచగరుడంగిరం। *
సాధుపక్షిపతేవిద్వన్విక్రాంతోసి మహామతే॥ (౬౩

ప్రసన్నస్తవవీర్యేణవరదోస్మివరంవృణు। *
బ్రువంతమేవంగోవిందంప్రత్యువాచసపక్షిరాట్॥ (౬౪

త్వంతువీర్యవతాంముఖ్యఃప్రీతోవృణుహిమద్వరం। *
వినాయకేబ్రువత్యేవమువాచమధుసూదనః॥ (౬౫

యదిసత్యప్రతిజ్ఞేనత్వయాదేయోవరోమమ। *
భవత్వంమద్రథోనూనంకీర్తిమాప్స్యస్యనుత్తమాం॥ (౬౬

ఇతివిష్ణువచశ్శ్రుత్వాగరుడఃపరవీరహా। *
ధ్యాత్వాముహూర్తంనిశ్వస్యసత్యపాశనియంత్రితః॥ (౬౭

తథాకరిష్యఇత్యుక్త్వావిసృష్టస్తేననిర్యయౌ। *
తతోజగామమధుభిద్వైకుంఠంనిజమందిరం॥ (౬౮

గరుడోపిసుధాకుంభందత్వాకద్ర్వైస్వమాతరం। *
కారాగృహాద్గృహంస్వీయంనీత్వాపరమయాముదా॥ (౬౯

సర్వేషుబద్ధవైరోయంతాన్జిఘాంసురరిందమః। *
ఆరరాధమహాదేవంకాంచ్యాంముక్తీశ్వరంప్రభుం॥ (౭౦

యత్రముక్తింగతఃకారుఃకశ్చిత్కరుణయావిభోః। *
అన్యేపిబహవస్తత్రవిముక్తాభవబంధనాత్॥ (౭౧

తత్కృపాలబ్ధవీర్యోసౌమమర్దభుజగాన్విరాట్। *

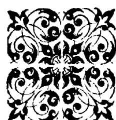
తతస్తేభుజగాస్తేనమర్దితాఃకద్రునందనాః॥ (౭౨
జ్ఞాత్వేశానార్పనాల్లబ్ధవిక్రమంతంచతేపునః। ✻
వయమప్యాశ్రయామేశంతమేవజగతాంవిభుం॥ (౭౩
ఇతినిశ్చిత్యతేకాంచీమగమన్వాంఛితప్రదాం। ✻
తత్రవేగవతీతీరేగరుడేశసమీపకే॥ (౭౪
భక్త్యాధ్యాఃకాద్రవేయాస్తేప్రతిష్ఠాప్యశివంప్రభుం। ✻
ఫణాధరేశంవిశ్వేశంప్రార్థయామాసురంజసా॥ (౭౫

—✻నాగాఊచుః✻—

భగవన్ దేవదేవేశవైనతేయోమహాబలః। ✻
బాధతేస్మాన్మహాదేవత్వద్వరాల్లబ్ధవిక్రమః॥ (౭౬
తతోభీతావయందేవభవంతంశరణంగతాః। ✻
త్వమేవగతిరస్మాకంరక్షరక్షకృపానిధే॥ (౭౭
విజ్ఞప్తిమేషామీశానశ్శ్రుత్వాతేషాందయానిధిః। ✻
దధారాభరణత్వేనతేనాసీన్నాగభూషణః॥ (౭౮
తతస్తేగరుడంసాక్షాత్సవిష్ణుంశంకరాగ్రతః। ✻
సుఖంప్రపచ్ఛురభయాశ్శివాశ్రయబలేనవై॥ (౭౯
తదత్రజగతిఖ్యాతాగాధాసర్వత్రసర్వదా। ✻
హీనాశ్రయోనకర్తవ్యఃకర్తవ్యోమహదాశ్రయః॥ (౮౦
ఈశాశ్రయేణతన్నాగాఃపప్రచ్ఛుర్గరుడంసుఖం। ✻
తదత్రవిశ్రుతంకాంచ్యాంఫణాధరమితిప్రియం॥ (౮౧

స్థానంశంభోరదృష్టార్థదృష్టార్థసుకరంనృణాం। ❋
సర్వేషామత్రసర్వేశస్సాన్నిధ్యంకురుతేంబయా॥ (౮౨
ఏతత్ఫణాధరవిభోర్మహితంచరిత్రం। ❋
శృణ్వంతియేసకృదపిప్రయతాఃపఠంతి। ❋
తీర్ణాతిఘోరభవవారిధయోభవంతి। ❋
సత్యంచతేభుజగదంశవిషానభిజ్ఞాః॥ (౮౩

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందేశంకర సంహితాయాం
కాంచీమాహాత్మ్యే అష్టభుజేశాదీపితేశనాగసింహేశ
జైగిషవ్యేశగరుడేశఫణాధరేశ్వర మహిమాను
వర్ణనంనామద్వాదశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

త్రయోదశాధ్యాయప్రారంభః.

——*కౌశిక ఉవాచ*——

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామిస్థానస్యాస్యస్యవైభవం। *
కాంచ్యాముత్తమమేతద్ధికమలాకలితాలయం॥ (౧

కాలేనగచ్ఛతాసర్వేగచ్ఛంతిస్వపదక్షయాత్॥ *
కలాముహూర్తకాష్ఠాదికలితావయవాత్మనా॥ (౨

అహోరాత్రార్ధమాసాఖ్యమాసర్త్వయనవర్షకైః। *
లక్షత్రిచత్వారింశద్భిర్వర్షైర్వింశత్సహస్రకైః॥ (౩

చతుర్యుగస్యసంఖ్యాస్యాత్తేషాంచైవసహస్రకైః। *
కల్పోబ్రాహ్మస్తుకవిభిఃకథితస్తదహఃపునః॥ (౪

తావతీరాత్రిరాదిష్టాతేషాంమాసస్తుషష్టిభిః। *
బ్రహ్మణఃపద్మగర్భస్యవర్షోద్వాదశభిశ్చతైః॥ (౫

వర్షాణాంతుశతంప్రాహుఃపరంసర్వేమనీషిణః। *
తదర్ధంపూర్వమిత్యన్యత్పరార్ధంతద్ద్వితీయకం॥ (౬

తద్ధివిష్ణోరహస్త్వేకంతేనాస్యాపిశతంసమాః। *
తదంతేతస్యవిలయస్తదేకస్యవిధేరపి॥ (౭

విష్ణోరపృథయోర్హస్తామహాగ్రాసస్సదాశివః। *
ఆరోపితాతదాకాయాతత్కా-యారోహణంస్మృతం। (౮

అనేకధాత్రపూర్వేషాంబ్రహ్మణాంమధువిద్విషాం। *
ఏవమారోపితాకాయాకాలమూర్త్యాపినాకినా॥ (౯

స్థానమేతత్ప్రియతమంకృపాస్సింధోఃపినాకినః। *
తదత్రసర్వజంతూనాంసర్వాభీష్టార్థసిద్ధయః॥ (౧౦

సాక్షాత్కారేణమోక్షోపిభవత్యంతేఖిలాత్మనాం। *
తత్రభక్తిమతాంన్యాణాంకులకోటిసముద్భవాః॥ (౧౧

రుద్రలోకంప్రయాస్యంతిపునరావర్తివర్జితం। *
అత్రాష్టవసముద్భూతాంలక్ష్మీమారాధ్యవైపురా॥ (౧౨

బిల్వపత్రైర్మహాదేవమర్చయేత్ప్రీతయేసుఖం। *
బృహస్పతిస్తుతపసామగ్రణీస్తుసదాశివం॥ (౧౩

ప్రాదుర్భూతంసమాలోక్యవవ్రేవరమనుత్తమం। *
స్తుతించకారదేవాయకృతాంజలికరోంజసా॥ (౧౪

బృహస్పతిరువాచ

బృహస్పతికృతకాయారోహణేశ్వరస్తుతిఃగురవేవరప్రదానంచ

దేవదేవజగన్నాథకాయారోహణనాయక। *
ప్రసీదకమలాకాంతకమలాసనవందిత॥ (౧౫
ప్రసీదకరుణామూర్తేప్రసీదగిరిజాపతే। *
శివాయవిశ్వరూపాయనమస్సర్వజ్ఞతేనమః॥ (౧౬
త్వయిదత్తోనమస్కారస్సకృత్సర్వఫలప్రదః। *
ధన్యాస్త్వామాశ్రితాలోకేకృతార్థాస్తేనసంశయః॥ (౧౭

బ్రాహ్మణస్త్వంతుదేవానాంబ్రాహ్మణ్యానామహంపునః। *
ధ్యాయామిత్వాంబ్రాహ్మణస్యబ్రాహ్మణోహిగతిఃప్రభో॥

అబ్రాహ్మణపరామూర్ఖాబ్రాహ్మణానిరయార్థినః। *
యేత్వైస్త్వాందేవతాంత్యక్త్వాయజంత్యన్యాంనరాధమాః॥
తాందేవతాంనప్రాప్నోతిపాపీయానితిహిశ్రుతిః। *
త్వాంప్రపద్యేవమాందీనంత్వత్కృపాదృష్టిభాజనం॥ (౨౦
త్వమేవశరణంశంభోత్వంమాతాత్వంపితాగురుః। *
నమోనమస్తేదేవేశసర్వతోస్తునమోనమః॥ (౨౧
ఇతిస్తుతింపురశ్శంభుర్బృహస్పతిసమీరితాం। *
శ్రుత్వాప్రాదురభూద్దివ్యాకాయారోహణనాయకః॥ (౨౨
వరంవరయజీవత్వమితిప్రాహమహేశ్వరః। *

బృహస్పతిరువాచ

యదిప్రసన్నస్త్వంమహ్యంయదిదేయోవరశ్చమే। (౨౩
తవపాదాంబుజద్వంద్వేనిశ్చలాభక్తిరస్తుమే। *
యదేవదక్షిణేతీరేనద్యాస్తీర్థమనుత్తమం॥ (౨౪
త్వత్సన్నిధావేగవత్యావిమలంసుమనోహరం। *
అత్రమద్వాసరేమర్త్యస్సకృద్వాస్నాతిపుణ్యదే॥ (౨౫
విషువాయనకాలేతుగ్రహణేచంద్రసూర్యయోః। *
పూర్ణిమాయామమాయాంచవ్యతీపాతేదినత్రయే॥ (౨౬
అష్టమ్యాంచచతుర్దశ్యాంపక్షయోరుభయోరపి। *
స్నాత్వాధనంయథాశక్తిబ్రాహ్మణేభ్యఃప్రయచ్ఛతి॥ (౨౭
సత్వాంభక్త్యార్చయన్స్తౌతినమస్కృత్యపునఃపునః। *
తస్యపాపానినశ్యంతుశతజన్మార్జితాన్యపి॥ (౨౮

త్వాంచభక్త్యైవయస్తోతిస్తోత్రేణానేనశంకర। *
తేనయఃపురుషార్థేషుప్రార్థ్యతేర్థస్సవర్ధతాం॥ (౨౯
అచిరేణైవకాలేనకృపయాతేత్రసిద్ధయః। *
సర్వేషాంభజతాంసంతుసర్వాఅపిదయానిధే॥ (౩౦
త్వామారాధ్యమనుష్యోత్రసకృద్వాభక్తిభావితః। *
యత్రక్వాపివసన్ కాంచీనివాసఫలమాప్నుయాత్॥ (౩౧
అజస్రమత్రలింగేస్మిన్ దేవ్యాసన్నిహితోభవ। *

ఈశ్వరఉవాచ

ఏవమస్తుమునేసర్వమిత్యుక్త్వాంతరధీయత॥ (౩౨
యమోపియమినాంశ్రేష్ఠస్సూర్యపుత్రఃప్రతాపవాన్।
ఆరాధ్యాత్రమహాదేవంసంయమిన్యధిపోభవేత్॥ (౩౩
అన్యేపిమునయోదేవాస్స్వంస్వమిష్టంప్రపేదిరే। *
అస్యచైశాన్యదిగ్భాగేహరిద్రాతటినీతటే॥ (౩౪
హరిద్రాంబుభవాఖ్యస్యస్థానంత్రైలోక్యపూజితం। *
కామాక్షీజగతాంమాతాకంపాతీరతపస్వినీ॥ (౩౫
హరిద్రాలేపితాస్నాతా తేనేయంతటినీస్మృతా। *
తజ్జలామోదలాభాయలింగమూర్తిరభూచ్ఛివః॥ (౩౬
తేనతల్లింగవర్యస్యహరిద్రాంబుభవాభిధా। *
ఆఖ్యాతాసకలైఃకాంచ్యాంసర్వేశస్యపురద్విషః॥ (౩౭
అత్రదృష్ట్వాతుసాన్నిధ్యంకామాక్షీకమితుఃప్రభోః। *
కతిచిత్సిద్ధయోగీంద్రాస్సిద్ధిమాపుర్యథాసుఖం॥ (౩౮
తేనసిద్ధేశ్వరఇతిశివఃఖ్యాతస్త్రిశూలధృక్। *

అస్యాస్తీసన్నిధౌకూపస్సిద్ధతీర్థాహ్వయశ్శుచిః॥ (౩౯
స్మరణాదేవసిధ్యంతిసిద్ధయోన్యాఖిలానృణాం। *
స్నాతియోస్యాప్సుమనుజశ్శనివారేరవేర్దినే॥ (౪౦
సప్తజన్మకృతైఃపాపైర్ముక్తోముక్తిమవాప్నుయాత్। *
సిద్ధేశ్వరంసమాసాద్యసిద్ధింవిందంతిమానవాః॥ (౪౧
అతస్సిద్ధేశ్వరాఖ్యంతత్ స్థానంశంభోరతిప్రియం। *
అన్యచ్చతస్యోత్తరతస్థానమస్తిమహేశితుః॥ (౪౨

హరిశాపభయాపహేశ్వర మహిమానువర్ణనం

హరిశాపభయత్రాతురంబికారమణస్యతు। *
శప్తోహరిఃపురాకోపాద్భృగుణాబ్రహ్మసూనునా॥ (౪౩
దేవాసురాఃపురాహ్యాసన్ సంయత్తాబలశాలినః। *
దివారాత్రమవిశ్రాంతంవర్షాణామయుతాయుతం॥ (౪౪
పురాజితేషుదేవేషుకించిద్విష్ణుస్త్వరాన్వితః। *
చక్రముద్యమ్యసంక్రుద్ధశ్ఛిచ్ఛేదదితిజాన్రణే॥ (౪౫
హన్యమానాస్తుదైతేయాఃకాందిశీకారణాంకణాత్। *
ప్రాపున్నవన్ శరణంపత్నీంభృగోర్ధ్యానపరస్యతే॥ (౪౬
భృగోఃపత్నీంమహాభాగాంమహాలక్ష్మ్యాస్తుమాతరం। *
సామాభైష్టేతితానుక్త్వాసర్వాన్నాశ్రమమధ్యగాన్॥ (౪౭
కృత్వాశ్వస్రూరరక్షామూన్ ఖ్యాతింనారాయణస్యసా। *
తస్యాంతానథరక్షంత్యాంచక్రముద్యమ్యమాధవః॥ (౪౮
సంహరన్నాశ్రమద్వారిదృష్ట్వాభార్యాంభృగోస్తదా। *
శిరశ్ఛిచ్ఛేదచక్రేణహరిస్త్రీవధనిర్ఘృణః॥ (౪౯

పశూనాంపతయేతుభ్యంహరికేశాయతేనమః। *
హిరణ్యబాహవేతుభ్యంహిరణ్యపతయేనమః॥ (౭౦
అంబికాపతయేతుభ్యముమాయాఃపతయేనమః। *
విద్యానాంపతయేతుభ్యంభూతానాంపతయేనమః॥ (౭౧
పుష్టానాంపతయేతుభ్యంతుష్టిదాయనమోనమః। *
ఇతిస్తువంతంగోవిందంప్రాహశీతాంశుశేఖరః॥ (౭౨
ప్రసన్నంవిద్ధిమాంవిష్ణోవరంవృణుమహామతే। *
కిమర్థంభవతాతప్తంతపస్తుసుచిరంమహత్॥ (౭౩
శ్రుత్వామాహేశ్వరంవాక్యంవిష్ణుర్విశ్వామరేశ్వరః। *
ప్రోవాచదేవదేవేశంనమస్కృత్వాకృతాంజలిః॥ (౭౪
భగవన్దేవదేవేశభృగుణాబ్రహ్మసూనునా। *
క్రోధాచ్ఛప్తోస్మిభీతశ్చధిక్కృతోస్మిభవద్బలాత్॥ (౭౫
తతస్త్వాంశరణంప్రాప్తంతస్మాదుద్ధరమాంవిభో। *

—ఈశ్వరఉవాచ—

శృణ్వత్రవిష్ణోభూతార్థంనభోక్తవ్యంత్వయానఘ॥ (౭౬
మద్భక్త్యైర్యత్ప్రతిజ్ఞాతంతత్తథానాన్యథాభవేత్। *
మద్భక్తావమతిర్యేనకృతామూఢేనమాధవ॥ (౭౭
సతువధ్యతమోస్మాకంతస్యాంతేనరకఃక్రమాత్। *
భవతామునిశాపస్యదశజన్మానిదుఃఖినా॥ (౭౮
ప్రాప్తవ్యానినసందేహోజగతాంహితకారిణా। *
మత్స్యకూర్మవరాహాదితిర్యగ్యోనిషుసాదరం॥ (౭౯

తత్రపంచానుగృహ్ణామివినిగృహ్ణామిపంచవై। *
అన్యేషుజన్మస్వపివాస్వనుగృహ్ణామిసాదరం॥ (౮౦
ఇతీశవాక్యమాకర్ణ్యప్రోవాచపురుషోత్తమః। *
ప్రణమ్యప్రాంజలిర్భూత్వాప్రసన్నేంద్రియమానసః॥ (౮౧
కృతార్థోస్మిదయాసింధోర్యదాత్మాపాత్రతాంగతః। *
త్వన్నిగ్రహానుగ్రహయోస్సురాసురనమస్కృత॥ (౮౨
వరమన్యంవృణేత్వత్తస్త్వయిభక్తిర్మమాస్థిరా। *
తత్రసర్వేష్వధీశాశ్చయథాసర్వార్థసిద్ధయః॥ (౮౩
భూయాసురీశసతతంస్థానేచాత్రతవప్రియే। *
మయాప్రపూజితేలింగేహరిశాపభయాపహే॥ (౮౪
సాన్నిధ్యమస్తుభవతస్సాంబస్యససుతస్యవై। *
ఏవంప్రార్థయతేశంభుర్విష్ణవేవిశ్వయోనయే॥ (౮౫
దత్త్వైవాంతరధాత్సర్వంత్రిణేత్రస్త్రిపురాంతకః। *
అన్యచ్చపూర్వతస్తస్యస్థానమస్తిద్విజోత్తమాః॥ (౮౬

త్రికాలజ్ఞానేశమతంగేశయోర్మహిమా

త్రికాలజ్ఞానలిప్సూనాంత్రికాలజ్ఞానదంశుభం। *
పురాకేచనయోగీంద్రామహాపాశుపతోత్తమాః॥ (౮౭
కాంచ్యాంనివాసమాసేదుఃకమలావసతౌముదా। *
తేప్రతిష్ఠాప్యదేవేశంత్రికాలజ్ఞానలిప్సవః॥ (౮౮
అర్చయిత్వాపురాత్రేశకృపయాజ్ఞానమాయయుః। *
తదాప్రభృతితల్లింగపూజానియతమానసాః॥ (౮౯
ప్రాప్నువంతినరానిత్యంత్రికాలజ్ఞానమత్రవై। *
అస్యోత్తరేణమునినామతంగేనమహాత్మనా॥ (౯౦

మతంగేశమహాలింగంప్రతిష్ఠాప్యసమర్చితః। *
మతంగేశంసమారాధ్యజనాశ్శంభోరనుగ్రహాత్॥ (౯౧

ప్రాప్నువంతిపరాంముక్తింయంనత్వానవర్తతే। *
తస్యపశ్చిమదిగ్భాగేవామనేనార్చితంపురా॥ (౯౨

ఉపేంద్రేణమహేంద్రాయపునరాకాంక్షతాశ్రియం। *

(అభిరామేశ్వైరావతేశయోః ప్రభావః)

అభిరామేశ్వరంనామస్థానంత్రిపురవిద్విషః॥ (౯౩
తత్రారాధ్యమహాదేవంత్రిభిస్స్వపదవిక్రమైః। *
హృత్వాబలేర్మహారాజ్యంమహేంద్రాయదదౌపునః॥ (౯౪

అత్రాభిరామందేవేశమారాధ్యబహవోజనాః। *
అనాయాసేనసంసారాదాపుర్మోక్షమనుత్తమం॥ (౯౫

అభిరామేశ్వరేభక్తాస్సతతంసుఖినోభృశం। *
భవంత్యవ్యాకులానిత్యంపశుపత్నిసుతర్ధిభిః॥ (౯౬

అన్యచ్చస్థానమభ్రమ్వాఃకమిత్రారాధితంమహత్। *
ఐరావతేశ్వరాఖ్యంతదభిరామేశపశ్చిమే॥ (౯౭

పురాసురాసురాస్సర్వేమథ్యమానేమహోదధౌ। *
దంతావళోవళక్షో౽థసంబభూవాద్భుతాకృతిః॥ (౯౮

పర్యపూజయదీశానంకాంచ్యాంసంస్థాప్యసో౽న్వహం। *
ప్రసన్నఃపరయాభక్త్యాసోమశ్శీతాంశుభూషణః॥ (౯౯

తంవరైశ్ఛందయామాసచతుర్దంతినమీశ్వరః। *
వవ్రేసో౽పిభరాజత్వంమహేంద్రప్రియవాహతాం॥ (౧౦౦

అనన్యామీశ్వరేభక్తిమనౌపమ్యపరాక్రమం। *

అన్యచ్చప్రార్థయామాసస్థానేస్మిన్పరమేశ్వరం॥ (౧౦౧
మన్నామ్నాస్థాపితేలింగేసాన్నిధ్యంసర్వదాస్తు తే। *
యేత్వత్తైర్థావతంలింగమిరాయామాశ్రయంతి యే।(౧౦౨
తేమృతత్వాయకల్పంతేసుఖమీశకృపాబలాత్। *
అస్యదక్షిణదిగ్భాగేస్థానమన్యత్సుశోభనం॥ (౧౦౩

ఇష్టసిద్ధీశ్వరవైభవారంభః

ఇష్టసిద్ధీశ్వరాఖ్యంతదిష్టసిద్ధిప్రదంనృణాం। *
పశ్చిమాభిముఖంలింగంతత్రశంభోఃపరాత్మనః॥ ౧౦౪
సకృద్దర్శనమాత్రేణసర్వసిద్ధిప్రదంనృణాం। *
అత్రసర్వేశ్వరాత్ప్రాప్తాశ్చక్రేణేష్టార్థసిద్ధయః॥ (౧౦౫
దధీచోవచనేనాస్యవజ్రాస్థిరభవత్పురా। *

—*ద్విజాఊచుః*—

కథంకౌశికవజ్రాస్థిరభవద్వదనోత్రతత్॥ (౧౦౬
సువిస్తరంమహాభాగసర్వజ్ఞశివసమ్మత। *

—*కౌశికఉవాచ*—

అత్రపూర్వంమునివరశ్చ్యవనిర్భృగువంశజః॥ (౧౦౭
వజ్రాస్థిత్వమవధ్యత్వమదీనత్వంచలబ్ధవాన్। *
పూర్వంతస్యసఖాకశ్చిద్రాజాక్షుపఇతిశ్రుతః॥ (౧౦౮
అభూన్మిత్రందధీచస్యబ్రాహ్మణఃక్షుధసంభవః। *
తయోఃకదాచిత్క్రీడాయాంవివాదస్సుమహానభూత్ (౧౦౯
అధికోబ్రాహ్మణోరాజ్ఞఃరాజావిప్రాన్మహానితి। *
తతోదధీచఃక్రుద్ధాత్మాతాడయామాసతంనృపం॥ (౧౧౦

క్రుద్ధోయన్నృపతిర్విప్రంవజ్రేణశిరఆచ్ఛినత్। ॥
సతువిప్రస్మరన్ శుక్రంపపాతభువిఖండితః॥ (౧౧౧

సమాగమ్యాథతంశుక్రస్సంధాయోజ్జీవ్యచాబ్రవీత్। ॥
భోదధీచమహాభాగమహాదేవముమాపతిం॥ (౧౧౨

ఆరాధ్యదేవంశ్రీకాంచ్యామవధ్యోభవసర్వతః। ॥
సర్వసిద్ధిప్రదాకాంచీశర్వాణీశంకరప్రియా॥ (౧౧౩

మృతసంజీవినీలబ్ధాపూర్వంకాంచ్యాంమయాశివాత్। ॥
ఇష్టసిద్ధీశ్వరస్థానేదృష్టాదృష్టఫలప్రదే॥ (౧౧౪

సన్నిధౌతస్యదేవస్యదక్షిణేతీర్థముత్తమం। ॥
ఇష్టసిద్ధిప్రదమితిఖ్యాతంహిభువనత్రయే॥ (౧౧౫

తత్తీర్థస్నానసంతుష్టాదీశ్వరాదిష్టసిద్ధిదాత్। ॥
తత్తీర్థదర్శనాత్స్పర్శాత్ప్రాశనాన్మజ్జనాన్నృణాం॥ (౧౧౬

ధర్మార్థకామమోక్షాణాంసిద్ధయస్స్యుర్నసంశయః। ॥
అర్కవారేవిశేషేణస్నానంకుర్వంతియేత్రవై॥ (౧౧౭

అపుత్రోలభతేపుత్రమచక్షుశ్చక్షురుత్తమం। ॥
అభార్యోలభతేభార్యామధనోధనవాన్భవేత్। (౧౧౮

అనాయుర్దీర్ఘమాయుశ్చాప్యపశుఃపశుమాన్భవేత్। ॥
అవిద్యోలభతేవిద్యామరాజ్యోరాజ్యమాప్నుయాత్॥(౧౧౯

భూతప్రేతపిశాచాద్యైఃపీడితాయేచరక్షసా। ॥
తేతత్రార్కవారస్నానేనముచ్యంతేనాత్రసంశయః॥ (౧౨౦

శ్విత్రీకుష్ఠీచకునఖీశ్యావదంతకఆమయీ॥ ॥

రాజయక్ష్మాభిభూతోఽపిస్నానాదత్రాశుముచ్యతే॥ (౧౨౧

నారీవాథనరోవాపిస్నాత్వాత్రఫలమాప్నుయాత్। *
కృతేసభారతీకేనతీర్థేస్మిన్బ్రహ్మణాపురా॥ (౧౨౨

స్నాత్వాస్రష్టుంజగత్సర్వంలబ్ధంప్రాప్తంచతత్పదం। *
త్రేతాయుగేదినాధీశస్స్నాత్వాతీర్థోత్తమోత్తమే॥ (౧౨౩

తేజోరాశిరభూత్సంజ్ఞావల్లభశ్చత్రయీతనుః। *
వరోఽపిలబ్ధోదేవేశాత్తేనసర్వేష్టసిద్ధిదాత్॥ (౧౨౪

స్వవారేస్నాయినామత్రశీఘ్రమిష్టార్థసిద్ధయే। *
మాసేతుకార్తికేతీవశీఘ్రమిష్టార్థసిద్ధయే॥ (౧౨౫

ద్వాపరేభగవాన్విష్ణుస్తీర్థేస్మిన్రమయాసహ। *
స్నాత్వారరక్షనిఖిలంవైష్ణవంచాపితత్పదం॥ (౧౨౬

కలౌతుగౌరీకామాక్షీస్నాత్వాతీర్థోత్తమేపురా। *
ఏకామ్రనాథదేహార్ధమవాపపరయాముదా॥ (౧౨౭

యుగానామధిపాహ్యేతేచతుర్ణామభవన్సురాః। *
అదంతకస్యవైపూష్ణస్స్నానాదత్రాదరేణతు॥ [౧౨౮

ముక్తావలినిభాదంతాస్సంజాతాఃకృపయావిభోః। *
రాజయక్ష్మప్రతీకారమోషధీశేనకాంక్షతా॥ (౧౨౯

ఇష్టసిద్ధిజలస్నానాద్దధీచమునిసత్తమ। *
భగస్యోత్పాటితేనేత్రేవీరభద్రేణవైపురా॥ (౧౩౦

ఇష్టసిద్ధిజలస్నానాత్సంజాతేకృపయేశితుః। *
కుబేరస్యాక్షిణీదేవ్యావీక్షణాత్స్ఫుటితేపురా॥ (౧౩౧

స్నానేనాత్రపునర్లబ్ధేసఖ్యంచత్ర్యంబకస్యతత్ *
దుశ్చర్మేళఃపునస్స్నానాదిష్టసిద్ధిజలేశుభే॥ (౧౩౨
విలాససుఖమూర్వశ్యాయాతోసౌజితమన్మథః। *
కుష్ఠవ్యాధియుతఃకార్ష్ణిస్సాంబోత్రస్నానమాత్రతః॥ (౧౩౩
సర్వవ్యాధివినిర్ముక్తశ్శంకరస్యప్రియోభవత్। *
నళోదాశరథీరామోధర్మపుత్రోపిసానుజః॥ (౧౩౪
భ్రష్టరాజ్యాస్త్రయోప్యేతేస్నానాదత్రేష్టసిద్ధిదే। *
నిహత్యశత్రూన్స్వంరాజ్యంప్రాప్తవంతోయథాపురం॥
తత్రచత్వారితీర్థానిక్రమాజ్ఞేయానిసూరిభిః। *
ఉత్తరేధర్మదంతీర్థంపురస్తాదర్థదంస్మృతం॥ (౧౩౬
యామ్యేతుకామదంవిద్ధిదధీచమునిసత్తమ। *
పశ్చిమేమోక్షదంతీర్థంసమ్యగుక్తంనసంశయః॥ (౧౩౭
సార్వకాలికమప్యేతద్విశిష్టమపిశోభనం। *
ఆషాఢేకార్తికేమాఘేవైశాఖేతివిశిష్యతే॥ (౧౩౮
తత్రాపికార్తికేమాసిభానువారేతిపుణ్యదః। *
యఃకశ్చిదపివామర్త్యోభానువారోదయాత్పురా॥ (౧౩౯
స్నాతితస్యఫలంవక్తుంనశక్యంవర్షకోటిభిః। *
స్నానందానంజపోహోమస్తత్తీర్థేనంతముచ్యతే॥ (౧౪౦
తస్మాత్త్వంతత్రచస్నాత్వాభవావధ్యోమునీశ్వర। *
ఏషదాస్యామితేమంత్రంమృతసంజీవనాహ్వయం॥ (౧౪౧
ఇతిదత్వావిసృజ్యైనంజగామభృగునందనః। *
దధీచోపియయౌకాంచీమిష్టసిద్ధీశ్వరప్రియాం॥ (౧౪౨

తత్రస్నాత్వేష్టసిద్ధ్యాఖ్యేతీర్థేతీర్థో త్తమేమునిః। *
పశ్చిమాభిముఖంలింగమిష్టసిద్ధీశమాశ్రితః॥ (౧౪౩
సమారారాధధర్మాత్మాతమీశంనియమైశ్చిరమ్ *
తతోదేవోమహాదేవోమహాకారుణికో త్తమః॥ (౧౪౪
తత స్తస్యావిరభవదీశస్స ర్వేష్టసిద్ధిదః॥
వజ్రాస్థిత్వమవధ్యత్వమదీనత్వంచద త్తవాన్। *
ఏవంలబ్ధ్వేష్టసిద్ధీశాద్వరంవజ్రాస్థిరాత్మవిత్॥ (౧౪౫
అతాడయత్తుపంమూర్ధ్ని వామపాదేనసంసది। *
తత్సాహాయ్యరతంవిష్ణుంసామరంసమరేజయత్॥ *
ఏవమేవాత్రబహవోపీష్టసిద్ధీశ్వరాశ్రయాత్॥ (౧౪౬
ఇష్టార్థసిద్ధింసంప్రాప్యవిముక్తాభవబంధనాత్। *

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాందేసనత్కుమార సంహితాయాం
కాళికాఖండేతీర్థప్రశంసాయాంకాంచీమాహాత్మ్యేకాయారోహ
ణేశహరిశాపభయాపహేశ త్రికాలజ్ఞేశమతంగేశాభి
రామేశైరావతేశేష్టసిద్ధీశమహిమానువర్ణనం
నామత్రయోదశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

ౘతుర్దశాధ్యాయ ప్రారంభః.

కౌశిక ఉవాచ

కచ్ఛపేశ్వర ప్రభావః

అతఃపరంప్రవక్ష్యామిస్థానంకాంచ్యాంమహత్తరం। ❋
శ్రీకచ్ఛపేశ్వరంనామస్థానమాద్యంమహేశితుః॥ (౧

పురాకిలపురారాతిశ్చరాచరమిదంజగత్। ❋
సంహృత్యసర్వభూతానిబ్రహ్మణావిష్ణునాసహ॥ (౨

నిశాముషిత్వానిజయాశక్త్యాపరమయాసహ। ❋
భూతానిపరమాణ్వంతంనష్టానిసతుపూర్వవత్॥ (౩

సిసృక్షుస్స్వాత్మనాకాంచ్యాంగతిౘాయాంమహేశ్వరః। ❋
ఆవిర్బభూవవిశ్వేశోజ్యోతిర్లింగవపుశ్శివః॥ (౪

తత్రశక్త్యాథనిజయాజగత్కారణభూతయా। ❋
జీవానాంతచ్ఛరీరాణియథాపూర్వమయోజయత్॥ (౫

అనుప్రవిశ్యతానేవనామరూపేచకారసః। ❋
తతఏవసముత్పన్నమండమప్సుహిరణ్మయం॥ (౬

తస్మిన్నండేత్విమేలోకాఅంతర్విశ్వమిదంజగత్। ❋
తతఏవహిసంభూతాబ్రహ్మవిష్ణ్వింద్రదేవతాః॥ (౭

కారణంతుసదాధ్యేయశ్శంభుర్విశ్వేశ్వరోహిసః। ❋
తదేతల్లింగమాశ్చర్యంకాంచ్యామైశ్వరముత్తమం॥ ౮

సర్వైశ్వర్యముముక్షుభిర్ధ్యేయంపరంజ్యోతిస్సనాతనం।
తమీశమీశ్వరాణాంచదేవతానాంచదైవతం॥ (౯
పతింపతీనాంపరమంయేవిదుస్తేజహుస్తనుం।
తత్రబ్రహ్మాసరస్వత్యాతపస్తప్త్వాసుదుశ్చరం॥ (౧౦
అవాపసృష్టికర్తృత్వంప్రసాదాదస్యశాశ్వతం।
తదంతరేపురాకల్పేకస్మింశ్చబ్రహ్మణోహరిః॥ (౧౧
అమృతార్థంమమంథాబ్ధింమందరేణసురాసురైః।
మధ్యమానేంబుధౌవిష్ణుర్మందరంకూర్మరూపధృక్॥ (౧౨
అధోయాంతనుధాత్తూర్ణంతదద్భుతమివాభవత్।
కృతేతుమథనేకూర్మఃక్షోభయామాససాగరాన్॥ (౧౩
బిభ్యుర్భూతానితద్విష్ణోర్దృష్ట్వాసర్వాణిసర్వశః।
తతఃప్రాణ్యుపకారాయకూర్మంసంహృత్యగర్వితం॥ (౧౪
కర్పరంముండమాలాయాంనాయకత్వేనచాకరోత్।
సపునఃపంమీశస్యతుష్ట్యర్థంమధుసూదనః॥ (౧౫
కాంచ్యామనాదిమల్లింగేజ్యోతీరూపేసమర్చయత్।
తస్మైప్రీతమనాశ్శంభుర్వరదోస్మీత్యభాషత॥ (౧౬
సోపివవ్రేవరంశంభోఃకూర్మోవిశ్వజగద్గురోః।
అనన్యామీశ్వరేభక్తిమాధిపత్యంచవైష్ణవం॥ (౧౭
అస్యాపిలింగస్యపునఃకచ్ఛపేశాభిధామపి।
సాన్నిధ్యమత్రసతతంశంభోరంబికయాసహ॥ (౧౮
అవిముక్తాదపిశ్రైష్ఠ్యమస్యస్థానస్యవైభవం।
ఏతత్సర్వముమాకాంతఃప్రాహద్భక్తాయవిష్ణవే॥ (౧౯

తదాదిసతతంకాంచీంనవిముంచతిశంకరః।
కచ్ఛపేశాఖ్యలింగంతల్లోకేకల్యాణదంనృణాం॥ (౨౦
స్మృత్వాముక్తిమవాప్నోతియోవాకోవానరోత్తమః।
తత్రప్రణవమంత్రస్తుపలాశద్రుమతాంగతః॥ (౨౧
తస్మాలేనివసన్ శంభుఃకచ్ఛపేశోదయానిధిః।
నమతాంస్మరతాంనౄణాంభుక్తిముక్తిదదాతిసః॥ (౨౨
దర్శనంతస్యవృక్షస్యస్పర్శనంస్మరణంనృణాం।
జన్మమృత్యుజరానాశకారణంనాత్రసంశయః॥ (౨౩
తత్రదుర్గాచశాస్తాచసూర్యోవిఘ్నవినాయకా।
భైరవేణసహైవైతేపంచసంభూయసాదరం॥ (౨౪
శ్రీకచ్ఛపేశమారాధ్యరక్షంతస్తేపురీమిమాం।
ఆసతేసతతంప్రీతాస్సాదరంస్వైర్గణైస్సహ॥ (౨౫
తస్యపశ్చిమదిగ్భాగేసత్యావాగ్విఘ్నరాట్పురా।
విష్ణునాపూజితస్సాక్షాద్దృశ్యతేసర్వసిద్ధిదః॥ (౨౬
విఘ్నేశంతంసమారాధ్యసర్వవిఘ్నవివర్జితాః।
లభంతేకాంక్షితాంసిద్ధింలోకాస్సర్వేనసంశయః॥ (౨౭
శ్రీకచ్ఛపేశస్థానస్యపశ్చిమేతుగణేశితుః।
శ్రీసత్యవచనస్యాస్యదక్షిణేనాతిదూరతః॥ (౨౮
మాండుకర్ణీశ్వర ప్రభావః
మాండుకర్ణీశ్వరస్థానంమహాదేవప్రియంమహత్।
మాండుకర్ణిమునిశ్రేష్ఠోమహాదేవపరాయణః॥ (౨౯
తపసారాధ్యతంప్రాపమాండుకర్ణీశ్వరంశివం।
సప్రపచ్ఛభూమాహాస్వర్గోభగమప్సరోభిశ్చపంచభిః॥ (౩౦

పంచభిశ్చాప్సరోభిస్తం లేభేశంభోరనుగ్రహాత్। *
సహోదరాఖ్యస్సాస్యైస్సవంతస్సంభృతాలయమధ్యగః॥ (౩౧

రేమేత్రసుచిరంకాలంతాభిశ్చాత్రాపినిర్వృతిం। *
మహాత్మనోవామదేవాద్యశేశ్శంకరచోదితాత్॥ (౩౨

ప్రసాదాచ్ఛాంభవాచ్చాపిశివజ్ఞానమవాపసః। *
మాండుకర్ణీశ్వరంలోకేమహితంస్థానమీశితుః॥ (౩౩

స్నాత్వాసహోదరాఖ్యేవైతీర్థేపుణ్యేనరోత్తమాః। *
మాండుకర్ణీశ్వరందృష్ట్వాయాంతిశంభోఃపరంపదం॥ (౩౪

పంచాప్సరసరస్తీరస్థవహ్నీశ్వరమహిమానువర్ణనమ్

తస్యసశ్చిమదిగ్భాగేద్విజావహ్నీశ్వరంమహాత్। *
పంచాప్సరసరస్తీరేపంచపాతకనాశనం॥ (౩౫

అగ్నేస్త్రయఃపురాహ్యాసన్‌జ్యాయాంసోతిమహత్తరాః। *
హవ్యంవహంతోదేవేభ్యాపాత్రమియంత్యభరాసహాః॥ (౩౬

సోగ్నిస్తరబిభేదిత్థంమమచాత్రభవేదితి। *
పంచాప్సరస్సరోంభస్సునిలీయసధనంజయః॥ (౩౭

తదపఃపాత్రహరక్షధ్వంయూయంమత్సోదరాఇతి। *
తదాదితత్సరస్తీర్థంసహోదరమితిస్మృతం॥ (౩౮

తస్యచాన్వేషణందేవైస్సర్వత్రాచరితంతదా। *
శ్రాంతేషుతత్సరస్తీరంతేషుప్రాప్తేషుకాలతః॥ (౩౯

తంమత్స్యాఃపాత్రబ్రవీచ్ఛస్తస్తేనమత్స్యోపిరోషతః। *
ధియాధియాత్వాంవధ్యాసుర్యన్మాంప్రోవాచమాత్రశుతం (౪౦

దేవాణాప్రార్థయతోదృష్ట్వావహ్నిర్వ్యాస్యామివోన్వితి। *
సహోదరసరస్తీరేప్రతిష్ఠాప్యమహేశ్వరం॥ (౪౧

వహ్నీశ్వరఇతిస్వేననామ్నాసర్వేశ్వరేశ్వరం।
ఆరరాధమహాదేవంహవ్యవాహఃసచాష్టయే॥ (౪౨
బలంచప్రార్థయద్ హవ్యవాహనత్వమమాత్మనః।
తస్మైప్రీతమనాశ్శంభుర్వరంప్రాదాద్యథేప్సితం॥ (౪౩
హవ్యవాహపదంచాస్మైత్రిభిర్వ్యధృతమగ్రనైః।
స్థానస్యాస్యప్రవేశేనసర్వాఘౌఘవినాశనం॥ (౪౪

శౌనకేశ్వరజ్వరహరేశ్వరయోఃవైభవకథనమ్

అతోఽన్యత్పశ్చిమేస్థానమస్తిసర్వాఘనాశనం।
సర్వసిద్ధికరంశంభోశ్శౌనకేశ్వరముత్తమం॥ (౪౫
శౌనకాఖ్యోమునివరస్సంప్రతిష్ఠాప్యశంకరం।
అవాపతత్ప్రసాదేనముక్తింమునివరోత్తమః॥ (౪౬
తల్లింగోపాసకానాంహిసర్వేషామత్రసిద్ధయః।
తస్యచోత్తరదిగ్భాగేస్థానంజ్వరహరాభిధం॥ (౪౭
తత్రపూర్వంసురాశ్శంభోరేతఃపీత్వాథసజ్వరాః।
తత్ప్రసాదేనముముచుర్జ్వరంశూలసముద్భవం॥ (౪౮
మందరేకిలతేపూర్వంమహాదేవస్యశూలినః।
క్రీడావిఘ్నంసమాచేరుర్ద్వారిగర్భగహిష్ణవః॥ (౪౯
దేవేక్రీడతిపార్వత్యామందరేచారుకందరే।
జగచ్చంచలతాంయాతందృష్ట్వాభీతాస్సురాస్తదా॥ (౫౦
అగ్నింతద్విఘ్నకర్తారమాదిశంతిస్మతేప్రభోః।
గత్వాగ్నిర్ద్వారిదేవస్యదృష్ట్వాసింహంశివాప్రియం॥ (౫౧
పలాయనపరోభూయఃప్రాపసైన్యందనుద్విషాం।
పృష్టవత్స్వథవృత్తాంతంతేషువహ్నిర్వచోఽబ్రవీత్॥ (౫౨

సింహందృష్ట్వాబహిర్ద్వారికాందిశీకోమరాఅహం। *
యూయమేవయథాకామంక్రీడావిఘ్నంకరిష్యథ॥ (౫౩
శ్రుత్వాగ్నివాక్యమాదిత్యాఃఖిన్నామందరమాయయుః। *
తత్రసబ్రహ్మకాదేవాస్సనారాయణకాస్తథా॥ (౫౪
తుష్టువుఃపరమేశానంనమస్కృత్యాచలాదధః। *
తదానీమేషదేవోపిక్రీడామధ్యేవినిర్యయౌ॥ (౫౫
వామహస్తాంగుళిభ్యాంస్వంలింగమాదాయశంకరః। *
తందృష్ట్వాతాదృశందేవంసనారాయణకాస్సురాః॥ (౫౬
సబ్రహ్మకాస్ససాధ్యాశ్చసరుద్రాస్సమరుద్గణాః। *
తుష్టువుఃపరమేశానమిష్టసిద్ధిప్రదంసురాః॥ (౫౭

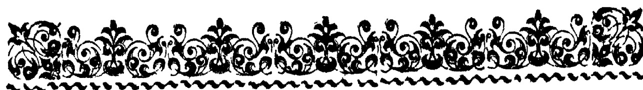
—*దేవా ఊచుః*—

యస్యాంఘ్రిపంకజమిమేవయమాదరేణ। *
సంభావ్యపూర్వమవృతైరమృతాఅభూమ॥ *
తత్తేవయంసుమనసస్సుమనోభిరీశ। *
తంత్వామనన్యగతయస్సహసాశ్రయామః॥ (౫౮
నిన్యేయమంయదహితంస్వహితస్యనాశం। *
ధన్యాదృతంయమవతామవదంఘ్రిపద్మం। *
సన్యాసిహృత్సరసిజాంతరసన్నివిష్టం। *
మన్యామహేమనుతనోస్తవదేవశంభోః॥ (౫౯
శంభోజనాదధతివల్లిపతింశృతామే। *
సౌఖ్యంసమస్తజగదీశమధీశనత్వా। *
కింవాపునశ్శ్రుతవతాంశ్రుతిమౌళిరత్నం। *
సౌఖ్యంమహేశయదఖండమతోవిముక్తిః॥ (౬౦

శ్రుత్వాస్తుతింసురితతిప్రభవాముమేశ। *
శ్చిత్రాంగిరంఘనఘనధ్వనిమాశ్రయన్ద్రాక్। *
యస్తేవయంవదతదాత్మసురాభవద్భ్యః। *
క్షిప్రంభవత్వఖిమతోనచిరాయతేవః॥ (౬౧
ఇతిబ్రువతిలోకేశేశంకరేలోకశంకరే। *
విష్ణుపూర్వైరనుజ్ఞాతోవిధిరాచష్టశూలినే॥ (౬౨
భగవన్దేవసర్వేశదేవాస్సర్వేసమాధవాః। *
పార్వత్యాగర్భసంభూతిమనిచ్ఛంతస్సమాగతాః॥ (౬౩
అతఃపరంకథంవేతివిద్మహేనవయంప్రభో। *
ఇతిశ్రుత్వావచశ్శుక్లంవిబతేతిశివోబ్రవీత్॥ (౬౪
అగ్నిస్తదగ్రహీత్తూర్ణమాత్మహస్తాంజలౌముఖే। *
శంభోరర్కసహస్రాభంపతద్వార్థాయుతాయుతం॥ (౬౫
పిబత్యగ్నౌసురేంద్రాణామభూద్గర్భోతిదుస్సహః। *
తేనతేభృశసంతప్తాజ్వరేణచభృశార్దితాః॥ (౬౬
శంభుమప్రార్థయన్దేవాస్సర్వేతేహరిణాసహ। *
ప్రసన్నస్తానువాచేశోజ్వరశాంతింయదీచ్ఛథ॥ (౬౭
కాంచ్యాంజ్వరహరాఖ్యంతత్స్థానమస్తిమమప్రియం। *
జ్వరాఖ్యాసురనాశాయకల్పితంతన్మయాసురాః॥ (౬౮
తత్రతీర్థంజ్వరహరంసుమహత్సరఈరితం। *
మజ్జతాంసర్వపాపఘ్నంసర్వజ్వరవినాశనం॥ (౬౯
వారేసౌరేవిశేషేణమహాపాతకనాశనం। *
తత్రయూయంకృతస్నానాస్తల్లింగపరిచర్యయా॥ (౭౦

ముక్తజ్వరా స్తతః శీఘ్రం భవిష్యథ మమాజ్ఞయా। ❋
తతస్సంప్రాప్య వై మేరుం గర్భశూలం విముంచథ॥ (౭౧
ఇత్యుక్త్వా త్రిదశాస్తేన శంభునా భయదాయినా। ❋
కాంచీపురీమనుప్రాప్య కంపాకాంచీవిరాజితాం॥ (౭౨
స్నాత్వా జ్వరహరేతీర్థే పూజాం జ్వరహరేశితుః। ❋
చక్రుస్సంతుష్టమనసో హరాగమవిధానతః॥ (౭౩
తత్ప్రసాదాద్ధరివిధిప్రముఖా విగతజ్వరాః। ❋
ప్రాపుర్మేరుం యథాపూర్వం ముదితాస్త్రిదివౌకసః॥ (౭౪
ప్రవిష్టమాత్రే తైర్వైషా ముదరేభ్యో విసర్యయా। ❋
తేజస్తచ్ఛాంభవం దివ్యం ప్రళయాంబుదనిస్వనం॥ (౭౫
కాంచీం నిర్గత్య సహసా మహామేరుం మహోచ్ఛ్రయం। ❋
తద్గంగాయాం శరవణే విసృష్టం నైకతాం గతం॥ (౭౬
సహస్రార్కసమం తత్తు జాతస్తత్రాగ్నిభూః కిల। ❋
తదేతత్సుమహత్ స్థానం కాంచ్యాం జ్వరహరేశ్వరం॥ (౭౭
తత్ర ముక్తిస్తనుభృతాం దర్శనాదేవ భూసురాః। ❋
స్థానమేతదఖిలార్థసిద్ధిదం శైవపాశుపతసిద్ధసేవితం॥ (౭౮
చిత్తభక్తిమహతాం మహత్తరం భుక్తిముక్తిఫలదం సదా నృణాం

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందే శంకరసంహితాయాం కాంచీ
మాహాత్మ్యే కచ్ఛపేశ్వర మాండుకర్ణీశ్వర వహ్నీశ్వర
శౌనకేశ్వర జ్వరహరేశ్వర మహిమానువర్ణనం
నామ చతుర్దశో౽ధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

పంచదశాధ్యాయప్రారంభః

—*కౌశిక ఉవాచ*—

స్వాయంభువలింగ విభవః

అథాన్యస్యాపి వక్ష్యామి కాంచ్యాం కామారిణార్చితం। *
దక్షిణేజ్వరతీర్థస్య స్వాయంభువమనుత్తమం॥ (౧

క్షీరార్థం తపతే తీవ్రం తపస్తత్రోపమన్యవే। *
వైయ్యాఘ్రపాదిస్సముని ర్వసిష్ఠభగినీసుతః॥ (౨

కాకపక్షధరో బాలో మాతులస్య గృహే వసన్। *
క్షీరం పీత్వా సౌరభేయం స్వాం సమాతరమబ్రవీత్॥ (౩

క్షీరం స్వాదుమమాత్యర్థం మాతర్దేహి నమోస్తు తే। *
నిశమ్య వాక్యం సా సూనోర్వసిష్ఠభగినీ తదా॥ (౪

సిలోంఛతండులం పిష్ట్వా తస్మై సా కృత్రిమం పయః। *
ప్రాదాత్పీత్వా హసన్ పయః పీతమద్య జలం త్వితి॥ (౫

రురోద స పయస్స్మృత్వా పీతం మాతులసద్మని। *
సా భూయో దుఃఖితా ప్రాహ పయః కుత్ర తపస్వినాం॥ (౬

విశేషేణ దరిద్రాణామనారాధితశూలినాం। *
జన్మాంతరేషు నః పుత్ర క్షీరం కుత్ర భవిష్యతి॥ (౭

క్షీరేచ్ఛా యది తే పుత్ర ప్రీణయాశు పినాకినం। *
కాంచీక్షేత్రే విశేషేణ ప్రియే మే దేవస్య తస్య వై॥ (౮

ఇతిమాతృవచశ్శ్రుత్వా కాంచీపురమగాన్మునిః। *
ప్రవిష్టమాత్రేథమునౌ జ్వరతీర్థసరస్తటే॥ (౯
ప్రాదుర్భూతం మహాలింగం స్వయమేవ పినాకినః। *
తత్ర తత్పూజనరతశ్చచార పరమం తపః॥ (౧౦
తపసా తస్య సంతుష్టస్తస్మిన్ లింగే పరమేశ్వరః। *
ఐంద్రం రూపం సమాస్థాయ తస్య భక్తిం పరీక్ష్య చ॥ (౧౧
క్షీరార్ణవం కుమారత్వం సర్వజ్ఞత్వం చ నిత్యతాం। *
ప్రాదాచ్ఛంభుః ప్రసన్నాత్మా భక్తిమాల్యాంఘ్రిపంకజే ౧౨
సోపి వవ్రే వరం చాన్యం భక్తియుక్తేన చేతసా। *
అస్మిన్ స్వాయంభువే లింగే తవ సాన్నిధ్యమీశ్వర॥ (౧౩
సర్వదా స్తు కృపాసింధో భుక్తిముక్తిప్రదం నృణాం। *
సకృదప్యస్య లింగస్య దర్శనేన విముక్తిభాక్॥ [౧౪
భూయాత్పాపవినిర్ముక్తో యో వా కో వా నరోత్తమః। *
పాండవ దూతాఖ్య విష్ణు ప్రభావః
ఏవమస్త్విత్యుమాకాంతస్తత్రాంతర్ధానమాగతః॥ (౧౫
తస్యైవాస్య మహేశస్య పశ్చిమే దేవకీసుతః। *
శివభక్తిమతాం శ్రేష్ఠో విష్ణుః కృష్ణవపుర్ధరః॥ (౧౬
పత్యపాండవమాతాఖ్యో భృగుశాపనియంత్రితః। *
వినిన్దన్ జన్మ మానుష్యం దేహశుద్ధివిధిత్సయా॥ (౧౭
ప్రాప్య కాంచీం ప్రతిష్ఠాప్య శివలింగం స్వపశ్చిమే। *
పూజయిత్వా మహేశానం దేహశుద్ధిం చకార సః॥ (౧౮

తదాప్రభృతితంవిష్ణుం శైవమాహుర్మనీషిణః। *

త్రిదశేశ్వరమహిమా

తస్యాస్తిపూర్వదిగ్భాగేస్థానంత్రిదశేశ్వరం॥ (౧౯
త్రిదశైర్హి త్రయస్త్రింశత్కోటిభిఃపూజితంపురా। *
దేవాసురాణాంసంగ్రామఃపూర్వమాసీత్సుదారుణః॥ (౨౦
అనేకయుగపర్యంతందివారాత్రమవిశ్రమం। *
తదాదేవీశివౌతూష్ణీమంబరాంతరమాశ్రితౌ॥ (౨౧
అవలోకయతామీశౌ తేషాంనాస్తాంజయాజయౌ। *
దేవీప్రాహవచశ్శంభుంభూయాదేకతరోజయీ॥ (౨౨
అసురాణాంజయం దేవీదృష్ట్వా దేవంవచోబ్రవీత్। *
దేవానాంవిజయం దేవతవభూయాత్కృపాబలాత్। (౨౩
ఇతిసంచోదితోదేవో దేవేషుసదయోభవత్। *
దేవావిజిత్యసమరేదితిజాన్సదఆశ్రితాః॥ (౨౪
సుధర్మాఖ్యాంతదావజ్రీప్రాహపూర్వమహంకృతః। *
అహోనిరీక్షితంవీర్యంమద్బాహ్వోస్త్రిదశైరితి॥ (౨౫
తమగ్నిస్తంయమస్తంవైనైఋతోవరుణోపితం। *
వాయుస్తంతంగదాపాణిఃశూలీతంతమజోహరిః॥ (౨౬

ఇంద్రసభాయాం ఇంద్రాదిబలపరీక్షార్థంయక్షరూపేణశివాగమనమ్

వివదత్స్వథతేష్వేవం దేవీసంచోదితశ్శివః। *
తృణమేకంసమాదాయసదోయక్షాకృతిర్యయౌ॥ (౨౭
స్థాపయిత్వాతృణంతత్రస్వయమాస్తేస్మనిర్భయః। *
తందృష్ట్వాయక్షమాహుస్తేకింవాత్రతవచేష్టితం॥ (౨౮
కోవాత్వంతవకేత్యుక్తోయక్షఃప్రోవాచనిర్భయం। *
యోవాకోవాస్మ్యహంయుష్మద్బలాబలపరీక్షకః॥ (౨౯

ఏతదేవతృణంఛింద్యాద్వ్యోమదగ్రేసదైత్యజిత్। ❊
వజ్రీవజ్రేణతంఛేత్తుముద్యుక్తోనశశాకసః॥ (౩౦
నశేకుశ్చేదివామీశాఃబ్రహ్మబ్రహ్మాస్త్రమత్యజత్। ❊
విష్ణుశ్చస్వాయుధంచక్రంతేనతేకుంఠితేఽభే॥ (౩౧
తృణేనైకేనదేవానాంబలంసర్వంవినాశితం। ❊
తేపునస్త్రిదశాయక్షంపప్రచ్ఛుఃకోఽభవానితి। (౩౨
యక్షోఽప్యంతరధాత్తూర్ణంబభ్రముస్తేదిశోదశ। ❊
తదంతరేహైమవతీదేవీదివ్యవిభూషణా॥ (౩౩
ఆవిరాసీన్నభస్యేషాంశోభమానాశుచిస్మితా। ❊
తాందృష్ట్వావిస్మయావిష్టాఃదేవావిష్ణుపురోగమాః॥ (౩౪
ప్రణమ్యదేవీంపప్రచ్ఛుఃకోఽసౌయక్షోవిలక్షణః। ❊
సాబ్రవీత్త్రిదశశ్రేష్ఠాస్సయుష్మాకమగోచరః॥ (౩౫
యస్యప్రసాదలేశేనబ్రహ్మాద్యాఃకారణేశ్వరాః। ❊
యస్సర్వాధారభూతాత్మాసర్వేషాంచపరాయణః॥ (౩౬
యస్మాదిదంజగదశేషమభూద్విచిత్రం। ❊
సచ్చిత్సుఖాత్సుఖతరంచిదచిత్స్వరూపం। ❊
యేనైవజీవతివిశేచ్చయమంతకాలే। ❊
సోఽయంసతాంసుహృదభూదిహయక్షరూపః॥ (౩౭
సర్వాంతనుర్యస్యచసర్వమేత। ❊
ద్యోవేత్తిసర్వంయమవేదవేదః। ❊
యోవానియంతాసకలస్యసోఽయం। ❊
శంభుశ్చిదానందమయోఽహియక్షః॥ (౩౮

యన్నామస్మరణాద్యదంఘ్రిభజనాద్యద్భక్తసంసేవనాత్। *
సర్వాఘౌఘనిబర్హణంస్థిరతరాభూతిశ్చముక్తిఃపరా। *
లోకస్యాస్యభవేత్సుధాకరకలాచూడఃకృపావారిధిః। *
యస్తోస్త్రైర్నిగమాంతవాగ్భిరనిశంసంస్తూయమానశ్శివః (౩౯
యోబ్రాహ్మణఃపశుపతిఃపరమేశ్వరశ్చ। *
యోవాసమస్తజగతామపిముక్తిహేతుః॥ *
యంబోధితుంశ్రుతిశిరోవచనానివాల। *
మాసన్నపేవభగవానిహయత్స్వరూపః॥ (౪౦
ఏకేనైవహివస్త్రృణేననిఖిలంయుష్మాకమాత్యంతికం। *
దేవానాంహ్యృతమస్యసర్వజయినశ్శంభోర్బలంవైబలం। *
తత్కార్యస్యహితద్బలేనవిధినాకార్యంఘటాదేర్యథా। *
మృత్కార్యస్యతతస్తమేవశరణంస్వార్థాయసంగచ్ఛథ ౪౧
త్యక్త్వైవదర్పమిహగచ్ఛతహేసురాస్తం। *
యత్రేశ్వరోవిజయతేభువిచూతమూలే। *
దేవ్యాసహైవచమయాసహితస్సుతాభ్యాం। *
యత్రామృతామృతమయీచవిభాతికంపా॥ (౪౨
ఇత్యుక్త్వాంతర్దధేదేవీదేవావిష్ణుపురోగమాః। *
సంప్రాప్యకాంచీనగరీంచంద్రమౌళిప్రియాంముదా॥ (౪౩
లింగంతత్రప్రతిష్ఠాప్యత్రిదశేశ్వరమిత్యపి। *
సమారాధ్యమహాదేవంబలంప్రాప్యయథాపురం॥ (౪౪
వివిధాంశ్చవరాన్ శంభోర్విష్ణ్వాద్యాస్సురసత్తమాః। *
తస్యదక్షిణతోదూరేకాయారోహణపశ్చిమే॥ (౪౫

అష్టాదశోత్తరశతస్థానానిగిరిజాపతేః। *
బ్రహ్మాండధారకైరుద్రైశ్శతసంఖ్యైఃపురార్చితం॥ (౪౬
శ్రీకంఠేనచవీరేణకోధీశాద్యైస్తథాష్టభిః॥ *
అష్టభిర్మండలాధీశైరర్చితానివిముక్తయే॥ (౪౭
యోగలింగానిసర్వాణిపూజయంతిమహర్షయః। *
తేషాందర్శనమాత్రేణభుక్తిముక్తీనసంశయః॥ (౪౮

పశ్చిమస్థానేశివసారూప్యప్రాప్తైర్విష్ణుకృతతపఃప్రభావః॥

తత్రపూర్వంమహావిష్ణుఃపశ్చిమాలయసంజ్ఞికే। *
తపశ్చచారసారూప్యసంప్రాప్త్యైశూలినోహరిః॥ (౪౯
శాంతోదాంతోజితక్రోధోభస్మోద్ధూళితవిగ్రహః। *
రుద్రాక్షమాలాభరణోరుద్రాధ్యాయనతత్పరః॥ (౫౦
హృత్పుండరీకనిలయంవిశ్వాత్మంవిశ్వతోముఖం। *
విశ్వతఃపాణిపాదంతంవిశ్వరూపముమాపతిం॥ (౫౧
ధ్యాయమానోదివారాత్రంతతాపపరమంతపః। *
తపసాతస్యసంతుష్టఃప్రాహావిర్భూయశూలధృక్॥ (౫౨
వత్సవిష్ణోప్రసన్నోస్మివరంవరయసువ్రత। *
త్వమతీవప్రియోస్మాకంపార్వత్యాశ్చవిశేషతః॥ (౫౩
ఇతిదేవవచశ్శ్రుత్వామురారిఃప్రీతమానసః। *
ప్రణమ్యగిరిజాధీశంప్రష్టవాన్వరముత్తమం॥ (౫౪
భగవన్దేవసర్వజ్ఞవిశ్వేశ్వరమహేశ్వర। *
సారూప్యంమహ్యమీశానప్రసీదతవశంకర। (౫౫
శ్రుత్వాతువచనందేవఃప్రోవాచమధుసూదనం। *
విష్ణోతవేష్టందాస్యామికాలేనైవనచాంజసా॥ (౫౬

వైవస్వతేంతరే ప్రాప్తే హ్యష్టావింశతికే కలౌ। *
మద్భక్తస్తోత్రసంబంధః ప్రదాస్యతి సరూపతాం॥ (౫౭
తావత్కాలం త్వమత్రైవ సదా కురు మహత్తపః। *
దేశేషు యత్ర యత్రాస్తి మదాలయమనుత్తమం॥ (౫౮
తత్ర తత్ర చ సంబంధో గుహాంశో భక్తిమాన్సుధీః। *
ద్రావిడస్తుతిభిర్భక్త్యా ప్రీణయిష్యతి మాం ముదా॥ (౫౯
అత్ర కాంచ్యామపి వశీ స్తోతుం మామాగమిష్యతి। *
అత్రాపి పశ్చిమస్థానే ద్రావిడస్తుతిభిస్స్వై॥ (౬౦
స్తుత్వా త్వామథ మద్ధ్యాననివృత్తో ద్రావిడార్భకః। *
విష్ణుం శివ ఇతి స్తుత్వా జ్ఞానవానితి గచ్ఛతి॥ (౬౧
అవమాన్య చ సంబంధ ఇతి త్వద్భక్తదర్శితం। *
త్వాం దృష్ట్వా విస్మయన్ శంభుం మత్వాసౌ ద్రావిడైస్స్తవైః॥
ప్రీణయిష్యతి మద్ధ్యానమన్మయస్త్వం గతే స్తదా। *
త్వద్భక్తగర్వనాశాయ మత్సారూప్యమవాప్స్యసి॥ (౬౩
ఇతి దేవో వరం దత్త్వా విష్ణవేంతర్ధిమాగమత్॥ ౬౪

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందే శంకరసంహితాయాం
శ్రీకాంచీమాహాత్మ్యే పాండవదూతత్రిదశేశయక్షరూ
పేశ్వర పశ్చిమాలయ మహిమానువర్ణనం నామ
పంచదశో ధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

షోడశాధ్యాయ ప్రారంభః.

—*ద్విజాఊచుః*—

గణపతిప్రతిష్ఠితానేకపేశ్వర మహిమారంభః॥

తాపసేంద్రమహాబుద్ధేమహేశపదవల్లభ। *
అనేకపమహేశస్యమహిమావర్ణ్యతాంత్వయా॥ (౧

—*కౌశికఉవాచ*—

అనేకపేశ్వరోనేకక్రతూక్తఫలదస్స్మృతః। *
అనేకపాననఃపూర్వమనేకాభీష్టసిద్ధయే॥ (౨

అనేకైఋషిభిర్జుష్టామాపకాంచీంవిముక్తిదాం। *
తత్రస్వపితరంసాక్షాచ్ఛంకరంలోకశంకరం॥ (౩

ఆరాధ్యాంబయాశంభుమశేషజగదీశ్వరం। *
ఆత్మనామ్నాప్రతిష్ఠాప్యశ్రద్ధయాపరయాముదా॥ (౪

ప్రీతఃప్రాహపితాపుత్రంజగతాంప్రపితామహః। *
వత్సవిఘ్నేశతుష్టోహంవరంవరయవాంఛితం॥ (౫

ఏవంవాదినిదీన్నేవిఘ్నేశోథాబ్రవీద్వచః। *
దేవదేవజగన్నాథప్రసీదకరవాణికిం॥ (౬

జగత్సమమయాకృతత్వంశాధిసర్వంజగత్పతే। *

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

శృణుపుత్రకృతేకృత్యందేవైరభ్యర్థితోస్మ్యహం॥ (౭

గణపతేశ్శివానుగ్రహేణవిఘ్నరాజత్వశక్తిసహితత్వాదిప్రాప్తికథనం॥

శ్రౌతస్మార్తప్రతిష్ఠార్థంబ్రాహ్మణానాంహితాయచ। *
వర్ణాశ్రమసమాచారనిరతానాంవిశేషతః॥ (౮
నిర్విఘ్నకార్యసిద్ధ్యర్థంసాధూనాంసత్యవాదినాం। *
విఘ్నార్థమసురేంద్రాణామసాధూనాందురాత్మనాం॥ ౯
పాషండదూషకాణాంత్వంవిఘ్నంకురుమమాజ్ఞయా॥ *
సర్వదాభవపూజ్యస్త్వంసర్వైర్లోకేమమాజ్ఞయా॥ (౧౦
త్వామపూజ్యజగత్యస్మిన్దేవోవాబ్రాహ్మణోపివా। *
సిద్ధింవిందేన్నకార్యాణాంవిందేచ్ఛ్రుంతవార్చనాత్॥ (౧౧
సర్వస్యసర్వకార్యాదౌకల్యాణేషువిశేషతః। *
కల్యాణంస్యాదకల్యాణంవిముఖానాంతవార్చనే॥ ౧౨
ఇదానీంశ్రుణుహేవత్సహిరణ్యపురవాసినః। *
అసురాఃకేశిముఖ్యాస్తేబాధంతేజగతాంత్రయం॥ (౧౩
తాన్సంహరాంక్షిణౌతూర్ణంతేషాంగర్భేభవిష్యతి। *
శక్తిస్సావల్లభాతేస్యాత్తయాత్వంవిహరానిశం॥ (౧౪
యస్త్వాంవల్లభయాసార్ధంతయోపాస్తేగణాగ్రణీః। *
తస్మైయద్యదభీష్టంతద్భవత్యాశుమమాజ్ఞయా॥ (౧౫
ఇత్యాదిష్టోగణాధ్యక్షఃపిత్రాదేవేనశంభునా। *
సంహృత్యదితిజాన్సంఖ్యేతద్గర్భాచ్ఛక్తిమాదదే॥ (౧౬
తదాప్రభృతివిఘ్నేశస్తయాశక్త్యావిరాజతే। *
అనేకపేశంసంప్రాప్యనమాతుస్తనపానరాః॥ (౧౭
అనేకపానసేశ్వరంవినాయకేనపూజితం। *

భజంత్యనేకకామదం సమస్తసిద్ధిదం పరం। *
అనేకపాననేశ్వరప్రసాదలబ్ధవైభవాః। *
పరం ప్రవ్రజంతి శాంకరం పదం న సంశయో నరాః॥ (౧౮

—*కౌశిక ఉవాచ*—

అతః పరం ప్రవక్ష్యామి స్థానస్యాస్య వైభవం। *
కైలాసాఖ్యస్య కామారేః కైలాసగిరివాసినః॥ (౧౯

త్రిపుర సంహారకథా ప్రారంభః

పురా పురాణి త్రీణ్యాసన్నసురాణాం జితాత్మనాం। *
భూమ్యంతరిక్షస్వర్గేషు స్వర్ణరూప్యాయసాని వై॥ (౨౦
తత్ర దైత్యా మహాత్మానశ్శ్రౌతస్మార్తపరాయణాః। *
శివభక్తా జితక్రోధాస్త్రిపుండ్రాంకితమస్తకాః॥ (౨౧
రుద్రాక్షమాలాభరణా రుద్రలింగార్చనేరతాః। *
వేదవేదాంగతత్వజ్ఞాస్సర్వాగమవిశారదాః॥ (౨౨
శివధర్మపరా నిత్యం మయేన పరిపాలితాః। *
తైర్జితా విబుధాస్సేంద్రాశ్శరణం ప్రాపురచ్యుతం॥ (౨౩
సోపి తైస్సహితో విష్ణుర్వేదానేవాజుహావ తే। *
ఉపతస్థుస్తదా తూర్ణమథ తం దృతమచ్యుతం॥ (౨౪
తతో భూతాని భూరీణి వేదా దేవా భవన్ క్షణాత్। *
తాని త్రిపుర దాహాయ సందిదేశ జనార్దనః॥ (౨౫
తస్యాదేశాత్ప్రవిష్టాని నష్టాన్యాసన్ క్షణాదహో॥ *
తతోధికతరా భీతిస్సురాణామభవత్కిల॥ (౨౬
సర్వానేవాంబుజాక్షస్తానువాచ హి దివౌకసః। *
అహో సుమహదాశ్చర్యం శృణ్వంతు వచనం సురాః॥ (౨౭

అసురాణాంభయంనాస్తియతస్తేషాంశివోగతిః। *
ననాశశ్శివభక్తానాంపాపిష్ఠానామపిధ్రువం॥ (౨౮
వయంనైవతుశక్తాస్మస్తేషామేకేషుమారణే। *
శక్తఃపినాకీసర్వత్రతమేతేశరణంగతాః॥ (౨౯
తేషాంతద్భక్తివిఘ్నార్థమయోపాయోవిధీయతే। *
ఇతిసంచింత్యవిశ్వాత్మాససర్జపురుషంతదా॥ (౩౦

మోహశాస్త్రప్రవర్తకబుద్ధదేవనారదద్వారా విష్ణుకృతత్రిపురాసురమోహనం

మాయీమాయామయంచాస్మై శాస్త్రంచాకల్పయత్సుధీః।
యత్రనాస్తిపరోలోకోయత్రమానంనవైశ్రుతేః॥ (౩౧
సర్వస్యక్షణికత్వంచతంప్రోవాచాత్మసంభవం। *
తథాగతస్త్వంబుద్ధేనశాస్త్రేణానేనమోహయ॥ (౩౨
శివభక్తాన్జితక్రోధానసురాన్పురవాసినః। *
నారదోపిమమాదేశాత్సాహాయ్యంతేకరోత్వయం॥ (౩౩
యువయోర్వైదికోమార్గఃప్రస్ఫురత్వనిశంహృది। *
శీఘ్రంగచ్ఛమహాబుద్ధనారదేనసహాముతా॥ (౩౪
ఇత్యాదిష్టస్సబుద్ధేన్ద్రోవిష్ణునావిశ్వయోనినా। *
గత్వాపురత్రయంబుద్ధోనారదేనత్వరాన్వితః॥ (౩౫
మోహయామాసమునినాతత్రతత్రాసురంకులం। *
తయోర్దర్శనమాత్రేణతేషాంబుద్ధిర్విమోహితా॥ (౩౬
తయోరేవాభవచ్ఛిష్యాస్తచ్ఛాస్త్రదీక్షితాముదా। *
స్త్రియశ్చనారదోక్త్యాతాఃపాతివ్రత్యపరాఙ్ముఖాః॥ (౩౭
తత్యజుశ్చమహాదేవంతయోరేవోపదేశతః। *
మార్గంచవైదికంభస్మరుద్రాక్షాణాంచధారణం॥ (౩౮

శివధర్మాంశ్చసర్వాంస్తేశివశాస్త్రాణిమోహతః। *
నిర్విశంకంపరిత్యజ్యప్రత్యక్షఫలలిప్సవః॥ (౩౯
సంచేరుస్సర్వఏవైతేపురత్రయనివాసినః। *
తతోమురారిస్సవిధిర్దైవైస్సహపినాకినం॥ (౪౦

శంభవేవిజ్ఞాపాదికలితత్రిపురాసురదౌష్ట్యనివేదనం

సంప్రాప్యశరణంశంభుంవ్యజిజ్ఞపదరిందమః। *
భగవన్భూతభవ్యేశవిశ్వేశ్వరమహేశ్వర॥ (౪౧
వయంసుబహుసంతప్తాఃపురత్రయనివాసిభిః *
అసురైరమరేశానతాన్హత్వాసుఖయాశునః॥ (౪౨
మాయయాతేమహేశానవేదమార్గపరాఙ్ముఖాః। *

తతస్త్రిపురసంహారశ్చ

యథైవమోహితంపూర్వంభవతాయామశాదిభిః (౪౩
ఇతివిష్ణోస్సవిజ్ఞప్తింశ్రుత్వాప్రోవాచశంకరః। *
సాధనానినమేసంతియుయుత్సోర్మధుసూదన॥ ౪౪
సంపాదితానిచేత్సద్యోనష్టంవిద్ధిపురత్రయం। *
ఇతినందీశ్వరముఖాదాజ్ఞాపయదుమాపతిః॥ (౪౫
సోపివిష్ణుస్సురగణైర్విధినావిశ్వకర్మణా। *
నిర్మమేవహితోవిష్ణూరథంబాణంధనుర్గుణం॥ (౪౬
సారథింసర్వమన్యచ్చయన్మృధేసమపేక్షితం॥ *
రథచక్రేశశిరవీరథోభూశ్శ్రుతయోహయాః॥ (౪౭
సూతోవిధిర్ధనుర్మేరుర్జ్యాహిరాట్ఛరఅచ్యుతః। *
తతశ్శంభూరథారూఢోధనురుద్యమ్యసాశుగం॥॥ (౪౮
స్మితేనైవపురాణిత్రీణ్యాకరోద్భస్మసాద్ధరః। *
సురాణాంచవరందత్వాయయౌసాంబోయథాగతం॥ (౪౯

తతస్సనారాయణకాస్సర్వేసబ్రహ్మకాస్సురాః। *
సమయంచక్రిరేన్యోన్యంతదాలోకవిభూతయే॥ (౫౦
అద్యప్రభృతియేలోకేలింగార్చనవివర్జితాః। *
భస్మరుద్రాక్షరహితాబాహ్యాస్తేనతతోధమాః॥ (౫౧
ఏవమస్త్వితిసంభాష్యసర్వేజగ్ముర్యథాగతం। *
తతస్తాచింతయావిష్టానారదోబుద్ధఏవచ॥ (౫౨
ఆవయోఃకాగతిర్వాస్యాదసచ్ఛాస్త్రానువర్తినోః। *
ముధావిష్ణువచశ్శ్రుత్వామోహితాశ్శివమాశ్రితాః॥ (౫౩
అసురాభస్మరుద్రాక్షనిరతాశ్శ్రుతిపారగాః। *
ఏకైకస్యాపిమహతాంమహతోతిమహైనసః॥ (౫౪
ప్రాయశ్చిత్తంశ్రుతౌదృష్టంనకుతాపిస్మృతావపి। *
నిరయోనదురుత్తారఃకల్పేష్వపిబహుష్వహో॥ (౫౫
పరితాపగతావిత్థంప్రాయశ్చిత్తచికీర్షయా। *
కాంచీమయాతాంకామాక్షికరుణాపరిపూరితాం॥ (౫౬
తయోఃప్రవిష్టయోరంహస్సద్యోలఘుతరంమహత్। *
అయఃపర్వతకల్పంతత్తూలపర్వతసన్నిభం॥ (౫౭
ఊచతుస్తంచతందేశంతూలపర్వతసంజ్ఞికం। *
తత్రైవనివసంతౌతౌతదీశాన్యాందిశీశ్వరం॥ (౫౮
లింగంకైలాసనాథాఖ్యంప్రతిష్ఠాప్యమహత్తరం। *
సమపూజయతామీశంసర్వాఘౌఘప్రశాంతయే॥ (౫౯

(మోహశాస్త్రేణ శైవత్రిపురాసుర మోహనజన్యపాపేన పశ్చాత్ప్రబుద్ధ నారదాభ్యాం ప్రతిష్ఠితకైలాసనాథకథాప్రారంభః)

తయోస్తుసుచిరంకాలంతపతోస్తపఉత్తమం। *
కైలాసనాథలింగాగ్రాదావిరాసీన్మహేశ్వరః॥ (౮౦

తంమహోక్షోపరివిభుంసాంబంసర్వగణైర్వృతం। *
సంప్రేక్ష్యనారదజినౌసంప్రణేమతురంజసా॥ (౮౧

ఊచతుశ్చమహేశానంకృతాంజలిపుటౌతదా। *
ప్రసీదదేవసర్వేశసర్వజ్ఞజగతాంపితః॥ (౮౨

ఆవాభ్యాంహికృతంపూర్వంతవభక్తవిమోహనం। *
బాహ్యాశాస్త్రావలంబేనతత్క్షంతవ్యంత్వయావిభో॥ (౮౩

ఈశ్వరఉవాచ

మూర్ఖనారదదుర్బుద్ధేయువాంబద్ధమహైనసః। *
ప్రాయశ్చిత్తైర్నశుద్ధ్యేతంవర్షాయుతశతైరపి॥ (౮౪

యోమోహయతిమద్భక్తాన్కుశాస్త్రైరిణధనేనవా। *
సపచ్యతేమహాఘోరేనిరయేకాలమక్షయం॥ (౮౫

సర్వస్యనిష్కృతిర్దృష్టాశాస్త్రేషుసుమహైనసః। *
నదృష్టానిష్కృతిర్భక్తమోహజస్యమహైనసః॥ (౮౬

తాదృశస్యాపిమహతఃకాంచీప్రాప్తిర్హినిష్కృతిః॥ *
యువయోర్లఘుసంజాతమేనఃకాంచీప్రవేశనాత్॥ (౮౭

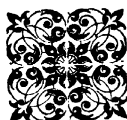
ప్రతిష్ఠయాత్రలింగస్యవిశేషేణలయంగతం। *
పరోపకారనిరతఃకుర్వన్నప్యఘమేకదా॥ (౮౮

శివధర్మవిలోపాఘంనకుర్యాన్మోహతోపివా। *
యథాగ్రామధనాద్యైస్తుశివధర్మప్రయుక్తకః॥ (౮౯

అక్షయ్యంలభతే మోక్షం తేననిర్వృతిమేవచ। ❊
తథాసావపిదానాద్యైశ్శివధర్మవిలోపకః॥ (౭౦
అక్షయ్యంలభతేఘోరంనిరయంనాస్యనిష్కృతిః। ❊
తదత్రనైవకార్యంస్యాన్మమభక్తప్రలోభనం॥ (౭౧
యువయోరహమత్యంతంప్రీతియుక్తోవదామ్యతః। ❊
కైలాసనాథంమామత్రయువాంసంపూజ్యభక్తితః॥ (౭౨
ప్రదక్షిణంప్రకురుతంప్రత్యహంప్రీతమానసౌ। ❊
ప్రవేశేనిర్గమేచాత్రమార్గస్సంకోచ్యతేమయా॥ (౭౩
మార్గేప్రదక్షిణద్వారేప్రవేశస్సులభోయది। ❊
నిర్గమేపితథాచేద్వైయువయోర్నాస్తిదుష్కృతం॥ (౭౪
ఇతిమత్వామనస్యేవగోపనీయమిదంరహః। ❊
తత్రప్రదక్షిణంజన్మనాశనంపాపమోచనం॥ (౭౫
విచిత్రమాలయంచైతదతిశిల్పంభవిష్యతి। ❊
కైలాసస్యైకశిఖరసన్నిభంనిర్మ్యతేమయా॥ (౭౬
సర్వసిద్ధికరంచైతత్సర్వసిద్ధనిషేవితం। ❊
కైలాసనాథసదృశంకాంచ్యాంనాస్తిజగత్త్రయే॥ (౭౭
స్మరణాదస్యపాపానినశ్యంతిసుమహాంత్యపి। ❊
యువయోరత్రసాయుజ్యమంతేమయిభవిష్యతి॥ (౭౮
తపఃకురుతమత్రైవసాంబోంతర్ధానమాశ్రితః। ❊
తదాప్రభృతితత్స్థానంమహితంధరణీతలే॥ (౭౯

ఇదమధికమనోజ్ఞంచిత్రమత్యద్భుతాఢ్యం। *
స్మరరిపుదయితంతత్స్వర్గతరం హిపావిరోధి। *
సకృదపియదిమర్త్యస్సాగరంసంశ్రయేద్య। *
స్సభవతిహి కైలాసేరుద్రకల్పోతికల్పం॥ ౨౦

ఓమిత్యాది మహాపురాణే శ్రీస్కాందే శంకరసంహి
తాయాం కాంచీమాహాత్మ్యే అనేకపేశ్వర
కైలాసనాథేశ్వరమహిమానువర్ణనం
నామషోడశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

సప్తదశాధ్యాయప్రారంభః.

—*కౌశిక ఉవాచ*—

అగస్త్య వాక్యేన కాంచ్యాం శ్రీరామ ప్రతిష్ఠిత వీరరాఘవలింగమహిమారంభః॥

అతఃపరంప్రవక్ష్యామిస్థానమన్యన్మహత్తరం।
శృణ్వంత్వథమహేశస్యముక్తిదస్యాఖిలాత్మనాం॥ (౧
వీరరాఘవలింగస్యభవంతస్సంతఆదరాత్।
అస్యైవపూర్వదిగ్భాగేకైలాసస్థానవాసినః॥ (౨
పురారామస్యదయితాందండకేరాక్షసాధమః।
జహారాత్మవినాశాయరావణోజనకాత్మజాం॥ (౩
తదావియోగదుఃఖేనలక్ష్మణేనసరాఘవః।
పర్యటన్నటవీంసర్వాంప్రాపకాంచీంక్రమేణసః॥ (౪
సంతాపహారిణిస్నాత్వాశివగంగాభిధేజలే।
సమారాధ్యమహాదేవంసాక్షాదేకామ్రనాయకం॥ (౫
విలలాపసుదుఃఖార్తోదయితాంప్రతిజానకీం।
సంప్రార్థ్యతస్యాస్సంయోగంశంకరంకరుణానిధిం॥ (౬
తతస్సదక్షిణేనాస్యదృష్ట్వాగస్త్యేశసన్నిధౌ।
తమగస్త్యంమునిశ్రేష్ఠంశరణంప్రాపరాఘవః॥ (౭
ఆశ్వాస్యతమగస్త్యోపిరామంరాజీవలోచనం।
సాంత్వపూర్వమువాచేదంకిమర్థంరఘునందన॥ (౮

విషీదసిమహాభాగవిద్వన్మాధవదత్రతు। *
ప్రత్యువాచతతోరామోధర్మమర్థంమునీశ్వర॥ (౯
అహంపిత్రాసమాదిష్టోవర్షాణాంత్వంచతుర్దశ। *
వనేవసకనీయాంస్తేభరతోరాజ్యమర్హతి॥ (౧౦
తామాజ్ఞాంశిరసాదాయవనాయకృతనిశ్చయః। *
అనుయాతాప్రియాసీతాలక్ష్మణోపిమహామనాః॥ ౧౧
దండకారణ్యమాసాద్యమయాహ్యావసతిఃకృతా। *
మాయయాతత్రమారీచోమాంనినాయబహిర్వనం॥ (౧౨
శరాహతఃపతన్నాహహాసీతేలక్ష్మణేతిచ। *
తచ్ఛ్రుత్వాతాంపరిత్యజ్యలక్ష్మణోమాంసమాగతః॥ (౧౩
తదంతరేహృతాసీతారావణేనదురాత్మనా। *
తస్యావియోగదుఃఖేనప్రాణామమమహామునే॥ (౧౪
ఉత్క్రమిష్యంతివైసద్యస్సత్యముక్తంనసంశయః। *
తదుపాయంవదాద్యత్వంపితామమగురుశ్శివః॥ (౧౫

—*అగస్త్యఉవాచ*—

శృణురాఘవవక్ష్యామికాచస్త్రీకోహివల్లభః। *
పంచభూతైస్సమారబ్ధోదేహస్సర్వసహోదరః॥ (౧౬
ఆత్మాతునపుమాన్నస్త్రీనైవచాయంనపుంసకః। *
యథాకాష్ఠంచకాష్ఠంచసమేయాతాంమహోదధౌ॥ (౧౭
సమేత్యచవ్యపేయాతాంతద్వద్భూతసమాగమః। *
సంయోగేవిప్రయోగేచహేతుఃపశుపతిస్స్మృతః॥ (౧౮

భవితవ్యంభవత్యేవదుఃఖంత్యక్త్వాసుఖీభవ। *

—*రామఉవాచ*—

శత్రుణాపహృతాయాంతువనితాయాంమునీశ్వర॥ (౧౯

యస్యతత్త్వబుభుత్సాస్యాత్సలోకేపురుషాధమః। *

తస్మాత్సీతాంసమాసాద్యశత్రుంహత్వారణాంకణే॥ (౨౦

జ్ఞానాధికారీభూయాసంనాన్యథామనసోరతిః। *

—*అగస్త్యఉవాచ*—

ఆకాంక్షాలేకరేధర్తుంబాలస్యేవనిశాకరం॥ (౨౧

రావణేనహృతాసీతాఇతికస్మాచ్ఛ్రుతంత్వయా। *

—*రామఉవాచ*—

జటాయుర్మామనుగృధ్రేంద్రస్తదర్థత్యక్తజీవితః॥ (౨౨

తతశ్శ్రోతోమయోదంతస్తదుపాయంవదాశు మే॥ *

అగస్త్యఉవాచ

ఏవంచేచ్ఛరణంయాహి పార్వతీపతిమవ్యయం। (౨౩

సచేత్ప్రసన్నోభగవానభీష్టంసంప్రయచ్ఛతి। *

దేవైరజయ్యశ్శక్రాద్యైర్బ్రహ్మణావిష్ణునాపివా॥ (౨౪

త్వయావధ్యస్సతుకథంశంకరానుగ్రహంవినా। *

సశివస్సర్వభూతానాంసంహర్తానైవచాపరః॥ (౨౫

స్థిరధన్వాక్షయద్వీరఃక్షిప్రేషుఃప్రమథాధిపః। *

సర్వభూతైకదమనస్త్రినేత్రనవాయుధః॥ (౨౬

పాదాంగుష్ఠేనదేవేనదమితోయమరావణః। *

శృణేస్తైకేనదేవానాంబలగర్వాపినాశితా॥ (౨౭

ఓజీయోనాస్తితైరుద్రాదితివేదవిదోవిదుః। *
తస్మాత్త్వంశరణంయాహికాంచ్యామత్రైవరాఘవ॥ (౨౮

వీరోఽహమితివాంఛాచేత్ క్షయద్వీరంతమర్చయ। *
వీరరాఘవనామ్నాతంప్రతిష్ఠాప్యరఘూద్వహ॥ (౨౯

ఇతివాక్యమథాకర్ణ్యకుంభయోనేర్నృపాత్మజః। *
శివలింగంప్రతిష్ఠాప్యధృతశైవగుణాన్వితః॥ (30

సహస్రైర్నామభిర్దేవంవీరరాఘవశంకరం। *
పూజయామాసపుష్పాద్యైఃపురారింరఘునందనః॥ (3౧

శ్రీరామానుగ్రహాయతల్లింగాత్మహేశ్వరావిర్భావః

పూజయాతస్యసంతుష్టోభగవాన్వృషభధ్వజః। *
వీరరాఘవలింగాగ్రాదావిరాసీన్మహేశ్వరః॥ (3౨
తందృష్ట్వాసాంబమీశానంససుతంసగణంవృషే। *
దిక్పాలమౌళిమాణిక్యమరీచిద్యోతితాంఘ్రికం॥ (33
గండపాళీలసద్రత్నకుండలద్వయశోభితం। *
బాలచంద్రకళాజ్యోత్స్నాకాంతిసుందరమస్తకం॥ (3౪

గౌరీబాహులతాశ్లిష్టనిజదేహవిరాజితం। *
మందస్మితదరోత్ఫుల్లకుందదంతముఖాంబుజం॥ (3౫

ఆనందతుందిలోభూత్వావివశీకృతవిగ్రహః। *
ప్రణనామతదారామస్తుత్వాస్తుతిభిరిష్టదం॥ (3౬

ప్రణమంతమువాచేదంపరమేశఃప్రసన్నధీః। *
వరంవరయభద్రంతేయత్తేమనసివర్తతే॥ (3౭
అద్యప్రభృతిరామత్వమత్యంతంమమవల్లభః। *
ఆజ్ఞయామమలోకేస్మిన్భవత్వంవీరరాఘవ॥ (3౮

వీర్యంచతేప్రదాస్యామిసర్వశత్రునిబర్హణం। *

—*రామఉవాచ*—

రావణేనహృతాసీతారాక్షసేనబలీయసా॥ (౩౯

ఉల్లంఘ్యసలిలంహార్ధేరహంతంసగణంరణే। *
నిహన్మియేనతంమహ్యంకృపయాదేహిశంకర॥ (౪౦

బ్రువంతమేవమాహూయసవిభోరఘునందనం। *

(రాఘవాయసముద్రలంఘనరావణాదివధార్థంశివేనపాశుపతాస్త్రప్రదానఘట్టః)

మహాపాశుపతందివ్యమస్త్రమస్మైదదౌముదా॥ (౪౧
అస్త్రాణ్యపిసురేంద్రాద్యైర్దాపయామాససాదరం। *
బ్రహ్మణావిష్ణునాచాపిబ్రహ్మాస్త్రంవైష్ణవంతథా॥ (౪౨
అథైనమస్త్రసంపన్నంప్రోవాచపునరీశ్వరః। *
ఏతదస్త్రబలందివ్యమన్యస్మైనోదితంమయా॥ (౪౩
త్వయేవాసీమిదంప్రాప్తంస్వాత్మభక్తితపోబలాత్। *
అనేనసాగరాంభాంసిశోషయిష్యస్యసంశయః॥ (౪౪
అఖిలాన్యపిరక్షాంసిధక్ష్యసిక్షణమాత్రతః। *
త్రైలోక్యమపివాసర్వందగ్ధుంశక్యమనేనహి॥ (౪౫
తస్మాదనేనరామత్వంభ్రాతాసహకపీశ్వరైః। *
కిష్కింధానగరస్థైస్త్వంసుగ్రీవప్రముఖైర్యుతః॥ (౪౬
రావణంసగణంహత్వాతామానయనిజప్రియాం। *
కృపయామమరామత్వంకురురాజ్యమకంటకం॥ (౪౭
బ్రూహిత్వంపునరన్యచ్చయత్తేమనసివర్తతే। *

రామఉవాచ

అగస్త్యేనపురాప్రోక్తమాత్మానస్త్రీపుమానితి॥ (౪౮

నపుంసకోనకర్మాత్మాతత్సాక్ష్యాత్మాస్వయంప్రభుః।
జడంసర్వశరీరంచసధర్మత్వాత్సహోదరం। *
సంయోగేవిప్రయోగేచహేతుర్మాయైశ్వరీతిచ॥ (౪౯
తత్సర్వంజ్ఞాతుమిచ్ఛామిసర్వవిద్యాధిపాత్తవ। *
ఇతిదాశరథేర్వాక్యంకృత్వాదేవఃపినాకధృక్॥ (౫౦
ఉక్త్వావేదాంతవిజ్ఞానమఖిలంనృపసూనవే। *
వీరరాఘవలింగస్థస్తిరోధాదనుగృహ్యాతం॥ (౫౧
తదత్రకాంచ్యాంయేవీరరాఘవేశంనృపోత్తమాః। *
అర్చయన్త్యఖిలంరాజ్యంవిందంతివిజయంశ్రియం॥ (౫౨

కౌశికఉవాచ

హయగ్రీవప్రతిష్ఠితకల్కీశ్వరమహిమా

అథాన్యస్యాపివక్ష్యామితస్యదక్షిణతోద్విజాః। *
కల్కీశ్వరంమహాలింగంస్మృత్వాఽతీర్థసరస్తటే (౫౩
పురామురారిస్తిష్యాంతేభృగుశాపనియంత్రితః। *
తిష్యాంతేదుష్ప్రజాహంతాహయగ్రీవోభవత్స్వయం॥ (౫౪
క్షణేనకాంచీమాసాద్యస్వాభీష్టఫలసిద్ధయే। *
శివలింగంప్రతిష్ఠాప్యకల్కీశ్వరసమాఖ్యయా॥ (౫౫
ప్రాపతత్కృపయాసర్వంస్వాభీష్టఫలమచ్యుతః। *
అవాపచవరానిష్టాన్కల్కీశాదీశ్వరేశ్వరాత్॥ (౫౬
కల్కీశంయేనమస్యంతిస్మృత్వాఽతీర్థజలప్లుతాః। *
తేషాంభోగంచమోక్షంచవవ్రేశంభోర్హయాననః॥ (౫౭

తస్మైదత్వావరాన్నిష్టానంతర్ధానంగతశ్శివః। ❊
తతోస్యపశ్చిమేభాగేబలభద్రేశ్వరంశుభం॥ (౫౮

బలరామ ప్రతిష్ఠిత బలభద్రేశ్వరము హిమా

బలభద్రఃపురారామఃకంసారేరగ్రజోబలీ। ❊
తీర్థయాత్రామసౌచక్రేప్రవృత్తేభారతేరణే॥ (౫౯
కూటయుద్ధాసహిష్ణుస్స్వాంధవానాంమహామనాః। ❊
సరస్వత్యాస్తటేదృష్ట్వాశంభోస్థానానిసాదరం॥ (౬౦
పప్రచ్ఛమునిశార్దూలాంస్తత్రత్యాన్ స్థానవైభవం। ❊

—❊రామఉవాచ❊—

కానిస్థానానిదేవస్యప్రియాణిపరమేశితుః॥ (౬౧
భూమౌసర్వేషుకింముఖ్యంస్థానంవదతసత్తమాః॥ ❊

—❊మునయఊచుః❊—

భారతాఖ్యంతుయద్వర్షంకర్మభూమిరితిశ్రుతం॥ ౬౨
సర్వేష్వపిచలోకేషుకర్మభూమిర్విశిష్యతే। ❊
కర్మభూమౌసురేంద్రాణాంస్థానానిసుశుభానితు॥ (౬౩
తేషుముఖ్యానివైవిష్ణోస్థానానిసుమహాంతిచ। ❊
స్థానేభ్యోవైష్ణవేభ్యోపిమానుషంశైవముత్తమం॥ (౬౪
మనుష్యస్థాపితాల్లింగాద్విబుధస్థాపితంశుభం॥ ❊
విబుధస్థాపితాల్లింగాత్ స్వాయంభువమనుత్తమం॥ (౬౫
స్వాయంభువాచ్ఛుభాన్యాహుఃప్రసిద్ధానిమహేశితుః ❊
తేషుకాశీశుభాప్రోక్తాకాశ్యాఃకాంచీమహత్తరా॥ (౬౬
కాంచ్యాఃపరంసమంవాపిస్థానంనాస్తిమహీతలే। ❊
నతత్రాస్తియుగావస్థానాపిపాపఫలంతువా॥ (౬౭

జాతానాంచమృతానాంచవసతాంస్మరతామపి॥ *
సర్వేషాంప్రాణినాంముక్తిదేకామేశకృపాబలాత్॥ (౮౮
ఇతివాక్యంసమాకర్ణ్యమునిభ్యోహృష్టమానసః। *
నమస్కృత్యతతస్తేభ్యోజగామయదునందనః॥ (౮౯
కాంచీమతిమహచ్చిత్రరథగోపురవీథికాం। *
తత్రగత్వాయథాన్యాయంస్నాత్వాతీర్థేషుశూలినః॥ (౯౦
దృష్ట్వాస్థానానిసంపూజ్యదేవేశంత్రిపురద్విషం। *
తతఃపశ్చాత్సమారాధ్యసాక్షాదేకామ్రనాయకం॥ (౯౧
కలీశ్వరస్యలింగస్యపశ్చిమేభుక్తిముక్తిదం। *
స్వేనైవనామ్నా బలభద్రరామోలింగం ప్రతిష్ఠాప్య యథా
విధానం। సంపూజయామాససదీక్షితస్తత్రైవ మునీంద్రా
దుపమన్యునామ్నః॥ (౯౨
తస్యావిరాసీత్స్వయమిందుమౌళిస్సార్థందుహిత్రా నగరా
జభర్తుః। ఉక్షాణమారుహ్య వళక్షభాసందక్షాధ్వరధ్వం
సితదేవసంఘః॥ (౯౩
బభాణసంవీక్ష్యబలంప్రియేష్టమృణాళసూత్రామలవర్ణ మీశః

ఈశ్వరఉవాచ

బలభద్రప్రసన్నోస్మివరంవరయసువ్రత। *
యదిష్టంవర్తతేచిత్తేమత్తఃప్రాప్నుహితద్ధ్రువం॥ (౯౪
ఇతిబ్రువంతమీశానంవరంవవ్రేహలాయుధః। *
భగవన్నత్రమేలింగేసదాసన్నిహితోభవ॥ (౯౫

ప్రసన్నః పరయా శక్త్యా ప్రణతార్తిప్రభంజనః। *
అస్త్యత్యంతరథాదీశో భక్తప్రేష్ఠో దయానిధిః॥ (౪౭

అస్య పశ్చిమదిగ్భాగే లింగమస్తి మహత్తరం। *

ఇంద్రేణకదాచిద్ధరిశిరశ్ఛేదజనితపాపప్రశమనాయప్రతిష్ఠితవల్మీకేశ్వరమహిమానువర్ణనమ్

వల్మీకనాథసంజ్ఞం తద్వాసవేనార్చితం పురా॥ (౪౮
దేవా హవే పురా సత్రమాసతాభీప్సవో యశః। *
ఆత్మర్ధిసమ్మితం తత్ర తే బ్రువన్ ప్రథమం యశః॥ (౪౯
యేనాప్తం నోఽస్తు సర్వేషామితి తస్య మహాక్రతోః। *
వేదిరాసీత్కురుక్షేత్రం తస్య ఖాండవకుక్షిణౌ॥ (౫౦
దక్షిణశ్చోత్తరశ్చార్ధౌ సత్రస్యాస్యాసురద్రుహాం। *
ప్రవృత్తేఽస్మిన్ మహాసత్రే ప్రసన్నే పార్వతీపతౌ॥ (౫౧
యశశ్శుభ్రం సముత్పన్నం తద్విష్ణురవలోకయత్। *
తదాదాయ సముద్వృత్య చకమే తాదృశం యశః॥ (౫౨

యాంతం దేవాస్సమన్వాయన్ రురుత్సంతోఽముతో యశః। *
స తాన్ దృష్ట్వా హరిర్దేవానపలాయత వేగతః॥ (౫౩

హస్తయోర్ధావతస్తస్య ధనుశ్చేషురజాయత। *
యుయుధే న ధనుష్పాణిస్త్రిదశాన్ సమరే స్థితః॥ (౫౪

తమేకమిషుధన్వానం తే సురా నాభ్యధృష్ణువన్। *
సోఽవిస్మయత తాన్విష్ణుర్గణతో మూర్ధ్న్యవస్థితః॥ (౫౫

ఏకమాసం తమమరా బహవో నాభ్యధృష్ణువన్। *
స్మయతస్తస్య వై తేజో న్యపతద్ధృదయాత్ క్షణాత్॥ (౫౬

శ్యామాకాస్తే భవంస్తేజో యత్తస్య న్యపతన్ముఖాత్। *
తేజసస్స్ఖలనాద్విష్ణురవష్టభ్య ధనుర్గళే॥ (౫౭

తస్థాచిరంతచాశక్రస్తదుపాయంహృదిస్మరన్। *
త్వరయాప్రాప్యవైకాంచీమప్రసాదయదీశ్వరం॥ (౮౮
ప్రతిష్ఠాప్యతదాలింగంకైలాసస్థాననైఋతే। *
తత్రప్రసన్నోగౌరీశోవరాయాయోజయద్ధరిం॥ (౮౯
సోఽపివవ్రేవరంశంభోర్విష్ణోఃప్రాప్తంయశస్సురైః। *
అవష్టభ్యస్థితశ్చాపంతదుపాయంశివోఽబ్రవీత్॥ (౯౦
ఉపదీకాకృతిర్భూత్వాశక్రవల్మీకమధ్యతః। *
ధనుర్జ్యాంభక్షయాశుత్వంతత్రచాప్నుహితద్యశః॥ (౯౧
తదాదాయవరంశక్రోవల్మీకాగ్రధరేస్మరన్। *
జ్యామాదత్తచ్ఛిరస్తూర్ణంచిక్షేపాస్యకళేబరాత్॥ (౯౨
తత్స్థానమభవచ్ఛిన్నకేశవాఖ్యంహరేఃప్రియం। *
శిరస్తదాపతద్యత్రతత్రచ్ఛిన్నశిరోనదీ॥ (౯౩
ప్రాప్తర్తేసురాస్తస్మాజ్జగ్మురాదాయతద్యశః। *
తతోలోకేద్విజేంద్రాణాంయజ్ఞోవిష్ణుర్నచాభవత్॥ (౯౪
వాసవస్తత్సమాలోక్యపునఃకాంచీపురీమగాత్। *
తత్రదేవంసమారాధ్యప్రత్యక్షంపురతస్థితం॥ (౯౫
ప్రోవాచయజ్ఞోవైవిష్ణుర్భిన్నంతద్ధనుషాశిరః। *
తతోఽస్మాకంచవిప్రాణాముత్సన్నోయజ్ఞఈశ్వర॥ (౯౬
ఆహారోనాస్తినోదేవస్వర్గేలోకేపియజ్వనాం। *
తస్మాద్యజ్ఞస్యవైమూర్ధాప్రత్యధత్తాంత్వయావిభో॥ (౯౭

ఈశ్వరఉవాచ

శృణుదేవేంద్రమద్వాక్యమిదంయజ్ఞస్యతచ్ఛిరః। *
మత్తోలబ్ధవరాభ్యాంతదశ్విభ్యామస్తుసంధితం॥ (౯౮

తయోస్తుయజ్ఞభాగోస్తుమమాజ్ఞాపరమాకృతా। ✻
ఇతిప్రార్థితవరోవజ్రీపునఃప్రోవాచశంకరం॥ (౯౯

ఇదంవల్మీకనాథాఖ్యమస్తుస్థానంమయాయతః। ✻
వరాద్వల్మీకమధ్యాత్తేధనుషోజ్యాహిభక్షితః। (౧౦౦

తస్మాద్వల్మీకనాథాఖ్యంస్థానమేతత్ప్రసిద్ధిమత్। ✻
కాంచ్యాంవల్మీకనాథస్యదర్శనాన్ముక్తిరాత్మనాం॥ (౧౦౧

అస్త్విత్యేవవరందత్వాయయాశీతాంశుభూషణః। ✻
దేవేన్ద్రోపివరంలబ్ధ్వావల్మీకాఖ్యాచ్ఛివాత్స్వయం॥ (౧౦౨

అశ్విభ్యాంవిష్ణుమూర్ధానమభిసంధాయపూర్వవత్। ✻
యయౌదేవైస్సపుణ్యాత్మాస్తూయమానస్సురైస్తదా॥(౧౦౩

యజ్ఞోవిష్ణుశ్చదేవాత్పునరపిచతదాలబ్ధమూర్ధోత్రకాంచ్యాం నాసత్యాభ్యాంతయోశ్చత్రిపుర హరగిరాకల్ప యిత్వామృగాంకం।యజ్ఞెష్వారాధ్యదేవంచిర మమరగణైర్వజ్రిణారాధి తాంఘ్రిః। ప్రాపశ్రీ మాన్పురం స్వంశివ మమల మనాధ్యా యమానోంతరాజ్ఞ॥ (౧౦౪

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందేశంకరసంహితాయాం
శ్రీకాంచీ మాహాత్మ్యే వీరరాఘవేశ్వరకల్కీశ్వరబలభ
ద్రేశ్వరవల్మీకేశ్వర మహిమానువర్ణనంనామ
సప్తదశోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

అష్టాదశాధ్యాయప్రారంభః.

——*కౌశిక ఉవాచ*——

మేరౌమ హర్షిమ ధ్యేహా మే వజగత్క ర్తేతివక్తృ బ్రహ్మ ణఃగర్వ శమనా యశివాం గాదుత్ప న్నేనబ్ర హ్మశిరచ్ఛే దజన్యపా పప్రశీశమ యిషతా భైరవేణ స్వనా మ్నాంకిత భైరవేశ్వ రప్రభావః

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి భైరవేశ్వరమద్భుతం। *
భైరవేణసమారాధ్యవరోలబ్ధోమహేశ్వరాత్॥ (౧

భైరవేశ్వరమిత్యేతత్ప్రసిద్ధంతత్తదాఖ్యయా। *
వల్మీకనాథదేవస్యదక్షిణేభైరవేశ్వరం॥ (౨

మేరోరుపరివిప్రేంద్రాముంచమానామపర్వతః। *
తత్రకేచిన్మహాత్మానస్తపస్తేపుర్మునీశ్వరాః॥ (౩

తేషామావిరభూద్బ్రహ్మాబ్రహ్మణానాంతపస్వినాం। *
తందృష్ట్వాపంచవదనంబ్రహ్మణంబ్రహ్మణాంప్రభుం॥ (౪

ప్రణిపత్యయథాన్యాయంపప్రచ్ఛుఃకింపరంజగత్। *
కేనేదమాదౌసంజాతమంతేకస్మిన్లయోస్యతు॥ (౫

కస్యవైకృపయాముక్తిఃపశోఃపాశపరిక్షయః। *
బ్రహ్మాప్రోవాచతచ్ఛ్రుత్వారజసావ్రతమానసః॥ (౬

అహమేవపరంతత్త్వంమత్తోజాతంజగత్పురా। *
మయ్యేవవిలయంయాతిమాముపాస్యవిముచ్యతే॥ (౭

ఇత్యూచిషిమహామోహాదబ్జజేవేదరాశయః। *
ప్రాదుర్భూయావదన్సద్మసంభవంసర్వకారణం॥ (౮

విధేశివాన్నచాన్యోస్తివేదేశాస్త్రేపురాణకే। *
సఏవసర్వదాసర్వైస్సమారాధ్యోముముక్షుభిః॥ (౯

సఏవహిపరంబ్రహ్మపరంతత్త్వంసఏవహి। *
సఏవకారణంజ్యోతిస్సర్వేషామీశ్వరేశ్వరః॥ (౧౦
ప్రత్యేకంచావదన్వేదాబ్రహ్మాణంపంకజాసనం। *

—*ఋగ్వేదఉవాచ*—

అధ్వరాణామసౌరాజాబ్రాహ్మణానాంహవిర్భుజాం॥ (౧౧
విశ్వాధికోమహేశస్త్వాంజాయమానమపశ్యత। *

—*యజుర్వేదఉవాచ*—

యస్యాంశజైర్వీరభద్రశరభాద్యైర్గణేశ్వరైః॥ (౧౨
శాసితాశ్శక్రదైత్యారివిబుధాస్సహికారణం। *

—*సామవేదఉవాచ*—

యదాజ్ఞాధిష్ఠితందైవైర్యవసంలఘుసంసది॥ (౧౩
ఛేత్తుంనైవాభవచ్ఛక్యంసహేతుర్జగతశ్శివం। *

అధర్వణఉవాచ

చర్మవన్మనుజావ్యోమవేష్టయిష్యంతియద్యమీ॥ (౧౪
తదాశంభుంవినాముక్తిర్యుష్మత్ప్రాప్యానచాన్యతః। *
ఏతచ్ఛ్రుత్వామునీంద్రాగ్రేవేదప్రోక్తంవిధిస్తదా॥ (౧౫
క్రుద్ధఃప్రోవాచతాన్బ్రహ్మామోహముగ్ధశ్శైవ్యాసమాయయా। *
క్వబ్రహ్మనిష్కళంసాక్షాదవాఙ్మానసగోచరం॥ (౧౬
క్వరుద్రస్తామసోహర్తాతద్బ్రహ్మప్రణవాత్మకం। *
ప్రణవోపితదామూర్తఃప్రావాచకమలోద్భవం॥ (౧౭

—*ప్రణవఉవాచ*—

యోహంవేదాదిరాఖ్యాతోవేదాంతేచస్వరాత్మకః। *
తస్యప్రకృతిలీనస్యయఃపరస్సమహేశ్వరః॥ (౧౮

ఇత్యూచివాంసంప్రణవంధిక్చకారవిమూఢధీః। *
ఏవంవివాదేసంవృత్తేవిష్ణుస్తత్రసమాగతః॥ (౧౯

అహంకర్తేతితాన్సర్వాన్ప్రోవాచకమలాపతిః। *
తయోర్నిగదతోస్తత్రస్వస్వామిత్వంపరస్పరం॥ (౨౦

అదృశ్యతాన్తరాదిత్యేహిరణ్మయవపుశ్శివః। *
హిరణ్యకేశస్సవిభుఃహిరణ్యశ్మశ్రుమండలః॥ (౨౧

ఆనఖాగ్రాత్సవైస్వర్ణఃఫుల్లపద్మేఇవాక్షిణీ। *
త్రితీయంతస్యవైచక్షుఃపద్మకోశనిభంవిభోః॥ (౨౨

చేకితానమిమంబభ్రుందృష్ట్వావిష్ణురథాబ్రవీత్। *
బ్రహ్మసమాజుహోవైనంపుత్రేతిసతుసాహసీ॥ (౨౩

శివోత్పన్న భైరవకృత బ్రహ్మ పంచమశిర శ్ఛేదఘట్టం

తద్వచఃకుపితాదీశాదావిర్భూతోథభైరవః। *
శూలపాణిరమేయాత్మాప్రాద్రవత్పద్మజోపరి॥ (౨౪
తస్యోపరివిరించోపిబ్రహ్మాస్త్రంప్రాహిణోద్రుషా। *
తద్వేగవాయునాభగ్నమస్త్రమవ్యాహతంక్వచిత్॥ (౨౫
తరసాకరజాగ్రేణబ్రహ్మణఃపంచమంశిరః। *
చకర్తనిందానిరతంతస్యవైకాలభైరవః॥ (౨౬
నికృత్తేపంచమేమూర్ధ్నిపపాతవ్యసురాత్మభూః। *
క్షణేనకృపయాశంభోఃపునస్సాసురభూద్విధిః॥ (౨౭

గతమోహస్సముత్థాయతుష్టావగిరిజాపతిం। *
యోబ్రహ్మబ్రహ్మణేమహ్యాముజ్జహారపినాకధృక్॥ (౨౮

ప్రాణేశ్వరఃకృత్తివాసాఈశానోసౌసురేశ్వరః। *
ఆయుర్దధాత్వహంతస్మైజుహోమిహవిషాఘృతం॥ (౨౯

ద్యావాపృథివ్యోర్వ్యోమధ్యాదాగాద్ఘుర్మరుచిప్రభః। ✻
రోచమానస్సనోమృత్యోఃపాశంనిత్యంఛినత్త్వసౌ॥ (౩౦

ఏకఃపురస్తాద్యఇదంబభూవపరమేశ్వరః। ✻
యతోబభూపూర్యంభూయోజగదేతల్లయంవ్రజేత్॥ (౩౧

సనోహావిర్ఘృతంచాత్తుదేవఆయుషఆశునః। ✻
తచ్ఛక్తిస్సర్వధాహ్యేకాపురాదక్షసుతాభవత్॥ (౩౨

శ్రియంలక్ష్మీంమునిశ్రేష్ఠాజగదుశ్చాంబికాంచతాం। ✻
తామాయుషఇమామేకాంప్రణమామీందుసంభవాం॥ (౩౩

నమోవామస్తుదేవాభ్యాంపితృభ్యాంజగతామిదం। ✻
స్తుత్వానయాతుసంతుష్టప్రత్యభాషతమృత్యుహా॥ (౩౪

విధేప్రసన్నోహంతుభ్యంమత్తోవృణువరంప్రియం। ✻
అతఊర్ధ్వంచతుర్వక్త్రోభవబ్రహ్మాక్షమదాజ్ఞయా॥ (౩౫

✻బ్రహ్మోవాచ✻

కృతార్థోస్మిమమాస్త్వీశత్వయిభక్తిరచంచలా। ✻
ప్రసీదక్షమ్యతాంసర్వంమయాజ్ఞానకృతంతుయత్॥ (౩౬

ఏవమస్త్వితిసమ్మంత్ర్యప్రభురాహస్మభైరవం। ✻
ప్రణమ్యసంస్థితంపార్శ్వేశితశూలకపాలినం॥ (౩౭

త్వంతుభైరవకాలోసికలవికరణోహ్యసి। ✻
బలవికరణశ్చాసిబలప్రమథనస్తథా॥ (౩౮

సర్వభూతైకదమనోజ్యేష్ఠోమేపుత్రఈరితః। ✻
తద్గచ్ఛభువనాన్యాశువిష్ణుముఖ్యాసురద్విషాం॥ (౩౯

రక్తభిక్షాచ్ఛలేనైవ తేషాం దర్పహరో భవ। *
శూలీకపాలీస్వైర్యుక్తోగణాప్తైర్మునిదర్పహా॥ (౪౦
మునీనామాశ్రమేష్వేషామత్రయేవిధిమాశ్రితాః। *
ఇతిదేవాజ్ఞయాకాలభైరవోభువనాన్యసౌ॥ (౪౧

భైరవస్య రక్తభిక్షాటనాయ విష్ణ్వాదిలోకప్రవేశ ఘట్టః

జగామపర్యటన్భిక్షాంప్రాపాదృశ్యత్వమీశ్వరః। *
బ్రహ్మాదయోమునీంద్రాశ్చప్రస్థితాస్స్వంస్వమాశ్రమం॥ (౪౨
భైరవోవిష్ణుభవనంప్రథమంసముపేయివాన్। *
తత్రద్వారివినిర్జిత్యవైష్ణవాన్గణపుంగవాన్॥ (౪౩
విష్వక్సేనంసమాదాయశూలాగ్రప్రోతమేవసః। *
ప్రవివేశాథతంవిష్ణుశ్శ్రుత్వాభిక్షార్థమాగతం॥ (౪౪
ప్రత్యుజ్జగామసహసాకళత్రద్వయసంయుతః। *
ప్రణమ్యసహసాతస్మైరక్తభిక్షామదాన్ముదా॥ (౪౫
సిరాంలలాటేనిర్భిద్యవర్షాణామయుతాయుతం। *
మహత్యాధారయావాపిపూర్ణంనైవాస్యకర్పరం॥ (౪౬
రక్తస్యవిరహాద్విష్ణుఃపపాతభువిమూర్ఛితః। *
తతోఽమృతకరస్పర్శాద్భైరవస్యమధుద్విషః॥ (౪౭
నివృత్తశ్చపునర్మోహాత్సముత్థాయకృతాంజలిః। *
ప్రార్థయామాసచహరిఃభక్తింభైరవపాదయోః॥ (౪౮
అనన్యామాత్మనిప్రీతిందత్వాసావపినిర్గతః। *
ఆసత్యమాచపాతాళమటిత్వాకాలభైరవః॥ (౪౯
మోహయిత్వామునీంద్రాణాంపత్నీర్ముగ్ధస్మితేనసః। *
రక్తభిక్షాచ్ఛలేనైవహృత్వాదర్పంరమాపతేః॥ (౫౦

భర్తృభిక్షాంప్రదేహీతిప్రణమంతీపదాబ్జయోః। *
రుదంత్యైచస్తువంత్యైచపూజయంత్యైప్రతిక్షణం॥ (౫౧

మాంగల్యభిక్షాంశ్రీదేవ్యైదత్వాసౌకాలభైరవః। *
సర్వాలోకాంశ్చరక్షదేవఃహ్వాత్వాగర్వాంసుధాంధసాం। ౫౨
కాంచీపురీంక్రమాదాగాత్ కాలకాలప్రియాంశుభాం। *
సురక్తంతత్రసంస్థాప్యకపాలంకుత్రచిత్స్వయం॥ (౫౩
విష్వక్సేనంచశూలాగ్రాదవరోప్యచభైరవః। *
దత్వాప్రార్థయతేతంచవిష్ణవేపరయాముదా॥ (౫౪

శివలింగంప్రతిష్ఠాప్యస్వనామ్నాభైరవేశ్వరం। *
ఆరాధ్యాలోక్యసాక్షాత్తంప్రార్థయామాసచేశ్వరం॥ (౫౫
దేవదేవజగన్నాథశంభోవిశ్వాధికప్రభో। *
మమాస్తుసన్నిధౌవాసఃకాంచ్యామత్రైవతేనిశం॥ (౫౬

కృపయాతవదేవేశశాధిమాంకరవాణికిం। *
మయాప్రతిష్ఠితేలింగేసాన్నిధ్యంచతవానిశం॥ (౫౭
ఇతివాదినమీశానఃపునఃప్రోవాచహృష్టధీః। *
ఏవమస్తుమహాభాగలింగేసంస్థాపితేత్వయా॥ (౫౮

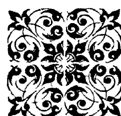
వసామిసన్నిధౌత్వంచశివగంగాతటాంతికే। *
నివసన్సర్వవిఘ్నౌఘాన్ హరన్ రక్షపురీమిమాం॥ (౫౯

రక్తమేతత్కపాలస్థంత్వద్గణేభ్యఃప్రయచ్ఛతు। *
ఇత్యుక్తోభైరవోరక్తంగణేభ్యఃప్రదదౌముదా॥ (౬౦

పీతవత్స్వథతేష్వేతత్ కేషాంచిన్నాలమప్యభూత్। *
తేషామాజ్ఞానరేంద్రాణాంమేహన్యంతేభటాభువి॥ (౬౧

తనుత్యజోమహాశూరాఃతేషాంస్వర్గోపభుక్తయే। *
భైరవోకల్పయద్రక్తంరణమండలభైరవః॥ (౬౨
యఏతత్స్థానమాసాద్యభైరవస్థాపితేశ్వరం। *
ప్రణమంత్యపమృత్యుంతేతీర్త్వావిందంత్యభీప్సితం॥ (౬౩
కాలభైరవేణసర్వదేవగర్వహారిణా। *
బ్రహ్మవిష్ణుగర్వహరణశంభుకోపజన్మనా। *
ప్రతిష్ఠితంపురాతనంశివప్రియంవిముక్తిదం। *
నమంతిభైరవేశ్వరంశివంవ్రజంతితేజనాః। (౬౪

ఓమిత్యాది మహాపురాణేశ్రీస్కాందేశంకరసంహితాయాం
కాంచీమాహాత్మ్యే భైరవేశ్వర మహిమాను
వర్ణనంనామాష్టాదశోధ్యాయః

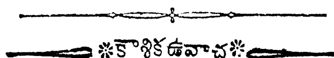

శ్రీరస్తు.

ఏకోనవింశాధ్యాయప్రారంభః.

✽కౌశికఉవాచ✽

వీరభద్రాద్విష్ణచక్రప్రాప్త్యైకాంచ్యాంవిష్వక్సేనస్యనామపూర్వకప్రతిష్ఠితలింగమహిమానువర్ణనమ్

విష్వక్సేనేశ్వరస్థానందక్షిణేతస్యశోభనం। ✽
ప్రియంశంభోరతితరాంశ్రుణుతస్యాపివైభవం॥ (౧
పురాదక్షాధ్వరేవృత్తేవిష్ణుర్విజ్ఞాప్యశూలినే। ✽
జగామవిరజాంతీర్త్వావైకుంఠంలోకముత్తమం॥ (౨
తత్రస్థిత్వాథసదసిసమాహూయస్వమంత్రిణః। ✽
విష్వక్సేనాదికాన్దేవాన్వృత్తాంతంసర్వమాత్మనః॥ (౩
విదితార్థానసౌఖ్యత్వాపరాంచింతాముపావిశత్। ✽
జగద్రక్షామయాకార్యానిహత్యదితిజాన్రణే॥ (౪
రాక్షసానపిదుర్గర్వాన్తదిదానీంకథంపునః। ✽
నిరాయుధేనశక్యేతనిస్సీరేణకృషిర్యథా॥ (౫
సూర్యమండలసంభూతంమదీయంచక్రమద్భుతం। ✽
కుంఠితాస్యందధీచేనవజ్రసంఘట్టితాస్థినా॥ (౬
జలంధరవధార్థంయచ్ఛంభునానిర్మితంపురా। ✽
సుదర్శనాఖ్యంతల్లబ్ధంమయాశంభోఃకృపాబలాత్॥ (౭
తదద్యవీరభద్రాయదక్షాధ్వరజిఘాంసవే। ✽
మయాముక్తంతదంగస్థకపాలేనైవభక్షితం॥ (౮

అనాయుధేనశూరేణకింవృషేణాఽపిపాణినా। *
విదంష్ట్రేణాభుజంగేనవిదంతేనగజేనకిం॥ (౯

చక్రిణాతుమయాతస్మాద్భవితవ్యంశివాజ్ఞయా। *
ఇతిచింతాపరంవిష్ణుంవిష్వక్సేనోఽభ్యభాషత॥ (౧౦

ప్రణమ్యాంజలిమాధాయమూర్ధ్నివిష్ణోఃపరాత్మనః। *
అహంభైరవశూలాగ్రాన్మోచితోఽనేనసాదరం॥ (౧౧
అస్యైతచ్చక్రమానీయఋణాన్ముక్తోభవామ్యహం। *
ఇతిసంచింత్యమనసావిష్వక్సేనోఽబ్రవీద్వచః॥ (౧౨
అహంగత్వాంతికంస్వామిన్వీరభద్రస్యనైపుణాత్। *
ప్రసాదయిత్వాతంచక్రంతచ్చాదాయాశుతేంతికం॥ ౧౩
ఆయాస్యామీతిపెబూవాచప్రశశంసచతంహరిః। *
సతంప్రదక్షిణీకృత్యవిష్వక్సేనోజనార్దనం॥ (౧౪

చక్రాహరణోద్యతవిష్వక్సేనకృతవీరభద్రాలయప్రవేశఘట్టః

ప్రతస్థేవీరభద్రస్యభవనంప్రతిసత్వరం। *
ప్రవివేశతతస్తస్యగోపురంప్రమథేశితుః॥ (౧౫
దౌవారికాస్తమాలోక్యమనుజ్ఞప్యున్నరంజసా। *
సానుకంపేనమనసోద్ధఃచంద్రదత్వాతిమారతః॥ (౧౬
దధ్యౌచిరంసతత్రస్థోవిష్వక్సేనఃకథంత్వితి। *
తత్రాపశ్యన్మునిగణానంతరావధికాంక్షిణ॥ (౧౭

తానపృచ్ఛత్స్వవృత్తాంతంనివేద్యోపాయమస్యతు। *
తేప్రత్యూచుర్మునిగణావిష్వక్సేనంజనార్దనం॥ (౧౮

అస్త్యస్త్యుపాయోఽతిసుఖంకాంచ్యామర్చయశంకరం। *
లింగంస్వనామ్నాసంస్థాప్యతతోభీష్టమవాప్స్యసి॥ (౧౯

ఇత్యుక్తమాత్రేమునిభిఃవిష్వక్సేనోపిహృష్టధీః। *
జగామకాంచీంత్వరయాతత్రసంరాధితుంశివం॥ (౨౦

సంప్రాప్యలింగంసంస్థాప్యస్వనామ్నారాధయత్యథో। *
విష్వక్సేనేత్రతన్మధ్యేవిశ్వంవ్యాఘ్రాభిధోసురః॥ ౨౧

పంచమేఢ్రాసురశ్చాన్యస్తథైవాజగరాసురః॥ *
ప్రబలోవరలాభేనబాధతేస్మాఽదివానిశం॥ (౨౨

దేవానిరాయుధావిష్ణుముపేత్యసహవేధసా॥ *
చరాచరగురోఃపార్శ్వంచంద్రమౌళేస్సమాయయుః॥ (౨౩

ప్రణమ్యతుష్టువుర్హృష్టాఃప్రత్యక్షంసర్వదంశివం। *
తతస్తేషామసావిష్టం జ్ఞాత్వాసర్వజ్ఞఈశితా॥ (౨౪

చోదయామాసదైత్యానాం తేషాంసంహారణక్షమం। *
వీరభద్రంజితాభద్రందక్షాధ్వరహరంపరం॥ (౨౫

తతస్సవీరభద్రోపిసంప్రాప్యబలినోబలీ। *
పంచమేఢ్రాసురందుష్టంవ్యాఘ్రాసురమరిందమం॥ (౨౬

తథైవాజగరాకారమసురంచాతిదుర్దమం। *
కాలేనకాంచీమగమత్ కామారిహృదయంగమాం॥ (౨౭

విష్వక్సేనోథతంద్రుష్ట్వావీరభద్రంజగత్పతిం। *
తుష్టావవాగ్భిరిష్టాభిర్విశిష్టాభిఃప్రణమ్యతం॥ (౨౮

—*విష్వక్సేనఉవాచ*—

విష్వక్సేన కృతవీర భద్రస్తుతిః

యోగ్నౌరుద్రోథవైయోప్సుయోరుద్రోవౌషధీష్వపి। *
యఆవివేశభువనాన్యస్మైరుద్రాయతేనమః॥ (౨౯

యత్తేధనుఃపురోరుద్రస్తస్మైసంవత్సరంనమః।
యత్తేదక్షిణతోరుద్రస్తస్మైపరివత్సరంనమః॥ (౩౦
యత్తేరుద్రధనుఃపశ్చాదస్త్విదావత్సరంనమః।
ధనుశ్చోత్తరతోయత్తేతస్మాఇదువత్సరంనమః। (౩౧
ఉపరిష్టాద్ధనుర్యత్తేతస్మైచేద్వత్సరంనమః।
అధస్తాచ్చధనుర్యత్తేతస్మైస్యాద్వత్సరంనమః।
రుద్రత్వంవ్యాఘ్రవత్క్రుద్ధస్త్వద్భక్తానాంహితిష్ఠసి॥ (౩౨
ఏతైర్నమస్కృతస్త్వంనఃప్రసన్నోస్మేయచ్ఛవాంఛితం।
శంకరోన్వర్థతస్త్వంహికామదోన్వర్థతస్తథా॥ (౩౩
భద్రాద్భద్రతమోసిత్వంవీరభద్రనమోస్తుతే।
త్వదీయంబలమాశ్రిత్యవీర్యవంతోదివౌకసః॥ (౩౪
విరాజంతేమహావీరభద్రాయాస్తునమస్సదా॥
స్తుతస్త్వేవంసవీరేశోవిష్వక్సేనేనహృష్టధీః॥ (౩౫
ప్రోవాచతంసమాలోక్యవృణీష్వత్వంవరంత్వితి।
విష్వక్సేనఃప్రణమ్యాథకృతాంజలిరువాచహ॥ (౩౬
భగవన్భద్రభద్రాంగభవత్యధ్వరఘస్మరే।
విష్ణునాచక్రముత్సృష్టంయుద్ధేముగ్ధాంతరాత్మనా॥ (౩౭
భక్షితంతత్కపాలేనబ్రహ్మణస్తేంగవర్తినా॥
తదిదానీంకృపాసింధోయచ్ఛమహ్యంపరాత్పర॥ (౩౮

—*వీరభద్రఉవాచ*—

విష్వక్సేనమహాబాహోవైష్ణవశ్రేష్ఠమత్ప్రియ।

తతఏవత్వయాగ్రాహ్యంచక్రంతన్ముఖసంస్థితం॥ (౩౯
యేనకేనాప్యుపాయేననమేహస్తగతంతుతత్। *
తచ్ఛ్రుత్వావచనంధ్యాత్వావిష్వక్సేనశ్చిరంహృదా॥ (౪౦
నిశ్చిత్యమనసానృత్తమకరోద్వికటంముహుః। *
సన్నిధావస్యవీరస్యముఖనాసాక్షిచాలయన్॥ (౪౧
పాదౌహస్తౌసమాకుంచ్యబహువక్రకళేబరః। *
దృష్ట్వాతద్వికటంనృత్తంవీరేంద్రేస్మిన్హాసత్యజః॥ (౪౨
తత్రత్యేషుచసర్వేషుజహాసబ్రహ్మణశ్శిరః। *
తతోనిపతితంచక్రంతదాస్యాద్భువిసత్వరం॥ (౪౩

విఘ్నేశస్యవికటచక్రవినాయకనామప్రాప్తికథనమ్

విఘ్నేశస్తంసమాక్రమ్యస్వయమజ్ఞాతవత్స్థితః। *
తతస్సచింతామగమత్విష్వక్సేనఃకథంత్వితి॥ (౪౪
తదగ్రేచాపిసంప్రాప్యచిత్రంనృత్యంచకారహ। *
చిరకాలమసౌనృత్తంవికటంవిఘ్ననాయకః॥ (౪౫
దృష్ట్వాప్రీతమనాశ్చక్రందదౌతస్మైముదాతదా। *
వికటంనృత్తమాలోక్యచక్రంకాంచ్యాంవినాయకః॥ (౪౬
విష్వక్సేనాయతత్ప్రాదాచ్చక్రంతస్మైతదాదిసః। *
ప్రసిద్ధిమాపవికటచక్రవిఘ్నేశ్వరాఖ్యయా॥ (౪౭
విష్వక్సేనోథవికటచక్రవిఘ్నేశ్వరాత్తతః। *
చక్రంప్రాప్యసుహృష్టాత్మావిష్ణులోకంజగామసః॥ (౪౮
తత్రప్రణమ్యదేవాయవిష్ణవేప్రభవిష్ణవే। *
దదౌసుదర్శనంచక్రంసూర్యాయుతసమప్రభం॥ (౪౯

ఆహ్వృతచక్రియవిష్వక్సేనాయవిష్ణుగత్తస్వసైన్యాధిపత్యకథనం॥

తందృష్ట్వావిస్మితోవిష్ణుస్సంపరిష్వజ్యమంత్రిణం। ❊
సేనాపత్యందదౌతస్మైవిష్వక్సేనాయహృష్టధీః॥ (౫౦
ఉవాచచేకథంభద్రత్వయాప్రాప్తంసుదర్శనం। ❊
వీరభద్రాన్మహారౌద్రాద్దేతదాఖ్యాతుమర్హసి॥ (౫౧
విష్వక్సేనోపివృత్తాంతమాచఖ్యౌవృత్తమాత్మనః। ✱
నృత్తంచవికటంవృత్తంప్రీతయేశిరసేవిధేః। (౫౨
తచ్ఛ్రుత్వావికటంనృత్తంవిష్వక్సేనమథాబ్రవీత్। ❊
నారాయణస్స్మయన్మహ్యాంనృత్తందర్శయతద్ద్రుతం॥ (౫౩
విష్వక్సేన్నాతివికటంయేనవీరఃప్రసేదివాన్। ❊
తచ్ఛ్రుత్వాతీవవికటంనటనంసమదర్శయత్॥ (౫౪
విష్వక్సేనఃప్రసన్నాత్మాసదస్యద్భుతమాదరాత్। ❊
తందృష్ట్వానృత్తమవదద్విష్వక్సేనంజనార్దనః॥ (౫౫
అత్యాశ్చర్యమిదంనృత్తంమనోనయననందనం। ❊
కస్యవాప్రీతిరాలోక్యనజాయేతతవాధునా॥ (౫౬
ఇదంనృత్తంమమప్రీతికరమాసీత్త్వయాకృతం। ❊
ఇతఃపరంతుమేదాసాస్సన్నిధౌమమకుర్వతే॥ (౫౭
నృత్తమేతత్ప్రసన్నోహంతేషాంయచ్ఛామివాంఛితం। ✱
కాంచ్యాంవరదరాజస్యమమాగ్రేతివిశేషతః॥ (౫౮
నృత్యంతియేతువాదాసాస్తఏవమమవల్లభాః। ❊
చక్రంసంపూజ్యవిధివద్ధస్తఆదాయశార్ఙ్గభృత్॥ (౫౯
ఉవాచవిష్వక్సేనంతంసేనాపత్యేప్రతిష్ఠితం। ❊
అహంపురావైశ్రీకాంచ్యాంకాలభైరవమీశ్వరం॥ (౬౦

ఆరాధ్యతస్యశూలాగ్రాత్ప్రాప్తవానస్మిమానద। *
విష్వక్సేనత్వయామైత్రీవక్షతేప్రతికృతిఃకృతా॥ (౬౧

కృతజ్ఞోసిమహాబుద్ధేకృతకృత్యోసిమత్ప్రియః। *
త్వయాకృతమిదంకర్మయేశృణ్వంతిపఠంతిచ॥ (౬౨

త్వత్ప్రతిష్ఠాపితంకాంచ్యాంలింగంవాపినమంతియే। *
నిర్ముక్తపాపాస్తేయాంతుమమలోకమనామయం॥ (౬౩

ఇతివిష్ణురేనమమరారిసుస్మరో। *
నిజచక్రదానకుశలంసమాశ్లిషన్। *
గణపాన్విసృజ్యరమయాతిహృష్టధీ। *
స్స్వమథావివేశభవనంమహాత్స్వయం॥ (౬౪

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందేశంకరసంహితాయాం
శ్రీకాంచీ మాహాత్మ్యే విష్వక్సేనేశ్వర వికటచక్ర
విష్ణ్వీశ్వర మహిమానువర్ణనం నామ
ఏకోనవింశోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

వింశాధ్యాయప్రారంభః.

—*కౌశిక ఉవాచ*—

దక్షేశ్వర మహిమానువర్ణనం

అతఃపరంప్రవక్ష్యామిదక్షేశస్థానవైభవం। *
అస్యైవపూర్వదిగ్భాగేసమీపేతిమహత్తరం॥ (౧
ప్రజాస్సృజేతినిర్దిష్టఃపురాదక్షస్స్వయంభువా। *
ససర్జానేకశఃపుత్రానాహైతాన్సృజతేతిసః॥ (౨
నారదస్తుతాన్దృష్ట్వాహర్యశ్వాఖ్యాన్మునీశ్వరః। *
పృష్టవానత్రకింవోద్యచికీర్షితమితిస్మయన్॥ (౩
తేప్రత్యూచుర్వయంపిత్రాసృష్టికర్మణియోజితాః। *
స్రష్టుంనైవతుశక్తాస్మస్తదుపాయంవదప్రభో॥ (౪
ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వానారదోవాక్యమబ్రవీత్। *
సృజ్యతేహిజగత్కర్త్రాజగత్సృష్టేఃపరాత్మనా॥ (౫
సర్వోత్తమేనదేవేనపంచకృత్యేనశంభునా। *
యుష్మాకంకింఫలంసృష్టికర్మణాబంధహేతునా॥ (౬
నకోపినిగళగ్రస్తోనిగళాంతరమిచ్ఛతి। *
సర్వోపినిగళాన్ముక్తిమేవవాంఛతినాన్యథా॥ (౭
యచ్ఛివారాధనాదన్యత్సర్వంబంధాయకల్పతే। *
సర్వేషుపురుషార్థేషుపరోమోక్షఇతిస్మృతః॥ (౮

మోక్షాన్యః పురుషార్థస్తు దుఃఖరూపో హి సర్వదా। *
తస్మాద్వివేకశస్త్రేణ ఛిత్త్వైవాశుభవాటవీం॥ ౯

శుభాం శివైకవిషయాం సదా స్వీకృత్య వాసనాం। *
యూయం విముక్తిమిచ్ఛధ్వం సేవయా తస్య శూలినః॥ ౧౦

కాంచీపుర్యాం ప్రతిష్ఠాప్య లింగం ముక్తా భవిష్యథ। *
ఇతి తస్య వచః కుర్యుః యథోక్తం దక్షసూనవః॥ ౧౧

దక్షోపి దుఃఖితో భూత్వా పునరన్యాన్ససర్జ హ। *
తేషామపి యథాపూర్వం నారదో బోధయత్సుధీః॥ ౧౨

తేషు కాంచ్యాం ప్రతిష్ఠాప్య లింగం ముక్తేషు పూర్వవత్। *
దక్షశ్శశోచ పుత్రాణాం నారదం చాశపత్తథా॥ ౧౩

యస్మాత్పుత్రాస్త్వయా మూర్ఖ శివభక్త్యా విమోహితాః। *
సంసారాత్తేన తేనాపి స్త్రీయస్సంతు న సూనవః॥ ౧౪

ఇతి శప్త్వా వ్యసృజత్యస్మిన్ కన్యాస్సృష్టిం స నారదః। *
శశాప దక్షం క్రోధేన మహాత్మా మునిసత్తమః॥ ౧౫

శివజ్ఞానోపదేశేన మయా తే సూనవః కృతాః॥ *
కృతార్థాస్తేన యస్మాత్త్వమశపః పరిమోహితః॥ ౧౬

తతస్త్వమాశు దేవేన శాసితో భవ శూలినా। *
దేవాశ్చ మునినా శస్తా దధీచేన రణే పురా॥ ౧౭

రుద్రకోపేన తే యూయం ధ్వస్తా భవత మాచిరం। *
యస్మాదేకాకినం విప్రమనాగసమకారణం॥ ౧౮

అబాధధ్వం యతో మత్తశ్శాపం భుఙ్క్ష్వ మనర్గళం। *

తేమునాసహసంభూయమోహితామాయయావిభోః॥ (౧౯

దేవాహివైపురాయజ్ఞాత్సదక్షః పరమేశ్వరం। *

అంతరాయంతతఃక్రుద్ధశ్శివోయజ్ఞమవధ్యత॥ (౨౦

దక్షశ్శప్తోయదాతేనమునినానారదేనసః। *

అశ్వమేధేనయజ్ఞేనయక్ష్యమాణోన్వపద్యత॥ (౨౧

తస్మిన్తేనసమాహూతాస్సురామునిగణైస్సహ। *

సబ్రహ్మకాస్ససాధ్యాశ్చసనారాయణకాస్తథా॥ (౨౨

ఆదిత్యావసవోరుద్రాఅశ్వినౌపితరస్తథా। *

చ్యావనిస్తుస్తదోదృష్ట్వాశంకరేణవినాకృతం॥ (౨౩

క్రోధేనమహతావిష్టోదక్షంసత్వేజమబ్రవీత్। *

కిమర్థమధ్వరాధీశోనాహూతశ్శంకరస్త్వయా॥ (౨౪

—*దక్షఉవాచ*—

యజ్ఞఃఖలుమహావిష్ణుర్యజ్ఞోవిష్ణురితిశ్రుతిః। *

యజ్ఞేనైవసదాయజ్ఞమయజంతసురాఇతి॥ (౨౫

శ్రుతోయజ్ఞమయోవిష్ణున్నరుద్రస్తామసోహిసః। *

ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వాముమూర్ఖోమోహితస్యసః॥ (౨౬

పునఃప్రోవాచసంక్రుద్ధస్సర్వాన్ప్రతిసదస్యథ। *

యజ్ఞేనయజ్ఞమిత్యస్యాశ్శ్రుతేరర్థఃకిమీదృశః॥ (౨౭

యథాత్రయజ్ఞోలోకేషుకర్మణాంశ్రేష్ఠఈరితః। *

ఏవంయజ్ఞాచ్ఛివశ్శ్రేష్ఠోయజ్ఞశబ్దేనశబ్దితః॥ ౨౮

యోయస్మాదధికోలోకేసచతేనహిపూజ్యతే। *

నసమఃపూజ్యతేహీనోనమస్కారోమహీయసాం॥ (౨౯

అధ్వరాణామతోరాజామేధాధిపతిరీశ్వరః। *
శంభుస్సఏవయజ్ఞేనసర్వైర్దేవసదార్చ్యతే॥ (౩౦
యజ్ఞేనయజ్ఞమిత్యత్రయజ్ఞంశంభుంజగత్పతిం। *
దేవావిష్ణుముఖాస్సాంబమయజంతేతివైదికీ॥ (౩౧
వాగర్థంవదతిశ్రేష్ఠంనయజ్ఞస్త్వేనహిస్వయం॥ *
యజతీతివదత్యర్థంశ్రుతోరాజాధ్వరస్యసః॥ (౩౨
ఇత్యుక్తేసతివిప్రేణబ్రాహ్మణాలోలబుద్ధయః। *
ఆధిక్యమూచుర్దక్షోక్తైరర్థలిప్సావిమోహితాః॥ (౩౩

దక్షాధ్వరేవిష్ణుభక్తానాం దధీచిశాపప్రాప్తికథనం॥

దధీచస్తుపునఃక్రుద్ధోబ్రాహ్మణానశపత్తదా। *
యస్మాద్ద్విజాధమాయూయంబ్రూతాత్రధనలిప్సవః॥ (౩౪
తస్మాద్భూయంభవిష్యధ్వంశివనిందారతాద్విజాః। *
మిథ్యాధీతసమాచారాఃమిథ్యాజ్ఞానప్రబోధినః॥ (౩౫
ప్రాప్యఘోరంకలియుగంకలహైఃకలిపీడితాః। *
భవిష్యధ్వంత్రయీబాహ్యాస్సర్వేపీశ్వరవిద్విషః॥ (౩౬
నిందంతోస్త్యాశ్వరంమార్గంకుశాస్త్రాసక్తమానసాః। *
సోమోస్మాకంహివైరాజాబ్రాహ్మణానాంశివస్మృతః (౩౭
ఆధిపత్యంహియత్క్షత్రంవిష్ణోర్వేదవినిశ్చితం। *
బ్రాహ్మణాధిపతింయూయంపరిత్యజ్యవిమోహితాః॥ (౩౮
సమాశ్రయతతంవిష్ణుంక్షత్రియాధిపతింసదా। *
తదాగమోక్తమార్గేణదీక్షితావేదనిందకాః॥ (౩౯
భాషాంతరపరాఃపాపాఃబ్రాహ్మణేతరపూజకాః। *
ప్రమాణహీనపుండ్రాద్యాతప్తచక్రాంకితాధమాః॥ (౪౦

వేదవేదాంతసంసిద్ధేబద్ధవైరాస్త్రిపుండ్రకే। *
రుద్రాక్షేచతథారుద్రలింగార్చనవిధావపి॥ (౪౧

ముద్రాంకితాళికాస్తప్తశంఖచక్రాంకితాంసకాః। *
అంకితాశ్చతథాశంఖచక్రపద్మగదాదిభిః। *
పాషండినోదురాచారాభవతబ్రాహ్మణాధమాః॥ (౪౨

భవిష్యతిహ్యృషీకేశస్స్వాశ్రితేపిపరాఙ్ముఖః। *
ఏవముక్త్వాపునర్దక్షంమునిఃక్రుద్ధతరోఽబ్రవీత్॥ (౪౩

యస్మాదవమతోదక్షత్వయాసర్వేశ్వరేశ్వరః। *
తస్మాత్తవకులందుష్టంనష్టమిత్యవధారయ॥ (౪౪

అపూజ్యపూజనంయత్రపూజ్యానాంచాప్యపూజనం। *
దండోదేవకృతస్తత్రసద్యఃపతతిదారుణః॥ (౪౫

ఇత్యుక్త్వాసమునిశ్శ్రీమాన్జగామస్వాశ్రమంతదా। *
హిరణ్యగర్భోభగవాన్సమాలోక్యభయాన్వితః॥ (౪౬

జగామసంపరిత్యజ్యపార్శ్వంవిశ్వగురోర్ముదా। *
విష్ణుసహాయేనదక్షకృతయజ్ఞోద్యోగః
గతేచతుర్ముఖేదక్షఃప్రణమ్యగరుడధ్వజం॥ (౪౭
ప్రపన్నశ్శరణంవిష్ణుంయజ్ఞమూర్తింజనార్దనం। *
యజ్ఞాయాభవదుద్యుక్తోయజమానస్సహద్విజైః॥ (౪౮
ఋత్విగ్భిర్యజ్ఞవటుభిర్యథావత్కర్మకర్తృభిః। *
తతోదేవీమహేశానందక్షయజ్ఞజిఘాంసయా॥ (౪౯

నారదాచ్ఛ్రుతవృత్తాంతాప్రాహచపరమేశ్వరం। *

భర్త్రేశ్రీవాయదా

—*దేవ్యువాచ*—

దక్షోయజ్ఞేనయజతేపితామేపూర్వజన్మని॥ (౫౦

దాక్షాయణ్యాదక్షాధ్వరజిగమిషానివేదనం

అస్మాకంసర్వదాద్రోహమాచరత్యేషమూఢధీః। *
అహంప్రాప్యమఖంతస్యతంప్రాపయ్యామతింశుభాం॥ ౫౧

ఆగచ్ఛామిపునస్స్వామిన్ననుజ్ఞాందాతుమర్హసి। *
ఇతితద్వచనంశ్రుత్వాప్రాహదేవీంమహేశ్వరః॥ ౫౨

అస్మద్ధూషణయుక్తస్యయాదియజ్ఞంగతాసివై। *
భవిష్యతిధ్రువందేవిపరిభూతిస్తదాతవ॥ ౫౩
నగంతవ్యమితీశేనవారితాపిశివాశివం। *
శిక్షణీయోమయాదక్షోదేవానాంపురతఃప్రభో॥ ౫౪

తస్మాదనుజ్ఞాంమేదేహినోపేక్షాంకర్తుమర్హసి। *
ఇత్యుక్త్వాత్వరయాదేవీకోపేనప్రస్థితామఖం॥ ౫౫
ప్రాప్తాయజ్ఞంమహాదేవీదేవైర్విప్రైఃప్రవేష్టితం। *
ప్రత్యుద్గతానదక్షేణవీక్షితానచభాషితా॥ ౫౬
నపూజితాపిదేవేశీప్రాప్యతంప్రాహరుష్టధీః। *
అరేదక్షజడాబుద్ధేయజ్ఞేస్మిన్ఫలదశ్శివః॥ ౫౭
నానీతఃకింత్వయాదేవోయజ్ఞమూర్తిర్జగత్పతిః। *
ఇత్యుక్తశ్శివయాదక్షోజగాదాతీవదర్పితః॥ ౫౮
రుద్రప్రియేమహాయజ్ఞేస్వయంనారాయణఃప్రభుః। *
యజ్ఞమూర్తిస్స్వయంవిష్ణుర్యజ్ఞోవిష్ణురితిశ్రుతిః॥ ౫౯
యఃపూజ్యతేధ్వరేసర్వైస్సవిష్ణుర్వర్తతేమఖే॥ *
కిమన్యేనసురేణాత్రతామసేనవిరూపిణా॥ ౬౦

అమంగళేనరుద్రేణశ్మశాననటినాసుతే। *
ఇత్యాకర్ణ్యవచస్తస్యతన్ముఖాకృష్టవీక్షణా॥ ౬౧

దాక్షాయణీకృత దక్షశాపః

శశాపపితరందక్షందేవీతత్రాతిరుష్టధీః। ❋
అరేమూఢమతేదక్షతేనరుద్రేణతేమఖః॥ (౬౨
అద్యత్వదేనసనష్టోస్తుత్వంచనష్టోభవిష్యసి। ❋
త్వన్మఖేయేసురావిప్రావర్తంతేశివవర్జితాః॥ (౬౩
తేషాందండశ్చభంగశ్చపరిభూతిర్భవత్విహ। ❋
ఇత్యుక్త్వాకోపకీలాభిఃపరిపీతామహేశ్వరీ॥ (౬౪
సర్వేషాంపశ్యతామేవమంతర్ధింప్రాప్యతత్‌క్షణాత్। ❋
పునశ్శంభుంప్రపేదేచసర్వలోకైకనాయికా॥ (౬౫
అథదేవోమహేశానస్సర్వజ్ఞస్స్వగణాధిపాత్। ❋
జ్ఞాత్వావృత్తాంతమఖిలంరోషరూషితమానసః॥ (౬౬

భద్రకాళీ వీరభద్రయోరుత్పత్తికథనమ్

ససర్జభగవాన్వేగాద్వీరభద్రంబలోత్కటం। ❋
తతఃక్రుద్ధతరాదేవీభద్రకాళీంతదాసృజత్॥ (౬౭
భద్రకాళీవీరభద్రౌపార్శ్వేవిశ్వజగద్గురోః। ❋
ప్రణమ్యసాంజలికరౌభూత్వాతావూచతుర్వచః॥ (౬౮
అజ్ఞాపయతమీశౌకింకరవావఃప్రసీదతం। ❋

—❋ఈశ్వరఉవాచ❋—

వత్సభద్రమహాభాగదేవ్యామన్యుప్రమార్జక॥ (౬౯
ఉత్పాదితోమయాసిత్వందక్షయజ్ఞజిఘాంసయా। ❋
అతస్త్వమథదేవ్యాసదక్షయజ్ఞంవినాశయ॥ (౭౦

❋దేవ్యు వాచ❋

వత్సభద్రమహాభాగమమమన్యుంప్రమార్జయ। ❋
భద్రకాళ్యానయాసార్ధందక్షంహత్వాసఋత్విజం॥ (౭౧

శివాభ్యాంచిత్రకృత్యాభ్యామిత్యాదిష్టోగణాగ్రణీః। *
సతయాసంపరిక్రమ్యసంప్రతస్థేత్వరన్ క్షణాత్॥ (౭౨

భద్రకాళీవీరభద్రాభ్యామాచరితదక్షాధ్వరధ్వంసః॥

సహృష్టానాత్మనాతుల్యానోమశాఖ్యాన్గణాన్బహూన్। *
దదాహయజ్ఞశాలాంతాంసహసాస్వాత్మసంభవైః॥ (౭౩
యజమానంచతంహత్వాయజ్ఞంచమృగరూపిణం। *
యూపానుత్పాట్యహుత్వాగ్నౌకంఠేష్వాబధ్యరజ్జుభిః॥
సన్నహ్యాశ్వంచయజ్ఞాంగంగంగాయామత్యజన్గణాః। *
భగస్యవిపులేనేత్రేపూష్ణోదంతాన్ద్విషోడశ॥ (౭౫

జఘానధనుషఃకోట్యాపిపేషశశినంకృతీ। *
అగ్నేస్సప్తకరాంజిహ్వామాత్తహవ్యాంలులావచ॥ (౭౬
నాసాగ్రంచసరస్వత్యావామంచస్తనచూచుకం। *
తత్రైవలోకమాతుశ్చస్త్రీణాందివిషదామపి॥ (౭౭
దేవాన్మునీన్సదిక్పాలాన్యథార్హంసమతాడయత్। *

వీరభద్రస్యచదేవాదీనాంచకలహః

బభూవతుములంయుద్ధంవీరభద్రస్యవిష్ణునా॥ (౭౮
గరుడస్థేనతస్యాపిబ్రహ్మణాసుమహారథః। *
దత్తోపితేననాహూతోవహనేనక్షమస్త్వితి॥ (౭౯
ఆజ్ఞయానాదిదేవస్యరైభ్యాశ్రమనివాసినః। *
అన్యోన్యంయుధ్యతోరేవమస్త్రప్రత్యస్త్రవర్షిణోః॥ (౮౦
జయోనైకతరస్యాసీత్తదద్భుతమివాభవత్। *
తతఃక్రుద్ధతరోవిష్ణుశ్చక్రమవ్యాహతంక్వచిత్॥ (౮౧
ససర్జవీరభద్రాయసర్వప్రాణేనమాధవః। *
తచ్చక్రంముండమాలాయామేకేనపరమేష్ఠినః॥ (౮౨

శీర్షంతేనకపాలేనభక్షితంనిమిషార్ధతః ❊
తదాచకాశేసాకాళీజ్వాలారూపేణసర్వతః॥ (౮౩

మండలాకారతోవ్యోమ్నిరురోధనిఖిలాన్సురాన్। ❊
తదీయజ్వాలయాదగ్ధంగరుడస్యచ్ఛదద్వయం॥ (౮౪

అధఃపపాతధరణౌసవిష్ణుర్గరుడోరుదన్। *
తంవిష్ణుంగణపఃకశ్చిద్గృహీత్వాధరణీగతం॥ (౮౫

వీరభద్రస్యనికటేరజ్వాబద్ధంనివేశ్యసః। ❊
వీరభద్రేణగణరాట్ జ్ఞాపితోనేత్రసంజ్ఞయా॥ (౮౬
దక్షస్యాశవమేరోప్యవిష్ణోశ్శిరసితత్క్షణాత్। ❊
రజ్వాబద్ధైస్స్వరైస్సాకంభ్రామయిత్వాదిశోఖిలాః॥ (౮౭

వీరభద్ర
కారితమ
హావిష్ణుప
రిభవః॥

పునరానీయతంవిష్ణుంజైవైస్సహగణాధిపః। ❊
పురతోవీరభద్రస్యకేశవంవినివేశయత్॥ (౮౮

వీరభద్రోపితందృష్ట్వాఖిన్నంకేశవవాహకం। ❊
ఉవాచలజ్జయాదీనందేవైస్సర్వైస్సమావృతం॥ (౮౯
అరేజడమతేవిష్ణోకింకృతందుష్కృతంత్వయా। ❊
శివంవినాశివైస్సాకమారబ్ధస్యత్వయాహరే॥ (౯౦

ఫలితందక్షయజ్ఞస్యఫలంసంప్రతిసత్వరం। ❊
క్వాస్తేసౌదూషకోదక్షస్త్వయాకిమనుభూయతే॥ (౯౧

బుద్ధితత్వవిహీనానాంపరిభూతిర్భవేదితి॥ ❊
వదంతిసుధియోలోకేతద్దృష్టంత్వయిజాల్మకే॥ (౯౨

కేయతశ్శవమారోప్యత్వాంగణేశోఖిలాదిశః। *
భ్రామయామాసబహుధాబద్ధైస్సర్వైస్సురైస్సహ॥ (౯౩
ఇతఃపరంజనాస్సర్వేప్రాహ్వాయంతునిరంకుశం। *
తంత్వాంకేశవఇత్యేవంసర్వత్రభువనేష్వపి॥ (౯౪
త్వంచకేశవనామ్నైవయథార్థేనాన్వితోభవ। *
ఇత్యుక్త్వావీరభద్రోసౌగణనాథేనకేనచిత్॥ (౯౫
అవరోప్యశవందాక్షుంమస్తకాత్కమలాపతేః। *
భద్రకాళీంసమాహూయవ్యోమవ్యాప్యనలాత్మికాం॥ (౯౬
శాంతాంవిధాయనికటేయజ్ఞవాటీమదర్శయత్। *
తతఃకిలికిలాశబ్దోగణైస్సృష్టోవ్యజృంభత॥ (౯౭
తముపశ్రుత్యతన్నాదంహతశిష్టాదివౌకసః। *
స్తబ్ధైరవయవైరేవకాందిశీకాస్తదాభవన్॥ (౯౮
భయద్రుతేషుతేష్వేవంవీరభద్రోగణాగ్రణీః। *
నిగళైర్బంధయామాసయథాదోపంసురాన్గణైః॥ (౯౯
తస్మిన్నవసరేబ్రహ్మాసభక్తైర్భక్తవల్లభం। *
స్తుత్వాస్తుత్వాస్తవైర్దివ్యైఃప్రార్థయామాసహృష్టధీః॥ (౧౦౦
దేవదేవవిభోవీరదేవావిష్ణుపురోగమాః। *
శాసితానిగళైర్బద్ధాహతశిష్టాశ్చసవ్యథాః॥ (౧౦౧
శవందాక్షంసమారోప్యస్వకేవిష్ణుర్విశేషతః। *
శిక్షితఃపరిభూతశ్చప్రోక్త్వాబుద్ధిశ్చమాదృశాం॥ (౧౦౨

ఇతఃపరందయామూర్తేసురేషకరుణాంకురు। ❊
ప్రసీదక్షమ్యతాంసర్వంరోమశైస్స్వహాసుప్రభో॥ (౧౦౩

విజ్ఞప్తిమేవంసవిధేశృణ్వన్వీరగణాగ్రణీః। ❊
శమంజగామగణపైస్సాంబంసంప్రాపచేతసా॥ (౧౦౪

ఏతస్మిన్నంతరేశ్రావినిరస్తార్ణవనిస్వనః। ❊
భేరీమృదంగమురజపణవాదిసముద్భవః॥ (౧౦౫

కాహళీశంఖశృంగాదివీణావేణురవైస్సహ। ❊
తతోనభస్సమాలోకిసర్వైరేతైర్యదాతదా॥ (౧౦౬
మహోక్షోపరిదేవేశఃప్రాదురాసీదుమాసఖః। ❊
ప్రణేముస్సహసాసర్వేసంప్రహృష్టతనూరుహాః॥ (౧౦౭
సతానువాచవిశ్వాత్మాస్మయమానముఖాంబుజః। ❊
అస్మాకమధ్వరేభాగఃకిమర్థంనైనకల్పితః॥ (౧౦౮
తత్తిష్ఠతుమహాభాగాయూయంకిమితిశాసితాః। ❊
వీరేణైకేనబహవస్సర్వేయుద్ధవిశారదాః॥ (౧౦౯

(చతుర్ముఖకృతవీరభద్రసాంత్వనసమయే మహాదేవావిర్భావః॥)

—❊దేవాఊచుః❊—

అస్మాకంయద్బలందేవత్వణేనైకేనకేవలం। ❊
పూర్వమేవపరిజ్ఞాతంకిమస్మాన్కింకరాంస్తవ॥ (౧౧౦

కృపయాస్మాన్వీరవిభోరక్షరక్షదయానిధే। ❊
ఘణత్స్వేవంవిధిఃప్రాహప్రణిపత్యమహేశ్వరం॥ (౧౧౧

దేవైరశేషైర్యద్యజ్ఞేసహదక్షేణమోహితైః। ❊
నభాగఃకల్పితస్తేనశాసితాస్సత్యమేవతే॥ (౧౧౨

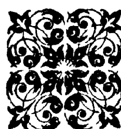
పురాహం భవతా దేవ భైరవేణ శివాత్మనా ।
పంచమం స్వశిరశ్ఛిత్వా శాసితోఽస్మ్యవలేపితః ॥ ౧౧౩
విష్ణుస్స్వరక్తమోక్షేణ శాసితో బహుధా భ్రమన్ ॥
దాక్షుం శవం స్వకే నైవ వహన్ సర్వాదిశో భ్రమన్ । ౧౧౪
శిక్షితో వీరభద్రేణ కేశవాఖ్యాం బభార చ ।
ఇతః పరమయం స్విష్టో యజ్ఞో భవతు శిక్షితః ॥ ౧౧౫
త్వయా స్విష్టకృతస్తస్మాద్రుద్రోఽగ్నిస్స్విష్టకృత్తతః ।
యే యే వీరేణ నిహతాశ్ఛిన్నాభిన్నాశ్చ ఖండితాః ॥ ౧౧౬
జీవంతు తే యథాపూర్వాః బద్ధాస్స్యుర్ముక్తబంధనాః ।
తథాస్త్వితి చ సంభాష్య పునః ప్రోవాచ శూలభృత్ ॥ ౧౧౭

శివాపరాధశమనాయ కాంచ్యాం శివాజ్ఞయైవ దక్షప్రతిష్ఠితలింగమహిమా ॥

అమీభిస్సహ దక్షేణ కృతో మంతుర్మహత్తరః ।
మహ్యం తద్దోషశాంత్యర్థం మాం ప్రతిష్ఠాప్య లింగినం ॥ ౧౧౮
మమ ప్రియతమే కాంచీపురే హర్యశ్వన్నామభిః ।
దక్షపుత్రైః పురా యత్ర నారదోక్తైర్మహాత్మభిః ॥ ౧౧౯
పూజితాని ప్రతిష్ఠాప్య కైలాసేశ సమీపతః ।
తత్ర దక్షోఽపి సహసా మాం ప్రతిష్ఠాప్య పూజయేత్ ॥ ౧౨౦
యావన్న పూజయంత్యేతే తావదేషాముపద్రవః ।
శూరపద్మాసురేంద్రేణ తారకేణ బకేన వా ॥ ౧౨౧
హిరణ్యాదిభిరన్యైశ్చ ప్రోక్త్వేత్యంతరధీయత ।
వీరభద్రేణ గణపైః విశ్వామరగణాధిపైః ॥ ౧౨౨
తతో విష్ణుముఖా దేవా విస్మృత్యవచనం విభోః ।
శూరపద్మాసురేంద్రాద్యైః పీడితా భృశవేపితాః ॥ ౧౨౩

బ్రహ్మణాసహసమ్మంత్ర్యస్మృత్వాశంభోఃపురోదితం। *
దక్షేణసహసంప్రాప్యకాంచీపురమనుత్తమం॥ (౧౨౪
కైలాసనాథదేవస్యసమీపేదక్షసూనుభిః। *
స్థాపితానాంచలింగానాంపరితస్సర్వఏవతే॥ (౧౨౫
ప్రతిష్ఠాప్యప్రభోర్లింగాన్యాశుప్రాపుస్సుఖంసురాః (౧౨౫౬
తత్రైవదక్షోపిసహాత్మజైస్స్వైః। *
స్సంస్థాప్యలింగానిసురాశ్చలింగం। *
సంస్థాప్యసంపూజ్యవిముక్తపాపాః। *
ప్రాపుఃప్రభోర్గాణపదందురాపం॥ *

ఓమిత్యాది మహాపురాణేశ్రీస్కాందేశంకరసంహితాయాం
కాంచీమాహాత్మ్యే దక్షేశ్వర మహిమాను
వర్ణనంనామవింశోధ్యాయః

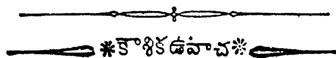

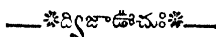
శ్రీరస్తు.

ఏకవింశాధ్యాయప్రారంభః.

అతఃపరంప్రవక్ష్యామిశంభోస్సాక్షాత్పినాకినః। *
స్థానానాముత్తమంస్థానమసురైస్త్రిభిరర్చితం॥ (౧
పురత్రయేతుయేబుద్ధవచసానైవమోహితాః। *
మహాత్మానశ్శివగణాస్తేభవద్ద్వారపాలకాః॥ (౨

అత్యాశ్చర్యంమహాబుద్ధేకౌశికేన్ద్రకథంత్విమే। *
మోహినీంజగతాంమాయాంవిష్ణోర్మాయావినఃప్రభోః॥ (౩
విలంఘ్యపరమేశానంప్రపన్నాఃకథయస్వనః। *

సుశీలసుకర్మసుబుద్ధినామాసురప్రతిష్ఠితత్రిపురారీశ్వరమహిమా

హంతవఃకథయిష్యామిశాస్త్రేశాస్త్రజ్ఞనిశ్చితం॥ (౪
శైవభక్తిర్ద్విధాప్రోక్తాకామదాముక్తిదాపరా। *
ప్రాసంగికాతుసాప్రోక్తాకామదాశాస్త్రవేదిభిః॥ (౫
శక్తిపాతసముత్పన్నాముక్తిదాసర్వసిద్ధిదా। *
తేడభేచపరంమోక్షప్రదేపేవావిచారతః॥ (౬
తథాపికామదాభక్తిస్స్యాజహార్యాతిపాపినాం। *
శక్తిపాతసముత్పన్నానైవహార్యాపిపాపినాం॥ (౭
కృతానిక్రియమాణానిపాపానిసుబహూన్యపి। *
స్పృశంతిభక్తంనైతానిపద్మపత్రంపయోయథా॥ (౮

పాపిప్రాసంగికోఽభక్తోఽహార్యతే యేన కేన వా। *
శక్తిపాతసముత్పన్నభక్తిమాన్నైవ హార్యతే॥ ౯
ప్రాసంగికోఽపి యోభక్తః పుణ్యవాన్నైవ హార్యతే। *
ప్రాసంగికాస్తు భక్తాస్తే సర్వే త్రిపురవాసినః॥ ౧౦
పాపకర్మరతాస్తేన బుద్ధనారదమోహితాః। *
సుశీలశ్చ సుకర్మా చ సుబుద్ధిశ్చాసురోత్తమాః॥ ౧౧
శంభోశ్శక్తిర్నిపతితా తేష్వకాండే దయానిధేః। *
తేన తే నైవ బుద్ధేన నారదేనాప్యమోహితాః॥ ౧౨
పురదాహే చ దేవేన నైవ దగ్ధాః పినాకినా। *
యేత్వదగ్ధాస్తనుం త్యక్త్వా గాణాపత్యం ప్రపేదిరే॥ ౧౩
సుశీలం చ సుకర్మాణం సుబుద్ధిమపి శంకరః। *
వరేణచ్ఛందయామాస ప్రీతః ప్రీతేన చేతసా॥ ౧౪
తే పునర్దేవదేవేశం వరం వవ్రుస్సురేతరాః। *
సశరీరా వయం శంభో సర్వక్లేశవివర్జితాః ౧౫
భవామ ద్వారపాలాస్తే భవేశ భవతాపహన్। *
తానువాచ తదా దేవో యది వాంఛేయమీదృశీ॥ ౧౬
దాస్యామి త్వరయా యాయం కాంచీం ప్రియతమాం మమ। *
సంప్రాప్య మాం ప్రతిష్ఠాప్య పూజయధ్వమతంద్రితాః॥ ౧౭
తతః ప్రసన్నో యుష్మభ్యం దాస్యామి ద్వారపాలతాం। *
ఇత్యుక్త్వాంతర్హితే దేవే సుశీలాద్యాస్త్రయోఽసురాః ౧౮
కాంచీమవాప్య కామారిదయితాం కామితార్థదాం। *
సర్వతీర్థాఖ్యసరసః పశ్చిమే పాపనాశనే॥ ౧౯

ప్రతిష్ఠాప్య పురాం ద్వేష్టుర్లింగం త్రిపురవాసినః ।
ఆనర్చురాలయే శుద్ధే హరం త్రిభువనేశ్వరం ॥ ౨౦
తేషాం ప్రసన్నేన తదా పూరితం పూర్వవాంఛితం ।
తదా ప్రభృతి తత్ స్థానం త్రిపురారీశ్వరాభిధం ॥ ౨౧
దర్శనాన్ముక్తిదం న్ఱాణాం భుక్తిదం స్మరణాదపి ।
తదాఖ్యయా పురీ కాంచీ గోష్ఠత్వం ప్రత్యపద్యత ॥ ౨౨
తస్యాః పూర్వదిగ్భాగే హిరణ్యకశిపుః పురా ।
సమారాధ్య మహాదేవం సంప్రతిష్ఠాప్య లింగినం ॥ ౨౩
స్వారాజ్యం స్వవశం నిన్యే సూదితామరనాయకః ।

—ద్విజా ఊచుః—

కథం హిరణ్యకశిపుః కాంచీమాగాత్సురాసురః ॥ ౨౪
కో వా వరశ్శివాత్ప్రాప్తస్తేన దైత్యేన నో వద ।
ఇతి పృష్టస్తదా విప్రైరీశం నత్వా స కౌశికః ॥ ౨౫
ప్రాహ సర్వం యథాతథ్యం బ్రాహ్మణేభ్యః ప్రసన్నధీః ।

—కౌశిక ఉవాచ—

హిరణ్యకశిపుప్రశ్నోదాదిప్రతిష్ఠితలింగమహిమానువర్ణనం

శృణుధ్వం బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠా యత్పృష్టం తద్వదామ్యహం ౨౬
పురా హిరణ్యకశిపుః కాశ్యపిర్దితిసంభవః ।
ప్రథమస్సర్వదైత్యానాం కయాధోరమణో మహాన్ ॥ ౨౭
రహస్యాహూయ తం శుక్రం ప్రోవాచ స్వపురోధసం ।
భగవన్ శుక్ర సర్వజ్ఞ కవే భృగుసుతోత్తమ ॥ ౨౮
యథాహం ప్రాప్నుయాం రాజ్యం వ్రతచర్యాం వదస్వ తాం ।
తచ్ఛ్రుత్వా తమథాహ స్మ భృగుపుత్రః ప్రసన్నధీః ॥ ౨౯

శ్రుణుదైత్యేంద్రమద్వాక్యంతవోత్పన్నాయదీదృశీ। *
కురుయత్నంతపఃకర్తుంప్రీతమేపార్వతీపతేః॥ (౩౦
ప్రీతేపినాకినీశానేకిముస్యాద్దుర్లభంనృణాం। *
బ్రహ్మణస్సృష్టికర్తృత్వంరక్షకత్వంమధుద్విషః॥ (౩౧
ఇంద్రాదీనాందిగీశత్వమీశాంఘ్రిపరిచర్యయా। *
సౌభాగ్యంకాంతిమద్రూపంసత్యంత్యాగఃప్రవక్తృతా।(౩౨
శౌర్యంచజగతిఖ్యాతిశ్శివమర్చయతాంభవేత్। *
స్వర్గార్థినామ్ముముక్షూణాంబ్రహ్మత్వమభికాంక్షతాం॥
భక్తిరేకావిరూపాక్షేనాన్యఃపంథాఇతిశ్రుతిః। *
భవనానిమనోజ్ఞానివిభ్రమాభరణాస్స్త్రియః॥ (౩౪
ధనంచాపరిసంఖ్యాకంభక్తిమార్గశూలినోలభేత్। *
ఉపసర్గాఃక్షయంయాంతిశత్రవోవ్యాధయోగ్రహాః। (౩౫
మనఃప్రసన్నతాంయాతిపూజ్యమానేమహేశ్వరే। *
రిపవస్తంనహింసంతిరాక్షసాశ్చపిశాచకాః॥ (౩౬
నచదంశంతిసర్పాస్తంనరంరుద్రపరాయణం। *
యేవాంఛంతేమహాభోగాన్రాజ్యంచత్రిదశేశతాం॥ (౩౭
తేచర్యంతిసదాకాలంశివస్యచరణాంబుజం। *
యద్ద్వారేమత్తమాతంగావాయువేగాస్తురంగమాః॥ (౩౮
పూర్ణేందువదనానార్యశ్శివపూజావిధేఃఫలం। *
సాహానిస్తస్యనశ్ఛిద్రంసాజ్ఞతాసాంధమూకతా॥ (౩౯

యస్మహూర్తంక్షణంవాపిశివఏకోనచింత్యతే। *
యావన్నాయాతిమరణంయావన్నాక్రమతేజరా॥ (౪౦
యావన్నేంద్రియవైకల్యంతావదీశంసమాశ్రయేత్। *
త్వరితంజీవితంయాతిత్వరితంయాతియావనం॥ (౪౧
త్వరితంవ్యాధిరభ్యేతితస్మాదర్చ్యోజనైశ్శివః। *
ఇతిమత్వార్చ్యతేయేనశంకరోలోకశంకరః॥ (౪౨
తేనైషదుస్తరస్తీర్ణస్సంసారాఖ్యోమహార్ణవః। *
తస్యస్యాద్దర్శనాదేవనృణాంపాపమలక్షయః॥ (౪౩
తస్మైదేయంతతోగ్రాహ్యంసహిపూజ్యశ్శివోయథా। *
భజఇత్యేషధాతుర్వైసేవాయాంపరిపఠ్యతే॥ (౪౪
సేవకస్తస్మృతోభక్తశ్శంభోస్సర్వజగద్గురోః। *
నాస్యాచారంపరీక్షేతనకులంనవ్రతంతథా॥ (౪౫
త్రిపుండ్రావలిభిర్దిష్టోభక్తోసావసురోత్తమ। *
దర్శనాచ్ఛివభక్తస్యసకృత్సంభాషణాదపి॥ (౪౬
అతిరాత్రస్యయజ్ఞస్యఫలంస్యాదసురోత్తమ। *
గంగాస్నానసమంపుణ్యంశివభక్తస్యదర్శనాత్॥ (౪౭
సర్వతీర్థాభిషేకాచ్చతత్సంభాషణముత్తమం। *
సమారాధనయాతస్యబ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః॥ (౪౮
దేవాశ్చపూజితాఃపూర్వదేవాధిపమహామతే। *
సర్వాత్మానంమహాదేవంయేప్రపన్నాస్సదాశివం॥ (౪౯
తఏవధీరావిద్వాంసస్తేషామేవపరాగతిః। *

బ్రహ్మావిష్ణ్వాదిదేవానాం తేషాంమూలనిభంపదం॥ (౫౦
హిరణ్యకశిపోవాక్యంబహూక్త్యాకింశృణుష్వమే। *
సర్వమన్యత్పరిత్యజ్యశివఏవశివంకరః॥ (౫౧
ధ్యేయస్త్వయాసదాకాలమభీష్టఫలసిద్ధయే। *
ఇతిశుక్రవచశ్శ్రుత్వాహిరణ్యకశిపుఃపునః॥ (౫౨
ప్రోవాచసాంజలికరఃప్రసన్నేనాంతరాత్మనా। *
భోభోబ్రహ్మన్కథంకుత్రపూజితస్సంప్రసీదతి॥ ౫౩
కేనవ్రతేనజప్యేననియమేనమహేశ్వరః। *

—*శుక్రఉవాచ*—

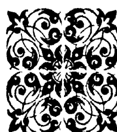
భక్త్యాసంపూజ్యతేశంభుఃపత్రపుష్పాక్షతాదిభిః। (౫౪
పంచాక్షరేణమంత్రేణభస్మరుద్రాక్షధారిభిః। *
తేనేదంపూర్ణమపియజ్జగత్సర్వంపినాకినా॥ (౫౫
విశ్వాధికేనసర్వత్రప్రీతమేయద్యహర్నిశం। *
తథాపిసంతిస్థానానిప్రియాణ్యత్యంతమీశితుః॥ (౫౬
తేషామపిపురీకాశీకాంచీతస్యాఃప్రియాప్రభోః। *
కాంచ్యాఃప్రియతరశ్శంభోర్నకైలాసోనమందరః॥ (౫౭
నసౌరోమండలశ్చాంద్రోనవాగ్నేయోనభక్తహృత్। *
తత్రక్షిప్రంజడస్యాపిప్రసీదతిశివస్స్వయం॥ (౫౮
ఇతిశుక్రవచశ్శ్రుత్వాహిరణ్యోహృష్టమానసః। *
తేనోపదిష్టనియమఃకాంచీమాగాత్స్వబంధుభిః॥ (౫౯

హిరణ్యాక్షోపితద్భ్రాతా తత్పుత్రశ్చాంధకాసురః। ❊
ప్రహ్లాదశ్చాప్యనుహ్లాదస్సంహ్లాదోహ్లాదఏవచ॥ (౯౦
తత్పుత్రాశ్చైవపౌత్రాశ్చబలిబాణవిరోచనాః। ❊
కయాధుప్రముఖాదారాస్తాసాంపుత్త్రీస్నుషాఅపి ॥(౯౧
సర్వేతేనసహప్రాపుఃకాంచీంవాంఛాధికప్రదాం। ❊
లింగానిస్థాపయామాసుస్స్వైస్స్వైర్నామభిరీశితుః॥ (౯౨
త్రిపురారిమహాగోష్ఠపూర్వభాగేతిశోభనే। ❊
హిరణ్యకశిపుస్స్వాత్మగురూక్తేనైవవర్త్మనా॥ (౯౩
మందరాద్రత్నపాషాణమానీయాసౌసలక్షణం। ❊
శివలింగంవినిర్మాయయథావద్విశ్వకర్మణా॥ (౯౪
అపూజయత్ప్రతిష్ఠాప్యభూత్వాపాశుపతోత్తమః। ❊
అనాహారోజితక్రోధోజపన్రుద్రమనుంసదా॥ (౯౫
ప్రసన్నేనాథదేవేనవరదానేనియోజితః। ❊
గౌరీశదేవదేవాహంననక్తంనదివాపివా॥ (౯౬
నాకాశేనతువాభూమౌనమనుష్యమృగాదిభిః। ❊
నశుష్కేణనచార్ద్రేణనాయుధేనేతరేణవా॥ (౯౭
నచాంతర్బహిరీశాననవధ్యస్త్వత్కృపాబలాత్। ❊
త్రైలోక్యస్యాధిపత్యంమేనిస్సపత్నంప్రదేహితత్॥ (౯౮
ఇత్యుక్త్వాశంకరాత్సర్వంతేనలబ్ధంయథేప్సితం। ❊
ఏవంలబ్ధవరేతస్మిన్తద్భ్రాతాతత్సుతాదయః॥ (౯౯

తేపిస్వం లేభిరేభీష్టం ప్రసన్నాత్పార్వతీపతేః। *
తానిస్థానానివై కాంచ్యాముత్తమానిబభూవిరే॥ (౭౦

హైరణ్యమత్యుచ్ఛ్రితగోపురాఢ్య ప్రాకారమభ్రం లిహమ
గ్ర్యధామ। దేవస్యహైమం ప్రవిభాతి ముక్తామాణిక్యవైదూ
ర్యమరీచిరమ్యం॥*..............................*

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందే శంకరసంహితాయాం
శ్రీకాంచీ మాహాత్మ్యే త్రిపురారీశ్వర హిరణ్యేశ్వర
హిరణ్యాక్షేశ్వరాదిమహిమానువర్ణనం నామ
ఏకోనవింశోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

ద్వావింశాధ్యాయప్రారంభః.

—❊ద్విజాఊచుః❊—

కథంసదైత్యఃకృష్ణేనకౌశికేన్ద్రహతఃపురా। ❊
కథయస్వకథాంపుణ్యామేనామిచ్ఛామవేదితుం॥ (౧

❊కౌశికఉవాచ❊

శివోక్తోపాయే నైవవిష్ణు కలితహిరణ్యాసురవధఘట్టః॥

ఏవంలబ్ధవరేతస్మిన్బాధయత్యఖిలంజగత్। ❊
దిక్పాలాలోకపాలాశ్చతత్పరస్త్రాతుమక్షమాః॥ (౨
శరణంభేజిరేవిష్ణుమసురారింసురైస్సహ। ❊
సతునారాయణశ్శ్రీమాన్కాంచ్యామారాధ్యశూలినం॥ (౩
తదుపాయముపశ్రుత్యతత్ప్రత్వంగతోంశతః॥ ❊
తమేవద్వారమాసాద్యనారసిహ్మంవపుర్దధత్॥ (౪
సంధ్యాయామూర్వ్యధిక్షిప్యద్వారితీక్ష్ణైర్నఖైర్వ్యధి। ❊
ఉరస్థలంవిదార్యాస్యసింహోమృగశిశుంయథా॥ (౫
హిరణ్యకశిపుంహత్వారరక్షనిఖిలంజగత్। ❊

—❊ద్విజాఊచుః❊—

హిరణ్యకశిపుంహత్వానరసింహోమహాబలః॥ (౬
కించకారవదాస్మాకంబ్రహ్మన్ప్రీతివివర్ధనం। ❊

—*కౌశికఉవాచ*—

హిరణ్యా సురరక్త పానోన్మ త్తనరసిం హార్దితజ గత్త్రా ణాయ శంభుకృ తశరభా వతారధ్వ స్తనార సింహక థా। నార సింహే శ్వరమ హిమాచ

తంహత్వానరసింహోయం ససైన్యంసహసాబలీ॥ (౭
తద్రక్తపానజమదాత్తమసాచవిమోహితః। *
దేవప్రహ్లాదలక్ష్మీణాంనశృణ్వన్ సాంత్వనాంతదా॥ (౮
త్రైలోక్యంసంహరిష్యన్ ద్రాక్ చచారదివిసర్వతః। *
తందృష్ట్వాథభయావిష్టా దేవాస్సబ్రహ్మకాస్తదా॥ (౯
దుద్రువుర్భయవిత్రస్తాశ్శరణంప్రాపురీశ్వరం। *
మందరస్థంమహాదేవంక్రీడమానంసహోమయా॥ (౧౦
సేవితంగణగంధర్వైస్సిద్ధవిద్యాధరాదిభిః। *
సంతోష్యవివిధైస్తోత్రైస్సంప్రాప్యశరణంశివం॥ ౧౧
నరసింహాద్భయంప్రాప్తమూచుర్భయవేపితాః। *
తేభ్యోదత్వాభయంశంభుశ్శారభంరూపమాస్థితః॥ (౧౨
నరసింహంద్విధాకృత్వాసింహచర్మాంబరోభవత్। *
తతస్సనరసింహోపికాంచ్యాంపశ్చిమదిశ్యథ॥ (౧౩
తన్నామ్నానారసింహేశంప్రతిష్ఠాప్యాభ్యపూజయత్। *
తతఃప్రసన్నంగౌరీశంప్రార్థయామాసమాధవః॥ (౧౪
దేవదేవజగన్నాథభక్తవత్సలశంకర। *
నరసింహశరీరేణకర్తవ్యంతేపదార్చనం॥ (౧౫
నరసింహస్యమేవాసంకాంచ్యాందేహిదయానిధే। *
ఇత్యుక్తఃపార్వతీనాథఃప్రోవాచమధుసూదనం॥ (౧౬

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

పూర్వమష్టభుజోభూత్వామద్వరాత్త్వంతుదానవాన్। *

నకార్యసురానుజాః హంతుం దత్తో భూర్యత్ర మాధవ॥ (౧౭

తస్మాదష్టభుజస్థానాత్పశ్చిమే రుచిరస్థలే। *
దీపప్రకాశద క్షేత్వం మాం ప్రతిష్ఠాప్య పూజయ॥ (౧౮

తత్ర మన్నికటే నిత్యం నరసింహాకృతిర్వస। *
ఇత్యుక్త్వాంతరధాల్లింగే శరభాఖ్యే మహేశ్వరః॥ (౧౯

హిరణ్యాక్షవధార్థం గృహీతసూకరరూపవిష్ణు పీడితలోకరక్షార్థమై కైరాతవేషశం

శరభేశం శివం దృష్ట్వా కాంచ్యాం నాస్తి పునర్భవః। *
అథాస్య దక్షిణే భాగే వారాహేశ్వరముత్తమం॥ (౨౦
వరాహరూపిణా లింగం స్థాపితం విష్ణునా పురా। *
హిరణ్యకశిపుర్యోసౌ నరసింహేన సంహృతః॥ (౨౧
తద్భ్రాతాపి జగత్సర్వం యథా తేన తథార్దితం। *
రసాతలం మహీం నీత్వా హిరణ్యాక్షేణ కృత్స్నశః॥ ౨౨
దేవాశ్చ నిర్జితాస్తేన విష్ణుం శరణమాగతాః। *
సోపి వారాహమనితం రూపమాస్థాయ శార్ఙ్గభృత్॥ (౨౩
సూదయిత్వా హిరణ్యాక్షం తేన రూపేణ వై మహీం। *

భూస్మాల షరాహ ప్రతిష్ఠితలింగకథారంభః॥

రసాతలాద్యథాపూర్వం నినాయ మధుసూదనః॥ (౨౪
పోత్రేణ సూనరాణాంతు పోత్రిభేదం చకార సః। *
అర్ణవానాంచ సప్తానామేకత్వం నేతుముద్యతః॥ (౨౫
తతో దేవాశ్చ మునయస్సర్వే సబ్రహ్మకాస్తదా। *
న్యవేదయన్ మహేశాయ పృథివీభేదనం తదా॥ (౨౬
శంకరోపి సమాధాయ కైరాతం రూపమద్భుతం। *
కరే చాపం కళంబాంశ్చ గుచ్ఛపింఛవిభూషణః॥ (౨౭

చతుర్వేదశ్వభిర్యుక్తః పార్శ్వయుగ్మేచపృష్ఠతః। *
గణేశశిఖివాహాభ్యాం కిరాతాభ్యాం విశేషతః॥ (౨౮

ధృతజాలశరాభ్యాంచ సంవీతః కాననంవిశన్। *
కిరాతక్యామహాదేవ్యానిజపార్శ్వపరిష్కృతః॥ (౨౯

దేవగంధర్వమునిభిరంతరిక్షాత్సమాగతైః। *
విలోక్యవిస్మయాక్రాంతైర్వీక్ష్యమాణో ముహుర్ముహుః॥ (౩౦

వనాద్వనాంతరం దేవో విచిన్వన్నివకుత్రచిత్। *
దృష్ట్వాతం దంష్ట్రిణం శంభుర్జాలమాతత్యసర్వతః॥ (౩౧

ముక్త్వాశునో విష్ణురాజం గుహాం చాగ్రేనివేశయన్। *
గృహ్ణాన్నివ సమీపస్థం పునరుచ్చాటయన్ క్షణాత్॥ (౩౨

ఏవంకుర్వన్నివాం వీక్ష్య స్మయమానో మహేశ్వరః। *
శృంగేగృహీత్వాహస్తాభ్యాముత్కృత్యాపాటయత్కిటిం॥

తతస్ససూకరోభూమౌపపాతగిరిరాడివ। *
ధ్వనించకారభూదారః ప్రళయాబ్ధిరివాద్భుతం॥ (౩౪

తమాకర్ణ్యసురాస్సర్వేసేంద్రాభీతాశ్చదానవాః। *
దంష్ట్రామేకాముజ్జహారకిటేర్దేవోథశంకరః॥ (౩౫

గతశక్తిర్హరిస్తూర్ణం శివస్తుతిపరస్తదా। *
తుష్టేనదేవదేవేనముక్తేస్యస్మిన్విషాణకే॥ (౩౬

ఏకశృంగవరాహాఖ్యాభూత్తదాప్రభృతిమాధవః। *
తతస్తేనైవరూపేణకాంచ్యామభ్యర్చ్యశంకరం॥ ౩౭

తద్వరాత్కామితంలబ్ధ్వాస్వంధామసముపేయివాన్। *

వారాహేశ్వరమాసాద్యనరస్సద్గతిమాప్నుయాత్॥ (౩౮

జటాయులింగజటాయుపుష్కరిణీహరిఖాతశ్రీపుష్పకుండానాంప్రభావః॥

ఏతస్యపూర్వ్వదిగ్భాగేజటాయుర్లింగముత్తమం। *
స్వాయంభువంసమారాధ్యస్వనామ్నాతీర్థమద్భుతం॥ (౩౯
ఉత్పాద్యతేననీరేణగౌరీశమభిషిచ్యవై। *
ఉత్తమాంగతిమాపాత్రతత్పూర్వంహరిణాపిచ॥ (౪౦
కుండానివివిధాన్యత్రఖాత్వాతేషుభృతాంబుషు। *
ఇన్దీవరాబ్జకల్హారకుముదానిసుమానివై॥ (౪౧
ఉత్పాద్యభక్త్యాతైరేవపుష్పైస్స్వాయంభువశ్శివః *
పూజితస్త్వతిభిస్తుష్టోలక్ష్మీంతస్మైశివోదదౌ॥ (౪౨
కోలావతారముక్త్వాశ్రీఃపునస్తస్యమహేశితుః। *
వరాత్ప్రాప్తాహితేనాత్రహరిణావిశ్వయోనినా॥ (౪౩
తదాప్రభృతితత్స్థానంపుష్పకుండమితీర్య్యతే। *
శ్రీపుష్పకుండమాసాద్యలింగంస్వాయంభువంనరః॥ (౪౪
అభ్యర్చ్యముక్తిమాప్నోతిభుక్త్వాభోగాననేకశః। *
తస్యైవపూర్వదిగ్భాగేచాంధకేశ్వరముత్తమం॥ (౪౫

అంధకేశ్వరమహిమా

అంబికావనసుస్థస్యమహేశస్యోత్తరేస్థలే। *
హేరణ్యాక్షస్యతనయోహ్యంధకోనామవీర్యవాన్॥ (౪౬
అత్రసంపూజ్యదేవేశంవ్రతాత్రివిధిమాధవాన్। *
నిర్జిత్యస్వవశంనిన్యేత్రైలోక్యంసచరాచరం॥ (౪౭
తద్భీత్యామధుభిన్ముఖ్యాస్సురాస్స్త్రీరూపధారిణః। *
త్రైలోక్యంపర్యటిత్వాతుకైలాసగిరిమాయయుః॥ (౪౮

తత్ర దేవీగణైస్సార్థం ప్రచ్ఛన్నాన్యవసత్సుఖం। *
తతో బహుతిథే కాలే దేవదారువనే శివః॥ (౪౯

భృగ్వాది మునిపత్నీ మోహనాయ సుందరేశ్వరస్య దారుకావనప్రవేశః మునిగణమోహనాయ శివాజ్ఞయా విష్ణుకృత మోహిన్యవతారశ్చ॥

తపతో మునిశార్దూలాన్ భృగ్వాదీన్ పరిమోహితుం। *
ప్రస్థితః పరమేశాన స్తద్భక్తింసంపరీక్షయన్॥ (౫౦
శ్రుత్వాంధకస్సురాన్ స్త్రీత్వం ప్రాప్య కైలాసమాశ్రితాన్।
గత్వాగురోర్ధసహసాజిత్వా భైరవమప్యమూన్॥ (౫౧
తతో నారాయణం దేవో జగాదాహూయ శంకరః। *
విష్ణోహం దారుకారణ్యమునిపత్నీర్విమోహితుం॥ (౫౨
ప్రస్థితోస్మి హరే త్వం చ తత్పతీన్మోహితుం మునీన్। *
జగన్మోహనసౌందర్యస్త్రీత్వం ధృత్వా తపస్థితాన్॥ (౫౩
మునీంద్రాన్మోహయేతీశ వాక్యమాకర్ణ్య మాధవః। *
తథేతి ధృత్వా స్త్రీరూపం జగన్మోహనచుంచుకం॥ (౫౪
దారుకావనమాసాద్య తత్రైవ మునిపుంగవాన్। *
మోహయిత్వా పునర్విష్ణుః కైలాసం స్త్రీవపుర్గతః॥ (౫౫
గౌరీం నవామతం దేవీ దృష్ట్వా స్త్రీవేషధారిణం। *
ఆశ్చర్యాక్రాంతహృదయా ప్రోవాచ మధుసూదనం॥ (౫౬
హరే త్వద్రూపసంపద్భిస్తుల్యా మోహనసుందరీః। *
బహ్వీస్సృజ స్త్రియశ్చేతి ప్రోక్తోపి విష్ణుస్తథేతి వై॥ (౫౭
ససర్జ స్వాత్మనోనేకాః స్త్రియస్సర్వాతిశాయినీః। *
తాభిర్జిత స్తదా స్త్రీభి స్త్వంధకో హ్యపలాయత॥ (౫౮
తతః స్త్రీపురహా ప్రాప్తో మునీం స్తత్రానుగృహ్య తాన్। *
వియోగవ్యథయాక్రాంత ఇవ దేవ్యాస్త్వరాన్వితః। *

—ద్విజాఊచుః—

కథంభృగ్వాదయస్తత్రశివేనమునిసత్తమాః॥ (౫౯

అష్టాచత్వారింశత్తేసహస్రాణాంమహామతే। *

కథంవాఖండితాస్తత్రకథంవాశిక్షితాశ్చతే॥ (౬౦

కింకింకృతంమునిజనైస్తత్సర్వంవదసంగ్రహాత్। *

—కౌశికఉవాచ—

శివభక్తిపరీక్షార్థంభిక్షామటతిమాయయా॥ (౬౧

మోహితాసుచభార్యాసుతేభిచారేమతిందధుః। *

శాపేషువిఫలీభూతేష్వత్యంతపరిమోహితాః॥ (౬౨

తతోపస్మారభూతాహివ్యాఘ్రోగ్నిమృగసాధకాన్। *

సంజాతాన్సందధత్యారాన్నృత్యమానేపినాకినీ॥ (౬౩

దృష్ట్వాలజ్జాన్వితాస్తేతుప్రణేముశ్చ్ఛృశవేపితాః। *

అతిభీతాంస్తతోదృష్ట్వాప్రణతాన్ప్రణతార్తిహా॥ (౬౪

భక్తిందదౌతదాతేభ్యఃపాశచ్ఛేదపటీయసీం। *

తేభక్తియుక్తాఃపరిశుద్ధమానసాలబ్ధ్వాప్రసాదం పశుపాశవి

ద్విషం। ఆఘ్రాయమూర్ధ్న్యంజలి మిందుశేఖరం ప్రతుష్టువు

ర్హృష్టతనూరుహాముహుః। ప్రార్థయంతిస్మతేముక్తింశివః

ప్రోవాచతాన్హసన్॥ ౬౬

శివప్రసాదేనకాంచ్యాంసకుటుం (margin)

యదివాంఛేదృశీయూయంకాంచ్యాంనివసతాదరాత్। *

ప్రత్యేకంగృహిణోభూత్వాచాతుర్వర్ణ్యసముద్భవాః॥ (౬౭

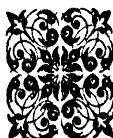
తత్రైవముక్తనవోముక్తాభవతమాచిరం। *

విముక్తైర్వాసరక్తైర్వాజ్ఞానిభిర్వాథవాజడైః॥ (౬౮

ఛానామ
ష్టచత్వా
రింశత్స
హస్రము
నీశ్వరా
ణాంచా
తుర్వర్ణ్యే
షుగృహ
మేధితాప
దప్రాప్తిః

కృమికీటపతంగైర్వాశ్వసూకరఖరోష్ట్రకైః। *
తృణగుల్మలతాద్యైర్వాబీజకాండాంకురోద్భవైః॥ (౧౯
కాంచ్యాంవిముక్తతనుభిర్మర్త్యైస్సాయుజ్యమవాప్యతే। *
ఇతిదేవవచశ్శ్రుత్వాతేసర్వేగృహమేధినః॥ (౨౦
అష్టాచత్వారింశచ్చసహస్రాణాంమునీశ్వరాః। *
భృగ్వాదయస్సపత్నీకాస్సపుత్రాశ్చసబంధుభిః॥ (౨౧
కాంచ్యాంసర్వేషువర్ణేషుగృహమేధిపదంయయుః। *
తతఏవతుయేకాంచ్యాంజనామునిగణాస్స్మృతాః॥ (౨౨
జలంగాంగంలింగంద్‌దృషదఖిలమంత్రాఅపిగిరః। *
స్మృతిశ్శార్వీముద్రాస్సతతమపికర్మాణికరయోః॥ (౨౩
గతిఃప్రాదక్షిణ్యక్రమణమిహసర్వాపిపదయోః। *
ర్విముక్తిస్సాన్నిధ్యాత్సర్వశమిహతుజంతోరధిగమః॥ (౨౪

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాందేసనత్కుమార సంహితాయాం
కాంచీమాహాత్మ్యేశరభేశ్వరవారాహేశ్వరస్వయం
భులింగానకేశ్వర మహిమానువర్ణనం
నామద్వావింశోధ్యాయః

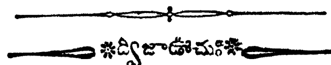

శ్రీరస్తు.

త్రయోవింశాధ్యాయప్రారంభః.

ద్విజా ఊచుః

కైలాసంప్రాప్య కామారిః కాలకాలః కృపార్ణవః। *
కించకార మహాబుద్ధే వదత్వం కౌశికోత్తమ॥ (౧

కౌశిక ఉవాచ

భైరవానుగ్రహేణ కాంచ్యాం మంధకాసురస్య ముక్తిప్రాప్తికథనం॥

సంప్రాప్తే శంకరే దేవ్యా సహైవాసనమాశ్రితే। *
స్త్రీరూపధారిణో దేవాస్సర్వే విష్ణుపురోగమాః॥ (౨
గణపార్శ్వ మహాదేవం దేవీంచ హిమశైలజాం। *
ప్రణమ్యోపనివిష్టాస్తే పార్శ్వే విశ్వజగద్గురోః॥ (౩
ఏతస్మిన్నంతరే తత్ర సోంధకో దర్పవిహ్వలః। *
ఆహర్తుకామస్తాః ప్రాహయాంభిర్యుద్ధే పరాజితః॥ (౪
తతో విష్ణుస్సముత్థాయ శంకరాయ వ్యజిజ్ఞపత్। *
సంప్రాప్తమంధకం హంతుం దేవో భైరవమాదిశత్॥ (౫
తదా సమభవద్యుద్ధం భైరవాంధకయోర్మహత్। *
తతోంధకం త్రిశూలేన ప్రోతయిత్వా ననర్త హ॥ (౬
భైరవస్సంప్రహృష్టాత్మా తదద్భుతమివాభవత్। *
శూలప్రోతస్య తస్యాశు జ్ఞానం వేదాంతవాక్యజం॥ (౭
ఉత్పన్నం తత్ప్రసాదేన తత్స్థ ఏవాస్తువచ్ఛతం। *

తతః ప్రసన్నో భగవాన్ భైరవోంధకమబ్రవీత్॥ ౮
అసురేంద్ర ప్రసన్నోహం తవ వాంఛితమర్థయ। *
మయి ప్రసన్నే సర్వస్య సర్వం న ఖలు దుర్లభం॥ ౯
సోంధకః ప్రార్థయామాస ముక్తిం సంసృతివారిధేః। *
భైరవః ప్రాహ చేదేవమావాం విజ్ఞాప్య శూలినే॥ ౧౦
కాంచీపురీం గమిష్యావః కాంచనప్రాంశుతోరణాం। *
తత్రైకామ్రాధినాథేన తస్యాః పుర్యాస్తు రక్షకః॥ ౧౧
కృతోహం కృతసాన్నిధ్యస్త్వం చ ముక్తో భవిష్యసి। *
తస్యాః ప్రవేశనాదేవ తవ క్షీణమహైనసః॥ ౧౨
న దుర్లభాసురశ్రేష్ఠ గచ్ఛావో యాహి మాచిరం। *
ఇతి నిశ్చిత్య తం దేవం విజ్ఞాప్య పరయా ముదా॥ ౧౩
కాంచీమగాతామేకామ్రచ్ఛాయాసంవారితాతపాం। *
తత్ర తీర్థవరే శంభోః శివగంగాజలేంధకం॥ ౧౪
స్నాపయిత్వా దదౌ తస్మై గాణాపత్యమనుత్తమం। *
తతోగత్వాంధకో ముక్తిం స్వేనైవ స్థాపితే శివే॥ ౧౫
విలయం ప్రాప సహసా సర్వదుఃఖవివర్జితః। *

బాణేశ్వర మహిమా ప్రారంభః

తతోస్య పూర్వదిగ్భాగే బాణేశ్వరమనుత్తమం॥ ౧౬
బాణాసురేణ తత్పూర్వం కాంచ్యాం సంస్థాపితం శివం। *
స్మరణాదేవ పాపఘ్నం భుక్తిముక్తిఫలప్రదం॥ ౧౭
విరోచనసుతో బాణో మహామాహేశ్వరాగ్రణీః। *
కాంచ్యాం లింగం ప్రతిష్ఠాప్య చకార సుమహత్తపః॥ ౧౮

తస్యైవంతప్యమానస్యక్షీణేసర్వాఘసంచయే। *
ఏకామ్రనాథకృపయాప్రత్యక్షోభవదవ్యయః॥ (౧౯

నృత్యమానఃప్రసన్నాత్మానీలకంఠస్త్రిలోచనః। *
దృష్ట్వాబాణాసురశ్శంభుంనీలకంఠంసహోమయా॥ (౨౦

అవాదయద్ఘటరవంనంద్యాద్యైస్సహసాదరం। *
ప్రసన్నఃప్రదదౌతస్మైకరసాహస్రమీశ్వరః॥ (౨౧

పునశ్చచ్ఛందయచ్ఛూలీవరైఃకరసహస్రదః। *
వవ్రేసనసర్వజగతామాధిపత్యంప్రసాదజం॥ (౨౨

నిరామయత్వంనిత్యత్వంనిశ్శ్రేయసమనుత్తమం। *
పునస్స్వభవనద్వారపాలకంశివమర్థయత్॥ (౨౩

సదారంసహపుత్రాభ్యాంసగణంవాంఛితప్రదం। *
సోపిదత్వాథతత్తస్యద్వారపాలోమహేశ్వరః॥ (౨౪

బభూవసగణస్సాంబస్ససుతోన్వహమాదరాత్। *
తస్మిన్మహేశ్వరేద్వార్స్థేసత్తుబాణోమహాబలః॥ (౨౫

త్రైలోక్యంస్వవశంనిన్యేజిత్వాత్రిదశసత్తమాన్। *
తతస్సభుజకండూతివినోదనకృతశ్రమః॥ (౨౬

ఆజుహావశివంద్వార్స్థంయుద్ధాయసగణంమదాత్। *
మహేశ్వరస్తమాహత్వంమద్భక్త్యామానితోమయా॥ (౨౭

యతోమామర్థ్యసేయోద్ధుంమదేనపరిమోహితః। *
తతస్త్వచిరకాలేనమదీయస్తవదర్పహా॥ (౨౮

భవిష్యతిభృగోశ్శాపాద్వసుదేవసుతోహరిః। *
శప్తోదేవేనసోప్యేవంబాణోనాజీగణన్మదాత్॥ (౨౯
తతఃకాలేనబాణస్యపుత్రీపౌత్రంమధుద్విషః। *
ఉషాఖ్యాస్వగృహంనిన్యేస్వప్నేదృష్ట్వాతదాకృతిం॥ (౩౦
శుశోచతంతతఃకృష్ణఃపౌత్రదుఃఖాతురోనిశం। *
నారదస్తమువాచేదమాగతస్స్వేచ్ఛయావశీ॥ (౩౧
కిమిదంయాదవశ్రేష్ఠతవదుఃఖస్యకారణం। *
నజానీషేకథంత్వేతత్ సర్వజ్ఞోజగతాంగురుః॥ (౩౨
అనిరుద్ధముషానీతంబలిపుత్రగృహస్థితం॥ *
తదుపశ్రుత్యకృష్ణోసౌకాంచీమాగత్యసద్బలః॥ (౩౩
ఏకామ్రనాథమారాధ్యతత్కృపాపాత్రతాంగతః। *
వ్యజిజ్ఞపన్మహాదేవంకామాక్షీప్రాణనాయకం॥ (౩౪
బాణాసురసుతాకాచిన్మత్పౌత్రమనిరుద్ధకం। *
గృహీత్వాస్వగృహంప్రాప్యగోపయామాసతంగృహే॥ ౩౫
బాణాసురోవిజేతవ్యఃపౌత్రోగ్రాహ్యశ్చమేప్రభో। *
భార్యాపుత్రయుతస్యాత్రస్థితిర్బాణగృహేతవ॥ (౩౬
తస్మాదసాధ్యోబాణోమేత్వదనుజ్ఞాయదిప్రభో। *
ఇతీరయంతంతంకృష్ణంప్రోవాచైకామ్రనాయకః॥ (౩౭
అరేకృష్ణసుఖంగచ్ఛబాణంజేష్యస్యసంశయః। *
అహంచాపేక్షయాతత్రతిష్ఠామిససుతాంగనః॥ (౩౮
తంజేతుంతవసామర్థ్యందత్తంవిద్ధిభయంత్యజ। *
ఇత్యుక్త్వాంతరధాల్లింగేకామాక్షీప్రాణవల్లభః॥ (౩౯

తచ్ఛ్రుత్వానిర్భయఃకృష్ణస్సమాదాయమహద్బలం। ✻
యయౌబాణపురీంరమ్యామగ్నిప్రాకారసంవృతాం॥ (౪౦

తత్రాభవత్తయోర్యుద్ధంబలయోర్భీమసంకులం। ✻
తతోయుధాజిత్కృష్ణస్యసేనానీర్యుద్ధదుర్మదః॥ (౪౧
బభంజసైన్యంబాణస్యయుద్ధేగ్నిరివకాననం॥ ✻
తేనభగ్నంబలంతస్యపురోన్ముఖమభూత్క్షణాత్॥ (౪౨
విఘ్నరాజస్తుసహసాప్రథమద్వారమాశ్రితః। ✻
యుధాజితంవినిర్జిత్యమమంథాశుబలంహరేః॥ (౪౩
కృష్ణస్తూర్ణమభిప్రేత్యవిఘ్నరాజమతోషయత్। ✻
భక్ష్యైర్భోజ్యైఃఫలాపూపైర్మోదకైస్స్వకృతపాచితైః ౪౪
తేనప్రీతోగణాధ్యక్షస్తద్భకుణసమాకులః। ✻
మృధాన్నివృత్తేవిఘ్నేంద్రేయోద్ధుమభ్యుద్యయౌగుహః॥ ౪౫
స్థాపితఃపరమేశేనద్వితీయద్వారపాలకః। ✻
కృష్ణస్యకటకంప్రాప్యసేనాధ్యక్షౌన్యమర్దహి॥ (౪౬

కృష్ణఃక్రోధేనతంప్రాప్యముమోచబహుశశ్శరాన్। ✻
ఖండయంస్తచ్ఛరాన్స్కందోమందస్మితముఖాంబుజః॥ (౪౭
ఏకేనైవకరేణాసౌసకృష్ణంసాశ్వకంరథం। ✻
గృహీత్వావ్యోమ్నిచిక్షేపపపాతసహరిర్భువి॥ (౪౮
తంవీక్ష్యమూర్ఛితంభూమౌసేనాతస్యపలాయితా। ✻
గుహోవీక్ష్యహరింభూమౌసమాశ్వాస్యాథమూర్ఛితం॥ ౪౯
అబ్రవీత్పశ్యమాంకృష్ణశౌర్యంతేదర్శయాధునా। ✻
మరిష్యసివృథాకాండేయాహిశీఘ్రంయథాగతం॥ (౫౦

కృష్ణసేనాపతి యుధాజిత్ప్రభృతీనాం బాణాసురద్వార్స్థవినాయకస్కందాదీనాంచ యుద్ధప్రారంభః॥

ఇత్యుక్తవంతంతంస్కందంవిలోక్యవసుదేవభూః। *
ప్రణమ్యభూమావష్టాంగంసాంజలిర్భృశవేపితః॥ (౫౧
స్వామిన్ షణ్ముఖసర్వజ్ఞనందనానందపాలన। *
శూరపద్మమహామేఘప్రభంజననిరంజన॥ (౫౨
తారకాసురమాతంగకంఠీరవజగద్గురో। *
దానవధ్వాంతమార్తాండవైరినాగపతత్పతే॥ (౫౩
త్రాహిమాంకరుణామూర్తేర్యథాతోస్మాజ్జగత్పతే॥ *
భవత్పితుర్మహేశస్యకామాక్షీనాయకస్యహి॥ (౫౪
ఆజ్ఞయాప్రస్థితోస్మ్యత్రమన్మావంరక్షషణ్ముఖ। *
ఇతిస్తుత్వాదభిస్కందమర్హణైస్తమపూజయత్॥ (౫౫
తేనమందితకోపోభూత్స్కందోప్యథహరిస్స్వయం। *
ఉభాభ్యాంశివపుత్రాభ్యాంద్వారయోర్ముక్తయోస్సతోః॥
సేనాంపలాయితాంభూయస్సంగృహ్యవసుదేవభూః। *
తృతీయద్వారమాసాద్యదేవీంవృష్ట్వాత్రశైలజాం॥ (౫౭
ప్రార్థయామాసభగినీంప్రణతార్తిహరాముమాం। *
అంబత్వత్కృపయాబాణంజేతుముద్యసమాగతః॥ (౫౮
మయిదాసేకటాక్షస్తేదేయశ్చేన్నివసామ్యహం। *
నోచేదనుజ్ఞాంమేదత్వాప్రేషయద్వారకాంతుమాం॥ (౫౯
ఇత్యాకర్ణ్యవచస్తస్యముక్తాయాంద్వార్యపర్ణయా। *
తస్యామాజనినిర్వృత్తాయాంచతుర్థద్వారిశూలధృక్॥ (౬౦

పూర్వందత్తవరస్తస్మైమైనాకేతపతేస్స్వయం। *
యుద్ధేతువిజయస్తేస్తుయుధ్యతోపిచవామయా॥ (౬౧
ఇతిదత్తంతుబాణస్యరక్షణేసత్యవచాశ్శివః। *
పినాకహస్తస్సన్నద్ధఃకృత్తివాసాస్తదాభవత్॥ (౬౨
తతస్తుతంసమాలోక్యకృష్ణస్తుష్టమనావిభుం। *

తురీయద్వారస్థమహేశస్యశ్రీకృష్ణస్యచసంవాదపూర్వకయుద్ధకథనం॥

ప్రణమ్యప్రార్థయామాసబహుమానేనసాదరం॥ (౬౩
స్తుత్వాతువివిధైస్తోత్రైర్భక్త్యార్తిహరమవ్యయం। *
జయదేవమహాదేవసురానీకాభయప్రద॥ (౬౪
విజయోస్తుమమాధీశయుధ్యతోసురబంధునా। *
ఇతిబ్రువంతంగోవిందంప్రత్యువాచస్మయన్ శివః॥ ౬౫
యుధ్యస్వత్వంమయాసార్థంమాగాఃకాతరతాంముధా। *
మామనిర్జిత్యతద్వార్థ్నంవిజయస్తేకథంవద॥ (౬౬
తతఃప్రోవాచతంకృష్ణస్సర్వకారణకారణం। *
స్వామీత్వంసర్వలోకానామస్మాకంతువిశేషతః॥ (౬౭
స్వామిద్రోహపరంకర్తుంకింమామిచ్ఛసిశంకర। *
అర్చనీయోవిశేషేణసర్వసంపత్సవృద్ధయే॥ (౬౮
కథంవాత్వామహంయోద్ధుంశక్నోమికరుణానిధే। *
అవిచారాత్త్వయద్వీరఃక్రమధేశఃపురంజయః॥ (౬౯
సర్వభూతస్యదమనశ్శాస్తానస్సర్వదేహినాం। *
ఈశోనియంతాలోకానామేకోరుద్రోనచాపరః॥ (౭౦
పురాణిస్మితమాత్రేణకామోత్థగ్నిశిఖికీలయా। *
గావశ్చకిలవారుణ్యోబ్రహ్మాండానాంచకోటయః॥ (౭౧

అథావక్షణమాత్రేణభస్మసాదఖిలేశ్వర। *
తృణేనైకేనతేదేవాఃపీక్షణేనశచీపతిః॥ (౭౨
పాదాంగుష్ఠేనదమితోరావణోలోకరావణః। *
యమోపివామపాదేనన ఖేనకమలాసనః॥ (౭౩
మత్స్యఃకూర్మోవరాహోపినారసింహశ్చవామనః। *
త్రివిక్రమోపిదమితస్త్వవతారోపిధూర్జటే॥ (౭౪
తవాంగస్వేదసంభూతవీరేణైకేననాకినః। *
దక్షోధ్వరేమయాసార్ధంఛిన్నాభిన్నాశ్చభూరిశః॥ (౭౫
కేమదీయేశవందాక్షమాలోప్యాశాసుకేవలం। *
భ్రామితోస్మియతస్తస్మాత్ కేశవాఖ్యాంవహామ్యహం॥ (౭౬
తదీశభవతాసార్ధంకస్థాతుంక్షమవేయుధి। *
మామహాహంసీర్మహాదేవరక్షరక్షనమోస్తుతే॥ (౭౭
తతస్త్రిపురహాహాస్యసాంత్వయన్ కృష్ణమీశ్వరః। *
కృష్ణకృష్ణమహాభాగమాభీస్తేమనసీదృశీ॥ (౭౮
మమత్వయాత్రసమరేసహాయుద్ధంభవేద్యది। *
కశ్రద్ధధీతవిజయోమత్తోభూయాత్తవేతివై॥ (౭౯
తథేతికృష్ణతేచిత్తేభయంమాస్తుకదాచన। *
యుద్ధేత్రమేత్వయాసార్ధంక్రీడాస్తుక్షణమావయోః (౮౦
దృష్ట్వాహృష్టమనాలోకోభూయాత్ పీయూషపాయినాం *
ఇంద్రకీలేతుపార్థేనయథాయుద్ధమభూన్మమ॥ (౮౧
స్కందలీలావిశాఖాభ్యాంయథాప్రీతిరభూన్మమ। *

తథాస్త్వితిసమాభాష్యధనుర్విష్ఫార్యశంకరః॥ (౮౨
శరవర్షంవవర్షాశుస్మయమానముఖాంబుజః। *
తతస్సవాసుదేవోఽపిప్రసీదేతిముహుస్స్తువన్॥ (౮౩
ఆనర్చకుసుమస్రగ్భిరివాంఘ్రిద్వయమాశుగైః। *
తతస్సమభవద్యుద్ధంతుములంరోమహర్షణం॥ (౮౪
విశ్వవిశ్వేశయోర్విశ్వత్రాలయవిధాయినోః। *
పినాకశార్ఙ్గనిర్ఘోషబధిరీకృతదిఙ్ముఖం॥ (౮౫
యుద్ధావలోకకుతుకైస్సిద్ధచారణయక్షకైః। *
సంఛాదితమభూత్సర్వంసాకాశవివరంజగత్॥ (౮౬
వవర్షతుస్తౌబాణౌఘాన్సంవర్త్తఇవతోయదౌ। *
దిశస్సంఛాదితాస్సర్వాశ్శరైస్తచ్చాపనిస్సృతైః॥ (౮౭
తాభ్యాంక్షణేనవైక్రోధాచ్ఛరైర్జగృహిరేశరాః। *
అథాస్త్రాణిచదివ్యానితాభ్యాంసృష్టానిచక్షణాత్॥ (౮౮
అన్యోన్యంనాశితాన్యాసన్ప్రత్యస్త్రైస్తద్ధనుస్సృతైః। *
శీతోష్ణజ్వరయోరాసీద్యుద్ధేనైవపరాజయః (౮౯
ముక్తయోశ్చతదాతాభ్యాంశక్త్యాశక్తిమతాచవై। *
తతోమురారిమావేద్యస్స్మయమానముఖాంబుజే॥ (౯౦
జృంభమాణేశివేబాణస్సంరురోధయదూద్వహం। *
తతస్తంసమరేజిత్వామురారిఃక్రోధమూర్ఛితః॥ (౯౧
తస్యబాహుసహస్రంతత్సంజహారేక్షుకాండవత్। *
తతఃపినాకీప్రోవాచసాంత్వయన్మధుసూదనం॥ (౯౨
కృష్ణకృష్ణమహాబాహోమత్ప్రియోసురసత్తమః। *
అస్యబాహూమదశ్చాయంనిష్టాతేతౌవిముచ్యతాం॥ (౯౩

తచ్ఛ్రుత్వాప్రాహకృష్ణోఘంప్రణమ్యవృషభధ్వజం। *
యేనార్చితస్త్వందేవేశతేనసర్వేర్చితావయం॥ (౯౪
సర్వోవరదోఽయతస్త్వంహిపురుషస్సన్మహాశ్రుతిః। *
తస్మాన్మయాద్యమూర్ధ్నిస్యాదత్తంబాహూచతుష్టయం॥ (౯౫
ప్రసీదక్షమ్యతాంసర్వమిత్యుక్త్వామధుసూదనః। *
నమస్కృత్యమహేశాయతిష్ఠన్తద్వచనేవశీ॥ (౯౬
కృతసంధిస్తుబాణేనసంబంధమకరోత్తదా। *
వివాహ్యపౌత్రీంపౌత్రాయసమాదాయచతత్సుతాం॥ (౯౭
అనిరుద్ధాయుడుషాంవివాహ్యద్వారకాంప్రతిశ్రీకృష్ణగమనం
పౌత్రేణసహనిర్గత్యస్వపురీంప్రాపహృష్టధీః। *
తస్మిన్వినిర్గతేబాణస్సాంబంసగణమీశ్వరం॥ (౯౮
శరణ్యంశరణంప్రాప్యప్రార్థయామాసచాత్మనః। *
నిష్కృతింసర్వకర్తారంతేనప్రోక్తోసురోత్తమః॥ (౯౯
యదిమోహామదోత్సృష్టవానతస్తేసురోత్తమ। *
ముక్తించార్థయసేద్రాక్చేదస్తుకాంచ్యాంయథాపురా॥
త్వయాసంస్థాపితేలింగేమయాతత్రప్రదీయతే। *
గాణాపత్యంప్రదాస్యామికారుణ్యాదేవమాచిరం॥ (౧౦౦
ఉక్త్వైవమీశేంతర్హితేబాణస్తుసహబంధుభిః। *
కాంచ్యాంగణపదంప్రాప్యస్వేనసంస్థాపితేశివే॥ (౧౦౨
తత్రైవవాసమకరోత్స్థానేసర్వోత్తమోత్తమే। *
స్థానంప్రియతరంశంభోరితిప్రతివివర్ధనం॥ (౧౦౩
స్థానానాముత్తమంస్థానంభుక్తిదంముక్తిదంనృణాం। *
తస్యాస్యపూర్వభాగేస్తిస్థానంశంభుప్రియంశుభం॥ (౧౦౪
ద్రోణకాంతాభిధశ్శైలస్ద్రోణకాంతౌమహాసురా। *

శోణకాంతేశ్వరమహిమా

సేనాపతీ తౌ బాణస్య శివభక్తౌ మహాబలౌ॥ (౧౦౫
తౌ ప్రతిష్ఠాప్య తల్లింగం పూజయామాసతుశ్శివం। *
నియమేన పరేణైవ శరణం యయతుశ్శివం॥ (౧౦౬
తయోః ప్రీతతరశ్శంభుశ్శోణకాంతేశలింగకే। *
దర్శనం ప్రదదౌ సాంబః ప్రత్యక్షీభూయ శూలధృక్॥ ౧౦౭
తౌ ప్రణమ్యాంబయేశానం ప్రార్థయేతాం పినాకినం। *
యది ప్రీతిస్సముత్పన్నా యది దేయో వరశ్చ నౌ॥ (౧౦౮
అత్రైవ తవ సాన్నిధ్యం శోణకాంతేశలింగకే। *
ఆవాభ్యాం యత్కృతం తీర్థం శోణకాంతేశసన్నిధౌ॥ (౧౦౯
అత్రైవ స్నానతస్సంతు సర్వేషామిష్టసిద్ధయః। *
అత్ర భక్తిమతాం నౄణాం భుక్తిః కీర్తిరచంచలా॥ (౧౧౦
అంతే ముక్తిశ్చ పరమా పునరావర్తివర్జితా। *
ఇతీశస్తద్వచశ్శ్రుత్వా తథాస్త్విత్యతిమోదధే॥ (౧౧౧
తస్మాత్ప్రియతమం స్థానం శోణకాంతేశ్వరం విభోః। *
తస్య చోత్తరదిగ్భాగే జలంధర ఇతి శ్రుతం॥ (౧౧౨
స్థానం సర్వోత్తమం శంభోర్జలంధరసమర్చితం। *
జలంధర ఇతి ఖ్యాతో జలమండలసన్నిభః॥ (౧౧౩
అసురేంద్రో త్రిపదాద్రాజ్యమస్తు వద్భవనిచ్ఛయా। *
కాంచ్యామత్ర ప్రతిష్ఠాప్య కామారాతిమతోషయత్॥ (౧౧౪
తతస్సంప్రాప్య స వరాఞ్చక్రే త్రైలోక్యమర్దనం॥ (౧౧౫

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాందే శంకరసంహితాయాం
శ్రీకాంచీమాహాత్మ్యే త్రిపురాతీశ్వర హిరణ్యేశ్వర
హిరణ్యాక్షేశ్వరాదిమహిమానువర్ణనం నామ
త్రయోవింశోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

చతుర్వింశాధ్యాయప్రారంభః.

ద్విజా ఊచుః

జలంధరాసురోత్యర్థంబలవానితిహిశ్రుతం। *
కథంకీదృగ్బలంతస్య కేవా తేనజితాయుధి॥ (౧

కౌశికఉవాచ

జలంధరస్తువై కాంచ్యాంప్రసన్నాత్స్వర్చయాశివాత్। *
వీర్యంబలంతథారాజ్యంశత్రూణాంచపరాజయం॥౨ (౨
వరంసంప్రాప్యవవ్రేన్యత్ స్వాత్మనోముక్తిసిద్ధయే। *
త్వత్తోస్తుమమనైవమృత్యుర్నాన్యతస్సర్వతోజయః॥ (౩
ఇతిలబ్ధవరేణేశాజ్జితాస్సర్వేసురాయుధి। *
ఇన్ద్రాదిలోకపాలాశ్చబ్రహ్మాచబ్రహ్మవిత్తమాః॥ (౪
విష్ణుశ్చయుధిశూరేణనైనతేమేనసంయుతః। *
నాగపాశేనవైసీతఃకారాగ్రహామహాద్భుతం॥ (౫
నీత్వాతుకతిచిన్మాసాన్తత్రసంధాయనిర్గతః। *
వనితాంతస్యబృందాఖ్యాందృష్ట్వామన్మథవిహ్వలః॥ (౬
నాథశ్చకుత్రచిద్గూఢోవిష్ణురాసీత్తదాసురః। *
వినాశకాలేసంప్రాప్తేజలంధ్రోవిపరీతధీః॥ (౭

జేతుకామోగమచ్ఛంభుంకైలాసంవాసమీశితుః। *
ఏతస్మిన్నన్తరేవిష్ణుస్తద్గృహారామమాశ్రితః॥ (౮
తాపసాకృతిమాస్థాయబృన్దాంద్రష్టుంతదాస్థితః *
సాపిబృన్దాతదారామమధ్యస్థామథదీర్ఘికాం॥ (౯
సఖీభిరాగతాస్నాతుంతందృష్ట్వావిస్మయాన్వితా। *
తదాపృచ్ఛతయోగీన్ద్రంవినయాశ్చర్యసంగతా॥ (౧౦

విష్ణుబృన్దయోస్సంవాదః

భగవన్తాపసశ్రేష్ఠవదస్వైరగతేమునే। *
కస్త్వంకుతస్త్యఃకింకార్యమస్మిన్నారామమధ్యకే॥ (౧౧
ఇత్యాకర్ణ్యవచస్తస్యాముఖచంద్రమలోకయత్। *
తన్నేత్రేన్దీవరద్వంద్వాద్ధరేశ్చిత్తంమనోభవః (౧౨
జహారతత్క్షణాదేవవిష్ణురప్యాపమూర్ఛనాం। *
తత్రత్యశీతవాతేనక్రీడావాప్యబ్జగన్ధినా॥ (౧౩
జీవితస్తత్సఖీభిశ్చకృతశీతోపచారకైః॥ *
ఆశ్వాసితోహరిఃప్రాహజలంధరపురన్ధ్రికాం॥ (౧౪
బాలేహంశివదాసోస్మిసర్వదేశచరోస్మిచ। *
ఆరామంరమ్యమాలోక్యవాసయోగ్యముపాగతః॥ (౧౫
ఇతిశ్రుత్వావచస్తస్యబృన్దాప్రోవాచమాధవం। *
భగవన్మత్పతిశ్శంభుంజేతుకామోగమచ్ఛివం॥ (౧౬
ఇదానీంవిజయస్తస్యభవిష్యతినవావద। *
తయోక్తఃప్రాహహేబాలేశృణుసర్వంవదామ్యహం॥ (౧౭
కైలాసాదేవసంప్రాప్తస్తపస్వ్యహంయుద్ధాచ్చ్యుతోధునా। *
జలంధరంమృధోద్యుక్తంశంభుశ్శ్రుత్వాగణాననాత్॥ (౧౮

నన్దికేశంగణాధ్యక్షంస్వగణైఃప్రాహిణోత్సహ। *
సోఽపిప్రాప్యాసురాధ్యక్షంయుద్ధ్వాతేనజితోఽభవత్॥ (౧౯

బ్రహ్మాదయస్సురాస్సర్వేజితాస్తేనైవతాడితాః। *
తతఃకోపాన్మహాదేవఃపాదాంగుష్ఠేనతత్క్షణాత్॥ (౨౦

సూర్యకోటిప్రతీకాశంచక్రముత్పాద్యశూలధృక్। *
జలన్ధరంస్వయంజేతుమాగతస్స్వగణైస్సహ॥ (౨౧

తదాజ్ఞాంప్రాప్యవేగేనత్వదారామంగతోబలే। *
సర్వభూతైకదమనశ్శ్రుతఃపశుపతిశ్శ్రుతేః॥ (౨౨

సతుకేనజితఃపూర్వంకోవాతేననినిర్జితః। *
అన్ధకాన్తకమాసాద్యభస్మీభూతాస్తదీక్షణాత్॥ (౨౩

తస్మాత్తవపతిస్తత్రమృత్యుమేష్యత్యసంశయః। *
తత్కృతేమాస్తుతేచింతాఖలత్వాద్బుద్ధివర్జితః॥ (౨౪

యతఃకైలాసనాథేనయోద్ధుముద్యుక్తవానభూత్। *
తస్మాద్గతాయుషంవిద్ధిపతింత్వమసురాధిపం॥ (౨౫

యతస్త్వాందివ్యలావణ్యరాశిమాణిక్యపేటికాం। *
తారుణ్యకలశాంభోధిసుధాకరమరీచికాం॥ (౨౬

రామణీయకనిక్షేపనిధిబృన్దాదిదేవతాం। *
విహాయసహసాప్రాణవల్లభాంసురదుర్లభాం॥ (౨౭

నిర్ఘృణంమోక్తుముద్యుక్తంతంప్రాణాన్కిమువాంఛసి। *
నారాయణంజగన్నాథమవేహికమలాక్షిమాం॥ ౨౮

త్వయిలగ్నమనాస్సోఽహంమదనాశుగపీడితః। *
పశ్యామికమలాతుల్యాంత్వాంసత్యంనాత్రసంశయః॥ (౨౯

దైవాత్సజీవాత్తేభర్తురాగతాన్మాస్తు తేభయం। *
దైత్యారిరయమిత్యేవనిర్భీతిర్హృదయేస్తుతే॥ (౩౦

దేవానాంనాయకస్సోహంత్వాంవాంఛామిస్మరార్దితః। *
దేవనాయకభార్యాత్వంతద్భక్తేర్మహిమాస్పదం॥ (౩౧

ఇత్యుక్తవంతంగోవిందంబృన్దాప్రోవాచనిర్భయం। *
యుక్తంకింవక్తుమేవం తేవిష్ణోరపిరమాపతే॥ (౩౨

పరస్యభార్యాహరణంధర్మఃకింభవతోహరే। *
అసురాణామయంధర్మస్త్వయాకిమవలంబ్యతే॥ (౩౩

ఏవంవిధదురాచారభాజీత్వంశిక్షకోసిహి। *
ఏతాదృశదురాచారంత్వాంకోవాపూజయిష్యతి॥ (౩౪

తస్మాదకార్యంనోకార్యంకర్తుంయాహిహరేన్యతః। *
తమేత్యేవమధిక్షిప్తస్తదారామాద్బహిర్గతః॥ (౩౫

బృన్దావఞ్చనాయ విష్ణుకృత జలంధర రూపధారణం

వఞ్చితుంతాంపునర్విష్ణురుపాయమకరోత్స్వయం। *
జలంధరాకృతింధృత్వాపునరాపతదాలయం॥ (౩౬

సాతంవిలోక్యసంతుష్టాభర్తృమత్యాగ్రహీద్ధరిం। *
విష్ణుశ్చకతిచిత్కాలంమహామోహవికారితః॥ (౩౭

తామతాప్రసుభవణ్గేహేనివాసమకరోత్స్వయం। *
ఏతస్మిన్నన్తరేకశ్చిదసురస్తూర్ణమాగతః॥ (౩౮

ముక్తకేశోతివిస్రస్తస్సత్వరంప్రాహతత్ప్రియాం। *
జలంధరప్రియేదేవిసతీనాముత్తమోత్తమే॥ (౩౯

ఆర్యేతవపతిశ్శంభుంకైలాసేయోద్ధుమాహ్వయత్। *
శివేనప్రేషితైర్యుద్ధ్వాప్రమథైర్నందినాసహ॥ (౪౦

జిత్వాతాన్సకలాన్దేవానేతావంతమనేహసం। *
జేతుకామశ్శివంతత్రరుద్ధన్ద్వారంస్వయంస్థితః॥ (౪౧
తదానీమేవనస్సేనాదగ్ధాస్తేననిరిక్షణాత్। *
తతస్సుదర్శనంచక్రంసహస్రాదిత్యసన్నిభం॥ (౪౨
సృష్ట్వాజలంధరస్తేనఖాదితశ్శూలపాణినా। *
అహందూరేసమాలోక్యభవదంతికమాగతః॥ (౪౩
తచ్ఛ్రుత్వావిహ్వలావిష్ణుంజ్ఞాత్వాబృన్దాత్మవఞ్చకం। *
శశాపభూయఃకోపేనతంవిష్ణుమసురప్రియా॥ (౪౪
అరేవఞ్చకమాయావిన్ధూర్తద్రోహమతేహరే। *
జ్ఞాత్వైవమాంసతీంయస్మాత్ హాత్వంవఞ్చితవానసి॥ (౪౫
తతస్తవాస్తుభార్యాపిరక్షోగ్రస్తాతిదుఃఖితా। *
త్వంచతద్విరహేణైవఖిన్నోభవవనేచరః॥ (౪౬
ఇతిశప్తోపితాంబృన్దాంభర్తృవ్యసనకర్శితాం। *
ఆచకర్షపునఃకామబాణపీడితమానసః॥ (౪౭
దురాచారరతంవిష్ణుంబృన్దార్యాపునరబ్రవీత్। *
అనేవైకుంఠమాంముంచదూరేతిష్ఠమహామతే॥ (౪౮
దినత్రయాత్పరంతేత్రవశగాహంభవామివై। *
నిస్తీర్ణశోకాబంధుభ్యోభవిష్యామితవప్రియా॥ (౪౯
ఇత్యుక్త్వారామమధ్యస్థంకృత్వావిష్ణుంశుచార్దితా। *
ఆరామమపహాయాశుసాంతఃపురముపాగతా॥ (౫౦
భర్తృవ్య } అగ్నింప్రవిష్టాసాభర్తృవ్యసనేనపతివ్రతా। *
సనఖిన్న } తచ్ఛ్రుత్వాసోపితద్గేహంప్రవిశ్యక్లేశపీడితః॥ (౫౧

బృన్దాయాఅగ్నిప్రవేశః

హాబృన్దేసుందరిప్రేమసుధాసాగరచన్ద్రికే। *
కథంత్వంవిలయంప్రాప్తామాంవిహాయమనోహరే॥ ౫౨
కింకరోమిక్వగచ్ఛామికాగతిర్మేవదప్రియే। *
అంధేతమసిసీదన్మేహ్యంతరాత్మానిమజ్జతి॥ (౫౩
మోహాబ్ధిఃప్రియేమహానద్యప్రావృణోతిచమామహో। *
నిరంతరంమాంశోకాగ్నిర్దహత్యేహ్యేహిసుందరి॥ (౫౪
ఇత్యేవంప్రలపన్విష్ణురున్మత్తఇవమోహితః। *
తద్భస్మపరిరభ్యాత్రరుదన్హాహేతికేవలం॥ (౫౫
ధ్యాయన్బృన్దేతితాంవిష్ణుర్భూతావిష్టఇవాభవత్। *
తతోబహుతిథేకాలేతమదృష్ట్వాసురాహరిం॥ (౫౬
విజ్ఞాప్యశితికంఠాయక్వేతిశంభోగతోచ్యుతః। *
తస్థురగ్రేశివోజ్ఞాత్వావిష్ణుంబృన్దావిమోహితం॥ (౫౭
దేవానువాచగౌరీశోదేవాశ్శృణుతమద్వచః। *
జలంధరగృహేవిష్ణుర్బృన్దావిరహమోహితః॥ (౫౮
తద్భస్మధూసరాంగస్సన్దేవోవసతిభస్మని। *
దేవ్యంఘ్రిమలముద్వర్త్యయుష్మభ్యంవితరామ్యహం॥ (౫౯
ఇత్యుక్త్వాతంమలందత్వాపునస్తాంచేసురాన్శివః। *
ఇదంబృన్దాచితాభస్మన్యావపంతుమదాజ్ఞయా॥ (౬౦
భవంతుతత్రవృక్షాస్స్యుస్త్రయస్తన్మోహభేషజం। *
తాన్దృష్ట్వావీతమోహస్స్యాన్మాధవోభూతిభూషితః॥ (౬౧
దేవాశ్చతత్సమాదాయతథాచక్రుర్ముదాన్వితాః। *
తతోభూత్తుళసీపూర్వంధాత్రీపశ్చాదగస్త్యకః॥ (౬౨

విష్ణుర్బలద్ధియాతాంతుతులసీమాశ్లిషన్ముదా।
విముక్తమోహాస్తత్సంగాద్విష్ణుర్దేవాన్ పరీవృతాన్॥ (౬౩
దృష్ట్వానమ్రితవక్త్రస్సన్ లజ్జయావాఙ్ముఖస్థితః।
స్వకీయహృదయేశంభుంధ్యాత్వాస్తోత్రైరతోషయత్॥ (౬౪
సోఽపితద్ధ్యానతస్తుష్టస్సాంబస్సర్వదయాపరః।
వినాయకవిశాఖాభ్యాంసమేతోవృషవాహనః॥ (౬౫
సగణస్సహసాయత్రహరిస్తత్రాభవత్ క్షణాత్।
దేవాస్సర్వేశివందృష్ట్వాసముత్థాయససంభ్రమాః॥ (౬౬
ముహుఃప్రణమ్యదేవేశంస్తువంతఃపార్శ్వసంస్థితాః।
తతోదృష్ట్వాశివంవిష్ణురుత్థాయభయకంపితః॥ (౬౭
సహస్రకృత్వస్సాష్టాంగంసాంబంనత్వాసుతాన్వితం।
స్తుత్వాస్తవైరనేకైశ్చసాశ్రుమందాక్షగద్గదః॥ (౬౮
అబ్రవీత్పరమేశానంకృతాఞ్జలిపుటాన్వితః।
స్వామిన్ సర్వజ్ఞదేవేశనతలోకభయాపహ॥ (౬౯
కథమేవమహంజాతఃకుతోమేమోహఈదృశః।
మయాకృతంకథంకర్మవినిన్ద్యంలోకగర్హితం॥ (౭౦
కథమేవంవిధాబుద్ధిర్జాతామేవదశంకర।
ఇత్యుక్త్వాసాశ్రుపూర్ణాక్షఃప్రణమ్యపదయోస్థితః॥ (౭౧
ఇత్యాకర్ణ్యహరేర్వాక్యంతమువాచదయానిధిః।
ఉత్తిష్ఠవిష్ణోభద్రంతేసర్వంవచ్మిరహస్యకే॥ (౭౨
ఇదానీమేవతులసీదామధారయకంధరే।
ఇదంతుతులసీదామసర్వమోహవినాశనం॥ (౭౩

తవప్రీతికరంశుద్ధంతస్మాద్ధార్యంత్వయాసదా। *
ఇతిశంభువచశ్శ్రుత్వాప్రత్యువాచశివంహరిః॥ (౭౪
స్వామిన్దయానిధేశంభోకథమేవంత్వయోచ్యతే। *
ప్రేత్యబృన్దాపునర్జాతాతులసీరూపధారిణీ॥ (౭౫
తథాపినజహాత్యేనాంపునర్మోహాద్ధరిస్త్వితి। *
పరివాదోభవేల్లోకేమాస్తుతస్మాత్కదాచన॥ (౭౬
తచ్ఛ్రుత్వానగజానాథోమాధవంపునరబ్రవీత్। *
హరేత్వయానభేత్తవ్యంనాస్తితేపరివాదతా॥ (౭౭
తథాస్త్వితిశివేనోక్తోహరిస్తంతుళసీదళైః *
అభ్యర్చ్యగిరిజాంచాపిగజవక్త్రంచదూర్వతః॥ (౭౮
సుబ్రహ్మణ్యమథారాధ్యతత్పత్రైస్సకుతూహలః। *
హరిర్ధృత్వాస్వకంఠేతత్ తులసీదామభూషణం॥ (౭౯
ప్రణమ్యశంభుంపప్రచ్ఛస్వామిన్వృక్షద్వయేనచ। *
కేర్తవ్యమమునావాకిమిత్యుక్త్వావదదీశ్వరః॥ (౮౦
హరేత్వద్వాసరేప్రాప్తేయోభక్త్యాపోష్యపావనః। *
పరేద్యుర్ద్వాదశీకాలేపారణార్థమగస్త్యకం॥ (౮౧
భుక్త్వాచామలకంతేవైభవంతుసఫలాజనాః।
ఇత్యాకర్ణ్యహరిశ్శంభోర్వచశ్శ్రుత్వాప్రణమ్యతం॥ (౮౨
ముక్తమోహశ్శివస్యాజ్ఞామవాప్యప్రాపమందిరం। *
శివోపిస్వగణైస్సాకంకైలాసమగమత్తదా॥ (౮౩
జలంధరస్తుదేవేనకైలాసేనిధనంగతః। *
కాంచ్యాంజ్యోతిర్మయోభూత్వాసంస్థాప్యశివలింగకం॥ (౮౪

పూజయిత్వాస్వయంభక్త్యాతల్లింగేవిలయంగతః।
ఇదఞ్జాలన్ధరంలింగంభుక్తిముక్తిఫలప్రదం॥ (౮౫
ఉపాసకానామత్యర్థముపాస్యంయోగిభిస్సహ।
ఇదమతిమహదైశంభద్రమాఖ్యానమాఖ్యా।
కుశలపరిషదీడ్యంసర్వమాంగల్యమేతత్।
పఠతిపరమభక్త్యామృత్యుమంహోనియన్త్రీ।
స్మరరిపుపురభక్త్యామృత్యుమత్యేతిమర్త్యః॥ (౮౬

ఓమిత్యాది మహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేశంకరసంహితాయాం
కాఞ్చీమాహాత్మ్యేజలన్ధరేశ్వర మహిమాను
వర్ణనంనామచతుర్వింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

పఞ్చవింశాధ్యాయప్రారంభః.

❊కౌశికఉవాచ❊

విష్ణుచక్ర ప్రదమ హామాను వర్ణనమ్॥

అతఃపరంప్రవక్ష్యామివిష్ణుచక్రప్రదంమహత్।
కాఞ్చ్యాంస్థానంస్మృతంసర్వపాపఘ్నంస్మరణాన్నృణాం।
పురానారాయణశ్రీమాన్‌శఙ్ఖచక్రగదాధరః।
దధీచేనయదాయుద్ధమకరోత్సురహేతవే॥ (౨

తదాచక్రంసముత్సృష్టంవజ్రాస్థిపరిఘట్టితం।
కణ్ఠితాస్యమభూత్తత్రసూర్యమణ్డలసన్నిభం॥ (౩

తతోయుధినివృత్తేతుదేవైస్సహజనార్దనః।
చిన్తయామాసచాత్మార్థమాయుధార్థమహర్నిశం॥ (౪

నిశ్చిత్యమనసాచేత్థంసురానాహాసురార్దనః।
సుఖ్యంత్రిదశాయూయముపాయోయంమయాస్మృతః ౫

చక్రప్రాప్తిర్నవాదేవసర్వాయుధవిశారదాత్।
జలన్ధరవధేసృష్టంపాదాఙ్గుష్ఠేనశంభునా॥ (౬

చక్రంసహస్రసూర్యాభంతల్లబ్ధుంతేయజామహే।
సచేత్ప్రసన్నోభగవాన్‌వాఞ్ఛితార్థంప్రదాస్యతి॥ (౭

తత్ప్రసాదేనవైలబ్ధంమయావైకుణ్ఠమందిరం।
బ్రహ్మణాసృష్టికర్తృత్వంలోకేశత్వంచదుర్ఘటం॥ (౮

ఇన్ద్రేణ దేవరాజత్వం న దేవోన్యస్తతోధికః।
తదాజ్ఞయైవ జగతాం పాలకోహం సురోత్తమాః॥ ౯

తచ్ఛక్తిఘాతరహితా శ్చేద్వయం న తృణంచ వై।
క్షమాశ్చాలయితుం తస్మాచ్ఛివం తం శరణం వ్రజే॥ ౧౦

ఇత్యుక్త్వాసౌ సురాన్విష్ణుర్వినిశ్చిత్య మహేశ్వరః।
జగామ ప్రీణయన్ దేవం శంభుం సర్వపరాయణం॥ ౧౧

సర్వజ్ఞం సర్వకర్తారం వరేణ్యం త్రిపురద్విషం।
తస్య ప్రియతమం స్థానం కాఞ్చీపురమనుత్తమం॥ ౧౨

పవాళే శ్వరం ప్రతి విష్ణుకృత పాశుపతవ్రతాచరణమ్

ఏకామ్రనాథలింగస్య వాయుకోణేర్ధయోజనే।
అస్తిముఖ్యం మహల్లింగం తత్ర గౌర్యార్చితం పురా॥ ౧౩

తద్ధస్తస్పర్శనాద్రక్తం ప్రవాళ గిరిశాహ్వయం।
చతుర్యుగసహస్రేషు పూజితం మునియోగిభిః॥ ౧౪

తత్ర దేవైస్సహ హరిర్నియమం పరమాస్థితః।
వ్రతం పాశుపతం కృత్వా భస్మోద్ధూళితవిగ్రహః॥ ౧౫

త్రిపుణ్డ్రవిలసత్ఫాలో రుద్రాక్షాభరణైర్యుతః।
దేవాశ్చ పరిచేరుస్తం నానోపాయనపాణయః॥ ౧౬

సంకల్ప్య చక్రప్రాప్త్యర్థమ్మురారిః పరయా ముదా।
పూజయామాస పుష్పాద్యైర్యథావిధి సదాశివం॥ ౧౭

సహస్రైః కమలైర్నిత్యం సహస్రైర్నామభిః ప్రభుం।
ఏకదా సహరేర్భక్తిం హరికేశః పరీక్షయన్॥ ౧౮

తస్మాదేకం గోపయామాస కమలం కమలేష్వథ।
హృతే తు కమలే విష్ణుశ్చిన్తయామాస చేతసా॥ ౧౯

అర్చితేషుసహస్రేషుభవాద్యేషుచనామసు। ❋
ఏకస్యనాలమభవత్కమలంపరమేశితుః॥ (౨౦

జ్ఞాత్వాస్వనేత్రముద్ధృత్యసాహసంచావలమ్బితః। ❋
పూజయామాసలింగేస్మిన్పురారేరంఘ్రిమచ్యుతః॥ (౨౧

తతస్తత్రావిరభవన్మణ్డలాత్తిగ్మదీధితేః। ❋
మహాదేవోమహాతేజానిర్దహన్శతయోజనం॥ (౨౨

దేవాశ్చదుద్రువుర్భీతా దేవంత్యక్త్వాజనార్దనం। ❋
జనార్దనోథవిశ్వాత్మాదృష్ట్వావిశ్వాధికంశివం॥ (౨౩

ప్రణమ్యపరయాభక్త్యాతుష్టావేష్టప్రదంశివం। ❋
తుష్టోబ్రవీచ్ఛివోవిష్ణుంప్రీతస్తుభ్యంజనార్దన॥ (౨౪

దదామినేత్రంపద్మాభంపద్మాక్షాఖ్యాంగమిష్యసి। ❋
అద్యప్రభృతిచస్థానమేతద్విష్ణుపురాభిధం। (౨౫

సూర్యకోటిప్రతీకాశంచక్రంసుదర్శనాభిధం। ❋
ఇదంతుభ్యంప్రదాస్యామిగృహాణశ్రద్ధయాహరే॥ (౨౬

అనేనశత్రూన్జహ్యాస్త్వమజేయానపిసంయుగే। ❋
త్వత్తోప్రోక్తైర్నామభిర్యేమాంసహస్రైరర్చయన్తితే॥ (౨౭

విముక్తపాపాస్తేభ్యోహమ్ముక్తిందాస్యామ్యసంశయః। ❋
అథవానామభీరేతైర్విష్ణోర్వరపురేశితుః॥ (౨౮

స్వర్ణరక్తేశ్వరాద్యైస్తుసోపివిముక్తోనసంశయః। ❋
స్వర్ణరక్తోజాతరూపోమణికణ్ఠోదయానిధిః॥ (౨౯

ప్రవాళశైలశాఖీచాభినిఘ్నోమాధవేష్టదః। ❋
నామాన్యేతానితుల్యానిసహస్రైరేవనామభిః॥ (౩౦

ఏతానిప్రభుణోక్తానిశు్రిత్వావిష్ణుర్ముదాన్వితః। ❋
స్వమూర్ధన్యఞ్జలిమాదాయప్రణమ్యోవాచహృష్టధీః (౩౧

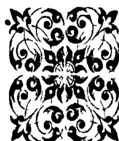
భగవఞ్ఛర్వసర్వేశయోవాకోవాత్రమానవః। ❋
ప్రసంగేనాపిచేన్నమస్తుతీతసవిముక్తిభాక్॥ (౩౨

భవత్యేశకృపాసిద్ధోకృపయాపారయాతవ। ❋
పృథివ్యాంయానిలింగానిస్థాపితానిసురర్షిభిః॥ (౩౩

తాన్యర్చితానిసర్వేశలింగేదృష్టేమయార్చితే। ❋
ఏవమస్త్వితితల్లింగేవిష్ణునాసేవితశ్శివః॥ ౩౪

పశ్యతాంసర్వదేవానాంతత్రైవాన్తర్హితోభవత్। ❋
విముక్తమేతత్సురసిద్ధసేవితంవిముక్తిదంవిష్ణువిలోచనార్చితం
సకృత్ప్రవిశ్యాపి నరోన సంభవే ద్భవేత్ర కాఞ్చ్యాం కిము
నిత్య వాసినః॥❋ .... ❋

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేస నత్కుమార సంహితాయాం
కాఞ్చీమాహాత్మ్యేవిష్ణువరలాభ మహిమానువర్ణనం
నామపఞ్చవింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

షడ్వింశాధ్యాయప్రారంభః.

కౌశికఉవాచ

కూర్మేశ్వరమహిమానువర్ణనమ్॥

తస్యదక్షిణదిగ్భాగేకూర్మస్థానమిదంశ్రితం। *
కూర్మరాహ్వయేనమునినాపఞ్చలింగానితత్రవై॥ (౧
ఈశానలింగంతత్పురుషమఘోరంవామదేవకం। *
సద్యోజాతమితిప్రోక్తంపఞ్చబ్రహ్మమయానిహి॥ (౨

సంస్థాప్యభక్త్యాపుష్పాద్యైస్తత్తన్మన్త్రైశ్శ్రుతీరితైః। ❖
పూజితానిచలింగానిపఞ్చాక్షరమయానిచ॥ (౩
తత్ప్రసాదేనసమునిర్ముక్తిమాపాత్రశాశ్వతీం। *
తానిలింగానినమతాంస్తువతాంస్మరతామపి॥ (౪
సర్వపాపానినశ్యన్తిభుక్తిర్ముక్తిశ్చసమ్భవేత్। *

పరశురామేశ్వరమహిమానువర్ణనమ్॥

తస్యచోత్తరదిగ్భాగేశమ్భోస్స్థానమిహాపరం॥ (౫
స్మరణాదేవపాపఘ్నంరోగఘ్నంకీర్తివర్ధనం। *
పురాపరశురామేణజామదగ్న్యేనపూజితం॥ (౬

రామోసౌభృగుశాపేనవిష్ణురేవపురాహ్యభూత్ *
జమదగ్నేస్తుభార్యాయాంరేణుకాయాంజగన్మయః॥ (౭
కేనాపికారణేనైవపితృవాక్యేనచోదితః। *
నిహత్యమాతరమ్భూయస్సముద్ధాప్యకృతాగసం॥ ౮

పవన్తేపితరం రామ స్తందృష్ట్వాతోషితోమునిః। *
విసృజ్యకోపంతపసఃప్రతికూలంసభార్గవః॥ ౯

సమాధిమాస్థితోయోగీతంజఘానార్జునోరిపుః। *
పితరంనిహతందృష్ట్వాకార్తవీర్యేణవైక్రుధా॥ (౧౦

సంహరామికులంసర్వంక్షత్రియాణాంక్షణాదహం। *
ఇతినిశ్చిత్యతపసేకాఞ్చీపురమగాన్ముదా॥ (౧౧

తత్రలింగంప్రతిష్ఠాప్యవిష్ణునేతార్చితాన్తికే। *
పూర్వభాగేమహాదేవంపూజయామాసభూతయే॥ (౧౨

జామదగ్న్యోమహాబుద్ధీరామోరాజీవలోచనః। *
తపఉగ్రంసమాస్థాయసమాధినిభృతేన్ద్రియః॥ (౧౩

తస్యైవన్తప్యమానస్యప్రసన్నఃపార్వతీపతిః। *
పరశురా పరీక్షార్థమసౌభక్తింస్వాత్మన్యవ్యభిచారిణీం॥ ౧౪
మశోధ తస్మిన్ప్రవృత్తేమధ్యాహ్నేకర్మకర్తుంమునీశ్వరే। *
నాయస నద్యాస్తస్యాన్తికంశంభుర్యయౌచణ్డాలరూపధృక్॥ (౧౫
కుటుంబశి సహస్తైవగణనాథేనదేవ్యాచసమవేషయా। *
వకృతకప గవాంవిశసనంకర్తుంవృతానామివసంయతః॥ (౧౬
టచణ్డా
లరూప చతుర్వేదశ్వభిఃసాక్ష్వైపరివీతఃప్రచణ్డవాక్। *
ధారణం మృతంగోవత్సముత్కృత్యవిశసన్నివతత్పురః॥ (౧౭

తన్దృష్ట్వాతాదృశంమౌనీరామోహస్తాగ్రచాలనైః। *
గచ్ఛగచ్ఛేతిచోవాచసోప్యతీవాన్తికంయయౌ॥ ౧౮

తమన్తికగతందృష్ట్వామూరగంవేదపాఠినాం। *
రామఃప్రోవాచసంక్రుద్ధఃసశుభాక్కీముతేస్మయః॥ (౧౯

నకో౽ప్యత్ర ప్రహర్తాస్య విద్యతే హ్యథవా తవ। ❋
తస్మై సంచోదయ ద్వేదసార మేయాన్మహేశ్వరః॥ (౨౦
వినాయకగుహౌ తస్య పాణీ జగృహతుః క్షణాత్। ❋
గృహీతపాణిస్థితవాన్స్మరమేయాన్వృతాకృతిః॥ (౨౧
దేవీ ప్రోవాచ తం భూయః కో వా త్వం భిక్షుకో ద్విజః। ❋
కునో౽త్ర వారయస్త్రీస్సా బ్రూహి బ్రూహీతి పార్వతీ॥ (౨౨
దేవీమలక్షయన్ప్రోజగాద పరమేశ్వరం। ❋
కో౽సి త్వముపసర్పన్మాం బాలాభ్యాం స్పర్శయస్యహో॥ (౨౩
దోషో౽భవేన్మహామూర్ఖ తవాతిక్రమదుర్మతే। ❋
శ్రుత్వాస్య వచనం భూయః ప్రోవాచ పరమేశ్వరః॥ (౨౪
దోషస్త్వద్విషయః కిం వా వద మద్విషయో౽థవా। ❋
త్వం వా కో వా ద్విజో౽న్యో వా మద్బన్ధురివ భాషసే। (౨౫
తదాకర్ణ్య స రామో౽పి కోపాత్ప్రోవాచ శంకరం। ❋

——❋ పరశురామ ఉవాచ ❋——

చణ్డాలరూపశివపరశురామయోస్సంవాదః

జామదగ్న్యో హ్యహం మూర్ఖ త్వం చాహ్యాసి కథం తు మాం॥
కిమర్థం భాషసే మూర్ఖ త్వన్మద్బన్ధురితి సాంప్రతం॥ ❋

——❋ ఈశ్వర ఉవాచ ❋——

జామదగ్న్యో౽సి రామ స్త్వం బన్ధురేవాత ఏవ మే॥ (౨౬
త్వన్మాతా మమ గేహిన్యాః ప్రియా సా రేణుకాతరాం। ❋
బన్ధురేవ మమాత్యర్థం ప్రియో౽సి ప్రియదర్శనః॥ (౨౭

భృశంక్రుద్ధోబభాషేదంభూయస్సజమదగ్నిజః॥ *

—*జామదగ్న్యఉవాచ*—

చణ్డాలజాతేత్యద్యుక్తస్త్వదేవబ్రూహినాన్యథా॥ (౨౯
చణ్డాలస్త్వమహంవిప్రఃకిమ్మాత్థహాతాజ్జడ। *
ఏవన్త్వివదతోజిహ్వాచ్ఛేదఃకార్యోనచాపరః॥ (౩౦
శిరశ్ఛేదంవినాతేన్యత్ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యతే। *

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

మాతృఘ్నోసిమహామూర్ఖనిర్ఘృణోసియదాత్థమాం॥ (౩౧
జిహ్వాంఛేత్త్వాశిరశ్ఛేత్త్వాత్వంశక్తోయదిసాహసీ। *
శ్లాఘ్యఃపురాతనస్సాక్షాద్విజిహ్వావాన్తునూతనాత్॥ ౩౨
బన్ధుఘ్నోహ్యపిసర్వేషాంకిమ్బ్రూకసదృశోహ్యసన్। *
తదత్రభ్రాన్తవద్వేషీయస్సవధ్యోనసంశయం॥ (౩౩
ఇత్యుక్త్వాసశునస్సర్వాన్ప్రేషయామాసతంప్రతి। *
లోష్టాదీన్బహుచిక్షేపహస్తాభ్యాంపరమేశ్వరః॥ (౩౪
పునఃక్రుద్ధతరోరామోదణ్డేనాతాడ్యతాన్శునః। *
సచిక్షేపాశుతద్దణ్డంశివముద్దిశ్యభార్గవః॥ (౩౫
తంద్విధాపథిచిచ్ఛేదకరాభ్యాంషణ్ముఖాగ్రజః। *
తతఃక్రోధాత్సముత్ప్లుత్యగణనాథమతాడయత్॥ (౩౬
అథకోపాద్గణేశోపిముష్ట్యారామమతాడయత్। *
అథదేవీంవిలోక్యేశోహ్యన్తస్స్మిత్వాతమబ్రవీత్॥ (౩౭
సంభర్త్స్యబహుభిర్వాక్యైస్స్వయంక్రుద్ధఇవేశ్వరః। *
చణ్డాలచేటీపుత్రత్వంమత్పుత్రంసమతాడయః॥ (౩౮

దణ్డోఽపిదైవాద్భగ్నోఽయందణ్డ్యోమాతృఘ్నదుర్మతే। *
త్వామహంసంహరిష్యామినియుద్ధేనాద్యబాలిశం॥ (౩౯
ఇత్యాసేదుష్యభిముఖంవిప్రేన్ద్రంక్రూరమాన్త్యజే। *
అనుద్రుతశ్శ్వభిర్వైరైరధావజ్జమదగ్నిజః॥ (౪౦
వేగేనతమభిప్లుత్యజగ్రాహైకేనపాణినా। *
తత్కరస్పర్శమాత్రేణహృష్టసర్వతనూరుహః॥ (౪౧
సన్నివృత్యావలోక్యైనంచణ్డాలస్పర్శశంకయా। *
అన్తరాత్మనిసన్తుష్టోఽప్యభవత్క్రోధమూర్ఛితః॥ (౪౨
అవదత్తమరేమూఢకిమన్యాయేదృఢవ్రత। *
నిర్భయఃక్వనువాలోకేచణ్డాలోబ్రాహ్మణంస్పృశేత్॥ ౪౩
త్వంచేత్కరాభ్యాంమాంస్పృష్ట్వాజీవయిష్యసికింభువి। *
మత్ప్రాణనాథేగౌరీశేశాసత్యేవమసత్కరం॥ (౪౪
మూఢతేక్షణమాత్రేణపతిష్యసిపశుఘ్నధిక్। *
చణ్డాలహస్తేమాన్దత్వాకేముపేక్షాంకరిష్యసి॥ (౪౫
అనాథనాథస్త్వామద్యదణ్డయిష్యతినోశయః। *

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

త్వంద్విజశ్చేన్మయానైవస్పృశ్యసేబ్రాహ్మణాధమ॥ (౪౬
చణ్డాలాన్తరగస్సోఽహంసత్యంత్వంచేన్మమాధమః। *
చణ్డాలేష్వపికోఽప్యేవంమాతృహత్యాంనచాకరోత్॥ (౪౭
అపిచత్వంజగత్ఖ్యాతఃచణ్డాలస్త్రీసుతస్త్వితి। *
చణ్డాలస్యాపిచణ్డాలస్తత్త్వంమేదాస్యమాప్నుహి॥ (౪౮

శరణంతేభవిష్యామిసద్యోనిర్వృతిమాప్స్యసి। *
అథరామోపిసహసాదణ్డాహతఇవోరగః॥ (౪౯

అతాడయత్కరేణైనంశ్రుత్వైవందుస్సహంవచః। *
శివోపిసహసాతస్యకరేణాపీడ్యవైకరౌ॥ (౫౦

అతాడయత్కపోలేస్యసోప్యముంసచతంసతం। *
అన్యోన్యంయుధ్యతోరేవంజామదగ్న్యమహేశయోః॥ (౫౧

ప్రోవాచదయితందేవీభక్తోత్యన్తమయంతవ। *
విరమాత్యన్తసంరంభాద్బాన్ధవంపరిశీలయన్॥ ౫౨

మృదుప్రహారతీక్ష్ణేనేవాచైవంశైలరాడ్భవః। *
తతోసావిజయప్రాప్తమాత్మానంహృదిభావయన్॥ (౫౩

రామస్తీవ్రప్రహారేణజఘానహృదిముష్టినా। *
తతఃక్రుద్ధఇవాధీశోరామమేకేనబాహునా॥ (౫౪

విభజ్యపాదౌహస్తాభ్యాంతస్యైవాబధ్యపిండవత్। *
తంవిలుణ్ఠ్యాంఘ్రిణైకేనదూరంచిక్షేపలీలయా॥ (౫౫

శ్రుతిశ్వానస్సమావృజ్జహోసానేకుమారకా। *
రాఘస్తునిపపాతాథవృక్షమూలేతృణావృతే॥ (౫౬

తీవ్రమూర్ఛాపరవశోమృతప్రాయోభవత్తదా। *
తతస్తత్రనదీతోయవీచిలాస్యకలాగురుః॥ (౫౭

కుముదామ్బుజకహ్లారగన్ధానాంపశ్యతోహరః। *
శ్రమామ్బుచుమ్బనపటుర్వవౌమృదుసదాగతిః॥ (౫౮
తంతీవ్రమూర్ఛాభిహతంకృపయాసమజీవయత్। *
ఉన్మీల్యనయనేరామోదిశస్సర్వావిలోకయన్॥ (౫౯

శివేనప్రేషితంవిష్ణురాజంవీక్ష్యవటుంమునిః। ❋
ఆహూయవాచాతందూరాత్ప్రాబ్రవీన్మోచయేతిమాం॥

వదస్త్వంబన్ధనాద్రామంమోచయిత్వాకృపానిధిః। ❋
పరోక్షత్వమగాద్వేగాత్పాన్థవద్గణనాయకః॥ (౬౧
రామోసౌబన్ధనాన్ముక్తోనద్యాంస్నాత్వావిశుద్ధధీః। ❋
అత్యన్తదుఃఖాభిహతోమనస్యేవమచిన్తయత్॥ (౬౨
అహోకష్టంమయాప్రాప్తందుస్సహామాననంక్షయః। ❋
కులేమహతిసంభూతస్సదాచారవతోమునేః॥ (౬౩

అధీతాశ్చమయావేదావేదాంగన్యాయపూర్వకం। ❋
అష్టాదశవిధావిద్యాగురోరేవమహామునేః॥ (౬౪
తస్యాస్యమేవిధివశాత్సర్వాస్త్రకుశలస్యవై। ❋
మాతుఃపరిభవప్రాప్తిఃపితుఃక్షత్రియపాంసులాత్॥ (౬౫

శిరశ్ఛిన్నంమయామాతుఃపితుశ్చక్షత్రబన్ధునా। ❋
ఇదానీంపునరన్యేనపరిభూతోపినమ్రియే॥ (౬౬

ధిజ్ ధిజ్ మామీదృశంకష్టంకృతంబహ్వేనసాపురా ❋
ఇదంసుమహదాశ్చర్యంశరణంప్రాప్యశఙ్కరం॥ (౬౭

పునశ్చదుఃఖజలధౌనిమజ్జామియదీదృశే। ❋
భవనామపరామేవైభవేభక్తిపరాయణాః॥ (౬౮

భవప్రణతచిత్తాయేనతేదుఃఖస్యభాజనం। ❋
రుజంద్రావయతీశానోయస్మాద్రుద్రోమదీశ్వరః (౬౯

శఙ్కరశ్శంకరోతీతిశమ్భుశ్శమ్భవతీత్యతః। ❋
ఇతిశాస్త్రాణిసుధియఃపఠన్తివిబుధోత్తమాః॥ (౭౦

మయితానిమృషోద్యానిభవన్తికథమద్భుతం। *
ఆగసామ్మయిభూయస్త్వమద్యజాగర్తినిశ్చయం॥ (౨౧
సర్వాఘశమనాయాద్యభూయోభూయస్త్వహర్నిశం। *
తత్పదస్మృతిమభ్యస్యభూయాసన్నిర్వృతాన్తరః॥ (౨౨
ఇతినిశ్చిత్యమనసారామఃపరమభక్తిమాన్। *
స్తుతించకారదేవాయస్తుతాయమునియోగిభిః॥ (౨౩
యతోజన్మాదిభవతఃకృత్యంద్వేత్రీణివైపశుః। *
పాశముక్తింపునశ్చాన్తేపక్వేచాత్మమలత్రయే॥ (౨౪
తమీశంశరణంప్రాప్యభవిష్యామ్యద్యనిర్వృతః। *
యదంఘ్రిస్మృతిమాత్రేణతాపపాపశమోనృణాం॥ (౨౫
భవాబ్ధిశ్చభవేత్తీర్ణస్తంప్రపద్యేసదాశివం। *
మనోన్మమనుతేయస్యవాచోంఘ్రిమహిమాలయం॥ (౨౬
తంప్రపద్యేవిరూపాక్షంసర్వశత్రునిబర్హణం। *
త్వాంప్రసాద్యజగత్యస్మిన్కాఞ్చీపుర్యాంవిశేషతః॥ (౨౭
సురాసురమనుష్యేషుకాలత్రితయవర్తిషు। *
అప్రాప్యస్వాత్మనోభీష్టంనకేనాపీహనిర్గతం॥ (౨౮
తదీదృశాయాపివిభోప్రసీదేశానమేశివ॥ (౨౮½
ఇతిస్తుతింహృదిప్రియాంస్వభక్తవక్త్రనిర్గతాం। *
శివస్తదావధారయన్శ్రుతిద్వయేశ్రుతేస్సమాం। *
ప్రసేదివాన్సహాంబయాసుతద్వయేనవిశ్వపాః। *
క్షణేనసస్వకంవపుఃపురోస్యలీలయాదదే॥ (౨౯

గిరీన్ద్రజాసుతౌ చ తౌ వక్త్రమాగిరశ్చ్యుతాః। ❊
మునిస్తదా తదద్భుతం వపుస్సమీక్ష్య శాంభవం। ❊
ప్రసన్నమానసస్తదా సభీతిజాతకంపనః। ❊
పపాత దేవ పాదయోః ప్రహృష్టధీర్వవన్ద ఆశు సాదరం॥ ౧౦

నమన్త మేనమమ్బికాసఖోంబుజాక్షసంభవం। ❊
భుజాన్తరే స్వబాహుభిస్సమాశ్లిషన్సముత్థితం। ❊
అచోదయద్వరాన్ప్రతమేవృణీష్వ చేతి భార్గవం। ❊
స భార్గవోపి తం శివం ప్రణమ్య భక్తిసంయుతః॥ ౧౧

కృపానిధే మహేశ విశ్వమూల భూతచిన్తన। ❊
మయా హ్యజానతా కృతం క్షమస్వ పాలయాద్య మాం। ❊
త్వమేవ రక్షకో ద్యమేశ వేత్స్యుదీరయన్నృపః। ❊
పునః ప్రణమ్య తం వచో బ్రవీత్స భార్గవస్సుధీః॥ ౧౨

రామః కృతాఞ్జలిర్భూయో వ్యాజిజ్ఞపదుమాపతిం॥ ౧౩

జనకో దేవదేవేశ జమదగ్నిస్తపోనిధిః। ❊
నిహతః కార్తవీర్యేణ హ్యనాగాః క్షత్రబన్ధునా॥ ౧౪

తం పితృస్మరణే హత్వా సర్వాస్తత్కులసంభవైః। ❊
నివాపాఞ్జలిమేతేషాం రక్తైర్దాస్యామ్యహం పితుః॥ ౧౫

మే నవీర్యేణ తన్మహ్యం క్షయస్వేశ ప్రసీద మే। ❊
వచ ఏవం విధం శ్రుత్వా లోకయత్యమ్బికాం హరే॥ ౧౬

పునఃప్రణమ్యరామోసౌప్రాఞ్జలిస్సాధ్వసమబ్రవీత్। *
స్వామిన్సర్వజ్ఞవిశ్వేశకిమేతన్మహదద్భుతం॥ (౮౭
కేనచిత్పరిభూతోస్మిచణ్డాలేననిరఙ్కుశం। *
ఇత్యాకర్ణ్యవచస్తస్యప్రాహదేవోహసన్ముదా॥ (౮౮

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

రామభక్తిపరీక్షార్థమహమేవశివాన్వితః। *
సుతాభ్యాంసారమేయైశ్చవేదరూపైస్సమన్వితః॥ (౮౯
చణ్డాలవేషమాస్థాయముదాతత్రనదీతటే। *
దృష్టవానస్మితేభక్తింవిచారోమాస్తుతేన్యథా॥ (౯౦
ఇత్యుక్త్వాపరశుంశమ్భురసృజద్రిపుదణ్డనాత్। *
తంప్రాదాదృషయేతస్మైప్రసన్నఃప్రియయాశివః॥ (౯౧
జహిశత్రూనపిమృధేరామానేనైవశిక్షితాన్ *
నిరఙ్కుశఃపునస్తేకాప్యాద్యపేక్షేత్యభాషత॥ (౯౨
నామ్నాపరశురామస్త్వంలోకేఖ్యాతింగమిష్యసి। *
ఇత్యాకర్ణ్యమహేశోక్తంరామఃప్రోవాచశఙ్కరం॥ (౯౩
సర్వజ్ఞకరుణామూర్తేవిజ్ఞప్తిశ్శ్రూయతాంమమ। *
అత్రైవలింగేసాన్నిధ్యమజస్రంశఙ్కరాస్తుతే॥ (౯౪
అస్యాన్నద్యాన్నరస్స్నాత్వాసోమవారేహ్యమాన్వితే। *
లిఙ్గంపరశురామాఖ్యందృష్ట్వాభక్త్యాయుతేధనం॥ (౯౫
యఃకశ్చిదపివాదత్వాభుక్తింముక్తించవైనరః। *
విన్దేద్భవత్ప్రసాదేనవివిధానాత్మనస్సుతాన్॥ (౯౬

ఏవమ స్త్వితిసంభాష్యససుతస్సగణోంబయా। ❋
అన్తర్హితోభవచ్ఛంభుర న్తరాత్మాఖిలాత్మనాం॥ (౯౭
ఆఖ్యానమేతదఖిలంసుమహద్విచిత్ర। ❋
మంహిమానిహ న్త్యమునిబృన్దమనోనిషేవ్యం। ❋
యశ్శ్రద్ధయాఽనవరాన్నరతత్రశృణోతి। ❋
ముక్తాఘసంఘవిమలోలభతేసముక్తిం॥ (౯౮

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దేశంకర సంహితాయాం
శ్రీకాఞ్చీ మాహాత్మ్యే కూర్మస్థానేశ్వర పరశు
రామేశ్వరమహిమానువర్ణనం నామ
షష్టితమోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

సప్తవింశాధ్యాయప్రారంభః

కౌశికఉవాచ

రేణుకేశ్వరమహిమానువర్ణనమ్ — అథవక్ష్యామివిప్రేన్ద్రానద్యాస్తీరేస్యదక్షిణే। *
రేణుకేశ్వరమస్త్యన్యద్రేణుకావూజతంపురా॥ (౧
రేణుకాస్త్యైవమహాలాసాజమదగ్న్ప్రియాసతీ। *
అభేద్యవర్మణోరాజ్ఞస్తనయావనితోత్తమా॥ (౨
జమదగ్నిముఃనివరస్తాముహాహస్వయంవరే। *
సతయారమయామాసచిరకాలంమునీశ్వరః॥ (౩
కదాచిచ్చారదీంసాజ్యోత్స్నానిమితమోనుదం। *
తాందృష్ట్వాసోహయోరాజాకార్తవీర్యోనృపోత్తమః॥ (౪
జలాహరణసంప్రాప్తాంతటాకంసుమహత్తరం। *
నవయావనసమ్పన్నామతిలావణ్యశాలినీం॥ (౫
కామయన్కామబాణార్తస్తస్పరస్వయమాస్థితః। *
యువాతిరూపసమ్పన్నఃపార్థివోసావిశేషతః॥ (౬
సైనంస్వప్రపదాలోకనిరతానావలోకయత్। *
స్వలావణ్యందర్శయితుంవ్యోమ్నితాళప్రమాణకే॥ (౭
తజ్జలోపరిత్ఃస్థోహినవమన్మథరూపవాన్। *
తథాతస్మిన్నపిదినేనీరమాకృష్యపాణినా। (౮
పిణ్డీకరణవేళాయాంతస్నీరేప్రతిబిమ్బితం॥ *
ఇరీక్ష్యసాస్యవైచ్ఛాయాంమునిభార్యాపతివ్రతా (౯

కిఞ్చిన్మనసిజస్యాజ్ఞావశంనిన్యేమనస్స్వకం॥ *
పునశ్చక్షణమాత్రేణసంస్తభ్యాత్మానమాత్మనా (౧౦
పునస్తోయంసమానేతుముద్యుక్తామునివల్లభా॥ *
పూర్వవత్పిణ్డితన్నాసీత్తజ్జలంపాణినాభువి। (౧౧
తదాతిభీతాసాసాధ్వీమనస్యేవమచిన్తయత్॥ *
కిఙ్కరోమిక్వయామికాగతిర్మేక్వదుర్మతేః। ౧౨
అపిణ్డీకృతపూజార్హనీరహస్తాంవృథాగతాం॥ *
దృష్ట్వామాంపాంసులాంమత్వామునిఃకోపఙ్కరిష్యతి। ౧౩
హాసామ్బకరుణామూర్తేపాహిమాంశరణాగతాం॥ *
ఇత్యేవఞ్చిన్తయామాసచిన్తయన్తీచసాధ్వసాత్। (౧౪
ఘటేగృహీత్వాతత్తోయమబలాపాంసులాసతీ॥ *
మన్దమన్దగతిర్భీతాయయౌసామునిసన్నిధిం। (౧౫
మునిస్తాంసజలఙ్కుమ్భంన్యస్యాపార్శ్వేస్థితాంధియా॥ *
కృతాఞ్జలిపుటాందృష్ట్వాతాపత్కాలవిళమ్బనాత్। (౧౬
సమాధిమాస్థితోత్యర్థంమనసాధ్యానతత్పరః॥ *
హైహయస్యతుదౌరాత్మ్యంజ్ఞాతవాన్సతపోనిధిః। (౧౭
తదాప్రిపాలోకనాదీషచ్ఛ్రీకృతమానసాం॥ *
క్రుద్ధఃప్రోవాచతాంభార్యాంరామమాలోక్యపుత్రకం। (౧౮
వత్సరామమహాబాహోమాతాతేహైహయార్థితా॥ *
సతురాజాతిబలవాన్యువాదోర్బలవాన్ప్రభుః। (౧౯

మాతుస్తేహృదయంకిఞ్చిచ్చలితంతస్యదర్శనాత్॥
అవశ్యమేనామాదాస్యత్యస్మాన్నగణయన్ధ్రువం। (౨౦
అస్యాస్త్వమాజ్ఞయాఛిన్ధిశిరోమేమావిశఙ్కయ॥
విళంబోనైవకర్తవ్యోరాజ్ఞాదృష్టాపివేకినా। (౨౧

పితృనిదేశేనపరశురామకృతస్వమాతృవధః।

ఇతిరామోగురోర్వాక్యాదాదాయజననీంనిజాం॥
బహిస్స్వస్వాశ్రమాభ్యాశేచిచ్ఛేదజననీశిరః। (౨౨
నిర్విశఙ్కమహోకష్టంస్త్రీస్వాంతతాఽపియావనం॥
తతాఽపిరూపశాలిత్వంతతాఽపిబాఽస్మణాశ్రయః। (౨౩
తతోరామశ్చాభ్యేత్యపితరంప్రణమన్ముహుః॥
పశ్చాత్తాపేనసంయుక్తఃప్రాహసౌమాతృభక్తిమాన్। (౨౪
స్వామిన్గురోజగత్యస్మిన్మాతృఘ్నోయమితీహమే॥
అపవాదోయథానస్యాత్తథామయిదయాంకురు। (౨౫
ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వారామమాహభృగుర్మునిః॥
రామరాజసుతాపుత్రస్త్వమద్యవిదితోమయా। (౨౬
మయిభక్తిశ్చతేవత్సతథాపిశృణుపుత్రక॥
అస్వర్గ్యంలోకవిద్విష్టంస్వమాతృవధకర్మయత్। (౨౭
తస్మాత్తేమాస్త్వసత్ఖ్యాతిర్మాతృహత్యాసముద్భవా॥
సన్ధాయతచ్ఛిరస్తూర్ణంసముద్ధాపయమద్గిరా। (౨౮
తతస్తాంసంప్రణమ్యాశుసాజ్ఞోవిప్రోవినయాన్వితః॥
మాతర్యథేష్టంగచ్ఛేతితాంవిసృజ్యైహిమేన్తికం। (౨౯
ఇత్యాజ్ఞాప్యమునిఃపుత్రంకరుణాక్రాన్తమానసః॥
[illegible]స్తుసర్వజన్తూనామరాతిర్దురత్యయః। (౩౦

విద్యాశీలగుణానేకఃక్రోధోహన్తిమహాబలః॥ ❋
క్రుద్ధస్యనతపోధర్మోనదానానివ్రతానిచ। (౩౧
నజపోహోమదేవార్చానాశస్తస్యకుతస్సుఖం॥ ❋
చిన్తయన్మనసేత్యేవంకోపంచణ్డాలమత్యజత్। (౩౨
తతస్సపితృవాక్యేనరామోపిజననీశిరః॥ ❋
తతశ్ఛిన్నేనసన్ధాయజీవయిత్వాస్వమాతరం। (౩౩
ప్రణమ్యసాఞ్జలిర్మాతర్యథేచ్ఛంగచ్ఛభూతలే॥ ❋
ఇత్యుక్తారేణుకానేనపునఃక్లేశప్రపీడితా। (౩౪
ఉల్లఙ్ఘ్యస్వపతేరాజ్ఞాంతత్సమీపముపాగతా॥ ❋
తాందృష్ట్వాత్రభృగువ్యాఘ్రోరామంప్రోవాచపుత్రకం। ౩౫
మయారామయదాత్యక్తామాతాతేహాయస్థితా॥ ❋
తదానీమేవనీచాభూత్త్యజైనామాశ్రమాద్బహిః। (౩౬
కార్తవీర్య కృతజమద గ్నిశిరోహ రణము — ఇత్యుక్త్వాథభృగుఃపుత్రంవేగేనతపసేయయౌ॥ ❋
కార్తవీర్యస్తుతంజ్ఞాత్వాత్యక్తకోపంమునీశ్వరం। ౩౭
తపస్తరేశరజ్ఞిత్వాజగామపృథివీపతిః॥ ❋
రేణుకాభృశదుఃఖార్తాభర్తృత్యాగసకర్శితా। (౩౮
దృష్ట్వేశభక్తింపుత్రస్యవరలాభంచశఙ్కరాత్॥ ❋
స్వపుత్రప్రముదాతీవభక్తిశ్రద్ధాసమన్వితా। (౩౯
స్వయంచలిఙ్గంసంస్థాప్యకాఞ్చ్యామత్రైవసుస్థధీః॥ ❋
పూజయామాసపుష్పాద్యైఃపురారింతనయాయథా। (౪౦
ప్రవాళసద్యస్సలిలైఃప్రభుంసంస్నాప్యశఙ్కరం॥ ❋
అస్యాఃకదాచిదీశానఃప్రసాదమకరోత్ప్రభుః। (౪౧

అసౌదృష్ట్వాతథైవేశమార్తిఘ్నంకీర్తివర్ధనం॥ *
ఆరాదమ్బికయాసాకమస్తౌషీత్తుష్ట్యమక్షయం। (౪౨

—*రేణుకోవాచ*—

పితాత్వంసర్వలోకానాంమాతేయంనగనన్దినీ॥ *
మాతాపితృభ్యాంకేనాత్రనిస్తాతోమానసంక్షయః। (౪౩
అహంహిబహుధాలోకేపరిభూతాస్మిహేపితః॥ *
త్వాంప్రపన్నాస్మిహేదేవప్రసూతాహంత్వయావిభో।౪౪
ఇదంకర్మకరోమ్యద్యతవపూజాభిధంమహత్॥ *
త్వామేవమత్పతిస్సర్వవేదాన్తార్థవిచక్షణః। (౪౫
ప్రబ్రూయాత్సతతంశమ్భోభుక్తిముక్తిఫలప్రదం॥ *
ఆర్తిఘ్నంకీర్తిదంస్థాణుంభువనానామభిప్రియం। (౪౬
ఈశానంత్వాంమహాదేవంసర్వాత్మానంచశాశ్వతం॥ *
నవాచారిఃప్రియఃపత్యుఃపతిఃకామాయనైభవేత్। (౪౭
ఆత్మనోభవతిస్త్రీంప్రియంసర్వప్రియేసదా॥ *
పుత్రోపివంసుతాప్యేవంధనధాన్యంపశుర్వసు। (౪౮
ప్రాణాశ్చసర్వాణ్యన్యానికామాయేశస్యమానసే॥ *
అక్షరంత్వాంసదాబ్రూయాదమృతఞ్చాక్షరంహరం। (౪౯
ఆరసాతలమారభ్యచామ్బరాన్తంధృతేఃపదం॥ *
ధృతిశ్చసాప్రకృష్టాజ్ఞాసూర్యాచన్ద్రమసోర్ధృతేః। (౫౦
ఇతిమహ్యంసదాభర్తాబ్రూయాదీశతవార్తిహన్॥ *
మహిమానమతోవేదకోదేవజగదీశ్వర। (౫౧

త్వాంసర్వమఙ్గళాకాన్తంయేస్తువన్తిసుమఙ్గలాః॥ *
భవన్తిత్వాంప్రపన్నాస్తేదివ్యమఙ్గళభోగినః। (౫౨
మత్పుత్రశ్చత్వయారామఃపరిత్రాతోత్రవైపురా। *
మాంచత్రాహిమహాదేవరక్షత్వంజగతఃపితః। (౫౩
సర్వాప్సురక్షసర్వాప్సుసర్వాప్సుత్వంగిరీన్ద్రజే॥ *
నమోవామస్తుసతతంప్రసీదతముమాశివా। (౫౪
ఇతిస్తుతస్తదాశమ్భుర్మునిప్రియవధూగిరా॥ *
నిరీక్ష్యగిరిజానాథోగిరిజాంసదరస్మితః। (౫౫
వత్సేత్వంరేణుకేబ్రూహియదిష్టంతేహృదిస్థితం॥ *
తత్సర్వమేషాగిరిజాతవదాస్యత్యసంశయం। (౫౬
ఇతివాక్యంసమాకర్ణ్యరేణుకాపృచ్ఛదీశ్వరం॥ *
సర్వజ్ఞాహంశుచార్తాస్మిపాహిత్వకష్టదశాకులం। (౫౭
పరిభూతాచఖిన్నాచదీనాదీనదయాపర॥ *
తదీశలేక్పపాసిన్థోకృపయాపాహిమాంప్రభో। (౫౮
భూయాసందేవతాన్నృణాంప్రత్యక్షఫలసిద్ధిదా॥ *
యథాకలౌప్రసిద్ధాస్యాంతథామాంకురుశఙ్కర। (౫౯
మయాప్రతిష్ఠితేలిఙ్గేసదాసాన్నిధ్యమస్తుతే॥ *
సామ్బస్యసగణస్యేశసుతస్యాస్తుసన్నిధిః। (౬౦
సర్వేషామత్రభూతానాంభుక్తిముక్తిప్రదోభవ॥ *
తతస్త్రిపురహాతస్యైదత్వాభీష్టానిమాన్మదా। (౬౧
దేవతాంచకాలైనాంవచసాగిరిరాడ్భువః॥ *
కలిజానాంచమర్త్యానాంప్రత్యక్షఫలదాంప్రభుః। (౬౨

వర్ణాశ్రమాచారధర్మరహితానాంవిశేషతః॥ *
మారీత్యాఖ్యావతీంకృత్వాప్రోవాచపునరీశ్వరః। ౬౩
బాణాహవేమయాసృష్టంపురాస్ఫోటకసంజ్ఞికం॥ *
జ్వరమిశ్రంమహారోగంగృహీత్వానేనభూతలే। ౬౪
ప్రసిద్ధాభవహేమారీత్యుక్త్వాన్తర్ధింగతోవ్యయః॥ *
సాహితత్రతథైవాగాత్కాఞ్చీపుర్యాంహిదేవతా। ౬౫
ఖడ్గఖేటధరాసర్పమేఖలాభూషణోజ్జ్వలా॥ *
బోధరాజాదిగణైపైరావృతాత్యద్భుతాకృతిః। ౬౬
తదేతద్రేణుకేశస్యదర్శనంభుక్తిముక్తిదమ్॥ *
రాజ్ఞామత్రవిశేషేణరణేవిజయసిద్ధయే। ౬౭
పఠన్తం రేణుకాధ్యాయమిమంసానైవపీడయేత్॥ ౬౮

ఓమిత్యాది మహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేశఙ్కరసంహితాయాం
కాఞ్చీమాహాత్మ్యేరేణుకేశ్వర మహిమాను
వర్ణనంనామసప్తవింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

అష్టావింశాధ్యాయప్రారంభః.

కౌశికఉవాచః

గోవిన్దపాతకస్థానస్థితత్రదక్షిణామూర్తికథాప్రారంభః॥

భూయోపివక్ష్యేదేవస్యకాఞ్చ్యాంస్థానానిభూరిశః। *
తేషుపుణ్యతమంప్రోక్తంరేణుకేశసమీపగం॥ (౧
గోవిన్దపాతకస్థానేలిఙ్గంగోవిన్దపూజితం। *
యత్రాస్తేదక్షిణామూర్తిరజ్ఞానతిమిరారుణః॥ (౨
యత్రాగమోక్తసిద్ధాన్తంగోవిన్దందక్షిణాననః। *
అపాఠయదృషీంశ్చాన్యాన్యత్రస్థిత్వామహేశ్వరః॥ (౩
గోవిన్దపాతకస్థానంతస్మాత్కాఞ్చ్యాంప్రసిద్ధిమత్॥ *
గోవిన్దార్చితలిఙ్గస్యదర్శనంభుక్తిముక్తిదం॥ (౪
తస్యాత్రదక్షిణామూర్తేర్దర్శనంజ్ఞానవర్ధనం। *
స్థానాన్యన్యానివక్ష్యామినూనంకాఞ్చ్యామనేకశః॥ (౫
సోపఘ్నానీహపరశురామలిఙ్గస్యదక్షిణే। *
పురాపురాణఋషయఃపురారిప్రీతివర్ధనాః॥ (౬
యోగాచార్యాఇతిఖ్యాతాయోగజ్ఞావేదసమ్మతాః। *
శ్వేతశ్చశ్వేతకేతుశ్చతథాశ్వేతశిఖఃపరః॥ (౭
శ్వేతాశ్వాఖ్యోమహాయోగీతథావైశ్వేతమోహితః। *
సుతారోదున్దుభిశ్శ్రీమాన్నతరూపోరుచిప్రియః॥ (౮

కేతుమాన్మదనశ్చైవ వికేశోథ సకేశకః। *
విశాఖోత్రిమహాశాపనాశనో నామకీర్తనః॥ (౯
సుహోత్రస్సుముఖశ్చైవ దుర్ముఖో దుర్దమస్తథా। *
దురతిక్రమణః కఙ్కస్సనాతనసనన్దనౌ॥ (౧౦
సనత్కుమారో నిర్మానీ నిర్మమో నిరహఙ్కృతః। *
సుధామా విరజాశ్చైవ శఙ్ఖవాక్కపిలస్వరః॥ (౧౧
పైలః పరాశరో గర్గో జైగీషవ్యోథ భార్గవః। *
ఘురతిశ్చ సుఘోషశ్చ మేషాక్షీ ర్మేఘవాహనః॥ (౧౨
అంగిరా బాడబశ్చైవ కేతుశృఙ్గో శృగోత్రవిత్। *
బలబన్ధుర్విరామిత్ర(స్త్రి)ధామా చ తపోధనః॥ (౧౩
లమ్బోదరశ్చ లమ్బాక్షో విళమ్బో లమ్బకేశవాన్। *
వసిష్ఠః కాశ్యపో రాలిర్వై రేతాశ్చ తరత్సుపః॥ (౧౪
సర్వజ్ఞశ్శ్వేతతేజాశ్చ సత్యస్సత్యతపా జటీ। *
సమబుద్ధిశ్చ వాగ్మీ చ వాలఖిల్యాశ్చ గౌతమః॥ (౧౫
అత్రీరుద్రతపాశ్చైవ శ్రవణోథ శ్రవిష్ఠకః। *
తైత్తిరీయ్యారుణిశ్చ్యావనో న్యఙ్కశనాశ్చ బృహస్పతిః॥ (౧౬
ఉచథ్యో వామదేవాఖ్యశ్శిఖణ్డీ చ కృతఞ్జయః॥ *
వాజశ్రవా మహాకాయో మహానీలో నిరఞ్జనః॥ (౧౭
స్వకీర్తిర్ధీశ్వరో విశ్వో జటామాలీ మహాతపాః। *
హిరణ్యనాభః కౌసల్యో లోకాక్షిః కృథమిస్తథా॥ (౧౮
అట్టహాసస్సుమన్తుశ్చ బాదరిః కుశికన్ధరః। *
ప్లక్షో దాక్షాయణిశ్చైవ క్రతుమాన్ లాఙ్గలీ హాలీ॥ (౧౯

పల్లవీమధుపిఙ్గశ్చ శ్వేతరోచిస్తథాపరః।
ఉశిజస్తృణబిన్దుశ్చ బ్రహ్మదత్తోథభైరవః॥ (౨౦

కాలఞ్జరః కవిశ్శాలీ శాలిహోత్రో నివేద్యకః।
డిణ్డీముణ్డీశ్వరశ్చైవ యువనాశ్వశ్శరద్వతః॥ (౨౧

ఛాగలః కుణ్డకశ్శమ్భుశ్శఙ్కుకర్ణో వలాహకః।
సహిష్ణుర్వైద్యుతశ్చాపి శమ్బరశ్చాశ్వలాయనః॥ (౨౨

జతుకర్ణస్సోమశర్మా కుమారో లోకవత్సలః।
లకులీశః కపర్ద్యగ్నిర్మిత్రః కారుణ్య ఏవ చ॥ (౨౩

ఏతే చాన్యే చ బహవో యోగాచార్యా మహౌజసః।
కైలాసశిఖరే రమ్యే శఙ్కరస్య శివాలయే॥ (౨౪

తపస్తేపుర్మహాత్మానస్స్వైరుద్రాంశసంభవాః।
యోగాచార్యపదప్రాప్త్యై స్వాత్మనశ్చాపి ముక్తయే॥ (౨౫

తేషాం ప్రసన్నో భగవాన్ శఙ్కరో లోకశఙ్కరః।
ప్రాదుర్భూయావదత్ప్రీత్యా మునీనాశ్వాసయన్ముదా॥ (౨౬

జానేవో వాఞ్ఛితం విప్రా దాస్యామ్యఖిలమీప్సితం।
యూయం కాఞ్చీపురం ప్రాప్య సత్వరమ్మత్ప్రియం సదా॥

తత్త్రైకామ్రతరోర్మూలే మామారాధ్య తపోవ్రతైః।
స్వైస్స్వైర్నామభిరాత్మేశమ్మాం ప్రతిష్ఠాప్య లిఙ్గినం॥ (౨౮

ఆరాధయధ్వం స్వైర్నిత్యం తపోభిస్తపతాంవరాః॥
తత్రాహం సర్వజన్తూనాం ప్రసన్నో వాఞ్ఛితప్రదః॥ (౨౯

యుష్మాకమపి తత్సర్వమభీష్టం ప్రదదామ్యహం।
ఇత్యాదిష్టా మహాత్మానో యోగాచార్యాః పినాకినా॥ (౩౦

ప్రణమ్యపరయాభక్త్యాభవానీసహితంశివం।
ప్రయయుర్ముదితాఃకాఞ్చీంకాఞ్చనాద్రిసమాలయాం॥ (౩౧
సార్ధత్రికోటిలిఙ్గానామాస్పదాయితమేదినీం।
కాఞ్చీతిస్మరణాదేవకాశీవాసఫలప్రదాం॥ (౩౨
మహాప్రళయకాలేపిశ్రీమదేకామ్రనాయకః।
నజహాతిపురీంకాఞ్చీంతస్మాన్మోక్షప్రదాయినీం॥ (౩౩
తాంకాఞ్చీనగరీంప్రాప్యయోగాచార్యామునీశ్వరాః।
ప్రసన్నహృదయాస్సర్వేముక్తమానసకల్మషాః॥ (౩౪
తత్రైకామ్రేశ్వరందేవన్దర్శనాదేవముక్తిదం।
స్నాత్వారాధ్యమహాదేవంశివత్రిపథగాజలే॥ (౩౫
పఞ్చపఞ్చాశదధికత్రిశతంమునిసత్తమాః।
మన్వన్తరస్యచైకస్యయోగాచార్యాస్సశిష్యకాః॥ (౩౬
అత్రపూర్వంసమారాధ్యవిముక్తాభవబన్ధనాత్।
తత్రైవతేపిదేవేశంప్రతిష్ఠాప్యస్వనామభిః॥ (౩౭
సమారాధ్యమహాదేవంకృపయాపార్వతీపతేః।
సర్వావర్తేషుతిష్యేషుయోగాచార్యపదమ్మహత్॥ (౩౮
దుర్లభంసర్వజన్తూనామవాపుశ్చసునిర్వృతిం।
తైరేవమునియోగీన్ద్రైర్భక్త్యాసంస్థాపితానిమే॥ (౩౯
స్థానాన్యుపాసతేముక్తిభాజస్తేస్యుర్నసంశయః।
శ్రీమత్పరశురామాఖ్యలిఙ్గస్యాగభ్యదక్షిణం॥ (౪౦

సర్వతీర్థోత్తరేభాగే శ్వేతలిఙ్గాఖ్యమాదితః।
లకులీశ్వరపర్యన్తంస్థానాన్యేషామ్మహాత్మనాం। (౮౧
శివలిఙ్గానిపుణ్యానిముక్తిదానినతాత్మనాం।
స్మృత్వాపినామసంకీర్త్యముక్తోభవతిమానవః॥ (౮౨
స్థానేషుచైతేషుమహత్సుశమ్భోః కైలాసనాథోలకులీశ్వరేశః
ప్రత్యక్షమేవేష్టదఆశులోకేమర్త్యస్యభక్తిప్రవణాన్తరస్య॥

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే సనత్కుమార సంహితాయాం
కాఞ్చీమహాత్మ్యే గోవిన్దపాలకస్థానస్థితదక్షిణామూర్తి
పఞ్చపఞ్చాశదధికయోగాచార్యప్రతిష్ఠిత
శివలిఙ్గానాంచమహిమానువర్ణనం
నామాష్టావింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

ఏకోనత్రింశాధ్యాయప్రారంభః.

కౌశికఉవాచ

కామేశ్వరమహిమానువర్ణనమ్॥

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామిసర్వతీర్థతమేమహత్।
కామేశ్వరంమహాస్థానంకామితార్థఫలప్రదం॥ ౧

కామస్తదగ్రేమనసశ్శివస్యసమవర్తత।
సజ్జాతమాత్రోదేవేశమపృచ్ఛద్యదనన్యధీః॥ ౨

అహంహేతురమీషాంస్యాంప్రజానాంజననేసదా।
రతిప్రియశ్చరతిదఃకృపయాతవశఙ్కర॥ ౩

సర్వేషాంహృదిదాతౄణాంయాచితౄణాంచసంస్థితః।
దాతాహమేవభూయాసంయాచితాచతవాజ్ఞయా॥ ౪

తమువాచాగ్రజందేవోయద్యేవంమత్ప్రియేప్సితే।
కాఞ్చ్యాంమదర్చనంకుర్యాస్తేనసర్వంభవిష్యతి॥ ౫

ఇత్యుక్తోవామదేవేనకామఃకాఞ్చీమగాత్క్షణాత్।
తత్రకామేశ్వరంలిఙ్గంసర్వతీర్థతమేశుభే॥ ౬

ప్రతిష్ఠాప్యసమారాధ్యప్రసిద్ధింహృదిస్థితాం।
తత్ప్రసాదేనసర్వస్యహేతుర్దాతాచయాచకః॥ ౭

కామోభూతస్యసర్వస్యసమృద్ధేకోపిరాజతే।
ప్రతిగ్రహేషుతంవిప్రాభావయన్తోమనీషయా॥ ౮

తద్గోష్ఠైరైన్నవలిప్యన్తే శఙ్కరాజ్ఞేయమీదృశీ। ❖
కామేశ్వరం సమారాధ్య కామాన్విన్దన్తి మానవాః॥ (౯

తీర్థస్థానేశ్వరమహిమాసువర్ణనం

తదత్ర స్థానమస్త్యన్యత్తీర్థరాజేశ్వరం మహత్। ❖
దేవాహృతాని తీర్థాని దేవీసంశ్లేషశుద్ధయే॥ (౧౦
అణ్డాణ్డబాహ్యసంస్థాని సర్వాణి సరిదాత్మనా। ❖
వరుణేన సమాగత్య కాఞ్చ్యాం పశ్చిమదిశ్యథ॥ (౧౧
సంప్రాప్యాశు నివృత్తాని దేవీసంశ్లేషమాత్రతః। ❖
తాని స్వనామ్నా సంస్థాప్య లిఙ్గం తీర్థేశ్వరాభిధం॥ (౧౨
సమారరాధుస్సర్వాణి శర్వాణీసహితం శివం। ❖
తతః ప్రసన్నస్తీర్థేశస్తీర్థకూలాశ్శతః ప్రభుః॥ (౧౩
ప్రసన్నాదథ తీర్థేశాత్తాని ప్రాపుర్వరాన్బహూన్। ❖
అద్యప్రభృతి యుష్మాసు స్నాత్వా సన్తర్ప్య మానవాః॥ (౧౪
దేవానృషీన్పితౄన్పశ్చాద్దత్త్వా విత్తఞ్చ యోగినే। ❖
దృష్ట్వా తీర్థేశ్వరం మాఞ్చ ప్రాప్నుయుర్ముక్తిముత్తమాం॥
యో భక్త్యా వపనం కృత్వా సర్వతీర్థజలేన రః।
స్నాత్వా పితౄణాం శ్రాద్ధాదికర్మ కుర్యాద్విశేషతః॥ (౧౬
బ్రాహ్మణేభ్యోపి యత్కిఞ్చిద్ద్వాతీర్యైకిల దక్షిణాం। ❖
మామప్యారాధ్య తీరస్థం సకృద్వా ప్రణమేద్యది॥ (౧౭
తస్యైవ పితరస్తృప్తా మాం వ్రజన్తి న సంశయః। ❖
ఇతి దత్త్వా వరం శమ్భుః ప్రతిజ్ఞామకరోత్పునః॥ (౧౮

సర్వతీర్థమహిమాసువర్ణనమ్

సర్వతీర్థే సకృత్స్నానం సకృద్దేకామ్రదర్శనం। ❖
సమ్భవేద్యది సర్వేషాం సంసారో న భవేత్పునః॥ (౧౯

భుక్తిశ్చ తేషాం ముక్తిశ్చ పురుషార్థచతుష్టయం। *
భూయాన్మమకృపా తేషు పరిపూర్ణాస్తు నిత్యశః॥ (౨౦
బ్రహ్మహత్యా వీరహత్యా భ్రూణహత్యా చ తత్క్షణాత్। *
పితృహత్యా చ నశ్యేత్తు మాతృహత్యా చ గోఘ్నతా॥ (౨౧
స్నానాచ్చ సర్వతీర్థేస్మిన్ తీర్థేశస్య చ దర్శనాత్। *
నరస్య యస్య కస్యాపి నశ్యేయుః పాతకాని చ॥ ౨౨
ప్రతిజ్ఞామిద్యశంకృత్వాపుణాధన్వాగితశ్శివః। *
తదాప్రభృతితీర్థేస్మిన్హత్యాదోషవశఙ్గతాః॥ (౨౩
విముక్తాబహవస్స్నాత్వా దృష్ట్వా దేవఞ్చ శఙ్కరం। *
ప్రహ్లాదః పితృహత్యాయా ముక్తోత్ర స్నానమాత్రతః॥ ౨౪
విభీషణశ్చ వై భ్రాతృహత్యాదోషాన్మహత్తరాత్। *
తథా పరశురామోపి వీరహత్యావిముక్తయే॥ (౨౫
స్నానమాత్రాత్సర్వతీర్థే తీర్థేశస్యాగ్రతశ్శుభే। *
ముక్తోభూద్రావణారిశ్చ రామోభ్రాత్రా సహాగతః॥ (౨౬
హత్వా ద్రోణకృపాచార్యప్రముఖానర్జునస్తథా। *
స్నాత్వా సర్వోత్తమే సర్వతీర్థే విగతకల్మషః॥ (౨౭
బభూవ శివతత్త్వజ్ఞః కీర్తిమవ్యాహతాం యయౌ। *
అశ్వత్థామ్నా చ వై స్నాతం భ్రూణహత్యావిముక్తయే॥ (౨౮
యే చాన్యే మనుజా లోకే పితృభ్రాతృవధైషిణః। *
అవ్యాపి సర్వతీర్థేస్మిన్ స్నాత్వా తీర్థేశ్వరఙ్గతాః॥ (౨౯

హత్యాదోషాద్విముచ్యన్తే స్త్రియోమర్త్యాశ్చభూరిశః। *

గంగావరేశ్వరమహిమానువర్ణనం

తస్యాస్యపూర్వదిగ్భాగేగఙ్గావరమహేశ్వరః॥ (౩౦
గఙ్గావరేణసరితాంపత్యాపాశభృతార్చితః। *
ప్రతిష్ఠాప్యపురాపాశీగఙ్గయాసహశఙ్కరం॥ (౩౧
సమారాధ్యాపపతితాంయాదసామస్యపామతః। *
తస్యాస్యదర్శనేనైవసర్వేవిన్దన్తివాఞ్ఛితం॥ (౩౨
గఙ్గావరేశ్వరంస్మృత్వానరఃపాపైఃప్రముచ్యతే। *
దృష్ట్వామలత్రయాన్ముక్తశ్శివంయాతిసనాతనం॥ (౩౩
అన్యత్తీర్థతటేస్థానంపశ్చిమేభుక్తిముక్తిదం। *

విశ్వనాథేశ్వరమహిమానువర్ణనమ్॥

విశ్వనాథేశ్వరంశ్రీమద్విశ్వనాథప్రియంమహత్॥ (౩౪
యానిస్థానానిలోకేస్మిన్విశిష్టాన్యమ్బికాపతేః। *
నివసన్తిచసర్వాణికాశ్యాంవిశ్వేశ్వరాన్తికే॥ (౩౫
సోపివిశ్వేశ్వరఃకాశ్యాస్థానమేతత్ప్రియంమమ। *
కాఞ్చీపురంతతోనాన్యత్కైలాసాదికమప్యతః॥ (౩౬
స్వయంవిశ్వేశ్వరస్సర్వతీర్థతీరముపాశ్రితః। *
తస్మాద్విశ్వేశ్వరందృష్ట్వాకాఞ్చ్యాంవైముక్తిమణ్టపే॥ (౩౭
సర్వతీర్థతటేసర్వేముక్తింవిన్దన్తిమానవాః। *

ముక్తిమణ్టపముక్త్యాలయమణ్టపశరమానన్దమణ్ట

విశ్వాధికస్యవైకాఞ్చ్యాంమణ్టపత్రయముత్తమం॥ (౩౮
ఏవంముక్త్యాలయేపుణ్యేశ్రీముక్తీశ్వరసన్నిధౌ। *
సాంశౌన్ముక్తిప్రదత్వేనముక్తిమణ్టపముచ్యతే॥ (౩౯
అన్యస్తుసర్వతీర్థస్యతటేవైముక్తిమణ్టపః। *
సర్వతీర్థాత్పూర్వభాగేహరిశ్చన్ద్రశివాన్తికే॥ (౪౦

ప్రజపస్తీశ్వరమహిమా సువర్ణనం

దక్షిణేశివగఙ్గాయాశ్శ్రీరామేశ్వరసన్నిధేః। *
యామ్యభాగేనాతిదూరేపరమానన్దమణ్టపః॥ (౪౧
మణ్టపత్రితయంచైవప్రాతరుత్థాయయోనరః। *
స్మృత్వాసముక్తపాపస్సన్ శివమప్రాకృతంవ్రజేత్॥ (౪౨
అతఃపరంప్రవక్ష్యామిశూలతీర్థగతంమహత్। *
జపస్తీశ్వరమస్త్యన్యల్లిఙ్గంశమ్భుప్రియమ్మహత్॥ (౪౩
పురాన్ధకంస్వశూలాగ్రేవపరోహ్యత్రభైరవః। *
శూలాగ్రేణాఖనత్తీర్థంపితౄణాంముక్తిదాయకం॥ (౪౪
తత్రామాయాంనరస్స్నాత్వాసన్తర్ప్యాత్మపితౄన్జలైః *
ఋణాత్పితౄణాంముచ్యేరన్ తృప్తిస్తేషాంచకల్పితా॥ (౪౫
నివాపాఙ్గోదానశ్చమృతానాంయేత్రకుర్వతే। *
విముచ్యస్తేమృతాస్సద్యఃప్రేతత్వాన్ముక్తిమాప్నుయుః॥ ౪౬
తత్తీరేనామునాశమ్భుస్థాపితఃపుష్టివర్ధనః। *
జపస్తికుసుమైరేవసమభ్యర్చ్యమహేశ్వరం॥ (౪౭
తేనైవపరమేశేనగన్ధనాహపదంలయా। *
తల్లిఙ్గదర్శనాదేవసర్వపాపక్షయోభవేత్॥ (౪౮
పశ్చిమాభిముఖోత్కృత్యయంకశ్చిదపివామనుం। *
సకృద్ద్వాజపతేమర్త్యస్ససిధ్యతినసంశయః॥ (౪౯

పరిధికుణ్డ సూర్యలిఙ్గయోః ప్రభావః

తస్యాస్యవాయుకోణేస్తిసవిత్రాస్థాపితంపురా। *
పరిధిస్తుయథావ్యోమ్నిరాజతేసూర్యమణ్డలే॥ (౫౦
తథామహీతలేపూర్ణాతటాకస్తత్రనిర్మితః। *
తస్మాత్తత్త్వమృతంసాక్షాత్త్రిభిరక్షైరాహృతంజలం॥ (౫౧

తతఆరభ్యపరిధికుణ్డమిత్యేవతత్స్మృతం। *
తజ్జలేనైవమార్తాణ్డస్తల్లిఙ్గమభిషిచ్యవై॥ (౫౨
పూజయామాసపుష్పాద్యైర్లిఙ్గంస్వేనప్రతిష్ఠితం॥ *
తేనతుష్టశ్శివఃప్రాదాద్వరమస్మైవరార్థినే॥ (౫౩
త్వయాత్రస్థాపితేలిఙ్గేసదాసన్నిహితోస్మ్యహం। *
త్వత్కృతస్యేహపరిధితటాకస్యజలేనయః॥ (౫౪
అభిషిచ్యచమాంలిఙ్గరూపిణంవాత్రపూజయేత్। *
తస్యాహమేకవారేణప్రీతోదాస్యామినిర్వృతిం॥ (౫౫
ఇతిదత్తంమహేశేనసవిత్రేవరముత్తమం। *

స్పర్శవేధిశిలాలిఙ్గచన్ద్రేశ్వరసితతటాకసత్త్రగహాలిఙ్గానాంప్రభావః

సూర్యలిఙ్గాత్పూర్వభాగేనాతిదూరేహిరణ్యదం॥ (౫౬
లిఙ్గమస్తిస్పర్శవేధిశిలారూపమ్మహత్తరం। *
స్వాయమ్భువంబ్రహ్మవిష్ణుముఖదేవసురార్చితం॥ (౫౭
భుక్తిముక్తిప్రదంనౄణాందర్శనాత్స్మరణాదపి। *
సర్వంలోహాదితల్లిఙ్గస్పర్శమాత్రేణతత్క్షణాత్॥ (౫౮
అకళఙ్కసువర్ణంస్యాత్కలావపినసంశయః। *
తస్యైవంస్మరణాన్నౄణాంసర్వదారిద్ర్యనాశనం॥ (౫౯
చన్ద్రోపిసర్వతీర్థస్యదక్షిణేనామ్బికాపతిం। *
ప్రతిష్ఠాప్యతటాకఞ్చఖాత్వాత్రసితాభిధం॥ ౬౦
తత్తీరేతంసమభ్యర్చ్యసవితేవాస్తవాన్వరం। *
సప్తస్థానానిమాహాత్మ్యంజవస్తిశస్యవైదిశి॥ (౬౧
సన్తిసత్త్రగహ్వాపూర్వంపూజితానిపురద్విషః। *

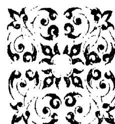
అఙ్గారకో బుధో జీవశ్శుక్రో మన్దో విధుస్తథా॥ ౬౨
కేతవశ్చ సమభ్యర్చ్య శివలిఙ్గాని వై క్రమాత్। *
తత్ప్రసాదేన తే సర్వే గ్రహత్వం ప్రాపురవ్యయం॥ ౬౩
తేషాం దర్శనమాత్రేణ గ్రహపీడా న జాయతే। ❖
అథాన్యదపి వక్ష్యామి స్థానమత్ర మహత్తరం॥ ౬౪
శ్రీమదేకామ్రనాథస్య పూర్వభాగే మనోహరే। *
అపునర్భవేశ ప్రభావః — అస్తి నిర్వాణదం లిఙ్గమపునర్భవమద్భుతం॥ ౬౫
వామదేవో మహాయోగీ మాతుర్గర్భే వసన్పురా। *
పునర్మాతుర్మహోత్పత్తిర్గర్భే మాభూత్తథారోమికిం॥ ౬౬
అజాతమేకమీశానమాశ్రయేదష్టిదాకృతిం। *
ధ్యాయత్యేవమ్మునౌ తస్మిన్స్తత్రైవావిరభూచ్ఛివః॥ ౬౭
ఆహ చాముముమాకాన్తో జాతస్త్వం పృథివీతలే। *
కురు లిఙ్గే మమాఙ్ఘ్ర్యర్చాం కాఙ్క్ష్యం నైవ భవిష్యసి॥ ౬౮
ఇతి శ్రుత్వా వచశ్శమ్భోస్సద్యోజాతో మహామునిః। *
వామదేవస్తదా కాఙ్క్ష్యం లిఙ్గం సంస్థాప్య ధూర్జటేః॥ ౬౯
సమారాధ్య తు తల్లిఙ్గం స న భూయో భవఙ్గతః। *
అపునర్భవమేతద్ధి స్థానం తస్మాత్ప్రసిద్ధిమత్ ౭౦
అపునర్భవమాసాద్య న భూయో జన్మభాగ్జనః। *
అపునర్భవదేవస్య పశ్చిమే తు మహత్తరం॥ ౭౧
ముక్తీశ్వర ప్రభావః — కోటిశత్రమేతచ్చేజ్ఞానసరస్స్థానముత్తమం। *
కైలాసాద్వామదేవాఖ్యో గణః కశ్చిచ్ఛివాజ్ఞయా॥ ౭౨

శైవం లిఙ్గం సమాదాయ కాఞ్చీం ప్రాప్య శివప్రియః । *
తత్తేజ్ఞానతటాకస్య ప్రతిష్ఠాప్య ప్రపూజ్య వై ॥ ౭౩

ముక్తిం గతస్స తల్లిఙ్గం తేన తస్మాన్ముక్తీశ్వరం విదుః । *
ముక్తీశ్వరం సమారాధ్య ముక్తిః కాఞ్చ్యాం భవేన్నృణాం ॥ (౭౪

ఈశానుకమ్పాయుదివాపశోస్స్వాద్యదా యదా ... తమో
నిహన్తి ॥ యువాత్మవృష్టౌ కిల నారకీనాం స్వర్గీ ... పవి
ముక్తిమేతి (౭౫

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే బ్రహ్మస్కాన్దే శఙ్కర సంహితాయాం
శ్రీకాఞ్చీ మాహాత్మ్యే కామేశ్వర తీర్థ రాజేశ్వర సర్వతీర్థ సరోవర
గంగావరేశ్వర విశ్వనాథేశ్వర ముక్తిమణ్డప ముక్త్యాలయ మణ్డప
పరమానన్దమణ్డప జపస్తీశ్వర శూలతీర్థ పరిధికుణ్డతీర్థ
సూర్యేశ్వర స్వర్ణవేదిశిలాలిఙ్గ చన్ద్రేశ్వర సీతతటా
కసప్తగ్రహలిఙ్గాప్సరసేశ్వర ముక్తీశ్వర
మహిమానువర్ణనం నామ
పఞ్చత్రింశోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

త్రింశాధ్యాయప్రారంభః.

వ, మృత్యుంజయేశమహిమానువర్ణనమ్॥

అథాన్యదపివక్ష్యామిస్థానంపుణ్యంమహత్తరం। *
మృత్యుంజయమితిఖ్యాతంమృత్యుమత్యేతియన్నరః॥ (౧
దృష్ట్వాసకృదపీశానమత్రమృత్యుంజయంవిభుం। *
పురాకేచిచ్చమునయోమరణాదతిశంకితాః॥ ౨

తదుపాయమభీప్సన్తస్తపస్తేపుస్సుదుష్కరం। *
తపసాతేనతుష్టోభూద్భగవాన్కమలాసనః॥ (౩
ప్రసన్నఃప్రాహకింవోత్రకింవాకర్తవ్యమీప్సితం। *
ఉక్తవత్యేవతత్రైవమూచుస్తేమునిపుంగవాః॥ (*
౪
అస్మాకంవర్తతేభీతిర్మృత్యుమత్యేమయేనతం।
బ్రూహినోజగతాంధాతఃప్రసన్నస్త్వంయదిప్రభో॥ (౫

—*బ్రహ్మోవాచ*—

యద్యేవంవోహృదిభయంవ్రజతాశుమహేశ్వరం। *
శరణ్యంశరణంశమ్భుమధికాంచ్యద్రిజాపతిం॥ (౬

అవిఘ్నేనవఃకాంక్ష్యంప్రసన్నస్యాన్మహేశ్వరః। *
త్వరయాస్వేష్టసిద్ధిస్స్యాత్పూజితాద్గిరిజాపతేః॥ (౭
తచ్ఛ్రుత్వాసర్వఏవైతేతపసాక్షీణకల్మషాః। *
ప్రణమ్యవారిజోద్భూతమూచుఃకాంక్షీమజాజ్ఞయా॥ (౮

శ్రీమదేకామ్రనాథస్యపూర్వభాగేమునీశ్వరాః। *
తత్రసంస్థాప్యదేవేశంత్ర్యమ్బకంపుష్టివర్ధనం॥ (౯
ప్రసాదయిత్వాతేమృత్యుమత్యగుస్తత్ప్రసాదతః। *
శ్వేతోప్యత్రగతాయుర్వైసమారాధ్యసదాశివం॥ (౧౦
అజయన్మృత్యుమస్యైవకృపయాపరయాప్రభోః। *
మార్కణ్డేయోపిచమునిష్షోడశాబ్దాయురాప్తవాన్॥ (౧౧
తల్లిఙ్గపూజయాకాలమత్రైవాజయదద్భుతం। *
శాలఙ్కాయనపౌత్రోపిగతాయుశ్శమ్భుమత్రవై॥ (౧౨
సమారాధ్యాపదేవేశాద్గాణాపత్యమనశ్వరం। *
గతాయుషోత్రయేన్యేపిబహవోభ్యర్చ్యశఙ్కరం॥ (౧౩
అభవన్కృపయాస్యైవసహసాజితమృత్యవః। *
తస్మాదత్రతుయేమర్త్యారుద్రమారాధయన్తితే॥ ౧౪
తరన్తిమృత్యుంసుస్తారంసర్వసంహారకారణం। *
తస్మాదనశ్వరస్థానమిదమాసీత్ప్రసిద్ధిమత్॥ (౧౫

మహాలిఙ్గప్రభావః॥

తస్యాస్యపూర్వదిగ్భాగేమహాలిఙ్గాభిధంమహత్। *
ప్రతిష్ఠాప్యార్చితంపూర్వంబ్రహ్మణావిష్ణునాసహ॥ (౧౬
పురాచైకార్ణవేఘోరేనష్టేస్థావరజఙ్గమే।
తమసామహతాక్రాన్తేసత్యలోకాత్ప్రజాపతిః॥ (౧౭
యోగనిద్రాంవిహాయాశుసిసృక్షురఖిలాఃప్రజాః। *
దదర్శైకార్ణవంఘోరంతరఙ్గకులసఙ్కులం॥ (౧౮
తస్మిన్నేకార్ణవంఘోరేశయానంపఙ్కజేక్షణం। *
ప్రాస్యభోగిపతేర్భోగంశఙ్ఖచక్రగదాధరం॥ (౧౯

తముత్థాప్యచతుర్వక్త్రఃక్రోధవానిత్యభాషత। *
సోఽస్యాహైనంజగత్కర్తాహ్యహమేవకిమిచ్ఛసే॥ (౨౦
మత్తఇత్యుక్తవత్యస్మిన్విష్ణుమాహపునర్విధిః। *
అహమేవజగత్కర్తానత్వంనాన్యోఽస్తికశ్చన॥ (౨౧
సచతంసచతంప్రాహభూయోభూయస్తదోచతుః। *
మోహితౌమాయయాశమ్భోర్యయుధాతేపరస్పరం ౨౨
శరవర్షంవిముఞ్చన్తావథసఙ్గ్రామభీషణౌ। *
అస్త్రప్రత్యస్త్రకుశలౌసర్వాయుధవిశారదౌ॥ (౨౩
ఆగ్నేయంవారుణంసౌమ్యంసౌరంవాయవ్యపార్వతే। *
బ్రహ్మాస్త్రంవైష్ణవాస్త్రంచపినేశతురుభావిథః॥ (౨౪
తతఃపాశుపతంబ్రహ్మాసరయేప్రాహిణోత్క్రుధా। *
సోఽపిరౌద్రంప్రతిదధేసర్వసంహారిమాధవః॥ (౨౫
తయోస్సమభవద్యుద్ధమస్త్రయోరయుతంసమాః। *
అన్యోన్యాన్నిర్జయాదేతేబ్రహ్మవిష్ణుజిఘాంసయా॥ (౨౬
రౌద్రపాశుపతాస్త్రేద్వేతయోర్మధ్యేతదేశ్వరః। *
జ్వాలామాలాకులోలిఙ్గరూపీప్రాదురభూత్క్షణాత్॥ (౨౭
తస్మిఞ్జ్యోతిషిలిఙ్గాఖ్యేరౌద్రపాశుపతాస్త్రకే। *
శీతభీతావభూతాంతౌబ్రహ్మావిష్ణూచతేజసా॥ (౨౮
కిమేతదితిసమ్మూఢౌమశకావివచేరతుః। *
తౌపరస్పరమాలోచ్యతదాద్యన్తాభిలిప్సయా॥ (౨౯
భూత్వాహంసవరాహౌతుసఙ్గస్తేత్వరాన్వితౌ। *

తదాద్యన్తౌ పరిచ్ఛేత్తుమధశ్చోర్ధ్వమతన్ద్రితౌ॥ (౩౦
దివ్యం వర్షసహస్రంతు బ్రహ్మోడ్డీయార్తపక్షతిః। ✻
పపాత భూమౌ యోదృష్ట్వాస్య మూర్ధానం లిఙ్గినః ప్రభోః॥ (౩౧
వరాహోపి పరిశ్రాన్తః ప్రళయామ్బుధిమధ్యతః। ✻
ఉన్మమజ్జాతిసమ్భ్రాన్తలోచనో యత్ర పద్మభూః॥ (౩౨
మిళిత్వోభౌ హరివిధీ ప్రోచతుర్విస్మయాన్వితౌ। ✻

—✻హర ఉవాచ✻—

వృథా శ్రాన్తోస్మి ఖిన్నోస్మి దుష్ప్రతిజ్ఞోస్మి హే విధే॥ (౩౩
మయాస్య జ్యోతిషో మూలం నదృష్టం క్వాపి భూమ్యధః। ✻
త్వయాస్య కింశిరో దృష్టం సత్యం బ్రూహి చతుర్ముఖ॥ (౩౪
ఇత్యుక్తో హరిణా బ్రహ్మా ప్రత్యువాచాతిదీనవాక్। ✻
అవ్యావృతప్రతిజ్ఞోస్మి హరే పృచ్ఛసి కిం వృథా॥ (౩౫
అతిదూరమటిత్వాహం మూర్ధ్వమత్యార్తపక్షతిః। ✻
అనాలోక్యాస్య మూర్ధానం క్వాప్యాకుఞ్చ్య గరుద్వయం॥ (౩౬
అవష్టభ్య నిజాన్ప్రాణాన్పతితోస్మ్యత్ర ఖిన్నధీః। ✻
ఇత్యాభాష్య చలౌ వక్త్రైమునన్యం విష్ణుఃపి స్మితౌ॥ (౩౭
కిమేతదితి భూయోపి తమసావ్యాకులమానసౌ। ✻
తతస్తత్ర సముద్భూతం సనాదం శబ్దలక్షణం॥ (౩౮
తదోమితి చ సువ్యక్తం తదోమితి చ తత్పునః। ✻
ఋగ్యజుస్సామరూపేణ ప్రవిభక్తమథాస్యయా॥ (౩౯
బ్రహ్మవిష్ణూ సవిదతుః ప్రోచుర్వేదాస్తయోః పునః। ✻
మూర్తిమన్తస్తథా ప్రోచుర్బద్ధాఞ్జలిపుటాస్తదా॥ (౪౦

—*ఋగ్వేద ఉవాచ*—

యో యజ్ఞైరిజ్యతే విప్రైస్సర్వయజ్ఞపతిః ప్రభుః। *
సోఽయమావిరభూల్లింగం యువయోర్మోహభేషజం॥ (౪౧

యద్భాసాదృశ్యతే భాతం సర్వం సూర్యాదికం జగత్। *
తదేవావిరభూల్లింగం యువయోర్మోహభేషజం॥ (౪౨

యస్మాదాచ ప్రియం భాతి జాయాపుత్రాదికం జగత్। *
తదత్రావిరభూల్లింగం యువయోర్మోహభేషజం॥ (౪౩

యత్సత్తయా జగద్భాతి సదివా సదసద్ద్వయం॥ *
ఏతదావిరభూల్లింగం యువయోర్మోహభేషజం॥ (౪౪

—*యజుర్వేద ఉవాచ*—

దక్షిణాఙ్గాదయం బ్రహ్మా వామాఙ్గాత్త్వం బభూవిథ। *
యదీయాద్భవల్లింగే సరక్షన్హారికా యువాం॥ (౪౫

యద్గుహానిహితం బ్రహ్మ యద్విద్వాన్సక్రమేణ వై। *
అశ్నుతే సకలాన్కామాన్తదాసీల్లింగమీదృశం॥ ౪౬

యచ్ఛరీరం జగత్సర్వం సర్వం యో వేత్తి యః పునః। *
అన్తర్యామీహ జగతామభూల్లింగమహోఽయం॥ (౪౭

—*సామవేద ఉవాచ*—

యత్ప్రసాదేన సమ్ప్రాప్తం ప్రాజాపత్యం త్వయా విధే। *
విభోర్వైష్ణవమీశోఽయమభవల్లింగరూపభాక్॥ (౪౮

యచ్చిచ్ఛక్త్యా చ జగతోఽధిష్ఠాతా జడయా తథా। *
జడప్రపఞ్చాధిష్ఠాతా సోఽభూల్లింగమహో మహత్॥ (౪౯

యన్నామస్మరణంసాక్షాత్సర్వాఘౌఘవినాశనం। *
యన్నమన్తిజనాముక్త్యైసోయంల్లిఙ్గమహామహాత్॥ (౫౦
ఏవముక్తావపిద్రాక్తౌవేదైర్విశ్వేశచోదితైః। *
కథంచిద్విదతుశ్శమ్భుమ్ముక్తమోహౌతదాజ్ఞయా॥ (౫౧
హరిశ్చకశ్చదేవంతౌతంభక్త్యాస్తువతాంనతౌ॥ *
వివిధైరార్తిహన్తారమకృత్రిమగిరాంగణైః॥ (౫౨
హరికేశస్తుతస్తాభ్యామావిర్భూయావదచ్ఛతౌ। *

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

గతోవిమోహోయువయోఃకింవిధేమధుసూదన॥ (౫౩
యువాంప్రసూతౌగాత్రాభ్యాంసృష్టిరక్షాకృతేమమ। *
వరంవృణుతమాత్మేష్టందత్తంమత్వావిశఙ్కితౌ॥ (౫౪
ఇతితౌపరమేశోక్తమాకర్ణ్యహరిపద్మజౌ। *
బద్ధాఞ్జలిపుటౌభూత్వావవ్రాతేవరమీప్సితం॥ (౫౫

—*బ్రహ్మోవాచ*—

యదిప్రీతిస్సముత్పన్నాయదిదేయోవరశ్చమే। *
నమోహోయంపునర్భూయాద్భక్తిస్త్వయ్యస్తునిశ్చలా॥ (౫౬
ప్రతికల్పంతవాఙ్గాన్మేప్రాదుర్భావోస్తుశఙ్కర। *

—*విష్ణురువాచ*—

విజ్ఞప్తిశ్శ్రూయతామీశమదీయాదీనరక్షక॥ (౫౭
యుష్మదఙ్ఘ్ర్యర్చనానిత్యానమేశామ్యేత్కదాచన। *
నమోహశ్చేదృశోభూయఃకదాచిదపిమేభవేత్॥ (౫౮

బహూక్త్యాకింతవకృపామయినిత్యాస్తుఈశ్వర। *
సైవసర్వాధిపత్యంమేతనోత్యేవనసంశయః॥ (౫౯
విజ్ఞప్తింతాంతయోరీశఈదృశీంహృదయేదధత్। *
ఏవమస్త్వితిసమ్భాష్యపునఃప్రోవాచతౌతదా॥ (౬౦
ఇతఃప్రభృతిలోకేస్మిన్యుష్మదాద్యాస్సురాసురాః *
మునయోమానవాశ్చైవలిఙ్గమానర్చయన్తుతే॥ (౬౧
యువామద్యతువైకాఙ్క్ష్యంలయజిత్యాదరేణమాం। *
దృష్టంయువాభ్యాంయల్లిఙ్గంతత్రసంస్థాప్యతాదృశం॥ (౬౨
భూయాస్తంసమ్యగారాధ్యసృష్టిరక్షాధికారిణౌ। *
యల్లిఙ్గమర్చ్యతేనిత్యంతేషాంమోహోనసమ్భవేత్॥ (౬౩
ఋణరోగాదిదారిద్ర్యపాపక్షుదపమృత్యవః। *
భయక్రోధమనఃఖేదాస్తేషాంనశ్యన్తుసర్వదా॥ (౬౪
దానానిసర్వయజ్ఞాశ్చతపాంసినియమాస్తథా। *
సన్న్యాసాశ్చాపిలిఙ్గార్చాకోట్యంశేనాపినోసమాః॥ (౬౫
లిఙ్గార్చకానాంనైవాస్తుపునర్గర్భేత్రసమ్భవః। *
జాతానాంచనవైదుఃఖందారిద్ర్యంవ్యాధిపీడనం॥ (౬౬
తేషాంమృత్యుభయంచాపిమాస్తుమాస్తుమదాజ్ఞయా। *
యేత్వత్రమనుజాలోకేలిఙ్గార్చనపరాఙ్ముఖాః॥ ౬౭
భస్మరుద్రాక్షరహితాస్తేసన్తుశ్వపచాధమాః। *
బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశ్యాశ్శూద్రావాసఙ్కరోద్భవాః॥
దేవాశ్చవాథదైత్యావాగన్ధర్వాయక్షరాక్షసాః। *
లిఙ్గార్చనవిహీనాశ్చేత్సన్తుతేతేధమాధమాః॥ ౬౯

త్రైస్సాకంయోభిభాషేతసోపిస్యాన్నారకీనరః।
ఇత్యాజ్ఞాద్యకృతాస్మాభిరలఙ్ఘ్యాస్సర్వజన్తుభిః॥ ౭౦
ఇత్యుక్త్వాన్తర్హితేశమ్భౌబ్రహ్మవిష్ణ్వీశ్వరాన్వితా।
కాఞ్చీంప్రాప్యప్రతిష్ఠాప్యమహాలిఙ్గాభిధంమహత్॥ (౭౧
సమభ్యర్చ్యయథాశాస్త్రమాగమోక్తంతథాశివం। ❊
అనశ్వరంవృషేసుస్థంమృత్యుఞ్జయమహేశితుః॥ (౭౨
పూర్వభాగేమహాలిఙ్గమర్చయన్తుసదానరాః। ❊
తదీదృశంమహాలిఙ్గంయస్యదృష్టిపథంగతం॥ (౭౩
సవిధూయాశుపాపానిముక్తింప్రాప్నోతిమానవః। ❊

దానాని యజ్ఞాశ్చ మహాతపాంసి సన్న్యాసవృత్తిశ్చ జితేన్ద్రి
యత్వం। సర్వంసతుల్యం భవతీశ్వరస్య లిఙ్గస్య నిత్యార్చన
మేతిసత్యం॥❊..............................❊

ఓమిత్యాది మహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే శఙ్కరసంహితాయాం
కాఞ్చీమాహాత్మ్యే మహాలిఙ్గమహిమాను
వర్ణనంనామత్రింశోఽధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

ఏకత్రింశాధ్యాయప్రారంభః

కౌశికఉవాచ

వీరాట్టహాసేశ్వరమహిమానువర్ణనమ్॥

అథాన్యదపివక్ష్యామిస్థానంశమ్భోర్మహత్తరం।
వీరాట్టహాసనామ్నాతత్ప్రథితంభువిముక్తిదం॥ (౧

అథవీరాట్టహాసస్యమాహాత్మ్యంశృణుతాదరాత్।
శృణ్వతాంసర్వపాపఘ్నంభుక్తిముక్తిఫలప్రదం॥ (౨

మహాలిఙ్గాఖ్యలిఙ్గస్యచోత్తరేతిమహత్తరం।
స్థానంవీరాట్టహాసస్యచన్ద్రమౌళేస్సుశోభనం॥ (౩

కస్యచిద్బ్రహ్మణఃపూర్వంపరార్థద్వయమత్యగాత్।
తదాన్తమభవద్భస్మకాలాగ్నేర్నేత్రవహ్నినా॥ (౪

తదానాహోనరాత్రిశ్చనవిష్ణుర్నప్రజాపతిః।
నాకాశాదీనిభూతానికింపునర్భౌతికంజగత్॥ (౫

శివోన్తమాశుకాలాగ్నేర్నేత్రవహ్నికణేనవై।
హరయిత్వామితానన్దభరసంక్రాన్తమానసః (౬

యారక్షితాత్మనశ్శక్త్యాపరాన్తేపినసంహృతా।
తాంకాఞ్చీంసమధిష్ఠాయశక్త్యాపరమయాసహ॥ (౭

సనర్తపరమంభావంస్వాతన్త్ర్యంచాత్మనస్స్మరన్।
తస్యతాదృశనృత్తస్యశమ్భోరమితతేజసః॥ (౮

ఏకోమాసాక్షిణీవిద్యాచతుష్షష్టికళేశ్వరీ।
తస్యాంవేదాశ్చమన్త్రాశ్చసంస్థితాస్సర్వసఙ్గతాః॥ (౯

పరార్ధద్వితయీంరాత్రిమభినృత్యామ్బికాసఖః।
కృత్వావీరాట్టహాసంచపునఃపునరతీవసః॥ ౧౦

విరమ్యచతతోన్యత్రాత్తత్రలిఙ్గాకృతిర్బభౌ॥
తదాప్రభృతివీరాట్టహాసేశ్వరఇతిస్మృతః॥ ౧౧
తల్లిఙ్గంసిద్ధిదంవీక్ష్యసిద్ధాః కేచనతాపసాః।
సిద్ధింగతాఇతిశ్రుత్వాపురాణేకౌంజరణోమునిః॥ ౧౨

స్వయంలిఙ్గేపరీక్షార్థంగుళికామ్మూర్ధ్నిదత్తవాన్।
అన్యేషాంమూర్ధ్నిలిఙ్గానాందత్త్వాచేద్గుళికాద్భుతా॥ ౧౩
తత్క్షణాత్తానిలిఙ్గానికుర్యాత్సత్యంహిభస్మసాత్।
తద్ధస్తాన్నిహితామ్మూర్ధ్నిచిత్రితాంగుళికాంద్విజాః॥ ౧౪
వీరాట్టహాసలిఙ్గస్తుజగ్రాహాన్తఃక్షణాదహో।
సదృష్ట్వాతాదృశంకర్మతపశ్చక్రేస్యసన్నిధౌ॥ ౧౫
తత్రైవనిర్వృతింప్రాప్తస్సంయమీకౌంజరణోద్విజః।
తదాప్రభృతివీరాట్టహాసేశ్వరసమీపతః॥ ౧౬

దివ్యామహర్షయస్సిద్ధింవినాయత్నంప్రపేదిరే।
వీరాట్టహాసదేవస్యమహిమాకేనవర్ణ్యతే॥ ౧౭
అస్యైవదేవదేవస్యకృపయాపూర్వమచ్యుతః।
శ్యామత్వంసంపరిత్యజ్యరక్తవర్ణోభవత్కిల॥ ౧౮
పురానారాయణోనన్తఃక్షీరాబ్ధిస్థిరమన్దిరే।
రమయామాసపుణ్యోస్యాలక్ష్మ్యాభోగపురోత్తమే॥ ౧౯
తయోస్తత్రహిదమ్పత్యోర్జగత్పిత్రోరజాయత।
వినోదాయకథానోన్యంరహస్యద్భుతకర్మణోః॥ ౨౦

లక్ష్మీనారాయణసంవాదే కాళీశ్వరమహిమానువర్ణనం

తతోఽబ్రవీద్ధరిర్లక్ష్మీంశృణుదేవికథామిమాం। *
శఙ్కరోద్యజగద్ధాతామన్దరేచారుకన్దరే॥ (౨౧
అమ్బయాసహితశ్శ్రీమానన్తఃపురముపావిశత్। *
తత్రకాళీతిగిరిజానామ్నాజుహావామలేన్దుభృత్। (౨౨
కుపితాసాబ్రవీదీశమశ్రువ్యాకులలోచనా *
అహంకాళీవళగ్నస్త్వమావయోస్సఙ్గమఃకథం॥ (౨౩
ఏతావన్తంకథంకాలంత్వయానీతారతిస్మృతా। *
అహంగౌరీభవిష్యామిచాజ్ఞయాతవశఙ్కర॥ (౨౪
అనుమన్యస్వదేవేశతదుపాయంవదాశు మే। *
ఇతిదేవ్యావచశ్శ్రుత్వాప్రాహముగ్ధేన్దుశేఖరః॥ ౨౫
శ్రుణుదేవివచశ్శ్రుత్వామత్తఃకురుయథేప్సితం। *
మయాతుదేవకార్యార్థమాహూతాహ్యేవంప్రియేధునా॥ (౨౬
తదేవాగ్రేచిరేణైవస్ఫుటన్నానంభవిష్యతి। *
అహంవిశ్వాధికోరుద్రోమహర్షిస్సర్వవన్దితః॥ (౨౭
ఆస్థితఃపరమంవ్యోమమయాపూర్ణమిదంజగత్। *
తథాపిమమసాన్నిధ్యంస్థానేషుబ్రాహ్మణేషుచ॥ (౨౮
బహూనిక్షేత్రవర్యాణిసన్తిప్రీతికరాణిమే। *
తతోఽపికాశ్యాంమేనిత్యంసాన్నిధ్యంయోగిమానసే॥ (౨౯
కాశ్యాఅపిచసాన్నిధ్యంకాఞ్చ్యామ్మేభక్తహృద్యపి॥ *
తతఃప్రియంమమస్థానంనాస్త్యణ్డేష్వపికుత్రచిత్॥ (౩౦
తస్మాత్త్వన్తత్రచార్వఙ్గిమామారాధ్యతపోబలాత్। *
గౌరీభవాథవాకాళీస్వేచ్ఛయావామదిచ్ఛయా॥ (౩౧

మయాకిమపిసఞ్చిన్త్యప్రోక్తమేతద్వరాననే। *
ఆవాభ్యాంసతతంకార్యంజగతాంహితమవ్యయం॥ (౩౨
నిశమ్యవాక్యన్దేవస్యప్రాపకాఞ్చీపురమ్ముదా। *
దేవీతత్రతపఃకృత్వాపఞ్చతీర్థసరస్తటే॥ (౩౩
సంపూజ్యపరమేశానంప్రసన్నాత్పురవైరిణః। *
అవాపగౌరంసహసావపురత్యద్భుతందుర్తం॥ (౩౪
ఇతిశ్రుత్వాహరేర్వాక్యంలక్ష్మీఃప్రోవాచవిస్మితా। *
అత్యాశ్చర్యమిదందేవశివయోశ్చిత్రకృత్యయోః। (౩౫
లీలావిలసితంసర్వమితివేదవిదోవిదుః। *
సర్వజ్ఞోనిత్యతృప్తోసౌజితకామోమహేశ్వరః॥ (౩౬
విన్దేదేవంవిధాంలీలాంసకథంకమలేక్షణ। *
లీలావిలసితఞ్చాపిజగతాంహితమేవతేత్॥ (౩౭
తథాపిపామరాణాన్తుభాతిరాగోత్థితవద్భృశం। *
చితశ్చాప్యచితశ్చాపినియన్తాయోజకశ్శివః॥ (౩౮
దేవతిర్యఙ్నరాఖ్యాభిస్తత్తత్కర్మానురూపతః। *
త్వాంజగన్మయిశర్వాణీంవామాఙ్గాత్కలసోసృజత్॥ (౩౯
జగద్రక్షావినోదార్థంస్వమేవస్వాంశరూపతః॥ *
దక్షిణాఙ్గాచ్చమామ్మాంచబ్రహ్మాణంసృష్టిహేతవే॥ (౪౦
స్వాంశేనాథస్వహృదయాత్కాలరుద్రంసరస్వతీం। *
సంహృతౌసస్వయంసర్వమనుగృహ్ణాతిలీలయా॥ (౪౧
తస్యత్వంసర్వలోకేభ్యఃప్రియోసిగిరిజాచసా। *
కాఞ్చీనాథప్రసాదేనగౌరీభవదుమాకిల॥ (౪౨

త్వచ్ఛగారోభవహారేమమప్రీతివివర్ధనే। *
ఇతిలక్ష్మీవచశ్శ్రుత్వాహరిఃప్రహరుషాన్వితః॥ (౪౩

యదితేరతిరస్త్యేవమియన్తంకాలమిన్దిరే। *
కథంప్రాప్తవతీభోగంకృష్ణేనకనకప్రభే॥ (౪౪

ప్రథమంశుక్లవర్ణోహంక్షీరాబ్ధిమథనోద్భవైః। *
కాలకూటవిషజ్వాలాజాలైరాక్రాన్తవిగ్రహః॥ (౪౫

ఇతఃపరంమహచ్చిత్రంభూయాసంరక్తవిగ్రహః। *
ఇత్యుక్త్వాన్తర్హితస్తూర్ణంకాఞ్చీపురమవాపసః॥ (౪౬

తత్రవీరాట్టహాసేశస్థానమాసాద్యహృష్టధీః। *
తపశ్చకారదేవేశప్రీతయేభూతిభూషణః॥ (౪౭

కామకోటి
బిలద్వార
స్థచక్రతీర్థ
శ్యామవి
ష్ణుప్రవా
ళవిష్ణూ
నాంప్ర
భావః॥

తత్రకృత్వామహాతీర్థంసన్నిధౌపుణ్యవర్ధనం। *
స్నానమాత్రేణసర్వేషాంసర్వాభీష్టప్రదంశుభం॥ (౪౮
సర్వభూతేశవీరాట్టహాసపుఞ్జనిభోదకం। *
శుద్ధిప్రదత్వమాత్రేణగఙ్గాస్వర్గసంస్థితా॥ (౪౯
ముక్తిప్రదానకత్వాచ్చస్వర్ణదీనసమాస్ఫుటం। *
ఖాతశ్చక్రేణహరిణాయతస్తచ్చక్రతీర్థకం॥ (౫౦
చక్రతీర్థమితిఖ్యాతశ్చక్రవాకైరలఙ్కృతం। *
తత్రతీర్థేహరిస్స్నాత్వానివాసమకరోన్ముదా॥ (౫౧

తపఃకుర్వన్స్థితస్తత్రదివారాత్రమతన్ద్రితః। *
హేళిప్రభాభిరత్యర్థంపీడితశ్చతపోగ్నినా॥ ౫౨

తస్మాద్గారుత్మతచ్ఛాయోవిష్ణుఃకృష్ణోహిసమ్ప్రభా। *
శ్యామవర్ణాలయమితితస్యక్షేత్రంప్రసిద్ధిమత్॥ (౫౩

తత్రస్థిత్వాట్టహాసేశపూజాంచక్రేచ్యుతోనిశం। *
చతుర్దశసహస్రాణికమలానివినేదినే॥ (౫౪

సమభ్యర్చ్యామ్బికాభర్తురక్షిం సంప్రార్థయద్ధరిః। *
ప్రసన్నోథమహాదేవఃప్రీతఃప్రాదాన్మురారయే॥ (౫౫

విష్ణోకృష్ణాసితపసాగారుత్మతసమోప్యహో॥ *
తథాపిమత్తస్త్వేవాఞ్ఛజ్ఞానేహంకమలాపతే॥ (౫౬

తథైవభవవిష్ణోత్వంప్రవాళసదృశప్రభః। *
ఇత్యుక్త్వాన్తర్హితోదేవస్సోప్యాదాయవరంహరాత్॥ (౫౭

ప్రవాళసదృశోభూత్వావిష్ణుర్లక్ష్మీమువాచహ। *
పశ్యమేకమలేదివ్యాంప్రవాళసదృశాకృతిం॥ (౫౮

వపుర్మేస్వేచ్ఛయాచిత్రంప్రవాళమభవత్కిల। *
ఇన్దిరేసున్దరోస్మ్యద్యరతిస్తేస్తుయథాస్మృతిం॥ (౫౯

—*లక్ష్మీరువాచ*—

స్వేచ్ఛయాచేదయంవర్ణస్త్వయాప్రాప్తోమ్బుజేక్షణ। *
మాయైవేయన్ననిత్యైషారతిర్మేస్యాత్త్వయాకథం॥ (౬౦

విష్ణుశాపేన మహాలక్ష్మ్యాః కృష్ణవర్ణత్వప్రాప్తిః॥

ఉక్తవత్యాంశ్రియామేవంకుపితోమధుసూదనః। *
శశాపతాంభవశ్యామాశమితాఙ్గారసప్రభా॥ (౬౧
అసహ్యామయితేపద్మేరతిర్యస్మాదభూదతః। *
శప్తమాత్రాస్వపతినాపద్మాకృష్ణాభవత్క్షణాత్॥ (౬౨
సాస్వమాత్మానముద్వీక్ష్యప్రశాన్తాఙ్గారమేచకం। *
ధిగ్ధిగిత్యపిసమ్భ్రాన్తాపత్యుఃపాదౌప్రణమ్యచ॥ (౬౩
క్షమస్వాగఃక్షమాకాన్తశాపాదుద్ధరమాంప్రియాం॥ *

తతఃప్రోవాచభగవాన్ప్రసన్నఃకమలాంప్రియాం॥ (౬౪
మయాకోపితేనసహసాశప్తాసిప్రతికూలవాక్। *
కృష్ణాయాస్త్వయ్యపిప్రీతిర్యథాపూర్వంమమాస్తుసా॥ (౬౫
రమస్వవిరమాత్మస్థాత్సంరమ్భాత్త్వమ్మయాసహ। *
ఏవమూచిషిగోవిన్దేసారవిన్దాలయాపునః॥ (౬౬
ప్రసీదేతినమస్కృత్యస్వస్మిఞ్శాన్తమథావిశత్। *
సఖీభిస్తత్రసమ్మన్త్ర్యప్రాపకాఞ్చీపురంశుభం॥ (౬౭
ఏకామ్రనాథమౌళీన్దుచన్ద్రికాధౌతసౌధకం। *
కాఞ్చీపురంసమాలోక్యననన్దకమలాముహుః॥ (౬౮
పఞ్చతీర్థసరస్తీరేభగిన్యాభర్తురిన్దిరా। *
తపస్థానంబిలంసూక్ష్మంపరమంవ్యోమతత్స్మృతం॥ (౬౯
ఆధిభౌతికమ్ముంహోఘ్నుంనాభిస్థానంభువఃపరం। *
తదేవబ్రహ్మణశ్శమ్భోశ్శరీరమితికథ్యతే॥ (౭౦
తేనాకాశశరీరస్తత్సత్యాత్మప్రాణనామకం। *
తదానన్దమనశ్శాన్తిసమృద్ధమమృతంశివం॥ (౭౧
ఉపాసతేమనస్త్వేవంభూమౌకాఞ్చ్యాంయమీశ్వరాః। *
సఏవవిగ్రహోదేవ్యామూలభూతోఽద్రిరాడ్భువః॥ (౭౨

కామకోటినామార్థవివరణం।

నాన్యోఽస్తివిగ్రహోదేవ్యాఃకాఞ్చ్యాంతన్మూలవిగ్రహాః। *
కామకోటిస్స్మృతస్సోఽయఞ్కారణాదేవచిన్నభః॥ (౭౩
యత్రకామకృతోధర్మోజన్తునాయేనకేనవా। *
సకృత్స్యాపిసధర్మాణాంఫలంఫలతికోటిశః॥ (౭౪

శ్రీ కాంచీమాహాత్మ్యం.

తేనేదం కామకోటీతి బిలద్వారం ప్రసిద్ధిమత్ । *
ఉక్తోథవా శ్రితః కామః కామేశో ధనదశ్శ్రితః ॥ (౨౫
తతః కోటిదా పీఠశక్తిః కామకోటిరితి శ్రితా । *
అథవా బహుధా కామాః పశుపత్నీసుతాదయః ॥ (౨౬
తేషాం కోటిప్రదా యత్ర దేవ్యాస్తే బిలరూపిణీ । *
కామకోటివిమానం తత్ప్రసిద్ధం యత్ర చిన్నభః (౨౭
ఆకాశశరీరం బ్రహ్మ సనాదం బిన్దుసంయుతం । *
బిలరూపేణ వై కాఞ్చ్యాం ప్రత్యక్షం మోక్షదం పరం ॥ (౨౮
అథవా రుద్రనేత్రాగ్నినిర్దగ్ధః కామ ఏకకః । *
స సృష్టో లీలయా మాత్రా నేత్రాభ్యాం కోటిసంఖ్యయా (౨౯
కామకోటీతి విఖ్యాతం కాఞ్చ్యాం యచ్చిన్మయం నభః । *
అథ కామస్తృతీయోఽత్ర పురుషార్థేషు విశ్రుతః ॥ (౩౦
తత్పరస్తాచ్ఛ్రుతో మోక్షః కోటిశబ్దేన శబ్దితః । *
కామకోటిశ్శ్రుతో మోక్షః పురుషార్థచతుర్థకః । (౩౧
క ఇతి బ్రహ్మణో నామ తదకారో హరిస్స్మృతః *
మకారో రుద్ర ఇత్యుక్తస్త్రయః కామా ఇతి శ్రుతాః ॥ (౩౨
తే బ్రహ్మవిష్ణురుద్రాశ్చ కోటివారం యుగే యుగే । *
యద్బిలాదుద్గతాస్తస్మాత్కామకోటిబిలాత్మికా ॥ (౩౩
సా కాఞ్చ్యాం పరమాకాశః కామకోటిరితి స్మృతః । *
అథవా కేతి విద్యోక్తా వేదవేదాన్తరూపిణీ ॥ (౩౪
మేతి లక్ష్మీర్విభూతిస్స్యాత్తే తయోర్నేత్రకోటిజే । *

కామకోటిరితిఖ్యాతా కాఞ్చ్యామీశకుటుమ్బినీ॥ ౮౫
యత్ర తేషామవస్థానం శ్రియసే జగతాం యతః।
కామకోష్ఠాఖ్యయా చాపి ప్రసిద్ధిమగమద్బిలం॥ ౮౬
ఏతేషామాదిపీఠత్వాదాదిపీఠం చ విశ్రుతం।
తస్యాస్య సవ్యభాగస్థా లక్ష్మీర్ధ్యానం హ్యదాకరోత్॥ ౮౭
ప్రార్థయామాస సా శక్తిం శమ్భోశ్శక్తిమతః ప్రభోః।
తామజాం లోహితాం కృష్ణాం శుక్లవర్ణాముమాం సతీం॥ ౮౮
కామకోటిబిలాకారాజ్ఞనయస్త్రీం బహుప్రజాం।
యామిమామైకపాదేన గౌరీ భూమిజలాఖ్యయా॥ ౮౯
నివృత్త్యాపః ప్రతిష్ఠాయాన్ద్విపాదేన చతుష్పదీ।
విద్యయాగ్నిమథాష్టాభిః పాదైశ్శాన్త్యా సమీరణం॥ ౯౦
నవభిశ్శాన్త్యతీతాయాః పాదైర్వ్యోమ తతః పరం।
పరమాకాశమధ్యాస్తే సహస్రాక్షరసఙ్ఖ్యయా॥ ౯౧
సామాయాజాతధారక్తవర్ణశ్శ్యామరూపిణీ।
శుచివత్సలిలాన్యగ్గాత్కాష్ణ్యస్తత్తుమామకం॥ ౯౨
ఇయం భృగుసుతా సైషా వారుణీ భృగవే పురా।
ప్రోక్తా తపఃకృశాఙ్గాయా పఞ్చకోశస్వరూపిణీ॥ ౯౩
ప్రతిష్ఠితా పరే వ్యోమ్ని కాఞ్చ్యాం సూక్ష్మబిలే సదా।
తస్మాదస్యా భృగోర్వారే పూజాం కుర్వన్తి యే సదా॥ ౯౪
తేధన్యా ధరణీభాగ ఇతి శాస్త్రవినిశ్చయః।
కస్యపత్నీం యథా పూర్వజ్ఞాఽమరక్షత్స్వనేత్రవత్॥ ౯౫

మాఞ్చస్వాత్మీవదద్వైత్యపారక్షేన్మామిత్యతఃపరం। *
కామాక్షీతిపరాశక్తిరియఙ్కాఞ్చీబిలాత్మికా (౯౬
ప్రసిద్ధాస్త్వితిసాభూయఃప్రణనామపునఃపునః॥ *
ఏవమభ్యర్థయన్త్యాంసాతస్యామేకామ్రనాయికా॥ (౯౭
ప్రసన్నాపరమాకాశమధ్యాదావిరభూద్బిలాత్। *
ప్రాహచైనామిదంపద్మేశ్రుణుత్వంవిష్ణువల్లభే॥ ౯౮
శాపప్రాప్తమిదన్తేజ్ఞాతాకార్ష్ణ్యంసౌన్దర్యలోపకం। *
కామాక్ష్యనుగ్రహేణలక్ష్మ్యాః విష్ణుశాపప్రాప్తకార్ష్ణ్యవర్ణవిమోచనమ్॥
కృష్ణగన్ధాత్మనాత్రైవగళత్వంభోజమన్దిరే॥ (౯౯
త్వంభవాద్యైవతరసాపూర్వరూపాతిరూపిణీ। *
భవాజ్ఞయాజగత్కర్తుర్విష్ణోరత్యన్తవల్లభా॥ (౧౦౦
త్వదఙ్గగళితఙ్గన్ధన్ధారయన్తిలలాటకే। *
యేద్యత్వాంకృష్ణగన్ధేనసద్యోలిమ్పన్తిమానవాః॥ (౧౦౧
దేశాన్తరస్థావాప్యాలేకుర్వన్తితిలకంనరాః। *
తేషామలక్ష్మీర్దౌర్భాగ్యమామయశ్చప్రణశ్యతు॥ (౧౦౨
కీర్తిస్తుష్టిస్తథాపుష్టిశ్శాన్తిస్సౌభాగ్యసమ్పదః। *
విద్యాచవిమలావేదవేదాన్తాఖ్యాభవన్త్విహ॥ (౧౦౩
కామాక్షీతిప్రసిద్ధాహంపూర్వమేవబిలాత్మికా। *
ఏవంవదన్త్యోరన్యోన్యన్తయోస్సత్యోస్తదాహరిః॥ (౧౦౪
అదృష్ట్వాన్తఃపురేలక్ష్మీంవిరహేణభృశాతురః। *
అన్విష్యలోకమఖిలంకాఞ్చ్యాంజ్ఞాత్వాస్థితాంప్రియాం॥

కామాక్షీలక్ష్మీసంవాదశ్రవణాయ చోరత్వావస్థితవిష్ణువిభవః

పశ్చాత్తీర్థసరస్తీరబిలద్వారస్యదక్షిణే। *
సవ్యేస్థితాంప్రియాన్దేవ్యాభాషమాణాంరమాంహరిః॥
అవలోక్యస్థితోలీనశ్చోరవద్ధరణీధరః। *
బుబుధాతేతథాన్తేతునిరీక్షామాసతుర్ముదా॥ (౧౦౭
దేవీచోరవదధ్యాస్తేకోభవానిత్యభాషత। *
నారాయణంవిలోక్యైవలక్ష్మీర్లజ్జాన్వితానమత్॥ (౧౦౮
అభివాద్యమహాదేవీమగ్రేతస్థౌజనార్దనః। *
దేవీతమాహభగినీస్వాగతన్తేజనార్దన॥ (౧౦౯
సర్వేషాంకుశలంకచ్చిజ్జగతాంమధుసూదన। *
పాలితానాంత్వయాశశ్వత్త్రిదశానాంజగత్త్రయే॥ (౧౧౦

—*విష్ణురువాచ*—

సర్వేషాంకుశలంసర్వమస్మత్వత్కృపయాశివే। *
త్వత్కృపాపాత్రభూతస్మాంస్పృశేదకుశలంకథం॥ (౧౧౧
త్వంసర్వవేదవేదాన్తవాక్యార్థైకస్వరూపిణీ। *
శివశక్తిశ్శివాభిన్నాసర్వశక్తిస్స్వరూపిణీ॥ (౧౧౨
మమరుద్రస్యచవిధేర్యథాశమ్భుఃప్రభుస్తథా। *
త్వమస్మిన్కేవయంశక్తాస్త్వత్కృపాపాలితాయది॥ (౧౧౩
సమస్తజగతస్సృష్టిజీవనవ్యయకర్మసు। *
శివస్సచ్చిత్సుఖాద్వైతస్వరూపోపిత్వయావినా॥ (౧౧౪
నకిఞ్చిదపివైకర్తుంక్షమోశక్తోనరోయథా। *
కృతార్థోస్మికృతాధన్యాలక్ష్మీరేషాజగత్త్రయే॥ (౧౧౫
ఇతివాదినమాహేదమానమన్తమ్ముహుశ్శివా। *

కామాక్ష్యువాచ

శ్రుణుమాధవమద్వాక్యఙ్కిఞ్చిత్కార్యన్త్వయాధునా ౧౧౬
మదీయధర్మశాలేయంసర్వలోకప్రియాకిల। *

మహాభూతోపరిస్థితనిషణ్ణశయానవిష్ణూనాం కథారంభః॥

ఆలయేధర్మశాలాయాంభూతఃకశ్చిత్పురాతనః॥ (౧౧౭
భీషయత్యత్రమద్భక్తాన్ధర్మవిఘ్నఙ్కరోతిచ॥ *
అతస్త్వమ్ముద్భటభూతంత్వన్నిగృహ్యాతరసాహరే (౧౧౮
నగరాద్దూరతోభూతముచ్చాటయమహాబలం। *
ఇత్యుక్తోమాధవోదేవ్యాభూతమాసాద్యతత్క్షణాత్ (౧౧౯
ఆపాత్యభూతలేభూతంపఞ్చతీర్థసరిత్తటే। *
తస్యోపరివ్యతిష్ఠచ్చదృఢంపాదేనపీడయన్॥ ౧౨౦
తిష్ఠన్తమాక్షిపద్భూతఃపరివృత్యబలాద్ధరిం। *
తతఃకోపేనలక్ష్మీశఃపునరాపాత్యగుహ్యకం॥ ౧౨౧
తస్యోపరిసమాసీనోదృఢమంతర్గుడేను[illegible]ం। *
ఆసీనంచాక్షిపత్యస్మిన్పునఃకోపేనమానవః॥ (౧౨౨
అధోముఖంనిపాత్యైనంశిశ్యేతస్యోపరిప్రభుః। *
పృష్ఠేశయానంగోవిన్దంభూతఃప్రోవాచసాఞ్జలిః॥ (౧౨౩

—*భూతఉవాచ*—

అశక్తశ్చలితుంభారాదవభూతోస్మిసాంప్రతం। *
విష్ణోహంత్వాంప్రణమ్యైకంవరమద్యక్షుధార్దితః॥ (౧౨౪
ప్రత్యబ్దంపురుషంమహ్యంబలిందేహిమమాచ్యుత। *
తేనాస్తుతృప్తిర్మేవిష్ణోకృపయాపరయాతవ॥ (౧౨౫
సోపిదాస్యామితేభూతేత్యుక్త్వావాసాత్రమాధవః। *

చోరస్థితో నిషణ్ణశ్చశయానశ్చాసురద్రుహః॥ (౧౨౬

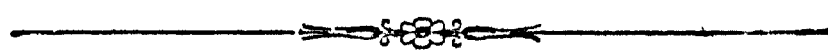
చత్వారో విగ్రహాస్తస్య సర్వదాసతత్మనాం। *
రక్షాహేతోర్బిలాభ్యాశేసాచలక్ష్మీః ప్రియాహరేః॥ (౧౨౭

చతురో విగ్రహాన్విష్ణోస్తాంశ్చ లక్ష్మీఇచ్ఛ యేనరాః। *
సేవన్తే తేమహాత్మానః కృపయాపరయాస్యతు॥ (౧౨౮

వైకుణ్ఠభవనంయాన్తి తద్విష్ణోః పరమంపదం। *
సోపివిష్ణుర మేయాత్మాతయాలక్ష్మ్యాసమన్వితః। (౧౨౯

వైకుణ్ఠలోకాత్క్షిరాబ్ధేరత్రైవో వాసహృష్టధీః। *
ఏతదాఖ్యానమఖిలంయశ్శృణోతివదత్యపి॥ (౧౩౦

సయాతివిష్ణుసాయుజ్యంభుక్తింముక్తించవిన్దతి। *
ఏతద్ద్విజాః కథితమత్రమయాప్రసఙ్గాత్। *
వీరాట్టహాసమహితస్యమహేశ్వరస్య। *
మాహాత్మ్యమధ్యపతితంమధుకైటభారేః। *
శ్శృణ్వన్జనో భవతిహాస్తవిముక్తబన్ధః॥ (౧౩౧౪

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దేసనత్కుమార సంహితాయాం
కాఞ్చీమాహాత్మ్యే వీరాట్టహాసేశ్వర కాళీశ్వర కామకోటి
బిలద్వారచక్రతీర్థశ్యామవర్ణ విష్ణుప్రవాళ విష్ణుకృష్ణ
గన్ధలక్ష్మీ కామాక్షీ చోర విష్ణు మహానూత
స్థితవిష్ణునిషణ్ణ విష్ణుశయానవిష్ణు
మహిమానువర్ణనంనామ
ఏకత్రింశోధ్యాయః
(౩౬)

శ్రీరస్తు

ద్వాత్రింశాధ్యాయప్రారంభః

కౌశికఉవాచ

పఞ్చపాణ్డవాది ప్రతిష్ఠితలిఙ్గసముదాయప్రభావః॥

అతఃపరంప్రవక్ష్యామికాఞ్చ్యాంస్థానోత్తమాన్యహం। *
తేషాందర్శనమాత్రేణముక్తిస్స్యాదఖిలాత్మనాం॥ ౧
ధర్మపుత్రాదయోఽరణ్యేరోమశాద్యైర్మహర్షిభిః। *
తీర్థయాత్రాభిగమనంచక్రుస్సంప్రీతమానసాః (౨
యత్రయత్రాధిమార్గంతేకుర్వన్వసతిమాదరాత్। *
తత్రతత్రప్రతిష్ఠాప్యలిఙ్గాన్యేతేఽతిచక్రముః॥ (౩
క్రమేణాసాద్యతేకాఞ్చీంమహాదేవప్రియాంపురీం। *
తత్రసర్వాణిదేవస్యస్థానాన్యాసాద్యభక్తితః॥ (౪
అభ్యర్చ్యాభ్యర్చ్యతేనిన్యుఃకాలంతైర్మునిభిర్ముదా। *
ఏకామ్రనాథమారభ్యధర్మపుత్రోఽతిహృష్టధీః॥ (౫
భ్రాతృభిస్సహతైస్సర్వైర్మునిభిశ్చమహత్తరైః। *
రాజభిర్బహుభిశ్చైవబ్రాహ్మణైశ్చమహత్తరైః॥ (౬
వీరాట్టహాసపర్యన్తమర్చయామాసచాదరాత్। *
తస్యదక్షిణపార్శ్వేతుసర్వైస్తైర్మునిభిస్సహ (౭
స్వైస్స్వైర్నామభిరీశస్యతదాలిఙ్గానిసాదరం। *
సంస్థాప్యపూజయామాసుస్సర్వఏవమహీక్షితః (౮
ధర్మాత్మజోభీమసేనఃకిరీటీనకులస్తథా। *

సహదేవశ్చతత్పత్నీద్రౌపదీమునిసత్తమాః॥ (౯

ధృష్టద్యుమ్నశ్శిఖణ్డీచబహవోయదుభూభుజః। *

రోమశోముద్గలశ్చైవధౌమ్యఃపఞ్చతపాశ్శిఖీ॥ (౧౦

కక్షీవాంశ్చతథాహ్యగ్ర్యౌశిజో౽థమహాతపాః। *

వ్యాసశ్చపీతహవ్యశ్చత్రసదస్యుర్మునీశ్వరః॥ (౧౧

పౌరుకుత్సస్తథానాకోమౌద్గల్యో౽థరథీతరః। *

సత్యవ్రతస్తత్సుతశ్చ యేచాప్యన్యేతపోధనాః॥ (౧౨

వేదవేదాన్తనిష్ణాతాస్సర్వఏవమునీశ్వరాః। *

లిఙ్గానిస్థాపయామాసూరాజభిస్సహశూలినః॥ (౧౩

తేషులిఙ్గేషుసర్వేషుదేవ్యాసహగణేశ్వరైః। *

నన్దిభృఙ్గిమహాకాళస్కన్దవిఘ్నేశపూర్వకైః॥ (౧౪

సర్వదాస్తేశివఃప్రీతస్సర్వేషాంభుక్తిముక్తయే। *

తేషుయేదేవదేవేశంత్ర్యమ్బకంకృత్తివాససం॥ (౧౫

సంప్రీణయన్తిమనుజాస్సిద్ధింసర్వేప్రయాన్తితే। *

కైలాసనాథశుక్తికాతీర్థప్రభావః

తేషాందక్షిణతోస్త్యన్యత్కైలాసాఖ్యమ్మహత్తరం॥ (౧౬

తత్రేశానోదిగీశానంసమారాధ్యపినాకినం। *

సంప్రీణయన్మహాదేవందిగీశానపదంయయౌ॥ (౧౭

యేతమద్యాపిసేవన్తేకైలాసస్థానవాసినం। *

తేదివ్యభోగమాసాద్యమోదన్తేదేవవచ్చిరం॥ (౧౮

తస్యపశ్చిమదిగ్భాగేతీర్థమస్త్యతిపుణ్యదం। *

శుక్తికాతీర్థమిత్యేవంసర్వత్రప్రసిద్ధిమత్॥ (౧౯

అశ్చర్యార్థంమహేశేనతత్రశుక్త్యుదరేపురా। *
ముక్తాఫలానిదివ్యానిసృష్టానిసుశుభానియత్॥ (౨౦
తస్మాత్తత్తీర్థమభవచ్ఛుక్తికాతీర్థసంజ్ఞితం।

—*ద్విజాఊచుః*—

కౌశికోత్తమసర్వజ్ఞభక్తిభాజాంశిఖామణే॥ (౨౧
ముక్తాఫలానిదేవేనకదాసృష్టానిశూలినా। *
కిమర్థంకస్యహేతోస్తద్విస్తరాద్వక్తుమర్హసి॥ (౨౨

—*కౌశికఉవాచ*—

శృణుధ్వంకథయిష్యామిభూసురాహోయథాశ్రుతం। *
పురారాథాన్తరేకల్పేకాఞ్చ్యామత్రద్విజోత్తమాః॥ (౨౩
విద్యాధరాహ్వయఃకశ్చిద్వేదవేదాన్తపారగః। *
శివదీక్షాదీక్షితశ్చషడధ్వకృతశోధనః॥ (౨౪
శివాగమోక్తసిద్ధాన్తపరాయణపటిష్ఠధీః। *
భస్మరుద్రాక్షభూషాఢ్యశ్శివపూజాధురన్ధరః॥ (౨౫
నానావిద్యాపరిజ్ఞాననిష్ణాతహృదయస్సుధీః। *
యోగవిద్యావిదాంశ్రేష్ఠోయువామన్మథసున్దరః॥ (౨౬
యోగవిద్యాపరీక్షార్థంకదాచిత్కుమ్భకాదిభిః। *
ప్రాణాయామేననాడీనాముదయేనలయేనచ॥ (౨౭
క్షేత్రజ్ఞంవీక్ష్యజగతస్సపక్షాచ్ఛమృతకర్షణాత్। *
అప్రాప్తతపనాయాసోనభోమార్గేణసత్వరం॥ (౨౮
అలకాఖ్యాపురీంప్రాప్యకుబేరపరిపాలితాం। *
తత్రమన్దాకినీతీరేలీలాలోలామనోహరాః॥ (౨౯

దృష్ట్వాబ్దావిద్యుదున్మేషనిభాఙ్గాయక్షకన్యకాః।
విలోక్యవిస్మయాక్రాన్తస్తదాప్రాకృష్టమానసః॥ ౩౦

గృహీతుకామస్తాస్వేకాన్తత్రమన్దాకినీతటే।
యక్షరాజముఖాస్యాసౌతపసాచస్తవైరపి॥ ౩౧

సాతస్మాత్ప్రాప్తాద్ధనాధీశాత్కన్యామేకాంమనోహరాం।
నామ్నారేఖావతీంలబ్ధ్వాముక్తారత్నధనైస్సహ॥ ౩౨

అనుజ్ఞాతఃకుబేరేణప్రాపకాఞ్చీపురంద్విజాః।
శుక్తికాతీర్థనికటేతథాక్రీడన్గృహేతయా॥ ౩౩

నివసన్ననపత్యోథక్లేశార్తస్సకదాచన।
అనుకూలకళత్రంచసత్పుత్రోభక్తిరీశ్వరే॥ ౩౪

ముక్తిశ్చశివపూజాయాఃఫలంప్రాహుర్మనీషిణః।
తస్మాచ్ఛివార్చనంకార్యంసర్వకామఫలప్రదం॥ ౩౫

శివార్చనంవినాపుత్రప్రాప్తిర్మేనభవేదితి।
నిశ్చిత్యయక్షపుత్రోసౌశుక్తికాతీర్థకూలకే॥ ౩౬

స్వయంభులిఙ్గమహిమా॥

తత్రస్వాయమ్భువంలిఙ్గంపూజయామాసభక్తిమాన్।
తస్మాల్లిఙ్గాత్ప్రసన్నస్యచన్ద్రమౌళేరనుగ్రహాత్॥ ౩౭

తస్యాంసయక్షకన్యాయాంపుత్రమేకమజీజనత్।
అథసాయక్షకన్యాపిశివభక్తివశంవదా॥ ౩౮

ప్రాతఃప్రతిదినంస్నాత్వాశుక్తికాతీర్థవారిషు।
పూజయన్తీమహేశానంనియమేనసుపుష్పకైః॥ ౩౯

అనర్ఘ్యైర్మౌక్తికైశ్శుభ్రైఃప్రోతద్దశశతైస్సరం॥

సహస్రనామభిశ్శమ్భుంభావయన్తీదినేదినే॥ (౪౦
పూజయన్త్యేకదాబాలంస్వాత్మజంలిఙ్గసన్నిధౌ। *
నిధాయధ్యానమీశస్యప్రతిపద్యావశంస్థితా॥ (౪౧
తదాతత్తనయోబాలస్సహస్రమణిగుమ్భితం। *
లీలయాహారమాధాయధూన్వన్వహస్తాన్వినిక్షిపత్॥ (౪౨
ధ్యానాదుత్థాయసాసాధ్వీశివపూజావిధిత్సయా। *
పూజాసమ్భారమధ్యస్థంహారంముక్తాసహస్రకం॥ (౪౩
అదృష్ట్వాచిన్తయాత్రస్తాపూజాంప్రత్యాహశఙ్కయా। *
బాలేనదంశితందామతదాదగ్ధంహికీలినా॥ (౪౪
దృష్ట్వాశుచాసాహాహేతిమూర్ఛితాపతితావనౌ। *
లబ్ధసంజ్ఞాక్రమాద్యక్షకన్యకాచిన్తయద్ధృది॥ (౪౫
శివపూజాకృతేసత్యమపరాద్ధస్సుతోమమ। *
తస్మాద్వధ్యోనసన్దేహశ్శివపూజావినాశకః॥ (౪౬
ఇదానీన్త్వన్నిహత్యాహంముక్తపాశాభవామివా *
ఇతినిశ్చిత్యసహసాసధైర్యాసాదృఢవ్రతా॥ (౪౭
శివభక్తివశాత్సాధ్వీపుత్రమాదాయభూతలే। *
వినిపాత్యక్షురేణాసౌచకర్తార్ధంసుతంగళే॥ (౪౮
అత్రాన్తరేదయాసిన్ధుఃప్రసన్నశ్శివయాసహ। *
హాహేతిక్షురికాంహస్తాదాక్షిప్యసుతమగ్రహీత్॥ (౪౯
బాలగ్రీవాగళద్రక్తముమావస్త్రేణమార్జయన్। *
జీవయిత్వార్భకంరేఖావతీనూచెదయానిధిః॥ (౫౦

బాలేభక్తిపరీక్షార్థం దామముక్తామయంమయా। ❋
దగ్ధంబాలకరవ్యాజాదన్యథామాకృథామనః॥ (౫౧
అస్మిన్తీర్థేమయాస్పృష్టాశ్శక్త్యయస్త్వత్కృతేఘనా। ❋
తాభ్యోనక్షత్రతుల్యానిమౌక్తికానిదృఢవ్రతే॥ (౫౨
గృహీత్వాభూరిశోత్త్రైవమ్మామర్చయయథారుచి। ❋
సర్వాఙ్గంభూష్యతైరేవముక్తాదామభిరద్భుతైః॥ (౫౩
భూయోవరయకల్యాణివరమిష్టందదామితే। ❋
ఇత్యుక్త్వాశఙ్కరేణైషాకృతాఞ్జలిరువాచహ॥ (౫౪
స్వామిన్సర్వజ్ఞలోకేశకిమన్యోఽస్తివరోమమ। ❋
అస్మిన్లిఙ్గేచతీర్థేచసాన్నిధ్యంసర్వదాస్తుతే॥ (౫౫
శుక్తికాతీర్థమిత్యస్యనామాస్తుసరసస్సదా॥ ❋
అస్మిన్తీర్థేచయస్స్నాత్వాలిఙ్గంస్వాయమ్భువంత్విదం॥ (౫౬
ఇహయఃపూజయేద్భక్త్యాసర్వాన్కామాన్ప్రయాతుస్సః।
ఏవముక్తస్తథాశమ్భుస్తథైవాస్త్విత్యుదీరయన్॥ (౫౭
పరోక్షమగమద్దేవ్యాసహలిఙ్గేత్రశఙ్కరః। ❋
సాఽపిరేఖావతీభర్త్రాసాకంతస్మాత్సరోవరాత్॥ (౫౮
ముక్తాఫలాన్యసఙ్ఖ్యానిహృత్వాహారోచితానితైః। ❋
చిరమభ్యర్చ్యగౌరీశమనుభూయతుసమ్పదః॥ (౫౯
అన్తేస్వయంభులిఙ్గేత్రభర్త్రాసహలయంయయౌ। ❋
తల్లిఙ్గదర్శనంనౄణాంభుక్తిముక్తిఫలప్రదం॥ (౬౦
తదాప్రభృతితత్తీర్థంశుక్తికాతీర్థసంజ్ఞితం। ❋

తత్తీర్థేమణ్డలంస్నాత్వామతిమాన్నివతాంవ్రజేత్॥ (౬౧

మత్స్యేశ్వరాభిరామేశ్వరయోర్మహిమానువర్ణనమ్॥

తత్తీరేమత్స్యలిఙ్గాఖ్యంస్థానంరుద్రస్యముక్తిదం। ❋
సషడఙ్గాన్పురావేదాన్సఙ్గృహ్యసోమకాసురః॥ (౬౨
హృతేష్వేతేనవేదేషుసషడఙ్గేష్విదంజగత్। ❋
నిస్స్వాధ్యాయవషట్కారంబభూవనిహతక్రియం॥ (౬౩
తదాదేవానిరాహారాఃక్షుధార్తామధుసూదనం। ❋
సమేత్యచక్రుశ్శుద్ధినానమస్కృత్యాబ్ధిపఞ్జరే॥ (౬౪
దత్వాతేభ్యోభయంవిష్ణుఃకార్యంనిశ్చిత్యచేతసా। ❋
జ్ఞాత్వాన్తస్సాగరేమగ్నంసోమకంవేదతస్కరం॥ (౬౫
ఆదిదేశాపరంరూపంతదర్థంభృగుశాసతః। ❋
తత్క్షణాన్నిర్గతఃకాఞ్చ్యాంశుక్తికాతీర్థమధ్యతః॥ (౬౬
తత్రలిఙ్గంప్రతిష్ఠాప్యమత్స్యరూపీస్వయాఖ్యయా। ❋
అభిషిచ్యమహాదేవంయథావిధితదాజ్ఞయా॥ (౬౭
సముద్రాన్తర్గతంగత్వాసోమకంవేదతస్కరం। ❋
తస్మాద్వేదాన్సమాహృత్యబ్రహ్మణేభ్యోదదాహరిః॥ (౬౮
తదాపఞ్చజనంనామదైత్యంశఙ్ఖాకృతింప్రభుః। ❋
సంహృత్యసోమకంచైనంతదస్థిసుమహారవం॥ (౬౯
దధావధోక్షజశ్శఙ్ఖందక్షిణావర్తమద్భుతం। ❋
తదత్రశఙ్కరోమత్స్యలిఙ్గేసన్నిహితోమ్బయా॥ (౭౦
సాన్నిధ్యంకురుతేసర్వభూతానాంభూతనాయకః। ❋
మత్స్యేశ్వరంసమారాధ్యకాఞ్చ్యాంముక్తిమవాప్నుయాత్॥

వామనకుణ్డత్రివిక్రమస్థానమహిమానువర్ణనం

తస్యోదక్పశ్చిమేభాగేస్థానంత్రైవిక్రమాభిధం। *
పురాబలిబలాక్రాన్తేత్రిదివేత్రస్తవాసవే॥ (౭౨
ఉపేన్ద్రత్వముపాయాతోవిష్ణురూపేణవామనః। *
ఇన్ద్రాయరాజ్యమన్విచ్ఛజ్జ్యాయసేకాశ్యపాత్మజః॥ (౭౩
అభిరామేశ్వరంకాఞ్చ్యాంలిఙ్గమారాధ్యభక్తితః। *
తత్రస్థిత్వాసుఖాసీనశ్శయిత్వోపేన్ద్రఆదరాత్॥ (౭౪
ప్రీతేనవిభునాచోక్తోజహిశత్రుంబలింహరే। *
జగామానన్తరంతస్యయజ్ఞవాటన్తువామనః॥ (౭౫
ప్రార్థయామాసపృథివీంస్వపదత్రయసమ్మితాం। *
భూదానకాలేకావ్యోపిజ్ఞాత్వావిష్ణుంసవఞ్చనం॥ ౭౬
బలిహస్తస్థకరకనాళాగ్రాన్తస్థితోభవత్ । *
విష్ణుఃకృతాన్తరాయస్యకవేర్దృష్టింజఘానవై॥ (౭౭
బలిఃప్రాదాదథోభూమింతత్పదత్రయసమ్మితాం। *
తతస్సతరసావిష్ణుర్వవృధేత్యన్తమద్భుతం॥ (౭౮
కృత్వాలోకాన్సభూరాదీన్సప్తస్వాత్మపదామితాన్। *
ద్వితీయానవకాశేనబలింకారాగృహోపమే॥ (౭౯
రసాతలేసుసంస్థాప్యదదావిన్ద్రాయమేదినీం। *
పునశ్చకాఞ్చీమాసాద్యసోభిరామేశ్వరాన్తికే॥ (౮౦
వామనాఖ్యంతదాకుణ్డంరుద్రస్నానార్థమచ్ఛకం। *
విధాయతజ్జలేనైవతదారాధనతత్పరః॥ (౮౧
సన్దర్శయన్స్మదాతస్మైత్రైవిక్రమమహాకృతిం। *
ఆస్తేత్రైవిక్రమోవిష్ణురుపేన్ద్రస్తస్యసన్నిధౌ॥ (౮౨

అభిరామేశమారాధ్యనరోముచ్యేతకిల్బిషాత్। ❋
ఇత్యేవంహిపురాహరిఃపశుపతింసమ్పూజ్యపూజ్యమ్ముదా।❋
దైత్యంభక్తమపిస్వపాదకమలేలోకేశ్వదేవేన్ద్రహం। ❋
జిత్వాతంచరసాతలేబలిమసౌసంస్థాప్యశక్రాయగాం। ❋
ద్యాంచాన్యచ్ఛదదావితిద్విజవరాఖ్యాతోభిరామాజ్ఞయా॥

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దేశఙ్కర సంహితాయాం
కాఞ్చీమాహాత్మ్యేధర్మపుత్రభీమకిరీటినకులసహదేవద్రౌపదీ
ధృష్టద్యుమ్నాదిరాజలిఙ్గసమవాయరోమశాది మునీశ్వరలిఙ్గ
సమూహకైలాసనాథ శుక్తికాతీర్థ తటస్థితస్వయమ్భులిఙ్గ
శుక్తికాతీర్థకూలస్థితమత్స్యేశ్వరాభిరామేశ్వరవా
మనకుణ్డత్రివిక్రమస్థానమహిమానువర్ణనం
నామద్వాత్రింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

త్రయస్త్రింశాధ్యాయ ప్రారంభః.

—*కౌశిక ఉవాచ*—

కృష్ణేశ్వర చన్ద్రికాఖ్యవిష్ణ్వోః మహిమానువర్ణనం

అతఃపరంప్రవక్ష్యామికృష్ణేశస్థానవైభవం। ❋
శృణుతానన్యమనసస్సర్వేవ్రతపోధనాః॥ (౧
పురాయదుత్థితంఘోరంకాలకూటంమహోమ్బుధేః। ❋
తజ్జ్వాలాగ్రమృదుస్పర్శాద్విష్ణుఃకృష్ణఃకిలాభవత్॥ (౨
తస్మిన్సుదారుణేవృత్తేవిష్ణుస్త్రీవ్రరుజార్దితః। ❋
కాఞ్చీపురముపాగమ్యకృష్ణలిఙ్గేశ్వరంశివం॥ (౩
ప్రతిష్ఠాప్యయథాన్యాయంఆరాధ్యాప్రీణయద్విభుం। ❋
తతఃప్రీతో౽వదద్దేవేసప్రీతో దేవారిషూదనః॥ (౪
కిమర్థమ్మత్ప్రియేస్థానేత్వంప్రతిష్ఠాప్యమాంహరే। ❋
అర్చయామాసిథహరేవదకృష్ణేశ్వరాఖ్యయా॥ (౫
తతస్తుసత్వరోవిష్ణుఃప్రోవాచపరమేశ్వరం। ❋
కాళకూటంత్వయాశమ్భోభక్షితంకిలగుప్తయే॥ (౬
తత్పూర్వమేవమేఙ్గానితజ్జ్వాలాలీఢమాత్రతః। ❋
కృష్ణానిదృఢసన్తాపభాఞ్జితత్ఖిన్నమానసః॥ (౭
త్వాంప్రపన్నోస్మిశరణంరుద్రంరుద్రావణాత్ప్రభుం। ❋
శమ్భుంశమ్భవతీతిహామృడంమృడయతీతిచ॥ (౮
శఙ్కరంశఙ్కరోతీతిభవన్తంశివమవ్యయం। ❋

ఇత్యాచిషిహరౌతస్మిన్ధ్యాయఃప్రోవాచశఙ్కరః॥ (౯
ఏవంచేత్సర్వదాతిష్ఠమచ్ఛిరశ్చన్ద్రికాన్తికే। ✻
ఏకామ్రనాథలిఙ్గేహంసర్వదానివసామితత్॥ (౧౦
తదగ్రేమచ్ఛిరశ్చన్ద్రచన్ద్రికానికటేవస। ✻
కాఞ్చ్యామిన్దుకలాఖణ్డచన్ద్రికావిష్ణురిత్యతః॥ (౧౧
ఖ్యాతోలోకత్రయేవిష్ణోభవమత్సన్నిధౌవసన్। ✻
త్వయాత్రస్థాపితంలిఙ్గంకృష్ణేశంయేర్చయన్తితే॥ (౧౨
విధూయసర్వపాపానిమత్సాయుజ్యమవాప్నుయుః। ✻
త్వాంచమత్సన్నిధౌదృష్ట్వాత్వల్లోకేమోదమాప్నుయుః॥౧౩

ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేదేవోవిష్ణుస్తత్సన్నిధింగతః। ✻

త్వకౌశికేశ్వరమహాకాళేశ్వరయోర్వర్ణనమ్॥

త్వకౌశికేశ్వరంవక్ష్యేగౌర్యాత్వక్కోశసమ్భవా॥ (౧౪
కౌశికీసంప్రతిష్ఠాప్యస్వేననామ్నాసమర్చయత్ ✻
లిఙ్గంత్వకౌశికాఖ్యంతద్భుక్తిముక్తిఫలప్రదం॥ (౧౫
త్వకౌశికేశ్వరంప్రాశ్యనపునర్భవఆత్మనాం। ✻
మహాకాళేశ్వరస్థానంమహాకాళాహినార్చితం॥ (౧౬
పురాదక్షిణకైలాసేమహాకాళోహిసత్తమః॥ ✻
అర్చయామాసదేవేశంసర్వాకారంపరాత్పరం॥ (౧౭
తుష్టేనాథశివేనాసౌపృష్టస్స్వేష్టవరాప్తయే। ✻
ప్రోవాచనిష్కృతిర్మేస్యాత్కృపయాపరమేశ్వర॥ (౧౮
తమువాచతతశ్శమ్భుఃఫణీన్ద్రంప్రియమాత్మనః। ✻
కాఞ్చ్యాంమాంసంప్రతిష్ఠాప్యసమభ్యర్చ్యాత్మనామతః(౧౯

పునరాగచ్ఛసవిధంతతోదాస్యామినిర్వృతిం *
తథేతిసనిశమ్యోక్తంకాఞ్చీంసత్వరమాశ్రితః॥ (౨౦

మహాకాళేశ్వరంస్థాప్యపఞ్చతీర్థసరోన్తికే। *
అర్చయిత్వాయథాశాస్త్రమహీఃపునరుమాపతేః॥ (౨౧

ప్రసాదాన్నిర్వృతింప్రాపకైలాసేదక్షిణేహిరాట్।
మహాకాళేశ్వరంపుణ్యంకాఞ్చ్యామీశప్రియంసదా॥ (౨౨

కుమారకోష్ఠవర్ణనమ్

అస్యపశ్చిమదిగ్భాగేస్కన్దస్యస్థానముత్తమం। *
నామ్నాకుమారకోష్ఠాఖ్యంస్థానంపాపహరంపరం॥ (౨౩
పురాస్కన్దోమహాతేజాబాలోబాలపరాక్రమః। *
తారకాఖ్యంమహాఘోరందానవంగర్వవిహ్వలం॥ (౨౪

నిహత్యలీలయాసఖ్యైభయేనసహవజ్రిణః। *
శ్రీమత్కైలాసశిఖరేపుణ్యేభోగపురోత్తమే॥ (౨౫
చిరకాలంవిహృత్యాథపిత్రోర్విశ్వామరేశయోః। *
అలఙ్కృతోజగన్మాత్రాదివ్యైరాభరణైర్ముదా॥ (౨౬
ఆససాదబహిర్ద్వారిజ్యేష్ఠరాజస్యసోన్తికం *
తేనాజ్ఞాదేశమానీయలాళితోతిచిరంగుహః॥ (౨౭

మూర్ధ్న్యాఘ్రాతశ్చసముదాకపోలేచముహుర్ముహుః। *
పునశ్చిక్రీడసుచిరంతత్రవైసగణాన్తికే॥ (౨౮

స్కన్దకృతబ్రహ్మగర్వాపనోదనఘట్టః

తస్మిన్నవసరేబ్రహ్మాదేవైస్సహమహర్షిభిః। *
శివయోర్దర్శనాకాంక్షీవినయేనసమాగతః॥ (౨౯
క్రీడన్తంతత్రసస్కన్దమవిజ్ఞాయవివేశహ। *
దేవాన్తికంతమభ్యర్చ్యప్రీణయిత్వాచిరంస్తవైః॥ (౩౦

అనుజ్ఞాతశ్చనిర్యాతస్స్వలోకాయయథాపురం। ✻
తదానీమపితత్రైవచిక్రీడశిఖివాహనః॥ (౩౧
పూర్వవత్తమనాదృత్యజగామచతురాననః। ❖
అజ్ఞత్వమస్యావమతిమాధాయమనసాత్మనః॥ (౩౨
కించిద్విహస్యసంక్రుద్ధోవిధిమారాదుపాహ్వయత్॥ ✻
గచ్ఛన్తంమునిభిస్సార్థమేహీత్యాత్తకరాగ్రతః॥ (౩౩
తతస్ససత్వరంబ్రహ్మాసాఞ్జలిర్వినయాన్వితః। ✻
సమాగత్యాగ్రతస్తస్థౌసుబ్రహ్మణ్యోబ్రవీద్విధిం॥ (౩౪
కోభవాన్వదతాన్మహ్యమధికారశ్చతేత్రకః। ✻
క్వాసువిద్యాసునిష్ణాతఃకుత్రవావసతిస్తవ॥ (౩౫
తస్యైవంవదతోబ్రహ్మప్రణమ్యాగ్రేవ్యజిజ్ఞపత్ ✻
అహంబ్రహ్మజగత్పిత్రాదేవదేవేనశమ్భునా॥ (౩౬
జగత్స్రష్టానియుక్తోస్మిసత్యలోకేనివేశితః। ✻
సర్వవిద్యాసుదేవేనసమ్యగధ్యాపితఃపురా॥ (౩౭
విశ్వాధికేనత్వత్పిత్రామహతాచమహర్షిణా ✻
సోహంతయోర్జగత్పిత్రోస్సంసేవార్థమిహాగతః॥ (౩౮
ప్రసన్నాభ్యాంకృపాదృష్టిస్తాభ్యాంసంస్థాపితామయి॥ ✻
కృతార్థోస్మిత్వయాహ్యత్రకృపాదృష్ట్యావిలోకితః॥ (౩౯
సాధయామితమేవాహంసత్యలోకంసనాతనం। ✻

శ్రీసుబ్రహ్మణ్యఉవాచ॥

సాధుసాధుమహాబుద్ధేత్వంబ్రహ్మాకింజగత్పతిః॥ (౪౦

సర్వాసుచసువిద్యాసుశిక్షితస్త్వంపినాకినా। ❋
తాసామాదౌతువిద్యానామధ్యేతవ్యంకిమక్షరం॥ (౪౧
తస్యకోఽర్థోథవాబ్రూహిపృచ్ఛతేమహ్యామద్యతత్ ❋
ఇతిపృష్టశ్చతుర్వక్త్రైఃప్రత్యువాచకృతాఞ్జలిః॥ (౪౨
అనుగ్రహంవినాశమ్భోరస్మాకంకామనీషితా। ❋
ఆద్యక్షరంనజానామితస్యార్థమపిమానద॥ (౪౩
కృపయారక్షమామద్యేత్యాశుగస్తుంపరిచక్రమే। ❋

స్కన్ద ఉవాచ॥

మాగచ్ఛార్థమనుక్త్వాత్వమద్యాద్యస్యాక్షరస్యచ॥ (౪౪
శపేశివస్యపాదాభ్యామేవదసత్వరమద్యమే। ❋

—❋ బ్రహ్మోవాచ ❋—

సర్వజ్ఞస్యకుమారస్త్వంసర్వవిద్యాలయోగురుః॥ ౪౫
మాశపస్వశివపాదాభ్యాంయథామతివదామితే। ❋
ఓమిత్యాదౌప్రయోక్తవ్యంవిద్యానామీశ్వరేరితం॥ (౪౬
తస్యార్థశ్చహరిర్బ్రహ్మరుద్రోవైమూర్తయస్త్రిధా॥ ❋
వర్ణయన్త్యర్థమేవంహిపురాణార్థవిదోజనాః॥ (౪౭
హృదయకమలమధ్యేదీపవద్వేదసారం। ❋
ప్రణవమయమతర్క్యంయోగిహృద్ధ్యానగమ్యం। (౪౮
హరిగురుశివయోగంసర్వభూతస్థమేకం। ❋
సకృదపిమనసాయాంధ్యాయతేయస్సముక్తః॥ (౪౯
ఏతావదద్యవిజ్ఞాతమాద్యస్యార్థోఽక్షరస్యచ। ❋
మాంవిమోచయదేవేశసుబ్రహ్మణ్యనమోస్తుతే॥ (౫౦

శ్రుత్వైవంకోపితామాతుఃప్రత్యువాచహరాత్మజః। ❋
పార్శ్వస్థితాన్గణవరానేషకారాగృహాన్తరం॥ (౫౧
ప్రవేశ్యతామయంమూఢోనజానాతికిమప్యసౌ। ❋
బ్రాహ్మంపదమవస్థాయసృజ్యతేనిఖిలంజగత్॥ (౫౨
ఇతిస్వభవనేస్కన్దఃబ్రహ్మాణంబ్రహ్మణస్పతిం। ❋
కారాగృహేతుసంస్థాప్యజగత్సృష్టించకారహ॥ (౫౩
అథతేనసమాజగ్ముర్యేదేవామునియోగినః॥ ❋
తేసర్వేతుపదంజగ్ముర్యేదేవామునియోగినః। (౫౪
తేసర్వేతుపదంజగ్ముర్యావద్భువనమణ్డలం। ❋
తత్రతాన్మునియోగీన్ద్రాన్ప్రవేష్టుంనవిషేహిరే। ❋
గణపాస్తేతతోభ్యేత్యమునయోదేవయోనయః। (౫౫
కైలాసభవనేదేవందేవదేవముమాపతిం॥ ❋
ప్రణమ్యప్రోచురేతస్యవృత్తాన్తంపద్మజన్మనః। (౫౬
శ్రుత్వైతద్భగవానూచేసర్వాన్మునిసురానపి॥ ❋
కథంబ్రహ్మార్థమవదత్పృచ్ఛతేశరజన్మనే। (౫౭
ప్రణవస్యమహార్థస్యమత్పరస్యమనోరసౌ॥ ❋
మత్పుత్రవాచకస్యాపిశ్రుతిదృష్టస్యసర్వశః। (౫౮
ఈశానస్సర్వవిద్యానాంభూతానామహమీశ్వరః॥ ❋
బ్రహ్మాధిపోబ్రహ్మణశ్చబ్రహ్మాసోహంసదాశివోం॥ (౫౯
అథవాసర్వయజ్ఞేషుబ్రహ్మణోప్యోమితిత్రిధా।
అహంచమమపుత్రశ్చాప్యోంకారార్థాశ్రుతౌశ్రుతేః। ❋
ఇమమర్థంనజానాతికథమేషవిధిస్స్మృతం॥ (౬౦

విమోచ్యశ్చకథంత్వేషమయావావదతాంవర। *
తథాప్యహంవిధాతారం మోచయిష్యే కృపాబలాత్॥ (౬౧
ప్రాహిణోదథనన్దీశం సుబ్రహ్మణ్యాన్తికం శివః। *
వక్తవ్యోదేవసేనానీస్త్వయానన్దీశమద్గిరా॥ (౬౨
బ్రహ్మాణమ్ముఞ్చమాస్త్వద్యకోపశ్శరవణోద్భవ। *
మోచయిత్వైవమేనైనంమత్సమీపముపానయ॥ (౬౩
ఉక్తస్త్వేవంశిలాదాత్మసమ్భవస్త్వరయాన్వితః। *
కౌమారలోకమాసాద్యప్రార్థయామాసషణ్ముఖం॥ (౬౪
నన్దీప్రణమ్యహోవాచస్కన్దాయాఙ్ఘ్రిసరోరుహే। *
భగవన్స్కన్దసర్వేశభగవానిన్దుభూషణః॥ (౬౫
ఆజ్ఞాపయతిదేవస్త్వామాత్మభూరత్రముచ్యతాం। *
ఇతివాదినిశైలాదౌసుబ్రహ్మణ్యఃపునఃక్రుధా॥ (౬౬
ముమోచనైవబ్రహ్మాణంనన్దిభూతోఽథనిర్యయౌ। *
మునయోదేవదేవేశంపునస్తుష్టువురీశ్వరం॥ (౬౭
దేవాశ్చయోగినస్తత్రప్రణమ్యాప్రార్థయన్ప్రభుం। *
ప్రసీదబ్రహ్మణేశమ్భోప్రసీదాస్మభ్యమీశ్వర॥ (౬౮
ప్రార్థయత్స్వథదేవేషుశైలాదిఃప్రాహశఙ్కరం। *
విజ్ఞాపితోమయాస్వామిన్త్వదాజ్ఞాంశిఖివాహనః॥ (౬౯
నాఙ్గీచకారకోపేనభీతోఽహంనిర్గతస్తతః। *
తచ్ఛ్రుత్వాదేవదేవోపిస్వయమేవసశైలజః॥ (౭౦

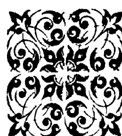
సంప్రాప్యపుత్రపేష్ణాథతత్పార్శ్వంచన్ద్రభూషణః। *
తరసాపితరౌదృష్ట్వాసహర్షస్సన్తుష్టమానసః॥ (౭౧
ప్రణమ్యాగ్రేసమాతిష్ఠత్ప్రాఞ్జలిర్వినయాన్వితః। *
తౌతమఙ్కంసమారోప్యపితరౌజగతాంతదా॥ (౭౨
ఆఘ్రాయమూర్ధ్నిచాశ్లిష్యముముదాతేపరస్పరం। *
తతోజగాదదేవేశస్స్వయన్నివగుహంశివః॥ (౭౩
స్పృశన్కరాభ్యామస్యాఙ్గంసుసుఖాభ్యాంనిరీక్ష్యతం। *
వత్సవత్సమహాభాగముఞ్చకారాగృహాద్విధిం॥ (౭౪
కిఞ్చాజ్ఞాలఙ్ఘితాయేనతత్ప్రాయశ్చిత్తమాచర। *
ప్రియేకాఞ్చీపురేస్మాకంచిరాయకురుసత్తపః (౭౫
దేవసేనాపతీశానంస్వనామ్నాతత్రపూజయ *
ఇతివాక్యమథాకర్ణ్యపితురఙ్కాదథోత్థితః (౭౬
బ్రహ్మాణంగణపైరేవప్రాపయిత్వాతదన్తికం *
ప్రహృష్టవదనోత్యర్థంప్రణమ్యపితరౌపునః॥ (౭౭
ప్రతస్థేదక్షిణామాశాంకాఞ్చీపురదిదృక్షయా। *
తత్రతపఞ్చసరస్తీరేపశ్చిమేలిఙ్గముత్తమం (౭౮
మహాకాలేశసవిధేదేవసేనాపతీశ్వరం *
ప్రతిష్ఠాప్యసమభ్యర్చ్యతపశ్చక్రేతిహృష్టధీః॥ (౭౯
కమణ్డల్వక్షహస్తాబ్జఃకృష్ణాజినలసత్తనుః। *
మౌఞ్జీమేఖలయాయుక్తస్తతోనాసాగ్రమేచిరం॥ (౮౦

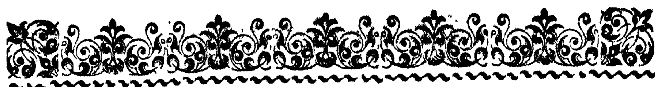
కుమారకోష్ఠమిత్యేవ తదాశ్రమపదంస్మృతం।
కుమారకోష్ఠశ్రవణాత్సకృత్సద్దర్శనాదపి॥ (౨౧

చణ్డాలోపిభవేత్సద్యోజన్మాన్తరే బ్రాహ్మణోత్తమః।
బ్రాహ్మణోవాపివిముక్తోఘాముచ్యన్తేనాత్రసంశయః॥ (౨౨

దేవసేనాపతీశానం దేవదేవంభజన్తియే।
దేవదానవదుష్ప్రాపం దేవసేనాన్యమాప్నుయుః॥ (౨౩

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే శఙ్కరసంహితాయాం
కాఞ్చీమాహాత్మ్యే కృష్ణేశ్వరచన్ద్రిఖణ్డవిష్ణుత్వకాశి
కేశ్వరమహాకాళేశ్వరదేవసేనాపతీశ్వరకుమార
కోష్ఠశ్రీసుబ్రహ్మణ్యమహిమానువర్ణనం
నామత్రయస్త్రింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

చతుస్త్రింశాధ్యాయ ప్రారంభః.

కౌశిక ఉవాచ

తమేవదేవసేనేశంపురారాధ్యమురార్దనః॥ *
ద్రవచ్చిత్తాన్తరస్థాఖ్యామగమత్కృపయేశితుః। (౧

ద్విజా ఊచుః॥

కదావిష్ణుస్సమారాధ్య దేవసేనాపతీశ్వరం। *
జగామసద్ద్రవచ్చిత్తనిలయత్వంవదాద్యనః। (౨

కౌశిక ఉవాచ॥

మార్కణ్డేయనారాయణయోస్సంవాదః

కస్మింశ్చిద్బ్రహ్మణఃకల్పేమార్కణ్డేయోమహామునిః *
ఏకార్ణవేజగత్యస్మిన్కల్పాన్తేసముపస్థితే (౩
చచారసుచిరంకాలమేకాకీసోర్ణవామ్భసి। *
తత్రాపశ్యన్మహావిష్ణుంశయానంవారిజేక్షణం॥ ౪
ఆస్థాయభోగిపర్యఙ్కంయోగనిద్రాపరాయణం *
సమీపంతస్యసమ్ప్రాప్తఃప్రణమ్యాపరయాముదా॥ (౫
ప్రోవాచతంజగద్యోనింమార్కణ్డేయోమహామునిః। *
భోభోమహామహాభాగవిష్ణోజిష్ణోజనార్దన॥ (౬
క్వయాతాజగతాంధాత్రీతమసేదంజగద్వృతం *
సూర్యాచన్ద్రమసావేతౌజ్యోతిశ్చక్రంక్వవాగతం॥ (౭
కుతఏతత్సమాయాతమేకనీరమిదంపునః *
యాపూర్వంమహావిష్ణోజ్ఞాతంచణ్డార్కరశ్మిభిః॥ (౮

జగద్గ్రంక్షణాదేవమహామోహమహాంగతేః *
ఇదానీంపునరుద్బుద్ధోజలమధ్యేప్లవామ్యహం॥ ౯
దైవాత్త్వామద్యసంప్రాప్యకృతార్థో౽స్మిమహీపతే। *
మహీమేత్యజగత్సర్వంసన్దర్శయదయానిధే॥ ౧౦
బాహూపాదావతిగ్లానౌప్లవతోమేచిరన్తరాం। *
మార్కణ్డేయోక్తమాకర్ణ్యమహావిష్ణుర్వచో౽బ్రవీత్॥ ౧౧
మార్కణ్డేయమహాబుద్ధేజగన్నాన్యత్రవర్తతే। *
ససురాసురమద్యాత్మోదరేతద్వర్తతేజగత్॥ (౧౨
నిర్భయంతత్ప్రవిశ్యత్వంసుఖంతిష్ఠమమోదరే। *
ఇత్యాకర్ణ్యవచోవిష్ణోర్మార్కణ్డేయస్తమబ్రవీత్॥ (౧౩
జగద్వాఞ్ఛకమూర్ధన్యమాయావిస్మయగీరితం। *
మాయామయేదృశంవిశ్వంవర్తతేమయివిద్యయా॥ (౧౪
యాదృశీభిఃపురావాగ్భిర్విధింవఞ్చితవానసి॥ *
మాంచవఞ్చయితుంయత్నంచిక్రీయానిరంజనార్దన (౧౫
శివప్రసాదనిర్ధూతమాయికంవిద్ధిమాంహరే॥ *
జానేహంత్వాంచమాయాఢ్యంవఞ్చకానాంశిరోమణిం।(౧౬
పాక్స్మేకల్పేతమేవేత్థంవిధింవఞ్చితవానసి। *
అమ్బరీషగృహేపూర్వంనారదంపర్వతంచతం॥ (౧౭
ప్రతార్యతత్సుతంచార్యాధృతవానసిమాధవ। *
బలించవఞ్చయన్పూర్వంపాతాళేసంవివేశిథ॥ (౧౮
ఏవంభక్తేషుభృత్యేషుతవమాయావిజృమ్భతే॥ *
బిభేమిత్వత్తతస్స్వామిన్నాసాధయామీతిజగ్మివాన్॥ (౧౯

స్లవన్నేవజలే మ్భోధేః కాఞ్చీమీశప్రియాంశ్రయః। *
దృష్ట్వాచూతతరోరగ్రశాఖాం వేదస్వరూపిణీం॥ ౨౦
కిమిదంవృక్షశాఖాగ్రమివనీరేవిలోక్యతే। *
ఆశ్చర్యమివమేథాతిపుణ్యంకిమ్మేపచేళ్ళిమం॥ (౨౧
ఇత్యేవంచిన్తయన్చూతవృక్షాగ్రాన్తికమాశ్రయః। *
అవలమ్బ్యకరాభ్యాంతచ్ఛనైరన్తర్మమజ్జహ॥ (౨౨
తత్రకాఞ్చీపురీందృష్ట్వాజ్యోతిషాసర్వతోవృతాం। *
ఏకామ్రనాథదేవస్యలిఙ్గమూర్తేశ్శివస్యతు॥ (౨౩
అభ్రంపాకారసంవీతామణ్డంబహిరివామలాం। *
బుద్బుదాన్తర్నభస్తుల్యాంపూర్ణామైశేనతేజసా॥ ౨౧
తాందృష్ట్వావిస్మయావిష్టశ్శ్రీమంతత్రవినీయసః। *
ఏకామ్రనాథమాసాద్యపూజయిత్వాతదన్తికే॥ (౨౫
ఉవాసరాత్రింతాంబ్రాహ్మీంతత్రైశ్రీశస్యసన్నిధౌ। *
నారాయణోపిభగవాన్తస్యానుపదమాపసః॥ (౨౬
వేదచూతతరోరగ్రంస్లవన్నమ్భసివారిధేః। *
అవలమ్బ్యకరాభ్యాంతన్నమజ్జామ్భసిమాధవః॥ (౨౭
అథదృష్ట్వాహరిఃకాఞ్చీంరాజధానీంమహేశితుః। *
అత్యన్తవిస్మయావిష్టఃకిమేతదితిచిన్తయన్॥ (౨౮
భ్రమన్తత్రహరిర్దైవాన్మార్కణ్డేయంవిలోక్యసః। *
అబ్రవీతికిమిదంచిత్రంమార్కణ్డేయంమహామునిం॥ (౨౯
ఏకార్ణవేజగత్యస్మిన్నేషామగ్నాపురీకథం। *
అత్రకాఞ్చీపురేశమ్భోర్మహిమాస్తివిశేషతః। (౩౦

అవిముక్తాదపిశ్రేష్ఠంకాఞ్చీపురమిదంమహత్। *
తేజసాపరమేశస్యసామ్ప్రతంపరితోయతః॥ (౩౧
తస్మాన్నమగ్నంపాథోధౌప్రళయేపిపురంత్విదం। *
అత్రస్థితానాంజన్తూనాంపునర్జన్మనవిద్యతే॥ (౩౨
ముక్తిక్షేత్రమిదంసేవ్యంప్రముచాభిరనుత్తమం। *
అన్యక్షేత్రేషుయోధర్మఃక్రియతేవానరోత్తమైః॥ (౩౩
కాఞ్చీపురీనివాసాయసాధనంభవతిస్మసః। *
కాఞ్చీంవినాన్యత్రముక్తిర్నాస్తినాస్తిధ్రువంనృణాం॥ (౩౪
ధర్మార్థకామమోక్షాణామఙ్కురోత్పత్తిభూరియం। *
ఇత్యాకర్ణ్యవచస్తస్యమార్కణ్డేయోబ్రవీద్ధరిం (౩౫
హేత్రనగరేశమ్భుమారాధ్యనియమాదిభిః। *
పరవఞ్చననిష్ణాతాంమాయాందూరయమర్దనమాం॥ (౩౬
మార్కణ్డేయోక్తమఖిలంతస్యచిత్తంతదాతుదత్। *

నారాయణమాయామోహినీశ్వరమహిమానువర్ణనం

స్మృత్వాస్మృత్వాచతద్వాక్యంమనస్యేవమచిన్తయత్॥ (౩౭
అహంకిమాశ్రితానేవమనిశంత్వితిసన్దధే। *
అథవామాంమహామాయావిమోహయతిశాఙ్కరీ (౩౮
దైవీహ్యేషాగుణమయీశివమాయాదురత్యయా। *
తమేవయేప్రపద్యన్తేమాయామేతాంతరన్తితే॥ (౩౯
సఏవశుభయాస్మృత్యాసంయునక్తిసమాశ్రితాన్। *
ఇమామర్చామ్యహంతాం యపారిరభేసర్వహేతవే॥ (౪౦
ఇతినిశ్చిత్యమనసాబిలద్వారంసమాశ్రితః। *
తతోఽభిపాస్యమహాదేవీంసాక్షాద్విద్యాత్మికాంశివాం॥ (౪౧

తత్రసేనాపతీశానంజననీంస్తుతిభిస్స్తువన్। *

తత్ప్రసాదాత్సముద్భూతజ్ఞానానన్దహృదన్తరః॥ (౪౨

పశ్చత్తీర్థజలేస్నాత్వాదేవసేనాపతీశ్వరం। *

సమాసాద్యనమస్కృత్వాస్కన్దేనకృతసత్క్రియః॥ (౪౩

తత్రసేనాపతీశానంసమారాధ్యయథావిధి। *

స్తుత్వాతువివిధైస్స్తోత్రైస్తల్లిఙ్గేసామ్బమీశ్వరం॥ (౪౪

సప్రత్యక్షంసమాలోక్యవవ్రేవరమనుత్తమం। *

దేవదేహిమహాభీష్టమేకంయన్మేహృదిస్థితం॥ (౪౫

భక్తేషుక్రౌర్యతాబుద్ధిర్మమమాస్తుకదాచన। *

యోగీన్ద్రేషుమునీన్ద్రేషుకౌటిల్యంమాస్తుమేశివ॥ (౪౬

త్వయిచాచఞ్చలాభక్తిరన్తర్భక్తిర్మమాస్త్వియం। *

అత్రైవసన్నిధౌదేవదేవసేనాపతీశ్వర॥ (౪౭

స్కన్దేనసహవాసోఽస్తుకృతార్థోఽస్మితవప్రభో। *

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

సాధుసాధుమహావిష్ణోత్వంమమాత్యన్తవల్లభః॥ (౪౮

తవాభీష్టంహృదిస్థంయత్సత్యమస్తుమమాజ్ఞయా। *

ఇతఃపరంభవాన్భక్తిద్రవచ్చిత్తాలయాఖ్యయా॥ (౪౯

ప్రసిద్ధోభవతుప్రాజ్ఞప్రజారక్షజగత్త్రయే। *

ఇత్యాదిశ్యమహావిష్ణుంస్కన్దంచాన్తర్దధేశివః॥ (౫౦

ఏతత్కుమారకోష్ఠాఖ్యంస్థానంస్కన్దస్యపావనం। *

విశాఖాకృత్తికాస్వన్యపుణ్యకాలేతుయేజనాః॥ (౫౧

ప్రవిశ్యపద్మమాలోక్యబ్రాహ్మణ్యంసప్తజన్మసు। *
ప్రాప్నుయుర్ముక్తపాప్మానోభోగానన్తేచనిర్వృతిం॥ (౫౨

మహాశాస్త్రేశ్వరప్రభావః॥

అతోఽస్యదక్షిణేభాగేమహాశాస్త్రేశ్వరంపరం। *
స్థానమస్తిసదాకాఙ్క్ష్యంసిద్ధిదంభుక్తిముక్తిదం॥ (౫౩
దేవాసురైర్మహామ్భోధౌమథితేమృతలబ్ధయే। *
కాలకూటేమహేశేనపీతేసతిపినాకినా॥ ౫౪
పునరస్యాజ్ఞయాబ్ధౌచమథ్యమానేసురాసురైః। *
జ్యేష్ఠాలక్ష్మీర్వాజిహస్తికల్పధేన్వప్సరస్సుచ॥ (౫౫
జాతాస్వన్యాసుచోద్భూతమమృతంమరణౌషధం। *
జాతమాత్రేమృతేతేషాంకలహస్సుమహానభూత్॥ (౫౬
సురాసురాణామన్యోన్యంసుధాజహ్రేసురైర్బలాత్। *
త్రిదశేష్వతిఖిన్నేషువ్యర్థశ్రమధియాతదా॥ (౫౭
నారాయణోమహామాయీమోహిన్యాకృతిమాస్థితః। *
జహారామృతకుమ్భంచదైత్యహస్తగతంపునః॥ (౫౮
ఆహస్మచాసురేన్ద్రాంస్తానమృతంవోహమద్యవై। *
విభజ్యభాగశోదద్యాంవిశన్త్వత్రాసనేష్వమీ॥ (౫౯
దేవాశ్చపూర్వదేవాశ్చసర్వేభ్యోహంయథారతి। *
యేషువాఞ్ఛామమాత్యర్థంతేభ్యోభూరిదదామ్యహం॥ (౬౦
యదివస్సమ్మతంశీఘ్రంప్రత్యేకంపఙ్క్తిపఙ్క్తిశః। *
నిర్విశన్త్వదితేఃపుత్రాదితేఃపుత్రాశ్చసత్వరం॥ (౬౧
ఇతివాదినిగోవిన్దేమాయావామోరువిగ్రహే। *
తదాకృతిమమీదృష్ట్వాస్నిగ్ధనీలశిరోరుహాం॥ (౬౨

మోహినీస్వరూపవర్ణనమ్॥

అష్టమీచన్ద్రసఙ్కాశలలాటతలశోభితాం। ❈
భ్రూలతాకాన్తినిర్ధూతరతివల్లభకార్ముకాం॥ (౯౩
ఖఞ్జనోత్తమసౌన్దర్యభఞ్జనక్షమలోచనాం। ❈
సమున్నతనసాభిన్నతిలపుష్పోత్తమాకృతిం॥ (౯౪
బిమ్బశోభాతిదమ్భాదివిడమ్బనచణాధరాం। ❈
గ్రీవాదీధితిసన్దోహపరిభూతదరోత్తమాం॥ (౯౫
రథాఙ్గవిహగద్వన్ద్వనిన్దాపటుపయోధరాం। ❈
కామకేళిహ్రదాకారనాభీసుషిరభాసురాం॥ (౯౬
కటీతటవటీభూతతటిదుజ్వలమేఖలాం। ❈
నితమ్బబిమ్బదేదీప్యన్ముక్తాదామవిరాజితాం॥ (౯౭
కుమ్భీన్ద్రకుమ్భతుల్యాభజఘనస్థలభాసురాం। ❈
శాతకుమ్భస్తమ్భగర్వభిన్దానస్వోరుకన్దురాం। (౯౮
కన్దర్పకాహళీభ్రాన్తికరజఙ్ఘామనోహరాం। ❈
కమఠాధీశపృష్ఠాభస్నిగ్ధప్రపదసున్దరాం॥ (౯౯
ప్రభాతఫుల్లపాథోజప్రతిమల్లపదద్వయాం। ❈
ముఖమణ్డితపాదాన్తనతేన్ద్రభ్రమకృన్నఖాం॥ (౧౦౦
సుత్రామనీలమాణిక్యధిక్కారకరదేహభాం। ❈
ద్వ్యష్టాబ్దయౌవనోజ్జృమ్భఘృష్టపుష్టాఙ్గపేశలాం॥ (౧౦౧
ముఖచన్ద్రికయాభ్రాజద్రోహిణీశనభస్థలాం। ❈
దన్తజ్యోత్స్నాభిభూతాచ్ఛవృత్తముక్తాఫలావళిం॥ (౧౦౨

సూర్యాచన్ద్రమసాకారతాటఙ్కద్వయమానితాం। *
కనత్కనకచిత్రాఢ్యచన్ద్రికాన్తామ్బరావృతాం॥ (౭౩
మన్దయాన్తపరాభూతమత్తమాతఙ్గవల్లభాం। *
మఞ్జుకాహళికావాణీజితవీణారవార్భటీం॥ (౭౪
అనల్పకల్పితాకల్పశృఙ్గారితశరీరిణీం। *
హేమకూర్పాసకచ్ఛన్నదృశ్యార్థస్తనమోహినీం॥ (౭౫
నిమేషముకులీభూతస్నిగ్ధముగ్ధార్ధవీక్షణాం। *
సౌన్దర్యసారమాణిక్యమణినిక్షేపపేటికాం॥ (౭౬
రామణీయ్యకసద్భావనిధిరత్నాధిదేవతాం। *
దృష్ట్వావిష్ణుమహామాయా మోహినీమ్మదనార్దితాః॥ (౭౭
నిపేతుస్తేమనోభిస్స్వైర్దేహైః కేవలమాస్థితాః। *
మాయయా మోహయన్నేషదితిజానత్యసన్ధయత్॥ (౭౮
కేచిత్తుముఖసౌన్దర్యేదత్తాత్మీయ్యావిలోచనాః। *
కేచిత్తత్కుచలావణ్యేదృఢలగ్నైకమానసాః॥ (౭౯
కేచిత్తద్వేణికావ్యాళీదష్టమోహవిషార్దితాః। *
కేచిత్తురూపసౌభాగ్యవార్ధిమగ్నాస్తదాభవన్॥ (౮౦
దేవాశ్చనష్టధైర్య్యాస్తేతద్రూపాకృష్టమానసాః। *
దృష్ట్వాథభ్రమతో దేవాన్నష్టమోహాన్విధాయసా (౮౧
దేవేభ్యోసాదదౌసర్వమమృతంక్షణమాత్రతః। *
భిత్త్వారాహుంశరావేణత్రిదశచ్ఛద్మనాస్థితం (౮౨
స్వయంచపీత్వాతృప్తాస్తానసురానజయద్రణే। *

తతేతత్సర్వవృత్తాన్తమాకర్ణ్యగిరిజాసఖః॥ (౮౩
ఆత్మసేవాసమాయాతమపృచ్ఛద్ధరిమీశ్వరః। *
తన్మోహినీవపుర్మహ్యందర్శయేత్యాదిశద్ధరిం॥ (౮౪
సోపినారాయణస్స్త్రీమాన్సంప్రేక్ష్యగిరిజాముఖం *
వ్రీడార్తస్సన్ముహూర్నత్వాప్రార్థయామాసపార్వతీం (౮౫
లబ్ధానుజ్ఞస్తయాదేవ్యామన్దస్మితముఖాబ్జయా। *
స్త్రీవేషమాత్మనోలోకమోహవిస్మయకారకం॥ (౮౬
పూర్వస్మాదతిసౌన్దర్యందర్శయామాసశమ్భవే। *
గౌరీకృపాకటాక్షేణచోర్ధ్వరేతసమప్యముం॥ (౮౭
మోహయిత్వాతివేగేనదుద్రావపురుషోత్తమః। *
మదనారిశ్చవేగేనస్వాసనాదుత్థితోఽగ్రహీత్॥ (౮౮
ఆలింగితోఽప్యసౌగాఢంగళితోదూరముద్రవత్। *
పునశ్చదేవదేవోఽపిచలేనాధర్షయద్వనే॥ (౮౯
తయోస్తదాసీంసజ్ఞాతశ్శాస్తాశాస్తాఖిలాత్మనాం। *
అథవిష్ణుస్స్వయంఛద్మవేషదోషాపనుత్తయే॥ (౯౦
దేవసేనాపతీశస్యదక్షిణేమోహినీశ్వరం। *
కాఞ్చ్యాంస్వయంతదాప్రతిష్ఠాప్యాపూజయన్ముక్తకల్మషః॥ (౯౧
జగామస్వాత్మభవనంవిష్ణుర్యోనికృతాత్మనాం। *
గతేప్రకృతిసంభూతేవాసుదేవేమహేశ్వరం॥ (౯౨
ననామశాస్తాసర్వజ్ఞంశఙ్కరంలోకశఙ్కరం *
స్తుత్వాస్తోత్రవరైస్తుత్యంప్రోవాచసకృతాఞ్జలిః॥ (౯౩

భగవన్భర్గవిశ్వేశభక్తవత్సలభోపితః। *
ఆత్మతాన్త్రైకనిరతవార్ధ్యుద్భూతగరాశన॥ (౯౪

ఆజ్ఞాపయజగత్స్వామిన్ప్రసీదకరవాణికిం *
ఆధిపత్యేప్రసీదత్వత్ప్రసాదానుగుణేవిభో॥ (౯౫

ఈశ్వరఉవాచ

శృణుత్వంపుత్రమద్వాక్యమాధిపత్యంప్రసాదజం। *
దేహభాజామశేషాణాంప్రసాదోభక్తిసమ్భవః॥ (౯౬

భక్తిశ్చపూజాధీనాస్యాత్పూజాలిఙ్గార్చనాత్మికా। *
లిఙ్గార్చనఞ్చపుణ్యేషు క్షేత్రవర్యేషు తేష్వపి॥ (౯౭

కాశ్యాంతతోప్యతిమహాత్మాకాఞ్చ్యంసర్వోత్తరంస్మృతం।
కాఞ్చ్యాంసంస్థాప్యసమ్పూజ్యలిఙ్గంసర్వేదివౌకసః॥ (౯౮

మునయశ్చాత్మనస్సిద్ధింలబ్ధవన్తఃపురాతనాః *
తస్మాత్త్వంశ్రేయసేయత్తఃకాఞ్చ్యంకురుమదర్చనం॥ (౯౯

వాక్యమేవంసమాకర్ణ్యశాస్త్రాసర్వజగద్గురోః *
యయాసత్వరయాకాఞ్చీంకామాక్ష్యభిప్రియమ్పూజాజ్ఞితాం॥

తత్రగత్వాసమారాధ్యసన్దంతేనానుమోదితః। *
కుమారకోష్ఠస్థానస్యదక్షిణేలిఙ్గముత్తమం॥ (౧౦౧

ప్రతిష్ఠాప్యసమారాధ్యశమ్భుంసర్వజగద్గురుం। *
తతస్ససర్వభూతానామాధిపత్యమనశ్వరం॥ (౧౦౨

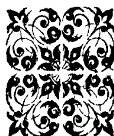
అనేకరథవాజీభసేనాభిస్సహలబ్ధవాన్। *
కృతాభిషేకో దేవేన దేవబృన్దైరభిష్టుతః॥ (౧౦౩

దేవ్యాచవిశ్వమాత్రాసావాత్సల్యేనాదృతోవశీ।
బిలద్వారసమీపేతువాసంచక్రేసదాముదా॥ ౧౦౪

ప్రత్యహంచారయన్నశ్వాన్ కరిణోమదగర్వితాన్।
ఉత్తరేణసమేదేశేసర్వదాసామదోద్ధతః॥ ౧౦౫

తదేతల్లిఙ్గమాశ్చర్యంమహాశాస్తేశ్వరంపరం।
యదృచ్ఛయాసకృద్దృష్ట్వామోదన్తేపుత్రపౌత్రకైః॥ ౧౦౬

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమారసంహితాయాం
కాఞ్చీమాహాత్మ్యే కుమారకోష్ఠ సేనాపతీశ్వర
నారాయణమాయామోహినీశ్వరమహాశా
స్తేశ్వరమహిమానువర్ణనంనామ
చతుస్త్రింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

పఞ్చత్రింశాధ్యాయప్రారంభః

కౌశికఉవాచ

మఙ్గళేశ్వరమఙ్గళామణ్టపసిహ్మాసనమఙ్గళతీర్థానాం మాహాత్మ్యకథనమ్

అథవక్ష్యామివిప్రేన్ద్రస్థానస్యాన్యస్యవైభవం।
మఙ్గళేశసమాఖ్యస్యమఙ్గళారాధితస్యవై॥ ౧
మహాశాస్త్రిమహేశస్యచోత్తరస్మిన్మహత్తరః।
మణ్టపోమఙ్గళాక్లప్తోమహేశితురతిప్రియః॥ ౨
తత్రసిహ్మాసనందివ్యంపితృదేవైఃప్రతిష్ఠితం।
తద్దర్శనాయసమ్ప్రాప్తైఃపితృలోకోవిలోక్యతే॥ ౩
యమలోకస్యవృత్తాన్తశ్శ్రూయతేత్రనసంశయః।
తస్యైవదర్శనన్నౄణాంసర్వపాపౌఘనాశనం॥ ౪
తస్యైవపృష్ఠభాగేస్తిలిఙ్గంవైమఙ్గళేశ్వరం।
మఙ్గళాఖ్యాసదాసర్వమఙ్గళాయాఃప్రియాసఖీ॥ ౫
మఙ్గళాఖ్యాస్వనామ్నాత్రకుణ్డంఖ్యాత్వాతిపుణ్యదం।
తత్తీర్థేసామ్బమభ్యర్చ్యమఙ్గళేశాఖ్యలిఙ్గినం॥ ౬
ప్రార్థయామాసభావేనమఙ్గళామఙ్గళేశ్వరం।
భోస్సర్వమఙ్గళాకాన్తసుమఙ్గళదయానిధే॥ ౭
ప్రసీదమహ్యంచన్ద్రార్ధశేఖరత్రిదశేశ్వర।
అత్రైవలిఙ్గేదేవ్యాస్మిన్సదాసన్నిహితోభవ॥ ౮

భుక్తిదో ముక్తిదః పుంసామృద్ధిదశ్చ దయానిధే। *
అత్ర మే మఙ్గళే తీర్థే స్నాన్తి మఙ్గళవాసరే॥ (౯
మఙ్గళేన కృతా పీడా తేషాం నైవ భవేత్ప్రభో। *
ఏవమస్త్వితి తాం ప్రాహ శీతాంశువరభూషణః। (౧౦
తదత్ర తీర్థే యే స్నాత్వా దృష్టో వై మఙ్గళేశ్వరః। *
న తేషామస్తి దారిద్ర్యం న పునర్జన్మ వా నృణాం॥ (౧౧

రామేశ్వరలిఙ్గప్రభావః

తస్య పశ్చిమదిగ్భాగే రామేశస్థానముత్తమం। *
శివభక్తిమతాం శ్రేష్ఠో రామో దశరథాత్మజః॥ (౧౨
భార్యాపహారిణం దుష్టం రావణం సగణం బలైః। *
హత్వా యుద్ధే స్వయం కృత్వా లఙ్కానాథం విభీషణం॥ (౧౩
సీతాయుక్తో దాశరథిస్స్వనాఘనివృత్తయే। *
సేతుమధ్యే ప్రతిష్ఠాప్య స్వనామ్నా లిఙ్గముత్తమం॥ (౧౪
ప్రార్థయామాస భావేన ప్రసన్నం తత్ర శఙ్కరం *
పదాత్తస్మై వరానిష్టాన్ పార్వత్యా చన్ద్రశేఖరః॥ ౧౫
ప్రాహ చైనం పునః ప్రీతశ్శూలపాణిస్స్మయన్నివ। *
శృణు రామ యదుక్తం తే మయా సర్వం భవిష్యతి॥ (౧౬
కాఞ్చీక్షేత్రే మహాపుణ్యే మాం ప్రతిష్ఠాప్య భక్తితః। *
స్వనామ్నా సమ్యగభ్యర్చ్య ముక్తపాపో భవిష్యసి॥ (౧౭
అభిషిక్తశ్చ రాజ్యే త్వం సాధిజాత్రియుతం సమాః। *
హృది కుర్వన్వచశ్శమ్భోః క్షణాత్కాఞ్చ్యాం విమానతః॥
అవరుహ్య ప్రతిష్ఠాప్య స్వనామ్నా రామనాథకం। *
అభ్యర్చ్య తత్ప్రసాదేన రామోఽభూన్ముక్తకిల్బిషః॥ (౧౮

సీతా చలక్ష్మణశ్చాపిసుగ్రీవశ్చవిభీషణః॥ *
వాతాత్మజాదయశ్చైతేకాఞ్చీపుర్యాంపృథక్పృథక్। (౨౦
లిఙ్గానిసమ్ప్రతిష్ఠాప్యపూర్ణలబ్ధమనోరథాః। *
ఏతైర్యుక్తస్సరామోపిస్వదేశంప్రాప్యపుణ్యవాన్। (౨౧
పట్టాభిషేకసన్తుష్టోరాజ్యంచక్రేసధర్మతః॥
తస్మాద్రామేశ్వరంపుణ్యంనేతోరపివిముక్తిదం। (౨౨
రామేశ్వరంనరోనత్వాసర్వపాపైర్విముచ్యతే॥ *
సీతేశాదీనిలిఙ్గానినత్వాకాఞ్చ్యాంనరోత్తమః॥ (౨౩
సర్వపాపవినిర్ముక్తస్సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్॥ *

మాతలీశ్వరానన్తపద్మనాభేశ్వరమహిమా॥

తస్యైవోత్తరదిగ్భాగేమాతలీశ్వరముత్తమం। (౨౪
మాతలిర్వజ్రిసన్దిష్టోరామసారథ్యకర్మణి। *
రావణస్యవధార్థాయసరథస్సజ్జకార్ముకః॥ (౨౫
నివృత్తేసఙ్గరేతత్రరావణేనిహతేపునః। *
విసృష్టోథసరామేణకాఞ్చ్యాంమాతలిరవ్యయం। (౨౬
స్వనామ్నాలిఙ్గమారాధ్యమహేన్ద్రదయితోభవత్ *
తల్లిఙ్గంసకృదభ్యర్చ్యనృణాంముక్తిర్నసంశయః॥ (౨౭
తస్యాస్తిపశ్చిమేనన్తపద్మనాభేశ్వరంమహత్॥ *
అనన్తపద్మనాభాఖ్యవిష్ణునాసమ్ప్రతిష్ఠితం॥ (౨౮
పురాకైలాసశిఖరేపితరౌజగతాంశివౌ। *
దరోదరేణదీవ్యన్తావాసాతేవిష్ణురత్రతౌ। (౨౯
తాలవృన్తానిలైర్నైవశ్రమామ్బుకణమాక్షిపత్॥ *
తత్కర్మసాక్షిణంతంతౌచక్రతుఃపరయాముదా। (౩౦

దరోదరజితశ్శమ్భుర్దేవ్యేత్యుక్తఃపరాజితః। ❋
పరాజితాత్త్వమిత్యేవంకలహస్సమజాయత॥ (౩౧

అథయోఃకలహేహ్యానస్యాదితితంతావపృచ్ఛతాం। ❋
జయశ్శివస్యేత్యుక్తంతుతేనవీక్ష్యముఖంప్రభోః॥ ౩౨

అశపత్తురుషాతాదేవీకూటసాక్షిణమచ్యుతం। ❋
చక్షుశ్శ్రవాభవాశుత్వంనోక్తందృష్టంశ్రుతంపునః॥ (౩౩

ప్రోక్తంతేనహరేకూటసాక్ష్యంయత్పక్షపాతినా। ❋
తతోభీతోమురారిస్తాంప్రార్థయామాసపార్వతీం॥ (౩౪

అజ్ఞానాదప్యయతోప్యుక్తంతత్క్షమస్వప్రసీదమే॥ ❋
మాంవిమోచయశర్వాణిశాపాదస్మాద్దయానిధే॥ (౩౫

తతఃప్రసన్నాసాదేవీవచఃప్రాహజనార్దనం। ❋
శృణుపద్మాక్షశాపాన్తంశీఘ్రంకురువచోమమ॥ (౩౬

సత్వరంత్వంసమాసాద్యకాఞ్చీపురమనుత్తమం। ❋
అనన్తపద్మనాభస్త్వంఖ్యాతోలోకేజనార్దన॥ (౩౭

లిఙ్గవేదిస్వరూపాహంలిఙ్గరూపోమహేశ్వరః। ❋
ఆవాంతత్రప్రతిష్ఠాప్యలిఙ్గవేదిస్వరూపతః॥ (౩౮

అనన్తపద్మనాభాఖ్యంలిఙ్గంకృత్వాస్వనామతః। ❋
ఆరాధ్యతత్రమాందేవమహిజ్జీర్ణామివత్వచం॥ (౩౯

విహాయపాపంశుద్ధాత్మావల్లభోభవచావయోః। ❋
అనన్తపద్మనాభోసాదేవీదేవాప్రణమ్యచ॥ (౪౦

జగామసహసాకాఞ్చీంవిచిత్రధ్వజమాలినీం। ❋

తత్రైత్రికామేశ్రీశసవిధేసవ్యేపుణ్యతమేస్థలే॥ (౪౧
అనన్తపద్మనాభాఖ్యలిఙ్గంకృత్వాసవేదికం। *
అర్చయిత్వాథవిధివదహిజీర్ణామివత్వచం॥ (౪౨
అత్యసర్పత్సశాపాత్స్వాదమ్బికాయాఃప్రసాదతః। *
అనన్తపద్మనాభేశమాసాద్యమనుజోత్తమః॥ (౪౩
పునర్నావర్తతేముక్తఃపునర్నావర్తతేభవే। *
శ్మశానేశ్వరప్రభావః॥ అతోన్యత్థానమాశ్చర్యంశ్మశానేశ్వరముత్తమం॥ (౪౪
యస్యాశ్శ్రవణాత్సర్వాణాంవిలీయన్తేఘసఞ్చయాః। *
పురావృత్తేవిధేఃకల్పేకస్యచిత్పురుషాభిధే॥ (౪౫
అఘోరకల్పేసమ్ప్రాప్తేప్రవృద్ధాసుప్రజాసుచ। *
భణ్డాసురాభిధఃకశ్చిదభూదసురపుంగవః॥ (౪౬
తేనతీవ్రేణతపసాప్రీతాల్లేభేవరంవిధేః। *
అహంహిసర్వభూతానాంభూయాసంవీర్యఘస్మరః॥ (౪౭
శరీరాణిసమంప్రాప్యదేవాసురనరాత్మనాం। *
విధినాపునరాలోచ్యాస్త్వితేవంసమభాణ్యయం॥ (౪౮
తతస్సర్వాణిభూతానాంశరీరాణిసహాత్మభిః। *
సమ్ప్రవిశ్యసువీర్యాణిభక్షయామాసవీర్యవాన్॥ (౪౯
దేవానాంచమనుష్యాణామసురాణాంచభోగినాం। *
గన్ధర్వసిద్ధయక్షాణాంసాధ్యానాంమరుతాంతథా॥ (౫౦
అశ్వినోశ్చవసూనాంచరుద్రాణాంచన్ద్రసూర్యయోః। *
విశ్వేషాంచైవదేవానాంబ్రహ్మవిష్ణుబిడౌజసాం॥ (౫౧

శరీరాణిసమంప్రాప్యవీర్యాణ్యాదత్సహాత్మభిః। *
వృతవీర్యేషుసర్వేషునావర్తన్తప్రజాఇమాః॥ (౫౨
తతోదేవాస్ససమ్భూయసబ్రహ్మహరివాసవాః। *
కైలాసవాసినందేవంసన్తోష్యవివిధైస్తవైః (౫౩
ప్రార్థయామాసురీశానంసామ్బంసర్వేశ్వరేశ్వరం। *
నిర్వీర్యాదుర్బలాఃప్రాప్తాఃగతిభఙ్గంవయంప్రభో॥ (౫౪
కేనేశకారణేనేతినైవజానీమహేపునః। *
తచ్ఛాన్తిరపియేనస్యాత్తముపాయంవదప్రభో॥ (౫౫
ఏతచ్ఛ్రుత్వాస్మయన్దేవాన్ప్రాహస్మపరమేశ్వరః। *
భర్త్రానురేణసర్వాణిశరీరాణిసహాత్మభిః॥ (౫౬
వ్యాప్తేనసర్వభూతానాంవీర్యాణ్యాసన్హృతానివః। *
సకథంనిగృహీతవ్యస్సర్వంవ్యాప్తుస్సహాత్మభిః॥ (౫౭
నిశమ్యదేవవచనందేవాభీతాస్తమస్తువన్। ౫౭౪
యస్సర్వజ్ఞస్సర్వ వేద్యోనిమిత్తం సర్వోత్పత్తే శ్శాశ్వతోని
త్యతృప్తః॥.................................. (౫౮
యశ్చానాది ర్బోధఏక స్స్వతన్త్ర స్తంత్వామే తెసమ్ప్రప
న్నాశ్శరణ్యం । నిత్యంశక్తిర్యస్యలుప్తానసాస్యాత్సైవానన్తా
సర్వధాత్రీజనిత్రీ॥*.................................. (౫౯
అగ్నైషడ్భి స్సర్వపవై షహేతు స్తంత్వా మేతె సమ్ప్రప
న్నాశ్శరణ్యం యత్పాదాబ్జస్య స్థిసాన్ద్రామృ తాన్ధషట్పా
దత్వస్యార్థిచిత్తంమునీనాం॥ (౬౦

యోగీశ్వరో యో యస్య దేహా బాహా విమృత్యుస్తం త్వామేతే సమ్ప్ర
పన్నాశ్శరణ్యం। జన్తుర్యస్యానీశయా ముహ్యమానశ్శోచత్య
స్యాం సంసృతౌ పాశబద్ధః॥ (౬౧

జుష్టం పశ్యత్యేనమీశం తదాసౌ త్వామే వాప్నోత్యాశు సత్వం
గతిర్నః। జీవః పశ్యేద్రుక్మవర్ణం యదా త్వాం పశ్యత్యేవ త్వ
త్కృపాదృష్టిదృష్టః॥ (౬౨

విజ్ఞాతోఽయం త్వత్సమస్యాత్తదాశు తత్త్వాతీతం త్వాం ప్రపన్నా
స్మ శమ్భుం। యస్యాన్తస్థం విశ్వమేతద్యదన్తస్థోఽయో యం వై నై
తి వాక్యం మనశ్చ॥ (౬౩

భీషా యస్మాద్వాతి వాయుర్దినేశస్సోమశ్చ దేత్య గ్నిరి
న్ద్రో యమశ్చ। ధావన్త్యబ్దా వారి ముఞ్చన్తి భీషా తం త్వామే
తే తే వయం సమ్ప్రపన్నాః॥ (౬౪

యోఽణోరల్పో యో మహాన్వా మహత్తో యస్మాన్నాణీయో స్తి
నజ్యాయ ఆహుః। యస్యాద్యన్తౌ ర్నైధతుర్ధాతృవిష్ణూ తం త్వా
మే తే లిఙ్గమూర్తిమ్ప్రపన్నాః॥ (౬౫

యం వేదాన్తా బ్రహ్మ కర్మాహురన్యే వేదాస్సాఙ్ఖ్యా జీవమీశం తు
యోగః। తాంస్తాన్దేవాన్ శిల్పిముఖ్యా యజన్తే తం త్వాం సర్వం
సర్వదా సమ్ప్రపన్నాః॥ (౬౬

యస్మిన్దృష్టే హార్ద ఉచ్ఛిద్యతే యం బన్ధాశ్ఛిన్నాస్సంశయాస్స
ర్వ ఏవ। క్షీయన్తే యద్దర్శనాత్కర్మసంఘాస్తం త్వా మే తే హా
ర్దమీశం ప్రపన్నాః॥ (౬౭

ఇతి స్తుతో మహాశమ్భుర్వచః ప్రాహస్మనై సురాన్। *
యది వో వీర్యవత్తేజో భూయో హృద్యనువర్తతే॥ (౬౮

తతోఽహోఽనుమతం చేత్తత్కర్మ కృత్వాత్వహంపునః। *
సంహరిష్యామితంవ్యాప్తం నాన్యథాశక్యతేసురాః॥ (౯౯

—*దేవాఊచుః*—

కింతత్కర్మాశుకర్తవ్యమస్మత్ప్రాణవ్యయావధి। *
అస్మాకమనుమత్యాకింక్రియతేజంగతాంహితం॥ (౭౦

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

జ్యోతిర్లింగమహాశివమ్హార్హావిర్భవతువోవపుః *
శమ్భావిత్యుక్తవత్యాచురస్మాభిస్సంస్థితైశ్చకిం॥ (౭౧

త్వజ్జ్యోతిషివిలీనాశ్చేత్సుషుప్తావివనస్సుఖం। *
ఊచివత్స్వితిదేవేషుసర్వజ్ఞఃపరమేశ్వరః। (౭౨

అకృతంస్వకృతంకర్తుమాదరాదస్వపద్యత। *
తత్క్షణాత్త్రిదశాన్సర్వాన్విసృజ్యసహసామ్బయా॥ (౭౩

జ్వాలామాలాసహస్రాఢ్యఃకాఞ్చ్యాంసర్వత్రశఙ్కరః। *
జ్యోతిర్లిఙ్గీమహానగ్నిర్భూత్వాజజ్వాలతత్క్షణం॥ (౭౪

స్వనఖాగ్రేణతత్రాశుకుణ్డంఖాత్వాస్వదక్షిణే। *
తత్రాజ్యంవామదేవస్యమూర్తింసమ్భావ్యతత్పునః (౭౫

అధిశ్రిత్యానలేజ్యోతిర్లిఙ్గజ్వాలాకణేస్వయం। *
త్రిగుణాన్పరిధీన్కృత్వాదర్భాంస్తత్వానిదీక్షితః॥ (౭౬

స్వయంశక్త్యాపరమయామహావాయుస్రువేణసః। *
ఏకీకృత్యస్వదేహేనకాలాగ్నిప్రముఖాన్గుణాన్ (౭౭

అగ్నౌతజ్జుహువాఞ్చకేతత్కుణ్డాంజ్వాలత్తమూర్ధభిః। *
దేవతిర్యఙ్మనుష్యాఖ్యసమిద్భిస్సుమహాకృతౌ॥ (౭౮

జుహావసర్వభూతానియానిచాణ్డస్థితానిసః। *
మరుతస్సకలాన్దేవానాదాయాదాయరంహసా॥ (౪౯

తదాజ్యకుణ్డపూతానిసహాశక్త్యాస్వపావకే। *
ఆబ్రహ్మస్తమ్బపర్యన్తంసమిద్భిస్సమహానలః॥ (౫౦

జజ్వాలాణ్డోర్ధ్వభిత్తిస్తతదాద్రవతిసాపునః। *
ఊర్ధ్వభాగేద్భిరత్యర్థంనాప్లుతాచేన్నసంశయః (౫౧

ఏవంసర్వశరీరాణిజ్వాలాలిఙ్గమహానలే॥ *
హుత్వాథతత్రాభివ్యాప్తమూదధ్వణ్డాసురంపునః॥ (౫౨

ఆత్మానస్సర్వఏతస్మిన్విలీనాస్సుఖమాప్నువన్। *
సుషుప్తికాలేనుదినంయథాస్వాపరభేదతః। *
తదేతదభవల్లిఙ్గంతదాప్రభృతిశూలినః॥ (౫౩

స్మశానేశ్వరమిత్యేవప్రసిద్ధంపృథివీతలే। *
తల్లిఙ్గేసర్వదాలిఙ్గీసామ్బస్సగణఈశ్వరః॥ (౫౪

ససుతస్సర్వతస్సర్వసిద్ధిదోభుక్తిముక్తిదః। *
అస్తేనృణాంసపాపానిదర్శనాదేవనాశయన్॥ (౫౫

తదాజ్యకుణ్డంసపునస్తీర్థరాజమకల్పయత్॥ *
శివగఙ్గాభిధంతస్మిన్స్వయమేవసహామ్బయా॥ (౫౬

తథాసోవభృథస్నానంచకారస్వమహాక్రతోః। *
శివగఙ్గా ప్రభావః } శివగఙ్గేతివిఖ్యాతంయచ్ఛివేనవినిర్మితం॥ (౫౭
తదాప్రభృతితత్తీర్థంసర్వలోకైకపావనం। *
తస్మిన్తీర్థానిసర్వాణినివసన్తిసదాదరాత్॥ (౫౮

అఙ్గస్థాన్యఙ్గబాహ్యానితీర్థాన్యస్యాజ్ఞయావిభోః। *

యథాహాస్తిపదేమగ్నంపదంసర్వశరీరిణాం॥ (౮౯
సర్వతీర్థానిసర్వాణిశివగఙ్గాన్తరాణ్యహో। *
వటబీజేయథాసర్వోమహాన్వటతరుస్థితః॥ (౯౦
ఏవంకాఞ్చీశగఙ్గాయాంసర్వాఆపస్సుసంస్థితాః। *
తస్మాదత్రాప్లుతాయేవైతేషాంనాస్తిపునర్భవః॥ (౯౧
తత్రకేచిన్మునిశ్రేష్ఠాశ్శివస్యాఙ్గిరసఃప్రియాః। *
రుద్రలోకమయన్తస్తేస్వదీక్షాతపసీపునః॥ (౯౨
విససర్జుర్మహాభాగాశ్శ్మశానేశప్రసాదతః। *
పుణ్యాపుణ్యేవిధూయైవసర్వేముక్తింవ్రజన్తివై॥ (౯౩
ఏతేషాంనాస్త్యపుణ్యంయదస్తిదీక్షాతపశ్చతే। *
విధూయతీర్థేతేసర్వేశివగఙ్గాభిధేశుభే॥ (౯౪
స్మశానేశప్రసాదేనజననాదినభేజిరే। *
యేచేదానీంమహాదేవంశ్మశానేశముపాసతే॥ (౯౫
శివగఙ్గాజలేస్నాత్వాకాఞ్చ్యాంతేయాన్తితత్పదం। *
నవ్రజన్తిపునర్గర్భంశ్మశానంచనరోత్తమాః॥ (౯౬
అతిరహస్యమిదంకథితంమయా। *
శ్రుతమిహాద్యభవద్భిరిదంముదా। *
తదిదమత్రపఠన్తిజగత్సుయే। *
శివహితాశ్చతరన్తిభవామ్బుధిం॥ (౯౭

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే సనత్కుమార సంహితా
యాం కాళికాఖణ్డే శ్రీకాఞ్చీ మాహాత్మ్యే మఙ్గళామణ్టప పై
త్రకసింహాసనమఙ్గళేశమఙ్గళతీర్థ రామేశ్వరసీతేశలక్ష్మణేశసు
గ్రీవేశ విభీషణేశహనుమదీశమాతలీశానన్తపద్మనాభే
శశ్మశానేశ్వర మహిమాను వర్ణనం
నామ పఞ్చత్రింశోఽధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

షట్త్రింశాధ్యాయ ప్రారంభః.

—*ద్విజాఊచుః*—

అత్యాశ్చర్యంశ్రుతం హ్యేతత్కథాసర్వస్వముత్తమం। *
శ్రుత్వాతాంనాస్తినస్తృప్తిస్త్వన్ముఖాదద్యనఃపునః॥ (౧

వదచిత్రకథాయుక్తంకాఞ్చీమాహాత్మ్యముత్తమం। *
శివేనదేవదేవేనభణ్డాసురవధేపునః॥ (౨

సర్వాణిచశరీరాణిబ్రహ్మాదీనాంహరౌ తానిచ। *
శ్మశానేశమహాజ్వాలామాలాల్లోలేహవిర్భుజి॥ (౩

సుషుప్తావివతైఃప్రాప్తంసుఖంచాత్మేశ్వరాచ్ఛివాత్। *
బ్రూహినస్త్వంమహాభాగపశ్చాద్దేవేనకింకృతం॥ ౪

ఇత్యుక్తఃకౌశికఃకాఞ్చీపురనిష్ఠైర్ద్విజోత్తమైః। *
ప్రాహభూయఃప్రణమ్యేశంకథాంకాఞ్చీపురాశ్రయాం॥(౫

—*కౌశికఉవాచ*—

శృణుధ్వంధర్మవిచ్ఛ్రేష్ఠాఃకథాంపాపప్రణాశినీం। *
శ్మశానేశమహాజ్వాలాలిఙ్గమూర్తిస్సదాశివః॥ (౬

సంహృత్యదేహైర్భణ్డాఖ్యంప్రాప్తంక్రూరమివాత్మనాం।*
పునస్సంయోక్తుకామోసౌదేహైర్జీవాన్స్వయేచ్ఛయా॥ (౭

సషడఙ్గమసౌవేదమసహాయతయాశ్రితం। *
ప్రాహశమ్భుర్మహాదేవోజీవానాంహితకామ్యయా॥ (౮

ఏకామ్రవృక్షరూపతయా వేదావిర్భావఘట్టః

జగత్సృష్టివివృద్ధ్యర్థం క్షీరపుష్పఫలాన్వితః। ❋
చూతవృక్షో భవాశు త్వం శ్మశానేశస్య పశ్చిమే॥ (౯

ఇతి దేవాజ్ఞయా వేదా చూతవృక్షో భవంస్తదా। ❋
తత్రాస్య చాగ్రతః కాఞ్చ్యాం శ్మశానేశస్య లిఙ్గినః॥ ౧౦

అధిష్ఠాయాస్య వై మూలం దివ్యలిఙ్గాకృతిశ్శివః। ❋
ఆవిర్బభూవ దేవేశో జగత్సృష్ట్యర్థమీశ్వరః॥ (౧౧

తతస్స్వయా మహాభాగాత్తులితామసృజద్విభుః। ❋
సాసృష్టమాత్రా దేవేన లలితాపరమేశ్వరీ॥ ౧౨

ప్రణమ్యైకామ్రమూలస్థం లిఙ్గమూర్తిం పతిం ప్రియం। ❋
అపృచ్ఛదఞ్జలికరా కిం కార్యం కరవాణి కిం॥ (౧౩

ప్రసీదాజ్ఞాపయ విభో మహ్యమేకామ్రనాయక। ❋
ఇతి బ్రువన్తీం మాహేశో లలితాపరమేశ్వరీం॥ (౧౪

త్వం కారణముపాదానం నిమిత్తమహమవ్యయే। ❋
ప్రజాస్సృజ మహాభాగే బ్రహ్మాద్యాస్స్వాంగతః ప్రజాః॥ (౧౫

లలితాకృతత్రిమూర్తిసృష్టిక్రమః॥

క్షిప్రమేవ యథాపూర్వం మమాజ్ఞా పరమా కృతా। ❋
తామాజ్ఞాం శిరసాదాయ ససర్జ స్వాఙ్గతః ప్రజాః॥ (౧౬

దక్షిణాక్ష్ణశ్చతుర్వక్త్రమసృజద్వామతో హరిం। ❋
మధ్యాన్మాహేశ్వరం సృష్టిస్థితిసంహారకారిణః॥ (౧౭

త్రికస్తోమమ్ముఖాదగ్నిం గాయత్రీంఛన్దసాం తథా। ❋
రథన్తరాఖ్యం సామాపి బ్రాహ్మణాంశ్చాప్యజాశివా॥ (౧౮
బాహుదేశాత్తథా పఞ్చదశస్తోమం శచీపతిం। ❋
త్రైష్టుభం ఛన్దసాం సామ బృహద్రాజానమప్యసౌ॥ (౧౯

స్తోమంసప్తదశంచోర్వ్యోర్విశ్వానపిచసాసురాన్। ❋
జాగతంఛన్దసాంఛన్దోవైరూపంసామచావ్యయం॥ (౨౦
వైశ్యాంస్తథామనుష్యేషుగాశ్చగార్యసృజత్క్షణాత్। ❋
ఏకవింశస్తుతస్తోమంసామంవైరాజమేవచ॥ (౨౧

అన్వాకంచతథాఛన్దస్యాద్రానశ్వాంశ్చపాదతః। ❖
అసృజల్లలితాదేవీతస్యదేవోనకంచన॥ (౨౨

తస్మాచ్ఛూద్రస్యతేదేవాబ్రహ్మక్షత్రవిశస్తథా। ❖
శూద్రస్యనతుకర్మాస్తిశుశ్రూషాహిద్విజన్మనాం॥ (౨౩

లోమభ్యోజజ్ఞిరేస్యాస్తాఓషధ్యస్తృణభూరుహాః। ❖
ఉచ్చావచానిభూతానితస్యాజాతానిలీలయా॥ (౨౪

ఏవంసాజగతాంమాతాలలితాపరమేశ్వరీ। ❖
సృష్ట్వాసర్వాణిభూతానిభూయశ్శమ్భ్వఙ్కమాసదత్॥

అఙ్కమారోప్యతాందేవీంలిఙ్గమూర్తిర్దయానిధిః। ❖
ఏకచూతతరోర్మూలేదివ్యసింహాసనేస్థితః॥ (౨౫

సృష్టమాత్రాశ్చతేబ్రహ్మవిష్ణురుద్రాదయస్తథా। ❖
త్వయాసుప్తోత్థితాహ్యాసన్పూర్వదేవైస్సమన్వితాః॥ (౨౬

సర్వాణ్యపిచభూతానినిర్బాధంవృద్ధిమాప్నువన్। ❖
త్రిమూర్తి తతస్త్రిమూర్తయోభ్యేత్యసప్రణామాఞ్జలిక్రియాః॥ (౨౭
కృతకా అస్తువంస్తేశివంతాఞ్చలలితాపరమేశ్వరీం। ❋
మాక్ష్యే ఆమ్రమూలాధివసతీదమ్పతీజగతాంపతీ॥ (౨౮
కామ్రనా
థయోస్తు అస్మాన్రరక్షతురుభౌపితరౌజగత్యాః। ❖
తిః॥ భణ్డాసురేహృదయవీర్యబలాన్ప్రసన్నౌ।

పూర్వంచయద్గరళతఃకిలకాలకూటాత్। *
తద్విద్ధినఃపశుపతేధిపతింపశూనాం॥ (౩౦
త్వన్నఃపితాగురురధీశ్వరఆదికర్తా। *
భర్తాశివాచజననీపరదేవతేయం। *
యద్వాస్తుతింశ్రవణయోస్తుముదేస్తుహృద్యా। *
డిమ్భస్ఖలద్వచనవజ్జనకస్యమాతః॥ (౩౧
వన్దామహేజననితేఙ్ఘ్రిసరోజమద్య। *
భోస్తేపితఃప్రణుమఆత్మనిదాఘమర్దనం। *
జాతావయంతవతనోరిమఏకదేశా। *
దీశాజ్ఞయాకిలమహతాస్స్వమఖేశివాగ్నౌ॥ (౩౨
త్వాంసర్వమఙ్గళఇమేవయమానతాస్మో। *
బభ్రిస్సుమఙ్గళఇమానవతాన్నరాంశః। *
తస్మాద్యువాంతుభజతామిహచాప్యముత్ర। *
శ్రేయాంసిమఙ్గళతరాణిభవన్త్వజస్రం॥ (౩౩
ఏతేవయంగిరిసుతేహరదేవకామా। *
ష్యేకామ్రనాథయువయోశ్చరణారవిన్దే। *
సంశ్రిత్యషట్చరణతామధికాఞ్చినిత్యం। *
శమ్భోభవామగిరిజేజగదేకపిత్రోః॥ ౩౪
శ్రుత్వాస్తుతింపశుపతిఃప్రియయాఙ్గభాజా। *
పద్మోద్భవాచ్యుతహరాస్యసరోజతస్సాన్త్వం। *
ప్రాహోద్యవీక్ష్యదయితామిహయద్యదిష్టం। *
బ్రూతాచ్యుతాబ్జభవహరాఇతిచన్ద్రమౌళిః॥ (౩౫
తేశ్రుత్వాఞ్జలయఃప్రోచుఃగౌరీమీశంప్రణమ్యచ। *

కశ్చైవాశ్చమశ్చనామ్నోక్తాః బ్రహ్మమాధవశూలినః॥ (౩౬

త్రయోవయయంయతో దేవ్యాఅక్షిజాతాస్తతఃప్రభో। *

కామాక్షీతిప్రసిద్ధాస్తులలితాజననీచనః॥ (౩౭

యువయోర్యత్ప్రియంస్థానంమూలమేకామ్రభూరుహః।

యువయోస్తన్నివాసోస్తుపితోఽనస్సవిశేత్రవై॥ ౩౮

ఈశేనోక్తాస్త్వితిపునస్తేప్రణమ్యాచురీశ్వరం। *

ఏకామ్రనాథలిఙ్గస్యమాహాత్మ్యంవర్ణమేశ్వర॥ (౩౯

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

త్రిమూర్త్యాత్మకతరుద్రక్షమహాత్మ్యస్తుతిః

ఏకోరుద్రోఽద్వితీయోనాస్యాబ్రహ్మానచైకకం। *

బ్రహ్మావేదోయమామ్నోఽభూరుహోనాథోస్యయత్పునః॥

వేదవృక్షేచామ్రభావేనాథఏవాహమస్యతు। *

ఏకామ్రనాథఇత్యాఖ్యాప్రసిద్ధామేజగత్త్రయే॥ (౪౦

మనుపఞ్చవర్ణోయంపఞ్చపాతకనాశనః *

పఞ్చాక్షరాదపిపరఃపఞ్చబ్రహ్మమనోఃపరః (౪౧

వేదాద్ధిసాఙ్గాదఖిలాద్గాయత్ర్యక్తాశతాధికా *

తస్యాఅపిపరోమన్త్రోహంసాఖ్యోబ్రహ్మవాచకః॥ (౪౨

తత్పరోవాసుదేవాఖ్యోద్వాదశాక్షరసమ్మితః। *

తత్పరోష్టాక్షరోమన్త్రోసనారాయణవాచకః॥ (౪౩

తస్మాదష్టాక్షరాన్మన్త్రాత్తథైవద్వాదశాక్షరాత్। *

కోటికోట్యధికఃప్రోక్తోమనుఃపఞ్చాక్షరాదపి॥ (౪౪

ఏకామ్రనాథఇత్యేషమనుర్మద్వాచకఃపరః। *

ఇతిలేనప్రతిజ్ఞాతంజ్యోతిర్లిఙ్గస్వరూపిణా॥ (౪౫

తస్మాదేషమహామన్త్రస్సర్వమన్త్రాత్మకస్స్మృతః। *
ఏకామ్రనాథమన్త్రోయంమహాపఞ్చాక్షరీమనుః॥ (౪౭
జిహ్వాగ్రేవర్తతేయస్యసఫలంతస్యజీవితం *
తేనాధికంశ్రుతంసర్వంతేనసర్వమనుష్ఠితం॥ (౪౮
యేనైహవిదుషైకామ్రనాథఇత్యేవకీర్త్యతే। *
బ్రహ్మహావాసురాపోవావీరహాభ్రూణహాపివా॥ (౪౯
మాతృహాపితృహావాపిస్తేయీచగురుతల్పగః॥ *
యేషాంనాస్తీహపాపానాంప్రాయశ్చిత్తంశ్రుతౌస్మృతౌ
తేపితేభ్యోవిపాప్మానస్స్మరణాదస్యవైమనోః। *
కీర్తనాదస్యనశ్యన్తిసర్వాణిదురితాన్యపి॥ (౫౧
తేహిధన్యతమాలోకేతేషామాయుర్యశశ్శ్రియం। *
యేత్వద్యైకామ్రనాథేతికీర్తయన్తిగిరాసకృత్॥ (౫౨
ఏవంజ్ఞాత్వాస్యమన్త్రస్యమహిమానంమహీయసః। *
పఠన్తఃప్రాప్నువన్త్యాశుభుక్తిముక్తీనసంశయః॥ (౫౩
ఇతిత్రిమూర్తయశ్శ్రుత్వామహాలిఙ్గస్యవైభవం। *
సన్తోషసాగరేమగ్నాఃపునఃప్రోచుర్మహేశ్వరం॥ (౫౪
కేయంపురీద్రుమఃకోవావర్ణయేమాపునఃపితః। *

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

కాఞ్చీనామార్థవివరణఘట్టః

అహంవిశ్వాధికంబ్రహ్మహేతుర్జగతఈరితః॥ (౫౫
కంబ్రహ్మేతిచవేదాన్తేకంబ్రహ్మప్రాణఇత్యపి। *
యద్వావచకంతస్మైవాస్తుయద్వాతద్వాకమిత్యపి॥ (౫౬
కేనాఞ్చితామయేయంభూఃకాఞ్చీతిప్రియనామభాక్। *

అథవాకంసుఖమితిభృశసంసారదుఃఖభాక్॥ (౫౭

అఞ్చితంచాపితత్తేనధాతుఃప్రోక్తాహిసూరిభిః। *

యత్ప్రాప్యాఞ్చతికందుఃఖీతేనకాఞ్చీపురీత్వియం॥ (౫౮

అథవాకంశిరఃప్రోక్తంతద్వదఞ్చితమాత్మనాం। *

తేనచేయంపురీకాఞ్చీసర్వవేదాన్తసమ్మతా॥ (౫౯

అథవాభూర్వధూఃప్రోక్తాతస్యానాభిబిలంత్విదం। *

కాఞ్చీస్థానమిదంప్రోక్తంనాభీస్థానంతుయోషితాం॥ (౬౦

కాఞ్చీస్థానమితిప్రోక్తమస్మాత్కాఞ్చీపురీత్వియం। *

అథవాకఇతిబ్రహ్మాతేనాంచితమిదంపురం॥ (౬౧

కాఞ్చీపురంసముద్దిష్టంసర్వవేదాన్తవేదిభిః। *

తేనాయంబ్రహ్మలోకాఖ్యోబ్రహ్మలోకోజనైశ్శ్రితః (౬౨

అస్మిన్జగతిచాముష్మిన్బ్రహ్మలోకతయాశ్రుతః। *

అస్మిన్జగతితద్బ్రహ్మపురమిత్యేవవిశ్రుతం॥ (౬౩

కాఞ్చీపురంమయాశశ్వద్వేదాన్తేషుసురోత్తమాః। *

అత్రాపహతపాప్మత్వాదహివ్యత్యాస్యమేనిశం॥ (౬౪

యావేదైతాంబ్రహ్మపురీమమృతేనమయావృతాం। *

తస్మాదహంచబ్రహ్మచదద్యామాయుర్యశఃప్రజాః॥ (౬౫

బ్రహ్మశబ్దేనకాఞ్చీతివిశిష్టంయత్పురంత్విదం। *

తేనైవపుణ్యశబ్దేనదేవానాంపూరితిస్మృతా॥ (౬౬

ముక్తాత్మానశ్శ్రితాదేవాదేవానాంతేనపూరియం। *

నయోద్ధుంశక్యతేయేనతేనాయోధ్యేతికీర్తితా॥ (౬౭

క్షత్రియాణాంపురీయాతుసాధ్యాముక్తాత్మనాన్నృపాః। *
తస్యామ్ముక్తాత్మనామ్పుర్యాంహిరణ్మయగృహశ్రుతిః॥ (౬౮

బ్రహ్మలోకఇతిజ్యోతిరావృత్యాతేచతాఃగృహాః। *
ననాకస్స్వర్గలోకోక్తోరుద్రలోకస్సఈరితః॥ (౬౯

దేవాహివైపురాస్స్వర్గలోకమాయన్నితిశ్రుతేః। *
అయోధ్యాయాంపరఞ్జ్యోతిశ్శ్వేనావృత్యతిష్ఠతి॥ (౭౦

దేవానాంపూరయోధ్యాతఃకాఞ్చీనాన్యాజగత్త్రయే। *
తస్యామహంసముద్భూతస్త్వాశ్రితానాంతుసమ్పదే॥ (౭౧

దేవాన్ప్రపద్యేదేవపురంతత్రస్వంభూతనాయకం। *
దివ్యేత్రిశాక్వరశ్రేష్ఠేసంస్థితంవిశ్వసాక్షిణం॥ (౭౨

త్వంతుభూతాధిపోసిత్వామావర్తన్తఇమానితు। *
నమస్తేనమతాంసర్వన్స్మోయస్మాజ్జగత్త్రయే॥ (౭౩

ఇతిజీవైరహంశశ్వత్కాఙ్క్ష్యంధ్యేయోవిముక్తయే। *
తస్మాత్స్వర్గోరుద్రలోకోయోధ్యాకాఞ్చీపురీరితా॥ (౭౪

అమృతోహంసమాదిష్టోబృహదారణ్యవేదకే। *
మన్నామశతరుద్రీయంజగతాంముక్తిరిత్యపి॥ (౭౫

పరామృతోహమాదిష్టోమహోపనిషదాసురాః। *
జ్యోతిర్మహత్త్వనామ్నాహంపురుషస్సన్మహాశ్శివః॥ (౭౬

తస్మాదియమ్పురీభూమౌమత్ప్రియాభుక్తిముక్తిదా। *

ఏకామ్రవృక్షమహిమానువర్ణనఘట్టః

ఏవమేవాఖిలైర్భావైర్వేదాన్తానాంశ్రుతాపురీ॥ (౭౭
ఏకామ్రాఖ్యతరోశ్చైవమాహాత్మ్యంవర్ణయామివః। *
శృణుధ్వంభక్తితోవత్సయూయమ్మేహృదయఙ్గమాః॥ (౭౮

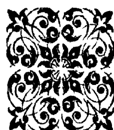
అత్రాశ్చర్యంమహచ్ఛ్రుత్యోఽస్తినావయోర్విద్యతేభిదా। ※
ఊర్ధ్వమూలమవాక్ఛాఖంవృక్షంయోవేదసశ్రుతి॥ (౨౯
సజన్మనశ్రద్ధధ్యాధిమృత్యుర్నైనమమారయత్ ※
సోఽయంబహుఫలఃప్రోక్తోవేదఏకామ్రనామతః॥ (౩౦
సదాకమ్పానదీతీరేకాఞ్చ్యామామ్రోవిరాజతే। ※
తస్మాల్లేలిఙ్గమూర్ధన్యంయదూర్ధ్వమూలంశ్రుతౌబుధైః॥
చతుర్దశాఖ్యవిద్యాశ్చలతాభూత్వాతమాశ్రితాః। ※
తాసాంమూలప్రియాసేయంకామాక్షీవిదితాబుధైః॥(౩౨
మల్లీలతాప్రియాసేయమహమేకామ్రభూరుహః। ※
వేదోమద్వాచకస్సర్వవాచ్యోహంతేనసర్వదా॥ (౩౩
వాచ్యవాచకయోర్భేదోనాస్త్యేవావయోస్తతస్స్మృతః। ※
తస్మాల్లేసర్వదాజ్యోతిర్లిఙ్గోహానివసామితత్॥ (౩౪
అదృశ్యస్సర్వభూతానామితఃపూర్వంసురోత్తమాః। ※
ఇదానీమనయాదేవ్యాయుష్మాభిశ్చావలోకితః॥ (౩౫
ఏకామ్రనాథనామ్నాహంసాక్షాద్వాచ్యోవిముక్తయే। ※
సర్వవాచ్యస్యచాప్యత్రమమసాక్షాద్ధరాత్మనః॥ (౩౬
భవాద్యానీహనామానిముఖ్యానిజగతీతలే। ※
తేషుశమ్భుర్మయోభూశ్చశఙ్కరశ్చమయస్కరః॥ ౩౭
శివశ్శివతరశ్చేతినామాన్యస్మత్ప్రియాణిహి।
తేషామపిచమేత్యర్థమతిప్రియతమమ్మతం॥ (౩౮

ఏకామ్రనాథనామమహిమానువర్ణనం॥

ఏకామ్రనాథ ఇత్యేతన్నామధేయం సురాఃప్రియం। *
ఏకామ్రనాథ ఇత్యేవమ్పఠతామ్భువనత్రయే॥ (౮౯
ధర్మార్థకామమోక్షేషు న చాసాధ్యం హి విద్యతే। *
సకృద్వైకామ్రనాథేతి పఠన్ప్రియతమో మమ॥ (౯౦
ఏకామ్రనాథదేవేతి క్షుధప్రస్ఖలనాదిషు। *
పఠతాం మాం శునశ్యన్తి పాతకాని మహాన్త్యపి॥ ౯౧
తస్మాదాత్మసుతాదీనాం నామకృత్వాహ్వయేన్నరః। *
విముక్తాఖిలపాపోసౌ భుక్తిమ్ముక్తిం చ విన్దతి॥ (౯౨

ఇత్థం విశ్వాధికోత్కం శ్రుతిశిఖరగతస్తైనిశమ్యాతిహృష్టా। * స్తుత్వాదివ్యైస్తవైస్తం హృదయగమనిశం యోగినాం యోగివన్ద్యం॥ దేవీన్త్వాం చాస్య నామైవ సతిమధిగతామజ్ఞదేశే సవిత్రీం భక్త్యా నత్వా పరీత్య ప్రియమధికమమీస్వేషు హృత్తుష్టాహు రాహు॥*..........................*

ఓమిత్యాది మహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే శఙ్కరసంహితాయామ్ కాఞ్చీమాహాత్మ్యే వేదైకామ్రవృక్షావిర్భావకాఞ్చీపురీ వర్ణనశ్రీమదేకామ్రనాథనామ మహిమానువర్ణన న్నామషట్త్రింశోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

సప్తత్రింశాధ్యాయ ప్రారంభః.

—— కాశికఉవాచ ——

అతఃపరమపృచ్ఛంస్త్రేతణమ్యైకామ్రనాయకం। *
ఇయంకమ్పేతినిర్దిష్టాత్వయాకస్మాద్వదప్రభో॥ (౧

—— ఈశ్వరఉవాచ ——

కమ్పానదీ ప్రభావః

శ్రుణుధ్వంసమ్ప్రవక్ష్యామికమ్పానద్యాస్తువైభవం *
అష్టౌతుమూర్తయఃప్రోక్తామమవేదాన్తవేదిభిః॥ (౨

తాసామ్మధ్యేమమేయంసావిశ్రుతామూర్తిరమ్మయా। *
పావనీసర్వలోకానాఞ్జీవనీసర్వదేహినాం॥ (౩

ప్రవృత్తేయంనదీరూపాలోకానుగ్రహహేతవే। *
తథాపిసర్వభూతానామదృశ్యాహంయథాతథా॥ (౪

అన్తర్మహ్యాఃప్రవాహోస్యాహృత్సుమేయోగినామివ। *
కమ్పానామ్నేయమాదిష్టాకారణాదేవనాన్యథా॥ (౫

కఞ్జలంసర్వలోకస్థంపావితన్త్వనయాముహుః। *
కమ్పానదీసమాఖ్యాతాత్వేనుకమ్పావతామయా॥ (౬

నదీనాంయానితోయానిగఙ్గాదీనాన్దినేదినే। *
హృత్వాతానిమహాఘానిమలినానినిమజ్జతాం॥ (౭

అస్యాంస్నాత్వావిశుద్ధానిగచ్ఛన్తిస్వానదీఃపునః। *
సర్వాసాఞ్చనదీనాఞ్జలమ్పావితంత్వనయాయతః॥ (౮

కమ్పానామ్నీయమభవత్కహ్లారకమలోజ్వలా। *
అథవాకంశిరఃప్రోక్తంయత్సర్వాత్పావితంనృణాం॥ (౯
కమ్పాకల్లోలినీపుణ్యాసర్వలోకేషువిశ్రుతా। *
కంపాశ్రితాఃప్రాణినామ్నాప్రోక్తాఃపాతిధాతుశ్చరక్షణే॥(౧౦
తేరక్షితాయయాపీతాస్తేనకమ్పేయమీరితా। *
కంసుఖంపాచభుక్తిశ్చతద్భోక్తాజీవఈరితః॥ (౧౧
తస్యానుభోగస్తేనేతికమ్పాపుణ్యఫలప్రదా। *
అమృతంకమితిప్రోక్తంపాచతేద్రక్షణంస్మృతం॥ (౧౨
తస్మాత్కమ్పేతివైకాఞ్చ్యాంప్రసిద్ధాముక్తిదానదీ। *
నగఙ్గాయమునావాపినదీనాపిసరస్వతీ॥ (౧౩
అన్యాశ్చపుణ్యనద్యోపికమ్పయాసదృశానచ। *
కమ్పాసలిలమాశ్రిత్యయత్రవాతిసమీరణః॥ (౧౪
తత్రస్థతృణగుల్మానామపిముక్తిర్నసంసృతిః। *
యోగభ్రష్టాహియేలోకేతపోభ్రష్టాస్తపస్వినః॥ (౧౫
కమ్పాయాజన్తుజాలానిభూత్వాముక్తింవ్రజన్తితే। *
అన్త్యకాలేతుయన్మూర్ధ్నికమ్పాసలిలబిన్దవః॥ (౧౬
యత్రకుత్రమృతస్యాపిమత్సాయుజ్యన్నసంశయః। *
అస్యాస్తీరాధిరూఢామేలతాగుల్మనగాదయః॥ (౧౭
రుద్రలోకాత్పరిభ్రష్టారుద్రాస్తేత్రనసంశయః। *
అస్యాస్తుయజ్జలంశుద్ధమమృతాదతిరిచ్యతే॥ (౧౮
అమృతాదమరత్వన్తుమత్సాయుజ్యమనేనహి। *
అనయాకమ్పయాకాఞ్చీసుపుణ్యాపుణ్యతోయయా॥ (౧౯

అనయోర్యా స్తిమేప్రీతిర్నకాశ్యాంస్వస్సరిత్యపి। ❊
తస్మాత్పుణ్యతమాలోకేకాఞ్చీకమ్మాపచనఃప్రియా॥ (౨౦
తామిమాంసమనుప్రాప్యనుచ్యన్తేసంస్పతేర్జనాః। ❊
కృతాన్యస్యాస్తునామానిద్వాదశేతినిబోధత॥ (౨౧
కాఞ్చీపురీప్రథమతఃకిలిజిల్లోకజిత్పునః। ❊
సర్వసిద్ధిస్త్రిమూర్తీనాస్నివాసశ్చతపోమయీ॥ (౨౨
జగత్సారోబ్రహ్మపురీవిష్ణుపూశ్శివపూరపి। ❊
కన్యారక్షేతివిదితాపీఠనామ్నీప్రియాసుమ॥ (౨౩
ద్వాదశైతానినామానిప్రాతరుత్థాయయఃపఠేత్। ❊
దుస్స్వప్నసూచితానర్థదుఃఖదారిద్ర్యవర్జితః॥ (౨౪
విధూయసర్వపాపానిప్రాప్నోతిపరమాంగతిం। ❊

—❊త్రిమూర్తయఊచుః❊—

దేవదేవమహాదేవ జగత్కారణకారణ॥ (౨౫
జ్యోతిర్లిఙ్గేహాతాఃపూర్వంభణ్డాసురహతౌజసః। ❊
తేవయంత్వనయాదేవ్యావిసృష్టాలోచనత్రయాత్॥ (౨౬
ఇతఃపరన్త్వమస్మాకజన్మకృత్యజల్పయహేప్రభో। ❊

—❊ఈశ్వరఉవాచ❊—

సాధుసాధుమహాభాగబ్రహ్మన్విష్ణోహరాత్మజాః॥ (౨౭
యూయంత్రిమూర్తయోత్యర్థమ్మదీయాహృదయఙ్గమాః। ❊
అతోవక్ష్యేప్రసన్నోహంయుష్మాకంహితముత్తమం॥ (౨౮
అస్యామ్పుర్యాంత్రిలిఙ్గ్యాంతుసర్వధాసంస్థితోమ్యయా । ❊
సర్వేషాన్నతుదృశ్యోహంకదాచిద్యోగిగోచరః॥ ౨౯

తస్మాదత్రమహాభాగాస్సమారాధయతాధునా। ❋
వేదోక్తేనైవవిధినాతన్మహోక్తాగమేనచ॥ (౩౦

దృఢచిత్తేనభక్త్యాచసృష్టిరత్వాలయేచ్ఛయా। ❋
అచలాత్మాష్టసిద్ధిభక్తిశ్చభవిష్యతితయాపునః॥ (౩౧

సృజద్బ్రహ్మాన్మహారేరక్షుహరసంహారమత్సుత। ❋
ఇమాశ్చమాంసదాతైవపూజయేద్భువనేశ్వరీం॥ (౩౨

వదత్యేవంవిభోవాక్యంత్రయఃప్రోచుఃపునశ్శివం। ❋
కోవేదఃకేనవావేదప్రియస్తేకేనతద్వద॥ ౩౩

ఈశ్వర ఉవాచ॥

అహంవిశ్వాధికఃపూర్వమపిత్వామామకీన్నిశాం। ❋
అచితస్స్వాత్మసమ్మీనాస్సృష్టుకామఇమాఃప్రజాః॥ (౩౪

విశ్వస్మాదధికోభూత్వాపిమహర్షీన్మయిసంస్థితాన్। ❋
ఇమామేవాగ్రతోలిఙ్గమూర్తింవేదాన్విసృష్టవాన్॥ (౩౫

తేమాంపితరమాసాద్యపాస్తువన్వేదరాశయః ❋

వేదా ఊచుః

తిష్ఠత్యర్వాఙ్వయదేకస్తదపిచసమహీయస్న వేదాత్మవేద్యం

యస్యైవేయంశరీరంసగిరివననదీయఃపృథివ్యాన్నియన్తా। ❋
ఏవంసర్వాన్తరస్థోహ్యయమమృతరిహాదృశ్యఆత్మాన్తరాణా

మాద్యంవన్దామహేత్వాంవయమఖిలగురుంసర్వకర్తారమీశం

తిష్ఠత్యాపోప్సుయస్యస్వతనురభిమతాయోయమాపోనవేద।

యోపాన్నిత్యన్నియన్తాయమినఙమనస్సన్దధత్యేష్టపద్మం॥

ఏవంసర్వాన్తరస్థోఽప్యయమమృతరిహాదృశ్యఆత్మాన్తరాణా
మాద్యంవన్దామహేత్వాం వయమఖిలగురుం సర్వకర్తారమీ
శం॥యోగ్నావగ్నిశ్శరీరంవసతియమనలోనైవవేదాన్తరస్థం।
యోగ్నిన్నన్తర్నియన్తానియమపరమనఃపుణ్డరీకేనిషణ్ణః ❋
ఏవంసర్వాన్తరస్థోఽప్యయమమృతిరిహాదృశ్యఆత్మాన్తరాణా
మాద్యం వన్దామహేత్వాం వయమఖిలగురుం సర్వకర్తా
రమీశం॥❋... ... ... ౩౮

యోవైవాయౌస్థితస్సన్నపునరమమసౌవేదయస్యైషమూర్తి
ర్వాయోరన్తర్నియన్తాపశుపతిరుదితోవిశ్వవిశ్వాధికోక్తః। ❋
ఏవంసర్వాన్తరస్థోఽప్యయమమృతిరిహాదృశ్యఆత్మాన్తరాణా
మాద్యంవన్దామహేత్వాంవయమఖిలగురుంసర్వకర్తారమీ
శం॥అభిష్టుతఃపురావేదైరహమేవసురోత్తమాః॥ ❋

వరంవృణుతభద్రంవోదేవాఇతివచోఽబ్రువన్। ౪౦
తేప్రణమ్యమహాభక్త్యావవ్రిరేవరముత్తమం॥ ❋
త్వన్ముఖామ్భోజసమ్భూతాననుగృహ్ణీష్వనామతః। ౪౧
త్వదఙ్గభూషణాన్యేవభవేమానుగృహాత్తవ॥ ❋
కథంవయన్త్వయాహూతావేదాఇతిధియాప్రభో। (౪౨
ఇతఃపరన్నఃకృత్యానిపరికల్పయభోఽపితః॥ ❋

ఏవమస్త్విత్యహంవేదానాకల్పాన్కృతవాన్స్వయం। (౪౩
కౌపీనాచ్ఛాదనత్వేనప్రథమమ్పరికల్పితాః॥ (౪౪
హంసకాస్తుతతఃపశ్చాదన్యాన్యాభరణానిచ। ❋
స్యాతయాయామ్ప్రమాణాసిధర్మేధర్మేచయుయ్యపి॥ (౪౫

వేత్తియస్తువిశేషేణవిజ్ఞానార్థంవదత్యసౌ।
యుష్మద్వాక్యైర్హిమాంవిప్రావిద్యుర్వేదాస్తతస్స్మృతాః॥
వేదాఇతితతోయూయమహూహూతాస్స్వమయాద్యవై।
యుష్మానధీత్యముచ్యేయుర్జనాస్త్రైవర్ణికాఃపునః॥ (౪౭

అనధీత్యద్విజావేదాన్వేదౌవేదమథాపివా।
యేపఠన్త్యన్యశాస్త్రాణితేవైనిరయగామినః॥ (౪౮

యూయంమత్సన్నిధావేవకురుధ్వమ్మదుపాసనాం।
యత్రకార్యవశాద్రూపంయాదృశంస్వీకృతమ్మయా॥ (౪౯

తత్రమత్ప్రీతయేయూయన్తద్దేహంశ్రయతాదరాత్।
ఇతిపూర్వంవరోదత్తోవేదానామత్రవైపురే॥ (౫౦

మయాత్రయత్స్థితంప్రీత్యాజ్యోతిర్లిఙ్గస్వరూపిణా।
అత్రైవతేపిమత్ప్రీత్యాహ్యేకామ్రద్రుమతాంగతాః॥ (౫౧

ఛాయాపుష్పఫలోపేష్ఠదాయినోమేశ్రితైకతాః।
తస్మాద్వేదోయమేకామ్రశాఖీతన్మూలవాస్యహం॥ (౫౨

త్రైపురేపితతోయుద్ధేతురగ్గావేదరాశయః।
కిరాతాద్యాకృతింమాంతేవృజన్త్యనుశునాంవరాః॥ (౫౩

అత్రైవపుణ్యకోటీశవహ్నిదిగ్భాగకేస్థలే।
నృత్తేకృతేమయావేదాహంసకాస్సముజాయత॥ (౫౪

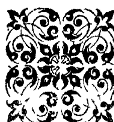
వేదనూపు తదాప్రభృతితత్స్థానంవేదనూపురసంజ్ఞికం।
రేశ్వరకద
మ్బేశ్వరా వేదనూపురమాసాద్యపునర్జన్మసుదుర్లభం॥ (౫౫
ధ్యాపకే తద్దక్షిణేకదమ్బేశస్థానంసర్వోత్తమంశ్రుతం।

శ్వరమ హిమా నువర్ణనం

కదమ్బేశంసమాసాద్యముచ్యతేభవబన్ధనాత్॥ (౫౬
దేవదారువనేభిక్షోర్వేదాకాపీనతాంగతాః। ❁
ఇతివేదావిధేవిష్ణోపురాదత్తవరామయా॥ (౫౭
నావేదవిదితోమాంతుబ్రహ్మాంతమనుతేవిభుం। ❁
సర్వానుభవమాత్మానంభక్షకంజగతోలయే॥ ౫౮
ఏషనిత్యోబ్రాహ్మణస్యమహిమావేదఏవహి। ❁
విశ్వాధికోఋషిశ్రేష్ఠోపూర్వమత్రైవదక్షిణే॥ (౫౯
స్కన్దనద్యాస్తటేవేదాన్బ్రహ్మాదీంశ్చదివౌకసః। ❁
అహమధ్యాపయామాసంతస్మాదధ్యాపకేశ్వరః॥ (౬౦
అధ్యాపకేశమారాధ్యభవేద్వేదాన్తపారగః। ❁
తస్మాదత్రాశ్రమమూలేమాంయూయమర్చయతాధునా॥౬౧

ఇతిశివోక్తమమీ విబుధేశ్వరా హృదినిధాయవిధాతృముఖా స్తథా । పశుపతింకృతకేతరవాగ్గణై స్తమధి కాఞ్చిసమా రురుధుస్తదా॥ (౬౨

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమార సంహితాయాం
కాఞ్చీమాహాత్మ్యేకమ్పానదీమహిమానువర్ణనవేదై
కామ్రతరుమహిమవేదనూపురేశ్వర కదమ్బే
శ్వరాధ్యాపకేశ్వరమహిమానువర్ణనం
నామసప్తత్రింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

అష్టత్రింశాధ్యాయప్రారంభః

కౌశికఉవాచ

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వం బ్రహ్మవిత్తమాః। *
యత్క్షేత్రే కామపీఠం తే బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః॥ (౧
అర్చయామాసురీశానం కాంచ్యాం వచ్మి కథామిమాం। *
దేవీచ సాపతిం దేవం లలితా పరమేశ్వరీ॥ (౨
కామాక్షీతి సమాఖ్యాతా కారణత్రయకారణా। *
జ్యోతిర్లింగస్వరూపం తమేకామ్రద్రుమమూలగం॥ (౩
సమారరాధ సా సాక్షాద్భూతమే భూతిభూషణం। *

బ్రహ్మార్చితస్వచ్ఛకామేశ్వర విష్ణ్వర్చితచోరైకామేశ్వర రుద్రార్చితభద్రైకామేశ్వరాణాం మహిమా

బ్రహ్మా తు దక్షిణే చాస్య సవిధే లింగముత్తమం॥ (౪
తన్నామ్నైవ ప్రతిష్ఠాప్య సిసృక్షురఖిలాః ప్రజాః। *
అర్చయామాస విశ్వేశం స్వచ్ఛయా తు ధియా శివం॥ (౫
విష్ణుశ్చ వామభాగే తం సవిధే సర్వనాయకం। *
మోహయిష్యే జగత్సర్వమారాధ్యేతి ధియార్చయత్॥ (౬
రుద్రోఽపి భద్రమేకామ్రమనర్చయిత్వాత్మభావతః। *
తద్వైక్యమభజద్దేవస్తయోర్నాస్తి భిదా తతః। (౭
బ్రహ్మణారాధితో దేవస్స్వచ్ఛైకామ్రపతిశ్శివః। *
స్వచ్ఛైకామ్రం సమారాధ్య ముచ్యతే ఘోరబంధనాత్॥ ౮
మోహకోహం భవానీతి తమేకామ్రం జనార్దనః। *
విధినానర్చ పూజ్యాత్మా చోరైకామ్రపతిస్స్మృతః॥ (౯

చోరైకామ్రేశమారాధ్య న మోహమధిగచ్ఛతి। *
ఏకామ్రనాథ గౌరీశ స్వాత్మనాభూచ్చతుర్విధః॥ ౧౦

భద్రస్స్వచ్ఛస్తథా చోరస్తథైకామ్రేశ్వరస్స్వయం। *
భూతయే జగతాం భూత్వా క్రీడతే సతతం శివః॥ ౧౧

కాఞ్చ్యామతోఽత్ర సతతం సర్వసిద్ధిర్జగత్త్రయే। *
తేషాం త్రయాణామీశానస్తత్తదీప్సితమస్యవాత్॥ ౧౨

దేవీపునస్సమారాధ్య సాక్షాదేకామ్రనాయకం। *
ప్రార్థయామాస భావేన సరేణ పరయా ముదా॥ ౧౩

వేదైకామ్రతరోర్మూలే వేదవేద్యం దయానిధిం। *
వేదైకవేద్య వేదామ్ర వేదనూపుర వేదప॥ ౧౪

వేదకౌపీన వేదాశ్వ వేదాధ్యాపక వేదధృక్। *
వేదాన్తసారమత్పుష్పైరర్చితాఙ్ఘ్రిసరోరుహః॥ ౧౫

ఇదం విజ్ఞాపనం దేవ చిత్తే సమవధార్యతాం। *
సదా సన్నిహితోఽప్యత్ర యోగినాం దృష్టిగోచరః॥ ౧౬

ఏకామ్రస్య తరోర్మూలే స్పష్టమష్టతనో శివ। *
కస్మాచ్చేయం నదీ దేవ కుత్ర విదృశ్యతాం ప్రభో॥ ౧౭

ఇత్యుక్తవత్యాం కామాక్ష్యామీశస్తాం ప్రత్యువాచ హ। *
త్వమప్రపఞ్చపరమం వ్యోమ పరమవ్యోమరూప్యహం॥ ౧౮

తద్భవోఽత్ర బిలద్వారం కాఞ్చ్యాం తద్వపురావయోః। *
ముక్తాస్తోఽపి హి తద్వ్యోమ ప్రాప్నువన్తి న చేతరే॥ ౧౯

తత్రావయోర్హి సాన్నిధ్యం తద్వదత్ర బిలాశయే। *
తతోఽపీదం మహాలిఙ్గమావయోః ప్రీతివర్ధనం॥ ౨౦

ఇతఃపూర్వమతోన్యేషామగోచరమిదంమహః। *
ఇతఊర్ధ్వమిదంజ్యోతిస్సర్వేచూతతరోరధః॥ (౨౧

దృష్ట్వావృజన్తుతేముక్తింత్వచిరాత్త్వాంచతద్బిలే। *
ఇతఊర్ధ్వముమేజన్తురావయోరత్రదర్శనాత్॥ (౨౨

శివత్వంయాతిముక్తాత్మాతస్మాచ్ఛివపురంత్విదం। *
త్రిమూర్తయోపిమత్ప్రీత్యైనివసన్తుమదర్చకాః॥ (౨౩

త్రిమూర్త్యావాసఇత్యేతత్ఖ్యాతానామ్నాభవిష్యతి। *
కలిదోషంజయత్యస్మిన్స్థిత్వాజన్తుఃకలావపి॥ (౨౪

కలిజిత్పురమాఖ్యాతంకాఞ్చీపురమనుత్తమం। *
మహాప్రళయవేళాయామిదమత్తాణ్డవాస్పదం॥ (౨౫

తతఃప్రళయజిత్ప్రోక్తంతతోబ్రహ్మాతపోమయం। *
స్వాధ్యాయప్రవచనేప్రోక్తేతపస్తద్ధితపోద్విధా॥ (౨౬

మేఘవాహనకల్పేతువిష్ణునాత్రప్రసాదతః। *
యతోవరదరాజేనతతోవిష్ణుపురంత్విదం॥ (౨౭

ఇష్టంసోమేనవిధినావిధినాతత్పురంత్విదం। *
త్రైలోక్యసారభూతత్వాత్తత్సారాఖ్యమిదంపురం॥ (౨౮

సర్వసిద్ధిప్రదంయస్మాత్సర్వసిద్ధిరితిస్మృతం। *
కన్యయారక్ష్యతేదేవ్యాకన్యారక్షేతిగీయతే॥ (౨౯

ఇయంమయాకృతాపుణ్యాపురీకాఞ్చీనసంశయః। *
తస్మాదత్రసురాస్సర్వేఋషయశ్చతపోధనాః॥ (౩౦

దృశ్యాదృశ్యస్వరూపేణనివసన్తిమమాన్తికే। *
సర్వావరణరూపేణమాంప్రపశ్యేత్రిసేవతే॥ (౩౧

పఞ్చబ్రహ్మమయస్సాక్షాద్వహంలిఙ్గేషుపఞ్చసు *
సాక్షాత్సన్నిహితో దేవిత్వయాత్రజగతాంశ్రియై॥ (౩౨
భ్రద్రికామాఖ్యలిఙ్గేచశుద్ధకామేశ్వరేపిచ। *
మోహాకైశామలిఙ్గేచశ్మశానేశేచపార్వతి॥ (౩౩
నివసామిత్వయాసార్థంవాలిలిఙ్గేచపఞ్చకే। *
పఞ్చస్వేతేషుసాన్నిధ్యమావయోరధికంప్రియే॥ (౩౪

—* దేవ్యువాచ॥ *—

వాలీశ్వరఃకుతో దేవప్రసిద్ధః కేనవాభవత్। *
మహిమాచకథంచాస్యవర్ణ్యమేతద్విభో ధునా॥ (౩౫

—* ఈశ్వరఉవాచ *—

వాలిలిఙ్గ వైభవాను వర్ణనమ్॥

శ్రుణుదేవిప్రవక్ష్యామివాలిలిఙ్గస్యవైభవం। *
పురాశ్మశానలిఙ్గస్యపూర్వదేశేమయాస్థితం॥ (౩౬
దక్షిణేశివగఙ్గాయాశ్మశానేశసమీపతః। *
జ్యోతిర్లిఙ్గమిదం దేవిరహస్యంసిద్ధమేత్రవై॥ (౩౭
సిద్ధైరుపాస్యమానంతద్ద్వాయవ్యంలిఙ్గముత్తమం। *
తస్మిన్లిఙ్గేపురావాలీమామారాధ్యమహాబలః। (౩౮
వరమాపరణేమత్తోరాతీనాంబలమాత్మనః। *
భూయాదిత్థంమమాధీశవిజయోమేస్తుసర్వతః॥ (౩౯

—* దేవ్యువాచ *—

వాలీతికేనవిజ్ఞాతఃకస్యవాతనయోప్యసౌ। *
కథమేతేనభవతోవరోలబ్ధోవదాశుతం॥ (౪౦

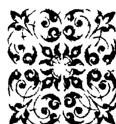
ఈశ్వర ఉవాచ

పురాదేవైస్సహేన్ద్రైణసుధర్మామధ్యవర్తినా।
రమ్భానృత్తంసమాలోకిమునిభిశ్చమహాత్మభిః॥ (౪౧
తదానీంకాశ్యపిస్సూరసూతోనూరుస్స్వయంముదా।
విజ్ఞాప్యభానవేనృత్తసమాలోకనకౌతుకః (౪౨
సుధర్మాఖ్యాంసభాంప్రాపపూర్ణాంలేఖైర్దిగీశ్వరైః।
అప్సరోభిశ్చసర్వాభిరవకాశోస్యనహ్యభూత్॥ (౪౩
సతత్రాప్సరసోదృష్ట్వాసర్వేషామగ్రతస్థితః।
స్వయంచవనితాకారస్తత్రనృత్తమలోకయత్॥ (౪౪
తాందృష్ట్వావనితాంరమ్యాంసర్వావయవసున్దరీం
మఘవాంశ్చకమేతత్రకామబాణవశంగతః॥ (౪౫
తత్రైవతాంసమాహూయకోణేకుత్రచివాస్థితః।
అథాభూద్బహుధాకామీబలాత్కారేణవృత్రహా॥ (౪౬
తదానీమేషసమ్భూతోనన్దీశాజ్ఞాప్రభావతః।
నన్దీపురాశపత్క్రుద్ధోరావణంరాక్షసాధమం॥ (౪౭
హసన్తంవానరైరేవతవనాశోస్త్వితిప్రియే।
తన్మహేన్ద్రాదయోదేవావానరాలభవన్కిల॥ (౪౮
తతస్తుసోరుణోనృత్తమవలోక్యవినిర్గతః।
ఆససాదరథంభూయస్సావిత్రంసారథిస్తదా॥ (౪౯
సవితాతత్రవృత్తాన్తంపృష్టస్సోహాఖిలంపునః।
తేనాపిప్రార్థితోవేషందర్శయేతిముదాభృశం॥ (౫౦
దర్శయామాసతస్మైస్వాంకాశ్యపిర్వనితాకృతిం।
రవిణాపితదామోహాత్సంగఃప్రాప్తోనయాసహ (౫౧

తత్రసుగ్రీవసమ్ఖ్యాతిసమయోసమజాయత। ❋
వాలీతుపునరాదిష్టోజనకేనతువజ్రిణా॥ (౫౨
పుత్రకాఙ్క్షీపురంప్రాప్యపురుషార్థచతుష్టయం। ❋
ప్రాప్తంహివిబుధైస్సర్వైరన్యైరపిమహేశ్వరైః॥ (౫౩
తత్రగత్వాతుతపసాదేవమారాధ్యశూలినం। ❋
ప్రాప్నుహిత్వంమహారాజ్యంవానరాణామధీశ్వరః॥ (౫౪
ఇత్యాదిష్టోయయాకాఙ్క్షంవాలీవానరపుఙ్గవః। ❋
తత్రస్నాత్వాతుక్షేత్రేశివగఙ్గాభిధేముదా॥ (౫౫
సమారాధ్యా్రమమూలేశంతత్రసిద్ధజనాశ్రితం। ❋
వాయవ్యలిఙ్గమాలోక్యశ్మశానేశస్యపూర్వతః॥ (౫౬
బలంవాఝావితిజ్ఞాత్వాబలకామస్స్వయంపునః। ❋
తదారరాధభావేనతపసాచసమాధినా॥ (౫౭
తతఃప్రసన్నాదీశానాన్మత్తఃప్రాపవరాన్బహూన్।
రాజ్యంచవానరేన్ద్రాణాంబలంచప్రతియుధ్యతాం॥ (౫౮
తతస్సబలవాన్లిఙ్గంస్వపురీంనేతుముద్యతః। ❋
కాఙ్క్షన్ప్రియోహంకల్యాణితేనచోద్ధర్తుమాత్మనః॥ (౫౯
సర్వప్రాణేనలిఙ్గంతన్నాభూచ్చలయితుంక్షమః। ❋
తతోవాలేనసమ్బధ్యవిచకర్షమహాబలః॥ (౬౦
వేగాత్త్రుట్యత్యసౌవాలేపపాతబహుదూరతః। ❋
పునశ్చవేగాత్సమ్ప్రాప్యప్రార్థయామాసవాసవిః॥ (౬౧
దేవమాంకృపయారక్షమద్గ్రహేనివసన్ప్రభో। ❋
జ్యోతీరూపమహాపూజాంగృహాణకృపయామయి॥ (౬౨

ప్రత్యక్షశివమహంతత్రప్రత్యక్షీభూయవాలినం। ❋
అహంకాఞ్చీప్రియోవాలిన్నామత్తైశివసమర్చయ॥ (౬౩
వాలీశ్వరమిదంస్థానంతవవాలకిణాఙ్కితం। ❋
ప్రసిద్ధంమద్రహస్యస్థంభవత్వితితిరోభవం॥ (౬౪
తదాదితదిదంలిఙ్గంవాలీశ్వరమితిస్మృతం। ❋
పఞ్చతీర్థజలేస్నాత్వాపఞ్చలిఙ్గానియేజనాః॥ (౬౫
నమన్తిసమ్పరిక్రమ్యవ్రజన్తినపునర్భవం। ❋
ఉక్త్వైవాన్తరధాదీశస్సోమస్సోమార్ధశేఖరః (౬౬
బ్రహ్మణావిష్ణునాచాపిసర్వైరేకామ్రధామని। ❋
ఏకామ్రద్రుమమూలభూషణమముంవేదాన్తవేద్యంపరం।
భూవాయ్వగ్నిసమీరణేన్దుదినకృజ్జీవాకృతిస్వాకృతిం।
భోగీన్ద్రాద్రిదశాపగేన్దుతిలకంయేసాంశిరాంస్యానమ। ❋
న్త్యేతేతేప్రసభుతాంవ్రజన్తివిభవైర్ముక్తించదేహాన్తతః ❋

ఓ మత్స్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే శఙ్కరసంహితాయాం।
కాఞ్చీమాహాత్మ్యే బ్రహ్మపూజితస్వాచ్ఛైకామ్రేశ్వరవిష్ణు
పూజితచోరకామేశ్వరరుద్రపూజితభద్రకా
మేశ్వరవాలీశ్వర మహిమానువర్ణనం
నామాష్టత్రింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

ఏకోనచత్వారింశాధ్యాయ ప్రారంభః.

కౌశికఉవాచ

త్వయానువర్ణితశ్శమ్భుమహిమా కౌశికోత్తమ। *
పీయూషవరసారైర్నశ్శ్రోత్రాణ్యాపూరితాన్యహో॥ ౧
శ్రుణ్వతాంనమనస్తృప్తిః కథాసర్వస్వముత్తమం। *
భూయోపిచవదాస్మాకమేకామ్రేశకథాశ్శుభాః॥ (౨

ఏకామ్రేశ్వర స్తనకజ్కణము ద్రాజ్ఞావిర్భావమహిమారమ్భః॥

కథమేకామ్రనాథాజ్గం స్తనకజ్కణముద్రితం। *
ఆచక్ష్వనోమహాభాగత్వమేతద్విస్మయావహం॥ (౩

కౌశికఉవాచ

పురాతత్పురుషేకల్పేప్రజాపతిరుమాపతిం। *
ధ్యాత్వోపసిజహానిద్రాంయోగిబృన్దస్తుతస్స్వయం॥ (౪
మహీమాలోక్యసలిలేమగ్నాంచిన్తాపరోభవత్। *
కథంకార్యాజగత్సృష్టిరుద్ధరేయంకథంమహీం॥ (౫
ధ్యాయతస్తస్యసజ్ఞాతాస్మృతిశ్శార్వీసుఖప్రదా। *
తయాతేనహివిజ్ఞాతాప్రవృత్తిఃపూర్వసమ్భవా॥ (౬
ఆదికల్పేమయాప్రాప్తోవరస్సామ్బాన్మహేశ్వరాత్। *
కల్పేకల్పేత్వముద్భూయప్రభోరక్షానుగృహ్యామాం॥ (౭
కౌమారంవపురాస్థాయరూపంరూపవతాంవరః। *
తదిదానీంసఏవేత్యరక్షిష్యతికృపానిధిః॥ (౮
ఇతినిశ్చిత్యమనసాతపస్తేపేసుదుశ్చరం। *
ధ్యాయంతమేవపితరంహృదయేచిరమాత్మభూః॥ (౯

తపసాధ్యాయత స్తస్య ప్రసన్న స్త్రిపురాశివః। *
దివ్యం కౌమారమాస్థాయ రుద్రగాయత్య్రధిష్ఠితః॥ ౧౦
తం దృష్ట్వా పితరం బ్రహ్మా కుమారం పుష్కరస్రజం। *
తన్మైవ రౌద్రగాయత్ర్యా జ్ఞాతవాన్ పురుషం పరం। ౧౧
జజాప తాం మహాదేవీం ప్రీతయే పురుషస్య సః। *
విద్మహే పురుషాయైతన్మహాదేవాయ ధీమహి॥ ౧౨
రుద్ర స్తచ్చోదయాన్నస్స్వం సామర్థ్యం స్రష్టమే పునః। *
జపేనానేన దేవేశః ప్రీతః ప్రోవాచ పద్మజం॥ ౧౩
సృజ ప్రజాః ప్రజానాథేత్యభిధాయ తిరోభవత్। *
తత స్స పురుషం ధ్యాత్వా ససర్జ సకలం జగత్॥ ౧౪
పురుషధ్యానసృష్టా సా పుంసృష్టిః కేవలాభవత్। *
స్త్రీసృష్టిరేవ కాప్యాసీత్తదా చిన్తా భవద్విధేః॥ ౧౫
ఇచ్ఛన్నపి న శక్నోమి యోషితస్స్రష్టుమాత్మనా। *
కేనాత్ర కారణేనేశ కృపైషా తాదృశీ మమ॥ ౧౬
అథవా పురుషాయేహ చతుర్థీ మన్త్రమధ్యగా। *
తాదర్థ్యార్థం భవత్యేషా కుణ్డలాయ హిరణ్యవత్॥ ౧౭
తదన్యయైవ గాయత్ర్యా స్తుత్వా స్తుత్యం సుఖప్రదం। *
మైథునేన జగత్స్రష్టుం స్త్రీసృష్టిం కరవాణ్యహం॥ ౧౮
తపః ఆస్థాయ సుమహద్ధ్యాయమానో హృదీశ్వరం। *
సహసార్ధ్యమస్యైవ పుంసో మహాదేవస్య తే వినా॥ ౧౯
జగత్త్రిసృష్టయే విద్మ స్తన్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్। *
అనయా సంస్తుతశ్శమ్భుర్గాయత్ర్యా స్మై ప్రసేదివాన్॥ ౨౦

అర్ధనారీశ్వరోభూత్వాప్రోవాచప్రహసన్నిదం। *
విధేతవేష్టంజానామిమన్త్రిస్యాస్యాపిభావనాం॥ (౨౧

స్వయంసృజప్రయత్నేనస్త్రీణామేషాతవేశ్వరీ। *
మద్వామభాగాన్నిర్గత్యపరమవ్యోమరూపిణీ॥ (౨౨

స్వాంశేనయోషితస్సర్వాస్తురీయేణసిసృక్షవే। *
తుభ్యందాస్యతిసామర్థ్యంమమాజ్ఞాపరమాకృతా॥ (౨౩

ఇత్యుక్తమాత్రేద్దేవేనవిభిన్నేవాభవత్క్షణాత్। *
సాపునర్బ్రహ్మణేప్రాదాత్సృష్ట్వాంశాత్స్వత్స్త్రియంపురా
ప్రోవాచవిధిమాలోక్యస్వాంశభూతాంనిరీక్ష్యచ। *
ఇమాంవిధేభజాజస్రంసృజస్త్రీశ్చాఖిలాత్మనాం॥ (౨౪

త్వఙ్చుభద్రేజగత్యస్మిన్స్వాంశాద్విసృజయోషితః। *
ఇతిసావరమాశక్తిఃపరానన్దైకవిగ్రహా॥ (౨౬

బ్రహ్మణంస్వాఙ్గజాభక్తంకృత్వాసాశమ్భుసఙ్గతా। *
యథాపూర్వంసదేవోపిస్వయమన్తరధాత్తతః॥ (౨౭

అన్తర్హితేప్రభౌబ్రహ్మతాందేవీంసమతోషయత్। *
తుష్టాహసావిధేకింతేకరవాణ్యహమద్యవై॥ (౨౮

బ్రూహీతిసోవదద్దేవ్యామభివాద్యకృతాఞ్జలిః। *
అమ్బసృష్టాసివిభునామహ్యంతుష్టేనవామతః॥ (౨౯

తత్త్వంహిసృష్టికామస్యసృజస్సృష్టింనతభ్రువాం। *
సామర్థ్యంవామహేశానివితరస్వాథవాద్యమే॥ (౩౦

అహంసృజామిత్వత్పాదరజోలఙ్కృతమూర్ధజః। *
త్వంతుదక్షస్యమేపుత్రీభవపుత్రస్యసర్వదే॥ (౩౧

—*దేవ్యువాచ*—

సర్వాత్మకోమహాదేవోశర్వోరుద్రఇతిశ్రుతిః। *
తస్యవామంతథాభాగంశక్తిరాశ్రిత్యతిష్ఠతి॥ (౩౨

సతయాశక్తిమానీశస్తాహ్యాంవిద్ధిచతుర్ముఖ। *
తద్రూపస్యాస్యజగతస్సవ్యభాగస్యవామతః॥ (౩౩

విభజస్వాత్మనోగాత్రమర్ధేనపురుషోభవ। *
ఇతరేణభవస్త్రీత్వమతఊర్ధ్వమిదంజగత్॥ (౩౪

స్త్రీపుంసాత్మకమేవైతత్స్త్రీపుంసాభ్యామధిష్ఠితం। *
భవిష్యతిపుమాంస్త్రీచశివశక్త్యాత్మనావిధే॥ (౩౫

ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేదేవీబ్రహ్మణానుగృహ్యాసా। *
సాసతీసంజ్ఞయాతస్యదక్షస్యదుహితాభవత్॥ (౩౬

తామీశాయవరాయైనాంప్రదాపయదతోవిధిః। *
స్వయంచార్ధేనసశివశ్శతరూపాపతరేణసః॥ (౩౭

భూత్వావిక్రీడసుచిరంజగత్స్త్రీపుంసమణ్డితం। *
సాపునర్దక్షదుహితాశర్వవామాఙ్గమాశ్రితా॥ (౩౮

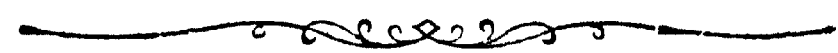
వినిన్ద్యపితరందక్షంశివద్రోహపరంతథా। *
త్యక్త్వాతదఙ్గజందేహంమేనాయామభవద్గిరేః॥ (౩౯

తత్రదేవముమాధీశంచిరంపరిచచారసా। *
తదన్తరేసురోఘోరస్తారకోనామవీర్యవాన్॥ (౪౦

విరిఞ్చివరసందృప్తోమమర్దనసురంజగత్। *
మహేన్ద్రస్త్వథసమ్మన్త్ర్యవాచస్పతిపురోగమైః॥ (౪౧

బ్రహ్మాణంప్రాప్యహృష్టాత్మాతుష్టావవివిధైస్స్తవైః। *

విప్రకారంతతస్తస్మైనివేద్యగురుణాసహ॥ (౪౨
అతిష్ఠత్సన్నిధౌతస్యప్రణమ్యభువిదణ్డవత్। ❋
ప్రోవాచతంపునర్బ్రహ్మశృణుదేవేన్ద్రతారకం॥ (౪౩
నశక్నువన్తిపరిహర్తుమిదానీంయేసురామతాః। ❋
ఉమామహేశసమ్భూతసేనానీస్తంహనిష్యతి॥ (౪౪
తదుపాయముమాదేవ్యాయోక్తుమీశంవిచిన్తయ। ❋
ఉక్త్వైవాన్తరభూద్బ్రహ్మమహేన్ద్రంసపురోహితం॥ (౪౫
సస్మారపుష్పధన్వానఞ్చోమయాయోక్తుమీశ్వరం। ❋
తత్క్షణేసరతిఃకామస్సమధుస్సశరాసనః॥ ౪౬
ఉపతస్థేసురేశానమువాచసకృతాఞ్జలిః। ❋
శృణుదేవేన్ద్రవిజ్ఞప్తింకింకార్యంకరవాణితే॥ (౪౭
జగత్త్రయేమేతేయతాకార్యంతత్సాధిష్యేత్వదాజ్ఞయా। ❋
ఉక్త్వాకింశృణువృత్రహన్మమపునర్వాక్యంవిభోనిశ్చితం (౪౮
త్రైలోక్యేసచరాచరేసురతతౌదైతేయబృన్దేష్వపి। ❋
మచ్చాపోద్గతపుష్పమార్గణగణైర్నైవాజితంవేద్మ్యహం॥
జేష్యామిత్రిపురారిమప్యహమతోమన్దస్మితస్యాయుధం॥౪౯

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే సనత్కుమారసంహితాయాం
కాళికాఖణ్డే తీర్థప్రశంసాయాం శ్రీకాఞ్చీమాహాత్మ్యే
శ్రీమదేకామ్ర నాథ స్తనకఙ్కణ ముద్రాఙ్కావి
ర్భావ మహిమాను వర్ణనం నామ
ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

చత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

కౌశికఉవాచ

ఉమామహేశసంఘటనాయశక్రచోదితకామోద్యోగః॥

మన్మథోక్తమథాకర్ణ్యవజ్రీప్రోవాచతంపునః। *
శృణుమన్మథదేవానాంయేనత్వమధునాస్మృతః॥ (౧
సురాస్సేనాన్యమిచ్ఛన్తిసామ్బవీర్యసముద్భవం। *
అసురోఽభిభవత్యేతజ్జగద్రక్షువిశేషిణా॥ (౨
తస్మాత్త్వంయోజయేశానముమయాసహమన్మథ। *
ఇతివజ్రివచశ్శ్రుత్వావసన్తేనసమన్మథః॥ (౩
రత్యాచసమ్పరిక్రమ్యప్రతస్థేశివయోఃపదం। *
తత్రసవ్యేతరేభాగేసామ్బస్యనతిరోహితః॥ (౪

తస్థౌసోఽతిచిరంకాలంస్తబ్ధగౌరవయావైస్సహా। *
నమేరుషణ్డేతందేవోమణ్డలీకృతకార్ముకం॥ ౫

దదాహనేత్రసఞ్జాతపావకస్ఫురదర్చిషా। *
తతఃకాలేనతంరత్యాఅనఙ్గంప్రియమాదిశత్॥ (౬

తపసాచతతోగౌర్యాస్తుష్టస్తాంపరిణీయచ। *
కృత్వాసాకంతయాసాఙ్గంస్కన్దముత్పాదయచ్ఛివః॥ (౭
ఆజ్ఞయాపరమేశస్యస్కన్దోఽపిబ్బలవాన్మృధి। *
శూరపద్మాదిసంయుక్తంతారకంసమఖణ్డయత్॥ (౮

తతోమన్దరశైలేన్ద్రేసదేవ్యారమమాణయా। *
పశ్చాదాగత్యహస్తాభ్యాంసన్నిరుద్ధేక్షణేశివే॥ (౯

సున్దరేపార్వత్యాలీలాపిహితపుష్పవన్తాత్మకహరనేత్రనిస్తేజస్సజగద్విషయకోమహామహేశసంవాదః॥

జగత్త్రయమభూద్ధ్వాన్తంయన్నేత్రేశశిభాస్కరౌ। *
నిస్స్వాధ్యాయవషట్కారేససురాసురమానుషే॥ (౧౦
జగత్యన్ధేనతమసాసంవృతేసర్వతోదిశం। *
హాహేతిచుక్రుశుస్సర్వేతత్రతత్రసమాకులాః॥ (౧౧
యావన్మోచసానేత్రేతావత్కాలోమహాన్గతః। *
జగత్సృష్టివిఘాతేనపురారిస్తామథాబ్రవీత్॥ ౧౨
జగత్సృష్టివిఘాతేనతవైనస్తుమహచ్ఛ్రితం। *
ఆవయోర్నైష్ఠవసంయోగోయోగ్యోమద్యోగినామపి॥ (౧౩
తథాప్యేతస్యపాపస్యప్రాయశ్చిత్తంకురుప్రియే। *
ఆవాంనిదర్శనంజ్ఞేయాసర్వేషాంసర్వకర్మసు॥ (౧౪
శ్రుత్వాదేవీవచశ్శమ్భోర్భయకమ్పితవిగ్రహా। *
ప్రణమ్యోవాచదేవేశమ్ముహుర్ముహురగాత్మజా। (౧౫
స్వామిన్సర్వజ్ఞవిశ్వేశకరుణావరుణాలయ। *
అపరాధసహస్రాణిభక్తస్యక్షమ్యతేత్వయా॥ (౧౬
స్వాతన్త్ర్యంలీలయాచాపిమయామన్తుఃకృతోధునా। *
జ్ఞాత్వానాయంకృతోమన్తుస్తత్క్షమస్వదయానిధే॥ (౧౭

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

సత్యంలీలార్థమధునాపిహితేమేదృశౌత్వయా। *
క్షన్తవ్యఏషమన్తుశ్చనాత్రకార్యావిచారణా॥ (౧౮
తథాపిచజగత్సృష్టివిఘాతమభవత్త్వయా। *
తస్మాదవశ్యంకర్తవ్యంప్రాయశ్చిత్తంత్వయాప్రియే॥ (౧౯
త్వయైవనిష్కృతిఃకార్యాయదిలోకోపివిశ్వసేత్।. *
ఇత్యాకర్ణ్యవచోభర్తుర్దేవీకృత్వాప్రదక్షిణం॥ (౨౦

ప్రణమ్యోవాచదేవేశంప్రాయశ్చిత్తంకథంత్వితి। *
దేశశ్చతస్యకఃకాలస్సర్వంమేబ్రూహిశఙ్కర॥ (౨౧

ఈశ్వరఉవాచ

ప్రాయశ్చిత్తంప్రియేశాస్త్రైస్స్మృతంపాపస్యసూరిభిః। *
కృతంచమునిశార్దూలైఃసశ్చాత్తాపవతాన్నృణాం॥ (౨౨
తదల్పాల్పతరంవిద్ధిమదర్చాసామహత్తరా। *
సర్వేషామేవపాపానాంమదఙ్ఘ్ర్యర్చాహినిష్కృతిః॥ (౨౩
మన్నామకథనంస్తోత్రంమద్ధ్యానంమత్పదార్చనం। *
మద్భక్తసత్క్రియావాపిప్రాయశ్చిత్తమనుత్తమం॥ (౨౪
దేశశ్చమత్ప్రియఃప్రోక్తోమద్భక్తస్యాపితాదృశః। *
కాలోవసన్తకాలాదిశ్శైశిరాన్తోమయాంబలే॥ (౨౫
ప్రోక్తస్తత్కురుమత్క్షేత్రేమద్భక్తాసత్క్రియామపి। *
జగత్సృష్టివిఘాతస్యప్రాయశ్చిత్తంమదర్చనం॥ (౨౬
త్వఞ్చాహంచాపిజగతాంనిదర్శనమనుత్తమం। *
ఆవాభ్యాంయత్కృతంకర్మలోకస్తదనువర్తతే॥ ౨౭
ఇతిదేవాధిదేవస్యవచఃకర్ణ్యచపార్వతీ। *
ప్రణమ్యగిరిజాదేవంప్రోవాచవచనంపునః॥ (౨౮
కథంతవార్చనంకార్యమవాఙ్మానసగోచరం। *
తథాపిసర్వదాసర్వైర్యథామతిసమర్చ్యసే॥ ౨౯
మయాపిపూజ్యతేదేవతవాఙ్ఘ్రిసరసీరుహం। *
ప్రసీదక్షమ్యతాంసర్వంసర్వదేవనమస్కృత॥ ౩౦

—❋ఈశ్వరఉవాచ❋—

సర్వలోకేషుపూజాస్స్యాన్నిత్యానైమిత్తికాత్మికా। ❋
త్రివిధాకిలమేపూజానిత్యానైమిత్తికీపరా॥ (౩౧

కామ్యాఖ్యాత్రివిధాయత్రకర్మభూమానచాన్యతః। ❋
భారతాఖ్యంతుయద్వర్షంకర్మభూమిరితిస్మృతం॥ (౩౨

తత్రైవభారతేవర్షేమమక్షేత్రేమహీయసి। ❋
మల్లిఙ్గమర్చయాశుత్వంలోకానుగ్రహమిచ్ఛతీ॥ (౩౩

—❋దేవ్యువాచ❋—

భారతాఖ్యంతుయద్వర్షంతదిదంకుత్రశఙ్కర। ❋
తత్రత్యక్షేత్రమాహాత్మ్యంమహీయస్త్వత్కథాన్వితం॥ (౩౪

—❋ఈశ్వరఉవాచ❋—

ఆహిమాచలమాసేతుపూర్వాపరసముద్రయోః। ❋
భూభాగోభారతంవర్షంపురాణజ్ఞైస్సమీరితం॥ (౩౫

తత్రసన్తిమమక్షేత్రాణ్యయుతాయుతసఙ్ఖ్యయా। ❋
అష్టోత్తరసహస్రాణితేషుముఖ్యానిపార్వతి॥ (౩౬

అష్టోత్తరశతంతేష్వధికానిమహాన్తిచ। ❋
తన్మధ్యేషుచతుష్షష్టిర్విశిష్టానిమమప్రియే॥ (౩౭

తేష్వపిద్వేప్రియేత్యర్థంప్రియేమేకాశీచకాఞ్చికా। ❋
తయోరపిమమాత్యర్థంప్రియేమేకాఞ్చీపురీప్రియా॥ (౩౮

పరంసర్వమనుగ్రాహ్యంకృపయాపరయామయా। ❋
మలత్రయనిబద్ధత్వాన్నిర్మలేనమయాశివే॥ (౩౯

సమలాః పశవో బన్ధాద్విమోచ్యాస్త్వత్కృపాబలాత్। *
తత్ర వేదాన్తవిజ్ఞానసునిశ్చితధియోమలాః॥ (౪౦

సన్న్యస్య సర్వకర్మాణి ద్విజామద్భావభావితాః। *
ముచ్యన్తే యత్నతస్తేతు మమక్షేత్రేషు జన్తవః॥ (౪౧

అయత్నేన విముచ్యన్తే వసన్తో మరణాత్పరం। *
మల్లోకే పరమే ధన్యాస్సాలోక్యాదిపదే స్థితాః॥ (౪౨

తత్రాపి కాశ్యాం ముచ్యన్తే జన్తవో మత్స్వరూపతః। *
కాఞ్చ్యాం తు నివసన్జన్తుర్మత్సాయుజ్యమవాప్నుయాత్॥ (౪౩

నిర్వాణదీక్షాపూతస్య కలాభిశ్శోధితస్య వై। *
యాముక్తిరాగమైరుక్తా సా కాఞ్చీవాసినాప్యతే॥ (౪౪

మత్సాలోక్యాత్పరం లోకే మత్సామీప్యమతః పరం। *
మత్సారూప్యమతః పశ్చాన్మత్సాయుజ్యం న సంశయః॥ (౪౫

మత్సాయుజ్యప్రదా కాఞ్చీ వేదాన్తవచనోదితా। *
ఆత్మా సాయత్ర కేశాన్తో కే సద్యోపి వివర్తతే॥ (౪౬

వ్యపోహ్య స్వకపాలం దార్క్ష్ణోగ్నౌ భూరితి స్థితిః। *
వాయౌ భువ ఇతి బ్రధ్నే స్వరితి బ్రహ్మణి స్వయం॥ (౪౭

పశ్చాన్మహ ఇతి ప్రాప్నోత్యసౌ స్వారాజ్యముత్తమం। *
ఆప్నోతి మనసశ్చాపి పతిత్వం వాక్పతిం ప్రభుం॥ (౪౮

ఏవమేవ శివే వేద వేదాన్తోక్తా ఇయం పురీ। *
కేశాన్తముక్తిదా ప్రోక్తా సర్వేషామేవ దేహినాం। (౪౯

కో విధిః కస్య చేశో హం మయ్యన్తో యత్ర దేహినాం। *
కేశాన్తా తత్ర సా ముక్తిః కేశో హం కాఞ్చ్యధీశ్వరః॥ (౫౦

కంశిరశ్శరతేతస్మిక్షతేకేశానాత్రసంశయః। *
కేశాశ్చాశ్చన్తిమేలోకేతేపికాఞ్చీతివిశ్రుతా॥ ౫౧

జ్ఞానినస్తుపరాముక్తింకేశాన్తేప్రాప్నువన్తిహి। *
కేశాన్తోనామకాఞ్చ్యన్తఃకాఞ్చీకేశాస్మృతాబుధైః॥ ౫౨

శిరస్స్మృతేయంయత్స్థానంపురీకాఞ్చీజగత్త్రయే। *
ప్రధానత్వాత్ప్రియత్వాచ్చసన్తతంచావయోఃప్రియే॥ ౫౩

జ్ఞానహీనస్యచాప్యత్రతిరశ్చాంతృణభూరుహాం। *
కేశాన్తాత్సర్వజన్తూనాంకేశాన్తాఖ్యేపురేశుభే॥ ౫౪

వివర్తతేతనుజన్తోస్స్నిగ్ధశ్చాస్థివ్యపోహతు। *
అతోత్రతుమృతానాంహిదాహేనస్ఫుటతేశిరః॥ ౫౫

తస్మాత్కాఞ్చీపురీలోకేపురీణాముత్తమాపురీ। *
అతస్త్వంతత్రమద్వాక్యాత్ప్రాయశ్చిత్తంసమాచర॥ ౫౬

పూర్వంమద్వచనాదత్రప్రాయశ్చిత్తంవృషోమహాన్। *
చచారలిఙ్గంసంస్థాప్యస్వహఙ్కారకృతేనసః॥ ౫౭

* దేవ్యువాచ *

కోయంవృషఃకథంచైనంప్రాయశ్చిత్తంశ్రుతంకిల। *
తవార్చనమితిబ్రూహిపృచ్ఛన్త్యైమహ్యమీశ్వర॥ ౫౮

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమారసంహితాయాం
కాళికాఖణ్డేతీర్థప్రశంసాయాం కాఞ్చీమాహాత్మ్యే
శ్రీమదేకామ్రనాథలిఙ్గదేవీస్తనవలయకఙ్కణా
విర్భావవర్ణనన్నామచత్వారింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

ఏకచత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః

కౌశికఉవాచ

కృతేమయాజగత్సర్వసంహారేప్రళయేపురా। *
ధర్మోమమతనుర్దేవిదృష్ట్వానష్టంచరాచరం॥ (౧

వృషభప్రతిష్ఠితలిఙ్గవర్ణనోపక్రమః

ఆత్మనాశాభితప్తోయమాశ్రితోమాంవృషాకృతిః। *
వృషోపిభగవాన్ధర్మస్తదంశోవిష్ణురచ్యుతః॥ (౨
అతఏవపురాందాహేవృషరూపోహరిస్స్వయం। *
దధౌభూమిరథంభక్త్యాదేవానాంవిస్మయాకృతిః॥ (౩
తమహంజగృతవాన్వాహమ్మచ్ఛక్త్యాపాలితంవృషం। *

దేవ్యువాచ

తస్యాపరాధహేతుమ్మేబ్రూహితస్యాపినిష్కృతిం॥ (౪

ఈశ్వర ఉవాచ

సోహంజాగరకృత్తైనాశ్చవర్ణ్యతేగిరిజేశ్రుణు। *
ధర్మోమత్పార్శ్వగఃపశ్చాన్మయాసంశాసితోస్త్వితి॥ (౫
ధారణాద్ధర్మఇత్యుక్తస్త్వధర్మోసావధారణాత్। *
మన్నిమిత్తకృతంపాపమపిధర్మాయకల్ప్యతే॥ (౬
మామనాదృత్యధర్మోపిపాపంస్యాత్ప్రత్యవాయకృత్। *
మదగ్రేత్వంవృషోభూత్వావససర్వత్రసర్వదా॥ (౭
ఇతిలబ్ధవరోనిత్యంధర్మోవసతిమత్పురః। *

గరుడగర్వాపహరణకథారమ్భః॥

తదన్తరేహావిద్వేష్టాపక్షిరాడ్వైష్ణవోరథః॥ (౮
వహన్హరిఞ్జగత్సర్వంసమ్పూరీత్యసచక్షణాత్। *
గర్వేణమహతాయుక్తోబభాషేవచనంహరిం॥ (౯
మత్సమఃకింత్వయాదృష్టోలోకేషుబలవేగయోః। *
త్వత్తోపిబలవన్తమ్మాంవిద్ధివిశ్వంభరప్రభో॥ (౧౦
చరాచరమయంయత్త్వాంవహతామహతామయా। *
క్షణార్ధార్ధేనవేగేనసమ్పూరితంజగత్త్రయం॥ (౧౧
శ్రుత్వావచోహరిస్తస్యకమ్పయన్స్వాత్మనశ్శిరః। *
గర్వమస్యవృషఃక్షిప్రన్నాశయిష్యత్యసంశయః॥ (౧౨
ఇతిధ్యాయన్సమనసామురారిరమరారిహా। *
సాధుసాధ్వితిసంహృష్టస్తేనసాకంయయౌత్వరన్॥ (౧౩
శ్రీమత్కైలాసమచలంశివసన్దర్శనోత్సుకః। *
పుణ్యేభ్యోఽప్యకేతత్రగరుడాదవరుహ్యసః॥ (౧౪
వివేశభవనంశమ్భోర్వితానకుసుమోజ్వలం। *
పఞ్చమావరణేతత్రవృషభోఽగ్రేమహేశితుః॥ (౧౫
పఞ్చగోమాత్రసంవీతఃపార్శ్వఆస్తేమహావపుః। *
సతుదృష్ట్వాగరుత్మన్తంహరిణాసహసఙ్గతం॥ (౧౬
స్మయేనమహతావిష్టంస్మయన్తంచనిరీక్ష్యసః। *
స్మయన్నివస్వమాకుఞ్చ్యమూర్ధానంవామజానుని॥ (౧౭
నివేశ్యాగ్రస్థితందృష్టంగరుత్మన్తంవృషోత్తమః। *
స్వకీయశ్వాసనిశ్వాసవశంనిన్యేబలాత్తదా॥ (౧౮
వృషశ్వాసాకులంతార్క్ష్యందృష్ట్వాపశ్యన్నివాచ్యుతః। *
గత్వావిశ్వజగన్నాథందృష్ట్వాసోమార్ధశేఖరం॥ (౧౯

ప్రణవ్యాపరయాభక్త్యాతత్రైవాసచిరమ్ముదా।
తార్క్ష్యస్తచ్ఛ్వాసనిశ్వాసవాయుభిశ్శతయోజనం॥ (౨౦
నీత్వానీత్వాపునర్నీతోనాసాగ్రంగోపతేశ్చిరం।
శ్లథాత్మపక్షతిర్దీనోక్షణంవాస్థాతుమక్షమః॥ (౨౧
తనూరుహాణినిశ్వాసవాతేనగళితానివై।
విముక్తసన్ధిబన్ధాఙ్గఃఖిన్నోభిన్నశ్చదుర్బలః॥ (౨౨
ఆత్మాఙ్గమోచనేశక్తశ్చక్రోశగరుడోభృశం।
విష్ణోపిమోచయాత్మానంవృషశ్వాసరయార్దితం॥ (౨౩
ఉత్క్రమిష్యన్తిగాత్రాన్మేప్రాణానారాయణాత్మనా।
క్రోశతస్సధ్వనిస్తూర్ణంశూలపాణేశ్రుతింగతః॥ (౨౪
కిమేతదితితంవిష్ణుంప్రోవాచపరమేశ్వరః।

విష్ణురువాచ

అద్యత్వత్పదసంసేవాసముత్కణ్ఠితమానసః॥ (౨౫
మయాసహాత్రసంప్రాప్తోగరుడోద్వారమీశితుః।
శ్వాసానిలవశంయాతోగోపతేఃపతగస్త్వయం॥ (౨౬
తేనఖిన్నోభృశఋణంక్రోశత్యత్యన్తమద్భుతం।
శివస్స్వయన్నువాచేదంమధుసూదనమీశ్వరః॥ ౨౭
అరేవిష్ణోకిమేతస్యకారణంవిదితంత్వయా।
ఫణతత్త్వంమహాభాగమోచయిష్యేవృషేశ్వరాత్॥ (౨౮

విష్ణురువాచ

అస్తిశమ్భోమమాపీష్టఃపన్నగారిరహఙ్కృతః।
మామప్యగణయన్నానేవాక్యముచ్చావచంస్మయాత్॥ (౨౯

అస్యగర్వాపహర్తారంమత్వావృషభపుఙ్గవం। *
భవత్స్వేవోత్సుకసస్నేహంప్రాప్యైనంరజతాచలం॥ (౩౦
ముక్త్వావృషాన్తికేతార్క్ష్యమగాందేవతవాన్తికం। *

ఈశ్వరఉవాచ

సత్యముక్తంత్వయావిష్ణో మోచ్యస్తస్మాత్ఖగేశ్వరః॥ (౩౧
ఇత్యుక్త్వాభగవాన్శమ్భుర్నన్దినంప్రాహపార్శ్వగం।
శైలాదేమోచయాశుత్వంవృషశ్వాసాత్ఖగాధిపం॥ (౩౨
ఖిద్యమానంగరుత్మన్తంమత్స్నేహార్థముపాగతం। *
ఇత్యాజ్ఞప్తోగణాధ్యక్షో మోచయామాసతంవృషం॥ (౩౩
వృషఃప్రబుద్ధవాంస్తూర్ణముత్థితోవిహ్వలేక్షణః। *
తన్ముక్తోగరుడఃపశ్చాత్సమీపంప్రాప్యశూలినః॥ (౩౪
ప్రణమ్యదేవమీశానంప్రాఞ్జలిఃపార్శ్వగోహరేః। *
తస్థౌసశ్లథసర్వాఙ్గో వేపమానోముహుర్ముహుః॥ ౩౫
వృషేన్ద్రోఽపితదాహూతఃనన్దినాపశివాన్తికం। *
తమాహాతక్షీణమీక్షోఽపిమదగ్రేభవతేదృశం॥ (౩౬
స్వతన్త్రేణమయైవాజ్ఞాముల్లఙ్ఘ్యసమనుష్ఠితమ్। *
అయంగరుత్మాన్నష్టేత్రేపావనేమదుపాసనాత్॥ (౩౭
మత్ప్రసాదాద్రథోవిష్ణోరథోఽభూద్భక్తఏవసః॥ *
తస్మాదేతస్యవైమత్తోప్రాయశ్చిత్తంమమాజ్ఞయా॥ (౩౮
మదర్చాంకురుభూమౌత్వమ్మానుషీన్తనుమాశ్రితః। *
కాఞ్చీపురేమదావాసేమదగ్రేపూజయాశుమాం॥ (౩౯

ఇత్యాదిష్టోవృషాధీశఃపరేణపరమేష్ఠినా। ❋
జగామకాఞ్చీమీశానంప్రణమ్యపరయాముదా॥ (౪౦

మానుషీన్తనుమాశ్రిత్యమదర్చానిరతోభవత్। ❋
ఏకామ్రనాథదేవస్యమమలిఙ్గస్యసన్నిధౌ॥ (౪౧

పఞ్చగోమాతృభిస్సార్థంపూర్వమేవవసత్యసౌ। ❋
తత్రైవసన్నిధౌలిఙ్గంప్రతిష్ఠాప్యస్వనామతః॥ (౪౨

శివగఙ్గాజలేపుణ్యేపశ్చిమాభిముఖాలయే। ❋
పూజయామాసపుణ్యాత్మాపునర్మామత్రసఙ్గతః॥ (౪౩

మన్దరాత్కాఞ్చీంప్రతిశివనిదేశేనకామాక్ష్యాగమనఘట్టః॥

తస్మాత్త్వమపికల్యాణిప్రియశ్చిత్తంమదర్చనం। ❋
కురుకల్యాణికల్యాణవృద్ధయేజగతామితి॥ (౪౪
ప్రీతేనదేవదేవేనప్రోక్తాసర్వజగత్ప్రసూః। ❋
ముహుఃప్రణమ్యదేవేశంప్రోవాచపునరమ్బికా॥ (౪౫
స్వామిన్సర్వజ్ఞమన్నాథవిజ్ఞప్తిశ్శ్రూయతామ్మమ। ❋
త్వద్వియోగమహంసోఢుమశక్తాచిరమీశ్వర॥ (౪౬

తస్మాత్త్వంకృపయాకాఞ్చ్యాంప్రసీదత్వరితంమమ। ❋
ఇత్యుక్త్వానగజాశమ్భోఃకృత్వాభక్త్యాప్రదక్షిణం॥ ॥౪౭

ప్రణమ్యపరమేశానసమనుజ్ఞాతాథశమ్భునా। ❋
అనల్పాకల్పసన్దోహైరతిరమ్యామ్బరాదిభిః॥ (౪౮

ప్రత్యఙ్గంభూషితాదేవీశివోక్తగణవల్లభైః।
ఆనీతహేమరత్నాఢ్యంవిమానమతిసున్దరం॥ (౪౯

ఆరుహ్యసాకంస్వీయాభిస్సఖీభిరుపశోభితా। ❋
గాయమానాసురస్త్రీభిస్స్తూయమానాచకిన్నరైః॥ (౫౦

భేరీపటహనిస్సాణమర్దళాదిమహారవైః। *
మురళీకాహళీనాదైర్బధిరీకృతదిఙ్ముఖా॥ (౫౧
మణిముక్తాతపత్రైశ్చగణహస్తోచ్ఛ్రితైర్యుతా। *
రుద్రకన్యాకరోద్ధూతవాలవ్యజనశోభితా॥ (౫౨
సప్తమాతృపరీతాచనవశక్తిభిరన్వితా। *
అనేకమునిభిర్దేవైస్సిద్ధవిద్యాధరోత్తమైః॥ (౫౩
నదీభిఃపుణ్యతీర్థాభిర్వాపీకూపసరోవరైః। *
భూతైశ్చిత్రశకున్తైశ్చసుఫలాఢ్యైస్సురద్రుమైః॥ (౫౪
సుగన్ధచిత్రపుష్పాభిర్ముఖ్యానన్తలతాదిభిః। *
సస్యైర్ధాన్యసమృద్ధైశ్చధాతురాగైర్విచిత్రకైః॥ (౫౫
స్పర్శవేధిశిలాద్యైశ్చనానావస్తుభిరన్వితా। *
ప్రతస్థేపార్వతీవ్యోమమార్గేణహరవల్లభా॥ (౫౬
గచ్ఛన్తీతత్రతత్రైవపుణ్యక్షేత్రేభువఙ్గతా। *
శివలిఙ్గంప్రతిష్ఠాప్యపూజయన్తీమహేశ్వరమ్॥ (౫౭
క్రమేణకాశీంసమ్ప్రాప్యవిశ్వేశంవిమలాకృతిమ్ *
సమ్పూజ్యాత్రస్వయంలిఙ్గంప్రతిష్ఠాప్యాతిపావనీ॥ (౫౮
ఉషిత్వాచిరమత్రైవపూజయామాసశఙ్కరం। *
గౌరీతత్రాన్నదానాదీనకరోద్ధర్మసఞ్చయాన్॥ (౫౯
రాజాకాశీపతిభీమాన్ప్రార్థయామాసపార్వతీం। *
అత్రైవామ్బసదావాసంకురుసార్ధంగణైరితి॥ (౬౦
అవిజ్ఞాతాతేనరాజ్ఞాసమారుహ్యావిమానకం। *
వ్యోమమార్గేణసాకంవైస్వానుయాతగణైశ్శివా॥ (౬౧

కాఞ్చీం ప్రతస్థేసకల్యాణీకలికల్మషనాశినీం। *
గచ్ఛన్తీతత్రతత్రైశంస్థానేస్థానేతిశోభనే॥ (౯౨

అవరుహ్యారథాద్భూమావభ్యర్చ్యాభ్యర్చ్యశజరమ్ *
అనుయాతజనైస్సాకంకాఞ్చీంప్రాపమహేశ్వరీ॥ (౯౩

తతా ప్రిస్తరేవిదిత్వైనాంజగన్మాతరమమ్బికాం। *
కాశీరాజోమహాదేవీభక్త్యోభక్తిమతాంవరః॥ (౯౪

కాశీంత్యక్త్వాస్వయమపికాఞ్చీంప్రాప్తుమనీషయా। *
పాదచారీసపుణ్యాత్మాపరిత్యక్తానుగస్స్వయం॥ (౯౫

కాఞ్చీందూరంసమాగత్యగన్తుంపద్భ్యామథాక్షమః। *
తయోస్తుసరుచోర్మధ్యేమార్గంరాజాత్మపాదయోః॥ (౯౯

సన్నహ్యాదారవౌపాదౌమన్దమ్మన్దంమహామనాః। *
ప్రాపకాశీపతిర్భక్త్యాకాఞ్చీంకామాక్ష్యుపాసకః। (౯౭

మాసేచాశ్వయుజేరవౌతుసతులేపూర్వాఙ్గలేఫల్గునీం। *
సోమేసోమదినేశుభేశివతిథౌపక్షేవళక్షేఽతరే॥ *
దేవీప్రాపగిరీన్ద్రజాత్రిజగతాంకల్యాణసమ్పత్తయే। *
కాఞ్చీంకాఞ్చనతోరణాఞ్కలిమలప్రధ్వంసినీంప్రాక్తనీం౯ం

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమారసంహితాయామ్
కాళికాఖణ్డేతీర్థప్రశంసాయాంకాఞ్చీమాహాత్మ్యేవృషే
శ్వరకామాక్ష్యాగమన మహిమానువర్ణన
న్నామఏకచత్వారింశోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

ద్విచత్వారింశాధ్యాయ ప్రారంభః.

కాశికఉవాచ

రక్షాబన్ధేశ్వరచిత్రకటకేశ్వరయోర్మహిమానువర్ణనమ్

ఇతీశాజ్ఞాంప్రపన్నా సా కాఞ్చీం కన్యాభిరద్రిజా। *
సమ్ప్రాప్య తత్ర సఙ్కల్ప్య స్నాత్వా సరసి కుత్రచిత్॥ ౧
రక్షారజ్జుం బబన్ధాత్మహస్తే యత్ర శుభాననా। *
తత్రైవ లిఙ్గం సంస్థాప్య పూజయామాస భక్తితః॥ (౨
తత్తీర్థం తచ్చ లిఙ్గం చ తదాఖ్యా సమలఙ్కృతం। *
యత్ర స్వహస్తకటకం బబన్ధ కనకోజ్జ్వలం॥ (౩
తత్రాపి కటకేశానం ప్రతిష్ఠాప్య బబన్ధ సా। *
తదేవ లిఙ్గం సంప్రాప్య నరో భవతి ముక్తిభాక్॥ (౪
తతస్సా గిరిజా తత్ర పరాకాశబిలాన్తికే। *
పురా సఞ్చమహాభూతాని యత్ర చేరుర్మహత్తపః॥ (౫
స్వనామభిస్సరః ఖాత్వా స్నాత్వా తత్ర దివానిశం। *
తపసా తేన తీవ్రేణ తోషితాదీశ్వరేశ్వరాత్। (౬
సర్వేన్ద్రియశరీరాఙ్గవిషయాధారభూతతాం। *
ఆత్మానమాపురన్యోన్యసఙ్గోదితవిభేదతః॥ (౭
తత్ర దేవీ సరస్తీరే ధర్మశాలాం బిలాన్తికే। *

ఏకామ్రనాథపురవర్ణనమ్

కృత్వా తపస్సమృద్ధ్యర్థం ప్రసన్నేనాన్తరాత్మనా॥ ౮
దేవీ కాఞ్చీపురీం రమ్యాం విచిత్రధ్వజభూషితామ్। *
ముక్తామాణిక్యవైడూర్యతోరణైరుపశోభితామ్। (౯

మల్లీచమ్పకపున్నాగపాటలీవకుళామ్బుజైః *
నానాపుష్పసరైః క్లృప్తకాయమానవిరాజితాం॥ (౧౦

రమ్భాస్తమ్భైర్నారికేళైర్నారఙ్గక్రముకాదిభిః। *
ఫలైశ్చన్దనమాలాఢ్యైర్హిమామ్బూక్షితభూతలామ్ (౧౧
ప్రతిగేహద్వారిశాతకుమ్భకుమ్భద్వయాన్వితామ్। *
పూర్ణకుమ్భకరైర్విప్రైస్స్వస్తివాచనతత్పరైః॥ (౧౨

గీతమఙ్గళగీతాభిర్బ్రాహ్మణీభిశ్చసర్వతః। *
ప్రతిరథ్యంమృదఙ్గాద్యైర్వాద్యైస్తాళాదికైరపి॥ (౧౩

వేణువీణాదిభిస్స్వర్గసున్దరీనాట్యసఙ్కులైః। *
సర్వత్రపణ్యతావీథీవీథీరాజవిరాజితాం॥ ౧౪
కాఞ్చీంప్రదక్షిణీకృత్యస్వానుయాతగణైస్సహ। *
కామాక్షీతత్రతత్రైవస్థానేస్థానేసఖీగణాన్॥ (౧౫

సంస్థాప్యయోగినీస్సర్వాఃకమలాదీశ్చకన్యకాః। *
సుమనోఽప్సరసోబృన్దాన్నవసఙ్ఖ్యాశ్చశక్తికాః॥ (౧౬
మాతౄశ్చకాళిసహితాస్సహశాస్త్రామహేశ్వరీ। *
క్రమేణసర్వాణ్యైశానిస్థానానిసుసమాహితా॥ (౧౭

తత్రతత్రచసమ్పూజ్యపూర్వామారభ్యసాదరం। *
ఏకామ్ర నాథాల యవర్ణనం — క్రమేణైకామ్రమూలేశనిలయంప్రాపవిశ్వసూః॥ (౧౮
నానామణిగణాకీర్ణహేమప్రాకారసంవృతమ్। *
నిర్మితంమనసాశమ్భోరాజ్ఞయావిశ్వకర్మణా॥ (౧౯

దేవీప్రియచికీర్షోస్తద్భవస్యపరమేష్ఠినః। *
కైలాసమన్దరస్పర్ధిగోపురైరుపశోభితం॥ (౨౦

మణిస్తమ్భసహస్రాఢ్యమణ్టపైస్సర్వతో వృతమ్। *
పఞ్చమావరణే సర్వప్రపఞ్చభవనోజ్జ్వలమ్॥ (౨౧
దీప్తం హేతిగృహానీకైస్తురీయే ప్రావృతే శుభైః। *
దినేశకాలరుద్రాబ్జభవవిష్ణ్వాలయైరపి॥ (౨౨
తృతీయే గణపశ్రేష్ఠదేవీసఖిజనాలయైః। *
దివ్యాశ్మనికరాక్లప్తైః దీప్తం దృష్టిప్రమోహనైః॥ (౨౩
ద్వితీయే విఘ్నపస్కన్దపఞ్చబ్రహ్మేఙ్గసఙ్కులమ్। *
ప్రథమే పుణ్డరీకాభం దహరం వేశ్మ నిర్మితమ్॥ (౨౪
శివేనైవ స్వమావాసమేకామ్రద్రుమమూలగం। *
విపాపం పురమధ్యస్థం యదుపాస్యం విముక్తయే॥ (౨౫
దహ్రోఽస్మిన్నన్తరాకాశస్తస్మిన్యజ్జ్యోతిరన్తరా। *
తదేవ ఖలు యోగీన్ద్రైరన్వేష్టవ్యం విముక్తయే॥ (౨౬
తద్బ్రహ్మపురమధ్యస్థమాలయం ప్రాప్య సా తదా। *
ప్రదక్షిణక్రమేణైవ సఖీజనశతావృతా॥ (౨౭
పఞ్చమావరణే శైవాన్ గృహిణో బ్రాహ్మణోత్తమాన్। *
అనుగృహ్యాథ తతః పశ్చాచ్చతుర్థం సంవివేశ సా॥ (౨౮
తత్ర దక్షిణదిగ్భాగే మహావిష్ణ్వీశ్వరం ముదా। *
సమభ్యర్చ్య పరయా భక్త్యా ప్రతస్థే పశ్చిమాం దిశం॥ (౨౯

(విష్ణుపూజితమహాలిఙ్గమహిమారమ్భః)

—*ద్విజా ఊచుః*—

కాశికేన్ద్ర మహాబుద్ధే కథం విష్ణ్వీశ్వరస్త్విదం। *
కదా విష్ణుస్స్వయం లిఙ్గమారరాధ వదాద్య నః॥ (౩౦

కౌశిక ఉవాచ

విష్ణుర్విశ్వమయోనన్తశయనేపూర్వమమ్బుధౌ। ❋
సుష్వాపమనసాధ్యాయన్నటాధీశాఙ్ఘ్రిపఙ్కజం॥ (౩౧

యోగనిద్రాపరవశోయోగాచార్యోమరేశ్వరః। ❋
తస్మిన్ధ్యాయతిదేవేశంయోగరుద్రంసమాధినా॥ (౩౨

తస్యయత్పద్మకోశాభంహృదయఞ్చాప్యధోముఖం। ❋
అధోనిష్ట్యాపితస్యాస్తునాభ్యాముపరితిష్ఠతి॥ (౩౩

విశ్వాఖ్యస్యాస్యవైవిష్ణోర్హృదయన్తద్ధివిశ్రుతమ్। ❋
తస్యాన్తేసుషిరంసూక్ష్మన్తస్మిన్నగ్నిర్మహాన్స్థితః॥ (౩౪

సోగ్రభుగ్విభజన్తిష్ఠన్నాహారమజరఃకవిః। ❋
తస్యమూర్ధ్నిశిఖాణీయాసోర్ధ్వాకారావ్యవస్థితా॥ (౩౫

తస్యామధ్యేశిఖాయాస్తుపరమాత్మాశివస్థితః। ❋
సర్వంప్రతిష్ఠితమితిసర్వత్రవిదితశ్శివః॥ (౩౬

సర్వంఖల్విదియద్బ్రహ్మసర్వోర్వరుద్రోవిప్రకాపతిః। ❋
ఋతంసత్యంతమీశానంపురుషంకృష్ణపిఙ్గళమ్ (౩౭

దృష్ట్వాతస్మైచకారాశువిశ్వరూపాయవైనమః। ❋
నమస్కుర్వతివైవిష్ణౌపరమాత్మాప్రసన్నధీః॥ (౩౮

ననర్తానన్దపూర్ణాత్మాప్రమోదభరనిర్భరః। ❋
నృత్తమాలోక్యతత్తాదృగ్విష్ణుర్విశ్వామరేశితుః॥ ౩౯

ఆనన్దవశసర్వాఙ్గోహర్షగద్గదవాఘ్షురిః। ❋
చకమ్పేసుమహారాత్మేశంసమాలోక్యాతిహృష్టధీః॥ (౪౦

తస్మిన్క్ష్మాపతిలక్ష్మ్యాద్యాయోగనిద్రావశఙ్గతే। *
భీతభీతామనస్యేవంచిన్తామాపుఃపరస్పరం॥ (౪౧

—*లక్ష్మీరువాచ*—

మత్పాణిస్పర్శసఞ్జాతరుజౌపాదౌసుకోమలౌ। *
అథవాకిమ్మమాఙ్గేష్వస్యవిక్షేపేణసవేదనా॥ (౪౨

శేషఉవాచ

మమాఙ్గాన్యతిశీతానికఠినానిహరేర్వపుః। *
శిరీషపుష్పసౌభాగ్యం తేనైతత్సరుజన్నుకిమ్॥ (౪౩

గరుడఉవాచ

మయాస్కన్ధేనవహతాభ్రాన్తంభువనమణ్డలం। *
తేనాస్యసర్వగాత్రాణినితాన్తవ్యథితానికిమ్॥ (౪౪

ఏవమన్యోన్యమేతేషుచిన్తాపరవశేష్వసౌ। *
విరమ్యయోగనిద్రాయాస్సముత్థాయకృతాఞ్జలిః (౪౫

ప్రసీదదేవవిశ్వేశప్రసీదేతిజగౌముహుః। *
తేసర్వేతంసమావృత్యసమపృచ్ఛన్పునఃపునః॥ (౪౬

కిమిదఙ్కిమిదన్త్వీశకథయేతిముదాముహుః। *

విష్ణురువాచ

నటేశ్వర దర్శనాయతిల్లారణ్యేవిష్ణోరావిర్భావకథనమ్

ప్రోవాచభగవానేతానీశోమహ్యంకృపానిధిః॥ (౪౭
తాణ్డవందర్శయామాసయోగినామపిదుర్లభం। *
తేనహర్షేణమేఙ్గానిసకమ్పానిముహుర్ముహుః॥ (౪౮
తదత్రజన్మసాఫల్యంమయాప్రాప్తంనసంశయః। *
ఏవమాచిషిగోవిన్దేప్రోచుశ్శ్రీగరుడోరగాః॥ (౪౯

వయఞ్చ భవతా శమ్భో స్తాణ్డవాలోకనోత్సుకాః। *
తదత్ర తాదృశోపాయశ్చిన్త్యతా మాశుమాచిరమ్॥ (౫౦
తదాదధ్యౌ తదాకర్ణ్య గోవిన్దో గోపతిధ్వజమ్। *
ధ్యాయతో మతిరుత్పన్నా తిల్లారణ్యే మహేశ్వరః॥ (౫౧
ప్రసన్నః కురుతే నిత్యం పరమానన్ద తాణ్డవమ్। *
తత్ర గత్వా వయం శమ్భోస్సన్నిధౌ సర్వకామదే॥ (౫౨
ధ్యానయోగం సమాస్థాయ శరణం ప్రాప్య శఙ్కరం। *
వసేమ యది కాలే స దర్శయిష్యతి తాణ్డవం॥ (౫౩
శివో నో భక్తసులభో నటేశోసౌ చిదమ్బరే। *
ఇతి సర్వావృతో విష్ణుః పుణ్డరీకపురం యయౌ॥ (౫౪
తతస్తైస్సకలాధీశం ధ్యానయోగ సమాధినా। *
తతోచిరేణ కాలేన ప్రాదుర్భూయాహ శఙ్కరః॥ (౫౫
హరే తవైషామిష్టం కిం వృణీష్వ వరముత్తమమ్। *
ప్రత్యువాచామ్బుజాక్షోపి ప్రత్యక్షం పరమేశ్వరం॥ (౫౬
దేవదేవ జగన్నాథ శమ్భో తాణ్డవపణ్డిత। *
ద్రష్టుకామా వయం నృత్తం యోగిధ్యేయం విముక్తిదం॥ (౫౭
కృపయా దర్శయాస్మాకం కృపాసిన్ధోమ్బికాపతే। *
తచ్ఛ్రుత్వా ప్రాహ వచనం దేవదేవస్స్వయం శివః॥ (౫౮
హరే త్వం ద్రష్టుకామోసి తాణ్డవం యోగిదుర్లభం। *
కాఞ్చ్యాం లిఙ్గం ప్రతిష్ఠాప్య స్వనామ్నార్చయ మాచిరం॥ (౫౯
తత్ర తే దర్శయిష్యామి చిత్రమానన్ద తాణ్డవం। *
ఇతీరితమసౌ శ్రుత్వా తత్ర సంస్థాప్య తాఙ్క్షణాత్॥ (౬౦

త్వరయాభ్యేత్యతాంకాఞ్చీంసర్వాలఙ్కారశోభితాం। ❋
ఏకామ్రనాథదేవస్యదక్షిణేలిఙ్గముత్తమం॥ (౬౧

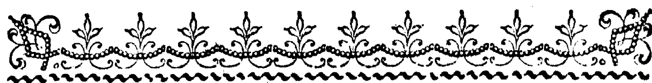
తురీయావరణేశమ్భోఃప్రతిష్ఠాప్యస్వనామతః। ❋
సమ్ప్రార్థ్యపరయాభక్త్యాయయాభూయశ్చిదమ్బరం॥ (౬౨
తత్రశమ్భుఃప్రసన్నోభూత్తత్రస్వనృత్తమదర్శయత్। ❋
తస్మైసపరివారాయదివ్యమానన్దతాణ్డవం॥ (౬౩
తతోసౌస్వాదరేణైవపటహంసమవాదయత్। ❋
శమ్భునాపిసమాజ్ఞప్తఃపటహాస్యైవవాదనే॥ (౬౪
నిత్యమ్మత్సన్నిధౌవిష్ణోవాదయన్పటహంముదే। ❋
మత్సభాయాస్సమీపేత్వంవసేత్యన్తరధాచ్ఛివః॥ (౬౫

తదిదందేవదేవస్యమహావిష్ణ్వీశ్వరంప్రియం। ❋
మహావిష్ణ్వీశమాసాద్యమోదన్తేసతతంజనాః॥ ౬౬

కాఞ్చ్యామేవమ్మురారిఃపురరిపుసహాయామ్రమూలేశ పార్శ్వే। కృత్వావిష్ణ్వీశలిఙ్గంప్రథిత మిహావరంసమ్యగభ్యర్చ్య భక్త్యా। ప్రాప్తానుజ్ఞోథదృష్ట్వా పురరి పునటనం పక్షిభోగీన్ద్రముఖ్యైస్సాకంసన్తుష్టచేతాశ్చిరముపవసతిం ప్రాప్తవాన్ వ్యాఘ్రపుర్యాం॥❋ ❋ ❋ ❋ ❋

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమార సంహితాయాం
కాళికాఖణ్డే తీర్థప్రశంసాయాం శ్రీకాఞ్చీమాహాత్మ్యే
రక్షాబన్ధనేశ్వర కటకేశ్వర శ్రీమదేకామ్ర నాథ
లిఙ్గదేవీస్తనవలయాఙ్కావిర్భావవర్ణన
న్నామద్విచత్వారింశోధ్యాయః

(౪౨)

శ్రీరస్తు.

త్రిచత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

కౌశిక ఉవాచ

తతో దేవీ క్రమేణైవ తృతీయావరణం గతా। *
శివగఙ్గామహాతీర్థజలాప్లుతతనూరుహా॥ (౧
తతోఽగస్త్యేశ్వరం లిఙ్గం సముపాచరదద్రిజా। *

(అగస్త్యేశ్వరమహిమా ప్రారంభః)

ద్విజా ఊచుః

అగస్త్యేశస్య మహిమా వర్ణ్యతామద్య కౌశిక॥ (౨
శ్రుణ్వతామద్య నస్సమ్యగ్విస్తారేణ యథాతథం। *

కౌశిక ఉవాచ

పురా కదాచిత్కైలాసాద్దేవర్షిర్నారదో ద్విజాః॥ (౩
ఉపవీణయితుం కాశ్యాముమాకాన్తముపాయయౌ। *
విన్ధ్యో నామ మహానద్రిర్నారదం విశ్వసప్రియం॥ ౪
వ్యోమ్ని దృష్ట్వా త్వరాయుక్తో జఙ్గమాకృతిమాశ్రితః। *
తమర్ఘ్యాద్యైర్మునిశ్రేష్ఠముపాచరదసౌ గిరిః॥ (౫
తతో దేవమునిః ప్రీతో విన్ధ్యాద్రిమవదన్ముదా। *
అహో ధన్యోసి విన్ధ్యాద్రే తపసాతిథ్యతత్పర॥ (౬
తస్య తే విబుధస్స్మృత్వా కృతామవమతిం హి తాం। *
స్మృత్వా స్మృత్వా మనః ఖిన్నం న సౌఖ్యం యాతి మే చిరం॥ (౭

విన్ధ్య ఉవాచ

తన్నిశమ్యాథ విన్ధ్యాద్రిః ప్రణమ్యోవాచ నారదం। *
మహాతాఽవమతిః కా వా కృతా దేవైశ్చ కైః పునః॥ (౮

వదేదానీమహంతస్యాః ప్రతీకారంకరోమికిం। *

—*నారదఉవాచ*—

మేరుస్త్వమపిధర్మైస్సైస్సవస్సమానాశాస్త్రిదర్శనే॥ (9

తస్మిన్సురాన్మనీశానస్సర్వదాస్తేముదాన్వితః। *

తేనగ్రహాస్సనక్షత్రాస్సతారాస్సర్వరాశిభిః॥ (10

మేరుంప్రదక్షిణంనిత్యంకుర్వన్తీన్ద్వరుణావపి। *

ఈదృశంతదహంద్రష్ట్వాపరిఖిన్నోస్మిహేసఖే॥ (11

బహూక్త్వాకిమ్మమాత్రవసఖాత్వంతన్మయోదితం। *

యథేచ్ఛంకురువిన్ధ్యాద్రేసాధయామీత్యుదీర్యవై॥ (12

నిర్గతేనారదేవిన్ధ్యోవవృధేసావతిక్రుధా। *

తతోనిరుద్ధేత్వయనేసూర్యాచన్ద్రమసోఃక్షణాత్॥ (13

నిరుద్ధేష్వపిమార్గేషుజ్యోతిషామాధ్రువంజగత్। *

ఏకత్రమిహిరాకాన్తమన్యత్రతతిమిరావృతం॥ (14

కాలసఙ్ఖ్యావిహీనత్వాత్సర్వసస్యవివర్జితం। *

వినాశోత్పత్తిరహితంబభూవవిరతక్రియం। *

దేవాస్సవాసవాస్తూర్ణంపురోధాయపురోధసం॥ (15

బ్రహ్మాణంసత్యలోకస్థంసంప్రాప్యజగదుస్తదా। *

దేవరక్షభయాదస్మాత్కృపయాకమలాసన॥ (16

అహోరాత్రార్ధమాసాదివిహీనేస్మిన్చరాచరే॥ *

నిస్స్వాధ్యాయవషట్కారేగతినఃకావదప్రభో॥ (17

విన్ధ్యాద్రిణాప్రవృద్ధేనరుద్ధేచన్ద్రార్కవర్త్మని। *

తేషాంతద్వచనంశ్రుత్వావేధావిన్ధ్యస్మయాపహః॥ (18

అగస్త్యమేవనిశ్చిత్యబృహస్పతిమువాచహ। *
శృణుజీవమమాదేశాదగస్త్యంకౌశికాగతం॥ (౧౯
ప్రార్థయస్వసురైస్సార్థంవింధ్యగర్వోపశాంతయే *
తేనసమ్యఙ్మహానద్రిశ్ఛిలకాచమసీకృతః॥ (౨౦
అథవాగస్త్యమద్యాహంకాశీమాసాద్యవైపురీం। *
ప్రేషయిష్యామివింధ్యాద్రేర్గర్వాపహరణక్షమం॥ (౨౧
ఇత్యేవముక్త్వాభగవాన్బ్రహ్మాకమలసంభవః। *
దేవైస్సార్థంయయౌకాశీంబృహస్పతిపురోగమైః॥ (౨౨
తత్రవిశ్వేశ్వరందేవంసమారాధ్యయథావిధి। *
లోపాముద్రాపతేర్వాసంప్రాప్యబ్రహ్మాదయస్సురాః॥ (౨౩
ప్రార్థయామాసురత్యర్థంపరమేశ్వరవల్లభం। *

దేవాఊచుః

అగస్త్యాగస్త్యయోగీంద్రవింధ్యాద్రిస్సనియదూషితః॥ (౨౪
రురోధసవితుర్మార్గంతద్దర్పశమనక్షమః। *
భవానేవనచాన్యోస్తితస్మాత్త్వరయమాచిరమ్॥ (౨౫
ఇతిదేవవచశ్శ్రుత్వాపునస్సమునిరబ్రవీత్। *
అహంకాశీంపరిత్యజ్యగమిష్యామినచాన్యతః॥ (౨౬
ఇయంముక్తిప్రదాలోకేదేవదేవప్రియాపురీ। *

—*బ్రహ్మోవాచ*—

దేవకార్యంమునిశ్రేష్ఠత్రైలోక్యస్యాస్యతత్పునః॥ (౨౭
ప్రత్యాఖ్యానంనకర్తవ్యంసర్వదాసర్వచేతనైః। *
స్వస్యాస్మనాశపర్యంతందధీచ్యాద్యైరనుష్ఠితమ్॥ (౨౮

స్వమాంసాన్యపిసన్త్యజ్యదేవకార్యధురన్ధరైః। ✻
సాధితంసురకర్మాశునిర్ముక్తంహీనకేనచిత్॥ (౨౯
కాశీక్షేత్రసమంక్షేత్రంనాస్తిత్రివదమాల్పవత్। ✻
కాశ్యాఅపిప్రియాగస్త్యకాఞ్చీతత్రాస్తిధూర్జటేః॥ (౩౦
కాశ్యాంమరణతోముక్తిశ్శివసారూప్యదాహిసా। ✻
కాఞ్చ్యాంస్మరణతోముక్తిస్సాయుజ్యపదదాయినీ॥ (౩౧
తస్మాద్గచ్ఛవిళమ్బ్యాలంతత్రశ్రేయోభవిష్యతి। ✻
ద్రావిడాఖ్యాంతథాభాషామపూర్వాంత్వఙ్కరిష్యసి॥ (౩౨
ఇత్యాదిష్టోమునిశ్రేష్ఠఃప్రణమ్యకమలాసనమ్। ✻
ప్రతస్థేపరయాప్రీత్యాకాఞ్చీపురదిదృక్షయా॥ (౩౩
సహపత్న్యావియన్మార్గమవలమ్బ్యహృదాస్మరన్ ✻
కాఞ్చీపురీంకుమ్భజన్మాలోపాముద్రామథాబ్రవీత్॥ (౩౪
నిజనేత్రగళద్బాష్పధారాసిక్తముఖామ్బుజః। ✻
అయిప్రియేవృథాజన్మగతంమేజీవితంవృథా॥ (౩౫
ఏతావద్దివసంయస్మాత్కాఞ్చీనవ్యాకృతామయా। ✻
కాఞ్చీపురీసమంక్వాపినాస్తిసత్యంజగత్త్రయే॥ (౩౬
కాఞ్చీతుముక్తిదాపుణ్యాప్రళయేపిననశ్యతి। ✻
నిరన్తరనివాసోహికాఞ్చ్యాంశమ్భోరతిప్రియః॥ (౩౭
దివోదాసాయవిశ్వేశోవరందత్త్వాకదాచన। ✻
కాశీంత్యక్త్వామన్దరాద్రౌనివాసమకరోత్స్వయమ్॥ (౩౮
తథాకాఞ్చీంపరిత్యక్తుంనైవశక్నోతిశఙ్కరః। ✻
కాఞ్చీప్రియశ్శివఇతివేదాన్తవిదితస్తతః॥ (౩౯

కాఞ్చీ బ్రహ్మపురీ జ్ఞేయా కలికల్మషనాశనీ। *
ఓఙ్కారతారకం కాశ్యాం జన్తోరుపదిశన్మృతౌ। (౪౦

స్వసాయూజ్యప్రదం శమ్భుర్దదాతి సకలాత్మనామ్। *
కాఞ్చ్యాం స్మరణతో జన్తోస్సాయుజ్యం వితరత్యసౌ॥ (౪౧

తతః కాఞ్చీపురీ శ్రేష్ఠా కాశ్యా అపి మహత్తరా। *
ఏతావద్దివసం కాశ్యాం నివాసో యో మమాభవత్॥ (౪౨

సత్విదానీం మమైవాభూత్ కాఞ్చీస్మరణసాధనం। *
కాశీనివాసపుణ్యస్య పచేళిమమభూత్ప్రియే॥ (౪౩

ఇతి బ్రువన్ స్త్రియా సాకం గచ్ఛన్కుమ్భసముద్భవః। *
విన్ధ్యాద్రినికటం ప్రాప్తో విబుధేష్టచికీర్షయా॥ (౪౪

ఏకామ్రనాథం హృదయే భావయన్తం ప్రియయాన్వితం। *
ఆయాన్తం పీతజలధిం దృష్ట్వా విన్ధ్యోభవత్సభీః॥ (౪౫

శిరోభూత్వా క్షణాదేవ తచ్ఛ్లాఘ్యైరుపాచరత్। *
మునిశ్చ తత్కృతాం పూజాం సపత్నీకోగ్రహీన్ముదా॥ (౪౬

తస్యాత్మని తదా భక్తిం ప్రశశంస మహాగిరేః। ❖
విన్ధ్యః ప్రణమ్య తం భూయః ప్రార్థయామాస సాఞ్జలిః॥ (౪౭
భగవన్మునిశార్దూల లోపాముద్రాపతే ధునా। *
శాధి మాం కరవాణ్యత్ర కిఙ్కరం కిం మునీశ్వర॥ (౪౮
ఇతి వాదినమద్రీన్ద్రం జగాద మునిసత్తమః। *
అహం త్రిదశకార్యార్థం ప్రస్థితో దక్షిణాం దిశం॥ (౪౯
త్వమేవం తిష్ఠ విన్ధ్యాద్రే యావదాగమనం మమ। *
ఇతి సంస్తభ్య హస్తేన మస్తకే విన్ధ్యభూధరం॥ (౫౦

అగస్త్యమహర్షేః కాఞ్చీపురప్రవేశః

అగస్త్యస్త్వరయాకాఞ్చీమవాప్యాశ్చర్యవీథికాం। *
ప్రవిశ్యతాంమునిశ్రేష్ఠఃప్రతిరథ్యంపదేపదే॥ ౫౧
శివలిఙ్గానిసంవీక్ష్యసాలయానిముహుర్మునిః। *
ఆనన్దతున్దిలోభూత్వాకృతక్షేత్రోపవాసకః॥ ౫౨
తీర్థశ్రాద్ధంయథాశాస్త్రంకృతక్షౌరోఽకరోన్మునిః। *
తతస్సర్వాణిపుణ్యానిస్థానాన్యాసాద్యహృష్టధీః॥ ౫౩
సమర్చయిత్వాలిఙ్గానితస్మిన్బ్రహ్మపురోత్తమే। *
పుణ్డరీకనిభంవేశ్మసంప్రాపోపనిషచ్ఛ్రితం॥ ౫౪
స్వర్ణప్రాకారసంవీతం.హేమగోపురభూషితం। *
సహస్రస్తమ్భకల్యాణమణిమణ్టపమణ్డితం॥ ౫౫
అనేకావరణోపేతంవిచిత్రధ్వజభూషితమ్। *
ఏకామ్రనాథనిలయంప్రాప్యకుమ్భోద్భవోమునిః॥ ౫౬
శివగఙ్గాజలేస్నాత్వాసితభస్మావకుణ్ఠితః॥ *
జ్యోతిర్లిఙ్గాకృతిందేవంపరమాకాశమధ్యగం॥ ౫౭
నిష్కళంనిష్క్రియంసాక్షాన్నిరఞ్జనమితిశ్రుతం। *
సర్వశక్తిసమాయుక్తంసర్వవేదాన్తగోచరం॥ ౫౮
సషడఙ్గపదశ్రౌత్రతరసాలతరుభూషితం। *
సమారాధ్యమహాదేవంసాక్షాదేకామ్రనాయకం॥ ౫౯
తస్యాజ్ఞయైవదేవస్యస్వనామ్నాలిఙ్గమైశ్వరం। *
దక్షిణేనప్రతిష్ఠాప్యసమారాధ్యబహూన్వరాన్॥ ౬౦
వవ్రేపునశ్చదేవేశమస్తౌషీత్పురతస్థితం। *

—*అగస్త్యఉవాచ*—

అద్యమేసఫలంజన్మచాద్యమేసఫలంతపః॥ (౬౧
అద్యమేసఫలంజ్ఞానంశమ్భో త్వత్పాదదర్శనాత్। *
కృతార్థోహంకృతార్థోహంకృతార్థోహంమహేశ్వర॥(౬౨
అద్యతేపాదపద్మస్యదర్శనాద్భక్తవత్సల। *
శివశ్శమ్భుశ్శివశ్శమ్భుశ్శివశ్శమ్భుశ్శివశ్శివః॥ (౬౩
ఇతివ్యాహరతోనిత్యందినాన్యాయాన్తుయాన్తుమే। *
శివేభక్తిశ్శివేభక్తిశ్శివేభక్తిర్భవేభవే॥ (౬౪
సదాభూయాత్సదాభూయాత్సదాభూయాత్సదామమ। *
ఆజన్మమరణంయస్యమహాదేవోనదైవతమ్॥ (౬౫
మాజనిష్టసనోవంశేజాతోవాసౌవిపద్యతామ్। *
జాతస్యజాయమానస్యగర్భస్థస్యాపిదేహినః॥ (౬౬
మాభూన్మమకులేజన్మయస్యశమ్భుర్నదైవతమ్। *
వయంధన్యావయంధన్యావయంధన్యాజగత్త్రయే॥ (౬౭
ఆదిదేవోమహాదేవోయదస్మత్కులదైవతమ్। *
హరశమ్భోమహాదేవవిశ్వేశామరవల్లభ॥ (౬౮
శివశఙ్కరసర్వాత్మన్నీలకణ్ఠనమోస్తుతే। *
ఇతిస్తుత్వామహాదేవంపునఃప్రోవాచహృష్టధీః॥ (౬౯
సర్వవిద్యామయేశానసర్వజ్ఞపరమేశ్వర। *
కాశీంత్యక్త్వాధునాకాఞ్చీంప్రాప్తోహంతవవల్లభామ్॥ (౭౦
సమ్ప్రాప్యకరుణాంయూత్రేకృతార్థోస్మినసంశయః। *
తస్యమేహృదిసఙ్కల్పస్సదాసమ్పరివర్తతే॥ (౭౧

కృపయాతమముమాకాన్తపరిపూరయమేప్రభో। ❋
ద్రావిడాఖ్యామయాభాషాకర్తవ్యాభినవావిభో॥ (౨౨
యయావిషమఘంసర్వంద్రావితంప్రియయాతవ। ❋
త్రింశద్భిరక్షరైరేవసర్వకార్యప్రవర్తినీమ్॥ (౨౩
సర్వదేవప్రియాంసర్వవర్ణానాంసుకరాంకురు। ❋
తద్భాషాస్తుతిసన్తుష్టస్త్వమత్రవరదోభవ॥ (౨౪
తద్భాషామయమన్త్రాణాంజప్తారమ్మాబుధారుద్రభో। ❋
మహాప్యత్రైవతేకాఞ్చ్యాంవాసోస్తుసవిధేసదా॥ (౨౫
ఇతీరితమసౌవాక్యమాకర్ణ్యపరమేశ్వరః। ❋
అగస్త్యందక్షిణాశేశంకృత్వాభాషాపతిఞ్చతమ్॥ (౨౬
తత్ప్రార్థితంతుయత్సర్వందత్వాన్తర్ధానమాశ్రితః। ❋
ఇత్థంలబ్ధవరోగస్త్యశ్శివాద్ద్రావిడవాక్ప్రతిం॥ (౨౭
దేశేప్రవర్తయామాసదక్షిణేహృష్టమానసః। ❋
కాఞ్చీపుర్యాంచిరంకాలమువాసపరయాముదా॥ (౨౮

హిమగిరావుమామహేశయోర్వివాహారమ్భః

తదన్తరేహైమవత్యాశ్శివేనహిమవద్గిరౌ॥ ❋
పాణిగ్రహణకల్యాణంప్రాపుస్సర్వేడవర్తినః॥ (౨౯
అగస్త్యోపితదాదృశ్యోహిమవన్తంగిరింయయౌ॥ ❋
తత్రసర్వేషుభూతేషుసమేతేషుమహీతదా॥ (౩౦
దక్షిణోత్తరభాగాభ్యాముచ్చానీచాచసాభవత్। ❋
భుగ్నాముత్తరతోభూమిందృష్ట్వాభీతాస్తదాసురాః॥ (౩౧
ప్రణమ్యపరమేశాయప్రోచుస్సంవిగ్నమానసాః। ❋
త్రాహిదేవమహీంభుగ్నాంసమీకృత్వాత్మతేజసా॥ (౩౨

నోచేత్తత్తేనసర్వేషామధఃపతనమాశునః। *
ఇత్యేవంవదతోదేవాన్ప్రాహబాలేన్దుశేఖరః॥ (౮౩
అద్యభారావనమ్రేయంమహీప్రాణిసమాకులా। *
తన్మయావాథవాశీఘ్రమ్మత్తుల్యేనమహర్షిణా॥ (౮౪
దక్షిణాశాభిగన్తవ్యానోచేదాశుపతేన్మహీ। *
ఏతచ్ఛ్రుత్వాథవిబుధాశ్చిన్తామాపుఃపరాన్తరామ్॥ (౮౫
ప్రవృత్తేమజ్జనేద్యేశఃకథంగమనమర్హతి। *
తత్తుల్యోపినచాన్యోస్తియతోవిశ్వాధికఃప్రభుః॥ (౮౬
మహర్షిస్సర్వవిద్యేశోనద్వితీయాయవైశ్రుతిః। *
ప్రోచుశ్చదేవదేవేశంప్రణమ్యవిబుధోత్తమాః (౮౭
కథంకల్యాణసమయేప్రభుణాగమ్యతాంత్వయా। *
త్వత్సమోపినచాన్యోస్తివేదశాస్త్రైచసర్వశః॥ (౮౮

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

ఏవమేవసురశ్రేష్ఠాఏకోరుద్రోస్మ్యహంప్రభుః। *
మత్సమోపినచాన్యోస్తివినాగస్త్యజ్జగత్త్రయే॥ (౮౯
ఇతిశ్రుత్వాసురశ్రేష్ఠాఃప్రహృష్టమనసోముహుః। *
సర్వేసమ్మన్త్ర్యదేవేశంశ్రుత్వాతద్వాక్యమూచిరే॥ ౯౦
అగస్త్యఏవసమ్ప్రేష్యోలోపాముద్రాపతిస్త్వయా। *
కల్యాణసమయేగన్తుంకథంయుజ్యేతశఙ్కర॥ (౯౧
తతఈశస్సమాహూయతమ్మునింకుమ్భసమ్భవమ్। *
ప్రోవాచపరమోదారంప్రసన్నవదనస్స్మయన్॥ (౯౨

అగస్త్యమునిశార్దూలత్రైలోక్యంరక్షితంత్వయా। *
విన్ధ్యాద్ర్యుపద్రవాత్పూర్వమిదానీమపిసత్వరమ్॥ ౯౩
మలయాద్రితటంప్రాప్యమహీంమేతాంసమీకురు। *
ఇత్యూచిషిమహాదేవేప్రత్యువాచతదామునిః॥ ౯౪
దేవదేవకృపాసిన్ధోభక్తవత్సలసర్వదా। *
కల్యాణవేషంత్వాంద్రష్టుంకల్యాపతేజనాఃకథం॥ ౯౫
మయాతుకోపరాధోద్యకృతఃకల్యాణమధ్యతః। *
విముఞ్చసేవిభోమాంత్వమహాధిజ్ఞాంకృతాగసమ్॥ ౯౬
అథవాత్వన్మయాప్రాప్తోవరఃకాఙ్క్ష్యంతవాన్తికే। *
వసేయమితితాంకాఙ్క్షాంత్యక్త్వాసహ్యాత్త్వయాపునః॥ ౯౭
వసతిఃకల్పితాదేవదయాసిన్ధోకథన్త్విదమ్। *
వదన్తమేవందేవేశోరుదన్తంపునరబ్రవీత్। ౯౮
మారుదస్త్వంమహాభాగశృణుమద్వాక్యమాదరాత్। *
త్వదర్థేన్యామయాకాఙ్క్షేదక్షిణాశాపతేధునా॥ ౯౯
క్రీయతేసాపిమేనిత్యందాక్షిణాత్యాప్రియామతా। *
కల్యాణవేషంమాన్త్వత్రదేవీఞ్చహిమశైలజామ్॥ ౧౦౦
అవలోక్యాదరేణావామతిహృష్టమనాభవ। *
తథైవోత్తరకాఙ్క్ష్యంచత్వత్ప్రీత్యర్థంమునీశ్వర॥ ౧౦౧
ప్రత్యబ్దమావయోరస్తుమహాన్వైఫాల్గునోత్సవః। *
వివాహోపితదన్తేస్తుజగతామభివృద్ధయే॥ ౧౦౨
ఇత్యుక్త్వాతంసమాశ్లిష్యప్రేషయామాసవిశ్వపః। *
అగస్త్యోపిముదాదేవంప్రణమ్యావనితాసఖః॥ ౧౦౩

సమ్ప్రాపసహ్యమద్రీన్ద్రంచన్దనాగచయావృతమ్। ❋
తస్మిన్సహ్యగిరింప్రాప్తేయథాపూర్వంమహీస్థితా॥ (౧౦౪

సతుతత్రవసన్నిత్యంకాలేకాలేమునీశ్వరః। ❋
దక్షిణోత్తరయోఃకాఞ్చ్యోఃకల్యాణంశాలినస్తదా॥ (౧౦౫

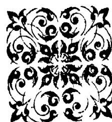
దృష్ట్వాహృష్టమనానిత్యంద్రావిడైరాత్మకల్పితైః। ❋
స్తువన్నిత్యంస్తవశ్రేష్ఠైరగస్త్యేశస్యసన్నిధౌ॥ (౧౦౬

స్థిత్వాస్థిత్వాపునస్సహ్యమ్మలయఞ్చాధితిష్ఠతి। ❋
అగస్త్యేశంతమీశానంసమభ్యర్చ్యగిరీన్ద్రజా॥ (౧౦౭

తత్రతత్రస్థితస్థానమణ్టపాఙ్కణమాశ్రితైః। ❋
ప్రమథైర్ద్వారపైశ్చైవకృతానువ్రజనమ్ముదా॥ (౧౦౮

గాన్ధర్వ్యైర్దేవరహస్యదివ్యభవనేహాహాముఖైర్వైణికైః। ❋
గాయద్భిర్మధురంకృతానుగమనారమ్భాదినాట్యాన్వితా। ❋
దృష్ట్వామదనాశమాధవేశ్వరముమాహృష్టాసఖీనాంగణైః। ❋
స్సాకందేవముపారరాధసవిధేసవ్యేరసాలస్యసా॥ (౧౦౯

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమారసంహితాయాం
కాఞ్చీక్షేత్రప్రశంసాయాం శ్రీకాఞ్చీ మాహాత్మ్యే
శ్రీమదేకామ్రనాథ లిఙ్గే దేవీ స్తవవలయాఙ్కావి
ర్భావవర్ణ నాగస్త్యేశ్వర మహిమాను
వర్ణనన్నామత్రిచత్వారింశోఽధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

చతుశ్చత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః

—*ద్విజాఊచుః*—

కథమేషమహాదేవోవదమర్ద్ధళమాధవః। *
ప్రతిష్ఠాస్యకృతాకేనకౌశికాద్యానువర్ణయ॥

కౌశికఉవాచ

యదావిష్ణుఃప్రతిష్ఠాప్యకాఞ్చ్యాంలిఙ్గంస్వనామతః। *
చిదమ్బరాదిన్నృత్తస్యపటహీసమజాయత॥ (౧
తదానృత్తావసానేస్యమహావిష్ణుఃకృతాఞ్జలిః। *
ప్రార్థయామాసదేవేశంమర్దళీస్యామహన్త్వితి॥ (౨
దేవేనచసమాదిష్టఃపటహీత్వంసదాత్రవై। *
కృతోమయాపూర్వమేవశుభ్రేణువిష్ణోద్యమద్వచః॥ (౩

మర్దళమాధవేశ్వరమహిమానువర్ణనమ్

యథాపూర్వంత్వయాకాఞ్చ్యాంస్మరతార్థమిమంహృది *
పూజనీయోమహాలిఙ్గేచామ్నామర్దళమాధవే॥ (౪
తత్రైవచమహానృత్తంసర్వరక్షాకరాభిధం। *
కరోమిసతతంహృష్టఃపరాకాశేబిలాన్తికే॥ (౫
అత్రభద్రసభామాత్రంపరాకాశఇతిస్మృతం। *
తత్రసర్వాపిభూఃకాఞ్చ్యాంపరాకాశస్స్మృతోబుధైః॥ (౬
సత్యంజ్ఞానమనన్తాద్యంయోవేదస్వగుహాన్తరే। *
పరవ్యోమ్నిచవైకాఞ్చ్యాంసోశ్నుతేయమథేప్సితాన్॥ (౭

సర్వక్షేనాధునాణోర్వ్యామహతోమహతాన్తరమ్। ❋
యేతుపశ్యన్త్యాత్మకృతగుణాధికృతశుగ్జనాః॥ (౮
తత్రయేపరమాకాశేప్రవిశన్తిజనాహరే। ❋
తేసర్వేమన్మయాస్యుర్వైముక్తాత్మానస్తుతేస్మృతాః॥ (౯
అగ్నిమధ్యగతంవస్తుతన్మయంస్యాద్యథాక్షణాత్। ❋
ఏవంకాఞ్చీంప్రవిష్టాయేమన్మయాస్స్యుర్నసంశయః॥ (౧౦
తస్మాదత్రనృణాంసఙ్ఘే శ్వపచానాన్నసూతకం। ❋
చణ్డాలానామపిహరేస్పృష్ట్వాకాఞ్చ్యన్నసూతకమ్॥ (౧౧
తస్మాత్త్వంమదఙ్గళేశానసంజ్ఞయాభ్యర్చ్యమాంముదా। ❋
తత్రైవరక్షాన్నృత్తస్యాభవమదఙ్గళమాధవః॥ (౧౨
ఇతిశమ్భువచశ్శ్రుత్వాదేవోవిష్ణుఃప్రసన్నధీః। ❋
త్వరయాసమనుప్రాప్యకాఞ్చీంకామారివల్లభాం॥ (౧౩
తత్రైకామేశసవిధేసర్వేమదఙ్గళేమాధవం। ❋
స్వనామ్నైవంప్రతిష్ఠాప్యపూజయిత్వాపురుష్టుతం॥ (౧౪
కృపయాస్యాభవత్తూర్ణంపణవాదిపతిర్హరిః। ❋
తదాప్రభృతితత్రైవరక్షాన్నృత్తాధినాయకః॥ (౧౫
తన్మదఙ్గళమహాధీరధ్వనిధ్వనితదిఙ్ముఖః। ❋
రక్షానన్దమహానృత్తంకరోతిగిరిజాసఖః॥ (౧౬
తన్నృత్తదర్శనాత్పుంసాంసాక్షాన్మోక్షోనసంసృతిః। ❋
సకృద్దృష్ట్వాపితన్నృత్తంసర్వరక్షాభవేద్ధ్రువం॥ (౧౭
మదఙ్గళీమాధవేశానమహాలిఙ్గస్యదర్శనాత్। ❋
మనుష్యోభీష్టమాసాద్యనుహ్యాంభవతిమోదభాక్॥ (౧౮

తతస్సాగిరిజాభీరుఃపరివారసమన్వితా। ❋
కుశీలవగణాకీర్ణారమ్భానటనమోదితా॥ (౧౯
తాపసౌఘపఠద్వేదస్వస్తివాచననన్దితా। ❋
అగ్రేజయజయేత్యుచ్చైఃపఠద్వైతాళికైర్నుతా॥ (౨౦
క్రమేణదేవదేవస్యమహామణ్డపమాసదత్। ❋
తత్రస్థిత్వాసఖీమధ్యేసర్వరత్నోపశోభితే॥ (౨౧
రమ్భాస్తమ్భావళీయుక్తేవిచిత్రోల్లోచమణ్డితే। ❋
ముక్తామాణిక్యహారాఢ్యేపుష్పదామవిరాజితే॥ (౨౨
చిత్రధ్వజసమాకీర్ణేనటత్పాఞ్చాలికావృతే। ❋
నానాజాతిఫలోపేతేమణిదీపప్రకాశితే। (౨౩
విచిత్రానేకచిత్రాఢ్యేవిమలోపలకుట్టిమే। ❋
ముక్తాతపత్రసన్దోహశోభితోపాన్తభాగకే॥ (౨౪
అమరీవేవీజ్యమానవిచిత్రవ్యజనానిలైః। ❋
కిన్నరీగణదోర్ధూయమానచామరసఞ్చయైః॥ (౨౫
పరిశ్రమంవినీయైషాప్రసన్నేనాన్తరాత్మనా। ❋
సఖీజనంసమాలోక్యసాఽబభాషేగిరీన్ద్రజా॥ (౨౬
సఖ్యశ్శృణుతమద్వాక్యంశ్రద్ధయాపరయాఽధునా। ❋
శమ్భునాహంసమాదిష్టాసాక్షాన్మన్దరవాసినా॥ (౨౭
దేవాసురమనుష్యాహితిర్యగ్యోనిషుజన్తవః। ❋
ధర్మాధర్మమహాజాలసమాకలితవిగ్రహాః॥ (౨౮
సమ్పతన్త్యవశానిత్యంమాయానీహారమధ్యగాః। ❋
మదాత్మనాస్తుతౌనస్తస్తేషాంమమయథాతథా॥ (౨౯

అనుభోగేనచాన్యేషాంనాన్యథాకల్పకోటిభిః। ❋
ప్రాయశ్చిత్తశ్చపాపానాంపుణ్యానాంకీర్తనంస్మృతం॥ (౩౦
ప్రాయశ్చిత్తానిమన్వాదిశాస్త్రదృష్టానినాన్యథా। ❋
తత్రాపిమామకీపూజాసర్వాఘౌఘవినాశినీ॥ (౩౧
సాతుసర్వేషులోకేషుసర్వైరపిసమాదృతా। ❋
తథాపినిత్యాసమ్ప్రోక్తానతునైమిత్తికీస్మృతా॥ (౩౨
నైమిత్తికీతుసమ్ప్రోక్తాకర్మభూమాక్రియావతీ। ❋
ఆహిమాచలమాసేతుకర్మభూమిరితిస్మృతా॥ (౩౩

తత్రాపిక్షేత్రవర్యేషులిఙ్గేష్వద్యాఘనాశినీ। ❋
కాఞ్చీక్షేత్రస్తుతత్రాపిక్షేత్రాణాముత్తమంస్మృతమ్॥ (౩౪

విశ్వాధికోహంసర్వత్రపరిపూర్ణోమహాఋషిః। ❋
త్రయస్త్రింశత్కోటిసూర్యైఃపురాబ్రహ్మాదిభిస్సురైః॥ (౩౫
ఆలయంపరితోమేత్రకాఞ్చ్యాంలిఙ్గానిభక్తితః॥ ❋
పృథక్పృథక్ప్రతిష్ఠాప్యపూజితానిజయేచ్ఛుభిః॥ (౩౬
నాశ్చీతాన్యపిలబ్ధానిమత్తస్తైస్త్వమపిప్రియే। ❋
మన్నేత్రచ్ఛాదనోద్భూతజగత్సృష్టివిఘాతతః॥ (౩౭
వేదచూతతరోర్మూలేసోహంజ్యోతిర్గ్మయస్థితః। ❋
తత్రమాంపరయాభక్త్యాసమారాధయకర్మణా॥ (౩౮

ప్రాయశ్చిత్తమిదందేవిమయాతేపరికల్పితమ్। ❋
ఇతిదేవవచశ్శ్రుత్వాప్రాప్తాచాహంసహోదరమ్॥ (౩౯

యుష్మాభిరిహహేసఖ్యస్తపుర్రుయస్స్వమలప్రితాః। ❋
ప్రాయశ్చిత్తవిధావద్యపరిచర్యాంశివార్చనే॥ (౪౦

ఇతిదేవీవచశ్శ్రుత్వాసఖ్యస్సన్తుష్టమానసాః। *
ప్రోచుఃప్రాఞ్జలయోభూత్వాదేవీందేవార్చనేవృతామ్॥ (౪౧

అస్మాకంవిభజస్వాద్యకృత్యానికమలేక్షణే। *
ప్రత్యేకమత్రసర్వాసాంకృత్యందేవీతదాబ్రవీత్॥ (౪౨

—*దేవ్యువాచ*—

మఙ్గళాద్యాశ్చహేసఖ్యఃకాలేకాలేమహేశితుః। *
స్నానార్థమభిషేకార్థంకూపంకురుతసోదకం॥ (౪౩
భద్రాద్యాఃకాశ్చిదారామంశుభేదేశేనదీతటే। *
శివార్చనార్థంబిల్వాదిపుష్పమూలఫలాన్వితం॥ (౪౪

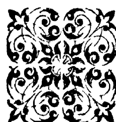
ఆరోపయతహేసఖ్యఃకుశలాద్యాగుణాన్వితాః। *
పూజాపాత్రాణివైపఞ్చగవ్యపఞ్చామృతాదికమ్ *
భక్త్యాహరతయూయంవైశ్రీమూలంరజఉత్తమం॥ (౪౫
హేవయస్యస్సువేణ్యాద్యాస్సమ్పాదయతసాదరమ్ *
దివ్యంమృగమదాలేపంసకర్పూరంసకుఙ్కుమం॥ (౪౬

అమ్బికాద్యాశ్చయుష్మాభిర్వస్త్రాణ్యాభరణానిచ। *
ఆనీతవ్యానిభక్త్యాత్రకలాద్యాఃకమలేక్షణాః॥ (౪౭
నైవేద్యంభోజ్యఖాద్యాజ్యభక్ష్యలేహ్యాదికంపునః। *
సమ్పాదయతసంశుద్ధాశ్శుద్ధపాత్రేషుభూరిశః॥ (౪౮

సుకన్ధరాద్యాహేసఖ్యఃయుష్మాభిశ్చపదేపదే। *
ఏలాజాజీలవఙ్గాదితామ్బూలంముఖవాసకమ్॥ (౪౯
సమ్పాదనీయమన్యాశ్చనివసన్తుమమాన్తికే। *
అలఙ్కుర్వన్త్వమూరన్యాస్సమన్తాత్సర్వమాలయం॥ (౫౦

ఇతిదేవీగిరాపక్ష్యఃచక్రుస్సర్వంతదఞ్జసా। *
అన్యోన్యంస్పర్ధయైవైతాశ్చక్రుఃకూపద్వయన్తథా॥ (౫౧
ఉత్తరేదక్షిణేచోమాభద్రకీర్తిమతీహ్వయామ్। *
తయోర్గఙ్గాఞ్చయమునాంతాస్సమావాహయన్ముదా॥ (౫౨
తత్తీర్థస్నానమాత్రేణసంసారాన్ముక్తిరాత్మనాం। *
పశ్చిమేసుశుభేదేశేనదీతీరేమనోహరే॥ (౫౩
అమ్బికావనసంజ్ఞన్తుపుష్పారామమరోపయత్। *
ఆగ్నేయ్యాందిశిదేవస్యనైవేద్యార్థంమహానసం॥ (౫౪
సకూపంసత్వరంసర్వపాకస్యాతేనురఞ్జసా। *
కాశ్చాత్రపఞ్చగవ్యాదిత్వరయాజహ్రురాదరాత్। (౫౫
కదళీనాళికేరామ్రఫలేక్షుజరసాదికం। *
శర్కరామధునూయిష్ఠంసర్వద్రవ్యసమన్వితమ్॥ (౫౬
అనేకవిధనైవేద్యమాజహ్రుస్తాముదాన్వితాః॥ (౫౬౪

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే సనత్కుమారసంహితాయాం
కాళికాఖణ్డే తీర్థప్రశంసాయాం కాఞ్చీమాహాత్మ్యే
శ్రీమదేకామ్రనాథ లిఙ్గే దేవీస్తనవలయాఙ్క
విర్భావ మదనాళ మాధవేశ్వర
మహిమాను వర్ణనన్నామ
చతుశ్చత్వారింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

పఞ్చచత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

కాశికఉవాచ

అథదేవీసఖీవర్గాంభూయఃప్రోవాచహృష్టధీః। *
ధర్మభూమిరియంకాశీధర్మశ్శమ్భుప్రియోమతః॥ (౧

ద్వాత్రింశద్ధర్మనిరూపణం

తస్మాద్ద్వాత్రింశతోధర్మాన్సమాచరతసమ్మతాన్। *
ప్రథమందేవయజ్ఞంస్యాత్పితృయజ్ఞంద్వితీయకం॥ (౨
తృతీయంభూతయజ్ఞశ్చమానుష్యంయజ్ఞమేవచ। *
పఞ్చమంబ్రహ్మయజ్ఞశ్చసూక్తంషష్ఠంప్రకీర్తితం॥ (౩
విరక్తానాంమఠంతద్వద్గృహస్థానాంగృహాన్శుభాన్। *
గృహోపకరణంతద్వత్ప్రపాదానంతథైవచ॥ (౪
ఛాయాద్రుమాణాంసర్వాసుదిక్ష్వారోపణమేవచ। *
దీనాన్ధకృపణానాఞ్చపోషణంద్వాదశస్మృతం॥ (౫
ఆతురాణాంచికిత్సాచస్తనన్ధయసుపోషణం। *
తామ్బూలచూర్ణదానఞ్చతైలాభ్యఞ్జనమేవచ॥ (౬
స్నానీయస్యతథాదానంశయ్యాదానంతథైవచ। *
భూదానఞ్చైవగోదానంకన్యాదానముపానహః॥ (౭
తిలదీపప్రదానఞ్చఋణమోచనమేవచ। *
శివభక్తేషుదానఞ్చతస్మైరుద్రాక్షమేవచ॥ (౮
శ్రౌతభస్మప్రదానఞ్చపూజోపకరణానిచ। *
శీతేవస్త్రప్రదానఞ్చపురాణానాంతథైవచ॥ (౯

శివభక్త్యుపదేశఞ్చవిశిష్టాయద్విజన్మనే। *
సర్వాభయప్రదానఞ్చసఖీభిస్సార్ధ్వకారయత్॥ (౧౦

ధర్మశాలాంశుభాంకృత్వాపరాకాశబిలాన్తికే। *
తతస్తుగిరిజాదేవీజ్యోతిర్లిఙ్గంవిలోక్యచ॥ (౧౧

చిన్తయామాసహృదయేపూజాంకర్తుమథాత్మనా। *
పూజాతస్మిన్కథంకార్యాలిఙ్గరూపిణితేజసి॥ (౧౨

అభిషేకోనయోగ్యోస్మిన్మధుక్షీరఫలోదకైః। *
రూపేలిఙ్గేతుకర్తవ్యమేతత్సర్వంహిపూజనం॥ (౧౩

రూపారూపేకథంకార్యంజ్యోతిర్లిఙ్గేమయాధునా। *
సైకతాద్యైర్విధాతుంవాలిఙ్గంతస్మింశ్చతేజసి॥ (౧౪

శమ్భోరావిర్భవాన్నాహంశక్తాతత్రస్వయఞ్చహా। *
ప్రత్యక్షీకృత్యతపసాకఠోరేణమహేశ్వరమ్॥ (౧౫

తస్యాజ్ఞయావిధాతవ్యంలిఙ్గంపూజార్థమంమయా। *

ఏకామ్ర నాథంప్ర తిదేవీకృ తకఠోర తపఃకథ నం।

ఇతిసఞ్చిన్త్యమనసాతపఃకర్తుంసముద్యతా॥ (౧౬
పఞ్చాగ్నిమధ్యమేతత్రపాదాఙ్గుష్ఠేనసుస్థితా। *
పాదమన్యత్సమాకుఞ్చ్యన్యస్తోర్ధ్వంస్వకటీతటే॥ (౧౭
న్యస్తావమూర్ధ్నికరాఙ్గుష్ఠంకరమధ్యంప్రసార్యచ। *
నాసాగ్రన్యస్తనయనాశమ్భులగ్నైకమానసా॥ (౧౮
ఆతతానతపస్తీవ్రందేవీచూతనగాన్తికే। *
తతస్తస్యాస్తుతపసాభావితఃపరమేశ్వరః॥ (౧౯

ప్రత్యక్షీభూయతాందేవీంప్రోవాచపరయాముదా। *
అలంతేతపసాకాన్తేపూజామేవకురుష్వమే॥ (౨౦

యస్తుతేవర్తతేచిత్తేజానేహంతంమనోరథమ్। ❊
తథాస్మిన్నైకత్రైల్లిఙ్గంకృత్వాపూజయతేజసి॥ (౨౧
తదాకర్ణ్యవచశ్శమ్భోర్హృష్టాముక్త్వాతపోఽమ్బికా। ❊
దేవీకృతశివపూజాప్రారమ్భఘట్టః
తతస్తువిధివత్స్నాత్వాసోమాభద్రాస్థువారిభిః (౨౨
దివ్యామ్బరేపరీధాయశ్రౌతభస్మత్రిపుణ్డ్రధృక్। ❊
రుద్రాక్షాలఙ్కృతాసామ్బారుద్రవిన్యస్తమానసా॥ (౨౩
కీర్తినుత్యమృతాపూర్ణశాతకుమ్భఘటైస్స్వయం। ❊
ఉశీరజాతితక్కోలలవఙ్గైలాసుగన్ధిభిః॥ (౨౪
అన్తఃపురంసమారభ్యయావదాపఞ్చమాఙ్గణమ్। ❊
చన్దనాగరుకస్తూరీకర్పూరాలేపితాలయా॥ (౨౫
కల్పితానేకమాణిక్యదీపమాలావృతాఙ్గణా। ❊
వితానముకురాశ్వత్థపత్రచామరదామభిః॥ (౨౬
అలఙ్కృతాన్తర్భవనవేదికామణ్టపాఙ్గణా। ❊
నాదవచ్ఛఙ్ఖశృఙ్గాదివీణావేణుకలస్వనైః॥ (౨౭
కాహళీనాంనినాదైశ్చభేరీపటహడిణ్డిమైః। ❊
వివిధానేకవాద్యానాంధ్వనిభిర్జితసాగరైః ౨౮
పఠత్సువివిధాన్మన్త్రాన్బ్రాహ్మణేష్వాహితాగ్నిషు। ❊
గాయత్సుకిన్నరేన్ద్రేషుసాకంకింపురుషోత్తమైః (౨౯
దేవీసమ్భృతసమ్భారాదేవదేవాన్తికంయయౌ। ❊
ద్వితీయావరణేతత్రగణేశంసమతోషయత్॥ (౩౦
స్కన్దఞ్చనైఋతేవాయుకోణేస్వాత్మభవాముదా। ❊
ప్రాదక్షిణ్యక్రమేణైవభవాద్యైరావృతాతతః॥ (౩౧

నన్దీశద్వారమాసాద్య ద్వారపూజాం తథాకరోత్। ❋
తత్ర జ్యోతిర్మయం లిఙ్గం సమాలోక్యాతిహృష్టధీః॥ (౩౨

హృద్యోన్నమశ్శివాయేతి సముచ్చార్య మహామనుమ్। ❋
వినయేన ప్రవిశ్యాన్తర్విలోక్య చ శివాశివమ్॥ (౩౩

దేవీ ప్రణమ్య భక్త్యేశం వినయేన వ్యజిజ్ఞపత్। ❋
తవాజ్ఞయా జగన్నాథ జ్యోతిర్లిఙ్గక్షేత్ర తావకే॥ (౩౪

కరోమి సైకతైర్లిఙ్గం పిణ్డీం కాం విశ్వకర్మణా। ❋
కారయిత్వా చ తల్లిఙ్గే సంయోజ్య చ యథావిధి॥ (౩౫

పునః ప్రణమ్య భక్త్యేశం సాఞ్జలిస్తం వ్యజిజ్ఞపత్। ❋
సైకతేన మయా లిఙ్గే కృతేస్మిన్ జ్యోతిషా సహ॥ (౩౬

సదా సన్నిహితస్స్వామిన్ భవ త్వం కృపయా ప్రభో। ❋
ఇతి విజ్ఞాప్య సా దేవం ప్రణమ్య చ ముహుర్ముహుః॥ (౩౭

పూజాం కర్తుమథోద్యుక్తా భక్త్యా పరమయా యుతా। ❋
తతో౽పవిశ్య సఙ్కల్పం చకార కమలేక్షణా॥ (౩౮

అద్యాజ్ఞయా మహేశాన తవ కారుణ్యవారిధే। ❋
జగత్సృష్టివిఘాతోత్థసర్వపాపాపనుత్తయే॥ (౩౯

కరిష్యామి తవాఙ్ఘ్ర్యో౽ర్చాం దేహ్యనుజ్ఞాం దయానిధే। ❋
నిర్విఘ్నం కురు దేవేశ ప్రసన్నో వరదో భవ॥ (౪౦

అఙ్గీకృతాయాం పూజాయామధునా సన్నిధిం కురు। ❋
ఇతి సఙ్కల్ప్య సా భూయో భూతశుద్ధిపూర్వకం॥ (౪౧

ఆత్మన్యారాధ్య దేవేశమన్తర్యాగక్రమేణ సా। ❋
పశ్చాదేకామ్రదేవేశం కృతనిర్మాల్యశోధనం॥ (౪౨

అన్తర్జ్యోతిర్మయంలిఙ్గంసచ్చిదానన్దవిగ్రహం। ❋
అజరఞ్చామరన్నిత్యమనన్తమహిమాస్పదమ్॥ (౪౩
ఋతగ్ంసత్యంపరంబ్రహ్మపురుషంనీలలోహితం। ❋
ఊర్ధ్వజ్వలనరేతస్కంవిశ్వరూపంసదాశివం॥ (౪౪
ధ్యాత్వాతల్లిఙ్గమధ్యస్థంపూర్ణానన్దంపరాత్పరం। ❋
ఆసనంతస్యశక్త్యాదిశక్త్యన్తసమలఙ్కృతమ్॥ (౪౫
పరికల్ప్యార్ఘ్యమష్టాఙ్గంపాద్యంసోశీరచన్దనమ్॥ ❋
తథైవాచమనీయఞ్చమధుపర్కమనుత్తమమ్॥ (౪౬
పునరాచమనీయఞ్చపుష్పతోయైరకల్పయత్। ❋
కాలేనివేద్యశుద్ధాన్నంసక్షీరంసఘృతంతథా॥ (౪౭
సాసూక్ష్మతిలతైలేనసమభ్యర్చ్యసుగన్ధినా। ❋
శాలిధాత్రీనిశానాఞ్చచూర్ణైస్సమనులిప్యచ॥ (౪౮
కపిలాపఞ్చగవ్యైశ్చపఞ్చామృతసమన్వితైః। ❋
నారికేళేక్షుసారైశ్చక్షీరాజ్యమధుభిఃక్రమాత్॥ (౪౯
దధికుమ్భైరనేకైశ్చగన్ధోదకఘటైరపి॥ ❋
వస్త్రపూతజలైశ్శుద్ధైస్సురభిద్రవ్యవాసితైః॥ (౫౦
సమన్త్రైరభిషిచ్యైభిర్మహావిభవవిస్తరమ్। ❋
రుద్రైరేకాదశభిశ్చైవపావమానిభిరేవచ। (౫౧
బ్రహ్మభిఃపఞ్చభిశ్చైవత్వరితాఖ్యేనవైపునః। ❋
రుద్రేణనీలరుద్రేణత్రిమధూభిస్సుపర్ణకైః॥ (౫౨
కణ్ఠోక్తశతరుద్రీయైర్వసోర్ధారాభిరేవచ। ❋
శాన్తిభిఃపఞ్చభిశ్చైవపావమానీభిరేవచ॥ (౫౩

జ్యేష్ఠేనచతథాసామ్నాతద్గోవర్గాజ్యదోహకైః। *
ఆపోరాజేతిసామ్నాచతథాదేవవ్రతైరపి॥ (౫౪
అన్యైశ్చాపితథారౌద్రైరభిషిచ్యజలైశ్శుభైః। *
కామికాగమమన్త్రైర్వ్యోమవ్యాపిమనూత్తమైః॥ (౫౫
సహస్రధారాగోశృఙ్గైరత్నస్వర్ణసమామ్బుభిః। *
సహస్రశఙ్ఖసఙ్క్లృప్తైస్స్నపనామ్బుభిరమ్బికా॥ (౫౬
తథైవసంహితామన్త్రైరభిషిచ్యమహేశ్వరమ్। *
శుద్ధసూక్ష్మసువస్త్రేణసమ్మృజ్యసహసాశివమ్॥ (౫౭
వస్త్రమాచమనీయఞ్చతథాయజ్ఞోపవీతకమ్। *
దత్త్వాదేవాయసాపశ్చాచ్ఛ్రద్ధాభక్తిసమన్వితా॥ (౫౮
సకర్పూరంమృగమదసుగన్ధఘుసృణాన్వితమ్। *
అష్టగన్ధసమాయుక్తంభద్రశ్రీక్షోదముత్తమమ్॥ (౫౯
మహాలిఙ్గంవేదికాఞ్చసమాలిప్యనగాత్మజా। *
అనేకరత్నదేదీప్యదకల్పాకల్పజాలకైః॥ (౬౦
సుగన్ధసుమనస్స్రగ్భిస్సమలఙ్కృత్యసుస్మితా। *
ధూపంకాలాగరూద్ధూతందీపంచత్వాజ్యవర్తినం॥ (౬౧
నైవేద్యంషడ్విధఞ్చాన్నంసఘృతంపాయసాన్వితమ్। *
సోపదంశంసభక్ష్యఞ్చలేహ్యపేయసమన్వితం। *
సుశీతలంసుగన్ధాఢ్యంపానీయంస్వాదువైమృదు॥ (౬౨
హస్తప్రక్షాళనంపశ్చాద్గణ్డూషఞ్చశుభోదకైః। *
తామ్బూలముఖవాసఞ్చసర్వంప్రాదాత్సమన్త్రకమ్॥ (౬౩
తతోనీరాజనంస్తోత్రంపదక్షిణనమస్క్రియే। *
జపఞ్చవిధివద్ధ్యానంసర్వమస్మైసమర్పయత్॥ (౬౪

తతోద్వాత్రింశతోధర్మాన్ప్రకారశ్రద్ధయాసహ। *
ఏవమభ్యర్చ్యయస్త్రీసానినాయానేహసాంశతమ్॥ (౮౫

కదాచిదస్యాంకార్త్యేతుకమ్పానద్యాన్తుసాదరమ్। *
స్నాతాయాంధృతవస్త్రాయాంశ్రితభస్మాఙ్కితాకృతౌ॥

అభిషేకోద్యతాయాన్తులిఙ్గమేకామ్రమూలకమ్। *
తతస్సదేవోభగవాఞ్చన్ద్రఖణ్డశిరోమణిః॥ (౮౬

భక్తిశ్రద్ధాపరీక్షార్థందేవ్యాస్త్వేకామ్రనాయకః। *
సమాహ్వాయజ్జలంసర్వమణ్డాన్తర్బహిరాశ్రితం॥ (౮౮

తతఈశేజలంసర్వంసమాహ్వాయతివైహ్రదా। *
తత్క్షణాదాజ్ఞయాశమ్భోరణ్డబాహ్యస్థితఞ్జలమ్॥ (౮౯

తస్యాంసర్వసమష్ట్యైవకమ్పానద్యాంసమాగతమ్। *
ప్రళయామ్బుదసఙ్కాశముపర్యుమ్భితవేణికమ్॥ (౯౦

అభఙ్గురతరఙ్గోత్థఘోషఘోషితదిక్తటమ్। *
భూమ్యన్తరిక్షసలిలందిఙ్మాధరవిమణ్డలం॥ (౯౧

ఆవర్తరయసమ్భ్రాన్తస్వసఖీజనసఞ్చయమ్। *
సాకమ్పాసలిలందృష్ట్వాసాకాశభువనావృతమ్॥ (౯౨

సంభ్రాన్తాససఖీతోలదూర్మిమాలిమహారయమ్। *
పూజామధ్యేపురారాతేరేకామ్రేశస్యపార్వతీ॥ (౯౩

చిన్తామవాపమహతీమన్తరాకంపితాకృతిః। *
ధ్యాత్వాపతిమకాణ్డేకిమర్ణవామ్భఃపరిప్లుతిః। (౯౪

శివపూజాన్తరాయోయంకథంమేసమజాయత। *
ఇతిచిన్తాపరవశాయావత్పశ్యతిపుష్కరం॥ (౯౫

డిణ్డీరమణ్డలాక్రాన్తమణ్టపావేగసఙ్గితా। *
తావదస్యాస్తుసవిధం ప్రాపకమ్పానదీతదా॥ (౨౬

ఉల్లోలబహుకల్లోలాంనదీందృష్ట్వాపురశ్శివా। *
ద్రవీభవేదిదంలిఙ్గంసైకతత్వాజ్జలైరితి॥ (౨౭

భయకమ్పితసర్వాఙ్గాభక్తిశ్రద్ధావశాద్ధృతమ్। *
విన్యస్యదక్షిణంజానుపిణ్డికాయాంగిరీన్ద్రజా॥ (౨౮

స్తనాభ్యామపిబాహుభ్యాంసమ్పీడ్యవలయైరపి। *
ఆలిలిఙ్గదృఢంలిఙ్గమేకచూతాహ్వయంశివా॥ (౨౯

తదేకామ్రేశలిఙ్గంవైతస్యాఆలిఙ్గనోత్సుకమ్। *
స్తనకఙ్కణముద్రాభ్యాంముద్రితంభూతయేభువః॥ (౩౦

యదైశంజ్యోతిషాంజ్యోతిర్యోగినాంహృదిసంస్థితమ్। *
తదద్యభూతయేదేవీస్తనకఙ్కణముద్రితమ్॥ (౩౧

యచ్చాభ్యర్చ్యజనింముక్త్వాజయన్తీహిమలోచనాః। *
పదంవైష్ణవముల్లఙ్ఘ్యతద్ధిదేవీస్తనాఙ్కితమ్॥ (౩౨

యదనుస్మృతిమాత్రేణనృణాంముక్తిరయత్నతః। *
తద్బాహూస్తనముద్రాభ్యాంగిరిజాయాఃకిలాఙ్కితమ్॥ (౩౩

అఙ్గుష్ఠమాత్రంహృద్యాస్తేజనానాంయన్నియామకమ్। *
తదేవాఙ్కితమస్యాయాఃస్తనకఙ్కణముద్రయా॥ (౩౪

కారణస్యగుణాఃకార్యఇతిన్యాయవిదోవిదుః। *
లిఙ్గేతద్దైశవిజ్ఞాతమద్రిజాస్తనచిహ్నితే॥ (౩౫

యచ్చానిద్రాజితశ్వాసాశ్శాన్తాభక్తిసమన్వితాః। *
జ్యోతిర్మయంసంవిశన్తితదేవస్తనముద్రితమ్॥ (౩౬

ఆసహాయాప్రసచ్ఛాయాగృహమేధినివిశ్వసేః। *
ప్రసేదుషిమహాలిఙ్గేప్రసన్నంసకలఞ్జగత్॥ (౮౭
ప్రసేదుశ్చదిశస్సర్వాఃప్రసన్నంవిమలంనభః। *
నిపేతుర్వృష్టయఃపౌష్ప్యోనేదుర్దున్దుభినిస్వనాః॥ (౮౮
విరజస్కామహీసర్వాశివోవాద్వాయురాత్మనామ్। *
ప్రదక్షిణార్చిర్జజ్వాలప్రసన్నోహవ్యవాహనః॥ (౮౯
సర్వేషామాత్మబృన్దానామభూత్సుఖమనుత్తమమ్। *
తత్రాన్తరేభద్రకాళీదేవ్యాఃప్రియసఖీవృతమ్॥ (౯౦
గౌరీకృపావలమ్బేనమహామహిమశాలినీ। *
ప్రళయామ్భోధిసఙ్కాశంకమ్వానీరంవిలోక్యసా॥ (౯౧
అతిక్రుద్ధాకరస్థేనకపాలేనాఖిలంజలం। *
గృహీత్వాతత్రశాన్తైవతస్థౌదేవాగ్రసన్నిధౌ॥ (౯౨
అథాజగ్ముర్ముదాతత్రవిబుధావాసవాదయః। *
శ్రీవత్సలక్ష్మాపురుషశ్శ్రియాసాకమరిన్దమః॥ (౯౩
హిరణ్యగర్భోభగవాన్భారత్యాసహసఙ్గతః। *
బ్రహ్మర్షయోవసిష్ఠాద్యానారదావ్యాస్సురర్షయః॥ (౯౪
ననృతుర్ముముహుర్వీక్ష్యదణ్డహస్తాజటాధరాః। *
దేవానాంపత్నయస్సర్వామునీనాంపత్నయస్తథా॥ (౯౫
అదితిశ్చదితిశ్చైవసర్వాస్తాదక్షసూనవః। *
అరున్ధతీచగార్గీచలోపాముద్రాసుధర్మిణీ॥ (౯౬
అనసూయాచసర్వాస్తాయోగిన్యోమాతరస్తథా। *
ఆనన్దక్లిన్నసర్వాఙ్గాహర్షగద్గదనిస్వనాః॥ (౯౭

స్ఫురత్కదమ్బకల్హాక్షాఃఫుల్లామ్బురుహలోచనాః। *
గణాశ్చగణనాథాశ్చభూతానిప్రమథాధిపాః॥ (౯౮
నన్దీశ్వరోమహాబాహుర్వీరభద్రోఽమహాబలః। *
మహాకాలోవృషోధర్మస్సనకశ్చసనన్దనః॥ (౯౯
సనాతనశ్చపుణ్యాత్మాసనత్పూర్వకుమారకః। *
ఉపమన్యురగస్త్యశ్చదూర్వాసాస్తపసాన్నిధిః॥ (౧౦౦
సర్వేతత్రసమాజగ్ముస్సామ్బమేకామ్రనాయకమ్। *
ఆలోక్యవేషందామ్పత్యమక్షిమత్ఫలమాపిరే॥ (౧౦౧
జ్యోతిర్లిఙ్గమిదంపూర్వమిదానీంసైకతాత్మకమ్। *
అత్యద్భుతమిదంలిఙ్గందేవ్యానిర్మితమిత్యపి॥ (౧౦౨
సర్వేపిప్రాపున్నవస్నేఽత్యచక్షుష్మత్తాఫలంసురాః। *
శ్రీవత్సలక్ష్మాదైత్యారిర్బ్రహ్మాబ్రహ్మవిదాంవరః॥ (౧౦౩
నైవాసీదక్షిసాహస్రమిదానీంవీక్షితుంశివమ్। *
ఇతివిష్ణువిధీచిత్తేమేనాతేతౌపృథక్పృథక్॥ (౧౦౪
ఇన్ద్రోఽస్యనాలమక్ష్ణాన్తుసహస్రమపితత్రవై। *
పుష్పవృష్టిసమాకీర్ణేదివ్యదున్దుభినిస్వనైః॥ (౧౦౫
శఙ్ఖశృఙ్గవరాణాఞ్చకాహళీనాంమహారవైః। *
శబ్దితేదిక్తటేస్వర్గసున్దరీనటనోజ్జ్వలే॥ (౧౦౬
తతోఽత్రసమవేతానాంయఆనన్దోఽభవద్ధృది। *
తంవేదవేదవేద్యోసౌశివఏవనచాపరః॥ (౧౦౭
కామాక్షీ సాక్షా { తతఃప్రసన్నోభగవానావిరాసీత్స్వయన్నివ। *
లిఙ్గమధ్యాదుమాదేవ్యాస్తనకఙ్కణముద్రితాత్॥ (౧౦౮

క్షేత్రైకామ్రనాథ మహిమా

భద్రకాళీంసమాహూయప్రాహశీతాంశుశేఖరః। ❋
అయిభద్రేప్రియందేవ్యాస్సమ్యగాచరితంత్వయా॥ (౧౦౯
ముఞ్చాఖిలంజలంశీఘ్రంకరస్థాత్స్వకపాలతః। ❋
యస్మాన్మన్దీకృతంతోయంప్రళయామ్బుసమంత్వయా॥
తస్మాత్ప్రళయమన్దాఖ్యాఖ్యాతాతిష్ఠమమాగ్రతః। ❋
ఇత్యుక్తయాతథాసర్వంజలమ్ముక్తంకపాలతః॥ (౧౧౧

స్వస్యపశ్చిమదిగ్భాగేహరిబ్రహ్మాదిసేవితః। ❋
తజ్జలంసర్వతీర్థాఖ్యంస్తమ్భయామాసతేజసా॥ (౧౧౨
బ్రహ్మహత్యాదిపాపఘ్నంతత్కాఞ్చ్యాంసర్వతీర్థకమ్। ❋
తస్యైవస్మరణాన్నౄణాంజరామరణనాశనమ్॥ (౧౧౩
తతస్త్రిపురహాప్రీతోదేవీదేవవరోహరః ❋
సమ్పరిష్వజ్యబాహుభ్యాంసమాఘ్రాయాననామ్బుజమ్ ౧౧౪
మాస్తుతేభీర్మహాభాగేమాంపశ్యప్రీతమానసమ్। ❋
ఏవంవాదినిదేవేశేదేవీహిమగిరీన్ద్రజా॥ (౧౧౫
దృష్ట్వాహృష్టమనాదృగ్భ్యాంముక్తాశ్లేషోత్థితాముదా। ❋
ప్రణమ్యాఞ్జలిహస్తాగ్రాప్రాహస్తుతిమిమాంముదా॥ (౧౧౬
ఏషాప్రభోద్యసమభూవమహంకృతార్థా। ❋
వేధాహరిశ్చవిదతుర్నయదఙ్ఘ్రియుగ్మం। ❋

వాచామనోభిరనవాప్యచసన్నివృత్త। ❋
స్తుత్యాకథంకథయఈశజరావసన్నీభిః॥ (౧౧౭
దత్తంజనేనసకృదప్యవిజానతాపి। ❋
యత్తేఙ్ఘ్రిపద్మయుగళేభిమతార్థదాయి। ❋

ఏతన్మయాద్యరచితంజగదీశతుభ్య। *
మేకామ్రనాథభవతేస్తునమశ్శివాయ॥ (౧౧౮

జన్తుర్నయాతిశరణంశివయాపదఙ్ఘ్రి। *
ఫుల్లామ్బుజంపురరిపోమరమౌళిరత్నమ్। *
తావన్నకోపిగణయత్యముమేవనశ్రీ *
రేకామ్రనాథతదిహాభయదోద్యభూయాః॥ (౧౧౯

తుభ్యంనమోనచకరోతిశిరోయదీయమ్। *
నైత్యాలయంతవయదఙ్ఘ్రియుగంనచక్షుః। *
పశ్యత్యుతార్చనవిధేన్నకరస్తుకర్తా। *
తంధిగ్జనంకృతమహాఘహతాత్మధీకం॥ (౧౨౦

భూవారివహ్నిపవనామ్బరసూర్యచన్ద్రై। *
జీవాద్రికాష్ఠతనుభిర్విహరత్యజస్రమ్। *
యోయస్యనైవవిబుధావిదురఙ్ఘ్రిరేణు। *
మాహాత్మ్యమేకనిగమామ్రిపతింతమీడే॥ (౧౨౧

యన్నామజాతుకథితంసకలర్ధిహేతు। *
సన్దర్శనంపునరఘౌఘహరంయదీయమ్। *
కైవల్యదోభవతియత్పదయోఃప్రణామః। *
కస్త్వామతోనహియజేతజనోవిశుద్ధః (౧౨౨

తుభ్యంనమోభగవతేస్తుమయాద్యదత్తమ్। *
మృత్యుఞ్జయాయపరమణాయపరాత్పరాయ। *
ఏకామ్రమూలనిలయాయనమశ్శివాయ। *
వేదాన్తవేద్యవపుషేకలుషైకహన్త్రే (౧౨౩

ఐశ్వర్యదాయజగదాయసుఖప్రదాయ। ❋
పుత్రప్రదాయపురుషేష్టవరప్రదాయ। ❋
కాఞ్చీప్రియాయకరుణానిధయేస్తుతుభ్య। ❋
మేకామ్రమూలనిలయాయనమశ్శివాయ॥ (౧౨౪

నమశ్శివాయదేవాయనమశ్శివతరాయచ। ❋
కాఞ్చీపురీనివాసాయనమస్సర్వేశ్వరాయతే॥ (౧౨౫

నమస్త్వేకామ్రనాథాయనాథాయజగతామపి। ❋
అనాథాయసనాథాయమయాద్యకృపయావిభో॥ (౧౨౬

సర్వార్తిహన్త్రేదేవాయభక్తాభీష్టప్రదాయినే। ❋
భక్తప్రియాయభక్తానామరిష్టఘ్నాఙ్ఘ్రయేనమః॥ (౧౨౭

భక్తాత్తదేహలిఙ్గాయవరదాయనమోనమః। ❋
రాకాశశాఙ్కవక్త్రాయశశాఙ్కశిశుమౌళయే॥ (౧౨౮

ఏకామ్రమూలనాథాయతుభ్యమస్తునమోనమః। ❋
ఇత్యేవంపరమేశాన్యాస్తుతఃప్రాహశివస్స్వయమ్॥ (౧౨౯

మయామన్దరశైలేత్వమాదిష్టాసిగిరీన్ద్రజే। ❋
ఆవాభ్యాంయత్కృతంకర్మహితంలోకత్రయస్యతత్।
నావయోర్విద్యతేభేదశ్చన్ద్రచన్ద్రికయోరివ। ❋
యన్మన్దరేభద్రకాళీప్రాయశ్చిత్తంప్రకల్పితమ్॥ (౧౩౦

తదనుష్ఠితమేవాద్యభవత్యాశ్రద్ధయాసహ। ❋
పూర్వమత్రమమైవాజ్ఞాద్విసృష్టంలలితాఖ్యయా॥ (౧౩౨

త్వయాచసృష్టమఖిలంబ్రహ్మాద్యంసకలంజగత్। ❋
పశ్చాత్తత్పురుషేకల్పేబ్రహ్మణాభ్యర్థితాప్రియే॥ (౧౩౩

జగత్సృష్టివివృద్ధ్యర్థంజ్ఞానశక్తిర్వినిర్గతా। *
బ్రహ్మాణమనుగృహ్యాత్వంతత్పుత్రదుహితాభవః॥ (౧౩౪
తచ్ఛమన్నిర్దకంత్యక్త్వాహిమవన్తమగాస్తదా। *
తస్మాదపిచమాంప్రాప్తాపునర్దేవంమహాత్సవే॥ (౧౩౫
సేదానీంసృష్టివిఘ్నస్యప్రాయశ్చిత్తమథాచరః। *
సాత్వంవృణీష్వయన్మత్తోవరమిచ్ఛసిశోభనే॥ (౧౩౬
ఇతివాదినమేకామ్రనాథంసాప్రత్యువాచహి। *
ఇయంకాఞ్చీప్రియానిత్యమావయోరఖిలేశ్వర॥ (౧౩౭
కైలాసాన్మన్దరాద్వాపిశివలోకాదపిప్రభో। *
అస్యాన్తునిత్యంసాన్నిధ్యమావయోరత్రనాన్యతః॥ ౧౩౮
తస్మాదత్రైవసర్వేషాంసుఖంమోక్షసుఖాదపి। *
ప్రాణినాంకృపయాదేవభవతఃపరమేశ్వర॥ (౧౩౯
యద్దత్తంయత్కృతంజప్తంయదిష్టంపూర్ణవచ్ఛ్రితమ్। *
తత్కోటిగుణితంభూత్వానిర్వృతేరస్తుకారణమ్॥ (౧౪౦
కృతంమేనతుయత్త్వేనోజానతాజానతాపివా। *
తదత్రసంక్షయంయాతుసమస్తమపిపాతకం॥ (౧౪౧
అత్రభక్తిమతాంన్రూణామావయోరఙ్ఘ్రిపఙ్కజే। *
భుక్తిముక్తిసుఖేస్యాతాంపురుషార్థచతుష్టయమ్॥ (౧౪౨
ఇతిదేవీవచశ్శ్రుత్వాప్రాహశీతాంశుశేఖరః। *
ఏతత్సర్వంప్రతిజ్ఞాతంపూర్వమేవపునఃపునః॥ (౧౪౩
అత్రభక్తిమతాంన్రూణాంస్వామిద్రోహంవినాప్రియే॥ *
అఘంసర్వంలయంయాతిభక్తిద్రోహంవినావయోః॥ (౧౪౪

తస్మాదన్యంవృణీష్వాద్యవరమిష్టతమంహృది। *
ఇతిసఞ్చోదితా దేవీ దేవేనదయితేనసా॥ (౧౪౫

కృతాఞ్జలిపుటావవ్రేవరమేవంశుచిస్మితా। *
దేవపూర్వంసమాహూతా సాహంకాళీతిమన్దరే॥ (౧౪౬

శ్రితా శ్రుతమివైతత్తద్విభావ్యమనసాస్థితా। *
తత్రైవాహమిదానీఞ్చసమాహూతా పునఃపునః॥ (౧౪౭

తస్మాద్గౌరీభవిష్యామికృపయావరదోభవ। *
ఇతిపృష్టవరోదేవ్యాస్స్మయమానముఖామ్బుజః॥ (౧౪౮

దేవీమువాచదేవేశశ్శృణుతత్కారణంప్రియే। *
అసురోపద్రుతస్యాస్యజగతోహితమిచ్ఛతీ॥ (౧౪౯

కోశంకృష్ణంత్యజేదానీంభవగౌరీమమాజ్ఞయా। *
తత్కోశేకౌశికీదుర్గాహన్త్రీశుమ్భనిశుమ్భయోః॥ (౧౫౦

జనిష్యతినసన్దేహస్తత్పశ్యేత్యవదద్గిరా। *
ఇత్యుక్తమాత్రాద్దేవేనహిత్వాత్వక్కోశమమ్బికా॥ (౧౫౧

త్వచంజీర్ణామహీరివక్షణాత్సాగౌర్యభూత్స్వయమ్। *
ప్రార్థయామాసదేవేశంప్రణిపత్యకృతాఞ్జలిః॥ (౧౫౨

అహంకాళీంతనుంత్యక్త్వాక్షణాద్గౌర్యభవజ్కల। *
తదిదానీమ్మనస్యాసీన్మమవాఞ్ఛామహేశ్వర॥ (౧౫౩

ఆవయోరస్తుకల్యాణమస్యాంకాఞ్చ్యాంయథాపురా। *
హిమవత్యమరేన్ద్రాణాంసదారాణాందయానిధే॥ (౧౫౪

గౌరీకల్యాణమిత్యస్మిన్లోకేఖ్యాతింగమిష్యతి। *
పఞ్చవర్షైవసఞ్జాతాత్యక్తకాళీతనూరిహ॥ (౧౫౫

పఞ్చవర్షాభవన్త్యస్మాద్గౌర్యస్సర్వాశ్చకన్యకాః। *
పఞ్చవర్షాం తుయోకన్యాం దద్యాద్విప్రాయవైద్విజః॥౧౫౬
రుద్రలోకంప్రయాన్త్యస్యపితరశ్చమహేశ్వరం। *
అత్రాపిదేవాస్సర్వేద్యసపత్నీకాస్సమాగతాః॥ (౧౫౭
యమినశ్చమహావిష్ణుర్లక్ష్మ్యాసహసమాగతాః। *
బ్రహ్మాచభారతీయుక్తఃప్రమథాశ్చసహాధిపైః (౧౫౮
అణ్డాభిమానినోరుద్రారుద్రాణ్యశ్చాపిసర్వశః। *
ఆవయోరాగతాద్రష్టుంకల్యాణంసాదరంప్రభో॥ (౧౫౯

—*ఈశ్వరఉవాచ*—

అగస్త్యాయమయాదత్తోవరఃకాఞ్చ్యాంవరాననే। *
ప్రత్యబ్దంఫాల్గునేమాసిఫల్గున్యాముభయోశ్చనా॥ ౧౬౦
మహోత్సవాన్తేకల్యాణంపరాకాశబిలాన్తికే। *
భవత్వితివరోదత్తోతస్మాదస్తుమహోత్సవః॥ (౧౬౧
కల్యాణిగౌరికల్యాణమబ్దేబ్దేత్రసదావయోః। *
కల్యాణమేతదాలోక్యకృతసాన్నిధ్యమచ్యుతమ్॥ (౧౬౨
చక్షుష్మన్తోత్రభూయాసుఃకృతకృత్యానరోత్తమాః। *
ప్రత్యబ్దంచబిలాభ్యాశేతవకల్యాణమణ్టపే॥ (౧౬౩
పఞ్చవర్షాద్విజసుతాపరిచర్యాంకరోతుతే। *
భూరయశ్చమయాబ్దేబ్దేలేజగత్పోషణేచ్ఛవే॥ (౧౬౪
ద్విప్రస్థసమ్మితాదేయాజగత్పుష్టాతుతైశ్చిరమ్। *
ఇతిదత్త్వావరందేవ్యైశ్రీమానేకామ్రనాయకః॥ (౧౬౫
సమీపస్థంహరిందృష్ట్వాప్రోవాచపరమేశ్వరః। *

శ్రుణువిష్ణోమహాభాగగౌరీకల్యాణమత్రవై॥ (౧౬౬
ప్రత్యబ్దంకరవాణీతిఘటజాయప్రతిశ్రుతమ్। ✻
గౌరీచప్రార్థయత్యద్యభగినీతవమాంహరే॥ (౧౬౭
తస్మాదత్రవివాహార్థముత్సవఃక్రియతాంత్వయా। ✻
అస్మిన్హిఫాల్గునేమాసేజగతాంహితహేతవే॥ (౧౬౮
ఉత్సవేవిహితేవిష్ణోదర్శమేవివసేవునః॥ ✻

అగస్త్యప్రీతయే శివనిదేశేన కాఞ్చ్యాం విష్ణుకృత కామాక్షీ కామనాథయోరుద్వాహ ఘట్టః॥

ఉత్తరేఫల్గునేతారేవివాహోస్తుసదావయోః (౧౬౯
ఇతిశమ్భువచశ్శ్రుత్వావిష్ణుర్నత్వామహేశ్వరమ్। ✻
సమస్తదేవానాహూయచతుర్ముఖపురోగమాన్॥ (౧౭౦
ఉవాచపరయాభక్త్యాహరిరానన్దతున్దిలః। ✻
శ్రుణుధ్వమఖిలాదేవాఃకామాక్షీచూతనాథయోః॥ (౧౭౧
కల్యాణమత్రకర్తవ్యంయుష్మాభిస్త్వరయాధునా॥ ✻
దిగ్భ్యస్సర్వాభ్యశ్చసమ్భారాశ్చానీతవ్యాఃక్షణాదితి॥ (౧౭౨
తేశ్రుత్వావచనంవిష్ణోరత్యానన్దసమన్వితాః। ✻
అహంపూర్వికయాదేవాస్స్వర్గంప్రాప్యముదాన్వితాః॥౧౭౩
పృథక్పృథక్చతేసర్వసమ్భారాన్సముపాహరన్। ✻
తతోదేవసమానీతైస్సమ్భారైర్మధుసూదనః॥ (౧౭౪
అలంచకారయామాసకాఞ్చ్యాంవీధీశ్చసర్వశః। ✻
మణ్టపాన్మణ్డనైస్సర్వైశ్శాలాహర్మ్యాదికానపి॥ (౧౭౫
రమ్భాస్తమ్భైశ్చనారఙ్గనారికేళామ్రసత్ఫలైః। ✻
కున్దారవిన్దమన్దారపాటలీపారిజాతకైః॥ (౧౭౬
మల్లికాచమ్పకాశోకకేతకీవకుళాన్వితైః। ✻
పుష్పైశ్చిత్రవితానైశ్చకాయమానైశ్చశోభితైః॥ (౧౭౭

గన్ధవత్తైలసంసిక్తస్నిగ్ధేన్దుమణికుట్టిమైః। *
శాతకుమ్భకనత్కుమ్భైర్మాణిక్యమణితోరణైః॥ (౧౭౮
దేదీప్యమానహేమాఢ్యదివ్యవస్త్రైర్విరాజితే। *
సువర్ణపూర్ణకుమ్భాగ్రలసద్దీపోపశోభితే। (౧౭౯
ధగద్ధగితహేమాఢ్యదర్పణవ్రజమణ్డితే। *
స్వర్ణపాఞ్చాలికాకోటికరదీపవిరాజితే॥ (౧౮౦
హేమమర్దళనిస్సాణమురళీకాహళీరవైః। *
ముఖరీకృతదిగ్భాగేవీణావేణురవైరపి॥ (౧౮౧
ఉర్వశీమేనకారమ్భానాట్యవ్యఞ్జకరఞ్జితైః। *
క్వచిత్కిన్నరగన్ధర్వగీతవాణీమనోహరే॥ (౧౮౨
క్వచిత్సేవాసమాయాతసురస్త్రీగణభూషితే। *
క్వచిచ్ఛూద్రవారస్త్రీగీతమఙ్గళగీతకే॥ (౧౮౩
క్వచిన్మునిద్విజానీకస్వస్తివాచకఘోషితే। *
క్వచిద్దేవాసురైః క్లిప్తసేవాకలహశబ్దితే॥ (౧౮౪
నానాదేశసమాయాతకులస్త్రీగణభూషితే। *
నానాదేశసమాయాతరాజమణ్డలమణ్డితే॥ (౧౮౫
కలధౌతకలాబద్ధరమ్భాస్తమ్భాళిమేదురే। *
స్ఫటికోపలసోపానజాలకాఞ్చితమార్గకే॥ (౧౮౬
సువర్ణచిత్రితోల్లోచపతాకాసమలఙ్కృతే। *
చారుచామీకరాభాసకల్యాణమణిమణ్టపే॥ (౧౮౭
సుసారరత్నవైడూర్యహేమసింహాసనోత్తమే। *
వజ్రమాణిక్యసఙ్కీర్ణకల్యాణమణిపీఠకే॥ (౧౮౮

కిరీటహారకేయూరమణికుణ్డలభూషణైః। ❋
భూషితం స్వర్ణచిత్రాఢ్యపట్టామ్బరపరిష్కృతం॥ (౧౮౯
నివేశ్య శఙ్కరం విష్ణుః ప్రియాం లక్ష్మీమథాబ్రవీత్। ❋
అలఙ్కృత్య ప్రియే గౌరీమాకల్పైరానయేతి వై॥ (౧౯౦
పత్యుక్తం కమలా శ్రుత్వా కామాక్షీం ప్రాప్య తత్క్షణాత్। ❋
భూషణైర్భూషయామాస భువనత్రయసున్దరీ॥ (౧౯౧
శిఞ్జత్కాఞ్చనమఞ్జీరరఞ్జితాఙ్ఘ్రిసరోరుహామ్। ❋
కనత్కాఞ్చనదేదీప్యత్కాఞ్చీబద్ధకటీతటామ్॥ (౧౯౨
ముక్తాకఞ్చుకసంవీతస్తనపఙ్కజకుడ్మలాం। ❋
రత్నాఙ్గులీయసన్దోహరమణీయకరాఙ్గులిమ్॥ (౧౯౩
కురువిన్దవలాబద్ధకటకాత్తకరామ్బుజామ్। ❋
నాగమాణిక్యసంప్రోతముక్తాదామలసద్గళాం॥ (౧౯౪
మార్తాణ్డమణ్డలాకారరత్నకుణ్డలమణ్డితామ్। ❋
నాసాముక్తామణీవ్యాజరోహిణీశాబ్జవక్త్రికామ్॥ ౧౯౫
నిజసీమన్తసీమాన్తాశ్యామవజ్రలలన్తికామ్। ❋
ఫాలాన్తవిలసద్రత్నమల్లికామణిశోభితామ్॥ (౧౯౬
వాళీరత్నప్రభాపాళీపరీతశ్రవణద్వయామ్। ❋
ముక్తారత్నస్ఫురచ్ఛూళీరమణీయశిరోరుహామ్॥ (౧౯౭
నితమ్బబిమ్బసంలమ్బమణిరఞ్జితవేణికామ్। ❋
తటిత్ప్రతిభటాకారస్వర్ణపీతామ్బరావృతామ్॥ (౧౯౮
కస్తూరీఘనసారాఢ్యదివ్యచన్దనచర్చితామ్ ❋
మల్లీచమ్పకపుష్పాదిమాలాజాలసమన్వితామ్॥ (౧౯

మన్దస్మితోదరోత్పుష్పశోణబిమ్బాధరోజ్జ్వలామ్। ❋
నవయౌవనసంభూతసౌన్దర్యాతిథిదేవతామ్॥ (౨౦౦

కామాక్షీముత్పలాభాక్షీందేవీమక్షీణవైభవామ్। ❋
శ్రీమదేకామ్రనాథస్యపార్శ్వేసవ్యేనివేశ్యతామ్॥ (౨౦౧

నత్వాశివౌరమాభక్త్యాగృహీతసితచామరా। ❋
వీజయామాససంయుక్తావాణ్యాసహముదాతదా॥ (౨౦౨

అథాజ్ఞప్తోమహేశేనహరిర్నత్వాశివౌస్వయమ్। ❋
మహోత్సవేమహేశస్యదశమేదివసేశుభే॥ (౨౦౩

శ్రీకరోత్తరఫల్గున్యాంసుముహూర్తేసులగ్నకే। ❋
బ్రహ్మోక్తశైవమన్త్రేణసంకల్ప్యచయథావిధి॥ (౨౦౪

క్షీరాద్యైరమయాముక్తైస్సువర్ణకరకాగ్రతః। ❋
పాదౌప్రక్షాళ్యదేవస్యభక్త్యాపరమయాహరిః॥ (౨౦౫

స్వీయపీతామ్బరాగ్రేణమృదుసమ్మృజ్యపాణినా। ❋
దత్త్వాశఙ్కరహస్తాబ్జేమధుపర్కంసమన్త్రకమ్॥ (౨౦౬

సువర్ణకరకాల్లక్ష్మ్యాముక్తధారామ్బునాసహ। ❋
శ్రీమదేకామ్రనాథాయకామాక్షీంప్రదదౌహరిః॥ (౨౦౭

దేవోఽపిహరిణాదత్తాంపాణౌజగ్రాహపార్వతీమ్। ❋
అథధాతాసవిజ్ఞాప్యశమ్భవేమోహహేతవే॥ (౨౦౮

మాఙ్గల్యసూత్రందేవేనధారయిత్వాశివాగళే। ❋
ఆపాదయిత్వాహవనంవిధివత్పఙ్కజాసనః॥ (౨౦౯

క్రమాత్సప్తపదంసాధుచారయిత్వాసమన్త్రకమ్। ❋
లాజహోమాదికంచాపిసర్వమఙ్గళకర్మచ॥ (౨౧౦

కారయిత్వాస్వయంబ్రహ్మాహరిణాసహసఙ్గతః। ❈
కామాక్షీవల్లభంభక్త్యాస్తుత్వాభక్త్యాననామచ॥ (౨౧౧
తతోదేవాశ్చమునయోవదన్తోనైగమీంస్తుతిమ్। ❈
కేచిజ్జయజయేత్యుచ్చైరన్యేహరహరేతిచ॥ (౨౧౨
తుష్టువుర్మునిపత్న్యశ్చశ్రీమదేకామ్రనాయకమ్। ❈
తతోవిష్ణుంకటాక్షేణసంవీక్ష్యోవాచశఙ్కరః॥ (౨౧౩
అనుమోద్యతథాప్రీత్యాబ్రహ్మాణంచసురేశ్వరమ్। ❈
వసిష్ఠాదీనృషీనన్యాన్దేవాసురగణానపి॥ (౨౧౪
కటాక్షేణైవసంభావ్యచానుగృహ్యదయానిధిః। ❈
ఏకామ్రనాథఃకామాక్ష్యాసహారూఢవృషాధిపః॥ (౨౧౫
నన్దిభృఙ్గిగణాధీశస్కన్దచణ్డగణావృతః। ❈
దేవైశ్చమునిభిస్సిద్ధైస్సాధ్యైర్యక్షైశ్చకిన్నరైః॥ (౨౧౬
గన్ధర్వనికరైశ్చాన్యైరసురైరపిసంవృతః। ❈
నానావాద్యగణైర్గీతైరప్సరోగణనాట్యకైః॥ (౨౧౭
తాపసానాంద్విజానాంచస్వస్తివాచనఘోషణైః। ❈
ముఖరీకృతదిగ్భాగోనిర్గత్యస్వాలయాద్బహిః॥ (౨౧౮
కాఞ్చీంప్రదక్షిణీకృత్యసర్వవీధీర్విలోక్యచ। ❈
సంభావ్యనగరీంసుస్థామపాఙ్గాలోకనైశ్శుభైః॥ (౨౧౯
స్వాలయంప్రాపవిశ్వాత్మాశ్రీమదేకామ్రనాయకః। ❈
హరిబ్రహ్మాదిభిర్దేవైఃపూజితస్సకృపానిధిః॥ (౨౨౦
సర్వాన్దేవాంశ్చసంభావ్యప్రావిశత్పరమేశ్వరః। ❈
వృణుధ్వంవాఞ్ఛితందేవాఃయద్వోమనసివర్తతే॥ (౨౨౧

ఇత్యుక్త్వాస్సకలా దేవాః పార్వతీరమణేన వై। ❁
నిరీక్ష్య హృష్టా స్తద్రూపం కామాక్షీచూతనాథయోః॥ (౨౨౨
అప్రార్థయన్ ప్రభుం సర్వే సస్త్రీకాస్స్వామ్బమీశ్వరమ్। ❁
కృతార్థాస్స్మో వయం సర్వే పిత్రోః కల్యాణదర్శనాత్॥ (౨౨౩
ఇతఊర్ధ్వం జగత్యస్మిన్ యత్ర దేవ స్థితి స్తవ। ❁
వివాహ స్తత్ర తత్రాస్తు యువయోశ్చాస్తు సన్నిధిః॥ (౨౨౪
ఇతి ప్రార్థయమానాస్తాన్ తత్తత్స్థానే న్యవేశయన్। ❁
యుష్మాకం హృదయే దేవా వర్తతే యత్తథాస్తు తత్॥ (౨౨౫
యూయం కాఞ్చీపురస్యాస్య రక్షార్థం తిష్ఠతానిశం। ❁
ఇత్యాదిశతి దేవేశే మర్గా దేవ్యసుసంభవా (౨౨౬
మాం చ స్వీకురు హే నాథ కన్యాం కల్యాణసమ్పదా। ❁
ఇతి బ్రువన్తీ కన్యైషా ప్రణనామ మహేశ్వరమ్॥ (౨౨౭
అథ సర్వజగన్నాథో దృష్ట్వా తాం పురతశ్శివః। ❁
ప్రణమన్తీమువాచేదం కన్యే రక్ష పురీమిమాం॥ (౨౨౮
కన్యయా రక్షితా కాఞ్చీ కన్యారక్షేతి విశ్రుతా। ❁
ఆజ్ఞప్తా చ తదా దుర్గా రరక్షే తాం పురీం ముదా॥ (౨౨౯
త్వక్కోఙ్కేశం ప్రతిష్ఠాప్య స్వనామ్నా వర్ణితం పురా। ❁
పునః ప్రాప్తాం శివో దుర్గాం వివాహ్య జగదమ్బికాం॥ (౨౩౦
మహాత్మనా స్తేన తత్రైవ రమయామాస శఙ్కరః। ❁
తదా శుమ్భనిశుమ్భాభ్యాం జగద్విప్రకృతం ముహుః॥ (౨౩౧
దృష్ట్వా పద్మాసనోభ్యేత్య ప్రార్థయామాస శఙ్కరం। ❁
భగవన్సర్వపకామ్రనాథ సర్వేశ్వరేశ్వర॥ (౨౩౨

జగద్విప్రకృతంశుమ్భనిశుమ్భాభ్యాంజగత్పతే। *
తయోర్వధార్థందుర్గామైప్రదేయాజ్ఞాత్వయాధునా॥ ౨౩౩
బ్రహ్మణాభ్యర్థితఃప్రాహకౌశికీంకాలసూదనః। *
గచ్ఛకౌశికిశుమ్భస్యనిశుమ్భస్యచవిద్విషోః॥ (౨౩౪
వధాయవిన్ధ్యశైలంత్వంతత్రస్థిత్వామమాజ్ఞయా। *
అసురాన్సంహరాశుత్వమమరాణాంహితేస్థితా॥ (౨౩౫
జగత్సుఖాయకల్యాణిబ్రహ్మవాక్యనియన్త్రితా। *
ఇత్యాజ్ఞప్తాయయాశీఘ్రంబ్రహ్మణాసహకౌశికీ॥ (౨౩౬
విన్ధ్యమాసాద్యతత్రస్థాసంహృత్యాసురసైనికాన్। *
దదర్శనిఖిలాన్దుర్గాదుర్గమాత్మపరాక్రమా॥ (౨౩౭

—*కౌశికఉవాచ*—

ఏవమేతత్పురావృత్తమాఖ్యాతంగిరిజాపతేః। *
స్తనకఞ్చుకముద్రాభ్యామేకామ్రేశాఙ్గమఞ్చితం॥ ౨౩౮
ప్రసఙ్గేనచదుర్గాయాఃఉత్పత్తిశ్చపరాక్రమః। *
వర్ణితాశ్చమయావిప్రాఃపావనాభవభేషజం (౨౩౯
ఇదంయేమనుజాభక్త్యాశ్రుణ్వన్తిచపఠన్తిచ। *
శ్రావయిష్యన్తివావిప్రాన్నతేషాంపునరుద్భవః॥ (౨౪౦
శత్రవోవ్యాధయశ్చైవతేషాంనశ్యేయురఞ్జసా। *
పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిశ్చధనధాన్యసమృద్ధయః॥ (౨౪౧
సమ్భవేయురిదంయేషాంగృహేలిఖితమాదరాత్। *
ఉపద్రవాన్నహింసన్తిరాక్షసానపిశాచకాః॥ (౨౪౨

నచదంశన్తిసర్పాస్తాన్యైరియంశ్రూయతేకథా। *
కామాక్షిదేవీకల్యాణకథాశ్రవణమాత్రతః॥ (౨౪౩

కల్యాణసమ్పత్సౌఖ్యానిభుక్త్వాన్తేముక్తిమాప్నుయుః। *
ఇత్యేవంగిరిసమ్భవాత్రికరిణోర్హోర్జోర్మికాకజన్త్రై। *
రేకామ్రాధిపతేర్వ్వపుర్హరణసక్తింభక్త్యాసకృత్పశ్యతి। *
శ్రుత్వాయఃపఠిపీయచాపిచరితంకాత్యాయనీసమ్భవం। *
శ్రద్ధావాన్ససుఖీభవేచ్చపరమాన్ముక్తింతదన్తేవ్రజేత్॥౨౪౪

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమారసంహితాయాం
కాశీకాణ్డేతీర్థప్రశంసాయాం కాఞ్చీమాహాత్మ్యే
శ్రీమదేకామ్రనాథలిఙ్గేకామాక్షీదేవీస్తనకఙ్కణము
ద్రాఙ్కావిర్భావకామాక్షీకల్యాణవర్ణనం
నామపఞ్చచత్వారింశోధ్యాయః।

శ్రీరస్తు.

షట్చత్వారింశాధ్యాయ ప్రారంభః.

—*కౌశికఉవాచ*—

అథాతస్సమ్ప్రవక్ష్యామిశ్రుణుధ్వమ్మునిపుఙ్గవాః। ౨
కాశ్యామాశ్చర్యసారాయామాశ్చర్యాణిమహాన్తిచ॥ (౧
లిఙ్గానియానిచిత్రాణిసిద్ధసఙ్ఘార్చితానిచ। *
లిఙ్గానిస్పర్శవేధీనినానాభీష్టప్రదానిచ॥ (౨
స్పర్శమాత్రేణలిఙ్గానాంనవలోహాదికంద్విజాః। *
సువర్ణమేవభవతిశ్రుణుతేషాంస్థలానిచ॥ (౩
పూర్వేపరిధికుణ్డస్యలిఙ్గమస్తిమహత్తరం। *
ఏకంసత్యవ్రతేశస్యపూర్వేలిఙ్గన్తువర్తతే॥ (౪
అన్యద్వరదరాజస్యసమీపేపూర్వభాగకే। *
లిఙ్గమస్తిమహద్దివ్యంస్వర్ణపద్మసరస్తటే॥ (౫
దక్షేకురఙ్గణేశస్యలిఙ్గమస్తిసురత్నకం। *
తస్యపశ్చిమదిగ్భాగేతాళీనాథసమీపతః॥ (౬
లిఙ్గంధాతుమయంచాస్తిసర్వసిద్ధిప్రదంనృణాం। *
వ్యాసాశ్రయాత్పశ్చిమతస్సిద్ధకూపస్యదక్షిణే॥ (౭
ద్రోణారణ్యాఖ్యసిద్ధేనశివాల్లబ్ధచిరాయుషా। *
ద్వ్యష్టాకారంస్పర్శవేధిస్థాపితంలిఙ్గముత్తమం॥ (౮
తస్యాభిషిక్తగోక్షీరచుళకప్రాశనాన్నరః। *
కాయసిద్ధిమవాప్యైషాదేవోభవతినోశయః॥ (౯

కైలాసనాథలిఙ్గస్యసమీపేచోత్తరస్థలే। *
స్థాపితంనామసిద్ధేనసర్వదానాదసంయుతం॥ (౧౦
సర్వలోహమయందివ్యంనరసంలిఙ్గముత్తమమ్। *
తస్యస్పర్శనమాత్రేణస్వర్ణంభవతిలోహకం॥ (౧౧
తస్యైవపూర్వదిగ్భాగేత్రివిక్రమహరేఃపురః॥ *
యుగద్వయసమీపేస్తిసోమదిగ్భాగతోద్భుతం॥ ౧౨
నిధిమధ్యగతంలిఙ్గంస్పర్శవేధిశిలామయం। *
కృతాదిషుహిదృశ్యన్తేతిష్యేతానితునైవచ॥ (౧౩
కలావపిచదృశ్యన్తేకేషాంచిత్సుకృతాత్మనాం। *
ఏతాదృశానిలిఙ్గానిబహూనినిధయోపిచ॥ (౧౪
సన్తికాఞ్చ్యాంవిచిత్రాణిపునరన్యాన్యపిద్విజాః *
అత్యాశ్చర్యాణ్యయంభూమిఃకాఞ్చీపుర్యాంస్మృతాబుధైః॥(
రత్నానామురుసారాణాంరుచారుత్నాకరప్రభా। *
తత్రకానిప్రవక్ష్యామిసఙ్క్షిప్యద్విజసత్తమాః। (౧౬
తచ్ఛృణుధ్వమతస్త్రైణసర్వప్రత్యయకారణం। *
వేద్యాసనప్రపాస్థానమణ్టపారామవాపికాః॥ (౧౭
తటాకగ్రామవేశ్మానిసర్వాశ్చర్యాణ్యనేకశః। *
తత్రాదావేకఏకత్రబహుత్వముపపద్యతే॥ (౧౮
బహవోప్యేకతాంయాతాఏకోపిద్విత్వమాస్థితః। *
ద్వావప్యేకోత్రసమ్భూతశ్చిత్రంకాఞ్చ్యాంమునీశ్వరాః (౧౯
ఏకఏవాత్రనైరుద్రోబహుజీవత్వమాపసః। *
బహవోప్యత్రవైవేదాఏకాత్మప్రమతాంగతాః॥ (౨౦

ఏకోప్యభూద్ద్విధా శమ్భుశ్శివశక్త్యాత్మరూపతః। *
ఆలిఙ్గ్య దేవీ దేవేశమభూదైక్యం క్షణాదహో॥ (౨౧

త్రీణి స్థానాని వేద్యశ్చ చతుస్సింహాసనాని చ। *
సన్తి కాఞ్చ్యాం విచిత్రాణి సర్వైశ్వర్యయుతాని చ॥ (౨౨

ఏకస్మిన్నత్ర వై జన్తుర్యో వా కో వాత్ర మానవః। *
ముక్తాత్మవత్పరే వ్యోమ్ని సిద్ధిం విన్దతి నిత్యశః॥ (౨౩

అనేకకోటిజననపితృకామోభవేద్యది। *
సజఽల్పాదత్ర సర్వే తే సముత్తిష్ఠన్తి తత్క్షణాత్॥ (౨౪

అన్యస్మిన్ స్థానవర్యేత్ర మనుష్యోనేకజన్మసు। *
మాతృలోకదిదృక్షుశ్చేత్స జఽల్పాదస్య తత్క్షణాత్॥ (౨౫

సముత్తిష్ఠన్తి వై తస్య మాతరో యాశ్శివాజ్ఞయా। *
అత్రాన్యత్ర స్థానవర్యే నరస్సమ్ప్రాప్య యద్యసా॥ (౨౬

భార్యాభర్తృసుతాభ్రాతృమాతృష్వసృసుతాదికాన్। *
ద్రష్టుకామో యది భవేద్దృష్ట్వా తాన్ సహసా ప్రియాన్।(౨౭

మోదమాసాద్య సర్వైశ్చ చిరకాలం స తైస్సహ। *
సల్లాపాలాపకథనం కరోత్యేవ న సంశయః॥ (౨౮

కాఞ్చీనగరస్థవేదికాప్రభావకథనమ్

ఏరాట్టహాసశమ్భోస్తు దక్షిణేనాతిదూరతః। *
కాప్యస్తి వేదికా శమ్భోస్సర్వానుగ్రహశాలినీ॥ (౨౯

తత్ర ప్రవేశమాత్రేణ నృణాం పుణ్యానురూపతః। *
సమ్భాయాప్సరసో బహ్వ్యో వస్త్రాకల్పానులేపనైః॥ (౩౦

భోజనైష్షడ్రసోపేతైశ్శయ్యాద్యైరుపచర్యతే। *
ముక్తాత్మా తు యథా వ్యోమ్ని కామాన్సఞ్చరత్యసౌ॥ (౩౧

తథాత్రవేద్యామేకస్యాంకామాన్నీమనుజోభవేత్। ❊
తత్పూర్వభాగేవేద్యేకాసఙ్కల్పితఫలప్రదా। (౩౨
తస్యాంప్రవేశమాత్రేణకామరూపోభవేన్నరః॥ ❊
అన్యాప్రవిష్టమాత్రాత్స్యాత్సర్వకామఫలప్రదా॥ (౩౩

యథాశ్నుతేతుముక్తాత్మాసర్వాన్కామానహర్నిశం। ❊
సర్వజ్ఞేనమహేశేనతద్వదత్రాపిమానవః (౩౪
ప్రవిశ్యవేదిందేవేనసర్వాన్కామాన్సమశ్నుతే। ❊
బిలాకాశాత్పురోభాగేశైలేశస్యాపిపశ్చిమే॥ ౩౫

అభిరామేశ్వరస్యాపిసౌమ్యయక్షసరోన్తికే। ❊
జీవరత్నమయీకాచిద్వేదికాస్తిమహత్తరా॥ (౩౬
తస్యాదర్శనమాత్రేణవృద్ధస్తరుణతాంవ్రజేత్। ❊
వృద్ధాపితరుణీనారీభవేద్దర్శనమాత్రతః॥ (౩౭
తతోస్సపానతటేకాచిచ్ఛిన్నామణిశిలాత్మికా। ❊
అస్తిపాఞ్చాలికామర్త్యనారీవత్పరిభాషిణీ॥ (౩౮

యద్యచ్ఛిన్త్యతిమర్త్యోన్యస్తత్సమీపేకృతాఞ్జలిః। ❊
తస్మైదదాతిసాతత్తచ్ఛిన్తితంమణిపుత్రికా॥ (౩౯
తత్పార్శ్వవర్తతేకశ్చిత్కూపోరక్తజలాన్వితః। ❊
తన్నీరస్పర్శనాద్బాలోవృద్ధోభవతితత్క్షణాత్॥ (౪౦
తరుణీచభవేద్వృద్ధాసర్వైశ్వర్యప్రదాయినీ। ❊
హరిశాపహరేశస్యపశ్చిమేకాపివేదికా॥ (౪౧

తస్యాదర్శనమాత్రేణమూకోభవతివాక్పతిః। ❊
వాక్పతిశ్చభవేన్మూకోయథాచతుష్పతిశ్చసః॥ (౪౨

కాఞ్చీపురస్థమహాశ్చర్యసింహాసనచతుష్టయవర్ణనమ్॥

శ్రోత్రవిజ్ఞానయోశ్చాపి తథా త్రాసౌ చ వాక్పతిః। *
విద్యాన్నపానదానాద్యైర్విశ్వేశాజ్ఞాప్రచోదితా॥ ౪౩
స్పర్ధయైవ మనుష్యేభ్యస్సిద్ధిదా వేదికా సదా। *
సింహాసనాని చత్వారి కాఞ్చ్యామాశ్చర్యవన్తి చ॥ ౪౪
ఏకత్ర జన్తోః ప్రాప్తస్య బ్రహ్మా స్యాద్దృష్టిగోచరః। *
వేదాగమపురాణైశ్చ స్తూయమానో మరుద్గణైః॥ ౪౫
ఉపాస్యమానో యోగీన్ద్రైస్సనకాదిభిరాత్మజైః। *
పరాన్తకాలే ముక్తాత్మా బ్రహ్మలోకే స్థితశ్చిరం॥ ౪౬
పరామృతాద్యథాశమ్భోర్ముచ్యతే మృతభాగ్జనః। *
అన్యత్ర జన్తోః ప్రాప్తస్య విష్ణుస్స్యాద్దృష్టిగోచరః॥ ౪౭
తత్సింహాసనమారూఢస్స్తూయమానస్సురర్షిభిః। *
గరుడేన మహాలక్ష్మ్యా తథానన్తేన భోగినా॥ ౪౮
సహితో వాసుదేవాదిమూర్తిభిశ్చ చతుర్భుజః। *
భృగుశాపవశాన్నిత్యైరవతారైశ్చ సానుగైః॥ ౪౯
పునశ్చాన్యత్ర వై కాఞ్చ్యాం సమ్ప్రాప్తస్య మహాత్మనః। *
సింహాసనే హరస్సాక్షాత్తస్య స్యాత్కాలారిరవ్యయః॥ ౫౦
బ్రహ్మాణీశ్చ షడఙ్గైశ్చ మాతృభిరష్టభిస్సహ। *
గణానాం పతిభిస్సార్థం బ్రహ్మవిష్ణుసమన్వితః॥ ౫౧
దృష్టిగోచరతాం యాతి దయయా దేవతేశితా। *
అన్యత్ర పూర్వదిగ్భాగే దివ్యే సింహాసనోత్తమే॥ ౫౨
ఆదిత్యో మూర్తిభిస్స్వాభిస్సాగ్రహదక్షాదిభిర్యుతః। *
తిథ్యాద్యైర్నక్షత్రజాలైశ్చ నక్షత్రైర్నవభిర్గ్రహైః॥ ౫౩

సంయుక్తోదృశ్యతేసర్వజన్తోః ప్రాప్తస్యసన్తతం। *
ముక్తాత్మాతుయథాలోకాన్కామాన్కామరూప్యసౌ॥ ౫౪

సఞ్చరన్నామవైగాయన్నన్నాదోన్నమహన్త్వితి। *
దేవతానాంచవైతాసాంసార్ష్టితాంతత్సలోకతాం ౫౫

సాయుజ్యంచాప్నుయాదిచ్ఛన్తథాసర్వోత్రమానవః। *
శ్రీమత్కుమారకోష్ఠస్థస్కన్దస్యైకిలదక్షిణే॥ ౫౬

కుమారకోష్ఠదక్షిణస్థితవాపికావర్ణనం

వాపికాస్తిహిరణ్యాభనీరయుక్తాగుహప్రియా। *
కలధౌతమయంనాళంబిసఞ్చానీలపర్ణకం॥ ౫౭
ముక్తాయుక్తాగ్రగాఙ్గేయకేసరాణాఞ్చసహతిం। *
మాణిక్యదళసాహస్రంబిభ్రత్కమలముత్తమం॥ ౫౮

తస్యాంహివాపికాయాన్తుపికస్వరమహన్నిశం। *
అస్త్యేకంరుచిరందివ్యంసర్వైర్దైవైశ్చరక్షితం॥ ౫౯

తస్మిన్నేవైకమతేబాలస్సబ్రహ్మణ్యోగ్నివాత్మజః। *
శిఞ్జన్మఞ్జీరవిలసత్కిఙ్కిణీతపదామ్బుజః॥ ౬౦

సర్వాభరణశోభాఢ్యస్సదానృత్యతిసున్దరః। *
తత్రప్రాప్తవతాంనౄణాంసేవ్యోభవేద్దృష్టిగోచరః॥ ౬౧

తత్రత్యహేమచూతవృక్షాదిపఞ్చతరుప్రభావకథనం

తందృష్ట్వాస్కన్దసాయుజ్యంప్రాప్నుయుర్జన్తవోనిశం। *
దృశ్యన్తేచపునస్తత్రనృణాంచిత్రాణికానిచ॥ ౬౨
తరవఃపఞ్చతత్రైవకాఞ్చ్యాంసన్తిమహత్తరాః। *
తేషుకాఞ్చనచూతోత్రసదాముక్తామృతద్రవః॥ ౬౩
తత్స్రుతామృతపానేనమర్త్యోమర్త్యత్వమాప్నుయాత్। *
కాఞ్చీ వృక్షస్తు సోన్యస్మైస్వచ్ఛాయాంనప్రయచ్ఛతి। ౬౪

తృతీయ స్త్రిస్త్రిణేవృక్షః పుష్పహీనస్సదాఫలః। *
యోనర స్తత్ఫలంభుక్త్వైకాయశుద్ధింసచాప్నుయాత్॥ (౬౫

సర్వవృక్షప్రసూనాఢ్యోమధూకస్సచతుర్థకః। *
ఆఘ్రాయతత్సుమంమర్త్యః కామరూపధరోభవేత్॥ (౬౬

ఉదుమ్బరస్స్వర్ణవృక్షః పఞ్చమః పరికీర్తితః। *
తత్క్షీరపానతోజన్తుస్స్వర్ణకాయోభవేద్ధ్రువం॥ (౬౭

తత్రత్య మయూరాదిపక్షివర్ణనమ్

షట్పక్షిణశ్చసన్త్యత్రమయూరాస్తేమహాశోభనః। *
అకాలజలదాకర్షీకేకయానిజయాసదా॥ (౬౮

వేదవేదాన్తనిష్ణాతశ్శుకస్సకలశాస్త్రవిత్। *
గోవిన్దపాఠకస్థానేమునిభిస్సహావర్తతే॥ (౬౯

జ్యోతిర్విద్యాపటుః కశ్చిత్పిఙ్గళః పక్షిపుఙ్గవః। *
వేదనూపురసంజ్ఞస్యసమీపేస్తిమహేశితుః (౭౦

సర్వజ్ఞః కశ్చనాత్రాస్తికపోతస్సాధుసమ్మతః। *
సర్వసఙ్గీతకుశలాశారికాచిత్రరూపిణీ॥ (౭౧

వామదక్షిణపార్శ్వస్థేహ్యైకచూతతరోస్సదా। *
చక్రవాకస్తుసర్వేషాంవక్షోభీష్టప్రదస్సృతః॥ (౭౨

చక్రతీర్థసరస్తీరేవర్తతేపక్షినాయకః। *
సప్తస్థానానిసన్తీహకాఞ్చ్యామద్భుతవన్తిచ॥ (౭౩

కాఞ్చీనగరస్థాద్భుతసప్తస్థానప్రభావః

ఏకత్రశ్రూయతేవార్తాదేవానాంశ్రవణప్రియా। *
అన్యత్రశ్రూయతేనిత్యంమహాదున్దుభినిస్వనః॥ (౭౪

తాళీనాథోత్తరేచిత్రమమ్బికావనపశ్చిమే। *
లిఙ్గంస్వాయమ్భువంచాస్తిప్రభాభిర్బహుభిర్యుతం॥ (౭౫

శశోభూత్వాపురాజిష్ణుఃపూజయామాసతంశివం। ※
పూజామధ్యేకరీకశ్చిద్విఘ్నార్థంసముపస్థితః॥ (౭౬
శశంతంమత్తమాతఙ్గోదుద్రావకృపయేశితుః। ※
సోపిమత్తకరీతత్రకాన్దిశీకశ్శశాదభూత్॥ (౭౭
తదారభ్యచతత్స్థానంకరిరోధకమీరితం। ※
పరత్రచాపిపాతాళవార్తాశ్రవణముద్భుతం॥ (౭౮
అత్రైలపూరస్తత్రాస్తికుత్రచిద్దీపఉత్తమః। ※
కుత్రచిత్సమ్ప్రవిష్టస్యదేవలోకప్రదర్శనం॥ (౭౯
కుత్రచిద్దిగ్భ్రమస్సర్వనృణాంభవతితత్రవై। ※

కాఞ్చ్యామష్టసరోవర్ణనమ్

అష్టౌసరాంసిసన్తీహనానాచిత్రకరాణిచ॥ (౮౦
ఏకత్రస్నానమాత్రేణసర్వాఃకాఞ్చనతామియాత్। ※
అన్యత్రరత్నకాన్తిస్స్యాత్స్నానమాత్రేణమానవః॥ ౮౧
ఇన్ద్రలోకప్రదంస్నాతుస్సరస్సర్వోత్తమంస్మృతం। ※
అభీష్టమన్యత్సర్వేషాంప్రయచ్ఛత్యుత్తమంసరః॥ (౮౨
పృష్టమాత్రప్రదంకిఞ్చిత్సరస్సర్వసుఖాస్పదం। ※
మోక్షప్రదంసరఃకిఞ్చిత్స్నానమాత్రేణదేహినాం॥ (౮౩
జ్ఞానప్రదంతథైవాన్యత్సర్వపాపనివారణం। ※
వ్యాధిపీడాప్రశమనంసరస్సర్వస్యదుర్లభం॥ (౮౪

నవధాస్థితశిలారామవర్ణనం

శిలారామాశ్చవైకాఞ్చ్యాంనవధాసమ్ప్రకీర్తితా। ※
దృష్టమాత్రేణదేవత్వప్రాప్తికృత్ప్రథితాశిలా॥ (౮౫
మహాహిదష్టమర్త్యస్యవిషమోక్షకరీపరా। ※
సర్వసిద్ధిప్రదాకాచిన్మృతసఞ్జీవినీపరా॥ (౮౬

వ్యవహారహరా కాచిన్మధ్యస్థత్వంగతా పరా। *
విశల్యకరణీ కాచిత్సన్ధానకరణీ పరా॥ (౮౭
పాపఘ్నీ చ పరా జ్ఞేయా జ్ఞానదాన్యా శిలా స్మృతా। *
ఆరామే కుత్రచిజ్జన్తుస్స్వర్ణవృష్టిమవాప్నుయాత్॥ (౮౮
కుత్రచిద్రౌప్యవృష్టిశ్చ ముక్తావృష్టిశ్చ కుత్రచిత్। *
కురువిన్దాశ్మవృష్టిశ్చ వజ్రవృష్టిశ్చ కుత్రచిత్॥ (౮౯
వైడూర్యవృష్టిరన్యత్ర పుష్యరాగమణేరపి। *
గారుడస్యమణేర్వృష్టిరిన్ద్రనీలస్య కుత్రచిత్॥ (౯౦

దశవిధసభావర్ణనం

సభా దశవిధా స్తత్ర సర్వాశ్చర్యప్రదా నృణాం। *
పాపిమూకత్వదా చైకా చోరభ్రమకరీ పరా॥ (౯౧
విద్యాప్రదా సభా చాన్యా బహురూపప్రదా శుభా। *
అమృతత్వప్రదా దివ్యా నాగలోకబిలప్రదా॥ (౯౨
దిఙ్మోహనసభా కాచిత్స్వర్ణమాణిక్యవర్షిణీ। *

ఏకాదశకూపవర్ణనమ్

అహోరాత్రభ్రమకరీ వ్యత్యయేన సభా పరా॥ (౯౩
అదృశ్యాన్యా సభా నృణాం దశ చైవం సభాస్స్మృతాః। *
ఏకాదశవిధాః కూపాః కాష్ఠ్యామాశ్చర్యదా నృణాం॥ (౯౪
దధ్నః కూపః పయః కూపః ఆజ్యకూపః పరస్స్మృతః। *
కూపశ్చేక్షురసస్యాపి క్షౌద్రకూపః పరస్స్మృతః॥ (౯౫
ఛాయాచ్ఛాదనకః కూపో దేవలోకపథప్రదః। *
నివృత్తిమార్గదశ్చాన్యస్తస్మాత్కూపోత్తమోత్తమః॥ (౯౬
గతిదస్సర్వలోకస్య క్షిప్రమేత్య తతః పునః। *
ప్రతిప్రయాణదోన్యోస్తి పునశ్చైకస్తు శోభనః॥ (౯౭

వినాబీజంజనయతిస్వజలేనాఙ్కురంక్షితౌ। *
లూనమాత్రేతుకేదారేపునస్సస్యసమృద్ధయః॥ (౯౮
ఉప్తేతుకుత్రచిత్క్షేత్రేతస్మిన్నేవదినేఫలం। *
అకృష్టపచ్యమన్యత్తుధాన్యస్యాకాఙ్క్షితస్యతత్॥ (౯౯

పఞ్చతటాకవర్ణనమ్

సన్తిపఞ్చతటాకాశ్చకాఞ్చ్యామాశ్చర్యసూచకాః। *
ప్రథమోరాత్రిపద్మాఢ్యోదివాకుముదమోదకృత్॥ (౧౦౦
తటాకేకుత్రచిత్పద్మంనాళత్రయసమన్వితం। *
ప్రభాతేస్వర్ణవర్ణాఢ్యంమధ్యాహ్నేరజతార్జునం॥ (౧౦౧
సాయాహ్నేజితసిన్దూరవర్ణంభవతిచార్జునం। *
స్నాతస్యావానరస్యత్వప్రదఃకశ్చిత్తటాకకః॥ (౧౦౨
పాపిష్ఠంకురుతేచాన్యశ్శత్రుంజన్తోస్స్వసేవినః। *
పుణ్యవన్తంతటాకోన్యస్సఖాయంస్వాశ్రితస్యచ॥ (౧౦౩

జ్వాలాలిఙ్గప్రభావః

ఆదీపితేశలిఙ్గస్యపశ్చిమేస్థానవర్యకే। *
విరూపాక్షేశలిఙ్గస్యచోత్తరేనాతిదూరతః॥ (౧౦౪
జ్వాలాలిఙ్గంప్రభావాఢ్యంకదళీకుసుమాకృతిం। *
శిలారూపమపిజ్వాలాయుక్తంగాత్రేతుశీతళం॥ (౧౦౫
తల్లిఙ్గోర్ధ్వేహస్తమాత్రేప్రమాణేవ్యోమ్నినిర్మలే। *
ధృతాయాంవర్తికాయాంతుదీపోలగతితత్క్షణాత్॥ (౧౦౬
ప్రతీసగాంలోకదృష్టింసకరోత్యతిభాస్వరః। *
తత్రైవపునరన్యచ్చచిత్రత్రయముదాహృతం॥ ౧౦౭

తిలయన్త్రేతిలేక్షిప్తే కుత్రచిత్తైలసమ్భవః *

తిలయన్త్రాదిచిత్రత్రయవర్ణనమ్

దృషచ్ఛస్త్రోదృషత్పుత్రస్స్వయమేవాత్మకర్మగా ॥ (౧౦౮

జ్వాలారూపాదృషద్రాత్రౌమధ్యాహ్నే జలవర్షిణీ । *

దృషత్పుత్రస్తుయామిన్యాంస్వయంచరతిగాయతి ॥ (౧౦౯

కుత్రచిన్నృత్యతః కాఞ్చీరతుకస్యజగత్పతేః । *

సర్వదాభైరవేన్ద్రస్యశ్రూయతేనూపురధ్వనిః ॥ ౧౧౦

ఏవమాదీనిసన్త్యత్రదివ్యాశ్చర్యాణిసన్తతం । *

కృతాదిషుతుదృశ్యన్తేకలౌకేషాంచదేహినాం ॥ (౧౧౧

ఈదృశానివిచిత్రాణియథాముక్తాత్మనాందివి । *

తథాత్రపరమేశేనవసతాంకల్పితాన్యహో ॥ (౧౧౨

యేత్వత్రకుర్వతేవాసంభుక్తిముక్తిఫలాలయే । *

భూయాసుస్తేతతస్సర్వేసత్యంశఙ్కరరూపిణః ॥ (౧౧౩

ఆన్దోళికాభరణవృత్తిమథాపికృత్వా । *

భుక్త్వాపరాన్నమపికుత్సితమాదరేణ । *

వాసోధికాఞ్చిదినముష్యలమేవజన్తోః । *

పోతంవినావితరితుంభవవారిరాశిం ॥ (౧౧౪

కరభంపాలయన్నాక్షిప్యమేకరాత్ర్యాంవసేన్నరః । *

తస్యముక్తింమహాదేవోదాస్యత్యేవనసంశయః ॥ (౧౧౫

తస్మాత్త్వత్రజనాస్సర్వేసావధానాస్స్వకర్మసు । *

వర్ణాశ్రమాణాంసర్వేషాంస్వస్వకర్మాణికుర్వతాం ॥ (౧౧౬

ప్రసీదత్యేకచూతేశో విపరీతోన్యకర్మణాం।
ఈదృశానివిచిత్రాణిదృష్ట్వాశ్రుత్వాచయోనరః॥ (౧౧౭
కాఞ్చ్యాన్తుకురుతేపాపంతస్మాన్నాన్యోస్తిమూఢధీః।
అజ్ఞాత్వాయత్కృతంపాపంజ్ఞానహీనేనవాకృతం॥ (౧౧౮
తత్సర్వంవిలయంయాతిజ్ఞాత్వాజ్ఞానికృతంనతత్।
జ్ఞాత్వాజ్ఞానికృతంపాపంనైవనశ్యతికుత్రచిత్॥ (౧౧౯
సర్వస్త్రీరతిలోలోపిషిద్గోనైవస్వమాతరం।
ఆకాఙ్క్షేత్కుత్రచిల్లోకేయద్వత్సర్వోపిమానవః॥ (౧౨౦
కుర్యాద్రతశివక్షేత్రేనపాపంభువికంచన।
శివక్షేత్రేతుపాపిష్ఠశ్శివద్రోహీనసంశయః ౧౨౧
కాఞ్చీక్షేత్రేవిశేషేణకలుషంనైవకారయేత్।
జ్ఞానీవేదోక్తమాచారంపాలయేత్తత్ప్రయత్నతః॥ (౧౨౨

బ్రాహ్మణాదివర్ణానాంనిత్యాహ్నికవిధికథనం

ఆచారస్సర్వవర్ణస్యయశ్శ్రుతిస్మృతిచోదితః।
కర్తవ్యశ్చసదాదేవ్యాశ్శివస్యప్రీతిమిచ్ఛతా॥ (౧౨౩
బ్రహ్మక్షత్రవిశఃప్రోక్తాద్విజాస్త్రైవర్ణికానరాః।
అధ్యేతవ్యస్తుతైర్నిత్యంస్వాధ్యాయస్స్వగురోర్ముఖాత్॥
ఉపనీతైస్తథాన్యేషుసమమేషయథావిధి।
సర్వేతుసర్వదావర్ణాస్సదారతనయాగ్నయః॥ (౧౨౪
సదాచారరతాఃకాఞ్చ్యాన్నివసేయుర్ద్విజోత్తమాః।
బ్రాహ్మేముహూర్తేఉత్థాయశివంధ్యాత్వాశివామపి॥ (౧౨౫

ధర్మంచార్థంచసమ్ప్రేక్ష్యనియతోద్విజసత్తమః। ❊
కాయక్లేశాద్దణ్డపాణిర్బహిర్గ్రామన్నదీంవ్రజేత్॥ (౧౨౭
ప్రాచ్యాంవాప్రాగుదీచ్యాంవా దేవఘూతబిలేపివా। ❊
తత్రనైఋతదిగ్భాగేవిణ్మూత్రేవిస్సృజేత్సుధీః॥ (౧౨౮
దివాసన్ధ్యాసుకర్ణస్థబ్రహ్మసూత్రఉదఙ్ముఖః। ❊
కుర్యాన్మూత్రపురీషేతురాత్రౌచేద్దక్షిణాముఖః॥ (౧౨౯
మలోత్సర్గేమైథునేచప్రసాదేదన్తధావనే। ❊
స్నానభోజనకాలేచమౌనయుక్తమనాభవేత్॥ (౧౩౦
అన్తర్ధాయతృణైర్భూమింవిణ్మూత్రేచవిసర్జయేత్। ❊
గృహీతశిశ్నోమౌనేనజలముద్ధృత్యపాత్రతః॥ (౧౩౧
శౌచంకుర్యాత్ప్రయత్నేనమృజ్జలాభ్యామతన్ద్రితః। ❊
శిశ్నశౌచంపురాకృత్వామృజ్జలాభ్యాంసకృత్సుధీః (౧౩౨
త్రివారంశోధయేదేవంమృజ్జలాభ్యాంగుదంబుధః। ❊
దశకృత్వఃకరంవామముభయోస్సప్తవారతః॥ (౧౩౩
పాదౌచసప్తవారేణప్రత్యేకంశోధయేద్బుధః। ❊
ఏతచ్ఛౌచంగృహస్థానాంద్విగుణంబ్రహ్మచారిణాం॥ (౧౩౪
త్రిగుణన్తువనస్థానాంయతీనాన్తుచతుర్గుణం। ❊
ఉద్ధృతేనైవతోయేనగణ్డూషంసమ్యగాచరేత్॥ (౧౩౫
చతురష్టద్విరష్టావాష్యష్టవారమతన్ద్రితః- ❊
మూత్రస్యచపురీషస్యచోత్సర్గేభోజనేరతౌ॥ (౧౩౬

గణ్డూషమాచరేద్విద్వాన్తథైవాచమనద్వయం। ❊
నాప్సుస్నాయాచ్ఛ్లాఘమానోజటిలోవాశిఖాజటః॥ (౧౩౭
వాపయేదచిరాన్మౌఞ్జీమేఖలాస్యాత్సుప్రశచ్ఛుభా। ❊
బ్రాహ్మణస్యతథారాజ్ఞశ్చాశ్వత్థార్కత్వచావిశః॥ (౧౩౮
పాలాశోయంద్విజస్యోక్తఃపైప్పలోభూభుజస్స్మృతః। ❊
బాదరోదుమ్బరౌదణ్డౌప్లాక్షోవాథవిశస్స్మృతః॥ (౧౩౯
కార్పాసముపవీతంస్యాద్బ్రాహ్మణస్యయథావిధి। ❊
శాణంరాజ్ఞోథవైశ్యస్యకామ్బళంబ్రహ్మసూత్రకం॥ (౧౪౦
నివీతన్తుమనుష్యాణాముపాసనవిధౌస్మృతం। ❊
ప్రాచీనావీతమిత్యేతత్పితౄణామితియత్స్మృతిః॥ (౧౪౧
ఉపవీతన్తుదేవానాముసవ్యాయతఆశ్రయే। ❊
బ్రాహ్మణస్యాజినంవాసోరాజ్ఞఃక్షౌమంప్రకీర్తితం॥ (౧౪౨
శాణమేవతువైశ్యస్యబ్రాహ్మణస్యోత్తరీయకం॥ ❊
కృష్ణాజినంతథారాజ్ఞోరౌరవంతూత్తరీయకం॥ (౧౪౩
బస్తాజినన్తువైశ్యస్యబ్రహ్మచర్యపరస్యవై। ❊
భిక్షేతబ్రాహ్మణోనిత్యంభవత్పూర్వంమహీపతిః॥ (౧౪౪
భవన్మధ్యంతథావైశ్యోభవదన్త్యంయథావిధి। ❊
సాయంప్రాతరుపాసీతసమిద్భిఃపావకంబుధః॥ (౧౪౫
తద్భస్మవిలసన్మౌళిమేధావీత్యాదిమన్త్రితః। ❊
కుర్యాదహరహఃపూజాంలిఙ్గమూర్తేర్మహేశితుః॥ ౧౪౬

ఏకాగ్రమనాధదేవస్యదర్శనంచత్రిసన్ధిషు। ❋
అభివాదనశీలస్యాదథవాహామితిబ్రువన్॥ (౧౪౭

త్రైవిద్యవృద్ధానాయుష్మాన్దీర్ఘకాలంజిజీవిషుః। ❋
దశవర్షంపౌరసఖ్యంపఞ్చవర్షస్తుచారుణం॥ (౧౪౮

త్రివర్షంపూర్వకంశ్రోత్రియంనిత్యమేవాభివాదయేత్। ❋
ఊర్ధ్వంప్రాణాహ్యుత్క్రామన్తియూనస్థ్సవిరఆగతే॥ ౧౪౯

ప్రత్యుత్థానాభివాదాభ్యాంపునస్తాన్ప్రతిపద్యతే। ❋
ఆయుష్మాన్భవసౌమ్యేతివాచ్యోవిప్రోభివాదనే॥ (౧౫౦

ఆకారశ్చాస్యనామాన్తేవాచ్యఃపూర్వాక్షరేప్లుతః। ❋
నాభివాదనశీలస్యవదేత్ప్రత్యభివాదనం॥ (౧౫౧

నాభివాద్యస్స్వవిదుషాయథాశూద్రస్తథైవసః। ❋
ఏవమాచారశీలస్సన్బ్రహ్మచారీజితేన్ద్రియః॥ (౧౫౨

ఏకాగ్రమనాధప్రీత్యర్థం వేదాధ్యయనమారభేత్। ❋
అధీయీతగురోరేవవీక్షమాణోగురోర్ముఖం॥ (౧౫౩

అధ్యాపనంయఃకరోతికారయత్యపివాద్విజః। ❋
ప్రసాదేనతరత్యేనఙ్మోక్షస్సిద్ధించగచ్ఛతి॥ (౧౫౪

శ్రావణ్యాంప్రోష్ఠపద్యాన్తుపౌర్ణమాస్యాముపాకృతిః। ❋
మాసంప్రదోషేనాధ్యాయస్తైష్యాముత్సర్జనంస్మృతం।౧౫౫

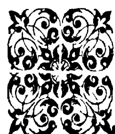
తతఃపరంశుక్లపక్షేవేదాధ్యయనమారభేత్। ❋
కృష్ణేఙ్గానాంయథాన్యాయమధీయీతద్విజోత్తమః॥ (౧౫౬
అధీత్యవిధివద్వేదాన్వేదౌవేదమథాపివా॥ ❋
అవిప్లుతబ్రహ్మచర్యోగృహస్థాశ్రమమాశ్రయేత్॥ (౧౫౭

ఆచార్యాయప్రియంవిద్వాన్ధనమాహృత్యభక్తితః। *
నచ్ఛిన్ద్యాద్వైప్రజాతన్తుమితివేదానుశాసనం॥ (౧౫౭

ఏవంనిర్వహతేయస్తుబ్రహ్మచర్యంద్విజాగ్రణీః। *
ససర్వంలభతేశమ్భోఃకృపామేధచయాన్యపి॥ (౧౫౮

ఋశౌదార్ఘ్యాద్విముక్తస్సన్బ్రహ్మభూయాయకల్పతే। *
శూద్రోయద్యధికాఞ్చివాసనిరతోభక్తోవిరక్తోభవేత్। *
వేదైకామ్రకృతాలయస్యసవిధేగేహావసన్నాత్మనః। *
పుష్పారామకృతశ్రమస్సుమనసామ్మాలాభిరామోదయన్।
దేవేశాఙ్ఘ్రిసరోజమాత్రనియమోరుద్రాక్షభస్మాలయః

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమారసంహి
తాయాం కాళికాఖణ్డేతీర్థప్రశంసాయాం కాఞ్చీ
మాహాత్మ్యేనిత్యాహ్నికచారప్రశంసానామ
షట్చత్వారింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

సప్తచత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః

—*కౌశికఉవాచ—*

అధీత్యవిధివద్వేదాన్నైష్ఠికోనివసేత్సదా। *
గురావేవవిముక్తశ్చేత్స్నాయాద్వాథవిరక్తధీః॥ (౧

అనుజ్ఞాతస్స్వగురుణాదేవపిత్రాణముక్తయే। *
కృతగోదానకర్మాథభార్యాంవిన్దేత్సులక్షణాం॥ (౨

పఞ్చమాత్సప్తమాదూర్ధ్వంమాతృతఃపితృతస్తథా। *
అఘోరచక్షుషంసాధ్వీమపతిఘ్నీంసులక్షణాం॥ (౩

అరోగిణీంభ్రాతృమతీమసప్రవరగోత్రజాం। *
వివాహ్యవిధివద్విద్వాన్దేవపిత్రాణముక్తయే॥ (౪

తదూర్ధ్వంకాలయోరేవభోజనంగృహమేధినాం। *
అగ్నిహోత్రసమంప్రోక్తంద్వాత్రింశద్గ్రాససమ్మితం॥ (౫

కాలాన్తరేతువిహితౌతృప్తిశ్చాన్నస్యనైతయోః। *
అనయోశ్చప్రియంయచ్చతదేతస్మిన్నహన్యమూ॥ (౬

భుఞ్జీయాతాంమిథోరాత్రౌశయ్యాతాంసజ్జవర్జితౌ। *
శ్వోభూతేపక్షయోస్తత్రస్థాలీపాకంయథావిధి॥ (౭

కుర్యాతాంశ్రద్ధయోపేతౌనైవంపిత్ర్యంచకర్మతౌ। *
పఞ్చసూనానివృత్త్యర్థంపఞ్చయజ్ఞపరాయణః॥ (౮

గృహ్యాగ్న్యుపాసనం కుర్యాత్సాయం ప్రాతర్యథావిధి। *
తత్ర పఞ్చ మహాయజ్ఞాన్ప్రకుర్యాత్ప్రత్యహం ద్విజః॥ (౯
దేవయజ్ఞః పితృయజ్ఞో భూతయజ్ఞో థ మానుషః। *
బ్రహ్మయజ్ఞశ్చ పఞ్చైతే మహాయజ్ఞాః ప్రకీర్తితాః॥ (౧౦
యదగ్నౌ సమిధం చైకాం జుహోతి స హి చామరః। *
యత్పితృభ్యస్స్వధాపో వా కరోతి స తు పైతృకః॥ (౧౧
యద్బలిం భూతసఙ్ఘేభ్యః హరత్యేషో హి భౌతికః। *
బ్రాహ్మణేభ్యో యదన్నం వై దదాతి స హి మానుషః॥ (౧౨
యత్స్వాధ్యాయమధీతే తదృగ్యజుస్సామ వా ద్విజః। *
బ్రహ్మయజ్ఞాభిధః ప్రోక్తో మహాయజ్ఞస్స పఞ్చమః॥ (౧౩
పఞ్చానామపి యజ్ఞానాం బ్రహ్మయజ్ఞో మహత్తరః। *
తస్మాదనేన యజ్ఞేన యక్ష్యమాణో ద్విజోత్తమః॥ (౧౪
ప్రాచ్యాం దిశ్యపి వా గ్రామాత్ప్రగుదీచ్యామథాపి వా। *
ఆదిత్యే చోదితే విప్రో యత్ర గ్రామో న దృశ్యతే॥ (౧౫
తత్ర నద్యాం కృతస్నానశ్శుక్లధౌతవరామ్బరః। *
ధృతత్రిపుణ్డ్రరుద్రాక్షో దర్భేష్వాసీన ఆత్మవాన్॥ (౧౬
ఆచామేత్త్రిర్జలం శుద్ధం హీనం తత్ఫేనబుద్బుదైః। *
ఋక్ప్రీత్యై యజుషా మాస్యం ద్విరున్మృజ్య సకృత్స్పృశేత్॥
సామ్నః ప్రీత్యై శిరశ్చక్షుర్నాసికా శ్రోత్రహృత్స్పృశేత్। *
అథర్వాఙ్గిరసాం కల్పపురాణాదిముదే తదా॥ (౧౮
ఋగేకాం యజురేకం వా సామ వాథర్వణం తు వా। *
యథాశక్తి పఠేద్విద్వాన్దేవర్షిపితృతృప్తయే॥ (౧౯

ఏకామ్రనాథదేవస్య ప్రీతయే చ విశేషతః। *
వేదమూలం జపేన్నిత్యం యథాకాలమతన్ద్రితః॥ (౨౦

నహ్యస్మాచ్చ పరో ధర్మ ఉపధర్మోఽన్య ఉచ్యతే। *
వేదాన్సముశ్చరంతస్తు వ్రతపఆమత్వమేత్యతే॥ (౨౧

ఛాయాం కుర్వన్తి దేవస్య తస్మాదేష శ్రుతిప్రియః। *
బ్రహ్మయజ్ఞం ద్విజశ్రేష్ఠః కృత్వాన్వహమతన్ద్రితః॥ (౨౨

గాయత్రీం త్రిః పఠేత్పశ్చాత్తథైవార్ధర్చశః పునః। *
తతస్తాం వ్యాహృతీభిశ్చ సర్వామేవ పఠేద్ద్విజః॥ (౨౩

సత్యం తపశ్చ శ్రద్ధాయాం జుహోమీతి ఉదీరయన్। *
నమో బ్రహ్మణ ఇత్యేతాం త్రిః పఠేచ్ఛ్రద్ధయా సహ॥ (౨౪

తతోఽష్టోత్తరసాహస్రం గాయత్రీం శ్రద్ధయా జపేత్ *
పఞ్చాశతిరీం సప్రణవాం ద్వాదశాపి సహస్రకం॥ (౨౫

శతరుద్రీయమపి వా వసోర్ధారాసమన్వితం। *
ఆనీయ పత్రపుష్పాణి పూజార్థం పురశాసితుః॥ (౨౬

సఙ్గమాత్పూర్వమశ్యేత్యస్వగృహే తన్నిధాయ వై। *
ప్రీత్యర్థం సర్వకార్యాణి శ్రద్ధయా సముదీక్ష్య చ॥ (౨౭

మధ్యాహ్నే శివగఙ్గాయాం స్నాయాద్వై విధిపూర్వకం। *
గోమయేన మృదా దేహముపలిప్య సమన్త్రకం॥ (౨౮

తత్ర దేవానృషీంశ్చాపి పితౄన్సన్తర్ప్య భక్తితః। *
కృతమధ్యాహ్ననియమశ్శ్రితభస్మత్రిపుణ్డ్రధృక్॥ (౨౯

ఉపస్థాయ దినాధీశమీశమూర్తిం జగత్పతిం। *
వేదైకామ్రతరోర్మూలే వేదమూర్తిం విముక్తిదం॥ (౩౦

ప్రణమ్యపరయాభక్త్యాప్రసాద్యవివిధైస్స్తవైః। *
ప్రదక్షిణక్రమేణైవసర్వావరణదేవతాః॥ (౩౧

సంప్రార్థ్యాభ్యేత్యభవనంతత్రదేవంత్రియమ్బకం। *
లిఙ్గేదినేదినేదేవమాత్మార్థేసమ్యగర్చయేత్॥ (౩౨
తతశ్శివాగ్నౌవైతానేస్మార్తాగ్నౌవాసదాశివం। *
సమిద్భిరాజ్యైశ్చరుభిఃపూజాఙ్గంహోమమాచరేత్॥ (౩౩
వైశ్వదేవంచసిద్ధాన్నహోమంకుర్యాద్యథావిధి। *
ఆశ్వచణ్డాలకాన్తంచధర్మాదిభ్యోబలింహరేత్॥ (౩౪
తత్రపఞ్చమహాయజ్ఞాన్విద్వాన్సమ్యక్సమాచరేత్। *
అతిథింకాలసంప్రాప్తమాత్రమమూలపతింస్మరన్॥ (౩౫

అన్నేనతర్పయేద్ధీమానభ్యాగతజనానపి। *
జితేన్ద్రియాయశుద్ధాయయతయేఃశివాత్మనే॥ (౩౬
భిక్షాంచవిధివద్దత్వాబాలాన్వృద్ధాంశ్చరోగిణః। *
అన్తర్వత్నీశ్చవనితాఃపూర్వమేవాశయేద్గృహీ॥ (౩౭

పశ్చాత్స్వయంచహృష్టాత్మాద్విరాచమ్యయథావిధి। *
ప్రాఙ్ముఖోన్నానిభుఞ్జీతసూర్యాభిముఖఏవవా॥ (౩౮
కృతప్రాణాగ్నిహోత్రస్సన్కబళేకబళేశివం। *
సామ్బమేకాగ్రమనసాధ్యాత్వాతుయతవాక్ఛుచిః॥ ౩౯
ద్వాత్రింశత్కబళాన్యేవసోపదంశఘృతాన్యసౌ। *
భుక్త్వాబన్ధుజనైస్సాకంప్రక్షాళ్యాస్యకరాఙ్ఘ్రికం॥ (౪౦
ద్విరాచమ్యాసనాసీనోధ్యాయన్నీశాఙ్ఘ్రిపఙ్కజం। *
ప్రాణానామసివైగ్రన్థీరుద్రోమావిశనోన్తకః॥ (౪౧

భుక్తేనానేన చాన్నేన మామాప్యాయ స్వభో విభో। *
అఙ్గుష్ఠమాత్రోఽప్యస్థోఽపి య ఈశోఽఙ్గుష్ఠమాశ్రితః॥ (౪౨
ఈశస్సర్వస్య జగతః ప్రభుః ప్రీణాతి విశ్వభుక్। *
ప్రాణేశ్వరాయ శర్వాయ సమర్ప్యాన్నం స్వమాశితం॥ (౪౩
పశ్చాద్బన్ధుజనైస్సాకం కృతతామ్బూలచర్వణః। *
మాహాత్మ్యమిదమేవాసావజస్రం శృణుయాన్ముదా॥ (౪౪
అత్ర ధర్మార్థకామానాం మోక్షస్యాపి శ్రుతః ప్రభుః। *
ఏకామ్రనాథః కామాక్ష్యా పరమాకాశరూపయా॥ (౪౫
కథానామపి సర్వస్వమిదం మాహాత్మ్యముత్తమం। *
వర్ణాశ్రమాణామాచారస్సర్వశాస్త్రసముద్భవః॥ (౪౬
తస్మాన్మాహాత్మ్యమేవేదం శృణుయాత్సతతం బుధః। *
ఆసాయం స్వసహాయైశ్చ సహితో మహితాద్ద్విజాత్॥ (౪౭
తతో బహిః పురాన్మూత్రపురీషే తు విసృజ్య చ॥ *
ధృతత్రిపుణ్డ్రరుద్రాక్షస్సాయం సన్ధ్యాముపాస్య చ॥ (౪౮
ఆర్క్షోదయాజ్జపపరస్సావిత్ర్యాః ప్రయతాత్మవాన్। *
తతస్సమేత్య దేవేశం సామ్బమేకామ్రనాయకం॥ (౪౯
సముపాస్య స్వగృహ్యాగ్నిపరిచర్యాపరాయణః। *
భుఞ్జీతాతిథిభిస్సార్ధం శివధ్యానపరాయణః॥ (౫౦
సదా నిశాయాం స్వైరేవ దారైస్సహ తు సంవిశేత్। *
పర్వవర్జమృతావేవ తైరేవాన్యత ఆత్మవాన్॥ (౫౧
ప్రమాదాదపి నాన్యత్ర యద్ధిం కుర్యాద్విచక్షణః। *
పరదారాస్స్వసృసమాశ్శివకన్యాస్స్వమాతృభిః॥ (౫౨

వైష్ణవ్యశ్చతథాదాస్యస్తస్మాద్దారేషుసంవిశేత్। *
రేతఃకుణ్డేషుపతనమాత్మనోనరకేస్మరన్॥ (౫౩
సుప్యాదాత్మార్థదేవస్యపాదమూలేప్రసన్నధీః। *
సహశయ్యాస్మృతాయావత్సన్నిపాతం స్త్రియాత్మనః॥ ౫౪
ఏవందినేదినేస్వాత్మాసదాచారరతస్యవై। *
ప్రసీదతినసన్దేహస్తస్యైకామ్రాధినాయకః॥ (౫౫
తత్ప్రసాదేనయుక్తస్యముక్తిస్తస్యనసంశయః। *
చతుర్థమాయుషోభాగంకృతదారోగృహేవసేత్॥ (౫౬
అద్రోహేణైవభూతానామల్పద్రోహేణవాపునః। *
యావృత్తిస్తాంసమాస్థాయవిప్రోజీవేదనాపదే॥ (౫౭
యాత్రామాత్రప్రసిద్ధ్యర్థంస్వకర్మభిరగర్హితైః। *
అక్లేశేనశరీరస్యకుర్వీతధనసఞ్చయం॥ (౫౮
ఋతామృతాభ్యాంజీవేతమృతేనప్రమృతేనవా। *
సత్యానృతాభ్యామపివానశ్వవృత్త్యాకదాచన॥ (౫౯
ఋతముఞ్ఛసిలంజ్ఞేయమమృతంస్యాదయాచితం। *
మృతంతుయాచితంభైక్షంప్రమృతంకర్షణంస్మృతం॥ (౬౦
సత్యానృతంతువాణిజ్యంతేనచైవాపిజీవ్యతే। *
సేవాశ్వవృత్తిరాఖ్యాతాతస్మాత్తాంపరివర్జయేత్॥ ౬౧
అజింహామశఠాంజీవేద్వైదబ్రాహ్మణజీవికాం। *
అతోన్యథాప్రవృత్తిస్తురాక్షసోవిధిరుచ్యతే॥ (౬౨
అతోన్యతమయావృత్త్యాజీవంస్తుస్నాతకోద్విజః। *
స్వర్గాయుష్యయశస్యానివృతానీమానిధారయేత్॥ (౬౩

వేదోదితంస్వకంకర్మనిత్యంకుర్యాదతన్ద్రితః।* *
తద్ధికుర్వన్యథాశక్తిప్రాప్నోతిపరమాంగతిం॥ (౮౪
సర్వాన్పగిత్యజేదర్థాన్స్వాధ్యాయస్యావిరోధియత్। *
యథాతథాయాపయంస్తుసహ్యాస్యకృతకృత్యతా॥ (౮౫
వయసఃకర్మణోత్యర్థంశ్రుతస్యాభిజనస్యచ। *
వేషవాగ్బుద్ధిసారూప్యమాచరన్విహరేదిహ॥ (౮౬
బుద్ధివృద్ధికరాణ్యాశుధనానిసహితానిచ। *
నిత్యంశాస్త్రాణ్యవేక్షేతనిగమాంశ్చైవవైదికాన్॥ (౮౭
దీక్షాపూతోథవీక్షేతవేదసారాన్శివాగమాన్। *
అధీయీతేశసిద్ధాన్తశాస్త్రంనిత్యంగురోర్ముఖాత్॥ ౮౮
యథాయథాహిపురుషశ్శాస్త్రంసమధిగచ్ఛతి। *
తథాతథావిజానాతివిజ్ఞానంచాస్యరోచతే॥ (౮౯
వేదాగమవ్రతస్నాతాన్శ్రోత్రియాన్గృహమేధినః। *
నిర్వాణదీక్షితాన్శుద్ధాన్సిద్ధాన్తజ్ఞానకోవిదాన్॥ (౯౦
పూజయేద్ధవ్యకవ్యాభ్యాంవిపరీతాంస్తువర్జయేత్। *
రాజతోధనమన్విచ్ఛేత్సంసీదన్స్నాతకఃక్షుధా॥ (౯౧
యాజ్యాన్తేవాసినోవాపినత్వన్యతఇతిస్థితిః। *
నసీదేత్స్నాతకోవిప్రఃక్షుధాశక్తఃకథఞ్చన॥ (౯౨
నజీర్ణమలవద్వాసాభవేచ్చవిభవేసతి। *
క్లృప్తకేశనఖశ్మశ్రుదన్తశుక్లామ్బరశ్శుచిః॥ (౯౩
వైణవీంధారయేద్యష్టింసోదకంచకమణ్డలుం। *
యజ్ఞోపవీతంవేదంచశుభేచమణికుణ్డలే॥ (౯౪

అన్యాగారేగవాంగోష్ఠే బ్రాహ్మణానాంచసన్నిధౌ। *
స్వాధ్యాయేభోజనేచైవదక్షిణంబాహుముద్ధరేత్॥ (౨౫

బ్రాహ్మేముహూర్తేబుధ్యేతధర్మార్థావనుచిన్తయేత్। *
కాయక్లేశాంశ్చతన్మూలాన్వేదతత్త్వార్థమేవచ॥ (౨౬

వేదాన్తస్యైవవిజ్ఞానసునిశ్చితధియాంసతాం। *
వేదతత్త్వార్థభూతోఽయంమహేశ్వరఇతిస్థితిః। (౨౭

ఉత్థాయావశ్యకంకృత్వాకృతశౌచస్సమాహితః। *
పూర్వాంసన్ధ్యాంజపన్తిష్ఠేత్స్వకాలేచాపరాంస్థితః॥ (౨౮

ఋషయోదీర్ఘమాయుష్యమారోగ్యంచసమాప్నువన్। *
ప్రజ్ఞాంయశశ్చకీర్తించబ్రహ్మవర్చసమేవచ॥ (౨౯

అమృతోక్త్రియమన్విచ్ఛేన్నైతన్నామన్యేనదుర్లభాం।సత్యం
బ్రూయాత్ప్రియంబ్రూయాన్నబ్రూయాత్సత్యమప్రియం॥

సర్వదాశివమేకామ్రనాయకంచిన్తయేద్ధృదా। *
సహదేవ్యావిశాలాక్ష్యాకామాక్ష్యాసుకుమారయా॥ (౩౧

రుద్రాక్షమాలజప్తోఽనిత్యంకర్ణకణ్ఠశిరఃకరే। *
శ్రౌతంభస్మసదాధార్యంస్థానపఞ్చదశస్వపి॥ (౩౨

తిర్యక్త్రిపుణ్డ్రరూపేణవిదుషావేదమన్త్రితః। *
ఉద్ధూళనంత్రిపుణ్డ్రంచనకదాచనలఙ్ఘయేత్॥ (౩౩

శ్రుత్యావిధీయతేయస్మాత్తత్త్యాగీపతితోభవేత్। *
ద్విజానాంవేదనిష్ఠానాంత్రిపుణ్డ్రంభస్మనాస్మృతం॥ (౩౪

ఇతరేషాంతుశూద్రాణామశివాశ్రయిణాంతథా। *

సప్తచత్వారింశోధ్యాయః.

ఊర్ధ్వపుండ్రాదికంధార్యంనాన్యేషామితిహిస్థితిః॥ (౮౫

అన్యచ్చైతాదృశంకర్మమఙ్గళత్వేనకీర్తితం। ❊

వేదాగమసమాదిష్టమాచారంసమ్యగాచరేత్॥ ౮౬

మఙ్గళాచారయుక్తానాంనిత్యఞ్చప్రయతాత్మనాం। ❊

జపతాంజుహ్వతాంచైవవినిపాతోనవిద్యతే॥ (౮౭

వేదాభ్యాసేనసతతంశౌచేనతపసైవచ। ❊

అద్రోహేణైవభూతానాంజాతింస్మరతిపౌర్వికీం॥ (౮౮

సంస్మరన్పౌర్వికీంజాతింశివమేవాశ్రయేద్ద్విజః। *

మైత్రంప్రసాధనంస్నానమఞ్జనందన్తధావనం॥ (౮౯

పూర్వాహ్ణఏవకుర్వీతదేవతానాఞ్చపూజనం। ❊

దైవతాన్యధిగచ్ఛేత్తుధార్మికాంశ్చద్విజోత్తమాన్॥ (౯౦

ఉపేయాదీశ్వరంనిత్యంయోగక్షేమార్థసిద్ధయే। ❊

శ్రద్ధాకృత్వాన్యత్సదాకాలంయథాకాలమతన్ద్రితః॥ (౯౧

యస్మిన్నస్యపితామాతాప్రమీయేతేతాంనరస్యతౌ। ❊

అముష్మిన్లోకేభవతఃపితృభిస్సహపూర్వకైః॥ (౯౨

తస్మిన్నృతౌతతఃకుర్యాదబ్దేబ్దేశ్రాద్ధమాదరాత్। ❊

అమాస్వపివిశేషేణకృష్ణపక్షేషుసర్వదా॥ (౯౩

కన్యాకుమ్భగతేచార్కేమన్వాదిషుయుగాదిషు। ❊

దేవాసురోరగాణాఞ్చగన్ధర్వాణాంచరక్షసాం॥ (౯౪

మనుష్యాణాఞ్చసర్వేషాంపితరస్స్యురిమేక్రమాత్। ❊

విరాట్సుతాస్సోమసుతాస్సాధ్యానాంపితరస్స్మృతాః। (౯౫

అగ్నిష్వాత్తాశ్చ దేవానాం మరీచేః పితరస్స్మృతాః। *
అతో హిరణ్యగర్భస్య స్వయమే మరీచ్యాదయస్సుతాః॥ (౯౬
తేషాం ఋషీణాం సర్వేషాం పుత్రాః పితృగణాస్స్మృతాః॥ *
దైత్యదానవయక్షాణాం గన్ధర్వోరగరక్షసాం। (౯౭
సుపర్ణకిన్నరాణాఞ్చ స్మృతా బర్హిషదో ద్విజాః॥ *
సోమపానాఞ్చ విప్రాణాం క్షత్రియాణాం హవిర్భుజాం। (౯౮
వైశ్యానామాజ్యపానాఞ్చ శూద్రాణాన్తు సుకాలినాం॥ *
సోమపాస్తు కవేః పుత్రా హవిష్మన్తోఙ్గిరస్సుతాః। (౯౯
పులస్త్యస్యాజ్యపాః పుత్రా వసిష్ఠస్య సుకాలినః॥ *
య ఏతే తు గణా ముఖ్యాః పితౄణాం పరికీర్తితాః। (౧౦౦
తేషామేవ హి విజ్ఞేయం పుత్రపౌత్రమనన్తకం॥ *
ఋషిభ్యః పితరో జాతాః పితృభ్యో దేవదానవాః। (౧౦౧
దేవేభ్యశ్చ జగత్సర్వం చరస్థాణ్వనుపూర్వశః॥ *
రాజతైర్భాజనైరేషామపి వా రజతాన్వితైః। (౧౦౨
ధార్యాపి శ్రద్ధయా కాఙ్క్ష్యమక్షయాయోపకల్ప్యతే॥ *
తస్మాత్తాఞ్శ్చపురేవిద్వాన్బ్రాహ్మణాన్పూజయేత్పావకాన్।
అపాఙ్క్తేయాన్వర్జయిత్వా శివభక్తిపరాఙ్ముఖాన్॥ *
భోజయేత్పితృతుష్ట్యర్థం మే కామ్రేశప్రియే రతః। (౧౦౪
క్రవ్యాదాః పితరో యత్తత్కృతాదిష్వవిగర్హితం॥ *
కలౌ ప్రతినిధిస్తేషాం భక్ష్యభోజ్యాదినా భవేత్। (౧౦౫
యయా కయా చ విధయా కాఙ్క్ష్యమేకామ్రసన్నిధౌ॥ *
పితౄనుద్దిశ్య యద్దత్తమక్షయ్యముపతిష్ఠతే। (౧౦౬

కురుక్షేత్రేచ కేదారే గయాయాం పుష్కరే తథా॥ (౧౦౭
సమాసహస్రం యః కుర్యాచ్ఛ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః। ❊
శ్రాద్ధం పాత్రవిశేషేషు పితౄనుద్దిశ్య యత్నతః॥ (౧౦౮
కాఞ్చ్యాస్తు కేవలే పాత్రే కేవలాన్నోదకేన యః। ❊
ఏకవారేణ సాతృప్తిః కాఞ్చ్యామాత్యన్తికీ భవేత్ (౧౦౯
యః కరోతి పితృశ్రాద్ధం దేవబ్రాహ్మణభోజనం। ❊
తస్యైకామ్రేశ్వరః క్షిప్రం ప్రసన్నో వాఞ్ఛితప్రదః॥ (౧౧౦
ఏవం శ్రద్ధాసమాయుక్తో వసన్కాఞ్చీపురే ద్విజః। ❊
ముక్తిమాప్నోతి దేహాన్తే కలౌ నాన్యత్ర కుత్రచిత్॥ (౧౧౧
ఇమాని చ నిషిద్ధాని న కుర్యాన్మతిమాన్నరః। ❊
యది కుర్యాన్నరో మౌర్ఖ్యాదేకామ్రేశాప్రియో హి సః॥ ౧౧౨
దానధర్మాన్నిషేవేత నిత్యమైష్టికపూర్తికం। ❊
పరితుష్టేన భావేన పాత్రమాసాద్య శక్తితః॥ (౧౧౩
యత్కిఞ్చిదపి దాతవ్యం యాచతే చానసూయయా। ❊
ఉత్పత్స్యతే హి తత్పాత్రం యత్తారయతి సర్వతః॥ (౧౧౪
కాఞ్చ్యాం కాలవిశేషేణ చైకామ్రేశస్య సన్నిధౌ। ❊
వారిదస్తృప్తిమాప్నోతి సుఖమక్షయ్యమన్నదః॥ (౧౧౫
తిలప్రదః ప్రజామిష్టాం దీపదశ్చక్షురుత్తమం। ❊
భూమిదో భోగమాప్నోతి దీర్ఘమాయుర్హిరణ్యదః॥ (౨౧౬
గృహదోఽగ్ర్యాణి వేశ్మాని రూప్యదో రూపముత్తమం। ❊
వాసోదశ్చన్ద్రసాలోక్యమశ్విసాలోక్యమశ్వదః॥ (౧౧౭

అనడుద్ధస్త్రియంజుష్టాంగోదోబ్రధ్నస్యవిష్టపం। *
యానశయ్యాపత్రిభార్యాగజైశ్వర్యాభయప్రదః॥ (౧౧౮
ధాన్యదశ్శాశ్వతంసౌఖ్యంబ్రహ్మదోబ్రహ్మసార్ష్టితాం। *
సర్వేషాన్తుప్రదానానాంబ్రహ్మదానంవిశిష్యతే॥ (౧౧౯
యోర్చితంప్రతిగృహ్ణాతిదదాత్యర్చితమేవవా। *
తావుభౌగచ్ఛతోముక్తింనరకన్తువిపర్యయే॥ (౧౨౦
నవిస్మయేతతపసావదేదిష్ట్వాచనానృతం। *
నార్తోప్యపవదేద్విప్రంనదత్వాపరికీర్తయేత్॥ (౧౨౧
నహింస్యాత్సర్వభూతానినపరద్రోహమాచరేత్। *
నేక్షేతోద్యన్తమాదిత్యంనాస్తంయన్తంకదాచన॥ (౧౨౨
నోపసృష్టంనవారిస్థంనమధ్యంనభసోగతం। *
ప్రదక్షిణానికుర్వీతప్రజ్ఞాతంచవనస్పతిం॥ (౧౨౩
నోపగచ్ఛేత్ప్రమత్తోపిస్త్రియామార్తవదర్శనే। *
సమానశయనేచైవనశయీతతయాసహ॥ (౧౨౪
రజసాభిప్లుతాంనారీంద్విజస్యాభ్యుపగచ్ఛతః। *
ప్రజ్ఞాతేజోబలంచక్షురాయుశ్చైవప్రహీయతే॥ (౧౨౫
తాంవిసర్జయతస్తస్యరజసాసమభిప్లుతాం। *
ప్రజ్ఞాలక్ష్మీర్యశశ్చక్షురాయుశ్చైవవివర్ధతే॥ (౧౨౬
నాశ్నీయాద్భార్యయాసార్ధంనైనాంవీక్షేతచాశ్నతీం। *
క్షువన్తీంజృమ్భమాణాంవానచాసీనాంయథాసుఖం॥ (౧౨౭
నాన్నమద్యాదేకవాసాననగ్నస్స్నానమాచరేత్। *
నమూత్రంపథికుర్వీతనభస్మనినగోవ్రజే॥ (౧౨౮

నాగ్నిమ్ముఖేనోపధమేన్నగ్నాన్నేక్షేత్తథాస్త్రియం। ※
నామేధ్యంప్రక్షిపేదగ్నౌనచపాదౌప్రతాపయేత్॥ (౧౨౯

నాశ్నీయాత్సన్ధివేళాయాంనగచ్ఛేన్నాపిసంవిశేత్। ※
నాప్సుమూత్రపురీషఞ్చనిష్ఠీవనమథోత్సృజేత్॥ (౧౩౦

నైకస్సుప్యాచ్ఛూన్యగృహేశయానన్నప్రబోధయేత్। ※
నవారయేద్గాంధయన్తీంనచాచక్షీతకస్యచిత్॥ (౧౩౧

నదివీన్ద్రాయుధందృష్ట్వాకస్యచిద్దర్శయేద్బుధః। ※
నాధార్మికేవసేద్గ్రామేనవ్యాధిబహులేభృశం॥ (౧౩౨

నైకఃప్రపద్యేదధ్వానంనచిరంపర్వతేవసేత్। ※
నశూద్రరాజ్యేనివసేన్నాధార్మికజనావృతే॥ (౧౩౩

నపాషణ్డజనాక్రాన్తేశివదూషకసఙ్కులే। ※
శివలిఙ్గవిహీనేచసర్వావస్థాఙ్గతోపివా॥ (౧౩౪

నవసేద్ధృతలిఙ్గాఢ్యేప్రాన్తైఃకగ్రామకైరపి। ※
నాతిప్రాతర్నాతిసాయంనసాయంప్రాతరాశితః॥ (౧౩౫

నకుర్వీతవృథాద్వేషంనవార్యఞ్జలినాపిబేత్। ※
ఉపానహౌచవాసశ్చధృతమన్యైర్నధారయేత్॥ (౧౩౬

నచ్ఛిన్ద్యాన్నఖరోమాణినఖాన్యుత్పాటయేద్దన్తైః। ※
ప్రత్యాదిత్యంప్రమేహేతప్రజ్ఞానశ్యతిమేహతః॥ (౧౩౭

ప్రత్యగ్నింప్రతిసోమఞ్చప్రతిగాంప్రతివాద్విజం। ※
ప్రతిదేవంప్రతిగురుంనయథేష్టాసనోభవేత్॥ (౧౩౮

నస్యాదప్రయతశ్శక్తోముహూర్తమపివాద్విజః। ※
నచ్ఛిన్ద్యాత్తృణమన్యద్వానకుర్యాల్లోష్టమర్దనం॥ (౧౪౯

అకారణాన్ననిష్ఠీవేన్నాప్సు గణ్డూషమాచరేత్। *
రజస్వలాంతథాప్రేతంచణ్డాలంపతితస్తువా॥ (౧౪౦

చక్రాఙ్కితతనుంశాక్తంబౌద్ధంనైవావలోకయేత్। *
వక్త్రాశ్వత్థపత్రాభిరూపపుణ్డ్రధరంద్విజం॥ (౧౪౧

విమోహితోపివాదైవాద్వాఙ్మాత్రేణాపినార్చయేత్। *
ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రంవిప్రస్యముఖంహీనంత్రిపుణ్డ్రతః॥ ౧౪౨

ప్రమాదాదపివాదృష్ట్వాధ్యాయేదేకమనాశ్శివం। *
ఏకామ్రనాథదేవేశందృష్ట్వాశుద్ధోనచాన్యథా॥ (౧౪౩

మహాపాతకిభిస్సార్థంసమ్పర్కంనసమాచరేత్। *
నచవేదసమంశాస్త్రంనయజ్ఞసదృశీంక్రియాం॥ (౧౪౪

నబ్రాహ్మణసమంసూద్రంనకాఞ్చ్యాస్సదృశీంపురీం। *
నశివేనసమంవిష్ణుంబ్రహ్మాణంవావదేద్బుధః॥ (౧౪౫

స్నానహీనోనభుఞ్జీతజపహీనోహుతాహుతిః। *
నార్చయిత్వాతుదేవేశంలిఙ్గమూర్తింసదాశివం॥ (౧౪౬

నైకస్స్వప్యాన్నరేసత్రేనైవసుప్యాదుదక్ఛిరాః। *
బాలాతపంనసేవేతయదిసేవేతపృష్ఠతః॥ (౧౪౭

విషమారోహణంప్రాజ్ఞోవర్జయేచ్చావరోహణం। *
ప్రశంసామాత్మనోనైవనకుర్యాత్పరగర్హణం॥ (౧౪౮

ఏవమాదీనిచాన్యానినిషిద్ధానిశ్రుతౌస్మృతౌ *
నకుర్యాన్మోహతోవాపియదికుర్యాత్పతత్యధః॥ (౧౪౯

యావేదబాహ్యాస్స్మృతయోయాశ్చకాశ్చకుదృష్టయః। *
సర్వాస్తానిష్ఫలాఃప్రోక్తాఃప్రత్యవాయస్యహేతవః॥ (౧౫౦

తస్మాదవైదికాన్మార్గాన్మోహేనాపినసంవిశేత్ ।
సమ్యగ్వినీతావృద్ధాయేఆత్మవన్తోహ్యలోలుపాః॥ (౧౫౧
తేషాంస్తువృత్తసాదృశ్యంభజేతయదిసంశయే॥
వైధస్తుకుర్వతఃకర్మనిషిద్ధానినకుర్వతః॥ (౧౫౨
ఏకామ్రనాథస్తస్యైవప్రసీదతినసంశయః।
ఏవంనిర్వర్త్యగార్హస్థ్యముషిత్వామధ్యమంవయః॥ (౧౫౩
ఉత్తరేత్వాయుషిపుమాన్వానప్రస్థంసమాచరేత్ ।
అథదృష్ట్వావపుర్దీర్ఘమార్గవళీపలితమూర్ధజం॥ (౧౫౪
పుత్రేషుభార్యాంనిక్షిప్యగృహీత్వావావనంవిశేత్ ।
కాఞ్చీపురబహిర్భూమౌపర్ణశాలాంసమాశ్రితః॥ (౧౫౫
శిలోఞ్ఛేనైవవర్తేతతథాయాచితకేనవా।
పరిచర్యారతోఽగ్నీనాంగోబ్రాహ్మణహితేరతః॥ (౧౫౬
ఏకామ్రేశప్రసాదాయతపఃకుర్వీతముక్తయే।
గ్రీష్మేపఞ్చతపాస్తిష్ఠేద్వర్షాస్వభ్రావకాశతః॥ (౧౫౭
హేమన్తేసలిలాన్తస్థోధ్యాయమానోమహేశ్వరం।
కామాక్ష్యాసహితందేవమేకామ్రద్రుమమూలగం॥ (౧౫౮
భస్మస్నానరతోనిత్యంవృక్షారోపణతత్పరః।
రుద్రాక్షమాలికాక్లృప్తస్వదేహావరభూషణః॥ (౧౫౯
లిఙ్గార్చనరతోనిత్యంరుద్రజప్యపరాయణః।
అతిథేయరతోనిత్యంస్వాగతప్రశ్నపూర్వకం॥ (౧౬౦
తపసాతేనశుద్ధాత్మావిరక్తశ్చేత్తతఃపునః।
సన్యస్యశ్రవణంకుర్యాద్వేదాన్తానాంసమాహితః। (౧౬౧

ధర్మాదిత్రీణ్యపాకృత్యమనో మోక్షేనివేశయేత్॥ ❋
అనపాకృత్య మోక్షంతు సేవమానో వ్రజత్యధః॥ (౧౬౨

విరక్తస్సర్వసఙ్గేభ్య ఆవిరిఞ్చిపదాదపి। ❋
శ్రుణుయాత్తుగురోరేవ వాక్యాద్యుపనిషచ్ఛ్రితేః॥ (౧౬౩

ఉపక్రమాదిభిర్లిఙ్గైర్న్యాయసఞ్చారపూర్వకం। ❋
శ్రవణంతత్సమాదిష్టం వేదవేదాన్తవేదిభిః। ❋
శ్రవణంనామవాక్యానాం వైదికానాంపరాత్పరే॥ (౧౫౫

ఉపక్రమాదిభిర్లిఙ్గైశ్శివేతాత్పర్యనిర్ణయః। ❋
శ్రుత్వైవంమననంకుర్యాద్ధేతుదృష్టాన్తచిన్తనైః॥ (౧౬౬
తతోఽస్యబహుధాభ్యాసోనిదిధ్యాసనముచ్యతే। ❋
సాక్షాత్కారోభవత్యేవ యోగయుక్తస్యతస్యవై॥ (౧౬౭
ఏవమభ్యాసయుక్తస్సన్నైకాన్నాశీభవేద్వ్రతీ। ❋
అష్టాగ్రాసాస్తుభైక్షేణసఙ్గ్రాహ్యాహితమిచ్ఛతా॥ (౧౬౮
విధూమాసన్నముసలేవ్యఙ్గారేగుప్తివర్జితే। ❋
వృత్తేశరావసమ్పాతే భిక్షార్థంగ్రామమావిశేత్॥ (౧౬౯
గ్రామాదుద్ధృత్యభిక్షాన్నంప్రక్షాళ్యసలిలైఃపునః। ❋
నివేద్యదేవదేవాయలిఙ్గజ్యోతిస్స్వరూపిణే॥ (౧౭౦
ప్రాశ్నీయాత్ప్రయతోఽత్యర్థం భైక్షమన్నమకుత్సయన్। ❋
భుక్తమేవతుయద్వస్త్రంగృహస్థైర్బ్రాహ్మణోత్తమైః। (౧౭౧
తచ్ఛాదనార్థంవిహితంకౌసుమ్భేనకషాయితం। ❋
ఏకఏవచరేన్నిత్యంసిద్ధ్యర్థమసహాయవాన్॥ (౧౭౨

సిద్ధిమేకస్తుపశ్యన్హినజహాతినహీయతే। *
అనగ్నిరనికేతస్స్యాద్గ్రామమన్నార్థమావిశేత్॥ (౧౭౩

ఉపేక్షకో౽సఞ్చయికో౽మునిభావసమన్వితః। *
కపాలంవృక్షమూలానికుచేలమసహాయతా॥ (౧౭౪
సమతాచైవసర్వస్మిన్నేతన్ముక్తస్యలక్షణం। *
నాభినన్దేతమరణంనాభినన్దేతజీవితం॥ (౧౭౫

కాలమేవప్రతీక్షేతనిర్విశేద్భృతకో౽యథా। *
దృష్టిపూతంన్యసేత్పాదంవస్త్రపూతంపిబేజ్జలం॥ (౧౭౬
సత్యపూతాంవదేద్వాచంమనఃపూతంసమాచరేత్। *
అతివాదాంస్తితిక్షేతనావమన్యేతకఞ్చన॥ (౧౭౭
నచైతద్దేహమాశ్రిత్యవైరంకుర్వీతకేనచిత్। *
క్రుధ్యన్తంనప్రతిక్రుధ్యేదపృష్టఃకుశలంవదేత్॥ (౧౭౮
అధ్యాత్మమతిరాసీనోనిరపేక్షో౽నిరామిషః। *
ఆత్మనైవసహాయేనసుఖార్థీవిచరేదిహ॥ (౧౭౯
నచోత్పాతనిమిత్తాభ్యాంననక్షత్రాఙ్గవిద్యయా। *
నానుశాసనవాదాభ్యాంభిక్షాంలభ్యేతకర్హిచిత్॥ (౧౮౦
నతాపసైర్బ్రాహ్మణైర్వావయోభిర్వాపివాశ్వభిః। *
ఆకీర్ణంభిక్షుభిర్వాన్యైశ్శాక్తబౌద్ధాగమాశ్రితైః॥ (౧౮౧

నపాఞ్చరాత్రికైర్వాపినివాసముపసంవిశేత్। *
ఊర్ధ్వపుణ్డ్రంత్రిశూలంవాలలాటేనైవధారయేత్॥ (౧౮౨
ఉద్ధూళనంత్రిపుణ్డ్రఞ్చమనాగపినలఙ్ఘయేత్। *
రుద్రాక్షధారణఞ్చాపిశివలిఙ్గార్చనంతథా॥ (౧౮౩

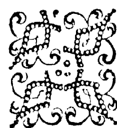
కదా చిన్నపరిత్యాజ్యం మోహేనాపియతాత్మభిః। ❊
అతైజసానిపాత్రాణినాస్యస్యుర్నిర్ఘృణాదిభిః॥ (౧౮౪
తేషామద్భిస్స్మృతంశౌచంచమసానామివాధ్వరే। ❊
ఏకకాలఞ్చరేద్భైక్షంనప్రసజ్యేతవిస్తరే॥ (౧౮౫
భైక్షేప్రసక్తోహియతిర్విషయేష్వపిసజ్జతి। ❊
అభిపూజితలాభైస్తుయదిముక్తోపిబధ్యతే। ❊
అల్పేనాభ్యవహారేణరహస్యధ్యానసేనవా॥ ౧౮౭
హ్రియమాణానివిషయైరిన్ద్రియాణినివర్తయేత్। ❊
ఇన్ద్రియాణాంనిరోధేనరాగద్వేషక్షయేనచ॥ (౧౮౮
అహింసయాచభూతానామమృతత్వాయకల్పతే। ❊
అవేక్షేతగతింనౄణాంకర్మదోషసముద్భవాం॥ (౧౮౯
నిరయేచైవపతనంయాతనాశ్చయమక్షయే। ❊
విప్రయోగంప్రియైశ్చైవసమ్ప్రయోగంతథాప్రియైః॥ (౧౯౦
జరయాచాభిభవనంవ్యాధిభిశ్చోపపీడనం। ❊
దేహాదుత్క్రమణంచాస్మాత్పునర్దేహసముద్భవం॥ (౧౯౧
యోనికోటిసహస్రేషుసృతీశ్చాస్యాన్తరాత్మనః। ❊
అధర్మప్రభవఞ్చైవదుఃఖయోగంశరీరిణాం॥ (౧౯౨
ధర్మార్థప్రభవంచైవసుఖసంయోగమక్షయం। ❊
సంరక్షేత్సర్వజన్తూనాంరాత్రావహ్నిచవారిజం॥ (౧౯౩
శరీరస్యాత్యయేవాపిసమీక్ష్యవసుధాంచరేత్। ❊
అహ్నారాత్ర్యాశ్చయాఞ్జన్తూన్హినస్త్యజ్ఞానతోద్విజః॥

దోషాన్జ్ఞాత్వావిశుద్ధ్యర్థంప్రాణాయామాన్సమాచరేత్।
ప్రాణాయామాబ్రాహ్మణస్యత్రయోపివిధివత్కృతాః॥
వ్యాహృతిప్రణవైర్యుక్తావిజ్ఞేయాఃపరమంతపః। *
అస్థిస్థూణంస్నాయుబద్ధంమాంసశోణితలేపితం॥ (౧౯౫
చర్మావబద్ధందుర్గన్ధపూర్ణమ్మూత్రపురీషయోః। *
జరాశోకసమావిష్టంరోగాయతనమాతురం॥ (౧౯౬
రజస్వలమనిత్యఞ్చవపుర్వ్యాధిరిహాత్మనాం। *
తదేతస్యమహావ్యాధేశ్శివఏవభిషక్స్మృతః॥ (౧౯౭
అజాతమిమమేవైకంజ్ఞాత్వాజన్మనిభీరవః। *
శివస్యాస్యప్రపద్యన్తేమోక్షార్థందక్షిణాముఖం॥ (౧౯౮
యఏకోనద్వితీయాయతస్థైరుద్రోవిముక్తిదః। *
తమాశ్రయేచ్ఛుద్ధసత్వస్సన్యాసేనయతిశ్శివం॥ (౧౯౯
సర్వమన్యత్పరిత్యజ్యశివాదన్యత్తుదైవతం। *
ధ్యాయేత్తమేవసన్యాసీముముక్షుఃపరహంసకః॥ (౨౦౦
వేష్టయిష్యతిచేన్మర్త్యశ్చర్మవద్గగనంభువి। *
అజ్ఞాత్వాముక్తిమాప్నోతియతిస్సంసారబన్ధనాత్॥ (౨౦౧
ఏవంశివంసమారాధ్యబ్రాహ్మణఃప్రయతోన్వహం। *
సన్యాసేనప్రణష్టైనాఃప్రాప్నోతిశివతాంయతిః॥ (౨౦౨
ఏషోహిపరమోధర్మోబ్రాహ్మణస్యచతుర్విధః। *
ఏతేగృహస్థప్రభవాశ్చత్వారఃప్రయతాశ్రమాః॥ (౨౦౩
సర్వేషుక్రమశస్త్వేతేయథాశాస్త్రనిషేవితాః। *

శివార్థే సంపరిత్యాగః ప్రాణస్య చ ధనస్య వా। *

ఉక్తో వర్ణాశ్రమోత్రత్ను తిభిర్మునివరైర్ధర్మశాస్త్రే ప్రముద్ద్రష్టో ధర్మస్సామ్బస్య శమ్భోశ్చరణకమలయోః పూజనం ముక్తిహేతుః॥* యైర్వా కాఞ్చ్యామధీతశ్రుతిఇహ చ పునస్సాదరం తైర్హి వార్ధి। * స్సంసారాఖ్యస్తు తీర్ణః పరశివకృపయా సత్యముక్తం మయాత్ర॥ (౨౨౫

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే సనత్కుమారసంహితాయాం కాళికాఖణ్డే తీర్థప్రశంసాయాం శ్రీకాఞ్చీమాహాత్మ్యే నిత్యాహ్నికసముపాస్య మానైకామ్రనాథ మహిమానువర్ణనన్నామ సప్తచత్వారింశోధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

అష్టచత్వారింశాధ్యాయ ప్రారంభః.

ద్విజాఊచుః

భవతావర్ణితంసర్వక్షేత్రమాహాత్మ్యముత్తమం। *
వర్ణానామాశ్రమాణాఞ్చధర్మాన్కాశీనివాసినాం॥ (౧

ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామోవదత్వత్తోమహామతే। *
లిఙ్గప్రతిష్ఠాపుణ్యఞ్చబేరాణాఞ్చయథాక్రమం॥ (౨

కౌశికఉవాచ

లిఙ్గప్రతిష్ఠామాహాత్మ్యం

హన్తవఃకథయిష్యామిధర్మంసాక్షాద్విముక్తిదం। *
లిఙ్గప్రతిష్ఠామాహాత్మ్యంశామ్భవంసర్వసిద్ధిదం (౩
లిఙ్గప్రతిష్ఠాసమ్భూతధర్మోక్ష్ణమహాసినా। *
బ్రహ్మణ్డమాశునిర్భిద్యయాన్తిశైవంపదంజనాః॥ (౪

దానానియజ్ఞాస్తీర్థానితపాంసిచవ్రతానిచ। *
లిఙ్గప్రతిష్ఠాపుణ్యస్యకోట్యంశేనాపినోసమాః॥ (౫

బ్రహ్మహరిశ్చభగవాన్వాసవోమరుతస్తథా। *
ఋషయశ్చమహాభాగాస్సిద్ధాశ్చదివిసమ్భవాః॥ (౬

లిఙ్గప్రతిష్ఠాముత్సృజ్యకిమన్యచ్చక్రిరేపురా। *
పర్వతాగ్రేనదీతీరేవేలాయాంసాగరస్యచ॥ (౭

కాననేషుచసర్వత్రఋషిదేవగణైఃపురా। *
ప్రతిష్ఠితానిలిఙ్గానిబ్రహ్మణాహరిణాపివా॥ (౮

అతోవిముక్తిమన్విచ్ఛన్మతిమాన్మానవోయది। *
సాగమంవైదికంకృత్వాలిఙ్గంసమ్యాజయేద్బుధః॥ (౯

సతేనైవశరీరేణశివస్సజ్ఞాయతేస్వయం। *
ఏతత్పుణ్యఫలంప్రోక్తంయత్రకుత్రాపితత్కృతం॥ (౧౦

కాఞ్చ్యాంలిఙ్గప్రతిష్ఠాయాఃఫలంవక్తుంనశక్యతే। *
ప్రతిష్ఠితన్తుయల్లిఙ్గంయత్రకుత్రాపియేనవా॥ (౧౧

నమస్కృత్యజనోవిద్వాన్సర్వలోకనమస్కృతః। *
కాఞ్చ్యానేనవిమానేనపుణ్యంశివపురంవ్రజేత్॥ (౧౨

—*ద్విజాఊచుః*—

మహాదానానియజ్ఞాంశ్చతపాంసిసుమహాన్త్యపి। *
సన్న్యాసవృత్తిరపరాపుణ్యశబ్దేనశబ్దితం॥ (౧౩

తత్సర్వంభవతాప్రోక్తంకోట్యంశేనాపినోసమం। *
కాఞ్చ్యాంలిఙ్గప్రతిష్ఠాయాఇతిసర్వత్రనశ్శ్రుతం॥ (౧౪

ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామోబేరాణాఞ్చప్రతిష్ఠయా। *
యత్ఫలంలభతేమర్త్యఃకాఞ్చ్యామేకామ్రసన్నిధౌ॥ (౧౫

ప్రాకారగోపురాస్థానమణ్టపాలయసంసదాం। *
నిర్మాతుర్యత్ఫలంప్రోక్తంశివభక్తగ్రహస్యవా॥ (౧౬

గజాశ్వకన్యకాహేమగ్రామసద్మమణీగవాం। *
ధరాయానవిమానానాంఛత్రచామరవాససాం॥ (౧౭

పతాకావ్యజనాదీనాంచాతుర్యత్ఫలమీరితం। *
శివస్యవాశివేష్టస్యకాఞ్చ్యామేకామ్రసన్నిధౌ॥ (౧౮

బ్రూహి సర్వం క్రమేణైవ కౌశికాద్య యథాతథం। *
తేషామితి వచః కర్ణేకుర్వన్ప్రోవాచ కౌశికః॥ (౧౯
శృణుధ్వమత్ర వక్ష్యామి యథాదృష్టం శ్రుతా స్మృతా। *
యథామతి మహేశానం ప్రణమ్యైకామ్రనాయకం॥ (౨౦
దివ్యసింహాసనాసీనం దేవదేవం త్రియమ్బకం। *
దేవ్యా సహ కుమారేణ దివ్యాకల్పవిరాజితం (౨౧
శ్రీవత్సలక్ష్మణా సాక్షాజ్జగత్స్రష్ట్రా చ వేధసా। *
దేవైస్సేన్ద్రైస్సమునిభిస్సేవితం దేవనాయకం॥ (౨౨
అనుగ్రహాయ లోకానామావిర్భూతం పరాత్పరం। *
కృత్వా భక్త్యా ప్రతిష్ఠాప్య సద్యో ముక్తిమవాప్నుయాత్॥ (౨౩
సస్కన్దోమాసహితం దేవం సంపూజ్య విధినా సకృత్। *
యత్ఫలం లభతే భక్త్యా కృత్వా దేవం విధానతః॥ (౨౪
సూర్యకోటిప్రతీకాశైర్విమానైస్సర్వగామికైః। *
గత్వా శివపురం దివ్యం తత్రోషిత్వా చిరం బుధః॥ (౨౫
తత ఆసాద్య వైకుణ్ఠం బ్రాహ్మం పశ్చాత్ప్రజాపతేః। *
జనలోకమ్మహం పశ్చాదైన్ద్రమాసాద్య కాలతః॥ ౨౬
పదం ప్రపశ్య కాలేన దిక్పాలత్వం తతః పునః। *
భుక్త్వా చైవ మహాభోగాంస్తత్ర తత్ర సుశోభనాన్॥ (౨౭
మేరుమాసాద్య దేవానాం భవనేష్వథ మోదతే। *
ఏకచ్ఛత్రాధిపో భూత్వా సార్వభౌమో నృపోత్తమః॥ (౨౮
భూయోపి తత్ర దేవేశం కాఞ్చ్యామేకామ్రనాయకం। *
శ్రద్ధాభక్తిసమోపేతస్సమారాధ్య విముచ్యతే॥ (౨౯

ఏకపాదంచతుర్బాహుంత్రినేత్రంశూలసంయుతం। ❊
సవ్యస్థితంహరింవామాద్దక్షిణాచ్చతురాననం॥ (౩౦
అష్టావింశతిరుద్రాణాంకోటిమగ్నాచ్చసుప్రభం। ❊
పఞ్చవింశతికంబేరంతత్త్రివసహావర్తతే॥ (౩౧
సత్త్వైనైవశరీరేఽశివస్సఞ్జాయతేస్వయం। ❊
ప్రకృతింవామతశ్చైనబుద్ధింవైబుద్ధిదేశతః॥ (౩౨
అహఙ్కారమహఙ్కారాత్తన్మాత్రాణితతశ్చవై। ❊
ఇన్ద్రియాణీన్ద్రియాదేవలీలయాపరమేశ్వరీ॥ (౩౩
పృథివీంపాదదేశాత్తుగుహ్యదేశాజ్జలంతథా। ❊
నాభిదేశాన్మహావహ్నింకణ్ఠాద్వాయుఞ్చసవ్యతః॥ (౩౪
సూర్యాచన్ద్రమసౌనేత్రాభ్యామింపాదాద్దిశంపునః। ❊
మూర్ధాన్మస్పృష్ట్వాస్థితంసాక్షాజ్జగత్సర్వంచరాచరం॥ (౩౫
సర్వజ్ఞంసర్వగంశమ్భుంకృత్వాభక్త్యావిధానతః। ❊
ప్రతిష్ఠాప్యాత్రవైకాఞ్చ్యాంశివసాయుజ్యమాప్నుయాత్॥
త్రిపాదంసప్తహస్తంచచతుశ్శృఙ్గంద్విశీర్షకం। ❊
యజ్ఞేశ్వరేశమీశానంకృత్వాభక్త్యావిధానతః॥ (౩౬
ప్రతిష్ఠాప్యయథాన్యాయంస్వవిత్తస్యానురూపతః। ❊
శివలోకమనుప్రాప్యభోగాన్భుక్త్వాబహూన్క్రమాత్ (౩౭
తతోవైకుణ్ఠమాసాద్యవిష్ణునాసహమోదతే। ❊
క్రమాచ్చాగత్యలోకేస్మిన్రాజాభూత్వేశమాశ్రితః॥ (౩౮
ఏకామ్రనాథకృపయాముక్తిమాప్నోత్యనుత్తమాం ❊
వృషారూఢంతుయఃకుర్యాత్సోమంసోమార్ధశేఖరం॥ (౪౦

వృషారూఢచన్ద్రశేఖరప్రతిష్ఠాఫలం

అశ్వమేధాయుతంకృత్వాయత్పుణ్యంతచ్ఛతాధికం। *
ప్రాప్నుద్దివ్యవిమానేనకింకిణీజాలశోభినా॥ (౪౧
గత్వాశివపురందివ్యంతత్రైవసవిముచ్యతే। *
సన్నిధవరదందివ్యందేవంసర్వగణైర్వృతం॥ (౪౨

కృత్వాయత్ఫలమాప్నోతివక్ష్యేశాస్త్రేయథాశ్రుతం। *
సూర్యమణ్డలసఙ్కాశైర్విమానైర్గన్ధర్వసంవృతైః॥ (౪౩

అప్సరోగణసఙ్కీర్ణైర్దేవదానవదుర్లభైః। *
నృత్యద్భిరప్సరస్సఙ్ఘైస్సర్వతస్సమలఙ్కృతైః॥ (౪౪
గత్వాశివపురందివ్యంగాణాపత్యమవాప్నుయాత్। *

నటేశప్రతిష్ఠాఫలం

నృత్యన్తందేవదేవేశంశైలజాసహితంప్రభుం॥ (౪౫
బ్రహ్మేన్ద్రవిష్ణుసోమాద్యైఃకృతాఞ్జలిపుటైర్గణైః। *
యోగిభిర్మునిభిశ్చైవసంవృతంమాతృభిశ్శివం॥ (౪౬

కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాస్యయత్ఫలంతద్వదామ్యహం। *
సర్వయజ్ఞతపోదానతీర్థదేశేషుయత్ఫలం॥ (౪౭

తత్ఫలంకోటిగుణితంలబ్ధ్వాయాతిశివంపదం। *
తత్రభుక్త్వామహాభోగాన్యావదాభూతసంప్లవం॥ (౪౮

సృష్ట్యన్తరేపునఃప్రాప్తేమాన్యంపదమవాప్నుయాత్। *

ఉగ్రమూర్తిప్రతిష్ఠాఫలం

ఉగ్రశ్చతుర్భుజంశ్వేతంత్రినేత్రంసర్పమేఖలం॥ (౪౯
కపాలహస్తందేవేశంరక్తకుఞ్చితమూర్ధజం। *
కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాస్యకాఞ్చ్యామేకామ్రసన్నిధౌ॥ (౫౦

రుద్రలోకమనుప్రాప్యరుద్రైస్సహవిముచ్యతే॥ *
గజేన్ద్రదానకందేవంతత్కృత్తిసమలఙ్కృతం॥ (౫౧

సుధూమ్రంరక్తవర్ణాక్షంత్రిణేత్రంచన్ద్రభూషణం। *
బకపక్షధరంపూర్వాధాన్నపూర్వంహత్వాబకాసురం॥ (౫౨

సింహాజినోత్తరీయశ్చద్వీపిచర్మామ్బరావృతం। *
తీక్ష్ణదంష్ట్రంగదాహస్తంకపాలోద్యతపాణికం॥ (౫౩

హుంఫట్కారమహారావశబ్దితాఖిలదిఙ్ముఖం। *
పాణిచణ్డాతుకందోర్భ్యాంబిభ్రతంకమ్బుసంహతిం॥ (౫౪

హసన్తంచనదన్తంచపిబన్తంసాగరామ్భసాం। *
నృత్యన్తంభూతసఙ్ఘైశ్చసంవృతంనిర్గుణంప్రభుం॥ (౫౫

కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాప్యయథావిభవవిస్తరం। *
కాఞ్చ్యామేకామ్రనాథస్యసన్నిధౌకరుణానిధేః॥ (౫౬

కాఞ్చనేనవిమానేనదేవదున్దుభినిస్వనైః। *
శివలోకమనుప్రాప్యయత్రకుత్రాపివాముదా॥ (౫౭

తత్రభుక్త్వామహాభోగాన్యావదాచన్ద్రతారకం। *
జ్ఞానంవేదాన్తజంజ్ఞాత్వారుద్రస్సహవిముచ్యతే॥ (౫౮

కాఞ్చ్యామర్ధనారీశ్వరప్రతిష్ఠాఫలం॥

అర్ధనారీశ్వరందేవంచతుర్భుజమనుత్తమం। *
వరదాభయహస్తంత్రిశూలపద్మధరంప్రభుం॥ (౫౯

స్త్రీపుంభావయుతంసవ్యేశశాఙ్కశిశుభూషణం। *
కృత్వాకాఞ్చ్యాంప్రతిష్ఠాప్యమోదతేశివవచ్చిరం॥ (౬౦

యఃకుర్యాద్దేవదేవేశంసర్వజ్ఞంలకులీశ్వరం। *
వృతంశిష్యైఃప్రశిష్యైశ్చవ్యాఖ్యానోద్యతపాణికం॥ (౬౧

కృత్వాకాఞ్చ్యాంప్రతిష్ఠాప్యతత్రైవసవిముచ్యతే। *
కాలకూటంకరాబ్జాన్తస్సన్నిధాయాసీనమాసనే॥ (౬౨

కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాప్యముచ్యతేభవసాగరాత్। *
ఓన్నమోనీలకంఠాయఇతిపుణ్యాక్షరాష్టకం। (౬౩

మన్త్రమాహాసకృద్ధ్యాయఃపాతకైస్సవిముచ్యతే। *
మన్త్రేణానేనగన్ధాద్యైర్భక్త్యావిత్తానుసారతః॥ (౬౪

సమ్పూజ్యైకామ్రదేవేశంశివసాయుజ్యమాప్నుయాత్। *
జలన్ధరాన్తకందేవంసుదర్శనకరంపరం॥ (౬౫

కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాప్యద్విధాభూతంజలన్ధరం। *
ప్రయాతిశివసాయుజ్యంనాత్రకార్యావిచారణా॥ (౬౬

సుదర్శనప్రదందేవంహరయేసామ్బమవ్యయం। *
అర్చ్యమానేనహరిణాచార్చితంనేత్రవారిజైః॥ (౬౭

కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాప్యశివలోకేమహీయతే। *
తిష్ఠన్తఞ్చనికుమ్భాఙ్గవిన్యస్తచరణామ్బుజం॥ (౬౮

వామేతరంప్రవిన్యస్యకరేణాలిఙ్గ్యశైలజాం। *
శూలాగ్రేకూర్పరంన్యస్యకిఞ్చిణీకృతపన్నగం॥ (౬౯

సమ్ప్రేక్ష్యచాన్తకంపార్శ్వేకృత్వాఞ్జలిపుటంస్థితం। *
అర్చితంబ్రహ్మణాసాక్షాద్విష్ణునాచసురాసురైః॥ (౭౦

ఏవంకాఞ్చ్యాంప్రతిష్ఠాప్యముచ్యతేసర్వకిల్బిషైః। *

త్రిపురాన్తకప్రతిష్ఠాఫలం॥

భూరథస్థితమీశానంచతురాననసారథిం॥ (౭౧
చతురామ్నాయతురగంవిష్ణువాయ్వగ్నిసాయకం। *
మన్దహాసేనసన్దగ్ధత్రిపురంపరమేశ్వరం॥ (౭౨

కృత్వాకాఞ్చ్యాంప్రతిష్ఠాప్యసర్వపాపైఃప్రముచ్యతే। *
తదాకారస్తుసంప్రాప్యశివలోకేమహీయతే॥ (౭౩

గఙ్గాధర ప్రతిష్ఠాఫలం

గఙ్గాధరం సుఖాసీనం పూర్ణచన్ద్రనిభాననం। ※
కోపేన మూర్ధ్ని దేవస్య పతన్తీం గగనాలయాత్॥ (౨౪
ప్రళయార్ణవసఙ్కాశాం గఙ్గాం తారకబుద్బుదాం। ※
రోమాగ్రే నైవ దధతం దూర్వానీహారబిన్దువత్। (౨౫

భగీరథేన రాజ్ఞా చ ప్రార్థ్యమానం పరాత్పరం। ※
ప్రతిష్ఠాప్యాథ కాఞ్చ్యాం తు ప్రయాతి పరమాం గతిం॥ (౨౬

ఆపత్సహాయేశజ్వాలాలిఙ్గయోః ప్రతిష్ఠాఫలం

ఆపత్సహాయం దేవేశం సర్వప్రమథసంవృతం। ※
వినాయకేన స్కన్దేన మాతృభిశ్చ నవగ్రహైః॥ (౨౭
బ్రహ్మణా విష్ణునా చైవ మునిభిర్యోగవిత్తమైః। ※
సమ్భావితాత్మ సవిధం సర్వజ్ఞం సర్వనన్దితం॥ (౨౮
కృత్వా భక్త్యా ప్రతిష్ఠాప్య ముచ్యతే భవసాగరాత్। ※
లిఙ్గమూర్తిం మహాజ్వాలామాలాభిరభిసంవృతం॥ (౨౯

లిఙ్గస్య మధ్యే వై కృత్వా చన్ద్రశేఖరమవ్యయం। ※
వ్యోమ్ని కుర్యాత్తథా లిఙ్గే బ్రహ్మాణం హంసరూపిణం॥ (౩౦
విష్ణుమాదివరాహఞ్చ లిఙ్గస్యాథస్త్వధోముఖం। ※
బ్రహ్మాణం దక్షిణే తస్య కృతాఞ్జలిపుటం స్థితం॥ (౩౧
వామే విష్ణుం మహాబాహుం కృతాఞ్జలిపుటం తథా। ※
మధ్యే లిఙ్గం మహోత్సేధమర్ణవామ్భసి సంస్థితం॥ (౩౨
కృత్వా కాఞ్చ్యాం ప్రతిష్ఠాప్య శివసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ※

కైవర్తేశ ప్రతిష్ఠా ఫలం

ఆనాయసరమావేశం కైవర్తాకృతిమవ్యయం॥ (౩౩
గృహీత్వాదిమమత్స్యన్తముద్ధృత్యాక్ష్ణి తదీయకే। ※
కురువిన్దమణిప్రఖ్యే కిరీటే ఖచితే పునః॥ (౩౪

దధానం దేవమీశానం ప్రతిష్ఠాప్య విముచ్యతే। *
గృహీత్వా కచ్ఛపం దోర్భ్యాం లోళయన్తం మహార్ణవాత్ ౮౫
మహాకిరాతవపుషా స్థిత్వా తస్యాగ్రతో రుషా। *
హత్వా తచ్చకరేణైవ దక్షిణేనాస్య శృఙ్గకం॥ ౮౬
ఆదాయ కృత్వా తం వామం మోతున్తం స్తుతిసేవయా। *
హృష్టం తద్గ్రహణాద్భీతకరసంస్పృష్టమీదృశం॥ ౮౭
కృత్వా భక్త్యా ప్రతిష్ఠాప్య ముచ్యతే మనుజోత్తమః। *
శరభేశ్వర ప్రతిష్ఠా ఫలం — శరభం ద్విముఖం దీర్ఘవాలమష్టాఙ్ఘ్రికం ప్రభుం॥ ౮౮
నారసింహం మహారౌద్రం రక్తపానమదోద్ధతం। *
హత్వా భిత్త్వా త్వచం తస్య తచ్ఛిరో నఖసంయుతాం॥ ౮౯
దధానం సుమహత్పక్షం హుఙ్కారముఖరోజ్జ్వలం। *
మహాభీమం మహానాదం మహాబలపరాక్రమం॥ ౯౦
సర్వశత్రుహరం దేవం ప్రతిష్ఠాప్య విముచ్యతే। *
ఇన్ద్రాద్రియలోకాం స్త్రీనిచ్ఛన్నుపేన్ద్రత్వముపాగతః॥ ౯౧
విక్రమ్య చ పదైకేన రోదస్యోరన్తరం క్షణాత్। *
అతిదీర్ఘస్వహస్తాఙ్ఘ్రిమాంసోపధికృతోన్నతిం॥ ౯౨
హత్వా తదస్థి బిభ్రాణం కఙ్కాలాయుధసంజ్ఞయా। *
కృత్వా శమ్భుం ప్రతిష్ఠాప్య ముచ్యతే సర్వకిల్బిషైః॥ ౯౩
కాలభైరవ ప్రతిష్ఠా ఫలం — అన్తరాదిత్య ఆసీనం హిరణ్యశ్మశ్రుమూర్ధజం। *
ప్రఫుల్లామ్బురుహస్పర్ధిలోచనద్వయమణ్డితం॥ ౯౪
పద్మకోశనిభాకారం లోచనాళీకసేవితం। *
శక్త్యా లాదృశయాయుక్తం సర్వాలఙ్కారమణ్డితం॥ ౯౫

బ్రహ్మవిష్ణ్వోర్వివదతోర్మునీనాం తత్ర సన్నిధౌ। *
నికృత్య కరజాగ్రేణ బ్రహ్మణః పఞ్చమం శిరః॥ (౯౬
తిష్ఠన్తం భైరవం తస్య సన్నిధౌ కాలపూర్వకం। *
కృత్వా భక్త్యా ప్రతిష్ఠాప్య ముక్తిం విన్దతి మానవః॥ (౯౭
పాదుకాయుతపాదాబ్జం శుభ్రమన్దగతిం ప్రభుం। *
వాదయన్తీం శుభాం వీణాం తథా గీతివిరాజితాం॥ (౯౮
మోహయన్తీం మునీన్ద్రాణాం సురాణాం చ సులోచనాః। *
విస్రస్తవస్త్రాభరణాస్సమన్తాద్ధృతదర్వికాః॥ (౯౯
భిక్షమాణం ముహుః పూర్ణచన్ద్రబిమ్బనిభాననం। *
కృత్వా భక్త్యా ప్రతిష్ఠాప్య ముచ్యతే సోఽత్ర పాతకైః॥ (౧౦౦

నన్దీశ్వరవీరభద్రవృషభక్షేత్రపాలకానాం ప్రతిష్ఠాఫలం

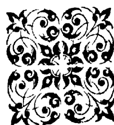
నన్దీశ్వరం మహాబాహుం చర్మణాలఙ్కృతం ప్రభుం। *
శమ్భోరేకామ్రనాథస్య వేత్రహస్తం మహాబలం॥ (౧౦౧
అన్తఃపురాఙ్గణే కృత్వా భక్త్యా సంస్థాప్య ముచ్యతే। *
వీరభద్రం మహారౌద్రం దక్షాధ్వరహరం పరం॥ (౧౦౨
కృత్వా భక్త్యా ప్రతిష్ఠాప్య రుద్రలోకే మహీయతే। *
వృషరూపధరం దివ్యం కైలాసగిరిసన్నిభం॥ (౧౦౩
మహాభోగీన్ద్రకల్పేన వాలేన చ విరాజితం। *
ప్రతిష్ఠాప్య మహేశస్య సన్నిధౌ ముచ్యతే నరః॥ (౧౦౪
శర్వస్యైకామ్రనాథస్య కామాక్ష్యాస్సుమహాభుజౌ। *
ద్వారపౌ చ ప్రతిష్ఠాప్య కైలాసద్వారపాదృతః॥ (౧౦౫
శమ్భోస్స్వవిఘ్నమాసాద్య తత్రైవ స విముచ్యతే। *
క్షేత్రసంరక్షకం దేవం సర్వపాపహరం పరం॥ (౧౦౬

స్థాపయిత్వాత్ర వైకాష్ఠ్యాం ముచ్యతే సర్వకిల్బిషైః । ❊
దేవీప్రతిష్ఠాఫలం దేవీంచతుర్భుజామమ్బాం పాశాఙ్కుశలసత్కరాం ॥ (౧౦౭
వరదాభయహస్తాఢ్యాం భద్రపీఠనివాసినీం । ❊
భారత్యా చ మహాలక్ష్మ్యా సఖీభిశ్చ సమావృతాం ॥ (౧౦౮
కృత్వా కాష్ఠ్యాం ప్రతిష్ఠాప్య సర్వసౌభాగ్యసంయుతః । ❊
పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రైశ్చ సుతాభిశ్చ సుబన్ధుభిః (౧౦౯
పూర్ణచన్ద్రనిభాస్యాభిరామాభిశ్చ సమృద్ధిమాన్ । ❊
దీర్ఘాయుర్వేదవేదాన్తవిజ్ఞానకుశలశ్చిరం ॥ ౧౧౦
భుక్త్వా భోగాన్యథాకామమన్తే నిర్వృతిమాప్నుయాత్ । ❊
విఘ్నేశ్వరస్కన్దప్రతిష్ఠాఫలం విఘ్నరాజం గజముఖం రక్తవర్ణం పిచణ్డిలం ॥ (౧౧౧
ఏకదన్తం చతుర్బాహుం తన్మాత్రీరపరా అపి । ❊
కాష్ఠ్యాం భక్త్యా ప్రతిష్ఠాప్య గణో వైనాయకో భవేత్ ॥
స్కన్దం శిఖిసమారూఢం షణ్ముఖం సర్వదం నృణాం । ❊
భుజైర్ద్వాదశభిర్యుక్తం వల్లీజిష్ణుసుతాన్వితం ॥ (౧౧౩
సర్వాలఙ్కారదీప్తాఙ్గం సర్వావయవసున్దరం । ❊
ప్రతిష్ఠాప్య విధానేన సర్వసౌభాగ్యమాప్నుయాత్ ॥ (౧౧౪
కౌమారం లోకమాసాద్య మోదతే సతతం నరః । ❊
విష్ణుం వాప్యథవా దుర్గాం బ్రహ్మాణం వా దివాకరం ॥ (౧౧౫
భైరవం క్షేత్రపాలం వా యక్షం వా కం వా ప్రయత్నతః । ❊
కాష్ఠ్యేవాత్ర ప్రతిష్ఠాప్య తత్తల్లోకే మహీయతే ॥ (౧౧౬
శైవబ్రాహ్మణాది బ్రాహ్మణం వేదవిద్వాంసం శివసిద్ధాన్తవేదినం । ❊
శివభక్తోత్తమం శుద్ధం పుత్రవన్తం జితేన్ద్రియం ॥ (౧౧౭

ప్రతిష్ఠాఫలం

స్వదారనిరతంపూజ్యంపరదారపరాఙ్ముఖం। *
ప్రతిగ్రహాదిభిర్భీతమాస్తికంధర్మతత్పరం॥ (౧౧౮
భూతిరుద్రాక్షసంపన్నంశివపూజాపరాయణం। *
ఆగమార్థపరిజ్ఞానసంపన్నంశివధర్మిణం॥ (౧౧౯
అతిథిప్రియమత్యర్థమేకామ్రేశాశ్రయోద్యతం। *
క్షత్రియంవైశ్యమపివాశూద్రంవాప్యనులోమజం॥ (౧౨౦
ప్రతిలోమోద్భవంవాపిసాక్షాదేకామ్రసంశ్రయం। *
బ్రహ్మచర్యరతంవాపిగృహస్థంవావనాశ్రయం॥ (౧౨౧
భక్త్యావిత్తానుసారేణగృహక్షేత్రధనాదిభిః। *
వాసమేదధికాఞ్చీశచరణామ్భోజభక్తితః॥ (౧౨౨
ప్రతిష్ఠాయాంతుదేవానాంయత్ఫలంసముదీరితం। *
తత్ఫలంసకలంలబ్ధ్వాముచ్యతేభవసాగరాత్॥ (౧౨౩
దత్వాతుయతమేభిక్షాంవిరక్తాయశివాత్మనే। *
తత్ఫలంకోటిగుణితంలభతేనాత్రసంశయః॥ (౧౨౪
ఇతిసమస్తపురాణశివాగమస్మృతివచోభిరుదీరితమాదరాత్।
శ్రుతమిహాద్యభవద్భిరనుత్తమైర్ద్విజవరాఃపరమేశ్వరవల్లభాః॥

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమారసంహితాయాం
కాశీకాఖణ్డేతీర్థప్రశంసాయాం, కాఞ్చీమాహాత్మ్యే
శివాలయప్రతిష్ఠాపితపఞ్చవింశతి మూర్తిభేదాది
బేరవర్ణనం నామాష్టచత్వారింశో ధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

ఏకోనపంచాశాధ్యాయప్రారంభః

—*కౌశికఉవాచ—*

ఏకామ్రనాథగోపురాదినిర్మాణఫలం॥

అథవక్ష్యామిదేవస్యకాఞ్చ్యామేకామ్రశూలినః।
ప్రాకారగోపురాట్టాలకుట్టిమాలయమణ్టపాన్॥ ౧
మృద్దారుభిశ్చేష్టకాభిఃపాషాణైశ్చాపిశక్తితః।
రౌప్యకాఞ్చనమాణిక్యైర్విచిత్రైరపిధాతుభిః॥ ౨
కృత్వాయత్ఫలమాప్నోతితచ్ఛృణుష్వద్విజోత్తమాః।
అష్టాభిశ్చేష్టకాభిర్వాయేకుర్వన్తిశివాలయం॥ ౩
చిత్రేవాపిపటేవాపిపూర్వోక్తాఃప్రతిమాస్తథా।
విలిఖన్తిజనాభక్త్యాయథావిభవవిస్తరం॥ ౪
యత్రకుత్రాపివామర్త్యాశ్శివసాయుజ్యమాప్నుయుః।
తతఃకోటిగుణితంకాఞ్చ్యామేకామ్రేతచ్ఛతాధికం॥ ౫
బాలేనక్రీడతాకాఞ్చ్యాంపాంసుభిర్వాశివాలయః।
కృత్వార్చితశ్శివోయేనసోపిరుద్రత్వమాప్నుయాత్॥ ౬
తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనభక్త్యాభక్తైశ్శివాలయం।
కర్తవ్యస్సర్వదాసద్భిర్ధర్మకామార్థసిద్ధయే॥ ౭
వ్యాసంరత్నాకరంవాపిద్రావిడంవాశివాలయం।
కృత్వారుద్రాలయంకాఞ్చ్యాంరుద్రైస్సహమోదతే॥ ౮
కైలాసాఖ్యంతుయఃకుర్యాత్ప్రాసాదంమణ్టపంతువా।

మేర్వాఖ్యంమన్దరాఖ్యంవాహిమశైలాఖ్యమేవవా॥ (౯

నీలాఖ్యంనిషధాఖ్యంవాహేమకూటాఖ్యమేవవా। *

గన్ధమాదనమన్యద్వాకులపర్వతసంజ్ఞికం॥ (౧౦

గోపురంమణ్టపంవాపిప్రాసాదంవామహోచ్ఛ్రియం। *

చక్రాశ్వయుక్తమపివాశతస్తమ్భసమావృతం॥ (౧౧

మృదాదిరత్నపర్యన్తంభక్త్యావిత్తానుసారతః। *

కాఞ్చ్యామేకామ్రనాథస్యశృణుతస్యఫలంబుధాః॥ (౧౨

తత్తత్పర్వతసఙ్కాశైర్విమానైస్సార్వగామికైః। *

రుద్రకన్యాసహస్రాఢ్యైరప్సరోగణసఙ్కులైః॥ (౧౩

పట్టచామరసంయుక్తైర్వితానధ్వజమణ్డితైః। *

నాగాశ్వహంససంయుక్తైర్నానావిభవసమ్భృతైః॥ (౧౪

దేవదానవగన్ధర్వైర్దిక్పాలైర్మునియోగిభిః। *

బ్రహ్మణావిష్ణునావాపితత్తల్లోకనివాసిభిః॥ (౧౫

స్తూయమానస్సుపుణ్యాత్మాదేవదానవదుర్లభైః। *

స్వదేహకాన్తిగన్ధైశ్చభాసయన్వాసయఞ్జగత్॥ (౧౬

శివలోకమనుప్రాప్యశివసాయుజ్యమాప్నుయాత్। *

హేమ్నాయస్తుప్రకుర్వీతప్రాసాదంరత్నశోభితం॥ (౧౭

ద్రావిడంనాగరంవాపివేసరంవావిధానతః। *

కూటంవామణ్టపంవాపిసమదీర్ఘమథాపివా॥ (౧౮

నతస్యశక్యతేవక్తుంపుణ్యంవర్షశతైరపి। *

క్షీణ్ణంవాపతితంవాపిఖణ్డితంస్ఫుటితంతువా॥ (౧౯

పూర్వవత్తాఽరమేద్యస్తుసుధాఢ్యైస్సుదృఢంద్విజాః। ❊
ప్రాసాదంగోపురంవాపిప్రాకారంమణ్టపంతువా॥ (౨౦

కర్తురప్యధికంపుణ్యంలభతేసచతుర్గుణం। ❊
ప్రీత్యర్థంవాపియఃకర్మకుర్యాదేకామ్రసన్నిధౌ॥ (౨౧

సోఽపియాంగతిమాప్నోతినతాంసర్వైర్మహామఖైః। ❊
యశ్చాత్మభోగసంసిధ్యాఽపిహ్యేకామ్రసన్నిధౌ॥ (౨౨

కరోతిమనుజఃకర్మమనాక్సోఽపివిముచ్యతే। ❊
శ్రద్ధాళుర్మనుజశ్రేష్ఠస్సిధ్యతీతికిమద్భుతం॥ (౨౩

తస్మాదాయతనంభక్త్యాయఃకుర్యాద్ద్విజసత్తమాః। ❊
అష్టేష్టకాభిర్వామర్త్యోరుద్రలోకేమహీయతే॥ (౨౪

ఏకామ్రనాథప్రీత్యర్థంప్రాసాదోమునిపుఙ్గవాః। ❊
కర్తవ్యస్సర్వయత్నేనధర్మకామార్థముక్తయే॥ (౨౫

అశక్తశ్చేద్ద్విజాఃకర్తుమేకామ్రేశాలయంబుధః। ❊
సమ్మార్జనాదిభిర్వాపితోషయేదీశ్వరేశ్వరం॥ (౨౬

సమ్మార్జనంతుయఃకుర్యాన్మార్జన్యామృదుసూక్ష్మయా। ❊
పశ్యన్పరిహరన్జన్తూన్సమన్తాత్సర్వమాలయం॥ (౨౭

చాన్ద్రాయణసహస్రస్యతప్తకృచ్ఛ్రశతస్యచ। ❊
సమగ్రంఫలమాసాద్యముచ్యతేచనసంశయః॥ (౨౮

ఖస్థంగోమయమాదాయకాపిలంశ్రద్ధయాన్వితం। ❊
వస్త్రపూతేనతోయేనదేవస్యాలయమన్వహం॥ (౨౯

అనులేపనకృన్మర్త్యస్తత్తచ్ఛతగుణంఫలం। ❊
ఆసాద్యముచ్యతేమర్త్యస్సర్వసంసారబన్ధనాత్ (౩౦

పుష్పమాలాసమర్పణఫలం

తతశ్శతసహస్రన్తుమాలాదానేనమానవః। ❋
లభతేదేవదేవస్యశమ్భోరజ్గజశాసినః॥ (३೧
సుగన్ధికుసుమస్రగ్భిస్తస్మాచ్ఛతగుణోత్తరం। ❋
పుష్పేషుదేవాస్సర్వేషునివసన్తిముదాన్వితాః॥ (३౨
తస్మాదేకామ్రనాథస్యసమర్చాప్రీతివర్ధనీ। ❋
కరవీరేస్థితోబ్రహ్మాకర్ణికారేసరస్వతీ॥ (३३
బిల్వేస్థితామహాలక్ష్మీర్బకేనారాయణస్తథా। ❋
అర్కేస్థితోగణాధ్యక్షశ్చమ్పకేశిఖివాహనః॥ (३४
నన్ద్యావర్తేతుశైలాదిస్స్వయశావకులాశ్రితః। ❋
గణానమేరుసూనస్థామన్దారోమఖవత్ప్రియః॥ (३५
పున్నాగేవాయురధ్యాస్తేకనకేయక్షపుఙ్గవః। ❋
పావకస్తుశమీపుష్పేత్వపామార్గేరవేస్సుతః॥ (३౬
శిరీషేనిబ్ఋతీరక్షఃవారుణోవరుణప్రియః। ❋
ఈశానోజాతిమధ్యాస్తేచన్ద్రఃకుముదమాశ్రితః॥ (३७
రక్తోత్పలేదినాధీశఃపుణ్డరీకేస్వయంశివః। ❋
నీలోత్పలేశివోధ్యాస్తేదేవీహిమగిరీన్ద్రజా॥ (३८
సుగన్ధేషుచసర్వేషుస్థితాసాసర్వమఙ్గళా। ❋
తస్మాదేతైర్యథాలాభమేకామ్రేశార్చనంబుధః॥ (३९
మాలాభిస్తువిశేషేణపుణ్డరీకైస్తతోధికం। ❋
నీలోత్పలైస్తుయఃకుర్యాదేకామ్రేశాఙ్ఘ్రిపూజనం॥ (४०
విధూయసర్వపాపానిముచ్యతేనాత్రసంశయః। ❋
నీలోత్పలసహస్రేణయస్తుమాలాంప్రయచ్ఛతి॥ (४१

ఏకామ్రనాథదేవాయసాక్షాన్మోక్షమవాప్నుయాత్। ❊
యఃకుర్యాత్తిలతైలేనదీపమీశాలయేసకృత్॥ (౪౨
సోనన్తఫలమాసాద్యస్వభాసాభాసయఞ్జగత్। ❊
శివలోకంసమాసాద్యముచ్యతేచనసంశయః॥ (౪౩
మహిషాక్షేణయోధూపంసఘృతేనకరోత్యసౌ। ❊
విధూయసర్వపాపానిముచ్యతేచనసశయః॥ (౪౪
కృష్ణాష్టమ్యాంచతుర్దశ్యాంయస్సాజ్యంగుగ్గులుందహేత్। ❊
ఏకామ్రనాథదేవస్యసన్నిధౌభక్తిమాన్నరః॥ (౪౫
అపరాధసహస్రాణిసహతేతస్యశఙ్కరః॥ ❊
దేవధూపేనయోధూపంకరోత్యేకామ్రసన్నిధౌ॥ (౪౬
కృష్ణేచాగరుణావాపిజీవన్ముక్తోనసంశయః। ❊
అభిషేకన్తుయఃకుర్యాద్వస్త్రపూతేనవారిణా॥ (౪౭
అశ్వమేధసహస్రస్యఫలమాప్నోతిపుష్కలం। ❊
తైలాభ్యఙ్గంతుయఃకుర్యాదభిషేచనమేవవా॥ (౪౮
పూర్వోక్తాత్సతుసమ్ప్రాప్యఫలందశగుణంనరః। ❊
ముక్తింప్రాప్నోతితత్రైవకాఞ్చ్యామేకామ్రసన్నిధౌ॥ (౪౯
ఘృతాభ్యఙ్గంతుయఃకుర్యాత్కాపిలంవాభిషేచనం। ❊
తతశ్శతగుణంప్రాప్యభుక్తింముక్తించవిన్దతి॥ (౫౦
పఞ్చగవ్యేనయఃకుర్యాత్కాపిలేనాభిషేచనం। ❊
సమన్త్రకేణదేవేశంసాక్షాదేకామ్రనాయకం॥ (౫౧
సతేనైవశరీరేణశివస్సఞ్జాయతేస్వయం। ❊
పఞ్చామృతాభిషేకంయఃకరోత్యేకామ్రధూర్జటేః॥ (౫౨

పుణ్యపుఞ్జఫలోపేతోముచ్యతేకర్మబన్ధనాత్। ❊
గవ్యేనయస్తుక్షీరేణకరోత్యేకామ్రసేచనం॥ (౫౩
తస్మైప్రసీదతీశానస్సత్యముక్తంనసంశయః। ❊
దధ్నేక్షునాళికేరామ్బుమధుభిర్దేవమీశ్వరం॥ (౫౪
అభిషిఞ్చతియశ్శ్రద్ధాభక్తిప్రేమసమన్వితః। ❊
సతుసర్వక్రతుఫలంసమాసాద్యవిముచ్యతే॥ (౫౫
అభిషిక్తంతమేకామ్రనాయకంశుద్ధవాససా। ❊
మృదునోద్వర్తనంకుర్యాత్సవైధన్యస్సవైకృతీ॥ (౫౬
వస్త్రపూతానియేమ్బూంసివహన్తిశిరసాముదా। ❊
ఏకామ్రేశాభిషేకార్థంతేధన్యాధరణీతలే॥ (౫౭

సుగన్ధచన్దనసమర్పణఫలం

చన్దనందేవదేవాయమూలకాష్ఠరజోభవం। ❊
ఏకామ్రేశాయయచ్ఛన్తిసకర్పూరంసకుఙ్కుమం॥ (౫౮
యేధన్యాధరణీభాగేతేషాంవక్ష్యామ్యహంఫలం॥ ❊
సూర్యకోటిప్రతీకాశైర్విమానైస్సర్వగామిభిః॥ (౫౯
స్తూయమానస్సుపుణ్యాత్మాసిద్ధచారణయోగిభిః। ❊
కులకోటింసముత్తార్యసిరమేష్వపియేస్వకాః॥ (౬౦
గన్ధేనస్వాత్మదేహస్యగన్ధయస్కకుభోదశ। ❊
అణ్డాదుపరియోలోకఃపునరావృత్తిదుర్లభః॥ (౬౧
తత్రదేవేనతేనైవమోదతేసతతంనరః। ❊
కరోతియోమృగమదక్షోదైనైకామ్రనాయకం॥ (౬౨
సచన్ద్రేణాభిషేకంతంశివమేవవిదుర్బుధాః। ❊
మాయూరవ్యజనోద్భూతవాయునావాంతియోన్వహం॥ (౬౩

ఏకామ్రనాథదేవేశం చన్దనాలేపితం ముదా। *
సతు సర్వసమృద్ధాత్మా విన్దతే నిర్వృతిం పరాం॥ (౬౪
వస్త్రం సుసూక్ష్మం దేవాయ శుభ్రం తామ్రమథాపి వా। *
దుకూలమజినం వాపి శ్రుణు తాస్యఫలం బుధాః॥ (౬౫
యావన్తస్తన్తవో వస్త్రే సఙ్ఖ్యాతా వేదవిత్తమాః। *
తావత్కల్పసహస్రాణి మోదతే శివసన్నిధౌ॥ (౬౬
యజ్ఞోపవీతత్రితయం భక్త్యైకామ్రాధివాసినే। *
తన్తూనాం షణ్ణవత్యాం తు మితానాం చతురఙ్గులైః॥ (౬౭
త్రిస్త్రిధా గుణితం శుభ్రం బ్రహ్మగ్రన్థిసమాయుతం। *
ప్రయచ్ఛన్త్వన్వహం విప్రాశ్శ్రద్ధయా ప్రయతా ముదా (౬౮
తాన్దృష్ట్వా శ్వపచో వాథ చణ్డాలో వా యదృచ్ఛయా। *
బ్రాహ్మణ్యం లభతే జన్మ ముక్తిఞ్చాన్తే తు శఙ్కరే॥ (౬౯
కల్పకోటిసహస్రాణి కల్పకోటిశతాని చ। *
శివలోకే సుఖం ప్రాప్య పశ్చాత్తత్రైవ లీయతే॥ (౭౦
లక్షం లక్షపతిర్దద్యాద్దరిద్రస్తు వరాటికాం। *
తయోః ఫలం సమం జ్ఞేయం శ్రద్ధా తత్రైరచ్యతే॥ (౭౧
శ్రద్ధయా యత్కృతం వస్తు తదేకామ్రాధిపప్రియం। *
శ్రద్ధాహీనం మహచ్చాపి నైవాస్య ప్రియమీదృశం॥ (౭౨
పుష్పాణి చ సుగన్ధీని మల్లికాప్రముఖాని చ। *
భక్త్యా దమనకాదీని పత్రాణి కలితాని చ॥ (౭౩
స్వయమారోపితానీశస్సాక్షాదేకామ్రనాయకః। *
ప్రతిగృహ్ణాతి మూర్ధ్నా సంవహే భక్తస్య ధన్యతా॥ (౭౪

మాలారూపాణితానీశోముదాధత్తేస్వమూర్ధని।
ధూపంకాలాగరూద్భూతందేవధూపసముద్భవం॥ (౨౫

సఘృతంమహిషాక్షంవాసతస్యాహరమీరితం।
తస్మాత్తస్యప్రదానేనముక్తోభవతిమానవః॥ (౨౬

దీపంకర్పూరజంవాజ్యవర్తిజంవాదదాతియః।
ఏకామ్రనాథదేవాయభక్తిశ్రద్ధాపురస్సరం॥ (౨౭

విధూయసర్వపాపానిభాసయన్స్వేనతేజసా।
రుద్రలోకమనుప్రాప్యముచ్యతేనాత్రసంశయః॥ (౨౮

నైవేద్యంయద్దదాతీహశాలితణ్డులసమ్భృతం।
మహానైవేద్యఫలం॥ షడ్విధంశాకసహితంసఘృతంసగుడంహితం। (౨౯
దధిక్షీరసమాయుక్తంహేమపాత్రేసుపూరితం।
ఏకామ్రనాథదేవేనసాక్షాత్స్వక్రీయతేతుతత్॥ (౩౦

సోపితణ్డులసఙ్ఖ్యాకకల్పాన్తంనివసేచ్ఛివే।
వీటీప్రదానఫలం॥ ముఖవాసంతుయోదద్యాత్సర్వద్రవ్యసుగన్ధితం॥ (౩౧
మోదతేసహిపుణ్యాత్మాదివిదేవగణార్చితః।
సుపూగశ్వేతపత్రాఢ్యంశిలాచూర్ణహిమాన్వితం॥ (౩౨

తామ్బూలంయోమహేశాయప్రయచ్ఛతిముదాన్వితః।
తస్మైత్వేకామ్రనాథేశసాయుజ్యపదమీరితం॥ (౩౩

నీరాజనన్తుబహుధానీలకణ్ఠాయనిత్యశః।
దద్యాద్గవ్యాత్తవర్త్యాయోనరోముక్తోనసంశయః॥ (౩౪

ఛత్రచామరధ్వజ ఛత్రంశతశలాకాఢ్యంసర్వరత్నోపశోభితం।
ముక్తాదామవృతంశుభ్రంపూర్ణచన్ద్రనిభప్రభం॥ (౩౫

నసమర్ప ణఫలమ్॥

దదాత్యేకామ్రనాథాయసతుచన్ద్రసమప్రభః। ✻
మోదతేశివరూపేణదేవసఙ్ఘకృతస్తవః॥ (౪౬
చామరవ్యజనేచారుచామీకరపరిష్కృతే। ✻
మాణిక్యదణ్డసంయుక్తేశ్వేతసూక్ష్మసులోమకే॥ (౪౭
యోదదాత్యేకచూతాధిపతయేసతతంముదా। ✻
తస్యపుణ్యఫలంవక్తుంశక్యతేనకదాచన॥ (౪౮
దర్పణంశితికణ్ఠాయవృత్తంవ్యోమామలంశుభం। ✻
దదాత్యేకామ్రనాథాయసకైలాసేమహీయతే॥ (౪౯
మాయూరవ్యజనందద్యాద్దేవాయాతీవశోభనం। ✻
వాయవ్యంలోకమాసాద్యవాయుత్వమధిగచ్ఛతి॥ (౫౦

నిత్యోత్స వాదికర ణఫలం

యస్తునిత్యోత్సవంభక్త్యాపాక్షికంమాస్యముత్సవం। ✻
వసన్తకాలేవాసన్తంజలక్రీడోత్సవంశుచౌ॥ (౫౧
వర్షాసుచాస్యవైశ్రీమత్పవిత్రోత్సవమాదరాత్॥ ✻
సర్వసిద్ధిప్రదంకుర్యాచ్ఛారదేశారదోత్సవం॥ (౫౨
హేమన్తేప్రత్యుషఃకాలపూజోత్సవమనుత్తమం। ✻
శైశిరేపితథాశమ్భోరేకామ్రేశస్యభక్తితః॥ (౫౩
డోలోత్సవంవిధానేనకృత్వాముక్తిమవాప్నుయాత్। ✻
ఫాల్గునేచతథామాసేప్రత్యబ్దంతన్మహోత్సవం॥ (౫౪
యఃకుర్యాచ్ఛ్రద్ధయారాజాకాఞ్చ్యామేకామ్రసన్నిధౌ। ✻

బ్రహ్మో త్సవ వ ర్ణనం

మహావిభవవిస్తారవిస్తృతంసర్వశోభనం॥ (౫౫
నిస్సాణభేరీమురజడిణ్డిమధ్వనిమణ్డితం। ✻
శఙ్ఖశృఙ్గరవోపేతంవీణావేణురవాన్వితం॥ (౫౬

అనేకకాహళీచిహ్నాధ్వనిధ్వనితదిఙ్ముఖం। ❊
ఫేనిలామ్భోనిధిప్రఖ్యశ్వేతచ్ఛత్రసహస్రావృతామ్బరం॥ (౯౭

దణ్డాగ్రబద్ధదీపాళిజ్యోతిర్జ్వాలాసముజ్జ్వలం। ❊
వైజయన్తీసహస్రేణజితరమ్భావనావళిం॥ (౯౮

పతాకాధ్వజకోటీభిర్వ్విడమ్బితసురాలయం। ❊
మహామేరుసముచ్ఛ్రాయవృషవాద్యరవాకులం॥ (౯౯

వినిర్జితా[illegible]స్సఙ్ఘవారనారీగణోజ్జ్వలం। ❊
చామరగ్రాహిణీపాణికఙ్కణక్వణితామ్బరం॥ (౧౦౦

గీతవాదిత్రకుశలైర్గ్గన్ధర్వసదృశప్రభైః ❊
మణ్డితంమణ్టపైర్ద్దిక్షుసర్వాసుచవిరాజితం॥ ౧౦౧
వేదాధ్యయనసంసక్తైర్బ్రాహ్మణైస్సమలఙ్కృతం। ❊

ధ్వజారోహణాద్యవరోహణాన్తం

ధ్వజాధిరోహణంభూపః పూర్వస్మిన్దివసేసుధీః॥ (౧౦౨
వినాయకోత్సవంకుర్యాదఙ్కురార్పణపూర్వకం। ❊
ప్రథమేదివసేకుర్యాత్ప్రభాతేమఞ్చకేశివం॥ (౧౦౩
ధ్వజాధిరోహణంభేరీతాడనేనచసఙ్కులం। ❊

వాహనానుక్రమణికా

రాత్రౌతుశిబికారూఢం దేవంబహిరథానయేత్॥ (౧౦౪
ద్వితీయేదివసేప్రాతర్ద్దేవంభానుప్రభాన్వితం। ❊
రాత్రౌచన్ద్రప్రభారూఢంవీధీంనిర్గమయేద్ధరిం॥ (౧౦౫

తృతీయేఖేటకంప్రాతర్భూతవాహనసంయుతం। ❊
సప్రారూఢంశివంసాయంరథ్యాంనిర్గమయేద్బహిః॥ (౧౦౬
ప్రాతశ్చతుర్థేభోగీన్ద్రసుస్థంరాత్రౌవృషస్థితం। ❊
ఆన్దోళికాసమారూఢంపఞ్చమేప్రాతరీశ్వరం॥ (౧౦౭

రాత్రౌకైలాసశిఖరియుక్తరావణవాహనం। *
షష్ఠేప్రాతఃఖేటకస్థంరాత్రౌహూఢగజోత్తమం (౧౦౮

రథస్థంసప్తమేప్రాతఃరాత్రౌకల్పద్రుమాస్థితం। *
దేవమాన్దోళికారూఢమష్టమేప్రాతరానయేత్॥ (౧౦౯

రాత్రౌతురఙ్గమారూఢందేవ్యాదిపరివారితం। *
నవమేప్రాతరీశానంనరస్థశిబికాగతం॥ (౧౧౦

రాత్రిమఞ్చస్థితంయద్వాసింహవాహనగంతువా। *
దశమేఖేటకంరాత్రౌరత్నచిత్రవిమానకం॥ (౧౧౧

భేరీవాద్యాదిసంఘుష్టంనానాలఙ్కారసంయుతం। *
శైలాదింగణనాథఞ్చసుబ్రహ్మణ్యంతథామ్బికాం॥ (౧౧౨

సోమాస్కన్దపురోభక్తాన్చణ్డేశంచాపిపృష్ఠతః। *
దేశికంసవ్యభాగస్థంజపన్తంమూలమన్త్రికం॥ (౧౧౩

వామభాగేనృపస్థిత్వాపృష్ఠేభృత్యాన్నివేశ్యచ। *
గాయకాన్వాదకాన్తాళాసక్తమద్దళికాన్పురః॥ (౧౧౪

ఉభయోఃపార్శ్వయోరుద్రగణికాశ్చనివేశ్యచ। *
అగ్రతశ్చమహాశైవాన్పృష్ఠతోవేదవాదినః॥ (౧౧౫
బ్రాహ్మణాంశ్చతతఃపశ్చాత్సజ్జీకృతాంశ్చవల్లభాన్। *
విధాయరాజాపుణ్యాత్మాశ్రీమదేకామ్రనాయకం॥ (౧౧౬
మహోత్సవేమహేశానమనుగమ్యానురథ్యకం। *
పురీంప్రదక్షిణందేవంకారయేద్భక్తిసంయుతః॥ (౧౧౭

భుక్త్వేహసర్వాన్భోగాంశ్చయాత్యన్తేముక్తిమైశ్వరీం। *
మహోత్సవేనుగచ్ఛేరన్చతుర్వర్ణసముద్భవాః॥ (౧౧౮

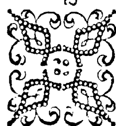
పదేపదేశ్వమేధస్యఫలంయాన్తినసంశయః। ※
విప్రక్షత్రియవైశ్యానాంశూద్రోఽవాపిచసఙ్కరః॥ (౧౧౯

కారయేదుత్సవంభక్త్యాశ్రద్ధయాచసమన్వితః। ※
సర్వయజ్ఞతపోదానతీర్థసేవాసుయత్ఫలం॥ (౧౨౦
తత్ఫలంకోటిగుణితంలబ్ధ్వాయాతిశివంపదం। ※
కోటికోటికులైస్సార్థంమోదతేతత్రదేవవత్॥ (౧౨౧
ఈదృశంయోనిషేవేతమహోత్సవమనుత్తమం। ※
తత్రచావభృథేస్నాతిగఙ్గాస్నానేనయత్ఫలం॥ (౧౨౨

లబ్ధ్వాచతత్ఫలంభూయోగణోభూత్వామహేశితుః। ※
శివసాయుజ్యమాప్నోతిశివేనోక్తంనసంశయః॥ (౧౨౩

ఇతిపరమరహస్యంవేదశాస్త్రాగమోక్తం। ※
పరమశివపదాప్త్యైబ్రాహ్మణాద్యాత్మభాజాం। ※
కథితమిహసమస్తంధర్మమత్రైవశైవం ※
పఠతిపరమభక్త్యాశ్రూయతేయస్సముక్తః॥ (౧౨౪

ఓమిత్యాదిమహాపురాణేశ్రీస్కాన్దేసనత్కుమారసంహితాయాం
కాళికాఖణ్డేతీర్థప్రశంసాయాంశ్రీకాఞ్చీ మాహాత్మ్యే
శ్రీమదేకామ్రనాథమహోత్సవవర్ణనంనామై
కోనపఞ్చాశోఽధ్యాయః

శ్రీరస్తు.

పంచాశాధ్యాయప్రారంభః.

❊కౌశికఉవాచ❊

ఏకామ్రనాథస్యగజాశ్వకన్యాదిదానఫలం॥

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి దేవాయైకామ్రవాసినే। ❊
గజాశ్వకన్యాదానానాంఫలంశాస్త్రేషుసంశ్రితం॥ (౧
సుముఖంసవిషాణాశ్చసుకర్ణాశ్చసుపుచ్ఛకం। ❊
సుశుభ్రంసుమహాకాయంద్విరదంయఃప్రయచ్ఛతి॥ (౨
ఏకామ్రనాథదేవాయశ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః। ❊
అలంకృత్యకృతస్నానస్తస్యపుణ్యన్మయోచ్యతే॥ (౩
శుభ్రిఖతశ్రద్ధయావిప్రాన్నాగ్యవన్తస్సమాహితాః। ❊
కాఞ్చనేనవిమానేననానాయుగ్యయుతేనసః॥ (౪
క్రీడామాసాద్యలోకేషుముచ్యతేచతతఃపరం। ❊
సుశ్వేతంసుసటందివ్యవాలధీమణ్డితంతథా॥ (౫
అశ్వంసుధావినంసత్వలక్షణైరుపశోభితం। ❊
గోపదవాలిమహేశాయశ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః॥ (౬
శ్వేతాశ్వదానంయఃకుర్యాద్బ్రాహ్మణేవేదపారగే। ❊
తతోకోటిగుణితంప్రాప్యముచ్యతేనసంశయః॥ (౭
సవత్సాంయోమహేశాయదోగ్ధ్రీంధేనుంప్రయచ్ఛతి। ❊
సువర్ణశృఙ్గద్వితయాంచన్ద్రరూప్యశఫాంశుభాం॥ (౮
సాధ్వీంసర్వగుణోపేతాంశ్రద్ధయాపరయాసహ। ❊
ససాగరాంమహీంకృత్స్నాంపత్వాయత్ఫలమాప్నుయాత్॥

తత్ఫలం కోటిగుణితం సమాసాద్య నరోత్తమః। ❋
యావన్తి తస్య రోమాణి తావత్కల్పశతం నరః॥ (౧౦
రుద్రలోకమనుప్రాప్య ముచ్యతే చ న సంశయః। ❋
గవాం సహస్రం యో దద్యాత్సవత్సానాం మహీపతిః (౧౧
కృతగోష్ఠతృణస్వాస్థ్యస్స స్వే పశుపతిస్స్మృతాః। ❋
అన్యేనాపి ప్రదత్తానాం చేకామ్రేశాలయే గవాం॥ (౧౨
రక్షణం యేన కుర్వన్తి తే వై నిరయగామినః। ❋
కన్యాం కనకసమ్పన్నాం కమలాజుష్టశీలాం శుభాం॥ ౧౩
నృత్తగీతకలాభిజ్ఞాం సర్వలక్షణసంయుతాం। ❋
ఏకామ్రనాథదేవాయ యో దదాతి ముదాన్వితః॥ (౧౪
సార్ధత్రికోటికల్పాన్తం శివలోకే మహీయతే। ❋
గ్రామదానన్తు యః కుర్యాదేకామ్రేశాయ భక్తిమాన్॥ (౧౫
యావన్తో వ్రీహయస్తత్ర ఫలన్తి ప్రతివత్సరం। ❋
తావత్కల్పసహస్రాణి శాఙ్కరం పదమాప్నుయాత్॥ (౧౬
సీమారాష్ట్రపురాం దాతుశ్చైవమేవాఖిలం క్రమాత్। ❋
లిఖిత్వా పుస్తకే యస్తు వేదవేదాన్తసఙ్గతం॥ (౧౭
పురాణమేకచూతేశమన్దిరే నిదధాతి సః। ❋
యావన్త్యో లిపయస్తస్మిన్పత్రే పత్రే వినిర్మితాః॥ (౧౮
తావత్కల్పసహస్రాణి శివలోకే మహీయతే। ❋
ఆగమానాన్తు యతోఽశంకారయత్యస్య సన్నిధౌ॥ (౧౯
సహి ధన్యతమో లోకే భుక్తిముక్తీ చ విన్దతి। ❋
యస్తు పూజాన్త్వమహాభాగైరేకామ్రేశాలయే నృపైః॥ (౨౦

దత్త్వాంభూమింధనంధాన్యంవస్త్రాణ్యాభరణానిచ। *
నైవేద్యభక్ష్యభోజ్యాదినిత్యోత్సవమహోత్సవాన్॥ ౨౧
రథగోపురయానానిగోమహిష్యశ్వవారణాన్। *
యచ్చాన్యదపిసద్వస్తుశ్రద్ధయాపరిరక్షతి॥ (౨౨
దాతుర్దశగుణంపుణ్యంరక్షణాల్లభతేనరః। *
అపిచ్ఛిన్నాత్మసన్తానోయావదాభూతసమ్ప్లవం॥ (౨౩
కులకోటిసమాయుక్తోముచ్యతేచనసంశయః। *
ఏతేష్వేకమనేకంవాస్వల్పంవాయదివాబహు॥ (౨౪
మోహేనయేపహర్తారస్తేషాంనాస్తిహినిష్కృతిః।
వినశ్యన్తిహతేక్షిప్రంపుత్రపౌత్రస్వబన్ధుభిః॥ (౨౫
తస్మాచ్ఛ్రద్ధాసమాయుక్తోరక్షేత్కాఞ్చీమిమాంపురీం। *
ఇహకీర్తిమవాప్నోతిపుత్రపౌత్రస్వబన్ధుభిః॥ (౨౬
అతోత్రమతిమాన్రాజాభక్త్యారక్షేదిమాంపురీం। *
సార్ధత్రికోటిలిఙ్గానామాస్పదంపురముత్తమం (౨౭
కాఞ్చీసంజ్ఞంస్వయంవ్యక్తంశ్రీమదేకామ్రనాయకం। *
యతస్స్వభాసావహతియుగావస్థావివర్జితం॥ (౨౮
తస్మాత్తస్యాస్మహాపుర్యాంపుణ్యమేవచరేన్నరః। *
వాపీకూపతటాకాన్యేస్వస్వవిత్తానుసారతః॥ (౨౯
కుర్వన్తిసుధియఃకాఞ్చ్యాంశ్రద్ధయాపరయాముదా। *
తేవసన్తిశివస్యాగ్రేయావదాభూతసమ్ప్లవం॥ (౩౦
ఆరోపయన్తియేవృక్షాన్కాఞ్చ్యాందిక్ష్వఖిలాసువై॥ *
తేవసన్తిమహాభాగాశ్శివతుల్యాశ్శివాన్తికే॥ (౩౧

మణ్టపం వా ప్రపాం వాపి యస్స్యాం దిక్షు ప్రకుర్వతే। ❊
తేషామిష్టతమం లోకం ప్రయచ్ఛతి శివస్స్వయం॥ (౩౨
పుష్పారామాన్ప్రకుర్వన్తి యే కాఞ్చ్యాం నరసత్తమాః। ❊
తేషాం భాగ్యం మయా వక్తుం దుశ్శక్యం వర్షకోటిభిః॥ (౩౩
మహాదానాని యే భూపాః కాఞ్చ్యాం కుర్వన్తి సాదరం। ❊
బ్రాహ్మణేభ్యశ్శివేష్టేభ్యశ్శ్వజఙ్గమేభ్యో విశేషతః॥ (౩౪
విధూయ సర్వపాపాని మోదన్తే శివసన్నిధౌ॥ ❊
అత్ర యే శివభక్తేభ్యో భూమిం యచ్ఛన్తి భూభుజః॥ (౩౫
రుద్రలోకం సమాసాద్య మోదన్తే రుద్రసన్నిధౌ॥ ❊
యే గృహం సుదృఢం కృత్వా కాఞ్చ్యామేకామ్రసన్నిధౌ॥ (౩౬
శివభక్తాయ విదుషే యే యచ్ఛన్తి ముదాన్వితాః। ❊
తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శక్యస్స్యాచ్ఛివస్స్వయం॥ (౩౭
గాం సువత్సాం శుభాం దోగ్ధ్రీం బ్రాహ్మణాయ శివాత్మనే। ❊
యో దదాతి మహాప్రీత్యా కాఞ్చ్యామేకామ్రసన్నిధౌ। (౩౮
చతుర్దశానాం దానేన భువనానాం తు యత్ఫలం। ❊
తత్ఫలం కోటిగుణితం లబ్ధ్వా యాతి శివం జనః॥ (౩౯
వస్త్రదానం తు యః కుర్యాద్రుద్రభక్తాయ హృష్టధీః। ❊
సర్వదేవప్రియః కాఞ్చ్యాం రుద్రలోకే మహీయతే॥ (౪౦
త్రైలోక్యజ్ఞప్రదాతారస్స్వర్గలోకవివర్జితాః। ❊
ఇహ భోగాంశ్చిరం భుక్త్వా చేత్య గచ్ఛన్తి తే శివం॥ (౪౧
అన్నదానం తు యః కుర్యాద్భక్త్యా కాఞ్చ్యాం దినే దినే। ❊
బ్రాహ్మణేభ్యశ్శివేష్టేభ్యస్సర్వేభ్యో విశేషతః॥ (౪౨

తేనసర్వస్వదానస్యఫలంప్రాప్తంచముచ్యతే। *
అప్యేకకబళంవాపిశివేష్టాయప్రయచ్ఛతి॥ (౪౩
కాశ్యాంయస్తస్యఫలంవక్తుంకస్సమర్థశ్శివంవినా। *
అతిథిభ్యోఽన్నపానీయశాకమాత్రోపదంశకాన్॥ (౪౪
అవకాశమపిశ్రద్ధాభక్త్యతంద్రసమాహితః। *
సోఽప్యేతేషాంప్రదాతౄణాంఫలంప్రాప్నోతిపుష్కలం॥
కింబహూక్త్యాకలౌవిద్వాన్కాశ్యాంవాసరతోభవేత్। *
కదన్నభక్షకోవాపిపరప్రేష్యరతోఽపివా। *
పరదారపహావాపివసేత్కాశ్యాముదాయతః॥
అకృత్యేనవసేత్కాశ్యామపిశ్రద్ధాసమన్వితః॥ *
స్వాత్మనోఽథావిజననంస్కృత్వానిరయయాతనాం॥ (౪౬
నానాయోనిషుసఞ్జాతంతత్రతత్రసుఖంబహు। *
అత్రైవనివసేదాత్మవిముక్త్యర్థంనచాన్యతః॥ (౪౭
అప్యకృత్యశతంకృత్వాదినమేకమథాపివా। *
నివసేత్క్షణమేకంవాకాశ్యాంముచ్యేతబన్ధనాత్॥ (౪౮
శ్వవృత్తిస్తునిషిద్ధాహిస్మృతాసర్వత్రసూరిభిః। *
తయావానివసేత్కాశ్యాంయతోముక్తిమవాప్నుయాత్।
ఏవమాదిష్వశక్తోవామూఢోవాబహుదోషభాక్। *
సాయంప్రాతస్త్రిసన్ధ్యాసుశివమేకమనాస్మరేత్। *
విభూతిభూషణోనిత్యంనిత్యంరుద్రాక్షకఙ్కణః॥ (౫౦
శివపూజాపరోనిత్యంశివభక్తజనాత్మకః। *
శివనామస్తుతిరతశ్శివకీర్తిప్రియస్సదా॥ (౫౧

శివసజ్జీర్తనోద్యుక్తశ్శివోత్సవవిలోకితా। *
ఏకామ్రనాథ దేవేశకృపయాసౌవిముచ్యతే॥ (౫౨

పతితోవాపిమూర్ఖోవా చణ్డాలశ్శ్వపచోపివా। *
కాఞ్చ్యాంతునివసేన్యస్తు కలౌముక్తిమవాప్నుయాత్॥ (౫౩

కలౌ నాన్యత్రముక్తిస్యాన్నధర్మో వేదచోదితః। *
నప్రమాణంశ్రుతేరస్తినగురుశ్శిష్యఏవవా॥ (౫౪

నవర్ణోనాశ్రమోవాపిసదాచారస్తువైదికః। *
నవైశ్రద్ధాస్తివైదేవేదేవేదమార్గేంగవేపిచ॥ (౫౫

విభూత్యామపిరుద్రాక్షేనాస్తిశ్రద్ధాద్విజన్మనాం। *
శ్రద్ధాస్తిచపునఃపాపేపాషణ్డేపాఞ్చరాత్రికే॥ (౫౬

శాక్తేబౌద్ధేచచార్వాకేవిప్రాణాంకలిదోషతః। *
గౌతమస్యమునేశ్శాపాద్దధీచస్యభృగోర్ద్విజః॥ (౫౭

విశేషాత్కలిదోషేణవిప్రాణాంనశివేమతిః। *

——స్వజాఊచుః——

కౌశికబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠకఃకలిస్సతుకీదృశః॥ (౫౮
దోషశ్చతస్యకఃప్రోక్తోయేనేదంజగదీదృశం। *

——కౌశికఉవాచ——

ఇదంజగత్పురాకృత్స్నంశివలీనంపరాత్పరే॥ (౫౯
శక్త్యాసహామహాభాగాజగత్కారణభూతయా। *
తదాదివానరాత్రిశ్చనాపీన్మానసచ్చకేవలః॥ (౬౦
శివఏవాసదస్సోయంతస్మాత్ప్రజ్ఞావినిస్సృతా। *
ఇదంస్ప్రష్టుమిచ్ఛైవశరణచ్ఛాసముద్గతా॥ (౬౧

తతః క్రియాసముత్పత్తిస్తత ఏతచ్చరాచరం। ❊
తదేవ సచ్చాసచ్చాపి ప్రవిశ్యాభవదీశ్వరః॥ (౬౨
తత్సృష్ట్వానుప్రవిశ్యైవ నామరూపే చకార సః। *
నిరుక్తమనిరుక్తంచ నిలయానిలయే తథా॥ (౬౩
సత్యానృతే చ సర్వజ్ఞశ్శక్తిమాన్విశ్వతోముఖః। ❊
సర్వదేవాన్తరాత్మాసౌ సర్వభూతగుహాశయః॥ (౬౪
విశ్వంచ భూతం భువనం బహుధా జాతమీశ్వరః। ❊
జాయమానం జనిష్యచ్చ సర్వో రుద్రశ్శివస్స్మృతః॥ (౬౫
మహర్షిమగ్రే బ్రహ్మాణం జాయమానమపశ్యత। ❊
ఆధ్యాపయామాస పునస్తం వేదానాత్మసంస్థితాన్॥ (౬౬
బ్రహ్మత్వమపి తస్మై ప్రససాద పినాకధృక్। ❊
విష్ణుంచ విబుధాన్సర్వాన్ససర్జ పరమేశ్వరః॥ (౬౭
సర్వాధిపత్యం కురుతే సృష్ట్వా సర్వాన్ప్రజాపతీన్। ❊
సర్వైశ్వర్యేణ సమ్పన్నశ్శమ్భుస్సర్వేశ్వరశ్చ సః॥ (౬౮
ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్యాన్ పురుషార్థాంశ్చ సోఽసృజత్।
బ్రాహ్మణేన సమం మోక్షం ధర్మంచ పృథివీభుజా॥ ౬౯
అర్థం వైశ్యేన తు సమం శూద్రేణ పరిచారకం। ❊
ఏవం సృష్ట్వా జగత్సర్వం స్వాజ్ఞయా పరమేశ్వరః॥ (౭౦
స్వయం క్రీడతి విశ్వాత్మా విశ్వాధీశ ఉమాపతిః। ❊
తతః కాలేన సఙ్జ్ఞాతాశ్శైవేన పరమేష్ఠినా॥ (౭౧
కృతత్రేతాద్వాపరశ్చ కలిశ్చ యుగసంజ్ఞకాః। ❊
మోక్షధర్మార్థకామానాం సాధకాస్తే మహత్తరాః ౭౨

కృతశ్చ ద్వాపరశ్చాపి త్రేతా చ కలిరేవ చ। *

కాఞ్చ్యామత్రైవ దేవస్య ప్రసాదమభికాఙ్క్షిణః॥ (౭౩

మోక్షపుత్రః కృతో జ్ఞేయస్త్రేతా ధర్మసముద్భవా॥ *

ద్వాపరోఽర్థసముద్భూతో కలిః కామసముద్భవః॥ (౭౪

తేను స్తపశ్చరంకాలం చత్వారోఽపి సుమేధసః। *

అనన్తపద్మనాభేశస్యోత్తరే సర్వసిద్ధిదే॥ (౭౫

ప్రతిష్ఠాప్య మహాలిఙ్గం ప్రసన్నాత్పార్వతీపతేః। *

ప్రార్థయన్తిస్మ తే సర్వే ప్రభుం కృతయుగాదయః॥ (౭౬

తేషామీశః ప్రసన్నాత్మా సాక్షాదేకామ్రనాయకః। *

ఉవాచ మత్తోఽభిమతం వృణుతేతి వృషస్థితః॥ (౭౭

తే దృష్ట్వాధివృషం దేవమేకామ్రేశమథార్థయన్। *

ప్రణమ్య తే ప్రాఞ్జలయః ప్రస్తుత్య స్తుతిభిః ప్రభుం॥ (౭౮

స్వామిన్నరాచరే కర్మభూమాఁస్వర్నరకప్రదే। *

ఆహిమాచలసేత్వన్తం వయం శాస్యామ భాగశః॥ (౭౯

ఇతి త్వమేవ నోంశాంశ్చ విభజ్య పరికల్పయ। *

ఏవన్తైః ప్రార్థితో గౌరీపతిః ప్రాహ చ తాన్ పునః॥ (౮౦

అస్తు కాలాధిపత్యం వో వర్ణేష్వీశ్వరతే పునః। *

విభాగోఽస్తు యథార్హం వో కృతో జ్యాయాంస్తు మోక్షజః॥ (౮౧

తతో ధర్మభవా త్రేతా ద్వాపరోఽర్థభవస్తతః। *

కనీయాన్ కామజస్తేష్వస్సర్వేషాం బ్రాహ్మణః కృతః॥ ౮౨

త్రేతాఖ్యో భూమిపః ప్రోక్తో ద్వాపరో వైశ్య ఈరితః। *

శూద్రస్తు కలిరాఖ్యాతః కనీయాంస్తు న సంశయః॥ (౮౩

సంవత్సరాణాంనియుతంత్రిచత్వారింశతంపునః। *
సహస్రాణాంతువింశత్యాఇతఃకాలోస్తువోంశకః॥ (౮౪
దశధాతువిభజ్యైనంసర్వేషాంవస్సమాసతః। *
చత్వారోంశాఃకృతస్యోక్తాస్త్రియస్త్రేతాయుగస్యతు॥
ద్వౌచాపిద్వాపరస్యోక్తౌకలేరేకఃకృతోమయా। *
అయమేవవిభాగోస్తుమనుష్యాణాన్తుభూతలే॥ ౮౬
బ్రాహ్మణస్యక్రమోధాతృజాతానాంత్రిషుకల్పితః। *
ధర్మోయంవృషభోయుష్మాకంశాస్తుసర్వాన్యథార్హతః॥ ౮౭
కృతంపాదైశ్చతుర్భిస్స్వంపుత్రంత్రేతాంత్రిభిఃపునః। *
ద్వాభ్యాన్తుద్వాపరంశాస్తుకలిమేకేనచక్రమాత్॥ (౮౮
కృతస్యాధిపతిర్బ్రహ్మాదోషాల్పస్యభవిష్యతి।
త్రేతాయుగస్యదినకృద్ద్వాపరస్యహరిఃప్రభుః। (౮౯
అనేకదోషదుష్టస్యకలేస్త్రాతాత్వహంనృణాం। *
నైతేశక్తాస్స్యురేతేషాంపరిపాలనకర్మణి॥ (౯౦
కిన్తుయూయంకృతత్రేతాద్వాపరాఃకలినాసహ। *
శృణ్వన్తువచనంమేద్యకాఙ్క్ష్యంయూయంనరాధిపాః॥ (౯౧
యుగావస్థాచమాస్త్వత్రయాప్రియాసమ్మతామమ। *
విశేషాత్కలితోదోషోనకాఙ్క్ష్యంప్రభవత్వయం॥ (౯౨
యూయమత్రయథాకాలంశాస్తలోకమతన్ద్రితాః *
ఇతిదేవోవరందత్వాకృతాదీనాంమహేశ్వరః॥ ౯౩

అనుగృహ్యచ తానీశ స్తుతైర్వా స్తవధీయుత। *
తస్మాత్కౌతుమోక్షార్థికాఙ్క్ష్యైమేవ వసేత్సుధీః॥ ౯౪
నాన్యత్రలభతే మోక్షం సత్యం సత్యం శివోదితం। *

—*కౌశిక ఉవాచ*—

ఇతి సర్వమశేషేణ యుష్మాకం కథితం మయా॥ (౯౫
యథామతి పురాణేషు శాస్త్రేషు విదితం చ యత్। *
కార్త్స్న్యేన కాఞ్చీమాహాత్మ్యం వక్తుం కస్యాస్తి కౌశలం॥ (౯౬
అస్తి దేవస్య తస్యైవ శమ్భోరేకామ్రపూజితః। *
కామాక్షీస్కన్దవిఘ్నేశనన్దీశానాం శివాత్మనాం॥ (౯౭
కృపయా మన్మయా కిఞ్చిత్ప్రోక్తం వో ద్య మహాత్మనాం। *
భవద్భిరిదమాఖ్యానం శ్రుతం భాగ్యవశాదిహ॥ (౯౮
యః పఠేదిదమాఖ్యానం శృణుయాద్వా సమాహితః। *
ఏకావృత్త్యా స ఆప్నోతి బ్రహ్మత్వం పాపవర్జితః॥ (౯౯
ద్వ్యావృత్త్యా స ఆప్నోతి వైష్ణవం పదముత్తమం। *
త్రిరావృత్త్యా నరో విద్వాన్ శివసాయుజ్యమాప్నుయాత్॥ ౧౦౦
ఇతి శ్రుత్వా ద్విజవరాః కాఞ్చీపురనివాసినః। *
శశంసుస్సర్వ ఏవైతే కౌశికం ద్విజసత్తమం॥ (౧౦౧
సమారరాధ తం సర్వే ధనధాన్యసమృద్ధిభిః। *
ఏకామ్రనాథబుద్ధ్యా తమీశ్వరాసక్తమానసం॥ (౧౦౨
అలఙ్కృత్య సువస్త్రైర్భూషణైః భార్యయా సహ। *
గోవాజిశిబికాదీని దత్త్వా బహుధనాని చ॥ (౧౦౩

కాఞ్చీంప్రదక్షిణీకృత్యసర్వాతోద్యసమన్వితం।
గ్రామభూరూపికాంవృత్తిందత్వాతేతమతోషయన్॥ ౧౦౪
పూజితస్తుయథాశాస్త్రంకాఞ్చీక్షేత్రనివాసిభిః।
కౌశికఃపునరప్యాహబ్రాహ్మణాన్నియతవ్రతాన్॥ ౧౦౫
యేనకేనాప్యుపాయేనకలిదోషనివృత్తయే।
కాఞ్చీవాసస్తుకర్తవ్యశ్చైకామ్రేశస్యసన్నిధౌ॥ ౧౦౬
ఇత్యుక్త్వాకౌశికోధీమాన్ కాఞ్చీక్షేత్రనివాసిభిః।
మానితస్తైరనుజ్ఞాతస్స్వధామప్రత్యపద్యత॥ ౧౦౭

—సూతఉవాచ—

ఇత్యేవంమునిశార్దూలాఃకౌశికేనపురాముదా।
వర్ణితంద్విజవర్యేభ్యఃకాఞ్చీమాహాత్మ్యముత్తమం॥ ౧౦౮
మయాద్యపృష్టేనాప్యుక్తంయుష్మాభిశ్శ్రద్ధయాసహ।
తచ్ఛ్రుతంతమిమంశమ్భోస్సాక్షాత్కారస్యకారణం॥ ౧౦౯
యేపఠన్తిచశృణ్వన్తిశ్రావయన్తినరోత్తమాః।
విలిఖ్యపుస్తకేభక్త్యాయేర్చయన్తీదముత్తమం॥ ౧౧౦
తేభ్యఃప్రసాదంకురుతేసామ్బఏకామ్రనాయకః।
సర్వాభీష్టానిసిధ్యన్తితేషామేవమహాత్మనాం॥ ౧౧౧
పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రైశ్చధనధాన్యసమృద్ధిభిః।
మోదన్తేతేచిరంకాలంనిరామయనిరాఘయాః। ౧౧౨
పశ్యతేయత్రమాహాత్మ్యంతత్రైకామ్రపతిశ్శివః।
ఆస్తేశృణ్వన్సమందేవ్యాకామాక్ష్యాకరుణానిధిః॥ ౧౧౩

తస్మాదభ్యర్చ్యదేవేశంపఠేన్నిత్యమతన్ద్రితః। ※
మాహాత్మ్యస్యాస్యయోఽర్థజ్ఞస్సతుసర్వపురాణవిత్॥ (౧౧౪
భవత్యేవనసన్దేహస్తస్మైదేవఃప్రసీదతి। ※
మాహాత్మ్యస్యాస్యవక్తారంశ్రోతారంశ్రుతిపారగం॥ (౧౧౫
అర్చయేయుర్మహాప్రీత్యావస్త్రమాల్యానులేపనైః। ※
ధనైరాభరణైర్ధాన్యైరైశ్వర్యాద్యైర్ద్విజసత్తమం॥ (౧౧౬
ఇదంకాఞ్చీశమాహాత్మ్యస్యార్థజ్ఞంమహితంద్విజం ※
ఆన్దోళికాంసమారోప్యగజస్కన్ధమథాపివా॥ (౧౧౭
సర్వవాద్యరవైర్వేదఘోషైస్సర్వాంపురీంముదా। ※
ప్రదక్షిణంప్రకుర్వన్తుశ్రోతారశ్శ్రద్ధయాన్వితాః॥ (౧౧౮
పూజయన్తుచతంవిప్రమేకామ్రేశస్వరూపిణం। ※
కామాక్షీరూపయాసాకంభార్యయాసహభక్తితః॥ (౧౧౯
శ్రోతారస్త్విహసర్వేచకామాన్భుక్త్వాయథేప్సితాన్। ※
దేహాన్తేశివసాయుజ్యంయాన్తిసత్యంనసంశయః॥ (౧౨౦
రాజ్యకామోలభేద్రాజ్యంపఠన్మాహాత్మ్యముత్తమం। ※
ధనకామోధనంయాతిపఠన్శృణ్వంశ్చపాఠయన్॥ (౧౨౧
సర్వాన్కామానవాప్నోతివక్తాశ్రోతాచభక్తితః। ※
పఠతాంశృణ్వతాంసర్వపాపఘ్నంభుక్తిముక్తిదం॥ (౧౨౨
అత్రయేశ్లోకమేకంవాపఠన్తిశ్రద్ధయాన్వితాః। ※
తేషాంపాపానినశ్యన్తిబ్రహ్మహత్యాదికాన్యపి॥ (౧౨౩
అధ్యాయమేకంయస్త్వత్రపఠతేసునిమానితః। ※

సమగ్రమగ్నిష్టోమస్యఫలంప్రాప్నోతినిశ్చితం॥ (౧౨౩
అధ్యాయద్వయపాఠేనవాజపేయఫలంలభేత్। ❖
అధ్యాయదశకంయస్తుపఠేద్వాశృణుయాదపి॥ (౧౨౫
గవాంసహస్రదానస్యఫలంప్రాప్యమహామతిః। ❊
భుక్త్వేహసకలాన్భోగానన్తేశివపదంవ్రజేత్॥ ౧౨౬
సమగ్రంపఠతేయస్తుకాఞ్చీమాహాత్మ్యముత్తమం। ❊
సాక్షాచ్ఛివస్సవిజ్ఞేయస్తత్రమేనాస్తిసంశయః॥ ౧౨౭
యశ్శృణోతీహసమ్పూర్ణంకాఞ్చీమాహాత్మ్యముత్తమం।
తస్యప్రసీదతిశివఃపార్వత్యాసహశఙ్కరః॥ (౧౨౮
ఇదన్తుశివభక్తాయశిష్యాయానుగతాయవా। ❊
ఆస్తికాయప్రదేన్నిత్యంనిత్యంశిశ్రూషవేపిచ॥ (౧౨౯
వేదసారమిదంపుణ్యంపురాణంవేదసమ్మితం। ❊
ననాస్తికాయవక్తవ్యంపాషణ్డాయకదాచన॥ (౧౩౦
శివభక్తివిహీనాయశ్రద్ధయారహితాయచ। ❊
వక్తారంశివరూపేణధ్యాత్వాతస్మైఖపఙ్కజాత్॥ (౧౩౧
శృణుయాచ్ఛ్రద్ధయాయుక్తోమాహాత్మ్యమిదముత్తమం। ❊
తేనప్రీతోభవేచ్ఛమ్భుశ్శ్రీమదేకామ్రనాయకః॥ ౧౩౨
నాస్తికాఞ్చీసమంక్షేత్రంసర్వసిద్ధిప్రదంభువి।
ఏకామ్రేశస్యలిఙ్గానాంనాస్తిముక్తిప్రదంభువి॥ ౧౩౩
కామాక్షీసదృశీదేవీనాస్తిమఙ్గళదేవతా। ❊
సర్వతీర్థసమంతీర్థంనాస్తిపాపనిబర్హణం॥ (౧౩౪

కామకోటిసమంపీఠంనాస్తినాస్తిజగత్త్రయే। *

కామాక్షీకుచకుమ్భచూచుకకనచ్ఛ్రీకఙ్కణాఙ్కోజ్జ్వలో।

భక్తానేకమనోరథామరమణిర్లోకైకరక్షామణిః। *

సేవానమ్రరమేశముఖ్యదివిషత్కోటీరరత్నప్రభా। *

ప్రాగ్భారాఞ్చితచూతమూలవసతిఃపాయాదపాయాచ్ఛివః

ఓమిత్యాదిమహాపురాణే శ్రీస్కాన్దే సనత్కుమారసంహితాయాం

కాశికాఖణ్డే తీర్థప్రశంసాయాం కాఞ్చీమాహాత్మ్యే

శ్రీమదేకామ్రనాథ పురాణ మహిమానువర్ణనం

నామపఞ్చాశో ధ్యాయః

శ్రీకామాక్షీ సమేత శ్రీమదేకామ్ర నాథాయ నమః

కామకోటిపీఠాధిష్ఠితకామేశ్వర్యై నమః

శ్రీమద్రాజ రాజేశ్వర్యై నమః

శ్రీమన్మహాత్రిపురసున్దర్యై నమః

పుటసంఖ్య	అధ్యాయం	శ్లోకమ్	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧	౧	హెడ్డింగ్	త్రిపుర	శ్రీపుర
౭	౨	౪	పానీయ్యా	పానీయ
౭			పుస్నాగ	పున్నాగ
౮		హెడ్డింగ్	శివోద్ధశక	శివోద్దేశక
౧౨		హెడ్డింగ్	బ్రహ్మెవాచ	బ్రహ్మోవాచ
౧౭		౨౦	దాక్షివం	దాక్షిభవం
౧౭	౩	౨౬	తచ్ఛుణుష్వ	తచ్ఛృణుష్వ
౧౯		౩౧	పిత్రార్ణ	పిత్రాణ
౨౪		౯౮	తత్పురస్థాస్థ	తత్పురస్థాస్త
౨౪		౧౦౧	ప్రోక్తశ్చాం	ప్రోక్తశ్ఛాం
౨౬		౭	యత్ప్రష్టం	యత్పృష్టం
౨౯	౪	౨౨	శివప్రూజా	శివపూజా
౩౧		౫౫	ముఖస్థోపి	ముఖస్థోపి
౩౨		౬౭	బ్రహ్మణో	బ్రహ్మణో
౩౩		౬౯	స్వధా	స్వథ
౩౯		౧౩౦	స్నాతి	స్నాతి
౪౦		౧౪౨	ప్రునః	పునః
౪౦		౧౪౩	మాత్మనీ	మాత్మని
౪౧		౧౫౦	ప్రసన్నః	ప్రసన్నః
౪౨		౧	స్థానస్య	స్థానస్య
౪౯	౫	హెడ్డింగ్	పష్టాధ్యాయః	షష్ఠాధ్యాయః
౫౪	౬	౬౧	యయా	యయా
౫౫		౬౩	ప్రూప	పూప
౬౦	౭	౨౨	బ్రహ్మణ	బ్రహ్మణ
౬౧		౩౬	ప్రణాశన	ప్రణాశన
౬౨		౪౯	తేపిజ్య	తేపిజ్య

పుట	అధ్యాయం	శ్లోకం	అశుద్ధం	శుద్ధం
౬౨			వ్యజనో దేవ	వ్యజనై ర్దేవ
౬౪		౭౩	షడ్డో తా	షడ్ఢో తా
౭౧	౮	౩౩	తందష్ట్వా	తందృష్ట్వా
౭౨		౫౧	జిజృంభే	జజృంభే
౭౮	౯	౩౪	స్తాప్రిహి	స్తాప్రిహి
౮౪		౧౦౧	తస్మే	తస్మై
౯౧	౧౦	౪౬	ధృక్	భృత్
౯౧		౫౨	ద్వ్యాస	ద్వైవ్యాస
౯౫	౧౧	హెడ్డింగ్	మహామాత్రా	మహామా
౯౫		౭	శంభోశ్శృణుత	శంభోశ్శృ
౯౬		౧౧	ప్రాజ్ఞై	ప్రాజ్ఞే
౯౬		౧౪	ధర్మఖయా	ధర్మాఃఖం
౯౯		౪౧	పపాభృ	పపాతభ
౧౦౫	౧౨	౧౮	విష్ణు సద్ధం హి తత్థ్సానం	విష్ణుసి స్థాన
౧౧౬	౧౩	౨౯	భక్త్యై	భక్త్యై
౧౨౯	౧౪	౧౨	రూపధృక్	రూపభృ
౧౩౧		౩౬	దేవేభ్యప్రా	దేవేభ్య
౧౩౧		౩౯	తస్యచ్ఛా	తస్యచ
౧౩౧		౪౦	మత్తోప్యపి	మత్తోస్
౧౪౩	౧౬	౩	ఋృషిభి	ఋషిభి
౧౪౩		౭	యుశ్రాతత్యం	యత్
౧౪౫		౨౪	ద్యుతమచ్యుతం	దేవమ
౧౪౬		౨౮	ధ్రువం	ధ్రువం
౧౪౬		౩౧	చాస్మే	చాస్మై
౧౪౭		౪౦	సర్ప	సర్వం
౧౫౦		౭౨	యుక్తో	యుక్

పుట	అధ్యాయం	శ్లోకం	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧౫౫	౧౭	౩౭	మనస్వ్వర్త	మనసివర్త
౧౫౯		౩౨౪	దీక్షితసణ్	దీక్షితస్సణ్
౧౬౦		౮౪	ధనుష్పాణి	ధనుష్పాణి
౧౬౫	౧౮	౨౨	త్రితీయం	తృతీయం
౧౬౫		౨౨	దక్షుః	చక్షుః
౧౬౬		౩౫	ప్రియం	ప్రియం
౧౬౬		౩౬	భక్తి	భర్తి
౧౬౭		౪౭	మూర్చితః	మూర్ఛితః
౧౬౭		౫౦	ముగ్ద	ముగ్ధ
౧౭౪		౪౧	బాలయణ్	చాలయణ్
౧౭౪	౧౯	౪౯	విష్ణువే	విష్ణవే
౧౭౫		హెడ్డింగ్	పక్వ	పత్వ
౧౭౫		౫౦	తస్మె	తస్మై
౧౭౫	౧౯	౫౩	దృతం	ధృతం
౧౭౫	౧౯	౫౯	పల్లభాః	వల్లభాః
౧౭౯	౨౦	౨౪	సత్వెణ్	సత్వేణ్
౧౮౧		౪౮	మూర్తిం	మూర్తిం
౧౮౨		౫౩	అస్మద్గూ	అస్మద్ధూ
౧౮౨		౬౧	వచస్తస్య	వచస్తస్య
౧౮౫		౮౫	త్తేన	తేన
౧౮౫		౯౨	తద్ద్రిష్టం	తద్దృష్టం
౧౮౮		౧౧౪	భృవణ్	భ్రివణ్
౧౯౦	౨౧	౮	సుబసాహా	సుబహూహా
౧౯౧		౧౪	చ్ఛందయా	ఛన్దయా
౧౯౧		౧౭	ప్రతిస్థావ్య	ప్రతిష్ఠావ్య
౧౯౨		౨౦	ఆనచ్చు	ఆనర్చు
౧౯౨		౨౧	ప్రభుతి	ప్రభృతి

పుటసంఖ్య	అధ్యాయం	శ్లోకము	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧౯౨		౨౫	శ్పివాత్	శ్శివాత్
౧౯౨		౨౫	ద్వై త్యేన	ద్దై త్యేన
౧౯౨		౨౭	ద్దైత్యానా	ద్దైత్యాన
౧౯౫		౫౩	వూజిత	పూజిత
౧౯౫		౫౬	అహార్ణిశం	అహర్నిశ
౨౦౦	౨౨	హెడ్డింగ్	న్మాల పరాహ	న్మాలి జ్ఞవరా
౨౦౨		౪౪	కుండమిత	కుణ్డమిత
౨౦౨		౪౫	పూర్వ	పూర్వ
౨౦౪		౬౮	విము క్తే	విము క్తే
౨౦౫		౭౪	మ్యుత్యో	మృత్యో
౨౦౬	౨౩	౧	పాప్య	ప్రాప్య
౨౦౯		౩౮	ేష్యస్యస్యసం	జేష్యస్య
౨౧౧		౬౦	శూలధృక్	శూలభృ
౨౧౫		౧౦౪	స్గానం	స్థానం
౨౨౫	౨౪	౮౬౪	పురభక్త్యా	పరభక్
౨౨౫		౮౬౪	నియన్తా	నియన్త
౨౨౮	౨౫	౨౮	నామభిర్తై	నామభి
౨౩౩	౨౬	౩౨	ద్విజో	ద్విజో
౨౪౨	౨౭	౩౧	పాంసులా	పాంస
౨౬౨	౩౦	౧౯	ఏకాణవం	ఏకా
౨౬౫		౪౫	డక్షిణా	దక్షిణ
౨౬౭		౬౫	సమా	సమా
౨౬౮		౭౦	స్సర్వ	సర్వ
౨౭౬	౩౧	౮౦	త్రిగో	
౨౭౯		౧౧౮	విలో త్వైవ	విలో
౩౦౧	౩౪	౧౫	చి మా	

టసంఖ్య	అధ్యాయం	శ్లోకమ్	అశుద్ధం	శుద్ధం
౩౦౪		౪౭	అచక్ష్చచలా	అచక్ష్చలా
౩౦౫		౫౪	మహామ్భ్యో	మహామ్యో
౩౦౬	౩౪	౭౨	జ్యోష్ఠత్వాన్వ	జ్యైష్ఠత్వాన్వ
౩౧౧	౩౫	౨	క్షిప్తో	క్లిష్టో
౩౧౨		౧౫	పార్థయా	ప్రార్థయా
౩౩౩	౩౭	౨౨	కిలిజి	కలిజి
౩౩౭		౫౭	వేదా	వేదాః
౩౩౭		౫౮	బ్రహ్మాస్త్రం	బ్రహ్మణం
౩౯౪	౪౫	౮౪	అజుష్ఠ	అజ్ఞష్ఠ
౪౦౮		౨౨౫	మానాస్థాః	మానాంస్తాః
౪౧౧	౪౬	౯	హ్యేషాదే	హ్యైషదే
౪౧౫		౫౧	మూర్తభీరష్ట	మూర్తిభిశ్చాష్ట
౪౧౫		౫౩	సాంక్రందణ్యాది	సాంక్రందణాది
౪౨౩		౧౩౬	రష్ట్రావా	రష్ట్రా వా
౪౩౦	౪౭	౪౧	విశన్తోన్త	విశతాన్త
౪౩౨		౫౭	పదే	పది
౪౩౫		౯౫	పితరస్మ్యూరిమే	పితరస్మ్యూరిషే
౪౩౯		౧౩౧	స్సవహ్య	స్సవప్య
౪౪౪		[illegible]౫	హీనస్యజ్ఞ్య	హీనస్యజ్ఞా
౪౪౬		౨౦౭	దమోంస్తేయం	దమస్తేయం
౪౫౪	౪౮	౬౨	అస్తస్మి	అస్తర్మి
౪౭౦	౪౯	౯౭	ప్రఖ	ప్రఖ్య
౪౮౫	౫౦	౧౩౦	పాషణ్డయ	పాషణ్డాయ

ಅಧ್ಯಾಯಃ	ಶ್ಲೋಕಾಃ	ಅಧ್ಯಾಯಃ	ಶ್ಲೋಕಾಃ
೧	೫೧	೨೬	೯೮
೨	೭೬	೨೭	೬೭½
೩	೧೧೦½	೨೮	೪೩
೪	೧೫೩	೨೯	೭೫
೫	೭೦	೩೦	೭೪½
೬	೮೫	೩೧	೧೩೧½
೭	೯೫	೩೨	೮೩½
೮	೬೨	೩೩	೮೩
೯	೧೦೬½	೩೪	೧೦೬
೧೦	೮೧½	೩೫	೯೭
೧೧	೮೨½	೩೬	೯೩
೧೨	೮೩	೩೭	೬೨
೧೩	೧೫೬½	೩೮	೬೭½
೧೪	೭೮½	೩೯	೪೮½
೧೫	೬೩½	೪೦	೫೮
೧೬	೮೦	೪೧	೬೮
೧೭	೧೦೪	೪೨	೬೭
೧೮	೬೪	೪೩	೧೦೯
೧೯	೬೪	೪೪	೫೬½
೨೦	೧೨೬½	೪೫	೨೪೪
೨೧	೭೧	೪೬	೧೬೦½
೨೨	೭೪	೪೭	೨೨೫
೨೩	೧೧೪½	೪೮	೨೨೫
೨೪	೮೬½	೪೯	೧೨೪
೨೫	೩೫½	೫೦	೧೩೫½